

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

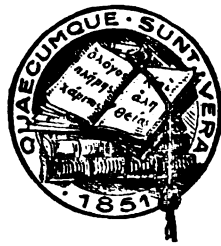
We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

NORTHWESTERN
UNIVERSITY
LIBRARY

EVANSTON
ILLINOIS

NORTHWESTERN
UNIVERSITY
LIBRARY

EVANSTON
ILLINOIS

but

16

ANTIQUITATES
ASIATICÆ
Christianam Æram

ANTECEDENTES;

Ex Primariis MONUMENTIS GRÆCIS

Descriptæ, Latinè versæ,

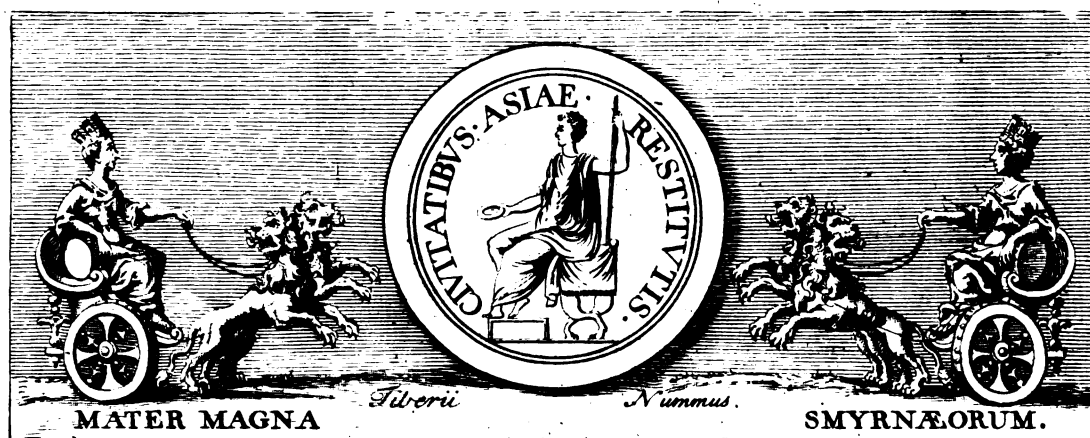
333

NOTISQUE & COMMENTARIIS
ILLUSTRATÆ.

ACCEDIT

MONUMENTUM LATINUM ANCYRANUM.

Per *EDMUNDUM CHISHULL*, S. T. B.

L O N D I N I,

Typis GUIL. BOWYER, MDCCXXVIII.

L913.5

C542a

1913.5

1913.5

Reverendissimo in Christo Patri ac D^{no} D^{no}

GUILIELMO,

Divinâ Providentiâ

ARCHIEPISCOPO

CANTUARIENSI,

TOTIUS ANGLIÆ

Primate ac Metropolitano.

OPTANT hæc, PATER REVERENDISIME,
exolescentia alterius orbis Monumen-
ta in sacratissimum tuum finum tempe-
stivè omnia confugere; ut illic ab injuriis tem-
porum, quibus annos fere bis mille conflictata
sunt, quietam sibi spondeant, nec obnoxiam
invidiæ, æternitatem. Olim principibus viris
optimè

F. R. 2-1-1-2-4

D E D I C A T I O.

optimè de patriâ meritis, Servatoribus & Benefactoribus urbium dedicata, nunc unum haberi ambiunt pietatis, prudentiæ, æquitatis, quâ Tu Ecclesiam regis, obsequii, amoris, reverentiæ, quâ Te Ecclesia prosequitur, monumentum. Adit Te nunc humillimè quæ semper Tibi candida inserviit; quæ successu nuper optimo prolata est, Te uno duce & auctore, ad ostendenda jura Ecclesiastica, pura puta ANTIQUITAS. Errorum, quotquot orti fuerint, periculofiorum præsentissimum semper habitum est remedium, --- *antiquam exquirere matrem*. Hanc ergo, AMPLISSIME ARCHIPRÆSUL, proprio suo habitu decoram, sine fūco, sine velo, è sæculorum tenebris eduxisti. Conditâque utilissimâ illâ Historiâ, doctâ, Deus bone! & laboriosâ, luce jam clariorem aperuisti & Matris ECCLESIAE ET CLERI ANGLICANI STATUM. Ita, omnium instar orationum, fulgentia illic vetera monumenta nubes atque inania dispellunt; fittuntque ante oculos præsentem, quæ obruta pæne jacuit, veritatem. Quare pacatâ per Te nuper, quam olim etiam strenuè defendisti, & quiescente nunc florentissimâ, sub Te tanto Præsu-
le,

D E D I C A T I O.

le, Ecclesiâ, non dedignaris aliquando & illa quoque vetera recolere, quibus Historia sæpe dubia confirmatur, sæpe fucatè tradita corrigitur, sæpe etiam sepulta atque perdita restituitur: Numismata dico, & Inscriptiones. Subiit igitur cogitatio, an hæ meæ humiles vigiliæ, Musis, fateor, humanioribus dicatæ, à sacris tamen haudquaquam alienæ, aliquà Tibi, PATER ERUDITISSIME, gratæ, atque acceptæ esse potuerint. At spem illam nimio plus ambitiosam contraria mox modestia repressit. Ut enim rei temerè oblatae veniam non omnino desperassem; de præstitâ tamen, iudicium in Te acerrimum reformidavi. Revocarunt interim aufugientem, quæ in omni vitâ Tuâ eminus conjuncta eluxerunt, summâ cum doctrinâ candor, cum summâ prudentiâ moderatio. His unicè confisus REVERENDISSIMÆ TUÆ PATERNITATI religiosè dedico, confecroque, *Antiquitatum Asiaticarum* seriem, si non peritè quidem, at industriè certè adornatam. Tu modo tenue munusculum propitiâ, quâ excellis, benignitate bonus favenisque accipe. Hoc ego optatissimo honore ægritudinem & infirmitatem meam; hoc meam inertiam

b

confo-

D E D I C A T I O.

confolabor. Deumque Opt. Max. non obteſtari
deſinam, ut diutiſſimè Te Regi Optimo, & Reg-
no Britanniae, confiliarium, Eccleſiaeque, quam
beaſti, Anglicanae Patronum, atque Praefidem,
conſervet. Offerebam humillimè menſe Febr.
A. D. MDCCXXVIII.

Reverendiſſimæ Tuæ Paternitatis

Filius, Servuſque Obſequentiſſimus,

Edmundus Chisbull.

P R A E F A T I O.

P R Æ F A T I O.

ANNUS nunc agitur decimus fere septimus, ex quo constitueram in lucem edere Græcarum Inscriptionum syllogen: jamque impetratâ Almæ Matris celeberrimæ Universitatis veniâ, novam eas ad marmora Oxoniensia appendicem destinaveram. Harum aliquam ipse partem ex Oriente mecum attuleram; partem aliam mecum communicaverat amicus & eruditus vir, fato postea functus in Britannîâ, Antonius Picenini, M. D. Coirensis. Is enim, A. D. 1705. Smyrnæ cùm forte esset, illustrissimo Guil. Sherard L. L. D. Anglorum in eâ urbe negotiantium Consuli, circumituro septem Asiæ Ecclesias, comitem se adjunxerat. Opportunè autem, tum cùm hæc prelo parabantur, moram mihi justissimam injecere ab ipso Consule eruditissimo missæ perhumanæ literæ. His ille “amicè gratulatus est, pervenisse quæ eo itinere repererat
“in meas quas optaret manus; valde interea cupere, ut auctiora
“longe & ditiora in reipublicæ literariæ usum proferrentur; ergo
“ultrò ad me nunc mittere alia multa excellentioris notæ, quæ,
“Anno 1709, propè Teum & Stratoniceam descripserat; non des-
“perare se quin eadem loca, capto tempore, reviseret, & excepta
“festinantius Apographa ad ipsos iterum lapides exigeret; porro id
“impensè agere ut conquirantur sibi undique Inscriptiones; acce-
“pisse nuper unam à Sigeo, rarissimam certè & antiquissimam,
“Β8590Φηδὸν exaratam; eamque, cum cæteris quas haberet omnibus,
“quum primum in patriam reverteretur, curæ se meæ atque fidei
“commisurum.” Reversus ille est bono favente numine, & plau-
dentibus literatis omnibus, Anno 1718, neque diu postea liberrimè
mibi in manus tradidit messem sanè amplam & foecundam; non
jam appendicis alicujus, at justî operis materiem. Clara erant apo-
grapha, accurata ipsius manu fideliter excepta, neque pauca eo-
rum (Anno 1716, comite tunc viro eruditissimo, nunc Archidiacono
Cantuariensi, Rev. Sam. Lisle S. T. P.) ad suos quæque lapides exa-
minata. Cumque uno omnia volumine, in Bibliothecæ Harleianæ
ornamentum, pulchrè transcripta essent; hoc etiam mihi indulgit,
liberè vertendum & consulendum, HONORATISSIMUS COMES OXO-
NIENSIS, pro summo, quo bonas literas prosequitur, amore & favore.

PRÆFATIO.

Ita parata aliquamdiu jacuit incondita literata moles. Restabat, ut hæc grammaticè criticèque legerem, distinguerem, explicarem, facièmque eis magis familiarem, pro hodierno Græcarum literarum habitu induerem. Quid facerem? Hercules incumbens morbus, podagra, chiragra, panagra, ut expertus loquitur Erasmus, à labore me ecclesiastico prope jam depulerat. Et propendebat erga has difficiles amœnitates dudum eis exercitatus & oblectatus animus. Opus itaque aggredior, ruri domique clausus, non nisi modicâ librariâ suppellectile instructus, sæpe in anno morbo enecatus, sæpe tamen, Dei Opt. Max. misericordiâ, ex tot repetitis mortibus, acrior eo ipso, atque alacrior resurgens. Defecissem tamen, spemque omnem inglorius abjecissem, nisi manu me verè medicâ levâisset, diu jam ore & opinione omnium, nunc regio titulo, Archiater, doctissimus D. RICHARDUS MEAD. Tum verò sacrum illud proverbium longè verissimum sum expertus, ferrum exacuitur ferro, & homo amicus exacuit faciem amici sui. Ita ille me hortatu, ille consilio, ille favore semper præsentissimo recreatum, pergere & letum suscepti operis finem sperare jussit. Quippè parum est huic tanto Æsculapio, quanquam id quidem sit in se quam maximum, corporis malis occurrisse, & quicquid in homine est mortale procul, quantum pote est, à morte semovisse. Adest ille ubique per orbem eruditam opifer; animi & ingenii bona unus hodie Mæcenâs fovet, tuetur, sospitat; præbetque amicâ facilitate, & se, & mensam, & museum suum; geniale illud τοῦτος, & liberale, siquod alias, ἱατρειόν.

Jamque obtestandus es, amice Lector, ut primum hoc volumen non ex brevitate molis, sed ex monumentorum in eo comprehensorum dignitate & Majestate æstimes. Inscriptione Βοστροφῆ Σιγῆα quid brevius, quid simplicius? Et tamen uno vetustatis nomine tot & tam egregiis usibus abundat, ut omnem pænè retegat literaturæ tum nascentis, tum adolescentis historiam: mutatam à Simonide, & Palamede, advectam à Cadmo Grammaticam; elementorum, quibus vox humana pingi demum, figi, & traduci coepit, in Græcia novitatem; eorundem in Hierosolymâ sanctâ, ejusque viciniâ, antiquitatem. Quæ quidem omnia non obscure patere credimus, ex perpenso bene brevi digrammate, quo Naturæ atque Orbis alphabetum novâ methodo concinnavimus. Tabulâ istâ, quâ Teiorum servantur Diræ, nihil vetustius novit orbis eruditus, ex Simonideo
alphabeto

P R Æ F A T I O.

alphabeto ductum. Elegans Jovis Urii Bosporani epigramma æquat antiquitate Alexandri M. tempora, & à Cicerone feliciter illustratum, Ciceronem non infeliciter collustrat. Jam verò cetera hujus voluminis ita tribus illis ætate appropinquant, ut quod sit eorum recentissimum superet tamen æram Christianam. Eadem materiâ ita splendidâ excellunt, ut jure intra manus eruditorum, & in Bibliothecis instructioribus, locum sibi aliquem ambiverint. Non enim in his agitur de ignotis urbium magistratibus, de Athletis toties victoribus, de loco & jure sepulchralium; quæ quidem longè est copiosior lapidum inscriptorum seges. Legis hic autographa Regum, populorum, communitatum acta; Macedonum in Syria, in Ægypto, in Pergamenâ dominantium monumenta; succedentium his tum triumvirorum, tum senatûs Romani decreta; religiosissima duarum urbium, Sigei & Stratoniceæ Psephismata; Didymæi oraculi splendorem; legationes Teiorum, responsa Romanorum, Ætolorum, Cretensium; atque obiter etiam horum inter se, sub eâdem lege & societate, coeuntium Fœdera. Quamvis enim ex præscriptâ mihi regulâ Antiquitates tractem Asiaticas, multa tamen, ab his nomine aliena, re cognata, nostrorum illustrandorum gratiâ, tum edita, tum inedita huc arcesso: hæc, ut maturè jam tandem in usum eruditorum prodeant: illa, ut lucem priore justiore revisa & recognita accipiant. Hæc inter, duo cæteris præeminent monumenta, Adulitanum à loco dictum, & Ancyranum. Quæ quidem reipsa diversissima non possum tamen non inter se committere, fortuito nescio quo colore alterum invicem alterum referentia. Sunt enim maximorum duorum Principum, Ptolemæi tertii & Augusti Cæsaris, rerum suarum gestarum scripti à seipsis indices, uterque ab utroque in extremâ vitæ clausulâ. Ambo etiam in dissitissimis terrarum partibus diu jam olim latitantes lucem demum, post multa elapsa sæcula, simili planè sorte recuperârunt.

Hæc omnino singularia, & primæ certè notæ monumenta tam multiplex ubique ornat, & tam spectabilis rerum copia, ut acceptâ luce ab Historiis, lucem eis vicissim non contemnendam præbeant. Vocabula non raro exhibent, quæ frustra in operibus onomasticis, & lexicographorum classibus requiras. Immo linguarum nobis quarundum specimina conservant, quas apprimè erat è re literariâ & sciivisse, & diligentius observavisse. Harum duæ sunt Cretico-Dorica & Ætolica; in quibus nativas non paucas lingue

PRÆFATIO.

Latinae causas & origines Grammaticorum filii recognoscent. Præter has verò Macedonica, haud unquam libris commissæ, at post Alexandri M. victorias, usu vulgari didita, aliquas in his lapidibus & voces, & phrasas reteggit; quæ antea in LXX-virali tantum versione, aut Sacro Novo Fœdere, repertæ pro singularibus & novi commatis locutionibus perperam sunt habitæ ab eruditis.

Hæc & his similia necessario erant Notis subindicanda, nonnunquam etiam & commentariis illustranda. In quo tamen ab ambitiosis omnibus & topicis literaturæ ornamentis temperavimus; nihil nisi necessarium, & ex re natum, novum plerumque aut novè productum, aut de communi proprium quodammodo & peculiare redditum, nostris hisce chartis illinentes. Sic sedulò quidem, sed & cautè justèque admodum curavimus, ut ANTEIQUA hæc reposita, emortua, sepolta, ad humaniorum literarum, & ipsius etiam studii Theologici incrementa detorquerentur. Multa autem è notatu necessariis consulto nunc distulimus, ut observata ejusdem generis, iterum atque sæpius recurrentia, commodè sub eodem capite, in Lexico, quod daturi sumus, alphabetico tradantur. Faveas interim his imperfectè præstitis, desque veniam sæpe ægrotanti, sæpe timenti ægrotare, antiquariæ hujus eruditionis studiose Lector. Hoc enim si benignè feceris, pergam bono cum Deo; neque cessabo à promisso opere; sed decurram in Musarum stadiis, uno quo potuero modo,—animus sine corpore velox.

ERRATA habes in calce operis correctæ; quibus adde Pag. 137. in Allariotarum Epistolâ l. 2. pro πάλαι, legendum βυλῆ. pag. 145. βαμὸν. in appendice pag. 2, 3. ΚΗΡΙΑ. Cætera his similia bone condonabis Lector. In ipsis autem Monumentis siqua fecius aut insculpta aut descripta videri possint, alteri ea volumini reservantur. Ex gr. p. 110. l. ult. casu secundo posita ΠΡΕΣΒΕΥΤΑΙ ΠΕΡΔΙΚΚΑΙ. Dubiumque pag. 90. Sitne ΤΟΤ ΤΡΙΤΟΤ τῷ μίλῳ Μηνωδῶν, an ΘΕΟΚΡΙΤΟΤ τῷ Μηλαμηνωδῶν.

ORNATISSIMO DOCTISSIMOQUE VIRO
GUILIELMO SHERARD LEGUM DOCTORI
SOCIETATIS REGIÆ SODALI
ANGLORUM SMYRNÆ NEGOTIANTIIUM
CONSULI NUPER CELEBERRIMO
LUSTRATORI ORBIS ERUDITI
FACILE BOTANICORUM PRINCIPI
HERBARUM LAPIDUM NUMISMATUM
FELICISSIMO IN ORIENTE REPERTORI
INSCRIPTIONEM HANC SIGEAM
IPSO POTISSIMUM CURANTE
ERUTAM E DIUTURNIS TENEBRIS
ET LUCE BRITANNICA DONATAM
SUMMA QUA PAR EST OBSERVANTIA
D. D. D. Q. E. C.

Eorum quæ observata & notata sunt ad *Inscriptionem Sigeam* SYLLABUS.

IN Troade, tribus à Sigeo promontorio miliaribus, quo loco olim stetit urbs Sigeum, jacet bodie prægrande novempedale marmor, vetus proculdubio tetragona capite avulso statua, inscriptionem habens eodem quo Solonis leges versu Bostropho exaratam, linguâ mixtâ Lesbîâ Atticâque, literis vero quot & quales ante Simonidem fuerunt, formam illam Archaicam præ se ferentibus, quæ primò Etruscis & Latinis cum Æolibus & Ionibus communis fuit. pag. 1. 6, 24.

Occurrit illic H Ionica, ut in Hebræâ Latinâque serie litera numero octava, §. II. & Latinarum instar, vocales E & O, sub una & eadem illâ figurâ, quantitatem disparerem celantes. §. III. OY syllaba abbinc ubique exulans per literam O antiquâ simplicitate pingitur. §. IV. Atque hæc quidem omnia ipso illo vetusto scriptionis genere, cujus exemplum prænobilis olim criticus Herodes Atticus in villâ suâ Triopiâ revocatum extare voluit. §. V, VI.

Versus ille Bostrophus Periandro & Soloni, duobus Græciæ sapientibus, quorum ille Sigeum adjudicavit Atheniensibus, hic vero eandem Archon occupavit, familiaris fuit. Unde non valde mirum, si occasione tali circa eadem tempora nonnunquam in eâ urbe reperiretur. §. VII, XVI. Accedunt bis alia etiam indicia vetustatis; interpuncta nempe voces determinantia, §. VIII. & in voce ΜΕΛΕΔΑ-ΙΝΕΝ vetus ille Æolum biatus; in quo eorum digamma nunc intelligi solebat, ut in ΑΡΓΕΙ-ΟΣ, nunc etiam pingi, ut in ΔΑΦΙΟΣ. cujus etiam posterioris notabile exemplum, vox ΑΕΥΤΟ hoc est αὐτῷ, in Deliacâ Tournefortianâ inscriptione extans, inanimadvertens nuper Montfauconio, nunc primum ostenditur eruditus, §. IX. necnon vicarium ejusdem Æolici Ε, Græcum Τ, Latinum V, notatur, §. X. Hæc omnia cæpere exolescere quadringentis ante

Christum annis, ex lege novæ illius post Euclidem Archontem Grammaticæ. Ejusque rei recens hic exemplum indigitatum est, retentatis in superiore parte lapidis versibus ejus sex primoribus. §. XI.

Percurritur hæc occasione priscum ex quo ducta est Inscriptio Alphabetum Græcum: XII. Genioque ejus penitus perspecto, dignoscuntur in eo primariæ quædam distinctæ à secundariis literæ: quarum in linguâ Hebræâ, Græcâ, Latinâ, Etruscâ idem est respectivè & locus & potestas & figura; ut in concinnato ad id diagrammate monstratur. Cum verò quinque numero secundariæ recentia sint neque necessaria posteriorum magistrorum reperta; septendecim aliæ primariæ, solæ illæ voci humanæ articulationi necessariae, à Cadmo è Phœniciâ sunt traductæ; ita novæ quidem in Græciâ ut nulla ei vox tunc esset quâ nō scribere aut nō legere exprimeretur; at in Terrâ Sanctâ ita primitus antiquæ, ut Dei ipsius donum singulare, immo inventum esse videantur. §. XIII, XIV, XV. Subjiciuntur bis varii illi apud varios scribendi modi, interque eos Bostrophus pro raro & incommodo habendus, §. XVI.

Inscriptione demum metricè proposita §. XVII. expendenda venit ejus dictio & materia: viz. statua sub Phanodici, cui dicata est, personâ spectatores alloquens, §. XVIII. mox ipse Phanodicus dedicata à se donaria recensens: 1. Crateram, vas vinarium. 2. Epistaton, cui imponenda erat cratera. 3. Ἡβύδον, sive ad vina repurganda colum. cujus usus in N. Test. Matt. xxiii. 24. signatus in nostrâ tamen vernaculâ versione penitus intercidisse visus. §. XIX. Sequitur de cura & tutela operis, §. XX. & de Æsopo artifice, qui nomen ei adscripsit, conjectura. §. XXI. In Appendiculâ autem quædam iterum plenius retractantur.

INSCRIPTIO

S I G E A.

AS sit, juvante Deo, spectatissimum totius Asiae monumentum orbi literato tradere. Jacet illud in Troade visendum, inter Sigeum promontorium & amnis Scamandri campum, ipso illo in loco, ubi, ⁽¹⁾ lapidibus ab eversâ Trojâ comportatis, Mitylenæi è Lesbo insulâ profecti, Sigeum urbem condidere. Horum mox æmuli Athenienses novâ urbe conditores pepulere:

(1) 'Οὐδὲν δ' ἔχοντο σώζειν τῆς ἀρχαίας πόλεως. εἰκότως. ἅτε γὰρ ἐκπεπορημένων τῶν κύκλῳ πόλεων, ἢ τελείως ἢ κατεσπασμένων, ταύτης δ' ἐκ βάθρων ἀνατελεσσομένης, οἱ λίθοι πάντες εἰς τὴν ἐκείνων ἀνάληψιν μετνήχθησαν. Ἀρχαϊάνακτα γὰρ φασὶ τὸν Μιτυληναῖον ἐκ τῶν ἐκείθεν λίθων τὸ Σίγειον ὀικοδομήσασθαι. i.e. Trojæ antiquæ ne quidem vestigium etiamnum su-

pereest. neque mirum. spoliatis enim, at non penitus deletis circumvicinis urbibus, ipsâ verò funditus eversâ, omnes ejus lapides ad illas instaurandas sunt aucti. Archæamatem sanè Mitylenæum è Trojanis lapidibus Sigeum aiunt extruxisse. Strab. Geogr. lib. 13.

2

moto circa eam ⁽³⁾ bello, quod Periander Corinthius, Cypseli filius, electus arbiter diremit. Ab eo igitur Atheniensibus adjudicatum est Sigeum sexcentesimo quarto, ut schola Chronologorum statuit, ut verò colligit ⁽⁴⁾ Usserius, quingentesimo octogesimo nono ante Christum anno; Archonte tum Athenis Solone, qui quas suæ Reipublicæ condidisset ⁽⁵⁾ Leges novo tabularum generi *βερεροφιδόν* inscribi voluit. Sub eâdem postea ditione videtur hæc urbs mansisse, ad Alexandrum usque Magnum, ejusque in imperio successores. His vero novum Ilium magno studio efferentibus, Sigeum prorsus ⁽⁶⁾ dirutum est ab Iliensibus; & Strabonis jam temporibus desertum jacuit. Revixit tamen seculis Christianis, & sub metropoli Cyzicenâ Episcopatus honore floruit. Nunc villa tantum paupercula, quam Turcis primum *Jeni-hissari*, mox *Gaurkioi* nominasse placuit, religionem adhuc Christianam, & loci memoriam servat.

Has inter rerum vicissitudines, ingenti cuidam saxo sua ipsius moles atque pondus saluti fuit. Loco illud olim intra Trojæ mœnia nobilitatum, deinde illinc avectum à Mitylenæis, & Sigei

(2) Ἐπολέμεον ᾧ ἐκ τε Ἀχιλλεύς πόλις ὀρ-
 μεάμενοι καὶ Σίγεις, χρόνον ἔτι Συχνόν, Μίτυλη-
 ναῖοι τε καὶ Ἀθλωαῖοι — i. e. *Diutine enim*
pugnatum est Mitylenæos inter et Athenien-
ses, ex Achilleo impetum facientes et Sigeo.
 Μίτυλωναίς ᾧ καὶ Ἀθλωαίς κατήλλαξε Περίας-
 δερ ὁ Κυψέλης· τῷ δὲ διαστήτῃ ἐπιβράκονιο.
 Κατήλλαξε ᾧ ὧδε· νέμεθξ ἀμφοτέρους ἢ ἔχ-
 σι — Σίγειον μὲν νῦν ἔστω ἐργάτο ὑπὸ Ἀθη-
 ναίοισι· i. e. *Mitylenæos verò et Athenienses*
Periander Cypseli filius delectus arbiter
conciliavit; hæc quidem ratione, ut utrisque
quod possiderent tribueretur. Atque hoc mo-
do Sigeum in potestatem devenit Athenien-
sium. Herod. lib. 5. cap. 94, 95.

(i) Vid. Ufferii Annales ad Annum ante Æram Christianam 590, 589.

(4) Didymus Grammaticus tractatum de tabulis Solonis, περὶ τῶν ἀξίωνων τῶν Σόλωνος, teste Plutarcho edidit. Atque ejusdem auctoris, ex eo forsitan tractatu, non ignobile fragmentum extat, unde tabulas istas βασιροφιδὸν inscriptas fuisse dicimus. Ὅτι βασιροφιδὸν ἦσαν οἱ ἄξιοι καὶ οἱ κέρβεις γέγραμμενοὶ δεδῆλωκεν Ἐυφορίων ἐν Ἀπολλοδώρῳ. i. e. *Versibus quodammodo arato-*

riis scriptos fuisse axes & cyrbes, Euphorion
in Apollodoro prodidit. Vid. Suidam &
Harpocratonem in ὁ κἀταθεν νόμος.

(s) Sigei urbis, ejusque jam extantis, situm sic innuit Herodotus, libro nempe quarto, Σίγειον τὸ Τρωικόν, iterumque quinto, Σίγειον τὸ ἐπὶ τῇ Σκαμάνδρῳ nominans. De eadem verò tanquam suo jam tempore eversâ Strabo, Mela, Plinius sunt loquuti. Strabo scilicet lib. 13. oram ab Abydo Troadem versùs relegens, μὲν δὲ τὸ Ῥοϊτείον ἐστὶ τὸ Σίγειον κατὰ παλαιὰν πόλιν, καὶ τὸ ναύσταθμον, ἔθ' ὁ Ἀχαιοὺν λιμένα. *Post Rhæteum verò est Sigeum urbs diruta, naviumque statio, & Achivorum portus.* Iterumque κατὰ σκοπίαν δὲ τὸ Σίγειον ἐπὶ τῇ Ἰδίων ἀπειθέων. i. e. à novis Iliensibus parum ei fidentibus dirutum est Sigeum. Parili modo & Pomponius, lib. 1. cap. 18. *Hic Sigeum fuit oppidum, hic Achivorum fuit bellantium statio; huc ab Idæo monte dimissus Scamander exit.* Plinius itidem in descriptione Troadis; *Scamander amnis navigabilis, & in promontorio quondam Sigeum oppidum, dein portus Achæorum.*

INSCRIPTIO SIGEA. 3

in Prytaneo collocatum, Græculis nunc Christianis, ante fores templi otiantibus, sedile præstat. At nullum non honorem meruit, quòd, bis mille & trecentos annos, concreditam ejus lateri Inscriptionem custodierit; quâ nulla in toto orbe spectabilior, neque genuinæ unquam antiquitatis certioribus indiciis claruit. Primus hanc Britannia ostendebat Botanicorum Princeps, cæterâque rarâ eruditione celeberrimus, Guilielmus Sherard, juris utriusque Doctor. Jussu enim ipsius, consulatum Smyrnæ tum gerentis, Homerus, Dragomannus Græcus, bonâ eam fide atque diligentia exscripserat. Postea eandem vidit, exscripsit & depinxit reverendus & eruditus vir, Samuel Lisle, S. T. P. qui, mihi in illâ curâ jucundissimâ successor, Anglis Smyrnæ negotiantibus à sacris fuit. Et hujus verò & illius apographa, omni ferè apice inter se invicem congruentia, duas in eodem marmore inscriptiones Græcas, utramque, dextrorsum sinistrorsum, undecim versiculis exaratam, multarum insuper literarum inusitatos ductus, vocesque à se invicem punctis determinatas, exhibent. Porro mihi hunc eundem lapidem secundâ curâ iterum versanti, ab altero erudito successore, reverendo Bernardo Mould, supervenere amicæ literæ, unâ cum schedis propriâ ipsius manu pulchrè & ad amussim pictis. Inde minuta quædam certiùs edoctus, & de quibusdam dubitare jussus, quæ suo quæque loco indicantur, jam tandem integrum, qua pote est, monumentum, & plenior in lucem defero. Interea tam insolitæ literaturæ exemplari non incommode præfigendum duxi priscum illud Græcum, quale in usu esse cœpit, statim post Trojana tempora, alphabetum.

Priscum Alphabetum Græcum.

Α	Β	Γ	Δ	Ε	Ζ	Η	Θ	Ι	Κ	Λ	Μ	Ν	Ξ	Ο	Π	Ρ	Σ	Τ	Υ	Φ	Ψ	Ω
α	β	γ	δ	ε	ζ	η	θ	ι	κ	λ	μ	ν	ξ	ο	π	ρ	σ	τ	υ	φ	ψ	ω

4 INSCRIPTIO SIGEA.

More igitur, modoque, in sequenti tabulâ expresso, Hermæa ista statua Phanodici spectatores videtur alloqui, Sigei in Prytaneo eo tempore locata, quo priscum alphabetum Græcum literis solummodo constitit Cadmeis, & Palamedeis; locum jam tum servantibus & Æolico digamma, & Ionicâ veteri aspiratâ; sed non adhuc in-
 vectis à Simonide vocalium longarum formis η & ω; ut neque
 (6) veris ejus duplicibus consonantibus ξ & ψ. At non paucis post hæc inscripta annis, nempe post admissas Simonideas literas, credibile est aut Prytanum aliquem, aut alium, cui lege id liceret, refinxisse partem Inscriptionis; & sex priores versus in, quot ante inscriptos viderat, undecim numero dilataffe. Exarantur illi certè in eâ, quæ opportunè vacua fuit, parte lapidis superiore: sed nova post Simonidem Grammatica posterius adjectos arguit. Immò ob mutatam, post erectum monumentum, Sigei urbis ditionem, è Lesbîâ in magis Atticam conversa est Inscriptio; &, ad vetustiora illa explananda, vox una atque altera palàm novata cernitur. Utriusque autem In-
 scriptionis hæc erit ratio, si ad sequioris literaturæ normam tum in scribendi genere, tum dicendi redigantur: Id quod Homero, Hesiodo, Alcæo, cunctisque ante Simonidem scriptoribus, mutatâ jam Grammaticâ, evenit.

Φανόδικε. εἰμι. τὸ
 ἔρμολκράτης. τὸ προκο
 νησις. καὶ γω. κρηνηα.
 καπισηαῖον. καὶ. ἡθμ
 ον. ἐς πρῶλανειον. ε
 δωκα. μνημα. σιγεί
 εὐσι. εαν. δε. τι. πασχ
 ω. μελεδαινειν. * εω.
 σιγείεις. καὶ. μ' ἐπο
 ησεν. ὁ αἰσωπος. καὶ
 οἱ ἀδελφοί.

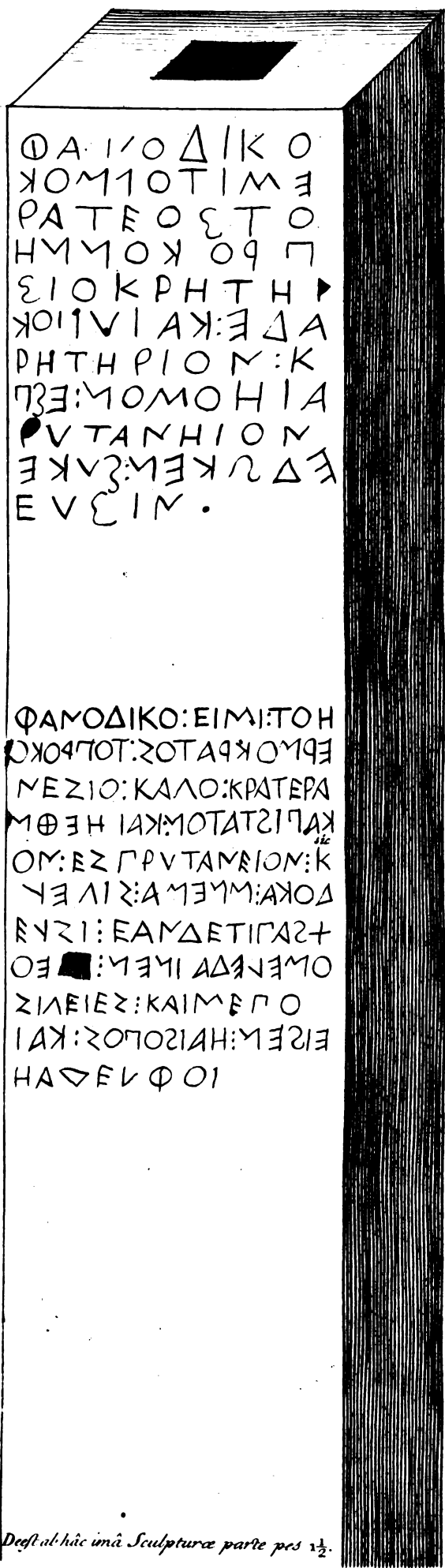
Φανόδικε.
 εἰμι. τὸ ἔρμολκ
 ραῖος. τὸ.
 προκονη
 σις. κρηνη
 α. δε. καὶ. ὑποκ
 ρηνηριον. κ
 αι. ἡθμον. ἐς. π
 ρῶλανηιον.
 ἐδωκεν. σιγεί
 εὐσιν.

(6) Vide quod inferius ad Sect. XII. notandum veniet, de Z literâ, pro Simonideâ falsò à multis habitâ.

* εω. sic nempe, si stet — εω, ut vocis ἰρίω pars. Aliter, δε. ω, i. e. δεῖ ὦ legen-

dum; aut simpliciter ἰω. de quo vide Sect. XX. & tria in sequente Tabulâ Apographa: Nec-non aliud Dom. *Vandervecht* ΜΕΛΕΔΑΙΝΕΝΙ-ΕΩ.

Phano-

⓪ A I / O Δ I K O
 K O M I O T I M E
 P A T E O T O
 H M Y O K O P
 Σ I O K P H T H
 K O I V I A K E Δ A
 P H T H P I O M : K
 P E : M O M O H I A
 V T A N H I O N
 E V K E M Δ E
 E V Σ I N .

Φ Α Μ Ο Δ Ι Κ Ο : Ε Ι Μ Ι : Τ Ο Η
 Ο Χ Ο Π Τ Ο Τ : Σ Ο Τ Α Ρ Χ Ο Μ Π
 Ν Ε Ζ Ι Ο : Κ Α Λ Ο : Κ Ρ Α Τ Ε Ρ Α
 Μ Θ Η Ι Α Χ Μ Ο Τ Α Τ Σ Ι Π Α Χ
 Ο Μ : Ε Ζ Π Ρ Υ Τ Α Μ Β Ι Ο Ν : Κ
 Υ Ε Λ Ι Ζ : Α Μ Ε Υ Μ Α Χ Ο Δ
 Ε Υ Ζ Ι : Ε Α Μ Δ Ε Τ Ι Γ Α Σ Τ
 Ε Ο : Μ Ε Μ Ι Δ Δ Ε Ν Ε Μ Ο
 Σ Ι Α Ε Ι Ε Ζ : Κ Α Ι Μ Ε Ρ Ο
 Ι Α Χ : Σ Ο Τ Ο Σ Ι Α Η : Υ Ε Σ Ι
 Η Α Δ Ε Λ Φ Ο Ι

*Scriptio Etrusca Specimen è
 Bartolij monumentis veterum.
 Fig. XCIII.*

HCNCFE21FECHCE

*Tabula Eugubina Specimen è
 Gruteri Pag. CXLII Lin. XXV.*

vm012421:21nka122:21y48v1

Iuxta apographum S. Homeri, Græci.

OMEFEΔ I E H E O

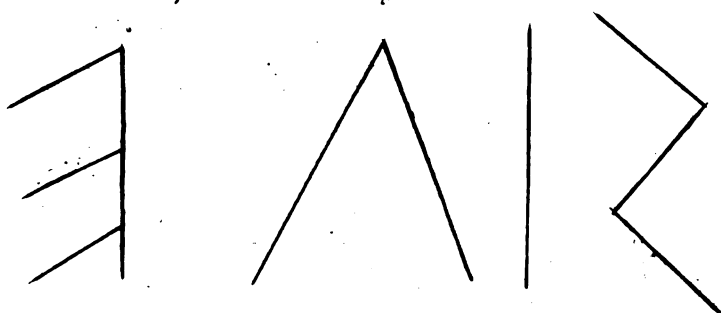
Iuxta apographum S. Lisle S.T.P.

OMEFEΔ I E H E O

Iuxta apographum B. Mould A.M.

OMEFEΔ I E H E O

*Literarum in Lapide Sigeo
 vera forma et magnitudo.*

Verus & Integer statuæ Hermæ Status

In Farentinorum nummo Goltziano.

Ornatissimo Doctissimoq; Viro RICHARDO MEAD, M.D.
 Reg. Med. Lond. Collegij, et Societatis REG. Sodali Meritissimo,
 hanc Tabulam summæ observantiæ ergo, et gratitudinis,
 D.D.D. Q.E.C.

Deft. ab hac unâ Sculpturæ parte pes 1½.

*Phanodici sum, filii
Hermocratis Procone-
sii. Et ego Craterem
& Crateris Basin &
Colum ad Prytaneum
dedi memoriae ergo Si-
geis. Si quid verò patiar
curare * me jubebo
Sigeos. Et fecit
me Æsopus atque Fratres.*

*Phanodici
sum, filii Her-
mocratis. Pro-
connesii. Cra-
terem vero &
Hypocraterium
& Colum ad
Prytaneum
dedit is
Sigeis.*

En, Lector, Inscriptionem, nec ductu longam, nec insigni aliquâ materiâ præ cæteris notabilem; at criteriis certè grammaticis, antiquissima illa tempora testantibus, omnes quascunque alias post se faciliè relinquentem. Quæ autem & qualia ista fuerint suo nunc ordine notabitur: Observatisque primùm quæ ad elementa Inscriptionis attinent, postea dictionem ejus & materiam breviter excutiemus.

I.

PRIMO igitur necesse est ut in legentis oculos incurrant antiquissimâ illâ formâ signatæ literæ, A, Γ, Δ, Θ, Λ, M, N, Σ, X, Υ: è quibus duæ Palamedæ dictæ, Θ nempe & X, primâ illâ & vetustâ quæ inventori placuit, figurâ sunt conspicuæ. At cæteræ multò vetustiores Cadmeas se faciliè fatentur; & formam à Phœnissâ vix leviter mutatam gerunt. Quod ad Γ attinet, & Λ, & Σ; comparent hæ quidem more Attico exarata, in duobus illis monumentis, huic nostro, & pretio & raritate, proximis, ⁽⁷⁾ quorum specimen eruditissimus D. de Montfaucon, e Museo Baudelotiano, tantâ cum laude protulit. Eædem verò hîc Sigei nunc ad dextram nunc ad sinistram

* Aliter, curare me oportet, O Sigei: ex Græco μελετάειν δὲ, ὦ Σιγείς.

(7) Vid. Montfauconii Palæographiam Græcam lib. 2. cap. 4. Nihil (inquit ille) vetustius adhuc in marmoribus repertum est binis Inscriptionibus Atheniensibus, Ionico veteri charactere conscriptis, quæ ab illustrissimo D. Marchione de Nointel, Regio in aulâ Constantinopolitanâ Oratore, Athenis, operâ

D. Galland erutæ sunt. — Hæ autem inscriptiones temporis notam præferunt; ambæque erectæ sunt tempore Peloponnesiaci Belli. Prima verò statim post Cimonis egregii Atheniensium Ducis mortem, annis circiter 450 ante Christum natum, posita est. Vulgaribus illa typis ita legitur: Ἐρεχθεὶς Θ. οἶδε ἐν τῷ πολέμῳ ἀπέθανον ἐν Κύπρῳ, ἐν Αἰγύπτῳ, ἐν Φοινίκη, ἐν Ἀλυσίοις, ἐν Αἰγίνῃ, P. 134.

6 *INSCRIPTIO SIGEA.*

versæ, Æolicum magis usum & characterem sapiunt. Tales sunt certè, quales ⁽⁹⁾ Etrusca servant monumenta, quæ ignotâ linguâ Æolicâ, & Græcis inversis literis, sinistrorsum scripta, Eugubii olim & Perusîæ in Italiâ eruta fuere. Illa etenim cum his nostris si quis diligentius conferat, videbit statim, in linguis tam disparibus, miram quandam elementorum cognationem. Ipsissimæ enim inusitatae literæ, cum geminatâ illâ vocum interpunctione, in utrisque similes occurrunt. Utraque scilicet testantur Æolicarum olim gentium in diversa migrationem: Hinc in Italiam; ubi ⁽⁹⁾ lingua Æolica, inter Opicam, Etruscam, Umbram, penitus sepulta, postea emerfit in Romanam: illinc in Lesbion & vicina Asiæ; ubi à doctissimis Poetis lingua eadem excolta & ornata floruit. Æoles verò recentiores è Mitylenâ urbe Lesbîâ profecti novam iterum coloniam in Troadem deportârunt. Unde toti ferè ⁽¹⁰⁾ regioni dialectum suam, adeoque Sigeo ab ipsis condito, sine omni dubio, intulere.

II.

PROXIMAM Inscriptioni laudem Ionica vetus aspirata, in eâdem toties repetita, non immeritò subministrat. H inquam aspirata; vocalis istius longæ vicem non adhuc gerens, sed octavum in alphabeto locum, ut η Hebræorum, utque H Latinorum occupans; ejusque adhuc retinens testimonium, quod ab eo usque tempore inter numeralia octo denotaverit. Eandem itaque aspirationem tum olim lectioni præstitit, quam Grammatici recentiores per uncinulum maluerunt exprimi. Antiquorum hoc censebat proprium sub Marco Imperatore ⁽¹¹⁾ Convivator ille Athenæi: Et cla-

(b) Vid. Gruteri Corpus paginis CXLII. & CXLV. & conferantur notanda illic monumenta cum Etruscorum veterum sepulchris, editis à Petro Sanctio Bartolio, Fig. XCI, XCII, XCIII, XCIV, XCV, XCVI. in Thesauro Græcarum Antiquitatum Gronoviano, Vol. XII. pag. 74, &c.

(9) Vid. Dionysii Halicarnassensis Antiq. Rom. lib. 1. cap. 90. Ῥωμαῖοι δὲ φωνῶν μὴ εἰς ἄκραν βάρβαρον, εἰς ἀπηχησάμενος Ἑλληνίδα φθέγγοντο, μικτῶ δὲ τινα ἐξ ἀμφοῖν, ἧς εἰσιν ἡ πλείων ἱστορίας. i. e. *Sermone Romani loquuntur, non ad extremum barbaro, neque perfecte Græco, sed diverso, ex utrisque mixto, majorem partem Æolico.* Adde ex

Athenæo lib. 10. cap. 6. ubi ῥωμαῖοι, inquit ille, πάντες οὗτοι Ἀιολεῖς μιμνήσκοντο, αἷς ἢ καὶ οὗτοι πάντες ἡ φωνή. i. e. *Romani omnino Æolium imitantes, ut etiam Ἔ accenti vocis.*

(10) Strabo lib. 13. oram Troadis maritimam describens τὴν παλαιὴν (inquit) ὑπὸ πρὶς Διολευσιν ἢ τὰ πλεῖστα ὡς Ἐφορος οὐκ ὀνοῖ πάσαν ἢ ὑπὸ Ἀβύδῃ μέχρι Κύνης καλεῖται Διολίδα. i. e. Olim sub Æolensibus ista fere omnia fuisse; adeo ut Ephorus totam illam ab Abydo, Cytam usque, oram non vereatur Eolida vocare.

(11) Vid. Athenæi Deipnosophist. lib. 9. cap. 12. Οἶμαι γὰρ καὶ ἀλλὰ ὅτι ἡ σοφία ἐκτυπώσα-

ra rei exempla (ultra lapides Baudelotianos, & HEKATON vulgo observatum) ΗΥΑΣ, HIMEPAION, HISEMEN, proferuntur, ex antiquis nummis, ⁽¹²⁾ a præstantissimo Spanhemio. Quâ ille fretus autoritate, contra omnia librorum omnium exemplaria, Ἰσμη-την & Ἰσμηνης aspirari debuisse docuit. Ideoque & nobis nunc idem de voce Ἠθμων, teste tanto lapide, affirmabitur. Hoc ipsum certè, unus è grammaticorum scholâ, Græcus ille Apollonii scholiastes diserte monuit: Quippe cui lapideam hanc grammaticam propriis fortasse oculis usurpâsse contigit. Quid verò? Apud Henricum Stephanum, judicem cætera acutissimum, abreptum tunc numero contradicentium, fidem non invenit. At posthâc certè in classe Lexicographâ Ἠθμος jure optimo aspiratam geret. Sed de vocibus ΗΑΙΣΟΠΟΣ & ΗΑΔΕΛΦΟΙ non est cur idem sentiamus: Quia hæ ex articulis ὁ & οἱ mediante synalœphâ sunt enatæ. Quæ interim felicitas, Cadmeum illud elementum quater in hoc uno marmore repertum iri, cùm tota hæctenus penus antiquaria tam pauca ejus exempla suppeditaverit!

III.

EST & suum adhuc pretium monumento, quod E & O vocales unâ semper figurâ, &, seu breves seu longæ fuerint, sine ulla variatione monstret: id quod ad minimum ætatem Inscriptioni asserit ⁽¹³⁾ Euclide Archonte Atheniensium, si non & ⁽¹⁴⁾ Simonide poëta melico, priorem. Grammaticam enim jam mutaverat Simonides, aut quicumque is alter fuerat qui E longum per H, O longum per Ω, primus signare docuit. Et novitatem illam miro passim consensu Iones adoptabant, post quingentesimum & tri-

δαὶ οὐ παλαιὸς δασύαν· διότις ἡ Ῥωμαῖοι πρὸ πάντων τῶν δασυμορίων ὀνομάτων τὸ Η προ-γεγράφει. i. e. in eâ sum sententiâ veteres per elementum Η densum spiritum signâsse; ideoque & Romani in singulis vocabulis densiore spiritu prolatis anteponunt Η.

⁽¹²⁾ Vid. Spanhemium de præstantiâ & usu numism. Antiq. Dissert. 2. p. 95. *Alia veterum illorum nummorum qui — extra Atticam cæsi, ratio habenda est: in quibus illud Η non literam ἦτα, sed aspirationis notam, sicut in Cadmeo Græcarum Literarum Alphabeto, ubi Ἠσόςμυς vicem demum præstitit, continuo arguit. Tales utique antiqui Hime-*

ra in Sicilia nummi, qui non IMEPA vel IMEPAION sed HIMEPAION & HIMEPA, cujusmodi apud Parutam videas sunt inscripti; quingentis proinde ac supra fortè ante Christum annis. Adde in Selinuntiorum in eâdem Sicilia nummis ΗΥΑΣ pro ΥΥΑΣ — & extra Siciliam in Bæotia oppidi Ismenes nummo HISEMEN apud Goltzium; Tab. XVII.

^(13, 14, 15, 16) Ad illustranda singula loca quæ hisce cîfris insigniuntur, adducenda est Alphabeti Græci Historia ex Glossographis & Scholiastis decerpta. Horum is maxime audiendus qui Euripidem enarrans in Phœnissis §. 688. *Σὺν ἑ-*
cesimum

8 INSCRIPTIO SIGEA.

cesimum ante Christum annum. Unæ solummodo Athenæ legis prætextu resistere: unde factum ut Cadmeæ literæ non raro apud historicos sub Atticarum nomine celebrentur. Sed tandem ⁽¹⁵⁾ exemplo Samiorum, Archonte tum Euclide, receptum & Athenis fuit, autoritate publicâ, Ionicum illud recens Alphabetum. ⁽¹⁶⁾ Sami illud adornaverat Callistratus, & post reperta Cadmi, Palamedis, & Simonidis, in eam quæ nunc obtinet, normam atque numerum redegerat. Exolevit ex eo tempore per universam Græciam grammatica simplex, & Cadmeæ proxima, succedente illâ alterâ quæ ⁽¹⁶⁾ post Euclidem & rata & nominata fuit. Et rata,

Σοί νιν ἐκόνου κλίσαν, voces Σοί ἐκόνου non in recto plurali, sed ex more veteris scripturæ, in dativo singulari legit. Γεφῆ (inquit) σῶ νιν ἐκόνου κλίσαν.] 'Ιν' ἧ, τῷ ἐκόνου σῶ τῷ Κάδμω κατέκλίσαν τ γέρονε ἧ εἰ δ' ἐχλὼ αἰμάριμα. ἐπ' Ἀρχοντὶ δ' Ἀθηνησιν Εὐκλείδῃ, μήπω τ' μακρῶν ὀρημῶν, πῶς βερχέσιν ἀντὶ μακρῶν ἐχρῶντο, τῷ ἐ ἀντὶ δ' ἢ κ' τῷ ὁ ἀντὶ δ' ὦ. ἐγεφον ἐν τῷ δήμῳ μὲ δ' ἰ δήμοι. μὴ νοήσαντες ἧ ὅτι κ' δ' ἐχλῶν γεφῶν κ' δ' αὖ μελατεθῆναι τὸ ὁ εἰς τὸ ὦ μέγα, ἐτάραξαν τὸ νοητόν. i. e. Scribatur Σοί νιν ἐκόνου κλίσαν, non jam Σοί ἐκόνου: ut sit sensus, Cadmo illam progenito tuo (non, Tui illam progeniti) condidere Error verò à principio est obortus. Euclide enim Athenis Archonte, cum nondum inventæ longæ literæ fuerunt, brevibus longarum loco utebantur; ἐ nempe loco ἧ, εἰ ὁ loco ὦ. Δήμῳ igitur adjecto ἰ Δήμοι tunc scripsere: Ἴi verò quibus non in mentem venerit vetustum illud ὁ in ὦ μέγα convertere, intellectum versús perturbârunt. In hoc uno tamen erravit scholiastes quod vocales istas longas sub Euclide inventas crederet. Prius enim inventæ à Simonidē, sparsim deinde ab Ionibus usu celebratæ, postea à Callistrato Samio in classē atque ordinem redactæ, tandem sub Euclidis magistratu in publica Atheniensium monumenta sunt admittæ. Clarè hæc & distinctè, quamvis sub diversis titulis à Suidâ tradita accepimus: In Σιμωνίδῃς nempe, προσεξέδρε ἧ κ' τὰ μακρὰ τ' σοιχείων κ' τὰ διπλᾶ. i. e. adinvenit Simonides literas longas duplicesque; in Ἀττικισμῶς, — Ἀττικοῖς γεφύμασιν Δημοδίνης . . . ἀντὶ δ' παλαοῖς. Τλῶ

δ' τ' κ' σοιχείων γεφύμασιν ὅψι ποτε πρὸ πῶς ἴωσιν δὲβλῶαι. i. e. Demosthenes Literas Atticas quasi Antiquas dicit: illam enim ad viginti quatuor literas spectantem Grammaticam ab Ionibus seriùs inventam: In Σαμίων ὁ Δῆμος, — πρὸ Σαμίοις δὲβέθη πρώτοις τὰ κ' γεφύματα ὑπὸ Καλλιστράτου, ὡς Ἀνδρῶν ἐπ' ἐπίποδι. ὅτ' δ' Ἀθλωαῖος ἐπεισε χεῖρ' ἧ ἰάνων γεφύμασιν Ἀρχίνος ὁ Ἀθλωαῖος ἐπὶ Ἀρχοντὶ Εὐκλείδῃ. i. e. apud primos omnium Samios viginti quatuor literæ à Callistrato sunt inventæ, ut Andron in tripode testatur. Atheniensibus verò, sub Archonte Euclide, autor fuit Archinous Athenæi filius ut Ionum Literis uterentur. Nomen hinc exortum τ' μετ' Εὐκλείδῃ γεφύματις, i. e. post Euclidem Grammaticæ: unâque emicuit nota temporis in inscriptionibus certissima; quâ usus olim Plutarchus monumentum quoddam vulgò Aristidis creditum, tale non esse demonstravit. χεῖρ' ὡς ποτὶ νεώτερον (inquit ille in Aristidis vitâ) i. e. longo tempore juniorem: ὡς ἐλέγχε γεφύματα τ' μετ' Εὐκλείδῃ ὄντα γεφύματις. i. e. ut probant literæ quæ Grammaticæ sunt post Euclidem usurpari cæpta. Ab hac tamen regulâ excipiendæ ΘΕ & ΑΤΗΕ, aut ΑΘΕ, in Thebanorum & Atheniensium nummis percussæ literæ, diu post Euclidis tempora, ob amorem & honorem vetustatis, à nobilissimis civitatibus retentæ. Quibus adde verba bene ominata ΑΓΑΘΕΙ ΤΥΧΕΙ, & ΤΕΙ ΒΟΤΑΕΙ, cum similibus. Vide Atheniensium in Delo Psephisma in Montfauconi Diario Italico. p. 43.

inquam,

INSCRIPTIO SIGEA. 9

inquam, & nominata; quia usu saltem ante Euclidem, & privatâ passim scriptione, vocalium longarum formam invaluisse constat. Euclide enim antiquior ⁽¹⁷⁾ Euripides η literæ figuram in Θησέως nomine descripsit; & Plato post illius magistratum annos haud viginti natus, geminæ istius mutationis in alphabeto factæ, idque in Cratylo sub personâ Socratis, illo jam tempore ut antiquæ meminit ⁽¹⁸⁾. *Non η antiquitûs, sed ε (inquit ille) utebamur.* Et paulò antè, *antiquissimorum alii non ημέραν ut nunc dixere, sed ιμέραν, alii vero έμέραν.* Iterumque έρως antiquitûs vocabatur έσρος: ο enim loco ω in usu fuit; at, ob ο in ω mutatum, έρως nunc vocatur. Fortunatum igitur lapidem, qui scripturam illam, plusquam bis mille abhinc annis Platoni pro antiquâ habitam, salvam adhuc, genuinam, & autographam, nostro servavit seculo; forsân & futuris servat!

IV.

HIS demum accedit & aliud antiquitatis non ignobile indicium, quòd genitivi casus, in ε nunc rectè terminati, hîc tamen per ο nudum perpetuo efferantur. Hoc nos iterum remittit ad convivium ⁽¹⁹⁾ Athenæi; in quo Achæus adducitur Poëta, poculum quoddam antiquum Διονυσο inscriptum referens. De eo autem sic conclusum à sophistis; abesse illinc elementum υ, quia ο nudum, loco ε diphthongi, omnibus olim antiquis in usu fuit. Eâdem etiam ratione ter abest idem elementum ab inscriptione

(17) Notum illud Euripidis est Commentum, quo, à Pastore Literarum imperito, ΘΗΣΕΥΣ nomen signis sic innuitur. Vid Euripidem in Fragm. & Athenæum lib. 10. cap. 20.

Τὸ δεύτερον ἢ πρῶτα μὲν γεγραμμέναι δύο·
τάστας διέγραψ' εἰς μέσαις ἄλλη μία.

i.e. Iambicis Grotianis, η vocalis, sic depicta.

*Loco secundo lineæ apparent duæ,
Quas limite una media dispescit suo.*

(18) Græca Platonis in Cratylo sic se habent, ε ρδ ή έχρώμεθα, ἀλλὰ εἰ τὸ παλαιόν· cuius exemplum antea attulit, οἱ μὲν ἀρχαῖοι ταῖς ιμέραν ἢ ημέραν ἐκάλεον, οἱ δὲ έμέραν.

iterumque, έρως δὲ τὸ εἶναι έσρῳ· πῶ γε παλαιὸν ἐκαλεῖτο. τῷ ρδ ὁ ἀντὶ εἰς έχρώμεθα. νῦν δὲ έρως κέκληται Διὸς ἢ εἰς ὁ ἀντὶ εἰς ὁ μέλαπρωτό.

(19) Athenæi Deipnosophista Achæum Poetam citans, & de poculo agens literato habente εἰς Διονύσου ἢ τελευταίαν (συλλαβὴν) Διὸς τῆς ὁ μόνος ὡς βραχέως ἐγκεχαρτημένην. i. e. ultimam Dionysæ Syllabam per ο solummodo quasi compendiosè sculptam, adjecto rem sic ornat commentario, ἐν τέτοις λέπει τὸ υἱοιχεῖον, ἐπεὶ πάντες οἱ Ἀρχαῖοι τῷ ὁ ἀπερχώμεθα, εἰ μόνον ἐφ' ἧς νῦν τέλει δυνάμεως, ἀλλὰ καὶ ὅτε ἢ δίφθογγον Διὸς ἡμῶν. i. e. in his deficit elementum υ, quia antiqui omnes ο utebantur; non solum eâ quâ nunc valet potestate, sed etiam cùm diphthongus significanda fuerat. Athen. lib. 11. cap. 5.

D

(20) ΘΕΟ

10 INSCRIPTIO SIGEA.

(20) ΘΕΟ ΑΠΑΤΟΡΟ. quæ Cadmeis plane literis depicta, sub-
jecta est Θεῷ Ἀπατέρῃ, i. e. *Deæ Veneris Apaturæ* imagini, inter
reliquias urbis Phanagoriæ, non procul à Mæotide Palude. Sed
& rem ipsam, & rationem rei, & alia multa huc spectantia ⁽²¹⁾,
Quintilianus appositè notavit. *Orthographia* (inquit ille) *consue-*
tudini servit, ideoque sæpe mutata est. Nam illa vetustissima tran-
sæo tempora, quibus & pauciores literæ, nec similes his nostris earum
formæ fuerunt, & vis quoque diversa: sicut apud Græcos o Literæ;
quæ interim longa & brevis ut apud nos; interim pro syllabâ, quam
nomine suo exprimit, posita est. Similis inter ⁽²²⁾ ε & ει intercessit
ratio. Cùm enim quinta illa alphabeti litera nomine suo pro-
prio non aliud quam ει exprimeret, hinc factum ut ε & ει pro
se invicem & promiscuè scriberentur. Scribere scilicet ut loque-
bantur diu fuit usitatum; ideoque cùm rectiùs inscribi debuisset,
ΣΙΓΕΙΣΙΣ, ΜΕΛΕΘΑΙΝΕΙΝ, ΕΠΟΕΣΕΝ, pro receptâ tamen loquelâ Σιγείης, με-
λεθαίνεν, εποείσεν, hic noster lapis Sigeus exhibet.

V.

POST singula hæc criteria, suis quæque ab autoribus firmata,
uno omnia intuitu contemplari libet ⁽²³⁾ connexa ab Herode Atti-
co. Vir ille consulari dignitate, nec minùs omnigenâ eruditione
fulgens, Criticen ⁽²⁴⁾, teste Philostrato, omni studio exercuit, &
veteribus se totum dedit. Cùm igitur desideret in suburbano

(20) Vide Anglicanum Alberici de la Mo-
tray Itinerarium, Vol. 2. pag. 49, 50, 51. unâ
cum tabulâ huc pertinente notatâ xxvii.
ii. cui lux accensa à Strabone lib. xi. εἰ δ' ἐν
τῇ Φαναγορίᾳ τῇ Ἀφροδίτης ἱερὸν θήσῃσιν τῇ
Ἀπατέρῃ, i. e. *Est verò in Phanagoriâ Vene-*
ris, Apaturæ dictæ, insigne templum. Hunc
locum nunc Turcæ Tartarique incolæ
Eski-sheir, i. e. *urbem veterem* appellant.

(21) Vid. Quintilianum de Instit. Orat.
lib. i. cap. 7. de Orthographiâ.

(22) Vid. Excerpta Athenæi à Casaubo-
no in annotationibus adducta, ubi regula
illa Grammaticalis sic concepta traditur:
πάντες οἱ Ἀρχαῖοι τῷ εἰ ἀντὶ τοῦ οἰχοῦσιν προσε-
χῶντο, ἀπεπλησίως ἢ τῷ εἰ ἀντὶ τοῦ εἰ. Quo-
rum is est sensus genuinus, *antiqui omnes*
εἰ & οἰ, quin & simili modo εἰ & εἰ promiscuè
usurpabant, Casaub. ad Athen. lib. i. cap. 5.

(23) Eo planè fine concepta est Inscriptio
Herodiana, literis scilicet obsoletis, ex
antiquitate ultimâ petitis, quamvis contra-
rium fenserit magnus Jos. Scaliger, forma-
que istas inusitatas ad M. Antonini usque
tempora continuatas crediderit.

(24) Ita Philostratus in Herodis Vitâ,
ποῖς ὁ καλεῖται τῷ λόγῳ Θεαγένης τε τῷ Κνιδίῳ ἢ
Μενατίῳ τῷ ἐν Τραλλέων Συναγύειο. i. e. *cum*
viris rei criticæ peritis Theagene Cnidio &
Munatio Trallensi est versatus. & paulò
postea, προσέκειτο μὲν πᾶσι τοῖς παλαιοῖς, i. e.
præcis omnibus incubuit. Quin & has ipsas
columnas respexisse videtur Hadrianus So-
phista, qui, referente eodem Philostrato,
Herodis Attici memoriæ laudans & exul-
tans acclamavit πάλιν ἐν Φοινίκῃ γράμ-
μα. i. e. *En iterum è Phœnice literæ!*

suo,

INSCRIPTIO SIGEA. 11

suo, & novas, quas sacraverat columnas, curiosius inscriptas vellet; spretâ ævi sui, hoc est Antoniniani, scriptione, epigraphen puram putam *Archaicam* confinxit, singulis syllabis atque literis ad exemplar antiquitatis factam. Hanc publico literarum bono servare horti Farnesiani; à Salmasio olim singulari quodam tractatu explicatam, & à Grutero immortalis corpori, paginâ vicesimâ septimâ, insertam. Erit igitur nec inutile, nec injucundum, si postulante sic operis ratione, è penu huc illam Gruterianâ depromamus. Sic veteris scripturæ genium facillimo hoc compendio indagabimus; & unus instar omnium Herodes Ἀρχαῖα nos Γραμμαῖα docebit.

ΟΔΕΝΙ ΘΕΜΙΤΟΝ ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΑΙ ΕΚ ΤΟ ΤΡΙΟΠΙΟ ΗΟ ΕΣΤΙΝ
ΕΠΙ ΤΟ ΤΡΙΤΟ ΕΝ ΤΕΙ ΗΟΔΟΙ ΤΕΙ ΑΠΠΙΑΙ ΕΝ ΤΟΙ ΗΕ
ΡΟΔΟ ΑΓΡΟΙ ΟΥΑΡ ΛΟΙΟΝ ΤΟΙ ΚΙΝΕΣΑΝΤΙ ΜΑΡΤΥΣ ΔΑΙΜΟΝ
ΕΝΗΟΔΙΑ Sic habet prima columna facies: in alterâ
verò sic scriptum legitur, ΚΑΙ ΗΟΙ ΚΙΟΝΕΣ ΔΕΜΕΤΡΟΣ
ΚΑΙ ΚΟΡΕΣ ΑΝΑΘΕΜΑ ΚΑΙ ΘΕΟΝΙΟΝ ΘΕΟΝ.

Hoc est, scriptura recentiore, ὁδενὶ θεμιτὸν μετακινήσαι ἐκ τῆ τριοπίε ὃ ἐστὶν ἐπὶ τῷ τρίτῳ, ἐν τῇ ὁδῷ τῇ Ἀππία ἐν τῷ Ἡρώδου ἀγρῷ. ὃ γὰρ λῶιον τῷ κινήσαντι. Μάρτυς Δαίμων Ἐνοδία καὶ ἀκίονες Δήμητρος καὶ Κόρης Ἀνάθημα, καὶ χθονίων θεῶν, i. e. Nemini fas dimovere è Triopio, quod est ad tertium, in viâ Appiâ, in Herodis agro. Optabit enim non dimotum qui dimoverit. Testis Dea Trivia columnæque Cereris & Proserpinæ donarium, & inferorum Deorum. Positâ jam ante oculos & nostrâ & Herodianâ Tabulâ, ac lineamentis tam similibus in utrâque se proidentibus, magisne tanti viri ingenium laudabimus, an fortunam nostram? Veram utique Herodes picturam antiquitatis dedit: Nos ipsam damus antiquitatem.

VI.

TRIA interim ad has columnas obiter notanda subeunt. Horum primum; D, L, & R Literas in Græcarum classe compa-
ruisse:

12 INSCRIPTIO SIGEA.

ruisse : unde & Herodis calculo sententia Plinii confirmatur ⁽²⁵⁾, qui ex Delphicâ prius tabulâ indicaverat, veteres Græcas literas easdem fuisse pene ac Latinas. Neque dissentit ab his Tacitus, quo autore *forma literis Latinis, quæ veterrimis Græcorum.*

Secundum est Triopium, Cnidii illud & Templi & Promontorii nomen, ad villam in Viâ Appiâ transpositum; id, quod autorem indicat, quo potissimum, in hâc tam criticâ Inscriptione adornandâ, usus est Herodes. Theageni enim Cnidio in criticis eum operam dedisse, Philostratus memoriæ prodidit.

Tertium notatu necessarium est χ litera Palamedea, in voce χθονίων, rectangulam crucem præferens, adeoque ad summæ antiquitatis normam à Theagene & Herode picta. Marmor enim Baudelotianum, quadringentesimi & quinquagesimi ante Christum anni, eandem, ut in recentiori alphabeto, obliquè decussatam exhibet. At nostrum altiùs assurgens planè in voce πασχω primævam retinet figuram, & inventori Palamedi, & restitutori Herodi consonam. Hoc igitur si citius comparuisset, non ita ad Herodianos lapides impegissent Critici. Nunc verò, ipse ille in his studiis nobilissimus Coryphæus, Dominus B. de Montfaucon καταχθονίων pro χθονίων incautè legens, hæc à scopo aberrantia commentatur. *Quod singularius est* (Palæograph. Gr. lib. 2. cap. 4.) *κατα compositum cruce designatur hac ratione, +θονίων pro καταχθονίων inferorum; ubi etiam vides literam χ omitti.* Sed purè illic legitur χθονίων θεῶν, i. e. *inferorum Deorum*; ut χθόνιος Ζεὺς pro "Αδης apud Hesychium: χθόνιαi item Θεαί pro Cerere & Proserpinâ apud Aristophanem: & ipsa illa χ falsò omitti credita, sic olim +, ad instar crucis, inter veteres Ionicas signabatur.

(25) Plinii Nat. Hist. lib. 7. cap. 57, 58. *Gentium consensus tacitus primus omnium conspiravit, ut Ionum literis uterentur. Veteres Græcas fuisse easdem penè quæ nunc sunt Latinæ, indicio erit Delphica tabula antiqui æris, quæ est bodie in palatio, dono Principum Minervæ dicata, in Bibliothecâ cum inscriptione tali, NAVSIKRATES ISAMENO ATHENAIOS KORAI KAI ATHENAI ANETHEKE.* Tali planè formâ redonanda est antiqua Delphica inscriptio: parilemque in æneâ illâ

columnâ Romæ in Aventino positâ imaginari licet, de quâ sic in Antiq. Rom. lib. 4. cap. 26. Dionysius Halicarn. αὐτὴ διέμενον ἡ σήλη μέχρι τῆ ἐμῆς ἡλικίας ἐν τῇ τῇ Ἀξιόμειδου ἱερῷ κειμένη, γεγραμμάτων ἔχουσα χαρσύνῃας Ἑλληνικῶν οἷς τὸ παλαιὸν ἡ Ἑλὰς ἔχετο. i. e. *mansit hæc columna, ad meam usque adolescentiam, Dianæ in Templo posita, eos Græcarum literarum characteras habens, quibus antiquitùs Græcia utebatur.* Addendus his Tacitus in Annal. lib. 11. cap. 14.

INSCRIPTIO SIGEA 13

VII.

SED loco nunc ultimo notabitur, quod primo forsitan lectorem in admirationem rapit, rarum istud *Βασροφηδὸν* scribendi schema, ab inflectione versuum, boum arationem imitantium, sic Græcè dictum. Ejus unicum hoc exemplum inter omnes ubique reliquias antiquitatis extat; nec nisi unum olim innotuit Pausaniæ, dignorum visu monumentorum diligentissimo exploratori. Id ⁽²⁶⁾ ille in arcâ Cypselicâ vocatâ reperit, Olympiæ tum sacratâ in Junonis templo: Quæ tamen aliquando Periandri Cypselidæ fuerat, unius è septem sapientibus; ejusdem qui, belli arbiter electus, Sigeum Atheniensibus adjudicavit. Sed & alterum rei exemplum & ipse quoque alter sapientum Solon Atheniensis præbuit. Nam eo Solon tempore, Periandri æqualis & amicus, leges suas *βασροφηδὸν* inscripsit: Leges æquitate summâ & prudentiâ admirandas; sed nec minus scripturæ schemate hinc illinc longè famigeratas. Hoc igitur tum Athenis occurrente, cùm Sigeum in potestatem Atheniensium Periandro judice devenerat, & cognatis jam virorum tam illustrium monumentis passim per ora hominum volitantibus, quid mirum si Sigeorum aliquis & victori populo, & Soloni legissatori, & arbitro litis Periandro, eodem scribendi schemate placere studuit? Maximè, si in memoriam revocemus, orientalem illam ad lævum à dextris scriptionem Sigeo Æolicæ civitati familiarem certè, si non propriam, eo tempore fuisse. Quamvis enim Iones, receptis ex Phœniciâ literis, statim eas dextrorsum versas deformaverint; at Æolas hoc seriùs admisisse, tum Etrusca, quæ adduximus, monumenta, tum nummi passim Æolici, ⁽²⁷⁾ ΑΤ, ΛΥΑΧ, . . . ΟΡΧ, aliique multi inversè scripti fidem faciunt

ocu-

(26) Pausanias lib. 5. cap. 17. cedrinæ istius arcæ fusâ narratione meminit, quâ mater ejus Cypselum celavit, Corinthiorum postea Tyrannum & Periandri Patrem, ad necem à Bacchiadis quæsitum. Eâ in arcâ multis antiquis literis incisæ inscriptiones fuerant. *Καὶ τὰ μὲν* (Inquit autor) *ἐς αὐτῶν ἔχει. ῥήματα δ' ἄλλα τ' γραμμάτων βασροφηδὸν καλεῖται* "Ἑλλωες" πῶς ἐστὶ πινόμε. Ἀπὸ δ' ὑπερῆς δ' ἐπὶ τῆς ἑστῆς ἐπὶ τῶν πρὸ δόττερον, ὡς αὐτὸς ἐν διακρίσει δρομῶν. i. e. Atque earum quidem literarum aliæ in rebus jacent; aliæ eo se ordine ostentant quem βα-

σροφηδὸν appellant Græci: is verò est hujusmodi. Unius & sine versu is qui sequitur inflexus est, ut in cursu sit diavulico. Quam rem metricè, nec infelicitè, expressam video, apud Matthiam Belium, in libello de Literaturâ Hunnosytheticâ.

Non attollebant dextram, sed meta prioris Principium versus posterioris erat.

(27) Vid. apud Goltzium in Tab. magnæ Græciæ 37. FAÆION nummum cum Æolico digamma: Tab. 29 & 30. ΚΑΥ-
E
AONIATAN:

14 INSCRIPTIO SIGEA.

oculatam. Tandem autem, testante Plinio, *gentium consensus tacitus conspiravit, ut Iovam literis intererentur.* Rarus proinde hic scribendi sinistrorsum, ac rarissimus is *παρεκκρόδον* exarandi modus. Uterque verò Cadmeis sic literis ornatus interiorem aperit antiquitatem: Hinc igitur Inscriptioni nostræ sua ætas asserenda. Potest esse paulò antiquior Solone; potest esse, quod magis sentio, Soloni æqualis & Perandro: at Euclide certè Archonte recentior esse non potest. Judicent igitur eruditi, & quam velint ætatem monumento tribuant: sit modò post Sigeum à Mitylenzis conditum, sed & ante illie admittas Simonideas literas.

VIII.

HIS tam inusitatis literis, & obtinenti antiquitatis scriptioni, cognata sunt illa vocum interpuncta, quæ non in nostro solum, sed & ^(*) in multis per Etruriam monumentis, in utroque Attico Baudelotiano, & in Teio sequente Sherardiano, numero interdum tria, interdum duo appinguntur. Eo scilicet commento studiosè cavere Veteres, ne vox una in alteram incurrens lectionem aut turbaret aut corrumperet. Idemque mos, cum ipso unà alphabeto, ab Æolibus deductus ad Latinos, saltem puncti unius usu, ad sera usque tempora pervenit. Verùm, apud ipsos autòres Græcos, res prisca & non inutilis instituti statim abiit in desuetudinem, negligentibus eam Grammaticis sequioris ævi. Notatu interim non indignum, & articulos, & præpositiones, & conjunctiones, nullo unquam puncto disjunctas à nominibus, sed, ex genio linguæ Phoeniciæ & Hebrææ, pro præfixis habitas fuisse. Una etiam integra periocha, ΕΑΝ ΔΕ ΤΗΝ ΑΞΩ, solita vocum interpunctione non distinguitur. Sed casu an consilio id factum fuerit; an puncta

ΑΟΝΙΑΤΑΝ: tab. 31. ΚΡΟΤΟΝΙΑΤΑΝ: quin & eorundem numisma apud Spanhemium Dissert. 2. literis Phoeniciis exornatum. His adde nomen ΑΓΑΜΕΜΝΟΝΟΣ apud Pausaniam lib. 5. cap. 25. *παραμυθία δὲ τὰ λαὶὰ ἐν δεξιῶν.* i. e. ad lævum è dexterâ parte scriptum. Neque omittenda hoc in loco vetus Etrusca scriptio ab Æolicâ deducta, eâque ratione more retrogrado exrata, quam tamen ob antiquum digamma, literasque alias puras putas Æolicas, præ cæteris pnice demiror in, asse

librali ΟΑΙΦΕΑΑ inscripto, quem ex museo Pembrochiano præstantissimus protulit Spanhemius, & integriorem paulò ex museo Huberti Benevolentii eruditus Autor Justus Fontaninius. Hunc verò consule fusiùs de his agentem in antiquitatibus Hortæ Coloniz Etruscorum lib. 1. cap. 7.

(*) Vid. Gruterum pag. CXLII, & repulchra Petri Sancti Bartolli, Fig. 91, 92, &c.

primitus

INSCRIPTIO SIGEA. 15

primitus impacta injuriâ temporis exciderint, non est unde certò colligatur.

IX

A T curiosius nunc venit expendendus Æolicus iste, in voce μέλε-
δα μέιν, inter vocales α & ι, hiatus. Inter punctum in eo nuper de-
pinxeramus, secundum optimum, quo usi fuimus, Doctoris Lisle a-
pographum. Sed contrarium monente Domino B. Mould, ex suis
& aliorum schedis, idem nunc ducimus omittendum. Ipse interim
hiatus, Æolum omnino proprius, qui vocalium aut conjunctionem
aut collisionem omni studio vitabant. Eo fine hiatum aliquando
vacuum relinquebant: aliquando eum digamma isto suo interposito
adimplebant. Prioris exemplum dat Eustathius, doctus ille Ho-
meri enarrator, Iliad pag. 22. l. 1. οἱ Ἀιολεῖς πολλάκις ἐν ταῖς διφ-
θόγγαις ... ἀγκυλῶν μόνῃ διατάσσει, ut Ἀλκείδης, Ἀργεῖος. i. e. Æoles ple-
rumque in diptongis solo hiatu sunt contenti, ut Atreides, Argeius.
Posterioris exemplum à Prisciano est: *Hiatus quoque causâ sole-
bant illi interponere digamma: quod ostendunt etiam Poëta Æolicè
usi, Alcman, καὶ χεῖρα πῦρ τε δαφνον* & Epigrammata quæ ego (in-
quit lib. 1.) legi in Xeropho Byzantii sic scripta: ἀνηφορον, ἀν-
εμπορον. Par exemplum vocis αἴντο (αὐτὰ nunc rectè scriptæ) in
lapide illo quadrato, qui Colossus olim Apollineum in Delo in-
sulâ sustentaverat. Par exemplum inquam, si sua Inscriptioni lectio
sana & incorrupta steterit. Accuratissimè eam exscripsit notâ Vir
eruditione Tournefortius, mihi hoc in loco non sine honore nomi-
nandus, ob ⁽²⁹⁾ communicatas, quàm humanissimè Inscriptiones,
cùm in peregrinatione Orientali iter per Smyrnam faceret. Sed
pace nunc dixerim Reverendi Domini Montfauconii, à quo hanc
demum Deliacam & editam & explicatam ⁽³⁰⁾ video, pars longè
potior

(29) Vid. Tournefortum in Itinerario
orientali Epistolâ 22. hoc ipsum memo-
rantem. Ipse vero, in Epistolâ ejusdem
Itinerarii septimâ, Deliacam Inscriptio-
nem publici jam juris fecerat, non sinè
hâc insulsâ laudè, ob erroneam explicatio-
nem, omne non fausto datâ. Deux des
plus grands hommes de ce siècle, sans être a-
vertis d'où j'avois tiré cette Inscription, sans
se voir, sans conferrer ensemble, l'ont ex-
pliquée sur le champ, & se sont si bien ren-
contrez, que je ne puis assez admirer leur

sagacité. Le P. Hardouin croit que les qua-
tre premières lettres designent quelques noms
propres: & le P. Dom. Bernard ne doute
pas que l'inscription ne soit en caractères an-
ciens & Ioniens qui répondent aux suivants;
Τὸ λιθὸ εἶναι ἀνδρῶν καὶ τὸ σφραγῆς· huic lapidi
inest statua & scabellum suivant le P. Har-
douin: in lapide sum (vel est) statua &
basis suivant le P. Dom. Bernard.

(30) Palæographiæ Græcæ lib. 2. cap. 1.
pag. 121. Hanc Deliacam inscriptionem
à V. Clar. de Tournefort accepimus, qui re-
git

16 INSCRIPTIO SIGEA.

potior Inscriptionis, unâ cum vero sensûs acumine, ipsum aliud advertentem fugiebat. Cùm enim sic habeat monumentum,

ΟΝΥΤΟΜΘ ΟΞΜΙΑΝΔΡΙΝΣΚΝΙΤΟΣΦΕΛΑΣ

id tamen vulgari scribendi morē sic ille mutatum & mutilatum extulit. . ἐν τῷ λίθῳ εἰμὶ ἀνδρίας καὶ τὸ σφέλας i. e. *in lapide sum statua, & basis*: sensu planè aut nullo aut inepto. At servato Æolico digamma inter vocales α & υ, in voce ἀνδρῶ, & ο, ex more Veterum, pro cognomine sibi syllabâ admissō; sic rectiùs longè & integriùs legendum veniet, ἔ αὐτῷ λίθῳ εἰμὶ ἀνδρίας καὶ τὸ σφέλας i. e. *non sum ejusdem lapidis & statua & (statuæ) basis*. Verum hoc fuisse disjuncti jamdudum lapides & dejecti docent. At nihil à vero alienius, quàm quod temerè nimis visum Montfauconio, *post duas priores literas* Ο Α, *satìs conspicuè legi* ΕΝ. Quod enim Ε fuisse credidit infimâ lineâ mutilum, id clarè insipientibus verum est & perfectum Æolicum digamma Ϝ: & quod eidem Ν esse videbatur mancum aut vitiatum, id ipsum est priscum Ϛ, Sigeo nostro in voce Σιγευευσσι non absimile, cornu uno recto, altero proclivi figuratum: de quo sic præclarè Vossius, lib. 1. de Arte Grammaticâ, cap. 30. *Nec Ϛ eam olim habuit figuram, quam hodie: quando nunc cornua ejus utraque recta, vel utraque æqualiter inflexa pinguntur: olim verò unum erat rectum, alterum proclive, ac tamen præceps*. Verissimè interea vir ille summus pronunciavit literarum in hâc Inscriptione formam priscam esse & singularem, &, quoad Α saltem, alibi tum non visam. Jure igitur huc vocari & penitiùs inspicì volebat. Nam præter Æolicum digamma Ϝ, quod vindicandum & restituendum fuerat; ipsum illud ignotum Α, quin & Ε, Θ, Ν, Σ, Ϛ, inusitatum omnia ductum ostendantia, Sigeo nunc demum in lapide comparuerunt.

gio jussu ac peculio Orientales regiones peragravit, multaque eruditè observata retulit. Is in Delo Insulâ ad basim statuæ humi dejectæ, ipsam literarum formam imitatus, hæc exscripsit, ab initio, ut videtur, manca: in reliquis quidpiam inest vitii. Post duas priores literas Ο Α, sat conspicuè ita legitur

Ϝ. Forma literarum prisca & Ionica, admodumque singularis. Α sic scriptum nusquam aliàs vidi. In primâ syllabâ ΕΝ, Ε, quæ litera ter occurrit, infimâ lineâ mutila est. Ν sequens videtur mancum aut vitiatum, &c.

X.

SED & alteram quoque animadversionem, huic priori non dissimilem, scriptio illa singularis in voce ΣΙΓΕΥΕΥΣΙ suggerit. Cùm enim εἰ in ε ob nomen literæ transierit, ideóque rectè satis juxta superius observata ΣΙΓΕΕΥΣΙ pro ΣΙΓΕΙΕΥΣΙ inscribendum fuerit; in dubium tamen non immeritò vocatur, quo jure inter ε & εῦ inexpectatum se γ intruserit. Sed ex sententiâ magni Scaligeri, inter animadversa ad Eusebii Chronicon, hîc facilè reponendum, γ literam eandem ibi vim & usum cum F Æolico habere. Nam (ut inquit ille) *indifferenter Æoles αῶς & αῆς dicebant pro ηῶς aurora. Sic apud Priscianum καὶ χεῖμα πῦρ τε δάφιον, quod aliter δάυιον pro δῆιον hostile.* Hinc ⁽¹¹⁾ Græci γέλιαν pro féλιαν, & Romani pro utraque *Veliam* dixerunt, quòd F, & γ, & V eâdem vi polleant. Et pari certè ratione *Sigeum* & *Sigeus*, ut Ἀργεῖος *Argivus*, efferendum esset, si Σίγειον & Σιγείεις, more Æolico concepta, reddi Latinè oporteret. Interim non est meum refragari, si diversâ aliquis sententiâ contenderit, ὡ illud in voce Σιγευεῦσι (errore ex loquelâ orto) pro ι literâ subditum fuisse. Subditum sic certè fuit in primâ syllabâ vocis ΣΥΚΕΕΥΣΙ, quam Inscriptio additicia pro Σιγείεῦσι corruptè præfert.

XI.

HÆC igitur primariæ Inscriptiois propria.—At illa tandem additicia aliud videtur non fuisse, quàm primariæ tentata innovatio; idque ad ostentandas Simonideas literas; aut tum fortè cùm inventæ, aut tum potius cùm legitimè acceptæ fuerant. Legitima ea-

(11) Quanta sit inter digamma F & ου syllabam, nec non γ Græcam literam, & V Latinam cognatio, in nullo magis conspicitur quàm in diversâ urbis *Velie* Scriptione; ab origine scilicet féλια scribebatur, Dionysio Halicarnass. lib. 1. cap. 20. luculenter id testante: *ὡς τὰ πολλὰ ἐλῶδη αἰνῶν καὶ ἄρχαῖον τὸ ἀρχαῖον τὸ ὄνομα Ούελια ὀνομάζετο. συνήθες γὰρ ὡς τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησιν, ὡς τὰ πολλὰ, προσθῆναι τὸ ὀνομάτων, ὅπως αἱ ἀρχαὶ ὑπὸ φωνηέντων ἐξήροντο, καὶ αὖ συλλαβῶν, ἐν τοιαύταις γεραισὶν ἐμφανέσθαι. τὸ δ' ὡς ὅπως γάρμα διττῶς εἰς μίαν ὁρῶντο διττῶς ἐν τῇ πλαγίᾳ, ὡς φελὲν καὶ φάναι καὶ φοῖον καὶ φανῆ, καὶ πολλὰ τοιαῦτα.* i. e. multa eo in loco palustria fuere, quæ nunc ex vetusto Dialecti

modo *Velia* nominantur. Græcis enim prisca usitatum fuit ου syllabam caractere uno pictam vocabulis anteponeere quæ à vocali inciperent. Hic autem erat ut duplex Gamma, constans duabus lineis ad unam rectam oblique applicitis. Postea verò non ὀύελια solum, sed & τελία ex φελια factum est, ut constat ex τελήτων nummis quos Goltzius aliique protulere. Latinè verò oppidum *Helia*, inquit Plinius, quæ nunc *Velia*, lib. 3. cap. 5. H enim aspirata Ionica F Æolicæ æquipollebat. Nota quoque Δεῦλ, Δαῦλδ, &c. sic Græcè ex Hebræo versa, ut prodant γ Græci ad Hebræum *van*, adeoque ad digamma F, relationem.

F

tum

18 INSCRIPTIO SIGEA.

rum acceptio non nisi sub Archonte Euclide fuit, quadringentis ante Christum annis: Archiabo, Athenæi filio, Atheniensibus id suadente, ne à cæteris ubique Ionibus in monumentis publicis abirent. At plusquam uno prius seculo inventæ & ostensæ fuerant sub Hipparcho Pisistratide, Tyranno Atheniensi; & sub⁽¹¹⁾ Hegesistrato Hipparchi fratre, Sigei tunc temporis dominante. Nec sub his inventas tantum, sed ab iisdem in pretio & honore habitas, ex Platone facile colligimus. Eo enim autore, Hipparchus⁽¹²⁾ Tyrannus, Pœseos Homericæ restitutor, & doctis undequaque viris impensè fautor, Simonidem ad se acciverat Athenas, atque illic inter charos habuit, donis multis magnisque cumulatum. Sic igitur se habentibus Simonideis literis, aut prima illa inventio aut serior earum legitima acceptio, redintegrandæ Inscriptioni nostræ occasionem præbere poterat. Tum enim, in Atheniensis ditioris urbe, non erat incongruum tentari novæ scriptionis specimen: seu fortè sic voluerint Phanodicæ familiæ posteri, seu Sigeis potiùs magistratibus sic visum fuerit, ex more & consuetudine magistræ urbis. Quicquid sit, primævam illam aspiratam hinc eliminatam certamus; Vocalem utramque longam ex mente Simonidis depictam; Æolicam Mitylenæorum dialectum in magis Atticam conversam; ΣΥΚΕΕΥΣΙ pro ΣΙΓΓΕΙΕΥΣΙ erroneè & corruptè positum; posteriorem Inscriptionis partem à novatore penitus recisam; literas enormi spatio alteram ab alterâ divulsas; & alia non pauca

(11) Hegesistratum Pisistrati Atheniensis filium, Hipparchi fratrem, Sigei Tyrannidem exercuisse, autor est Herodotus; quamvis Anachronismo (ut Usserius monuit) deceptus, Sigeum non nisi sub Pisistrato redactum statuit; quod Soloni potius Archonti tribuendum. *Ἰππίας δ' ἀνεχώρησε ἐς Σίγειον, πρὸς οὗτος Πισίστρατος ἀρχὴν ἔσχετο Μιτυληναίων. Κελεύσας δ' αὐτὸν κατέστησε Τυραννίδα ἐν Σίγει. ὃς αὐτὸν ἐκείνῳ νόθον Ἡγησίστρατον.* i. e. *Hippias verò ad Sigeum iterum concessit, quod Pisistratus à Mitylenæis vi ceperat. Ejus verò potitus Tyrannum illic constituit notitum ipsius filium Hegesistratum.* Herod. lib. 5. cap. XCIV.

(12) Hipparchus, ex omnibus Pisistrati filiis & ætate & sapientiâ primus, *ἄλλὰ τε πολλὰ ἐξέτα σοφίας ἀπεδείξατο* (inquit So-

crates apud Platonem in Hipparcho) *καὶ τὰ Ὅμηρον πρῶτον ἐκόντισεν ἐς τὴν γλῶσσαν ταύτην καὶ ἠνάγκασε σὺν βασιλεὺς Παναθηναίοις ἐξ ὁποῦ λήψεως ἐφεθῆς αὐτὰ διέναι, ὥσπερ νῦν ἐστὶ οἷον ποιεῖν. καὶ ἐπ' Ἀνακρέοντα τὸ Τήιον πενήκοντον, σείλας ἐκόντισεν ἐς τὸ πόλιν. Σιμωνίδην δ' ὃς ἔκρινεν ὅτι αὐτὸν αἰεὶ εἶχε μεγάλῳις μισθοῖς καὶ δώροις ποιεῖν.* i. e. *Multa ille Sapientiæ præclara exempla edidit; & Homeri etiam carmina primus in hanc urbem intulit, & recitatores compulit alternis illa vicibus in Panathenæorum festa percurrere; quod & eisdem nunc quoque faciunt. Quinetiam Anacreonta Tēium, missa ad eum quinquaginta remorum navi, accivit huc in urbem. Simonidem vero Ceum circa se semper habuit, magnis eum præmiis & muneribus inducens.*

aut

INSCRIPTIO SIGEA. 19

aut omiſſa aut immutata, quæ, conlatis inter ſe invicem Inſcriptionibus, additiæ præ primariâ novitatem certo certius loquuntur.

XII.

SED hic nos locus admonet ſiſtendi iterum ante oculos præſci alphabeti Græci: ut perpenſis ejus ſingulis elementis, certius de his omnibus judicium & ſincerius haberi poſſit. *Vid. pag. 3.*

A igitur inæqualitate laterum notandum venit, lineam habens obliquam, à medio longiore latere ad pedem brevioris ductam. Par prope & veteribus Latinis forma, ut ex lamellâ illâ cupreâ Tiburtinâ inter Inſcriptiones Fabretti conſtat. *pagg. 27, 28.*

B illud antiquum, cum duabus ejus anſis acutiùs quàm nunc formatis, in noſtro quidem lapide ob vocum penuriam non occurrit.

Γ, ad inſtar *Lambda* recentioris, acutum in apice angulum effecit: neque deſunt nummi Siculi in quibus, adinſtar C Latini, rotundatum pingitur. Ubique interim C Latinum, nec minùs *Kappa* Græcum poteſtate retulit: unde, errore ex loquelâ orto, Συκεεωσι in additiâ Inſcriptione pro Συκεεωσι legitur.

Δ ab initio triangulum, non tamen ut nunc iſoſceles, ſed claudum ſeu ſcalenum fuit: rotundatis igitur duabus lineis brevioribus, converſum eſt in D Latinum.

Ε litera, ut apud Latinos, nunc brevis nunc longa audiebatur. Unica ei forma, eadem quæ & ⁽³⁴⁾ tridenti obliquato fuit: & quoniam ei ſyllabam ſuo nomine expreſſit, cum eâdem non rarò permutabatur.

Ϝ digamma Æolicum & nomine & figurâ *Gamma* geminum expreſſit, poteſtatem verò accepit à *Gamma* longè alienam. Planè enim, ut *Vau* Hebræum, nunc V Latinam (eamque aut conſonantem aut vocalem) ſonat; nunc vero ut idem *Vau* quieſcit, & hiatum inter duas vocales ſine ſono implet. Nota ejus primaria Ϝ, ſecundaria Υ: æquo etenim jure & hæc & illa nota, in initio & in medio vocum, ab Æolibus ſignari ſueſcæ. *Vid. not. 31. & pag. ſeq.*

Ζ, litera Simonidea ⁽³⁵⁾ falſò à multis credita, tamenſi non com-
paret in Sigeo lapide, præſco tamen Græco alphabeto adſcribi poſtu-

(34) Sic ſcilicet apud Athenæum lib. 10. cap. 20. Ε literam in ΘΗΣΕΥΣ nomine Agathon Tragicus deſcripſit, Ἐπειὰ πλάγιον ὡς προκείμενον. i. e. Deinde Tri-
dens erat obliquè jacens. Similiſque eodem

in loco tum Euripidis tum Theocriti deſcriptio adhibetur.

(35) Latè de ſparſit vulgaris error, ab ipſo etiam Montfauconio in Palæographiæ ſuæ propylæo adoptatus, de inventione literæ

20 INSCRIPTIO SIGEA.

postulat. Apertè id testatur Aristoteles, ipso citante Plinio, lib. vii. cap. 56. Nec obstat in eodem capite corruptissima Pliniana lectio, ex multis secum invicem pugnantibus elicita ab Hermolao Barbaro, quâ Z Simonidi Melico, & Palamedi Ξ, asseritur. Hoc enim non ex alio quàm inscitiâ librariorum Latinorum profectum, qui Ξ loco Z, & Z contra loco Ξ, nullâ neque arte neque iudicio supposuere. Sonum edidit hæc litera nobis hodie incognitum; medium inter *Zain* Phœnicium, à quo ortum duxit, & G Latinum, cui ortum, sed serò, dedit. Vetus ejus figura Ξ, paulatim in Z deflexa est.

H in Sigeo lapide, eandem quam apud Phœnices & figuram & potestatem servans, quatuor illis vocabulis, *Hermocrates*, *Hethmon*, *Haisopos*, *Hadelphoi*, litèram initialem præstat. Fuit hæc propria Ionum, qui illam in medio, æquè ac initio vocum, non aliter atque Æoles digamma suum, adhibuere. Exemplo sint prioris ΗΟΔΟΣ, ΕΝΗΟΔΙΑ, ΤΑΗΩΣ: posterioris ΦΟΙΝΟΣ, ΟΦΙΣ, ΔΑΦΙΟΝ, seu ΔΑΥΙΟΝ. Primitùs quoque aut H, aut F, omnem 'Pw initialem comitata est; ita ut F eam anteciret, at H eandem semper sequeretur. Id testatur asper ille uncinulus hodie supra 'Pw initialem pictus; per quem aliquando subintelligitur F, ut ῥίγος, *frigus*, ῥάγω *frango*, ῥάγος (i. e. ἐλεύθερος) *Francus*; sæpius H, ut ῥόμβος *rhombus* &c.

Θ Palamedea dicta, & prisca certè, quamvis diu post Cadmeas inducta litera, non ut nunc punctum aut lineolam, sed crucem in

literæ Z; quæ cùm veriùs Palamedis fuerit, à quamplurimis tamen Simonidi tribuitur. Errori occasionem dedit depravata à Librariis Latinis tum in Hygino, tum in Plinio seniore, figura literarum. His verò, in Græcorum characterum ductu, quàm parum fidendum fuerit, indicio erit editio Pliniana, quæ prima omnium, Venetiis, operâ Joannis Spiræ, in folio peramplo prodit A. D. MCCCCLXVIII. ubi, pro inscriptione Græcâ Ναυσικρέτης Τισαμίδης Ἀθλω- αὐτῷ Κόρη ἢ Ἀθλωαὶ ἀνέθηκεν, monstruosa ista Latinis concepta literis inferciuntur; *maxilipcuī canece comai coekpturæ trata una cie- zica*, l. 7. c. 58. Servat exemplar hoc Spiranum, Harduino, ut videtur, inauditum, Magnus Britanniae nostræ Æsculapius, Ricardus Mead M. D. inter alia non pauca instructissimæ Bibliothecæ ornamenta. No-

tabile est Z literam in Suidæ Lexico inter Palamedeas primam numerari. Veritati interim nihil obstat quòd cætera in eodem loco mendosè admodum scribantur. Vidit hoc Salmasii nobile ingenium, & Salmasio consentiens Spanhemius in eruditissimâ dissertatione secundâ, §. 3. *Litera Ξ non inter quatuor literas, prout hodie apud Plinium legitur, à Palamede repertas; sed à Simonide veriùs, quod ei quoque tribuit Suidas, rep- nenda est: ac verè proinde apud Plinium Z pro Ξ, ubi de inventis à Palamede literis agitur, ab illustri Salmasio emendatum: quò de re autem nihil à postremo, erudito quan- quam, Plinii editore monitum videas.* Erroris securior Plutarchus, Παλαμήδης, inquit, πρότερος τέτταρα, καὶ Σιμωνίδης αὐτῷς ἄλλα πο- σαῦτα προσέθηκε. Symposiacon IX Quæst. 3.

circulo,

INSCRIPTIO SIGEA. 21

circulo, eamque interdum rectangulam, interdum decussatam gessit.

I & K literæ eandem ab initio formam sine ullâ, ut videtur, notabili mutatione servant.

A olim acuto ad calcem angulo, & formâ hodiernæ penè contrariâ, pingebatur. Quippe aliud non fuit quàm veterrima L Latina, qualis ea in antiquissimis ejus linguæ monumentis, Senatusconsulto nempe de ⁽³⁶⁾ Bacchanalibus, & lamellâ cupreâ Fabretti conspicienda extat.

M & N literæ primam earum lineam longiusculam habuere, cæterasque à se invicem latiore angulo diductas.

O litera (adinstar E, nunc breve nunc longum, ut apud Latinos, sonans) quoniam *ov* syllabam suo nomine expressit, pro eâdem semper & proferebatur & scribebatur.

P nondum utroque latere æquali, at secundo breviorè comparebat; apte sic B dimidiatum, ut potestate, ita & figurâ, referens.

P aliquando capite triangulari; aliquando, ut nunc, rotundo, & semicirculari fuit. Sed & virgula ipsius capiti subjecta, in antiquis nummis & lapidibus, Herodiano præcipuè & Baudelotiano, Latinum ad modum cernitur.

Σ literæ, apud antiquos, duæ olim figuræ competeabant. Harum antiquior, ⁽³⁷⁾ cincinnum referens, in Latinum alphabetum transiit: recentior, quæ Græcorum mansit propria, ⁽³⁸⁾ arcum Scythicum expressit. Has duas in Sigeo lapide, cincinnatam dico, & arcuatam, quanquam rudes, ut in antiquo opere, non sine voluptate contemplamur.

T & nunc & olim patibulum famosè retulit. Palus tamen erectus in ⁽³⁹⁾ Phœniciâ & Etruscâ literâ supra transversum paulò eminebat.

τ sæpe

⁽³⁶⁾ Senatus consultum de Bacchanalibus, Latinarum, quas novi, antiquitatum pulcherrima longè & nobilissima, videatur in editione Ciceronis Gronovianâ, ex ære autographo repræsentatum, Tabulâ post præfationem tertiâ.

⁽³⁷⁾ ⁽³⁸⁾ Apud Athenæum, in loco superius memorato, ubi triplex ΘΗΣΕΥΣ nominis pictura, Autoribus Euripide, Agathone, Theodecte, exhibetur, Σ arcuati sic meminit Agathon, Σκυθαῖον τε πῆμα τείων ὡς προσεμφερες. i. e. *arcui Scythico simile Elementum tertium*: cinninnati verò sic Euripides, Τείων ὃ βόσφυχός τις ὡς εἰλυμνός.

i. e. *Tertium capilli cinnus tanquam involutus*: quin & iisdem fere verbis Theodectes, Τείων δ' ἰλυμνὸς βόσφυχός προσεμφερες. i. e. *Tertium capillo in cinnum retorto simile*.

⁽³⁹⁾ Quod τ Phœnicium & Samaritanum crucis habuerit similitudinem, quæ in Christianorum frontibus pingitur, adeoque paulo erecto confurrexerit supra transversum paulò eminente, autoribus Origene & Hieronymo, in Palæographiâ adstruit Montfauconius: congruentibus etiam Alphabeticis Samaritanis & R. Azariæ, & Toinardi, lib. 2. cap. 1. τ verò Etruscum simili modo pictum clarè exhibet Fabrettus in nummo

12 INSCRIPTIO SIGEÆ.

T. sæpe ad modum V Latini; sæpe cornu uno recto, & proclivi altero surgebat. Posterius monuit Vossius ex Catalectis quidem Virgilianis. Fidemque rei autographi duo lapides, Delius & Sigæus, adstruxere. Uterque enim literam hanc bicornem levi discrepantiâ exhibet ⁽⁴⁰⁾: hic nempe à dextro latere, ille à sinistro proclivior. Nec absudit à Sigæâ formâ singularis ille Regis Amyntæ nummus à Montfauconio in lucem datus. Similiorem tamen, eamque, more nostro Æolico, sinistrorsum versam, ⁽⁴¹⁾ Rauci Crentenses percussere.

SUPERSUNT denique Φ & Χ Palamedi adscriptæ literæ. Φ diversis temporibus diversas figuras induit, quarum quæ primæva fuerat ab hodiernâ parum discrepavit. Χ certè ab initio quatuor ⁽⁴²⁾ rectis angulis coibat, testante id & nostro, & Herodiano lapide. Sed diu jam exolevit rectangula ejus forma, & in decussatam mutata abiit.

XIII.

PERSPECTO nunc prisci alphabeti gemio, palàm est quàm facilè hinc abesse poterant nova illa Simonidis inventa. Palàm etiam & Palamedeas, quæ vocantur, literas, primæ Cadmeorum classi novas & ⁽⁴³⁾ adventitias accessisse. Simonideatum nempe η & ω propriè non sunt literæ, sed signa quantitatis longæ. ξ itidem & ψ non aliud fuisse constat quàm ⁽⁴⁴⁾ colligationes consonantium, pari ratione ac dipthongi sunt vocalium. Par ratio & duplicis elementi Ζ, quod

VTEPE inversè scripto pag. 528. Fontaninus in TVTEDE pag. 139. quin & Gruterus pag. CXLV. & Bartolius in Etruscis, quæ edidit, sepulchris.

⁽⁴⁰⁾ Utramque r literæ figuram posteris Phœnicibus usitatam vide apud Bege- rum in Thes. Brand. Vol. III pag. 72, 73.

⁽⁴¹⁾ Vid. Thesaurum Britannicum Haymianum Vol. 2. in PATRIAN nummo prisci literis Æolicis signato.

⁽⁴²⁾ Vide ita descriptam Χ literam ab Hippocrate de capitis vulneribus p. m. 895.

⁽⁴³⁾ De adventitiis literis mirè confusa habet Cedrenus, pag. editionis Xylandrinæ 103.

⁽⁴⁴⁾ Omnes ubique norunt sub duplicibus istis & novitis ξ & ψ latere α & ω: adeò ut quæ prius scriptæ fuerant αωαω & ωλωωω, post Simonidem αωαξ & ωλωψ jam scribi

cœperint. At sub ξ etiam γ & χ, item sub ψ etiam β & φ, pari lege comprehendi, omnibus non æquè notum. Hanc tamen sententiam, oborto de his sermone, & observatâ nominum quorundam in Baudelotiano marmore inscriptione, egregiè mihi confirmavit doctissimus R. Ainsworth, amicus meus & vicinus, ob singularem eruditionem & humanitatem, inter paucos æstimandus. Quinetiam rationem rei allatis his exemplis luculenter illustravit. Ea est, inquit, in nominibus, quantum ad rectos & obliquos casus, nec non in verbis, quantum ad præsens & futurum tempus, analogia, ut alteram faciliè alterius primævam Orthographiam prodar. Ex Gr. rectos nominum casus οὐρεξ φλοξ, σιξ, antiquitatis fuisse σαρεξ, φλογξ, σιχξ, ægenitivis σαρεός, φλογός, σιχός, extra

INSCRIPTIO SIGEA. 23

quod consonas Σ & Δ, & vicissim Δ & Σ, connectit; quodque si non ipse Palamedes, at aliquis post Cadmum autor, alphabeto intulit. His adde, quod certiores illæ Palamedææ, ⁽⁴⁵⁾ Θ, Φ, Χ, à Cadmeis Τ, Π, Κ, non nisi aspiratæ adjectione differunt: id quod resoluta earundem scriptio in vocibus ΑΤΗΝΑΙΟΝ, ΠΗΛΙΟΣ, ΚΗΡΟΝΟΣ, aperte probat. Motis igitur his omnibus è genuino Græco alphabeto, duplicibusque Q & X, unâ cum ⁽⁴⁶⁾ novitio G, juxta invictas ⁽⁴⁷⁾ Vossii rationes, è Latino pariter abjectis, manet in utrâque linguâ idem planè ordo arque numerus, eademque ferè & figura & potestas literarum. Percefebris proinde Plinii observatio, *Veteres Græcas literas fuisse easdem penè quæ Latinae*, ex sequenti nostrâ tabellâ, æquè ac illâ Delphicâ, firmabitur. Constat ea literis octodecim; ita tamen ut earum ultima non tam sit nova litera, quam sextæ illius F, cum vocalis officio fungitur, repetitio. Hac ratione secundùm quosdam septendecim fuerunt; & secundum alios, aspiratam in literarum numero non habentes, sexdecim tantum literæ. Tot olim figuras Græca gens Ionica à Phœnicibus accepit; inversoque omnium situ, in meliores paulò transmavit. Servavit enim, ut videtur, rationem purè Mathematicam, quoad recti-linearum, circularium, & angularium literarum formas. Æoles vero, vaga gens, & solum mutare sueta, ad easdem

extra omnem controversiam ponitur. Præterea ὄψ, φλέψ, καλήκψ, antiquitus fuisse ὄπς, φλέβς, καλήλφς, singuli ipsorum genitivi ὄπος, φλεβός, καλήλιφθ indubitatè monstrant. Pari modo & in verbis, futura πλέξω, φέξω, τείξω, antè Simonidem fuisse πλέπω, φέγω, τείχω, arguunt præsentia eorum temporà πλέκω, φέγω, τείχω. Futura itidem temporà έρξω, τέρω, γράψω, antè novam hanc Grammaticam alia non fuisse quàm έρπω, τέρω, γράφω, aperte constat. Contrarium quidem, quantum ad χς & φς, docuit Theodorus Beza in Alphabeto Græco & Hebræico A. D. MDC. edito: Ibi enim (pag. 59.) aspiratas χς & φς sub litteris ξ & φ contineri fidenter pernegat. Hunc verò optimè refellit ipsa autographa antiqua scriptio in Sponianis occupans monumentis. ΟΦΣΙΑΔΕΣ enim exhibent quod nunc 'Οφειάδης; ΜΑΕΧΣΙΜΑΧΟΣ quod nunc 'Αλεξιμαχος depingi-

mus. Vid. Montf. Pal. Gr. p. 139, 140: & Sponii Miscell. p. 316. Elementum Z longo ante tempore ab autore diverso prodit. Eî verò hæc potestas competit, aliquando ΣΔ, aliquando ΔΣ vice versâ colligare: id quod, omittis aliis, ex Æolicâ scriptione τεγέπειδα pro τεγέπειζα, δονγός pro ζυγός, necnon Σδδός & Δδδός pro Ζδδός, elatè satis evincitur. Rectè enim Theophrasti Scholiastes ad Idyl. 1. vers. 3. διακύνει δὲ Δωριῆς τὸ Ζ εἰς τὰ ἐξ αὐτῆς συνκείμενον σοιχεῖα.

⁽⁴⁵⁾ Plutarchi Symposiacon lib. ix. Quæst. 3. τὸ γὰρ οὐ καὶ τὸ ΧΖ, τὸ μὲν ἐστὶ ΠΖ, τὸ δὲ καὶ πρὸς αὐτὸ δαδυνόμενον.

⁽⁴⁶⁾ Plutarchus de Quæst. Rom. p. m. 277. τὸ α' πρὸς τὸ γ' συγκρίσαντες ἔχει παρ' αὐτοῖς. δὲ δὲ ἐχέτωσαν τὸ γὰρ γάμμα, καὶ κεφαλὴς Σ ποιεῖται παραξέδωξις. Columna igitur Duiliana, A. U. C. 494. G non habet. Habet verò senatus consultum de Bacchanabibus, U. C. 566.

⁽⁴⁷⁾ Voss. de Arte Gram. l. i. c. 15, 18, 21.

quaqua-

24 INSCRIPTIO SIGEA.

quaquaverſum diſſeminandas non infelicitè contulerunt. Tandem enim, optatiſſimo eventu, per diverſas Græcarum gentium ad diverſa Italiæ migrationes, Ionicæ quidem in Latinas, & Æolicæ in Etruſcas literæ, vix ullam paſſæ mutationem tranſiere. Genuinam harum omnium cognationem oculo hîc placuit ſubjicere: Sic quidem, ut omiſſis ſecundariis, & ſuperfluis quinque literis, primariarum præcipuè inſtituatur comparatio, quales è Phæniciâ in Græciam, è Græciâ in Italiam, utrumque ante Trojana tempora, ſunt deductæ. Quò verò res pleniùs innotefcat;

Primò ponendæ ſunt Phœnicix, hoc eſt, Hebraicæ antiquæ propriâ ſuâ formâ Hieroſolymitanâ, ad fidem numiſmatum, expreſſæ. Iiſque, ad oſtendendum earum nomen, ordinem, ac poteſtatem præfigendæ ſunt Hebraicæ hodiernæ, ab Eſdrâ, poſt captivitatem Babyloniam, formis novis Aſſyriacis donatæ.

Secundò Græcæ, Phœniciarum filiæ, diverſo hinc illinc ſtatu, Ionico ad dextram, Æolico ad ſiniſtram, ſunt ſiſtendæ.

Tertiò Latinæ ſequentur & Etruſcæ. Quarum Latinæ facie planè Ionicâ dextrorſum, Etruſcæ verò, Phœniciis ſimiliores & Æolicis, ſiniſtrorſum ſunt ducendæ.

XIV.

Hoc modo facilè patebit, idque in brevi ex adverſo tabulâ, a vita illa Literarum, primariarum ad primarias, ſecundariarum ad ſecundarias, quoad ordinem, figuram, atque numerum relatio: Res mire utilis, & jucunda obſervatu; nunc primum poſt Scaligerum, Bernardum, & Montſauconium, rectiùs ut videtur, indagata. Mirandum enim tot, & tales, & tantos viros, nullâ habitâ literarum quoad ætatem & poteſtatem ratione, ſecundarias cum primariis, recentiores cum antiquis, in eâdem ſerie permixuiſſe. Primarias voco literas, quæ propriam quandam habent & diſtinctam in ſuâ ſerie poteſtatem: Secundarias, quæ quam habent poteſtatem, eam non niſi ab alio in eâdem ſerie elemento mutuata accepère. Hâc lege è primariis Græcis exulabunt ſuperius notatæ Ζ, Θ, Ξ, ut jam olim exularunt Ϝ, Ϝ, i. e. Epſema *San-pi* & *Koppa*. Nec minore jure à primariis Hebraicis ſecernentur י, ו, ב, ז, פ, ob alias in eâdem ſerie puriores, & ſimpliciores, pro ſecundariis meritò habendæ. Etenim dentales י, ו, ז, non niſi primariam dentalem װ diverſimode ſibilantem referunt. Duæque illæ ו, פ, a duabus aliis ך, ך, quoad ſonum ſaltem, & poteſtatem, licèt non

Digitized by Google

SYN
Primariarum Literarum Tabula, cui adjuncta est et altera Secundariarum.

SLVE
adjun

- 1 1
 2 2
 3 3
 4 4
 5 5
 6 6
 7 7
 8 8
 9 9
 10 10
 11 11
 12 12
 13 13
 14 14
 15 15
 16 16
 17 17
 18 18
 19 19
 20 20
 21 21
 22 22
 23 23
 24 24
 25 25
 26 26
 27 27
 28 28
 29 29
 30 30
 31 31
 32 32
 33 33
 34 34
 35 35
 36 36
 37 37
 38 38
 39 39
 40 40
 41 41
 42 42
 43 43
 44 44
 45 45
 46 46
 47 47
 48 48
 49 49
 50 50
 51 51
 52 52
 53 53
 54 54
 55 55
 56 56
 57 57
 58 58
 59 59
 60 60
 61 61
 62 62
 63 63
 64 64
 65 65
 66 66
 67 67
 68 68
 69 69
 70 70
 71 71
 72 72
 73 73
 74 74
 75 75
 76 76
 77 77
 78 78
 79 79
 80 80
 81 81
 82 82
 83 83
 84 84
 85 85
 86 86
 87 87
 88 88
 89 89
 90 90
 91 91
 92 92
 93 93
 94 94
 95 95
 96 96
 97 97
 98 98
 99 99
 100 100
 101 101
 102 102
 103 103
 104 104
 105 105
 106 106
 107 107
 108 108
 109 109
 110 110
 111 111
 112 112
 113 113
 114 114
 115 115
 116 116
 117 117
 118 118
 119 119
 120 120
 121 121
 122 122
 123 123
 124 124
 125 125
 126 126
 127 127
 128 128
 129 129
 130 130
 131 131
 132 132
 133 133
 134 134
 135 135
 136 136
 137 137
 138 138
 139 139
 140 140
 141 141
 142 142
 143 143
 144 144
 145 145
 146 146
 147 147
 148 148
 149 149
 150 150
 151 151
 152 152
 153 153
 154 154
 155 155
 156 156
 157 157
 158 158
 159 159
 160 160
 161 161
 162 162
 163 163
 164 164
 165 165
 166 166
 167 167
 168 168
 169 169
 170 170
 171 171
 172 172
 173 173
 174 174
 175 175
 176 176
 177 177
 178 178
 179 179
 180 180
 181 181
 182 182
 183 183
 184 184
 185 185
 186 186
 187 187
 188 188
 189 189
 190 190
 191 191
 192 192
 193 193
 194 194
 195 195
 196 196
 197 197
 198 198
 199 199
 200 200
 201 201
 202 202
 203 203
 204 204
 205 205
 206 206
 207 207
 208 208
 209 209
 210 210
 211 211
 212 212
 213 213
 214 214
 215 215
 216 216
 217 217
 218 218
 219 219
 220 220
 221 221
 222 222
 223 223
 224 224
 225 225
 226 226
 227 227
 228 228
 229 229
 230 230
 231 231
 232 232
 233 233
 234 234
 235 235
 236 236
 237 237
 238 238
 239 239
 240 240
 241 241
 242 242
 243 243
 244 244
 245 245
 246 246
 247 247
 248 248
 249 249
 250 250
 251 251
 252 252
 253 253
 254 254
 255 255
 256 256
 257 257
 258 258
 259 259
 260 260
 261 261
 262 262
 263 263
 264 264
 265 265
 266 266
 267 267
 268 268
 269 269
 270 270
 271 271
 272 272
 273 273
 274 274
 275 275
 276 276
 277 277
 278 278
 279 279
 280 280
 281 281
 282 282
 283 283
 284 284
 285 285
 286 286
 287 287
 288 288
 289 289
 290 290
 291 291
 292 292
 293 293
 294 294
 295 295
 296 296
 297 297
 298 298
 299 299
 300 300
 301 301
 302 302
 303 303
 304 304
 305 305
 306 306
 307 307
 308 308
 309 309
 310 310
 311 311
 312 312
 313 313
 314 314
 315 315
 316 316
 317 317
 318 318
 319 319
 320 320
 321 321
 322 322
 323 323
 324 324
 325 325
 326 326
 327 327
 328 328
 329 329
 330 330
 331 331
 332 332
 333 333
 334 334
 335 335
 336 336
 337 337
 338 338
 339 339
 340 340
 341 341
 342 342
 343 343
 344 344
 345 345
 346 346
 347 347
 348 348
 349 349
 350 350
 351 351
 352 352
 353 353
 354 354
 355 355
 356 356
 357 357
 358 358
 359 359

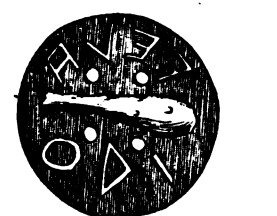
- 27x25

- 27x25

- 27x25

- 27x25

- 27x25

*Litteræ Graecæ è ponderibus ductus
inter Fabretti Inscrip. P. 528.*

1/04

INSCRIPTIO SIGEA. 25

non quoad scribendi usum, superflua redduntur. Has tamen omnes æquali jure repræsentarunt, in suis literarum paradigmatis, Scaliger, Bernardus, & Montfauconius. At quinque illis secun-

(*) Hujusce Tabulæ hæc est ratio, ut scilicet seriatim repræsententur puræ solummodo & primariæ orbis eruditi literæ, detrusis inferius secundariis, Cadmoque non notis, aut neglectis.

Primò, Antiquæ istæ, in jugatâ Hebraicarum serie, omnes, exceptâ *Pe*, ex paucis, quæ habentur, fidelis eruuntur: Hierosolymitanæ proinde rectius vocandæ, quam occasione Phœnicum in Græciam eas inferentium, Græcis Phœniciæ sint vocatæ. Earum quæ nonum nunc implet locum, vero *Kaph* nomine appellanda, non obstante quod Walton ipsi, aliisque *Koph* olim audiverit. Idque fidelis iste Assyriacus, paris alterius Hebraicæ veteris certissimus interpres, docet.

Secundò, In Græcis præcipuè spectanda est omnimodo illa, quam præ se ferunt, hinc ad Phœnicias, illinc ad Latinas similitudo. Hæc verò se plenius aperiet, ex diversis aliquot formis quæ (pag. 3.) in prisco Græco Alphabeto, literis, A, Γ, Δ, Λ, Π, Σ, Υ, supra infraque sunt appictæ. A scilicet in Deliacâ Tournesfortii inscriptione; Γ in nummis Siculis epigraphen *CEAAΣ* & *AKPACAS* apud Paratam gerentibus; Δ & Λ in columnis Farnesianis; Π sæpe in nummis & Baudelotiano lapide; Σ in inscriptione Sigæâ additiciâ; Υ in singularibus quibusdam, Raucorum, Tyriorum, & Regis Amyntæ nummis.

Tertiò, Latinæ sequuntur & Etruscæ in eadem Tabulâ conjunctæ: Latinæ quidem, quales eas ante Simonidem, immò & ipsum ante Palamedem, (ut testis est Hyginus Bibliothecæ Palatinæ sub Augusto Cæsare præfectus) *Evandrus profugus ex Arcadiâ in Italiam transtulit, easque mater ejus Carmenta in Latinas commutavit num. XV**. In hac verò serie, tres istæ, A, L, P. quæ præ cæteris fortè ignotiores videbuntur, suis quæque in monumentis comparebunt. A nempe & L in Lamellâ cupreâ inter Fabretti inscriptiones pagg. 27

& 28. L & P in Scipionis Barbatî Inscriptione post alios à Fabretto editâ pag. 467. quin & P non infrequentes in Gentis Publiciæ, Pomponiæ, & Posthumie, apud Vaillantium, nummis.

Etruscæ Latinis longè essent censendæ recentiores, si fides autoribus, qui eas à Demarato Corinthio, Lucii Tarquini Regis Romani Patre, in Etruriam advectas tradidere. Sed quoniam, præter aspiratas duas, numero sunt tantum sexdecim, Hebraicis primariis & numero, & ordine, & potestate omnino pares; firmissimo id erit argumento, Etruscas quoque literas, non aliter ac Latinas, ante Palamedis tempora in Italiam demigrasse. Harum ego numerum & figuram ex nummis passim & inscriptionibus apud Gruterum, Bartolium, Fabrettum, Fontaninum, summâ quâ potui fide & diligentia concinnavi. Sic quidem, ut secunda in hæc serie literula nunc primum restitueretur; idque præ vocis *Βερίη* Etruscæ apud Fabrettum scriptæ. Vide ejus Inscriptiones, pag. 696.

Memorabili demum Taciti testimonio quanquam vario quidem illo, & incerto, claudi hæc Nota postulat. *Egyptii* (inquit ille Ann. XI. cap. 14.) *literarum semet inventores perhibent; inde Phœnici, quia mari præpellebant, intulisse Græciæ gloriamque adeptos tanquam repererint quæ acceperant. Quippe fama est Cadmum, classe Phœnicum vectum, rudibus adhuc Græcorum populis artis ejus auctorem fuisse. Quidam Cecropem Atheniensem, vel Linum Thebanum. Et temporibus Trojanis Palamedem Argivum memorant, sexdecim literarum formas; mox alios, ac præcipuum Simonidem ceteras reperisse. At in Italiâ Etrusci ab Carinibus Demarato, Aborigines Arcade ab Evandro didicerunt. Et forma literis Latinis, quæ veterrimis Græcorum. Sed nobis quoque pauca primum fuere: deinde additæ sunt.*

H

dariis

26 INSCRIPTIO SIGEA.

dariis ex utrâque serie retractis, emicabit statim purum putum *Natura*, atque *Orbis Alphabetum*; ope nummorum & inscriptionum è penitissimâ antiquitate erutum; octodecim potestatibus instructum; nullâ simplici deficiens, neque ullâ compositâ redundans; voci atque eloquio humano articulatè adaptatum; facile illud rerum, idemque immortale testimonium; Facta, Dicta, Cogitata præsentibus sono exprimens; absentibus picturâ servans; felix vivorum cum mortuis, mundi hujus cum altero commercium; divinum plane opus & inventum; sapientissimoque illo animi, oris, atque oculorum nostrorum formatore, Deo omnipotente, non indignum.

AT heus tu, inquiet Aristarchus, quâ tu audaciâ non Simonidi tantum, sed & Esdræ, & Palamedi obstrepis? Tu, qui, Samaritanis ipsis irreligiosior, Alphabeti numerum imminuis? De Græcis itaque respondeo; alias Simonidem sub Hipparcho Athenarum tyranno, alias Palamedem, Trojani belli tempore, Cadmeorum classi inseruisse. Proinde Latina, non minus quàm Græca antiqua classis, ante Trojana tempora concinnata, locos eosdem iis vacuos ostendit. Quinque Hebraicas quod attinet, & (quia res eodem recidit) Phœnicias; hæ quidem in Alphabeto suos tunc locos habuere, cum ob illata puncta vocalia, & inductas formas Assyriacas, a Masoretis de novo describerentur Psalmi illi Alphabetici, xxxiv & cxix. At vero an Davidis, an Cadmi, an Mosis tempore habuerint, nihil est quod ausim affirmare. Immo animum in difficultate tantâ, ⁽⁴⁹⁾ multa divinantem reprimō, & periculosa me subtraho conjecturæ. Si verò tum habuerint; nemo inficias ibit, quin Phœnicem exsulem, optimo usum consilio, primarias secrevisse à secundariis, & de posterioribus hisce altum si-

(49) *Animum* (inquam) *multa divinantem*. Qualia sunt; fuisse Hebræis, ab omni retrò tempore ante transmigrationem Babylonis, duas & viginti literas: in eo numero א, ב, ג, ד, ה, ו, ז, ח, ט, י, כ, ל, מ, נ, ס, ע, פ, ק, ר, ש, ת, cum & consonæ fuerint & vocales, pro decem habitas fuisse: verum post reditum à Babylone illata fuisse puncta, & ablatum ab iis quinque literis vocalium officium: excidisse igitur prisco Hebræorum alphabeto quinque literarum numerum: proinde, ut facer ille & antiquior

earum numerus in integrum iterum restitueretur, inductas fuisse quinque secundarias א, ו, ב, ז, פ. Quo vero melius sanciretur novum hocce, & magnum (ut appellatum fuit) Alphabetum, Masoretas illud Psalmis Alphabetici, ob id ipsum paululum mutatis, intertexuisse: quod & Simonidem postea imitatum, suis viginti quatuor literis totidem Homeri Rhapsodias signavisse.

luisse,

luisse, cum priores illas, tanti pretii thesaurum, in Græciam secum deportaret.

LATEAT igitur hæc in puteo profundè demersa veritas. Et tamen libet aliquid doceri a Siclis duobus Waltonianis, quorum unum Hebræo-Phœnicium, alterum-Hebræo-Assyriacum, à doctissimis ad S. Biblia prolegomenis, huc adduximus. Hi inter se invicem collati veram *Kaph* Phœniciam (quanquam Waltoni non illud advertente) detegunt; eodemque intuitu, vicariam ejus *Koph* manifestæ novitatis arguunt. Quid enim? quum ꝑ in duabus vocibus, קוּפּ & שָׁקוּ, Grammaticè nunc locum vendicet; utræque tamen istæ in nummo Hebræo-Assyriaco per כ scriptæ exhibentur. Erat quidem egregius tantæ novitatis usus; præsertim ad diversas ejusdem vocis significationes promptissimè signandas: unde omnis à voce שָׁקוּ ablata est ambiguitas, quæ prius, non nisi per *Kaph* depicta, & *monete pondus* significabat, & *intellectum*. Quòd si largior nunc suppeteret antiquæ scriptionis copia, idem & in multis aliis, quoad reliquas secundarias literas, credibile est potuisse demonstrari. Nil interim mirandum, quòd Masoretæ Hebraici tam facilè, datis novis legibus, Linguam ipsorum jam demortuam refinxerint; cum vivas & vigentes duas, Tuscanam dico & Gallicanam, noverimus mutationem tantam, ex Academiarum nuper jussu, accepisse.

XV.

SED revocat nunc calamum properantem, & nescio quâ animum dulcedine perfundit, veneranda illa origo, & successio literarum. Sexaginta scilicet ⁽⁵⁰⁾ ante tempora Trojana annis, Latinæ à Pelasgis & Arcadibus, utrisque gente Æolibus, domo patriâque profugis, ad Umbros, & Aborigines, aliosque tum Italiæ populos, sunt deductæ. Græcas, centum & quinquaginta annis ante Pelasgorum exitum, aut Cadmus, aut Cadmei certè Phœnices Græciæ tum indigenis Æolibus & Ionibus tradidère. Cadmeis eo tem-

(50) Credibile est secundum Plinium (lib. 7. cap. 56.) *Primos in Latium literas Pelasgos attulisse*; artem verò earundem perfecisse Arcadas; quorum migratio, paulò post, Pelasgiam, celeberrimâ notâ temporis à Dionysio Halicarnassensi insignitur: nempe ἐξηκοστῇ μάλιστα ἔτι προτέρον ἢ Τρωανῶν, i. e. *sexagesimo ferè ante bellum Trojanum anno*, duce Evandro, filio Mercurii,

& Nymphæ cujusdam Arcadicæ, quam Themis Græci, Carmentam Romani appellavere. Antiq. Rom. lib. 1. cap. 31. Quibus verò autoribus eadem in Græciam literæ è Phœnice transiverint, clarè traditum ab Herodoto l. 5. c. 58. & à Diod. Sic. l. 3. Hinc Literæ Ionibus φοινικία vocatæ, & ἐκφοινίξαι legere significans; de quo postea in *Teiorum Diris*.

pore

28 INSCRIPTIO SIGEA.

pore Phœnicibus eadem fuere literæ, quæ & Samaritis postea Israeliticis fuerunt: Samaritis ⁽⁵¹⁾ eadem quæ & Judæis ipsorum fratribus, ad asportationem usque Babylonicam: Judæis nondum asportatis eadem quæ & Pentateucho Moysis: Pentateucho, ut fas est credere, eadem quæ lapideis Legis tabulis, Dei ipsius digito inscriptis.—Pulchra ex his conclusio, & præclara admodum, lucescit;

(51) Agitata jamdudum fuit nobilis ac erudita Quæstio; an Samaritanæ literæ, & quod eodem recidit, Phœnicæ, Græcæ, & Latinæ, eadem reipsâ fuerint cum veteribus Hebraicis. Negant longè pauciores; præeuntibus Buxtorfio & Lightfotio; at contrarium innumeri tuentur magni nominis Heroes; interque eos, post antesignanum Jos. Scaligerum, Casaubonus, Grotius, Vossius, Bochartus, Morinus, Breerwoodus, Waltonus, Huetius, Prideauxius; & qui peculiari rem tractatu expedit, Lud. Cappellus. Novam ansam Quæstioni præbuere observati sæpe à Viris doctis nummi Hierosolymitani, Sicli nempe & Hemisicli, *Hierusalem sancta* Samaritanis literis inscripti: quos quidem copiâ satis magnâ, unâ cum Alphabeto Samaritano, in Appendice ad Breerwoodi pondera, Waltonus dedit. Hinc enim Samaritanas literas in usu fuisse Hierosolymis ante captivitatem Babylonicam, hodiernas verò Judaicas, formâ quadratâ & Assyriacâ, non nisi post reditum invaluisse, creditur. At veteres Rabbini, & Thalmudistæ, doctissimique Christianorum Patrum, Origines & Hieronymus, ne quidem advocatâ nummorum fide, characterum Hebraicorum mutationem pro certâ & indubitâtâ habuere.

Descenderat olim in hanc arenam, & Cappelli se Diatribæ opposuerat juvenis tuncadmodum Spanhemius: [*Vide Waltoni introductionem p. 9.*] unde factum, ut in eandem ille sententiam, quanquam summâ quâ solebat modestiâ, animique valdè dubius, in eruditissimâ etiam senectute, propenderet. At consultus ab eo fortè Rev. Petr. Allixius subitanèam prorsus, & extemporaneam, ad Spanhemium dat Epistolam, quâ dubitantem animosè impellit ad con-

vellendam Scaligeri de Samaritanis Literis sententiam; idque nullis nixus argumentis, nisi quæ jam olim profligaverat Waltonus: ita ut Waltonum in *tertio Proleg. à Sectione vicesimâ nonâ ad tricesimam octavam* perlegisse, satis superque fuerit ad castigandam Allixii temeritatem. Labe factatum quidem fuit à Spanhemio Eusebii testimonium; utpote in melioribus ejus codicibus non repertum. Stabit tamen Hieronymo immota fides, qui hæc habet, in Prologo Galeato, certam rei cognitionem, & veritatem præ se ferentia. *Samaritani etiam Pentateuchum Moysi totidem literis scriptitant, figuris tantum & apicibus discrepantes. Certumque est Esdram scribam, legisque doctorem, post captam Hierosolymam, & instaurationem templi sub Zorababel, alias literas reperisse, quibus nunc utimur; cum ad illud usque tempus iidem Samaritanorum & Hebræorum characteres fuerint & nomen Domini tetragrammaton in quibusdam Græcis voluminibus usque hodiè antiquis expressum literis invenimus.* Hæc igitur, & alibi quoque plura, his consentanea, Hieronymus. Eusebii interim silentium validiore longè testimonio compensavit Montfauconius, qui, è MSS. quibusdam Hexaplis, Originem his ipsis verbis Hieronymo congruentem protulit. *Tetragrammaton* (inquit ille) ἐν τοῖς ἀρχαίοις καὶ Ἀπὸ γράφων ἑβραϊκοῖς ἀρχαίοις γράμμασι γεγεννημένον. ἀπὸ ἐξ τῶν νῦν. φασὶ δὲ τὸ ἑσθραὶ ἱεραὶς χησασθαι καὶ τὸ αἰχμαλωσίαν. i. e. in exemplaribus quæ accuratiora fuerint ineffabile Dei nomen scriptum est antiquis literis, Hebraicis, non verò hodiernis. *Alium enim Esdram aliis usum fuisse post captivitatem.* Vid. Palæogr. Græc. lib. 2. cap. 1. Quæ latis his invicem Testimoniis certum est per antiquas literas tum Hieronymum tum

cescit; ab iisdem sacris fontibus literaturam fluxisse & religionem. Neque mirum quòd, ⁽⁵²⁾ ignoratis olim literis, Graiæ nunc originēs ignorentur; cū electus à Deo populus, primi illi literarum & custodes & magistri, mundi ipsius initia, perpetuamque exinde historiam, mansuris vocum figuris consignaverint.

XVI.

A MATRE igitur Hebræa venere literæ, ad agnatas, etiam & non agnatas linguas, per universum ferè orbem, derivatæ. Mos interim scribendi hinc & illinc ⁽⁵³⁾ diversus fuit; ad lævum alter, Asiaticis & Ægyptiis; alter ad dextrum, Europæis usitatus. Noster ex utroque mixtus, quo primū tempore, quāve ex causā aut autore prodiit, nullā certā traditione noscitur. Waltonus, certè (*in supplemento ad Prolegomena*) de *siclorum* agens *formis* & *inscriptionibus*, nummum unum atque alterum observavit, ita literis Hebraicis in-

tum Origenem intellexisse Samaritanas. Certum etiam, tertio jam quartoque seculo Christiano, Sacrosanctum Dei nomen, his ipsis literis descriptum, in accuratis quibusdam Græcis voluminibus extitisse. Non potest igitur non in nihilum abire inanis ista Rabbiorum recentiorum Hypothesis, quā duplicem apud Judæos characterem, sacrum nempe & profanum, atque illum quidem Assyriacum, hunc verò Samaritanum confinxere. Profanum enim characterem quis sanus dixerit, quo Dei nomen ineffabile depictum est à Judæis Hellenistis; & qui in Græca etiam exemplaria eo fine est receptus, ut antiquam illam formam, *Tetragrammati*, primigeniam, & Mosaicam testaretur? Vide Bernardi notas ad Josephum pag. 188. Characterem Biblico Samaritico hodie etiam utuntur Gentis ejus reliquæ; eoque Cairi olim ad Scaligerum, Sichemi nuper ad Huntingdonum, ad Marshallum, & Ludolfum epistolas dedere.

⁽⁵²⁾ Eupolemus, citante Clem. Alexand. Strom. lib. 1. πὸν Μωσῆ φησι γραμματικὴν πρῶτον τοῖς Ἰσραήλ τοις παραδέναι, καὶ παρ' Ἰσραήλων Φοινίκας παραλαβεῖν, Ἑλλήνας δὲ παρὰ Φοινίκων. i. e. Moysen, dicit, Grammaticam primū Judæis tradidisse; & à Judæis Phœnicas accepisse, Græcos verò à Phœnicibus. Unde Josephus

contra Appionem lib. 1. §. 2. Ὅφει δὲ καὶ μάλιστα ἐγνώσαν φύσιν γραμμάτων i. e. Sero ac vix novère Græci naturam literarum. Certissimè. Quippe non vox iis ulla fuerat quæ scribere; non ulla quæ legere significaret. Nam; ut superius annotavimus, rem novam, statim atque appulit è Phœnice, per φοινικῆιον, rei usum per ἐκφοινίζειν, designabant. Postea ab iis γράφειν & ἀναγνώσκειν ad scribendi & legendi sensum sunt translata. Quorum γράφειν propriè & primitus erat *Sculpere*, i. e. verbo ad nos Anglos derivato, *to grave*: ἀναγνώσκειν autem *recognoscere*, à γινώσκω, anglicè *know*. Γράμματα verò, quā demum literæ significari cœptæ, vox est recentior Homero. *Eustath. ad Iliad.* p. 490.

⁽⁵³⁾ Γράμματα γράφουσιν καὶ λογίζονται ψήφοισι, Ἕλληνες μὲν ἀπὸ τῶν ἀριστερῶν ὅτι δεξιὰ φέροντες τὴν χεῖρα, Ἀιγύπτιοι δὲ ἀπὸ τῶν δεξιῶν. Herodot. 11. 36. *Literas scribunt, & calculis computant Græci, dextrorsum à sinistra manum ferentes; Ægyptii verò à dextrâ ad sinistram.* Nec pigebit his superaddere veterem Indorum morem, qui, referente Diod. Sic. lib. 2. γράφουσιν τὰς εἰσόδους, ἐκ εἰς τὸ πλάγιον ἐκλείνοντες ὡς ἡμεῖς, ἀλλ' ἀνωθεν κάτω καταγράφοντες εἰς ὅρθιον. i. e. *scribunt versiculos, non oblique illos pro more nostro extendentes, sed à supernâ parte deorsum rectâ describentes.*

I

scriptos

30 INSCRIPTIO SIGEÆ.

scriptos, ut in anticâ quidem parte à dextrâ ad sinistram, at in posticâ à sinistrâ ad dextram progredierentur. Atque hinc anfa aliqua Nauclero aliisque fortassis data; secundum quos Hebræi *βασσοφνηδὸν* progressi usque ad tempora Esdræ: *Eum primum instituisse, ut à dextrâ sinistrorsum scriberetur.* Sic scilicet eorum sententiam retulit, qui tamen eidem non cessit, Vossius. Nec immeritò. Nam quo tum, cedò, instituyente, & Phœnices posterius, & Samaritarum reliquæ sic scripsere, quibus nihil commune cum Esdrâ, præter odium, intercessit? Rectius longè & verisimilius opinari licet, allatis ex Asiâ in Europam literis, Iones ab inconcinno illo sinistrorsum scribendi genere omnino abhorruisse; quod tamen indigenæ in Græciâ Æoles, iidemque in Latio alienigenæ, patienter aliquamdiu pertulêre. Hinc orta videtur nostra, ex Ionici Æolicæque mixta, ideoque & molesta scriptio. Quid enim inter scribendum est molestius, quàm manum continuis vicibus *βασσοφνηδὸν* circumagi, ⁽⁵⁴⁾ diversosque eidem literæ aspectus, nunc hunc, nunc illum, dari? Fuere nihilominus qui alternatam hancce flexionem, utcunque molestam & inconcinnam, rarò quidem, idque novitatis causâ, aut affectationis, non ex usu communi, adhibuerint. Hoc igitur, & alia multa involutè scribendi schemata, mysticam quandam religionem præ se ferentia, Periandri arcam circuibant. Solon etiam, qui obscurum aliquid & abstrusum in suis legibus, Plutarcho teste, adamavit, non aliâ videtur ratione scriptionem adeò intricatam, difficilemque lectu, prætulisse. Nihilominus ab his exemplis manare mos insolitus, & singularia pauca monumenta occupare potuit; Sigei præcipuè, ubi mirum in modum increbrescebat Periandri & Solonis fama; mixtimque habitabant cives, Attici simul & Æolici, hi quidem sinistrorsum, illi verò dextrorsum exarare fueti.

XVII.

Sic se demum habeat critica ista commentatio ad elementa monumenti spectans. Superest nunc ipsa dictio, & materia Inscriptio-

(54) *Diversos* (inquam) *eidem literæ aspectus*; Quales sunt D & Δ, E & Ε, difficilis non minus, quàm deformis in scribendo nævus. Is igitur studiosè videtur evitatus à posteris literarum π, Η, Θ, Ξ, Φ, Χ, Ψ, Ω, repertoribus. Planè enim has om-

nes literas de industriâ sic formârunt, ut (quod paucis admodum acciderat in Cadmeâ classe) statum suum servant immutatum, seu scriptio fortè ad dextram, sive ad sinistram ferat.

INSCRIPTIO SIGEA. 31

tionis, pro quatuor ejus periodis, in quatuor ultimis hujus opusculi sectionibus illustranda: Si tamen totam prius Inscriptionem, ut intra metri spacia coercitam, paulisper secum expendet æquus & curiosus Lector. Veterrima certè quæ occurrunt apud Herodotum, Thucydidem, & Pausaniam faxis incisa epigrammata, omnia ferè metro concipiuntur. Unde & nomen *Epigrammati*, breviculo Poemati generi, remansit. Nostrium, fatemur, numeris lege solutis fertur: Non est tamen cur non & Antispasticis Dime- tris accenseatur, quæ pedibus dissyllabis composita, & nonnun- quàm semipedem, nonnunquam tribrachum admittentia, impura Glyconia Anacreontica vocari possint.

Φανοδίκη | εἰμι | τ' Ἑρμο-
κράτης | τῷ Προκονησίῳ.
Καὶ γὰρ κρατῆρα | καπιτᾶλον
καὶ ἡθ' | μὲν ἐς | πρῶτα | νείων
δῶκα | μνημα | Σιγείευσιν.
Ἐὰν | δὲ τι | πασχω | μελε-
δά | νεν * ε | ὦ Σιγείεις.
Καὶ μ' ἐποήσεν Ἀίσωπος
καὶ ἀδελφοί.

Sciendum interea veteres illos lapidum atque codicum exarato- res, rarò aut nunquam pro ratione pedum, sed pro fortuitâ ta- bellæ latitudine conclusisse versus. Hinc in quibusdam metris rite ordinandis tanta oborta est difficultas, comicis præcipuè & id ge- nus humili sermone scriptis. Hæc enim tam multiplici varietate temporum, pedum quoque & semipedum tam incerto numero la- borantia, diversimodè pro tenore musico, adeoque & pro lectoris libitu, secari & feriri possunt. Sed subit nunc primæ istius Periodi, & dictio, & materia expendenda.

XVIII.

ΦΑΝΟΔΙΚΟ: ΕΙΜΙ: ΤΟ ΗΕΡΜΟ | Φανοδίκη εἰμι τῷ Ἑρμο-
ΚΡΑΤΟΣ: ΤΟ ΠΡΟΚΟΝΗΣΙΟ: | κράτης τῷ Προκονησίῳ.

Phanodici sum Filii Hermocratis Proconesii.

Hæc congruenter satis & novator Inscriptionis extulit: ΦΑΝΟΔΙΚΟ ΕΜΙ ΤΟΡΜΟΚΡΑΤΕΟΣ ΤΟ ΠΡΟΚΟΝΝΗΣΙΟ. Ἐμὶ enim pro εἰμὶ, primò ex loquelâ ortum, postea etiam in scriptionem satis rectam & probatam abiit. Idem & de ἑρμοκράτους pro ἑρμοκράτος dicendum

32 INSCRIPTIO SIGEA.

dicendum erit; necnon de *ν* litera in *Γροκοννησιο* geminata: quod ultimum & ipse obiter ^(ss) Strabo ut communiter receptum notat. Nemo insuper miretur, si maneat *ο* longa, non *ε* syllaba, inscripta; quia is quidem usus duo aut tria deinceps secula pervasit. Unde *ΤΟΣ ΝΟΜΟΣ* in Cretensi apud Oxonienses Marmore: *ΤΟΣ ΝΟΜΟΣ* quoque & *ΤΟΣ ΑΝΔΡΙΑΝΤΑΣ* in Epictetæ apud Grut. Testamento. Atque hinc data Latinis terminatio hodie in casu quarto plurali immutata manet.

Phanodicum quod attinet; id nominis (ut crediderim) rarò alibi observatum. Peropportunè tamen occurrit apud ^(ss) Scholiastem Apollonii Phanodicus Historicus, Deliacorum auctor: Idemque, ut videtur, à Laertio semel atque iterum laudatus, tanquam de Tripode, Sapientis dicto, deque Thalete & Biante scriptor. Noster verò his æqualis ex patre Hermocrate, & patriâ Proconneso insulâ oriundus, ob sua in Sigeos beneficia, videtur in eorum Prytaneo statuxæ honorem meritis. Constans enim & solenne per omnes ubique Græciæ civitates fuit, suo quemque ornari Prytaneo; hoc est, æde & penetrali Vestæ; ubi, præter æternum ignem in sacrario foveri solitum, simulachra Deorum popularium, heroum etiam, & virorum illustrium, cum titulis sacrata locabantur. Hunc in Sigeâ urbe Phanodico honorem obtigisse, argumento est insignis lapis, donaria ab eo in Prytaneum collata recitans. Quippe imagini, ut par est credere, subjectus fuit; quæ, inter alias, Hermarum more, dedicata, personam loquentis induit, & Phanodici se esse profitetur. Amabant enim hujusmodi Proso-popœias veterrima per Græciam opera; suosque sæpe spectatores non inve-

(ss) Strab. Geogr. lib. 13. Καλὲν ἑκατοννήσιοι σωθέτως ὡς Πελοπόννησος, καὶ ἐστὶ τι τὸ Ν γράμμα ἃ πλεονάζοντι ἐν τοῖς ποσείοις. ὡς Μυόννησος, καὶ Προκόννησος λέγει, καὶ Ἀλόννησος. Hecatonnesii compositè vocantur, ut Peloponnesus; ob literam N consuetudine quadam in talibus abundantem: quomodo ἔσθ' Myonnesus dicitur, ἔσθ' Proconnesus, ἔσθ' Halonnesus.

(ss) Vid. Apollonii Scholiastem ad lib. 1. vers. 419. Ὡς τῆς Ὀρίθυϊας Φανόδικος ἐν τοῖς Δηλιακοῖς ἰσόρηκεν. Et prius ad vers. 211. Φανόδικος ἐν ἁ Δηλιακῶν. Laertius in Thaletis vitâ, Historicorum enumerans sententias de invento Sapientis Tripode (quippe σοφοί, i. e. σοφῶν inscripto) hæc ha-

bet de Phanodico: Φανόδικος ὃ πρὸς τὴν Ἀθωαίων θάλασσαν διρεθλῶαι, καὶ ἀνεγεχθὲν εἰς ἄστυ, γηρομύης ἐκκλησίας, Βιάντι πεμφθῆναι. i. e. Autor est Phanodicus inventum fuisse tripodem prope mare Atheniensium, ἔσθ' postquam in urbem inferretur, habitâ concione, Bianti fuisse missum. Iterum verò in Biantē, Φανόδικος ὃ κόρης αἰχμαλώτους λυρωσάμενον Μεσσηνίας, θρέψαι τε ὡς θυγατέρας, καὶ προικὰς ὑπιδέναι, καὶ εἰς τὴν Μεσσηνίαν ἀποσῆλαι τοῖς πατεράσι αὐτῶν. i. e. Biantem tradit Phanodicus puellas quasdam captivas Messenias redemisse, redemptasque habuisse loco filiarum, datisque dotibus, domum ad earum patres remisisse.

INSCRIPTIO SIGEA. 33

nustè alloquebantur. Sic Tripos ille antiquissimus ⁽⁵⁶⁾ Cadmeis literis inscriptus, & Thebis Apollini sacratus;

Ἀμφιτρύων μ' ἀνέθηκεν ἑὼν ἐκ Τηλεβοάων. *Herod. lib. 5. c. 58.*

Sic & statua in vetusto illo Epigrammate Homeri credito;

Ἀγγελέω παρῖσι, Μίδης ὅτι τῇδε τέθαιται. *Id in Hom. vitâ.*

Enarrabo Midam cunctis hîc esse sepultum.

Sic denique apud Pausaniam, Œnomai in Elide columna; quæ, phrafi nostræ quàm simillimâ, i. e. καὶ ἐγώ, hæc orditur,

Καὶ γὰρ ἐγὼ κείνων εἰμ', ὦ ξένε, λείψανον οἰκων. *Lib. 5. c. 20.*

Hospes, Ego illarum pars sum servata domorum.

Hæc omnia ex ultimâ penitùs antiquitate, diu ante Sigeum lapidem, repetita sunt exempla. Sed ad ea usque tempora durâsse eundem usum, testis insignis Plato; qui in *Hipparcho*, de cippis ejus Mercurialibus hoc disertè memorat: ἐπιγέγραπται λέγων ὁ Ερμῆς ὅτι ἐν μέσῳ τῆ ἄσσεος καὶ τῆ δῆμῃς ἔστηκεν, i. e. *inscripta est statua Mercurialis, edisserens quòd in media urbe populoque steterit.* Cui quidem addi poterit incisum antiquis Atticis Literis Epigramma in Cornucopiâ à Miltiade primo dedicatâ. *Pausan. lib. 6. cap. 8.*

Ζηνὶ μ' ἄγαλμ' ἀνέθηκαν——*Me statuam posuere Jovi &c.*

XIX.

ΚΑΓΩ: ΚΡΑΤΕΡΑ: ΚΑΓΙΣΤΑΤΟΝ: | καγὼ κρατῆρα, καπίστατον,

ΚΑΙΗΘΜΟΝ: ΕΣΠΥΤΑΝΕΙΟΝ: | καὶ ἡθμόν ἐς περὶανείον,

(57) ΚΔΩΚΑ: ΜΝΕΜΑ: ΣΙΓΕΥΕΥΣΙ: | δῶκα μνήμα Σιγείευσι.

i. e. *Et Ego Craterem, & Crateris basin, & colum ad Prytaneum, memoriæ ergò dedi Sigeis.*

Quadrarent hæc longè meliùs si auctori fortè Inscriptionis sic eam

(56) Ἴδον ἢ καὶ αὐτὸς Καδμήϊα γεγυμναῖα ἐν τῷ ἱερῷ τῷ Ἀπόλλωνος & Ἰσμενίᾳ ἐν Θήβαις τῇσι Βοιωτῶν ὅπῃ τελεποῖσι τοῖς ἐγκεκλαμμένα, τὰ πολλὰ ὁμοία ἐόντα τοῖς Ἰωνικοῖσι. ὁ μὲν δὲ εἰς τὴν τελεπόδων ὁπίγεσθαι ἔχει.

ΑΜΠΗΙΤΡΥΟΝ: ΜΑΝΕΤΗΚΕΝ: ΕΟΝ: ΕΚ ΤΕΛΕΒΟΑΟΝ.

i. e. *Quin & ipse vidi apud Thebas Bæotias in templo Apollinis Ismenii Cadmeas literas*

in tripodibus quibusdam incisas, ut plurimum similes Ionicis: unus verò tripodum hanc habet inscriptionem.

Me dedit Amphitryo, gente ortus Teleboarum.

(57) Aut K istud in ΚΔΩΚΑ otiosum est, aut erroneè pro E positum. Sic eodem manûs errore inter marmora Oxoniensia in decreto Smyrnæorum, versu 103, ΤΡΚΙΣ pro ΤΡΕΙΣ.

K

ordi-

34 INSCRIPTION SIGEA.

ordiri placuisset, Φανόδικός εἰμι, &c. Nunc verò ambiguitatem & difficultatem non levem patitur: dum, more prorsus Æsopico, utramque statua personam, & loquentis & donantis, induit. Hoc ipsum, novatori Inscriptionis duriusculum & abnorme visum, in causâ fuit, cur, eliminatâ voce καὶ γὰρ, pro primâ personâ tertiam, hoc est, ἔδωκεν pro ἔδωκα, hunc ad modum reposuerit: ΚΡΗΤΗΡΑ ΔΕ: ΚΑΙ ΥΠΟ-ΚΡΗΤΗΡΙΟΝ: ΚΑΙ ΗΘΜΟΝ: ΕΣ ΠΡΥΤΑΝΗΙΟΝ ΕΔΩΚΕΝ: ΣΥΚΕΕΥΣΙΝ. In quibus etiam κρηῆρα pro κραῆρα, ὑποκρηῆριον pro ἐπίσταλον, πρυτανῆιον pro πρυτανεῖον, omnia magis Atticè aut Ionicè dicuntur. Sed his omiſſis, donaria nunc recenseamus, monumenti loco à Phanodico Sigei in Prytaneum posita: κραῆρα nempe, καὶ ἐπίσταλον, καὶ ἡθμόν. Hæc quò meliùs intelligantur, sciendum est Græca illa Prytanea non igni solummodo Vestali, & collocationi statuarum, Prytanum itidem concilio, & concioni ^(*) populi sæpiuscule congregandæ destinata fuisse; sed & epulo publicè præbendo, si legatis fortè exteris, aut senatoribus urbis, aut viris illustribus, sic ex decreto meritis, is honos habendus esset. Hos in usus, suis semper cœnationibus, ornatis quidem & peramplis, ἐστιαῖoria Gracè dictis, Prytanea instructa novimus. Cœnationibus istis suæ numerosæ mensæ, mensisque singulis suus integer apparatus, præcipuè potioris fuit. Neque defuere inter principes & illustres viros, qui mensam unam atque alteram, oblatis ultrò muneribus instruerent. Sic Perseus rex ille Macedonicus (quod Livii ipsius verbis testatum velim, lib. 41. c. 20.) *Cyzici in Prytaneum, id est penetrabile urbis, ubi publicè, quibus is honos datus est, vescuntur, vasa aurea mensæ unius posuit.* Tarfenius item Rheginus similibus in Prytaneo donariis municipes suos demeruit, secundum Inscriptionem Gruterianam pag. CLXXIV. 7.

TI. TARFENIVS. TI. F. SABINVS. AED. POT
II. TESTAMENTO. LEGAV+. MVNICIPIB
RHEGINIS. IVLI. IN. PRYTANEO. STATVAM
AEREAM. MERCVRI. TRVLLAM. ARGENTeam
ANAGLYPTAM. P. II. LARES. ARGEN
TEOS. SEPTEM. P. II. L. PELBEM
AEREAM. CORINTHEAM. ITEM. IN. TEMPLO

(*) Concioni populi, unde, & teste Herodoto in Polymniâ cap. 197. Λήϊτον καλέ- σει τὸ Πρυτανήϊον οἱ Ἀχαιοί. i. e. Achaîi linguâ suâ Prytaneum vocant Λήϊτον.

INSCRIPTIO SIGEA. 35

APOLLINIS. MAIORIS. PVGILLARES
MEMBRANACIOS. OPERCVLIS. EBOREIS
PIXIDEM. EBOREAM. TABVLAS. PICTASXVIII.

HEREDES. EIVS. PONENDA
CVRAVERVNT

Pari igitur pro re suâ magnificentiâ & Phanodicus noster Sigei ad Prytaneum (seu *in Prytaneum*, ut Livio transferre placuit) vasa hac potoria dedicavit: *κεῖληρα* dico, & *ἐπίσῳλον*, & *ἡθμόν*.

1. *Κεῖληρα*, vas potorium, ad vinâ liberè miscenda, fundenda, ebibenda factum, cùm nullam Latinam vocem sibi propriè respondentem habeat, ideo *crater* etiam à Latinis, nonnunquam & *cratera* appellatur. Is sæpissimè auro, gemmis, & cælaturâ pretiosus, non sine pompâ & coronamento, in symposiis proponi solitus: unde phrasis illa HomERICA *κεῖληρα σῆσαι*, aut *καθίσῳλαι*, quod & Latinè *craterem statuere*, à Virgilio dictum.

2. Hunc in usum parâbatur & *ἐπίσῳλον*, quod non nisi per periphrasin Latinè dicitur; sed ad verbum Anglicè, *a Stand*. Fulcrum enim fuit, sive sustentaculum, crateri sic in mensâ sistendo adaptatum. Id clarè innuit Inscriptio additicia, *ὑποκεῖληριον* pro *ἐπίσῳλον* substituens: credo scilicet, quia vox primaria aut non satis recepta usu, aut vetustate abolita videbatur. Hactenus certè in Lexica non irrepsit; nisi quòd simile quiddam habeant in vocabulo *ἐπίσημα* pro *στήλη*, hoc est *columna*, posito. Postea verò hujusmodi sustentacula *bases* vocari cœpta: unde & nos ita *ἐπίστατον* redidimus, tum Juris Romani, tum antiquæ Latinæ Inscriptionis autoritate fulti. In Jure scilicet Romano sic loqui amant: *Cui Corinthia vasa legata essent, & bases quoque eorum vasorum collocandorum causâ paratas deberi, Trebatius respondit*. L. hæres meus D. de Legat. 3. Sed & nostro penè par donarium, crateram scilicet cum basî suâ, Inscriptio Gruteriana recitat: pag. XLVIII.

SANCTISSIMO HERCVLI
INVICTO

CORPOR. CVSTODIARIOR.
L. CVRTIVS. ABASCANTVS. CVM
CVRTIO. GAVDENTE. FIL.
IMM. A. III

CRATERAM. ARGYROCORINTHAM

CVM.

36 INSCRIPTIO SIGEA.

CVM. BASI. SVA. ET. HYPOBASI
MARMOREA
SVA. PECVNIA. DONVM
DEDERVNT.
DEDICAT. VIII. K. IVN.
SER. SCIPIONE. ORFITO. Q. NONIO. PRISCO. COS.

Cui affine aliquid pag. xvi. 12. idem corpus Gruterianum exhibet.

EX IUSSU. I. O. M. D.
L. TETTIUS. HERMES
CUM. CONIUGE. SUA ET FILI S
ET OMNIBUS. SUIS
CANTHARUM. CUM
* VASE. SVA POSUERUNT. * i. e. BASE

3. Restat adhuc ἡθμός, fundo vas subtiliter & creberrimè perforato; colum Latinè dictum; tertia illa, & legitima, supellectilis potoriæ pars. Sic enim ad quæstionem Juris responsum à Pomponio: *In argento pоторio esse, non id duntaxat, in quo bibi possit; sed etiam quod ad præparationem bibendi comparatum est; ut colum & urceoli.* L. in argento D. de auro & argento Legat. Stato igitur supra basin crateri & suum etiam superimpositum infisteat colum; talique modo inter se juncta & aptata in nundinis venalia profitère. Testatur id Julius Pollux, lib. 10. c. 24. ubi ἡθμῶ μαγειρικῶ, i. e. *coli coquinarii* mentione priùs factâ, subdit statim, ἐν μὲν τοῖς δημοπρατοῖς καὶ ἡθμός τις ἐπὶ κρατῆρος πέπεσθαι ὃς ἴσως τοῖς περὶ τὸν οἶνον μᾶλλον προσήκει. i. e. *Quinetiam in tabulis auctionariis aliud quoddam colum, crateri superimpositum, venale est repperitum: quod quidem ad rem vinariam veriùs fortasse pertinet.* Usus ejus, frigidam ex nive redditam, ipsum etiam vinum, & aromata immixta vino, sine facce, sine sorde, in craterem ⁽¹⁹⁾ puriùs transmittere. Quamvis enim plebeiæ mensæ sacco ad id linteo uterentur; at pretiosa nobiliorum vina, non sine colo divite, aureo fortè aut argenteo, restinguebantur. Hinc, apud Martialem in Apophoretis, coli ista nivarii cum sacco nivario comparatio.

(19) Pherecrates, apud Athenæum lib. 11. cap. 8. ἀπόριζε τὴν κύλικα, δάσων πινῶν ἐκχύτα, ἐπιθείς τὸν ἡθμόν. i. e. *Bibere datum.*

Colum

INSCRIPTIO SIGEA. 37

Colum Nivarium. CIII.

Setinos moneo nostrâ nive frange trientes:

Pauperiore mero tingere lina potes.

Saccus Nivarius. CIV.

Attenuare nives nôrunt & lintea nostra:

Frigidior colo non salit unda tuo.

Utrumque scilicet ostentat utilitatem suam: Nec immeritò; cùm, pari utriusque beneficio, sordidum omne fecerneretur; κώνωπες præcipuè, *culicum* infestum genus, quod è ⁽⁶⁶⁾ fæce vini oriundum nativa ubique dolia, & crateras mirè appetebat. Hunc percolandi morem in proverbio notabis Evangelico (Mat. xxiii. 24.) Τὸν κώνωπα διυλίζοντες, τὴν δὲ κάμηλον καὶ λαπίνοντες. Ibi enim Hesychius διυλίζοντες rectè reddidit διηθμεύοντες, διηθάντες. Latina pariter versio *excolantes culicem*: & simili certè modo Anglicana reddere debuisset, *which strain out a Gnat*, &c. Nunc verò maximè mirandum, phrasi planè alienâ sacram hanc pericopam occupari; legique passim à popularibus, *which strain at a Gnat*: unde conceptus non verus, ab Hagiographo longè alius ac diversus, audientium animis ingeneratur.

Vasa hæc potoria, solennem alicujus mensæ in Prytæneo apparatus, Phanodicus suâ pecuniâ sacrata voluit: ut essent nempe μνήμα Σιγειεῦσι, hoc est, *sui apud Sigeos monumentum*. Σιγειεῦσι enim Dativus est pluralis à recto singulari Σιγειεύς formatus; de quo sic Stephanus *de Urbibus*, Σίγειον πόλις Τρωάδος, ὁ πολίτης Σιγειεύς. Plenam autem & peculiarem vocis Μνήμα in hujusmodi statuis significationem, more suo, hoc est optimo, MARO Poeta extulit; *Quique sui memores alios fecere merendo*. Æn. 6. 664.

XX.

EAN ΔΕ ΤΙ ΠΑΣΧΟ: ΜΕΛΕ- | ἐὰν δέ τι πάσχω μελε-

ΔΑ ΙΝΕΝ: *ΕΟ ΣΙΓΕΙΕΣ: | δα···ινεν *εω Σιγειεις.

i. e. *Si verò quid patiar, curare me jubebo Sigeos.*

aliter—————curare me oportet, O Sigei.

Lectorem hîc destituit Inscriptio additicia. At in primariâ ulterius procedit statua; personâ in se receptâ, novâ fanè, & mirum

(66) Aristot. Hist. Animal. lib 5. cap. 19. πὸ ὧν ἔλθουσιν οἱ κώνωπες ἐκ σκωλήκων, οἱ γίνονται ἐκ τῆς αἰσίνης miculis qui ex aceti fæce oriuntur.

38 INSCRIPTIO SIGEA.

in modum singulari; ægrotantis scilicet, atque medico egentis. Is namque conceptus & voci πάσχω, & μελεδαίνειν, non obscure subest. “Ego verò, si quid patiar (persona inquit marmorea) “ si aliquo me fortè incommodo laborare, ut frangi, aut imminui, “ aut loco dimoveri accidat; accerso mihi medicos, Sigeos a- “ micos meos; hos me curare, & reficere; ab his mihi mede- “ lam adhiberi, jubeo”. *Jubebo* tamen, in priorē hujus opusculi edi- tione, tanquam *in futuro* reddidi, quia, collatis tribus apographis, levis iste in lapide defectus vestigia vocis ἐρέω (i. e. ἐρῶ, λέξω, aut ἀπαγγεῶ) non obscura retegebat. Sunt equidem quibus ⁽⁶¹⁾ nihil defecisse visum, sed pro integro oportere legi, μελεδαίνειν ἔῳ Σιγείεις. i. e. *Sigeis ut id curent permitto, sino, commendo*. Me vero à di- ligentissimo B. Mould posterius acceptæ schedæ tantum non im- pulere, ut, quod prius, in appendiculâ, conjectaveram, nunc certius reponendum putem, ΜΕΛΕΔΑ ΙΝΕΝ ΔΕ Ο ΣΙΓΕΙΕΣ, i. e. μελεδαίνειν δέῃ, ὦ Σιγείεις, *Curare oportet, ô Sigei*. Neque inaniter hoc sibi promiserit Phanodicus, cū *apud omnes Græcos hic mos esset* (teste 2. in Verrem Cicerone) *ut honorem hominibus habitum in monumentis ejusmodi* (i. e. in statuis) *nonnullâ religione Deorum consecrari arbi- trarentur*. Unde & Aristides in communi Apologiâ, εἴ τις μὲν εἰκό- νας—τῷ Δήμῳ τήσαντος, ἐκίνοι, πᾶς ἂν τις ἔφη νεμέσητον εἶναι. i. e. *Quas Populus locarit statuas si quis temerè moveret, nemo est qui non clamaverit, rem esse indignam; omni odio, irâ & vindictâ prosequen- dam*.

XXI.

ΚΑΙ ΜΕΓΟΕΙΣΕΝ: ΗΑΙΣΟΓΓΟΣ:	καὶ μὲν ἐπόησεν Αἴσωπος
ΚΑΙ ΗΑΔΕΛΦΟΙ: ———	καὶ ἀδελφοί. ———

i. e. *Et fecit me Æsopus atque Fratres*.

Antiquis plerisque operibus, ut è Pausaniâ abundè constat, ad- scripta fuere Artificum celebriorum nomina. Servatâ igitur Proso- popœiâ, suos etiam artifices opus hoc nostrum jactat: *Æsopum* quendam, *atque Fratres*: hoc est, Æsopum operis præfectum, collegasque unâ statuarios, eâdem cum Æsopo operâ, officinâ & sodalitate junctos. Et esset sanè, quod non sine summâ ratione jactari poterat, si ὁ Λοιοποιὸς Æsopus, si clarus ille è Phrygiâ Fabu-

(61) Ita fert Epistola eruditi Viri S. Bar- etiam in Bibliothecâ Literariâ Num. X. edi-
ker Armig. quam privatim ejus humanita- tum legatur.
ti debeo, datam Dec. 11. 1722. Quod

lator,

lator, is fortè fuerit, qui Sigeo nostro lapidi & verba, & vocem, cum figurâ accommodaverit. Quod ipsum ut non temerè nimis affirmari, ita nec obstinatè negari vellem. Ætas enim Fabulatoris apprimè convenit, ut & vitæ ejus historia, sæpe cum Solone, sæpe cum Periandro actæ. Operam quod attinet lapidariam; nolim huc tortè trahere quod apud Plutarchum, in convivio Sapientum, Æsopo objectum video. Σὺ δὲ τεκτόνων καὶ λιθοξόων ἔργα περινοσεῖς. i. e. *Tu verò [inquit Anacharsis] inter fabrorum & lapicidarum opera perpetuò versaris.* Quanquam quid vetat pro more istius convivii, jocis & dicteriis pleni, veram illuc Æsopi historiam, & vitæ ejus rationem obliquè stringi? His adde, quòd homo ingenio promptus, conditione servus, artem subinde cum domino mutare poterat, & sub uno pistoriæ, sub altero statuariæ facere. Sed neque omnino negligendum fuerit, inter omnes qui ad nos pervenire lapides, unum hunc βυεροφῆδον inscriptum, unum etiam præ cæteris insigniter vocalem, & humanâ personâ loquutum innotuisse. Hoc igitur Æsopi quis non commentum dixerit? Ab arcâ nempe Periandri, & à Solonis legibus βυεροφῆδον exarare doctus, vocem ipse statuæ tanquam de suo indidit; & qui bruta toties animalia induxerat loquentia, nunc etiam & ipsum lapidem de donariis ipsius publicis, & de curando corpore, clarè fermocinantem protulit. Nec est cur quenquam moveat sphalma, si quod fuerit, literarium, infra tanti viri famam, & indignum Æsopo visum. Qui enim inventione, acumine, & judicio tantum præstitit, at literaturâ Æsopus præstitisse nullibi, quod sciam, traditur. Sanè eum in conventibus solummodò dictavisse, non scriptas edidisse, Fabulas docta jamdudum fuit Varronum duorum Anglicorum, Gatakeri & Bentleii, observatio ⁽⁶²⁾.

Dabit hìc veniam æquus bonusque lector; & in re tam spissè abditâ huic uni forsàn ignoscet conjecturæ; cæteris, uti spero, certiore ubique fide, & solidiore fundamento nixis. Sed manum nunc de tabulâ; nisi quòd una ad extremum vocula ultro se offerat annotandum. Ea est ἐποείσεν, fallente soni similitudine, (ut superiùs observatum fuit) pro ἐποεσεν inducta. At ipsa interim ἐποεσεν non à ποιέω noto illo & Ionico, sed ab antiquato du-

(62) Vid. Gatakerum de Stylo novi Instrumenti cap. 23. & doctissimi D. Bentleii, de Æsopiis Fabulis, ad clariss. Wottonum Dissert. Anglican. p. 135.

40 INSCRIPTIO SIGEA.

dum ποέω, Æolum magis proprio, deflectitur. Aristophanes & ⁽⁶³⁾ Theocritus postremam istius radicis memoriam servavêre; & nata ex eâ vocabula Latina, *Poëma*, *Poësis*, *Poëta*, etiamnum servant.

⁽⁶³⁾ Quod linguâ Ionicâ ποίω, id Doricâ & Æolicâ ποῶ fuisse, Poetæ veteres testantur: ex. gr.

* Ἡ καλὰς ἄμμι ποῶν ἐλελήθει βῶκ' αἰοιδάς.

Certè nos latuit faciens bona carmina messor.

* Ἀλλ' αἰμύνε, καὶ δίωκε, καὶ τροπῶν αἰπὲρ ποῶ.

Quin propugna, & insequere, & fac ut

binc vertatur. Vide Theocrit. Idyl. 10. 38. & Aristoph. Equit. Act. 1. Scen. 3. Non dissimilis ista vocum αἰγνοέω & αἰγνοίω, βοηθέω & βοιηθέω variatio. Unde apud Hom. Il. N. §. 22. καὶ ἡγνόησεν ἄνακτα, & in Smyrnæorum & Magnetum Fœdere inter Marm. Oxon. § 69. τῷ Διὶ Σμυρναίων βοιηθήσω.

N. B. pag. 20. lin. 22. in quibusdam exemplaribus pro [*Rhetor*, *Frater* ex Gr. ῥήτορ, ῥεῖλερ,] debere legi, *Rhetor*, *Frigus*, *Frango*, *Francus*, ex Græcis ῥήτωρ, ῥίγος, ῥάγω, ῥάκος, i. e. ἐλεύθερος. Vide Hesychium, & annotata ad eundem, in voce mendosâ ῥαχός.

Notarum

Notarum ad Inscriptionem

APPENDICULA.

UT brevis iste, qui præcessit, Commentarius simpliciore filo deduceretur, visum est tum notas, tum Græca veterum Testimonia, ad imum cujusque paginae, quâ commodè fieri potuit, rejicere. Hanc verò digneris hîc admittere, Benigne Lector, *Appendiculam*, novâ mihi, sed & justâ nimis occasione, lucubratam: maximè ob Honorem, qualem haud speraveram, à Viro Literatorum Principe, hisce meis conatibus impensum.

I.

PAG 2. lin. 16. *Ingenti cuidam saxo sua ipsius moles, atque magnitudo saluti fuit.*] Ingenti dico, utpote quod novem pedum Anglicorum habeat longitudinem; paulo plus quàm cubiti latitudinem, digitorum ferè octo profunditatem. Marmor est candore admirabili, figurâ ubique quadratâ, foramen habens in parte ejus superiore excavatum, idque ut alius ei lapis supernè immittatur, longum satis, latum, & profundum. Hæc verò & fabrica, & mensura, nunc demum verius & accuratius à Rev. B. Mould communicata, planissimè Hermem indicant, Phanodici olim statuam, nunc, ut cum Luciano loquar, *σῆλην παλαυῆ νεκρῷ ὑπὶαν*, i. e. *resupinam mortui veteris columnam*. Huic enim funestè accidit, ut & aliis multis Hermis, ex Græciâ in Italiam comportatis, *capitis jactura revulsi*.

Pag. 4. l. 1. *Hermæa ista statua Phanodici spectatores videtur alloqui Sigæi in Prytaneo . . . locata. iterumque pag. 32. lin. 15. ob sua in Sigeos beneficia videtur in eorum Prytaneo statuæ honorem meritis.*] Statuam hîc intelligo Mercurialem, hoc est, caput Phanodici *σῆλη* sive *κίονι* impositum, ut loquuntur Græci; ut Latini, *cippo* seu *columnæ*. Hoc nempe *τελεγεγώνος ἐρσασίας*, i. e. *operis quadrati artificium* primò excultum Athenis, in sacris ibi porticibus, & privatis, visebatur: datoque inde exemplo ad alias civitates transiit. Neque Diis solum, ut ab initio, & Heroibus, sed & viris illustribus, ob collata in suos beneficia, teste Demosthene, est tributum. *Παρεῖ ἡμῶν ἐπὶ τῷ προγόνων πολλὰ ἀγαθὰ εἰργασμένοι τινές, ὁπληθύνμαλος ἐν τοῖς Ἑρμαῖς ἐτύγχανον.* i. e. *Apud majores nostros, qui eos bonis multis operibus demeruerant, Inscriptionem in Hermis accepere.* Orat. ad Leptinem. Talem nobis statuam Isocratis in Atticis Pausanias descripsit; talem in Corinthiacis Telefillæ Poëtriæ; talem in Phocicis Homeri. Quod si altiora libeat repetere, talem quoque Agamemnoni dicatam, in voce *Ἑρμαῖ*, testatur Harpocraton, addens etiam inscriptionem antiquis literis incisam,

'Αν' ἐνερσεσίης Ἀγαμέμνονα σῆσαν Ἀχαιοί. i. e.

Sic meritum posuit Agamemnona cætus Achivum.

Hujusmodi statuam jam conspeximus in aureo Tarentinorum nummo, è Goltzianis in Tabellam nostram inter pagg. 4. & 5 relato: earumque messem non exiguam, ex Ursino, alibique conquistam, redonavere Orbi erudito Antiquitates Græcæ Gronovianæ, Vol. II. & III. E quibus integras quidem duas, Isocratis nempe, & Rustici Philosophi, duas item decollatas, Homeri scilicet & Menandri, atque has quidem cum trinis in fronte inscriptionibus, Lectori considerandas sisto. Nostram enim & o-

M

pere,

42 INSCRIPTIO SIGEA.

pere, & figurâ abundè referunt——Hæc sunt quæ suffulciunt conjecturam nostram de Statuâ Phanodici sic factâ, sic inscriptâ, & in Prytaneo, ubi donaria ejus sacrabantur, Sigei dedicatâ.

II.

Video tamen longè aliud censuisse virum verè magnum, & in eruditâ omni antiquitate felici ingenio exercitatissimum. Illo quippe Judice, “*aut nulli tunc temporis fuere, aut pauci admodum Statuarii. Sigei præsertim, parvo ignobilique oppido. Quod verò ad Prytaneum attinet, “locum (inquit ille) cibis atque epulis destinatum; mirè esse incongruens, & ab omni longè fide alienum, ut Statuæ in eo collocarentur.*”

Proh iniquum igitur Ciceronem, à quo Verri tam atrociter objecta *ut subbo sublata de Prytaneo! Proh istum vaserimum, & itinerantium omnium mendacissimum, Pausaniam! Qui Prytanei sæpe factâ mentione, non locum nobis exhibet cibationibus solummodò destinatum; sed & curiam urbis; sed & templum & penetrale Vestæ; multa habens οικήματα, sacra quædam, quædam & communia; atque inter communia, unum quidem cœnationem, Græcè ἐστιαῖον dictum. Athenis verò percurrans celebriora Urbis monumenta, Πηλείων (inquit) Πηλείων ἐστὶ, ἐν ᾧ νόμοι τοῖσι Σόλωνός εἰσι γεγραμμένοι, καὶ Θεῶν Ἐριώς ἀγάλματα κεῖται καὶ Ἑστίας. Ἀνδραγάντες ἢ ἄλλοι τε καὶ Ἀυτολύκος ὁ Παλαιοστίας. Τὰς δὲ Μιλητιάδης καὶ Θεμιστοκλέους εἰκόνας ἐς Ῥωμαίων τε ἀνδρῶν καὶ Θεῶν μετέγραψαν. Prope est Prytaneum, in quo scriptæ Solonis leges; positæque sunt Dearum Paris & Vestæ statuæ. Sunt illic aliæ quoque statuæ; quin & Autolycus Quinquertio victor. Miltiadis enim & Themistoclis imagines mutatis inscriptionibus ad Romanum quendam & Thracem jam fuerant translatae. Vid. Pausan. Lib. 5. Cap. 15. lib. 1. cap. 18.*

Sed neque oppidum fuit tam ignobile Sigeum. Illud quidem, jam direptum, oppidum vocant Mela & Plinius. At urbs fuit Herodoto primas in totâ Troade ante novum Ilium exortum ferens; diptini inter Athenienses & Mitylenæos belli & causa, & præmium, proposita; florens opibus literisque, postquam illuc commigraverint Athenienses; regnata mox Hegesistrato Pisistratidæ; & Hippia ejus fratri optabile perfugium præstans. Sed ut hæc omittam; Qui sacro Prytanei honore, & magnificentia præluxit, non potuit non esse opulentus & ornatus locus. Alere igitur potuit, aut saltem ad se arcessere Statuarios. Nec erat (proh Dii) tam rara eo tempore Statuaria. Sat diu enim ante Euclidem Archontem, & publicè ab eo acceptum Samium Alphabetum, claruere Dipœnus & Scyllis, Solonis æquales, statuarii; alique, inquit Plinius, lib. 36. cap. 5, 6. à primâ usque Olympiade fuere. Hinc Delphis leguntur positi Cleobis & Biton; Athenis Harmodius & Aristogiton; positi item in Prytaneo Miltiades & Themistocles; positæ etiam & Romæ (quæ à Græcis hoc didicerat) regnante Tarquinio Prisco, non paucæ statuæ; positus & ipse Romulus, anno U. C. xvi, à Victoriâ coronatus in Vulcani æde. Hæc vero quid commemorem? cùm millenis ante Euclidem annis viguerit Sculptura Statuarum; docente nos doctissimo Pausaniâ, sub Polycrate quidem Samio æs primò fufum, at à Danaï usque temporibus ξόανα, hoc est, sculpta ligno, aut lapide, simulacra, ut infinito pene numero, ita summo fuisse in honore. Ad Statuarum formam quod attinet, eam antiquitùs fuisse Mercurialem, hoc est, columnarum modulo, quadratam, & prælongam, eruditè notat Clemens Alexandrinus Stromat. 1. adducens scilicet è deperdito Poetâ . . . κίονα μακρὸν ἀνάσσης, i. e. prælongam Junonis statuam. Nam (ut inquit ille, Admonit. ad Gentes, pag. 29.) πρὶν ἀκριβοῦσθαι τὰς ἁγάλμάτων σχέσεις, κίονας ἱσάντες οἱ παλαιοὶ ἔθεον τέρας ὡς ἀφιδεύματα τῶ Θεῷ. i. e. Cùm nondum exquisito habitu perfecta fuere simulachra, columnas fugebant veteres, easque ut collocatas Numini Statuas colebant. Mansit autem Ἐρμογλυφική nomen Art. statuariæ, morem modumque veterum statuarum apud seros usque posteros testata. Vide somnium Luciani.

III.

Pag. 7. lin. 6. Hoc ipsum (aspirari nempe vocem Ἠθμός) Græcus Apollonii Scholiastes disertè monuit.] Ἠθμός δασυέλας, i. e. Vox ἰθμός aspiratur clamavit olim eruditissimus

44 INSCRIPTIO SIGEÆ.

trimentum Statua. Quâ quidem occasione, nec immeritò, tum vocem *μῆμα* omissam cernimus, tum *ἐὰν δὲ τι πάχυν*, & quæ sequuntur ad finem usque inscriptionis. Non est interim cur miretur Vir doctissimus, rogetque, *cur in parte lapidis inferiore primaria incisa sit inscriptio, terræ non aggestu, sordibusque, & sentibus obscuranda?* Cum enim Stela, sine capite imposito, novem habeat pedum altitudinem, basique trium minimùm pedum sub tecto superstructa fuerit; rectissimè à Stelæ medio, aut paulo supra medium, incipere debuere versus; eâ nempè parte monumenti, quæ legentium staturam, & prætereuntium oculos æquaret.

VI.

Pag. 31. lin. 30. *Φανόδικος εἰμὶ*] i. e. *Sum ego Statua, aut imago Phanodici*, intellectâ voce *εἰμὶ*, *ξόανον*, *ἄγαλμα* aut *ἀνδράς* non aliter ac vox *νόμισμα* in Numismatis *ΑΜΥΝΤΑ*, *ΦΙΛΙΠΠΟΥ*, *ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ* intelligitur. Dubitavit valdè Vir doctissimus, *an nomen personæ, cui Statua honori obtigit, secundo unquam casu indicaretur.* Sed dubium hoc clara eximunt exempla, *ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΜΙΘΡΙΔΑΤΟΥ* basi antiquæ Statuæ in Delo insculpti: *ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΝΙΚΟΜΗΔΟΥ* in eâdem insulâ: *L. JUNII RUSTICI PHILOSOPHI STOICI*, & *ΜΗΤΡΟΔΩΡΟΥ ΤΟΥ ΕΦΕΣΙΟΥ*, inter antiquitates Græcas Gronovianas, Vol. III. ubi tamen dubium facit mancum initio nomen annon *ΕΡΜΟΔΩΡΟΥ* legendum fuerit: de quo Plinius lib. 34. c. 5. *Fuit Hermodori Ephesii [Statua] in Comitio, legum, quas Decemviri scribebant, interpretis, publicè dicata.*

VII.

Pag. 34. lin. 3. *Utramque statua Personam, & loquentis & donantis, induit.]* Hoc, uti dixi, duriusculum & abnormè visum, frustra emendare voluit Vir doctissimus, dum vocem *ΚΑΓΩ* ad primum inscriptionis membrum, præpostero verborum ordine, nec ferendo, retulit. Redit enim in sequente membro extrudi visa persona; & nolit, velit emendator, in voce *ἰδμεν* intelligetur. Hoc verò tam abnorme & duriusculum cùm graves plerique auctores in se admiserint; quid mirum si rudi fortè lapidis inscriptori accidisse reperiatur? Perfacile sanè imaginis, & personæ ab imagine expressæ, notiones inter se invicem permutantur. Atque hinc illud Pausaniæ, statuas in Prytaneo recitantis. Sunt illic, inquit, *ἀνδράσις ἄλλοι τε καὶ Ἀυτολύκος ὁ παλαιογλυπτής* i. e. *tum aliæ imagines, tum Autolycus*: quod rectiùs *Ἀυτολύκος*, casu prorsus secundo, efferendum esset. At Historicus ab imagine ad personam *σχηματικῶς*, ut ait Thucydidis Scholiastes, *ἀνακαλλήτως*, & *ἀνακαλύθως* transit. Par quoque & ipsius Patris Ennii, à suâ ipsius imagine inexpectata ad se ipsum transitio. Sic enim antiquum epigramma.

*Aspicite, O civeis, senis Enni imaginem formam:
Hic vostrum panxit maxuma facta patrum.
Nemo me lacrumis decoret, nec funera fletu
Facsit. quur? volito vivu' per ora virum.*

Ubi *NEMO ME* &c. phrasi insperatâ, lectorem nil tale opinantem excipit.

VIII.

Ad Pag. 35. Dixeram fortè vocem *ἐπίσταλον* tanquam ignotiorem in longiore inscriptione per *ἐπιστηλῆσιον*, tanquam per notiozem, in breviori explicatam esse. Sed hoc convellens Vir doctissimus *ἐπίσταλον* in Libris incassum quærit; & abesse iisdem *ἐπιστηλῆσιον* non rectè opinatur. “*Invenitur*, inquit, *in Aristophane ἐπίσταλον*; at “*ἐπιστηλῆσιον nullibi nisi in hoc lapide*”. Jam verò ut moto sine causâ dubio satisfaciam, contrarium, hoc brevi additamento, ostendendum duxi. Hactenus (aiebam) vox *ἐπίσταλον* in Lexica non irrepsit, nisi quod simile quiddam habeant in *ἐπίστημα* pro *στήλη* posito. Sed addo nunc, *ἐπίσταλον* à Polluce, idque simili planè sensu, recenseri: Lib. 10. cap. 22. Occurrit etiam *ἐπίσταλον* ἐπὶ τῷ ὑποσώματι, i. e. *lavacrum fulcro impositum*,

INSCRIPTIO SIGEA. 45

in Pausan. Phocicis. c. 26. Erravit verò Vir doctissimus dum, nescio cui fìsus Scholiastæ, Aristophaneum istud τῆ ἐπιστάτης à recto ἐπίστατος sustinuit deflectere, quod verè quidem ab ἐπιστάτης, statuentibus sic Suidâ Stephanóque, deflectendum fuerit. Neque apud Cornicum vox ista (quod pro certo habet Vir doctissimus) focarium instrumentum denotat; sed Larem familiarem, Deum ἵπνυς Ἐπισάτω, Foci Penetralis Præstitem, signo ibi parvulo sacratum. Græcis enim Δαίμονες ἐπισάται, qui Romanis Dii Præstites & Præfides fuere. De quibus Ovidius in Fastorum quinto,

*Præstitibus Maiae Laribus vidère Calendæ
Aræ constitui, signaque parva Deum.*

Epops igitur, in Avibus Aristophanis, duos, qui advenere, fugitivos ἀδελφονοικίαν, adeoque ad Focum Larium, quò familia convenit, admissurus, Age (inquit p. 561)

Ἄγε δὴ σὺ, καὶ σὺ, τὴν πανοπλίαν πάλιν
ταύτῃ λαβόντε κρεμάσασθον, Τυχῇ γὰρ ἡ,
Ἐἰς τὸ ἵπνον ἔσσω, πλεονεξίον τῆ ἐπιστάτης. i. e.
*Age tu, tuque alter, armaturam iterum (quam posuistis)
Hanc capientes, suspendite eam, Bonâ cum Fortunâ,
Interius in foco, prope (Larem) Præstitem.*

ἵπνος iste à cavitate Æolibus κοῖλον vocabatur, Laresque in eo positi coillo potentes, secundum Inscriptionem à Tertulliano, in libello *de Spectaculis*, servatam. Arma verò, idque prope Lares, suspendere solenne semper fuit fugitivis, sospitatis tandem & periculo defunctis. Quæ res & ejusdem Ovidii carmine celebrata est,

*Miles ut emeritis non est satis utilis annis,
Ponit ad antiquos quæ tulit arma Lares.* Trist. 4. El. 4.

Quod si alio teste, aut auctore, indigeat hæc nostra interpretatio, accedat Plautus, Aristophanis non rarò imitator, qui, habito ob oculos ultimo illo versiculo, in suam eum transtulit *Aululariam*, Act. 2. Scen. 8.

*Nunc tusculum emi, & hæc coronas floreas:
Hæc imponentur in foco nostro Lari.*

Vox igitur ἐπίστατος, sive ἐπιστάτης malit Vir doctissimus, non nisi manifesto errore Aristophani tribuitur. At, quam ille vocem aliàs ignotam statuit, ὑποκρητήριον clarè factis ab Herodoto, quanquam ὑποκρητήριος dicitur; ab Athenæo verò, & Plutarcho, explicatur. Ἀλυάτης ὁ Λυδὸς (Lib. 1. cap. 26.) ἀνέθηκεν ἐς Δελφὰς κρητῆρα τε ἀργύρεον μέγαν, καὶ ὑποκρητῆριον σιδέρεον κολλητὸν, θεῶς ἄξιον, i. e. *Alyattes ille Lydus Craterem ingentem argenteum apud Delphos dedicavit, & Hypocraterium parvulum, ferreum, conglutinatum, contemplatu dignum.* Quæ quidem Herodotea respiciens fortè Athenæus (lib. 5. cap. 13.) ὑποκρητῆριον interpretatus est ἐγλυθήκη, ἐγλυθήκας verò λεγόντων ὑποθήματα, hoc est, *Fulcra lebetes sustentantia.* Addit ille ex Simonide, ἐγλυθήκη κ' ἐπ' αὐτῆς κύπελλον, i. e. *Incitega & incitega insistent poculum.* Pro ἐγλυθήκη verò (ut obiter id moneam) scribendum esse ἐγκριθήκη, detorta ex eo incitega vox Latina indicat. Interea rem totam conficit, quàm felicissimè, hoc ipsum Herodoti ὑποκρητῆριον. Nam ad Pausaniæ usque tempora servatum minutim ab eo in Phocicis cap. xvi. describitur, vocaturque ὑποθήματα τῆ Ἀλυάτης κρητῆρος, i. e. *Halyattis crateræ basis: iterumque, ἔδρα τῷ κρητῆρι, i. e. crateræ, sedis instar, inserviens: à Plutarcho verò ἀεὶ πόθος τῆ κρητῆρος ἔδρα, ἢ Ἡρόδοτος ὑποκρητῆριον ὠνόμασεν, i. e. celeberrima Crateris sedes, quam Hypocrateriolum Herodotus vocavit.* de Orac. def. p. m. 436.

N

IX. Pag.

46 INSCRIPTIO SIGEA.

IX.

Pag. 37. l. 39. ΜΕΛΕΔΑ.ΙΝΕΝ**ΕΟ ΣΙΓΕΙΕΣ: μελεδαίνεν ἐρέω Σίγεις] Sequutus sum religiosè trium Apographorum ductus: quorum unum habet ΙΝΕΝ Ε*ΕΟ, alterum ΙΝΕΝ*ΡΕΟ, tertium, omiſſis duabus literis, ΙΝΕΝ**ΕΟ. Quòd ſi conjecturæ indulgendum fuerit, legerem ſanè ΜΕΛΕΔΑ.ΙΝΕΝ: ΔΕΟΣΙΓΕΙΕΣ, i. e. ſervatâ vetuſtâ orthographiâ, μελεδαίνειν δὲ, ὡς Σίγεις. *curare [me] oportet, O Sigei.* Sed non eadem in antiquos lapides, ac in Auctores toties exſcriptos, Criticis permiſſa eſt poteſtas. Non veretur tamen Vir doctiſſimus renitentem etiam & reclamantem Sigeum lapidem conjectando ſic reſingere Μελεδὰ ἢ ἐνδὲω Σιγείσι, i. e. *cura erit, ubi opus habeam, Sigeenſibus.* μελεδῆ enim (inquit Vir doctiſſ.) vox eſt Hippocrati eo ſenſu uſitata. Verùm non perplacet iſta lectio, quia voces ἵνα ἐνδὲω nullum habent ſenſum niſi qui præceſſerit in iſtis ἐὰν δέ τι πάχω. Adde quod, ex lege vetuſtæ Orthographiæ, iſtud ΙΝΑ ſine Η literâ initiali non eſſet depingendum: cujus tamen in Apographis nec vola nec veſtigium.

Omitto notare Σίγεισι à Viro doctiſſimo reſiſſum, cùm Σίγειν Dativus ſit pluralis paulò antè in hoc ipſo lapide adhibitus. Nequeo tamen non notare nothum iſtud μελεδῆ pro Hippocratico hic falſò venditatum. μελέτη quidem & μελεδαίνω, cum derivatis ab eâ μελεδών & μελεδώνη, voces ſunt Hippocraticæ, non rarò inter divina opera, ut propriæ, & genuinæ, agnitæ. At μελεδῆ iſtud Hippocrati primus adſcripſit Stephanus; poſt Stephanum Foëſius; & hâc demum occaſione, poſt eos Vir doctiſſimus. Sed nullus ei, inter voces Hippocraticas, apud Erotianum, Galenum, aut veterem aliquem Lexicographum eſt locus. Neque mirum; cùm μελεδῆ non niſi pro μελέτη, idque ſemel tantùm in exemplaria irrepreſerit, Librariorum vitio, temerè nimis δ pro τ (ut fit ferè in cognatis literis) exarantium. Prævus ille, & magni quidem Stephani deceptor, locus, in Edit. Gen. 1657. pag. 616, 617. *de morbis mulierum*, ſic ſe habet; Ἦν μὴ μεγάλα ἔλκεα ἔχει . . . μελεδανομήν ἐν τάχει ὑγιαίνει· καὶ δὲ μελεδὴν προσέχεν ἐν τάχει, ἢν ἔλκεα ἐν τῇ μήτρῃ ἐνι. i. e. *Ni magna habeat ulcera, Medicum citò paſſa convaleſcit Mulier. At oportet curam citò adhibere, utero ſi inſint ulcera.* Hæc verò fortè fortuna ex eodem tractatu pag. 696. repetita ſunt, ubi μελέτῳ locum ſuum lectione non dubiâ tuetur. Ἦν μὴ μεγάλα ἦ τὰ ἔλκεα, μελεδανομήν ἐν τάχει ὑγιαίνει. καὶ δὲ τὴν μελέτῳ ἀτρεκέως ποιεῖται ἔλκεων τῶν ἐν τῇσὶ μήτρῃσιν. Cui quidem & aliud illud ſuffragatur pag. 591. ἔσι δ' ἥσιν καὶ ἔλκεα γίνεσθαι ἐν τῇσὶ μήτρῃσιν· καὶ δὲ σείλαι προσέχεν τῇ μελέτῃ. Faceſſat igitur vox μελεδῆ, quam uno tantummodò loco exhibent exemplaria, eandem in alio corrigentia; quæque à nullo, ante Stephanum, Lexicographo, ſive ex Hippocrate, ſive ex alio aliquo auctore, adducitur. Faceſſat, inquam, ex Hippocrate vox μελεδῆ, quanquam obliquè eam tuentibus & Stephano, & Foëſio: multoque ocyus faceſſat ex novo Aretæi Indice, in quem clanculum, poſt obortam hanc Falſi ſuſpicionem, præter omne librorum jus, & conſuetudinem, irrepreſit. Quanto autem fatius, ſine inauſpicato hoc tentamine, ΜΕΛΕΔΑ.ΙΝΕΝ interpretari μελεδαίνεν, hoc eſt verum in Æolicâ inſcriptione agnoſcere Æoliſmum. Vulgo enim notum Æolum inſinitivos in εν terminatos: unde σπείρειν & ἀναλινώσκειν in Cretenſi, apud Oxoniēſes, marſino. Quin & vocalium α & ι alterius ab alterâ divuſionem, poſt Euſtathium & Priſcianum, quos adduxi in Commentario, Salmaſius ex arcanis prodidit. Epift. lib. 1. Ep. xcvi. *Æoles qui diphthongos nullas agnoſcebant, aliorum dividebant: ut πᾶς pro παῖς, κοῖλον pro κοῖλον. Sic pro αἶρω dixerunt αἶρω.* Nil interim refert quâ notâ ſignetur hæc diviſio, ſeu digamma hoc fiat interpoſito, ſeu relicto inter vocales hiatus, ſeu duobus in vocis capite apiculis.

X.

Pag. 38. lin. ult. *Si ὁ λοδοποιὸς Ἄſopos is fortè fuerit, &c.]* In dubium vocat Vir doctiſſimus an feriò huius operis artificem Ἄſopum Fabulatorem ſtatuum. Ego verò nequaquam id ſtatuo: ſed verecundus, & ſuſpenſo calamo, veniamque ſincerè deprecans, & ne veriſimilia quædam huc facientia imprudens neglexiſſe videar, Lectori hanc injicio cogitatiunculam. Dixi tamen, iterùmque non vereor dicere, *Hoc ipſum ut non temerè nimis affirmari, ita nec obſtinatè negari vellem.* Quanquam enim

cx

INSCRIPTIO SIGEA. 47

ex adytis profatur vir doctissimus Æsopo non fuisse fratres; at mihi nil opus hoc oraculo, qui fratres non intelligo uterinos, sed Collegii fabrilis socios. Non mihi autem, sed ipsi se lapidi opponit, dum tres numero artifices uni operi non patitur adscribi. Æsopus enim, fratresque, quicumque aut hic, aut illi fuerint, tres fuerint necesse est. Et quanquam non nisi durâ lege ad proferenda huiusmodi exempla adigamur; duos tamen unius operis Artifices non semel memorat Pausanias: quin & tres (ni fallor) in Epigrammate dulcissima exhibet Anthologia; in *Append. ad Brodæi Epigram.* p. 13.

Ἀγχάσιος δ' ἐποίησε Τροφώνιος ἡ δ' Ἀγαμήδης. i. e.
Anchafius fecitque Trophonius atque Agamedes.

XI.

Quidni autem plures uni se operi adscriberent, quum, lege elegantioris Statuariæ, unum idemque opus à pluribus non rarò perficeretur; prima scilicet potiorque pars à primis & potioribus, inferior verò à secundæ, tertiæ, & quartæ aliquando classis operariis? Hosce fabros secundarios, arte atque ordine inferiores, *imos* Horatius vocat: simulque vetus illud Statuariæ institutum aptissimè sic depingit;

*Æmilium circa ludum faber imus & ungues
 Exprimet, & molles imitabitur ære capillos,
 Infelix operis summa, quia ponere totum
 Nesciet.* de Arte Poet. vers. 32.

Heus verò! hoc ipsum *faber imus* expulsum ex Horatio Bentleiano, & in ejus locum *faber unus* securè receptum cernimus. At ignoscet, spero, fortè & gaudebit, Vir doctissimus, *unus* Horatii amicus atque vindex, si, ope nunc Græcæ Inscriptionis, revocetur illa constans & antiqua lectio, quæ in omnibus ubique apparuit, ante eum natum, exemplaribus. Binas ad rem nostram facientes manu ipse propriâ desumpsi Thyatiris, quæ mox, inter ejus urbis inscriptiones, edi atque explicari postulabunt. Interim earum unam, quanquam loco non suo, proferam: quoniam opportunè fert suppetias tum laboranti Horatio, tum præsentī, quod tractamus, argumento. Λικιννιον. Ραφινον. Συγκληρικον. υιον. Δικιννις. Ραφινς. οι. πρεβ. των ηγεκλεα. πρωτων. γυμνασιων. νεανισκοι. και. καλα. το. αρχαιον. τς. τελς. i. e. *Licinnium Rufinum senatorium Filium Licinnii Rufini posuere, qui sunt circa Herculaneum Ludum, primarum Scholarum Juvenes, quique secundum vetus institutum, sunt tertiæ, circa eundem, Scholæ.* Qui maturè hæc perpendit videbit illud Horatianum, *Æmilium circa ludum faber*, aptissimè respondere Græco δὲ πρὸς τὸν Ἡγεκλέα νεανίσκοι, alterique illi, quod frequentius fuit, δὲ πρὸς τὸν Διόνυσον τεχνίται. Simulque *imus* quem dixit *faber* respondet tertiæ isti artificum, circa ludum Herculaneum, Scholæ. Porro plures in hoc lapide artifices, ut in nostro *Æsopus atque fratres*, unum idemque opus manifestò sibi vendicant.

XII.

Hæc sunt quæ notatu non indigna videbantur, post scriptas ad Illustrissimum Amicum, &, scriptoris ipsius jussu, mecum communicatas literas. Jamque pauca essent expendenda, quæ me publicè quidem, sed & humanissimè commonefecit pereruditus ille Literaturæ elegantioris promus condus *Michael Maittaire*. Vide ab eo edita Miscellanea Græcorum aliquot Scriptorum carmina, p. 180. & seqq. Verùm huic quoque, ex superiùs notatis, de vocibus ἐπισαλον & ὑποκεπήλειον, deque notho isto Μελεδα non in lapidem arcessendo, abunde satisfactum spero. Interim unicè est orandus Vir rei Grammaticæ callentissimus, neu velit nobilissimæ Inscriptioni & decus, & florem, & omne penè pretium deterere, *dum literas o & e breves pro longis b̄c asserit usitatas; o scilicet pro ω substituentibus Æolicis, at e pro η Doricis scriptoribus.* Quid enim? nullam hæc fatentur dialectum, sed verum illum & antiquum Græcæ linguæ Genium;

Genium; qualem Latina ab ipsâ accepit, hodieque servat; dum, quinque vocalibus contenta, quantitatem literarum ο & ε non signat picturæ diversitate, ore tantum & aure dimetitur. Sic igitur ante Euclidem Archontem, non solum apud Æolas Dorasque, sed mediis etiam Athenis exarari fuetum. Monstrat hoc lapidis Baude-
lotiani titulus, quem, hac quidem occasione, ex Palæographiâ Montfauconii, oculis, quantum id typi patiantur, nunc subjiciam. ΗΟΙΔΕ : ΕΝΤΟΙ : ΠΟΛΕΜΟΙ : ΑΠΕΘΑ-
ΝΟΝ : ΕΝΚΥΠΡΟΙ : ΕΝΑΙΑΤΠΤΟΙ : ΕΝΦΟΙΝΙΚΕΙ : ΕΝΑΛΙΕΤΣΙΝ : ΕΝΑΙΑΙΝΕΙ : i. e.
οἶδε ἐν τῷ πολέμῳ ἀπέθανον, ἐν κύπερῳ, ἐν Ἀιγύπτῳ, ἐν Φοινίκῃ, ἐν Ἀλιεύσιν, ἐν Ἀιγίνῃ. Nemo
in his dixerit aut ο pro ω, aut ε pro η, breves pro longis, substitutas. Sed nondum
inventis, aut saltem nondum acceptis Simonideis longarum formis, una illa & perpe-
tua ε & ο figura, ut hodiè in Latinâ Filiâ, ita tunc in Matre Græcâ, tum brevem
tum longam designabat.

Eodem erravit tramite Vir aliàs certè Κερίκωταλθ, dum non concedit voces Ηάι-
σοπος & Ηαδελφοί ex articulis ὁ & οἱ meditante synalœphâ esse enatas. Reclamant in-
quit Synalœphæ & Crafeos leges: nam ο α in ω, οἱ α in ῶ coalescunt, ut ὦ ἔχων & ῶ ἵδρως.
Pari ratione voces supradiçtæ fierent ὦ σοπος & ῶ δελφοί. Rectè quidem ista; si age-
retur de inscriptione & de Grammaticâ post Euclidem natâ. Nunc autem clament
quantum poterint Crafeos & Synalœphæ leges: at fortiùs, credo, reclamabit Sigeus
Lapis, “ natum se eo seculo in quo ω nondum natum fuit; proinde iis se non legibus te-
neri.

Frustra ab eodem M. M. exagitata est vox ἐρέω tanquam ab Homero cum accu-
sativo solummodò, aut dativo, neque sensu *jubendi*, usurpata. Sed nostro planè sensu,
& Syntaxi non dissimili, Patrocli jam defuncti imago sic alloquitur Achillem, Il. φ.
ψ. 83.

Ἄλλο δέ τοι ἐρέω καὶ ἐφύσσομαι, αἶκε πύθῃαι,
Μὴ ἐμῷ σῶν ἀπάνδρθε τιθήμεναι ὅς τ' ἄχχιλλεῦ. i. e.

*Jussero præterea, mihi si concedis, Achille,
Ossa tuis uno mea ponere juncta sepulchro.*

Sciet etiam ἐρέω (non aliter atque verbum ἀπαῖν apud Evang. Matt. iv. 3. & sæpius
apud Thucydidem, notante id clariss. Hudsono ad lib. 7. §. 29.) rectè pro *jubebo*
positum: ut docet ejus contrarium ἀπερεῶ, *vetabo* significans. Interim hæc duo Græ-
ca, inter se contraria, à contrariis duobus Anglicanis *to bid* & *to forbid*, longè ap-
tius reddentur. Ego enim neque Græcum ἐρέω, nec Latinum *jubebo* notione *imperandi*
capio; sed *hortandi*, *rogandi*, *volendi*: Quo sensu Lectorem demum salvere, valere,
sine livore esse *jubeo*.

ERRATA.

P. 18. col. 2. l. 3. ἀπολήψεως leg. ἀπὸλήψεως. 28. col. 1. l. 3. à fine *eruditissimâ* leg. *erudi-
tissimâ*. 20. l. 20. ῥάγος leg. ῥάκος. 28. in notis *Origines* & *Originem* leg. *Origenes*, *Origenem*.

Psephisma

Psephisma SIGEORUM,

ad Regem ANTIOCHUM SOTEREM,

Et secundam ejus Uxorem,

Sororem Reginam, spectans.

INscriptionem Sigeam antiquissimam, non solum βασιλοφῆδον exaratam, sed & Cadmeis literis insignem, excipiat Sigea altera, quâ (si Teiam exceperim & Bosporanam, mox, Deo volente, secuturam) vix ulla, ut opinor, è Simonideo ducta Alphabeto, vetustior ad nos pervenit. Claræ enim Chronici marmorei Epochæ quatuordecim post annis, Archonte Athenis Diogneto, sunt descriptæ. Et cùm Stela illa celeberrima Oxoniensis, Magnetum & Smyrnæorum fœderi dicata, non nisi Seleuci Callinici Majestatem spectet; hæc avo ejus Antiocho Seleuci Nicatoris Filio firmatum Imperium gratulatur; secundo, ut videtur, post occisum Seleucum anno, æræ Seleucidarum 35, ante Christum 278. Sciat interim Lector, permissam mihi humanissimè egregii lapidis descriptionem, ab illustrissimo Armigero, *Edwardo Wortleio Montague*, à Regiâ nuper Majestate ad Portam Ottomanicam Legato. Is enim illum reperit Sigei, intra parietes istius Templi Christiani, cujus fores Phanodicus noster custos immotus servat. Repertum Eruditissimus Legatus aureis aliquammultis redemit à Sacerdote Græco; redemptumque secum in Britanniam auro contra non carum reportavit. Sic igitur marmorea stela, parte sui inferiore mutilata.

50 PSEPHISMA SIGEORUM

1. ΕΠΙΜΗΝΙΕΥΟΝΤΟΣ ΝΥΜΦΙΟΥ ΤΟΥ ΤΡΕΦΟΥΣ ΕΠΙΣΤΑΤΟΥ ΝΤΟΣ ΔΕ ΔΙΟ... ΙΟΥ ΤΟΥ
2. ΙΠΠΟΜΕΔΟΝΤΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΣΑΙΟΥΣ ΕΙΠΕΝ ΕΠΕΙΔΗ ΒΑΣΙΛΕΥΣΑΝΤΙΟ ΧΟΖΒΑΣΙΛΕΥΣ
3. ΣΕΛΕΥΚΟΥ ΤΗΝ ΑΡΧΗΝ ΤΗ ΠΑΡΑΛΑΒΟΝΤΗ ΜΒΑΣΙΑΒΙΑΝ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΕΝ
4. ΔΟΞΕΟΤΚΑΙ ΚΑΛΗΣΑΙΡΕΣ ΕΩΣ Εΐ ΤΗ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΥΣΑΝΤΙΟ ΧΟΖΒΑΣΙΛΕΥΣ
5. ΔΕΥΚΙΑΔΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΣΤΠΟΚΑΙΡΩΝ ΑΤΣΧΕΡΩΝ ΑΙ ΑΤΟΤΣΑ ΠΟΣΤΑΝΤΑΣ
6. ΤΩΜ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ ΒΙΣΕΙΡΗΝΗΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑΝ ΕΤΔΑΙΜΟΝΙΑΝ ΚΑΤΑΣΤΗΣΑΙ
7. ΤΟΤΣΑΒ ΠΙΘΕΜΕΝΟΤΣ ΤΟΙΣ ΠΡΑΓΜΑΣΙΝ ΕΠΕΞΕΛΘΟΝ ΚΑΘΑΠΕΡ ΗΝΔΙΚΑΙ ΟΝΑΝΑ
8. ΚΤΗΣΑΣΘΑΙ ΤΗ ΜΠΑΤΡΙΑΝ ΑΡΧΗΝ ΑΙΟΚΑΙ ΧΡΗΣΑΜΕΝΟΤΣΣΠΟΤΑΝΙΚΑΛΗΚΑΙ ΔΙΚΑΙΑ.
9. ΚΑΙ ΑΛΑΒΩΝΟΤ ΜΟΝΟΝ ΤΟΤΣΦΙΛΟΤΣ ΚΑΙ ΤΑ ΣΤΝΑΜΕΙΣ ΕΙΣ ΤΟ ΒΝΑΓΩΝΙΣΑΣΘΑΙ ΠΕΡΙ
10. ΤΩΜ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ ΑΤΤΩ ΠΡΟΕΤΜΩΣ ΑΛΛΑ ΚΑΙ ΤΟ ΔΑΙΜΟΝΙΟΝ ΕΤΝΟΤΝ ΚΑΙ ΣΤΝ
11. ΕΡΓΟΝ ΤΑΣΤΕ ΠΟΛΕΙΣ ΕΙΣ ΕΙΡΗΝΗΝ ΚΑΙ ΤΗ ΜΒΑΣΙΑΒΙΑΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑΝ ΔΙΑΘΕΣΙΝ
12. ΚΑΤΕΣΤΗΣΕΝ ΤΗΝ ΔΕ ΠΑΡΑΓΕΝΟΜΕΝΟΤΣ ΕΠΙ ΤΟΤΣΤΟ ΠΟΤΣΤΟΤΣ ΕΠΙ ΤΑ ΕΤΟΥΤΑ ΤΡΟΤ
13. ΜΕΤΑ ΠΑΝΤΗΣ ΣΠΟΤΑΝΗΣ ΚΑΙ ΦΙΛΟΤΙΜΙΑΣ ΑΜΑΚΑΙ ΤΑΙΣ ΠΟΛΕΣΙΝ ΤΗΝ ΕΙΡΗΝΗΝ ΚΑΤΕΣΚΕΤ
14. ΑΣΕΝ ΚΑΙ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΗ ΜΒΑΣΙΑΒΙΑΝ ΕΙΣ ΜΕΙΩΘΗΚΑΙ..... ΕΡΑΝΔΙΑΘΕΣΙΝ
15. ΑΓΗΓΟΧΕΜΑΛΙΣΤΑΜΕΝ ΔΙΑ ΤΗΝ ΔΙΑΝΑΡΕΤΗΝ ΒΙΤΑΚΑΙ ΔΙΑ ΤΗΝ..... ΟΝ ΚΑΙ ΤΩΝ
16. ΔΤΝΑΜΕΩΝ ΕΤΝΟΙΑΝ ΟΠΩΣ ΟΤΝΟ ΔΗΜΟΣ ΕΠΒΙΑΝ ΚΑΙ ΠΡΟΣ... ΚΑΘΟΝ ΚΑΙΡΟΝ
17. ΠΑΡΕΛΑΒΕΝ ΤΗ ΜΒΑΣΙΑΒΙΑΝ ΕΥΧΑΣΚΑΙ ΘΕΣΙΑΣΤΕΡΑ ΤΟΤ ΠΑΣΙ ΤΟΙΣ ΘΕΟΙΣ
18. ΔΙΕΤΕΛΕΒΙ ΠΟΙΟΥΜΕΝΟΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΤΝΟΤΣΩΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΥΤΗΝ..... ΕΣΙΝ ΕΧΩΝ
19. ΦΑΝΕΡΟΣ ΗΤΩΙ ΒΑΣΙΛΕΥΣΙ ΤΤΧΗ ΤΗ ΙΑΓΑΘΗ ΔΕ ΔΟΧΘΑΙ ΤΗ Β..... ΤΩΙ
20. ΔΗΜΩΙ ΤΗ ΜΜΕΝΙΕΡΒΙΑΝ ΚΑΙ ΤΟΤΣΙ ΕΡΟΝΟΜΟΤΣ ΚΑΙ ΤΟΤΣ..... ΕΙΣ ΕΤΕΑΣ
21. ΘΑΙ ΤΗ ΙΑΘΗΝΑΙ ΤΗ ΙΑΔΑΙΜΕΤΑ ΤΩΝ ΠΡΕΣΒΕΤΤΩΝ ΤΗΝ ΤΕ ΠΑΡΟΤΣΙΑΝ ΤΕ ΓΟ
22. ΝΕΝΑΙ ΤΟΤ ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΕ ΔΕΦΗΣ ΑΥΤΟΤ ΒΑΣΙΛΙΣΣΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΦΙΛΩΝ
23. ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΤΝΑΜΕΩΝ ΚΑΙ ΓΙΝΕΣΘΑΙ ΤΑ ΕΑΛΑΓΑΘΑ ΤΩΙ ΒΑΣΙΛΕΥΙ ΚΑΙ ΤΗ ΒΑΣΙ
24. ΔΙΣΣΗ ΠΑΝΤΑ ΚΑΙ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΗ ΜΒΑΣΙΑΒΙΑΝ ΑΥΤΟΙΣ ΔΙΑΜΕΝΕΙΝ ΔΑΜΒΑΝΟΥ
25. ΣΑΝ ΕΠΙ ΔΟΣΙΝ ΚΑΘΑΠΕΡΑΥΤΟΙ ΠΡΟΛΙΡΟΥΝΤΑΙ ΕΥΣΘΑΙ ΔΕ ΚΑΙ ΤΟΤΣ ΑΛΛΟΤΣΙ ΕΡΕΒΕΣ ΚΑΙ
26. ΙΕΡΒΙΑΣ ΜΕΤΑ ΤΟΤΣΙ ΕΡΕΒΟΤΣ ΤΟΤ ΒΑΣΙΛΕΥΣΑΝΤΙΟ ΧΟΤΤΩΙ ΤΕ ΑΠΟ ΑΛΩΝΙ ΤΩΙ ΑΡΧΗΓ...
27. ΤΟΤΓΕΝΟΤΣ ΑΥΤΟΤ ΚΑΙ ΤΗΝ ΙΝΙΚΗΝ ΚΑΙ ΤΩΙ ΔΙΙΚΑΙ ΤΟΙΣ ΑΛΛΟΙΣ ΘΕΟΙΣ ΠΑΣΙ ΚΑΙ ΠΑΣΙΣ...
28. ΤΑΣΕΤΧΑΙΣΤΗ ΜΕΝΑΘΗΝΑΙ ΣΤΝΤΕΑΣ ΑΤΩΣΑΝ ΤΗΝ ΝΟΜΙΣΜΕΝΗΝ ΚΑΙ ΤΑΤ.....
29. ΣΙΑΝΟΙΤΕΙ ΕΡΟΝΟΜΟΙΚΑΙ ΟΙ ΠΡΤΤΑΝΕΙΣ ΜΕΤΑ ΤΗΣ ΙΕΡΒΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΜ ΠΡΕΣΒΕΤΤΩΝ.....
30. ΑΛΩΝΙΚΑΙ ΤΟΙΣ ΑΛΛΟΙΣ ΘΕΟΙΣ ΟΙΣ ΤΡΑΤΗΓΟΙ ΜΕΤΑ ΤΩΝ ΑΛΩΝΙ ΕΡΕΒΩΝΟΤΑΝ.....
31. ΣΙΑΣΤΕ ΤΕ ΦΑΝΗΦΟΡΕΙ ΤΩΣΑΝΟΙΤΕ ΠΟΛΙΤΑΙ ΚΑΙ ΟΙ ΠΑΡΟΙΚΟΙ ΠΑΝΤΕΣ ΚΑΙ ΣΤΝ.....
32. ΑΣΣΤΝΤΕΛΕΙ ΤΩΣΑΝΟΤΣΙΑΣΤΟΙΣ ΘΕΟΙΣ ΕΡΕΒΟΤΣ ΤΕΡΤΟΤ ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΚΑΙ ΤΟΤ ΔΗΜΟΥ.....
33. ΕΙΣ ΤΗΝ ΤΙΜΗΝ ΚΑΙ ΔΟΞΑΝ ΑΝΗΚΟΝΤΑΣ ΤΓΚΑΤΑΣΚΕΤΑ ΤΩΝ ΟΔ.....
34. ΝΒΣΑΙΜΕΝΑ ΤΤΟΝ ΕΠΙ ΤΗ ΑΡΕΤΗ ΚΑΙ ΤΗ ΑΝΔΡΑΓΑΘΙΑΙ ΤΗ.....
35. ΚΟΝΑΧΡΤΣΗΝ ΕΦΙΠΠΟΤΕΝ ΤΩΙ ΕΡΩΤΗΣΑΘΗΝΑΣΕΝΤΗΣ.....
36. ΕΠΙΒΗΜΑΤΟΤΣ ΤΑΤΚΟΛΙΘΟΤΚΑΙ ΕΠΙΓΡΑΦΑΙΟ ΔΗΜΟΣ.....
37. ΟΧΟΝ ΒΑΣΙΛΕΥΣΣΕΛΕΥΚΟΥΣ ΕΥΣΕΒΕΙΑΣ ΕΝΕΚΕΝ ΤΗΣ ΒΙΣΤΟΙΕΡΟ.....
38. ΤΗΡΑΓΕΓΟΝΟΤΑΤΟΤ ΔΗΜΟΤΑΓΟΡΕΤΣΑΙ ΔΕ ΚΑΙ ΕΜ.....
39. ΓΤΜΝΙΚΩΙ ΑΓΩΝΙ ΤΟΝ ΑΓΩΝΩ ΕΤΗΝ ΚΑΙ ΤΟΤΣ.....
40. ΔΙΣΚΑΙ ΑΙ ΑΙΟΙΝΑΙ ΠΟΛΕΙΣ ΤΕ ΦΑΝΩΣΙΝ.....
41. ΙΑΙ ΑΔΑΤΗΝ ΑΓΓΕΛΙΑΝ ΠΟΙΟΥΜΕΝΟΤΣ.....
42. ΕΛΕΥΣΘΑΙ ΔΕ ΚΑΙ ΠΡΕΣΒΕΤΤΑΣ ΕΚ ΠΑΝ.....
43. ΑΣ ΠΑΣΑΜΕΝΟΙ ΕΑΤΤΟΝ ΠΑΡΑΤ.....
44. ΠΙΑΙΝΕΙΝ ΑΤΤΟΝ ΤΕ ΚΑΙ ΤΗΝ.....
45. ΚΑΙ ΤΟΤΣΦΙΛΟΤΣ ΚΑΙ.....
46. ΜΗΝ ΚΑΙ ΑΠΟΛΟΓΙΣΑΜ.....
47. ΑΤΤΟΤ ΒΑΣΙΛΕΥΣ.....

Idem Psephisma scriptione hodiernâ representatum, Latineque redditum, restitutis usque ad versum 39. quibusdam, quæ fugere, literis.

1. Ἐπιμενιδίου Νυμφίου τοῦ Διοτρήφους,	Epimenia procurante Nymphio, Diotre-
Ἐπιστατῆν δὲ Διονυσίου τῷ	phis F. Epistatam verò agente Dionysio
2. Ἰππομέδοντος, Δημήτριος Δίης ἔπεν.	Hippomedontis F. Demetrius Diis F.
Ἐπειδὴ βασιλεὺς Ἀντίοχος βασιλεύς	sententiam dixit. Quoniam Rex
3 Σελεύκῃς ἐν δὲ χῇ τε ᾧ ἀλαβὼν τῇ μ	Antiochus Regis
βασιλείᾳ, καὶ προσὰς ἐν-	Seleuci F. & ab initio adeptus regnum,
4 δόξῃ καὶ καλῇ αἰρέσει ἐζήτησε τὰς	instansque
μὲν πόλεις τὰς κα [τὰ] τὴ Σε-	bono & pleno gloriae proposito, quæ-
	sivit quidem, quæ in

ad ANTIOCHUM SOTEREM *spectans.* 5 i

5. λευκίδαί, περὶ ἐπορεύσεως ὑπὸ καιρῶν δυσχερῶν, διὰ τὰς ἀποστάσεις
6. τῶν περὶ ἐμάτων, εἰς εἰρήνην καὶ τὴν δευκαίαν δίδαιμονίαν καθίστησαι,
7. τὰς δ' ὑπερβύτας πῶς περὶ ἐμασιν ἐπεξελθὼν, καθάπερ ἦν δίκαιον, ἀνα-
8. κήσας τὴν παρὰ τὴν δευκαίαν δι' ὃ καὶ χρησάμενος περὶ καλῇ καὶ δικαίᾳ
9. καὶ λαβὼν ἔμνον τὰς φίλας, καὶ τὰς δυνάμεις, εἰς τὸ ἐναγωνίως περὶ
10. τῶν περὶ ἐμάτων αὐτῶν προθύμως, ἀλλὰ καὶ τὸ δαιμόνιον εὖεν καὶ σω-
11. ἐργόν, τὰς τε πόλεις εἰς εἰρήνην, καὶ τὴν βασιλείαν εἰς τὴν δευκαίαν ἀφθεσιν
12. καθίστησεν. Νῦν ὅτε περὶ ἐμάτων εἰς τὰς πόλεις τὰς ὑπὸ τῆς ταύρας
13. μετὰ πάσης περὶ καλῆς καὶ φιλοφιλίας, ἅμα καὶ τὰ πόλεις τὴν εἰρήνην καθίστησιν
14. αὐτῶν, καὶ τὰ περὶ ἐμάτων καὶ τὴν βασιλείαν εἰς μέγαν καὶ [τελευτ] ἐργον ἀφθεσιν
15. ἀγγέλλοι, μάλιστα μὲν διὰ τὴν ἰδίαν δευκαίαν, καὶ διὰ τὴν [τὴν φίλ]ων καὶ τὴν
16. δυνάμεων εὖνοιαν. Ὅπως ἐν ὃ δῆμοις, ἐπειδὴ καὶ περὶ [εὖως] καθ' ὃν καιρὸν
17. παρέλαβεν τὴν βασιλείαν, ὅπως καὶ θυσιᾶς ὑπὲρ αὐτῶν πᾶσι τοῖς θεοῖς
18. διέτελλε ποιῆμεν, καὶ νῦν εὖεν ὡς καὶ τὴν αὐτὴν [ἀφθε]σιν ἔχων
19. φανερὸς ἦ τῶ βασιλεῖ, Τύχῃ τῇ ἀγαθῇ δεδόχθαι τὴν β[ελη καὶ] τῶ
20. δήμῳ, τὴν μὲν ἱερεῖαν καὶ ἱερονομίαν, καὶ τὰς [περὶ τὴν] ἑξέσ-
21. θαι τὴν Ἀθηνᾶ τῇ Ἰλιάδι, μετὰ τῶν περὶ ἐμάτων, τὴν τε περὶ ἐμάτων γελο-
22. νέναι τὴν βασιλείαν, καὶ τὴν ἀδελφῆς αὐτῆς βασιλείαν, καὶ τὴν φίλων,
23. καὶ τὴν δυνάμεων, καὶ γίνεσθαι τὰ τε ἄλλα ἀγαθὰ τῶ βασιλεῖ, καὶ τῇ βασι-
24. λίσσῃ πάντῃ, καὶ τὰ περὶ ἐμάτων καὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῖς ἀφθεσιν λαμβάνειν

25. σαι

52 PSEPHISMA SIGEORUM

25. σαν Ἰπιδόσιν, καθάπερ αὐτοὶ προαι-
ρήν). Εὐξασθ' ἵ καὶ τὰς ἄλλας ἱε-
ρεῖς καὶ
26. ἱερείας, μὲν δὲ ἱερέως τῆ τῆ βασιλείας
'Αντιόχου, τῷ τε 'Απόλλωνι τῷ δέχρηγ
[έτη
27. τῆ θύρας αὐτῆς, καὶ τῇ Νίκῃ, καὶ τῷ Διὶ,
καὶ τοῖς ἄλλοις θεοῖς πᾶσι καὶ πάσαις.
[Ἄμα δὲ
28. ταῖς δὲ χαῖς τῇ μὲν 'Αθηνᾷ σωτηρε-
σάτωσαν τὴ νομιζομένην καὶ τατ[το-
μένην θυ-
29. σίας ὅι τε Ἱερονόμοι, καὶ οἱ Πρυτάνεις,
μὲν δὲ ἱερείας, καὶ τῶν πρεσβυτέρων, [τῷ
δὲ 'Από-
30. λλωνι καὶ τοῖς ἄλλοις θεοῖς οἱ ἐρχήγονι
* Sic. μέγα τ' ἄλλων * ἱερειων. "Οταν [δὲ
ποιῶσι θυ-
31. σίας, σεφανηφορέτωσαν. Οἱ τε πο-
λίται, καὶ οἱ πάροικοι πάντες καὶ σω-
[οικα δημοσί-
32. ας σωτηλεύωσαν θυσίας τοῖς θεοῖς
ὑπὲρ τῆ βασιλείας καὶ τῆ δῆμ[ο]ς [Σι-
γείων. Τὰ δὲ
33. εἰς τὴ τιμὴν καὶ δόξαν ἀνήκοιλα συγκα-
τασκιάζων δὲ δ[ημ]οῦ παρέξει εἰς
τὸ ἔπαι-
34. νέσαι μὲν αὐτὸν ἐπὶ τῇ ἀρετῇ καὶ τῇ
ἀνδραγαθίᾳ τῇ [πσαύτῃ, ἥσασαί τε
αὐτῆς εἰ-
35. κόνα χρυσῶν ἐφ' ἵππου ἐν τῷ ἱερῷ τῷ
Ἀθηνᾶς ἐν τῇ Σ[ιγείων πόλει,
36. ἐπὶ βήματι τῆ λαοκλίθης καὶ ἐπι-
γραφῆσαι, ὅ δὲ δῆμ[ο]ς [Σιγείων βασι-
λέα 'Αντί
37. οχον βασιλέως Σελεύκου ὡσεβείας ἐνε-
κεν τὴ εἰς τὸ ἱερὸν, 'Ευεργέτῳ
καὶ Σω-
38. τῆρα γεγενότα τῆ δῆμ[ο]ς. Ἀγορεύσαι δὲ καὶ
ἐμ [πανηγύρει καὶ ἐν τῷ ἐνεσῶτι
39. γυμνικῷ ἀγῶνι πὺν ἀγνοθηέτω καὶ τῆς
[κήρυκας τὴ τιμὴν
- incrementum etiam accipiens, prout
ipsi præoptant: Supplicationem item
facere alios aliasque
- Sacerdotes, unà cum Sacerdote Regis
Antiochi, & Apollini generis ejus
auctori,
- & Victoriæ, & Jovi, & aliis Diis, &
Deabus omnibus: Quinetiam una
cum
- supplicationibus, Minervæ quidem le-
gitimum & præscriptum sacrificium
peragunto
- Sacrorum Magistri, & Prytanes, cum
ipsâ Deâ Sacerdote & Legatis; A-
pollini verò
- cæterisque Diis Prætores, cum aliis
Sacerdotibus. Cùm vero sacrificia
peragunt,
- coronas gestanto. Cives quoque &
Incolæ omnes, & contubernales,
- Diis publica sacrificia peragunto, pro
Rege, & Populo *Sigeorum*. Quæ
verò
- ad honorem & gloriam Regis pertine-
bunt populus apparata habeat *præbe-
atque*; tum ad
- laudandum eum, ob Virtutem Forti-
tudinemque tantam; tum ad ponen-
dam ejus
- statuam Equestrem auream, in Templo
Minervæ, quod est in Urbe Sigeo-
rum,
- supra Bafin candidi Marmoris: eique sic
inscribunto, *Populus Sigeorum* hoc
honore profectus est
- Regem Antiochum Regis Seleuci F.
ob suam erga Minervæ Templum
Pietatem, Benefactorem & So-
terem Populi*. Hunc verò Honorem
& in *Panegyri*, & in *proximo*
Gymnico certamine, ab Agonothetâ
& *præconibus* proclamatum iri . . .

A D

ANTIOCHI SOTERIS

Inscriptionem NOTÆ.

§. 1. **E**Πιμηνιδόσι. Νυμφίς.] i. e. Epimenia agente, celebrante, procurante; sacrificante Nymphio. Fuere verò Epimenia sacrificium quoddam epulare, à Collegis Sacerdotibus per vices procurari suetum. Liba in eo & mellitæ placentæ epulonibus & convivis, magno numero vocatis, distribuebantur: Primò quidem noviluniis (unde & vocis notatio) adstringebatur. Postea, pro re natâ, & celebriori quâvis occasione, aliis etiam mensis diebus indici cœpit. Singulis verò Diei Epimeniæ actis adscribebatur Sacerdotis, sacrum procurantis, nomen: Qui nunc honos indictâ die Epimeniâ, & convocato senatu, ut de honorando Rege Antiocho confuleretur, Nymphio cuidam obtigit. Verus hic & germanus Epimeniorum sensus non ex Hefychio aut Harpocrate, vim vocis solummodo notantibus, eruendus erat, sed ex Epictetâ apud Gruterum Testamento pag. ccxvi. maturè nimirum observatis & perpensis in eo vocibus, *Ἐπιμνῖα, Ἐπιμνῖα, Ἐπιμνῖοι, Ἐπιμνιδίαν*, item phrasibus, *ἐν γεραιῶν τὸς τε Ἐπιμνῖος, i. e. sacerdotes Epimenios descripto; οἱ Ἐπιμνῖοι θύοντες τὰς θυσίας, i. e. Epimenii sacrificia peragentes, ἐν μηνὶ Δελφινίῳ ἀμέρας τρεῖς ὀπιδείξας Ἐπιμνῖος, i. e. in mense Delphinio, tres dies indicens Epimenios; θύεν τὰν μὲν τὰν πρώτων Ἐπιμνιδόσι καὶ Μῦσαις, κ. λ. i. e. primo die Epimenia procurantem sacrificare Musis, &c.* Adde ex vetusto apud Athenæum Psephismate, *τὰδε Ἐπιμνῖα θύετω ἑκδὸς μὲν τῶν Ἐπιμνῖων. i. e. Epimenia peragat Sacerdos una cum collegis epulonibus.* lib. 6. cap. 6.

Ibid *Ἐπιστάσι. . . Διονυσίῳ.*] *Epistatam agente Dionysio.* Apud Sigeos, composito ad exemplum Atheniensium statu, duplex fuit Epistatæ Magistratus. Alter annuus; cui in partem officii cessit custodia ærarii, & sigilli publici, sortitò ex Prytanibus creatus; diurnus alter, electus è Collegio Proëdrorum quotiescunque Populi aut Senatûs concilium cogeretur. Præsidebat igitur actis curiæ; ejusque decretis, unâ cum Sacerdote Epimenio, & senatore qui sententiam dixerit, nomen suum adscribebat. Nobili hac occasione ad decernendum Regi Antiocho honorem senatus populusque unò & eodem cœtu congregabantur. Separatim tamen leguntur in Magnetum & Smyrnæorum fœdere *Ἐπιμνήσι καὶ βελῆς*, & in Sherardiano Stratonicensi marmore *Ἐπιστάται καὶ βελδληῖς*, at in Lege apud Æschinem *Ἐπιστάτης καὶ Προέδρων.*

§. 2. *ἐπεὶ δὲ βασιλεύς Ἀντίοχος βασιλεὺς Σελεύκῃ ἐν ἀρχῇ τε πᾶσιν τῇ βασιλείᾳ, κ. λ.*] Annus jam agebatur à Seleuco Rege Syriæ nuncupato, hoc est ab initio æræ Seleucidarum, tricesimus tertius, ante Christum ducentessimus octogesimus; cùm, nuntiâtâ è Macedoniâ Seleuci nece, Antiochum ejus filium, Stratonices novercæ conjugem, turbulentæ res in Syriâ, & in Asiâ ultra montem Taurum, exceperent. Signatur hic rerum status in exordio Psephismatis, nec non in historiâ Memnonis, quam excerpfit & servavit Photius; Cod. ccxxiv. cap. 16. *ὁ δὲ Σελεύκῃ Ἀντίοχος πολλοῖς πολέμοις, εἰ καὶ μάλιστα, καὶ ἐδὲ πᾶσαν ὁμῶς, ἀνασωσάμενος καὶ παρῶν ἀρχῇ πέμπει στρατηγὸν Πατροκλέα (ὡς ἐκστράτευμα) εἰς τὴν Ἰνδοῦ τῶν ταύρων. i. e. Antiochus Seleuci F. cùm multis jam bellis, idque ægrè quidem, neque universum tamen, conservasset paternum imperium, Patrocleum ducem, cum delectu, mittit in regionem citra montem Taurum.* Hæc ad Antiochi annum primum, eundemque ante Christum 280um, omnino referenda; quia Patrocles ab istâ expeditione redux, à Zipæte seniore, Bithynorum Rege, jam vivente, est occisus; qui moriens eo ipso aut proximò saltem anno Bithyniæ regnum Nicomedi filio reliquit.

54 PSEPHISMA SIGEORUM

ψ. 3. τὴν βασιλείαν. ψ. 6. τῶν πραγμάτων. ψ. 20. τὴν μὲν ἱέραν.] Propositis his exemplis lectorem ne notare pigeat, litteram lingualem ν in μ labialem toties hīc converſam, quoties vocem præceſſerit à labiali β, aut π, aut ρ incipientem: id quod in aliis ejuſdem ævi lapidibus, in compoſitis Græcis ἐμβάλλω, ἐμπίπῳ, ἐμμύω, in Latinis *imbibo*, *improbo*, *immuto*, ſimilibuſque obſervandum venit. Nimirum hunc induxit uſum ſoni facilior prolatio, dum duæ cognatæ literæ uno oris niſu exprimuntur. Hinc autem vera illa & antiqua Elementi β, compreſſis labellis, pronuntiatio, hoc ſaltem loco atque tempore, demonſtratur; quicquid in contrarium olim edixerit Gardinerus Cancellarius Cantabrigienſis, aut Baſileæ nuper peroraverit doctiſſimus Wetſtenius.

ψ. 3, & 4. Προσῶς καλῆς αἰρέσεως] Bonum ſibi præſigens inſtitutum, aut bono adhærens propoſito: ſenſu quidem non admodum vulgari; quem tamen D. Paulus in capite ad Titum tertio bis admittit: verſibus nempe 8, & 14, καλῶν ἔρων προΐστας. Non diſſimile è Thucydide adducit Stephanus, προεισηκέισαν τῆς μεταβολῆς, & è Themiftio Budæus, οἱ προΐσάμενοι τῆς δόξης. Anglicè igitur προσῶς feliciter quàm Latinè redditur, *ſtanding to*, *inſiſting upon*, &c. Hæc verò omnia comparentur cum oppoſito ἀποσάντας τῶν πραγμάτων in ſeq. verſu 5.

ψ. 5. καὶ ὡς Σελεύκιδαν] Errore credo marmorarii pro καὶ ψ Σελεύκιδαν. Erat verò Seleucis Syriæ Regio quarta, ad mare vergens: ubi Antiochus opportunè compeſcendis motibus intentus miſſos ſibi à Philetæro Pergameno Patris Seleuci cineres recepit, eoſque Seleuciæ maritimæ in Templo, Nicatorio dicto, Appiano teſte, tumulavit.

ψ. 5. & 7. Ἀποσάντας τῶν πραγμάτων & ἐπιθεμελιεύς τοῖς πράγμασιν.] Vox πραγμάτα apud optimos quoſque auctores, idem quod nunc apud noſtrates, *Affaires* & *Things* ſignificat; res nempe, Rempublicam, rerum ſummam, negotia, potentiam, & majeſtatem Regni: familiariùs tamen de Regum Syriacorum rebus dicebatur; ut conſtat ex noſtro marmore; ex Magnetum & Smyrnæorum fœdere; nec non ex Machabæorum ſcriptore; apud quem notandæ phraſes, πραγμάτων ἐπίβουλῳ, 2 Mach. iii. 38. ἀλλότῳ γελόνει τῶν πραγμάτων, iv. 21. ἀλλότῳ φρονεῖν τῶν πραγμάτων, xiv. 26.

ψ. 8. παρὰ τὴν ἀρχὴν.] Syriam intelligit intra Euphratem & Mare Mediterraneum ſitam, Aſiamque intra montem Taurum: Tranſeuphratenſem enim Regionem jam olim, ferè tredecim retro annis, unā cum uxore Stratonice, Antiocho, dilecto ſuo Filio, conceſſerat Seleucus.

ψ. 9, 10. λαβὼν . . . Δαιμόνιον δῶκεν αὐτῷ (ὡς ἐν γένει.) Sententia verè pia & magnæ erga Deum fiduciæ plena. Accedit enim ad illud Marci Evangeliftæ xvi. 20. ὃς κεν ἐν ἐργαῖς αὐτοῦ, Pauli item 1 ad Cor. iii. 9. οὗτος γὰρ ἐστὶν ὡς ἐν γένει Δαιμόνιον intelligi Genium Alexandri M. cui devotus Antiochus noſter, & inſomniis per eum monitus, poſthac triennio, præclaram illam de Gallis victoriam reportavit. Vid. Lucian. Vol. 1. p. 499. Nummumque excellentiſſ. Devonix Ducis, pag. ſequ. 58.

ψ. 9. τὰς φίλους & τὰς δυνάμεις.] Ita ſcilicet in Oriente de ſubjectis Regi Satrapis & Dynaſtis amabant loqui. Verſio enim LXX. huic lapidi coævā, ſic habet Eſtheræ cap. ii. 18. fecit Rex convivium magnū, τοῖς φίλοις αὐτοῦ καὶ τοῖς δυνάμειν, cū in Hebræo ſit *Principibus ſuis & ſervis ſuis*. Et poſtea Maccabæorum ſcriptor 1 Macc. xii 43. ἐπέταξε τοῖς φίλοις καὶ τοῖς δυνάμειν αὐτοῦ. Cū verò δυνάμεις ſecundū vulgarem vocis notationem reddiderim *copias militares*; eaſdem ſcilicet quas & Anglicè *Forces* dicimus; meritò tamen dubitandum, annon hīc δυνάμεις ſignificet δυνάσας; non aliter ac ἐξουσία apud Divum Paulo pro ἐξουσίαν gerente, & *Poteſtas*, apud Varronem & Juvenalem, pro poteſtatem habente ponitur. Ex eā certe *Poteſtatis* notatione, & Italicum *Podeſtà*, & Turcicum *Podeſchà* enatum.

ψ. 9. εἰς τὸ ἐναγωνίως ἀνιῶν i. e. ut certatim eum adjuvent. Sic in Smyrn. & Magn. fœdere, p. 12. τῷ δήμῳ ἐοικετοῦ ἀγωνιζόμενος, & Joan. xviii. 36. οὗς ὑπηρετεῖται ὡς οἱ ἐμοὶ ἡγωνίζοντο.

ψ. 12. νῦν δὲ ὡς ἐν γένει εἰς πόλιν τὰς ἐπιτάξεις τῶν ταύρων, κ. λ.] Pergit nunc Pſephiſma ad expeditionem cis montem Taurum, quam, anno Regni ſecundo, præſens piſe Antiochus contra Nicomedem ſuſceperat; mortem ſcilicet Patroclis, & exercitū

ad ANTIOCHUM SOTEREM *spectans* 55

tūs excidium, ulturus. De eâ sic idem Memnon, cap. xvi. *Ἀπὸ ταῦτα δὲ ὁππότερ᾽ ἴδεν ἐγνωκότες Ἀντίοχος καὶ Βιθυνῶν, ὁ τῶν βασιλέων Νικομήδης διαπερσεύει* πρὸς Ἡρακλείαν (συμμάχων αἰτῶν. i. e. *Hanc ob rem Antiocho contra Bitbynos bellum decernente Rex eorum Nicomedes Legatos ad Heraclienfes mittit, auxilium ab iis petens.* Iterumque cap. 19. *ἔγω σύρραγεις Ἀντίοχον Ἀντιγόνην τὴν πρὸς Νικομήδην χειρίζει πόλεμον ὁ δὲ Νικομήδης. . . .* τελήρεις τελοκαίδεκα συμμαχίας λαμβάνει, καὶ λοιπὸν ἀντικαθίστει τῷ δὲ Ἀντίοχῳ σὺλῳ ἐπὶ χρόνον δέ τινα ἀντικαθίσταντες ἀλλήλοις, ὑδότεροι μάχης ἤρξαν, ἀλλ' * ἀποφράδεαλοι διελύθησαν. i. e. *Nondum Antigono collisus Antiochus contra Nicomedem Bellum suscipit: Nicomedes autem triremes tredecim auxiliares accipit, et classem tum demum Antiochi opponit classi. Aliquamdiu verò alter alteri oppositus neutrà ex parte fecere initium pugnae, sed manibus non concertis recessere.* Apprimè hæc consonant Psephismati. Classe scilicet Antiochi Hellesponti fauces occupante; præsens ipse, & ad omnem eventum paratus, Sigei substitit, unâ cum Reginâ & Dynastis & universo comitatu Regio. Idque gratè nunc recolens Sigeorum Populus, nullâ pugnae factâ mentione, solo Regis adventu stabilitum imperium, & servatas intra montem Taurum civitates, gloriatur.

ψ. 12. *Ἐπίταδε δὲ ταύρης.*] Non hîc lego cum vulgaribus ἐπὶ ταύδε, sed ἐπίταδε, ad normam adverbii ἐπέκεινα' contraria verò significat, nempe *cis, citra, intra, ultra*, pro loci & loquentis ratione; sicut & *לְפָנַי* apud Hebræos, & *πέραν* apud Evangelistas Græcos.

ψ. 14. *τὰ προφύματα καὶ τὴν βασιλείαν εἰς μείζω καὶ . . . ἔργον ἀφ᾽ ἑσθῆς ἀγέλοχα.*] Non incongruè in lacunâ *τελευτήσαν* leges, ut 3 Macc. iii. 26. *διελήφαμεν . . . τελείως ἡμῖν τὰ προφύματα ἐν ὁσασθαίᾳ καὶ τῇ βελίῃ ἀφ᾽ ἑσθῆς καὶ ὁσασθαίᾳ.* Quæ libentiùs hîc allego, ut scilicet notetur phrazeologiæ per totam hanc Inscriptionem cum Phrazeologiâ Maccabaicâ conspiratio: nimirum Hellenicâ puritate jam tum apud Syros in Hellenisticam degenerante. Observanda etiam in lapide vox *ἀγέλοχα*, pro quâ *ἀγέλοχα* in libris.

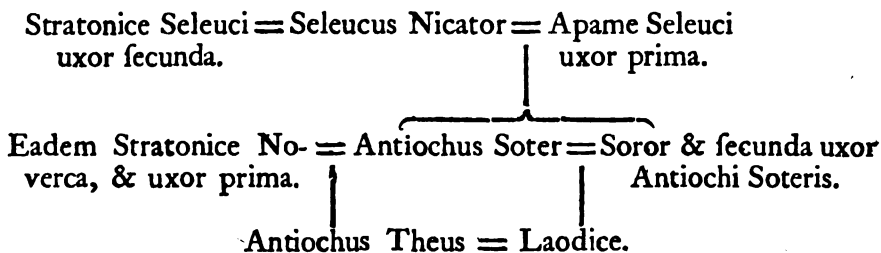
ψ. 20. *τὴν μὲν Ἰέρειαν, καὶ Ἰερωνόμους, ἐκ τῶν Περσῶν ἐνέσταθ' τῇ Ἀθηνᾷ τῇ Ἰλιάδι, κ. λ.]* Lucefcit hîc Minervæ Ilienſis Religio, per sacerdotem fœminam & Ἰερωνόμους, hoc est, sacrorum sub eâ magistros, & Prytanes administrata. Nimirum, vastato quanquam Ilio, & portato in Italiam Palladio, revixit tamen in Troade Minervæ Ilienſis cultus. Huic (inquit Herodotus) mille boves Xerxes immolavit, ex Asiâ in Europam trajecturus: Huic etiam, teste Arriano, litavit Alexander magnus, factâ jam ex Europâ in Asiam exscensione. Eâdem nunc Antiochus religione motus supplex adiit τὴν Ἀθηναίων τὴν ἐν Σιγείῳ, i. e. *Minervæ apud Sigeos templum*, sic scilicet ab Herodoto in Terpsichore cap. 95. appellatum: inferiùs verò versu 35. τὴν Ἰερὸν τὴν Ἀθηνᾶς ἐν τῇ Σιγείῳ πόλει, i. e. *Minervæ in Sigeorum civitate templum.*

Notetur in eodem versu vis vocis *ἐνέσταθ'*, ubi, ut *supplicatio* apud Latinos, non tam precationem, quam gratiarum actionem denotat.

ψ. 22. *ὁ βασιλεὺς ἐκ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ βασιλεύσας.]* Nonnihîl hinc accedit lucis ad stemma Regum Syriæ plenius evolvendum. Huic scilicet Antiocho, Soteri appellato, aliam fuisse uxorem, præter Stratonicen Novercam, ex Polyæno viri docti collegere; at eandem fuisse ipsius sororem nunc primum ex hoc lapide compertum est. Polyæni verba, lib. 8. c. 50. sic se habent. *Ἀντίοχος ὁ προσφασθεύς Θεὸς, ἐγγημε Λαοδίκῃ ὁμοπάτερον ἀδελφῶν* [non utique ὁμομήτερον] ἐξ ἧς, κ. τ. λ. i. e. *Antiochus cognomine Theus Laodice uxorem duxit ex eodem, quo ipse, patre (Antiocho Sotere, at matre non eâdem) natam, &c.* Ut igitur Antiocho Theo dicto, parentes fuere Antiochus Soter & Stratonice, ita & Laodice ejus uxori idem pater fuit Antiochus Soter; at mater, quæ, in nostro lapide, Regina, Soteris foror, appellatur. Nomen ejus vix ullibi servatur: at credibile est fuisse germanam mariti sororem, ex iisdem quæis ipse parentibus, Seleuco Nicatore, & Apame Persicâ matre genitam. Non diu igitur post patris Seleuci obitum Stratonicen novercam & uxorem amiferat Antiochus: tantum abest à vero quod contra omnem Historiæ fidem Julianus in Misopogone tradidit, recusatam eam vivente patre, & demum, eo mortuo, acceptam. Tutius longè, tum aliis, tum Plutarcho, in Demetrii vitâ, creditur, nuptam Antiocho Stratonicen, & in novum Regnum Tran-

56 PSEPHISMA SIGEORUM

Transeuphratense ductam, statim postquam pater ejus Demetrius Macedoniæ sibi Regnum usurpaverat; decimo nono videlicet, aut vicesimo æræ Seleucidarum anno. Eâ mortuâ, inducta est secunda uxor, in Inscriptione nostrâ *Soror Regina* appellata. Ejusque, ut videtur, est caput illud muliebre, quod, in nummo Regis Antiochi Soteris, Inscriptionis titulo subjeci. Præfert enim iste nummus Elephantum, notum illud Victoriæ de Gallis reportatæ symbolum; quo tempore Antiochus Sororem hanc Reginam Matrimonio sibi junctam habuit, mortuâ jam, aliquot annis, novercâ uxore Stratonice. *vide notam ad vers. 8, 9, 10, 38. cum stemmate sequenti.*

ψ. 26. τῆ ἱερέως τῆ τῆ βασιλέως Ἀντίοχου.] Gliscit in his verbis non serva tantum, sed & profana Græcorum adulatio, quâ Alexandri successores Σωτήρας Θεὸς solenni rescripto appellavere. Perpulchrè hanc Atheniensibus in *Demetrio* exprobrat Plutarchus. Μόνοι, inquit, [Ἀθῶναιοι Δημήτριον ἐ' Ἀντίγονον] Σωτήρας ἀνέλεγον θεός, ἐ' ἱππὶνον καὶ πάτριον Ἀρχοντὶα καὶ ἀπαύσαντες ἱερέα Σωτήρων ἐχειροτόνησαν καθ' ἑκάστον ἐνιαυτὸν. i. e. *Demetrium & Antigonom soli omnium Athenienses Servatorum Deorum titulo in æta retulerunt; abrogatoque patrio Archonte, urbis nomen ferente, Sacerdotem Servatorum singulis annis creaverunt.* Pari titulo ὁ ἱερεὺς ὁ τῆ βασιλέως, i. e. Sacerdos Regis Antiochi Soteris, hîc Sigei constitutus, ejus adhuc viventis Σοφθέωσιν testatur. Huic, & Seleuco patri, idem Lemni quoque attributum Athenæus, l. 6. c. 16. assentatione ibi graphicè descripta, prodidit. Οἱ Λημνῶθεν, inquit, Ἀθῶναιοι ἐ' μόνον ναὺς κατεσκευάσαν τῆ Σελεύκου, ἀλλὰ καὶ τῆ ψῆς Ἀντίοχου, i. e. *Qui Lemnum incolebant Athenienses Tempia extruxere non Seleuci solum, sed & filii ejus Antiochi.* Facilè ex his patebit, cur in Magnetum & Smyrnæorum marmore, versu 101, Ὁ Θεὸς καὶ Σωτὴρ Ἀντίοχος, pater nempe Antiochi Thei, & Seleuci Callinici avus, geminato sic titulo designetur: paratumque jam responsum clariss. Joanni Harduino; qui in Chronologiâ Vet. Testam p. 173. verborum hâc structurâ deceptus, Antiochum primum & secundum, patrem scilicet & filium, Soterem & Theum, in unum temerè confinxit; & Antiochum Theum ex canone Regum Syriæ expunxit. Obiter enim patrem Antiochum, ut & solenniùs ejus ex Stratonice novercâ filium, Θεὸν appellatum novimus. Sed & ipse præstantissimus Spanhemius verba ista Θεὸς καὶ Σωτὴρ Ἀντίοχος de Antiocho Theo filio (patris scilicet Soteris Σοφθέωσιν non advertens) malè videtur accepisse, *de usu numism.* p. 415.

ψ. 26 & 27. τῶ . . Ἀπόλλωνι τῶ Ἀρχηγέτῃ τῆ γῆς αὐτῆς] Nota, ex Justino, malè gloriosa fabula, quâ Apollinem auctorem generis Seleucidæ præ se ferebant. *Seleuci mater Laodice, cùm nupta esset Antiocho, claro inter Philippi duces viro, visa est sibi per quietem ex concubitu Apollinis concepisse; gravidamque factam, munus concubitûs annulum à Deo accepisse, in cujus gemmâ anchora sculpta esset; jussaque donum filio, quem peperisset, dare. Admirabilem fecit hunc visum & annulus, qui postea die, ejusdem sculpturæ, in lecto inventus est, & figura anchoræ quæ in femore Seleuci nata cum ipso parvulo fuit. Quamobrem Laodice annulum Seleuco, eunti cum Alexandro magno ad Persicam militiam, edocto de origine suâ dedit. Ubi post mortem Alexandri, occupato regno orientis, urbem condidit, ibique geminæ originis memoriam consecravit. Nam & urbem ex Antiochi patris nomine Antiochiam vocavit, & campos vicinos urbi Apollini dicavit. Originis ejus argumentum etiam in posteris mansit: siquidem filii nepotesque ejus anchoram in femore veluti notam generis naturalem habuere.* Justin. lib. 15. cap. 4. At quid verius, aut quid clarius, ex hoc tanto hiatus colliges, amice Lector, quàm incestam hanc familiam, ex nothâ prorsus origine, & congressu adultero prognatam?

ad ANTIOCHUM SOTEREM *ſpectans.* 57

ſ. 28. νομιζομένην ἢ ταπεινὴν θυσίαν] à voce νόμος, & legem ſignificante & *legitimam conſuetudinem*, νομιζομένην θυσίαν interpretabere *juſtum, legitimum, ſolenne, ordinarium*, ex præſcriptâ nimirum lege, & recepto more, non ex novâ aliquâ ſuperſtitione aut privatâ religione introductum, *ſacrificium*. Jubebat ſcilicet Lex Athenienſium Θεὸς τιμῶν ἢ Ἡρώας ἔχωντας ἐν κοινῷ, ἐμποινίμοις παλαιῶις νόμοις. i. e. *Ritu communi venerari Deos & Heroas indigeas, ſecundùm patrias, eaſque ſub pænâ indiſtas, leges*. Unde & in XII Tabulas Romæ quoque illatum; *ſeparatim nemo habeffit Deos*. Hoc igitur ſenſu & Epiſteta, in ſupra laudato ipſius Teſtamento, νομιζομένην dixit & νενομιſμένην *ιερόν*. Maccabæorum auctor (2 Macc. xiv. 14.) τὴν νομιζομένην θάλλων. Joſephus quoque in Antiq. lib. 4. c. 4. τελεγοῦσα εἰς τὰς θυſίας νενομιſμένην. Thucydides lib. 6. c. 69. σφάλια τὰ νομιζομένα, & alicubi, tametſi non ſuccurrit locus, ἀλλὰ νομιζομένης. Hinc igitur explicandus, ſimul & reddendus, D. Lucas, Act. xvi. 13. ὃ ἐνομιζέτο προοδεύειν εἶναι, pro quo peſſimè Latina Verſio (ut & citato Maccabæorum loco) *ubi videbatur oratio eſſe*. Rectè Anglicana aliæque, *where Prayer was wont to be made*. Paulò tamen meliùs, *where Prayer was appointed to be made*.

ſ. 33. εἰς τὴν τιμὴν ἢ δόξαν ἀνήκοντα.] Ita & de Antigono Macedoniæ Rege Polybius l. 2. c. 70. ἐπ' αὐτῷ ἦλθε τὸ Νεμεέων πανήσυτον . . . τυχὼν πάντων τὸ πρὸς ἀθανάτων δόξαν ἢ τιμὴν ἀνέκοντον. Notanda quoque τιμὴ ἢ δόξα in Nov. Teſt. ſæpiſſime conjuncta.

ſ. 32, 35, 36.] Ter excidit, ab extremo horum verſuum, Populi Sigeorum nomen: quaſi de indiſtriâ, ad hanc præcipuè partem, deſtituente lectorem lapide. Illud verò in honorario hoc Pſephiſmate, in æde Minervæ poſito, non tam malâ fortunâ factum reor, quàm invidiâ Ilienſium, qui, Strabone teſte, Sigeum urbem delevere. Cùm verò diſertè in Herodoto legatur τὸ Ἀθηναίων ἐν τῷ Σιείῳ, paritèrque in verſu lapidis 35to τῷ ἱερῷ τὸ Ἀθλῶας ἐν τῇ Σ . . . non potui non illic legere Σιείων πόλιν. Quo dato, & in fine verſuum 32, & 36, idem Σιείων nomen reponendum fuit.

ſ. 34, & 35. Lego in lacunâ [εἰς αὐτὴν εἰκόνες χρυσεῖς ἐφ' ἵππων; & adduco ex Diodoro Siculo conſimile quoque Athenienſium eodem ferè tempore de Demetrio & Antigono Pſephiſma, lib. nempe 20. ubi Archonte Anaxicratè ἐψηφίſαντο χρυſὰς μὲν εἰκόνας ἐφ' ἀρμαῖς εἶναι τὰς τῶν Ἀντιγόνου ἢ τῶν Δημητρίου. i. e. *ſtatuas curules aureas Antigoni & Demetrii ponendas decrevere*.

ſ. 37. εὐσεβείας ἐνεκεν τὸ εἰς τὸ ἱερόν.] Pari honore Delii in Arundeliano marmore Reginam Laodicem Seleuci Philopatoris uxorem proſequuntur; nempe ἀρετῆς ἐνεκεν ἢ εὐσεβείας τὸ πρὸς τὸ ἱερόν. pag. 142.

ſ. 37, & 38. Supplendum, probabili conjecturâ, ob ubique ferè conjunctos *Evergetis & Soteris* titulos, Ἐνεργέτιν ἢ Σωτήρα γελόντα τὴν δῆμιν. Σωτήρα enim quin hic in marmore ſcribatur, nullum eſſe ſtatuo, ne vel minimum dubitandi locum. Itaque, ex hoc ipſo tempore, Antiocho id cognominis adhæſit. Et quod nummi non hæcenus fecere, unus hic ab ipſâ felici expeditione ſervatus lapis historicis adſtruxit fidem. Unus, inquam, niſi quod in oppido Turcico *Siverbizar*, prope Teum & Iſthmum Erythræum ſito, ſubter portam, limen nunc jacet marmoreum, cui inſcribitur. ANTIOXΟΥ ΚΑΙ ΒΑΣΙΛΙΣΣΗΣ ΣΤΡΑΤΟΝΙΚΗΣ . . . iterumque ΚΑΙ ANTIOXΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΚΑΙ ΣΩΤΗΡΟΣ. Memoratur quidem, ab Appiano in Syriacis, Ἀντίοχος Σελεύκῃς . . . ὃς τὸ μητέρας ἐρωθεὶς, ὃς ἢ Σωτὴρ ἐπεκλήθη, Γαλάτας ἐν τῇ Εὐρώπῃ ἐς Ἀſίαν ἐμβαλόντας ἐξελάſας. Fallitur tamen, aut non rectè intelligitur Appianus, qui verbis ſic conſtructis, *Sotera* eum tum primum cognominatum innuit, cùm Gallos ex Europâ in Aſiam irrumpentes repulerat. Priùs enim reſſus Nicomedes, & firmatum paternum imperium, & ſalus data tot intra Taurum montem civitatibus manſurum hunc nominis honorem Antiocho peperere. Cæterùm Appianum non malè lapidi conciliandum reor, ſi de Gallis quibuſdam intelligatur, jam tum, ut auxilio Nicomedi eſſent, in Aſiam tranſfretantibus. Nam juſtus ille Gallorum exercitus, a Luciano in Zeuxide deſcriptus, uno alterove poſthac anno, elephantorum ope debellatus eſt. Neque poſt eam, utcunque claram & memorabilem, victoriam, Σωτήρα hocce cognomen tum, ſed Καλλινίκῃς acclamatum fuit. Ipſe etiam Antiochus, Σωτήρα à ſe titulum longè

Q

alienum

58 PSEPHISMA SIGEORUM, &c.

alienum ratus, partam sibi & suis per sedecim belluas Σώλειαν cum pudore & lacrymis est professus: ideoque & erecto post praelium trophæo nil nisi elephantum inscribi iussit. *vid. Luciani Zeuxida sive Antiochum. p. ed. Var. 583.*

Sotera verò inscribi, si vel unius solummodò populi aut civitatis fuerit, *hoc quantum est?* Ita magnum, inquit Cicero, (in Verrem. 2.) *ut Latino uno verbo exprimi non possit.. Is est nimirum Soter qui salutem dedit.* Sed auxit titulum Nero, Σωτῆς inscriptus ὁ οὐρανός. Quibus commotus Divus Paulus, & terrenum Soteris honorem præ cœlesti indignè ferens, non sine honestâ æmulatione quosdam monet è Philippenfibus; colonix nimirum jure, & civitate Romanâ, & Sotere Cæsare gloriantibus; Ἡμῶν . . . τὸ πολίτευμα ἐν ἑρανοῖς ὑπάρχει, ἐξ ἧς ἡ Σωτήρ ἀπεδεχόμεθα κύριον Ἰησοῦν Χριστόν. i. e. *Nobis est in cœlis civitatis jus* (non ut habet Latina, aliæque multæ versiones *nostra conversatio in cœlis est*, sed) *nobis est in cœlis civitatis jus: unde etiam Sotera expectamus Dominum Jesum Christum.* Phil. iii. 20. Ita igitur Chrysostomus in locum, πάντα ἡμῖν ἐν ἑρανοῖς ἐστὶ καὶ Σωτῆς, καὶ πόλις, καὶ ὁ τι ἀνέσποι τις. i. e. *Omnia nobis sunt in cœlis: Ὁ Soter, Ὁ civitas, Ὁ quodcunque quis optaverit.* Præterea, aut ego egregiè fallor, aut idem ille D. Paulus, & κήρυξ, & ἀπόστολος, & διδάσκαλος ἰησοῦν, falsos Σωτήρας Θεὸς toties à Græcorum Præconibus annunciatos, toties in nummis & lapidibus inscriptos detestatus, veram idcirco appellationem Σωτήρ ἡμῶν Θεῷ, non semel, ad Timotheum & Titum scribens, unico mundi *Salvatori*, Deo atque hominī asseruit. *vid. 1. Tim. i. 1. ii. 3, 7. 2 Tim. ii. 10. 11. Tit. i. 3, 4. ii. 10, 13. iii. 4.* Quo intuitu & Eusebius piè gloriatus est jam tandem Romanos Imperatores Χριστόν τε τῷ Θεῷ παῖδα, παμβασιλέα τῶν ὅλων ὁμολοεῖν, Σωτήρ τε αὐτὸν ἐν σήλαις ἀναγορεύειν. i. e. *Christum Dei Filium Universi Regem profiteri, quin Ὁ Sotera eum in columnis renuntiare.* Euseb. Eccl. Hist. l. x. c. 4.

ΔΑΙΜΟΝΙΟΝ ΕΤΝΟΤΝ ΚΑΙ ΣΤΝΕΡΓΟΝ

hoc est, ut videtur, Genius Alexandri magni, cujus in inscriptione ψ. 9. mentio; quemque in prœliis socium & adiutorem habuisse crediti Seleucus & Antiochus, qui primi post Alexandrum in Syriâ regnaverunt. vide notam ad ψ. 9, 10. Porro in nummis ex Thesauro Haymiano part. 1. pagg. 21, 28, huc adductis, recognosce uni appictum Σ, alteri ✠, quæ tanquam initialia vocis ΣΤΝΕΡΓΟΣ, alias ΕΤΝΕΡΓΟΣ, non incommodè interpretabere. Alii Seleuci nummi caput habent Apollinis, cum Victoriâ, appictisque literis ΕΥ, quæ nescio annon etiam ΕΤΝΟΤΝ, ut in inscriptione nostrâ, indigint.

STATUA

S T A T U A

Jovis Urii Bosporani.

A Sigeo nos vocat ad fauces freti Bosporani non indignum observatu monumentum. Chalcedona fortè invisentes, nobile viatorum par, Whelerus nostras Sponiusque, in privatis prope Ecclesiam ædibus offendere marmoream basin; & descriptum ex eâdem Epigramma in suos uterque codices retulêre. Verùm cùm non levis sit apographorum, ut in re obscurâ, discrepantia; oportebit uno ea intuitu inter se committere, quò meliùs alteri ab altero aliquid veri luminis accendatur.

1. *Wheleri, in Itinerario Anglicano, pag. 209.*

ΟΥΡΙΟΝΕΠΙΠΡΙΜΝΗΣΤΙΣΟΔΗΓΗΤΗΡΑΚΑΛΕΙΤΩ
 ΖΗΝΑΚΑΤΑΠΡΩΤΟΝΩΝΙΣΤΙΟΝΕΚΠΕΤΑΣΑΣ
 ΕΠΙΚΥΑΝΕΑΣΔΙΝΑΣΔΡΟΜΟΥΣΕΝΘΑΠΟΣΕΙΔΩΝ
 ΚΑΜΠΥΛΟΝΕΙΛΙΣΣΕΙΚΥΜΑΠΑΡΑΨΑΜΑΘΟΙΣ
 ΕΙΤΑΚΑΤΑΙΓΑΙΑΝΠΟΝΤΟΥΠΛΑΚΑΝΑΣΕΡΕΥΝΩΝ
 ΝΕΙΣΘΩΤΩΙΔΕΒΑΛΩΝΨΑΙΣΤΑΠΑΡΑΤΩΖΩΑΝΩΙ
 ΟΔΕΤΟΝΕΥΑΝΤΗΤΟΝΑΕΙΘΕΟΝΑΝΤΙΠΑΤΡΟΥΠΑΙΣ
 ΣΤΗΣΕΦΙΛΩΝΑΓΑΘΗΣΣΥΜΒΟΛΟΝΕΥΠΛΟΙΗΣ

2. *Sponii, inter Miscellanea Eruditæ Antiquitatis, p. 332.*

ΟΥΡΙΟΝΕΚΠΡΙΜΝΗΣΤΙΣΟΔΗΓΗΤΗΡΑΚΑΛΕΙΤΟ
 ΖΗΝΑΚΑΤΑΠΡΟΤΟΝΩΝΙΣΤΙΟΝΕΚΠΕΤΑΣΑΣ
 ΕΣΤΕΠΙΚΥΑΝΕΑΣΔΙΝΑΣΔΡΟΜΟΣΕΝΘΑΠΟΣΕΙΔΩΝ
 ΚΑΜΠΥΛΟΝΕΙΛΙΣΣΕΙΚΥΜΑΠΑΡΑΨΑΜΑΘΟΙΣ
 ΕΠΕΚΑΤΑΙΓΑΙΗΝΠΟΝΤΟΥΠΛΑΚΑΝΟΣΤΟΝΕΡΕΥΝΑΙ
 ΝΕΙΣΘΩΤΩΙΔΕΒΑΛΩΝΨΑΙΣΤΑΠΑΡΑΤΩΑΝΩΙ
 ΟΔΕΤΟΝΕΥΑΝΤΗΤΟΝΑΕΙΘΕΟΝΑΝΤΙΠΑΤΡΟΥΠΑΙΣ
 ΣΤΗΣΕΦΙΛΩΝΑΓΑΘΗΣΣΥΜΒΟΛΟΝΕΥΠΛΟΙΗΣ

Exscripsi, inquit Sponius; subnectitque istis non bene exscriptis
Græcis non bonam hanc Latinam Versionem.

*Ventum secundum quis ex puppi moderatorem vocabit
Jovem rudentibus velum expandens.*

*Est super Chæneis vorticibus, cursus ubi Neptunus
Curvos fluctus volvit prope arenosa littora.*

*Tunc dixit (Neptunus) per Ægæum nunc reditum paret,
Huic appositis libamentis superne*

*Ideo propitio semper Deo Antipatri filius
Collocavit libens felicitis symbolum navigationis.*

“ Hæc uterque vidit, exscripsit, & explicuit (inquit reveren-
“ dus admodum *Fleetwoodus* in Inscriptionum antiquarum sylloge
“ pag. 53.) sed non iisdem oculis eodemve animo & sensu.
“ Quis clarius, quis felicius non dico. Hoc certum est ex di-
“ versâ utriusque lectione Inscriptionem correctiorem fieri, sen-
“ sum clariorem elici posse.

Conatus igitur hæc tam corrupta & luxata ad pristinam su-
am formam restituere deprehendi statim Antiquitatis non con-
temnendæ monumentum, *Statuam Jovis Urii Bosporani*, quam
sacratissimam M. Tullius memoravit, quamque veteres Geo-
graphi Dionysius Byzantius, Arrianus, & Menippus non intac-
tam reliquerunt. *Oratione* utique in *L. Pisonem* hunc ad modum
Cicero invehitur; “ A te Jovis Urii Fanum antiquissimum Bar-
“ barorum sanctissimumque direptum est. Idemque in *Verrina*
quæ est de signis, *Verri* sic aurem vellicat, “ ex æde Jovis religio-
“ sissimum ⁽¹⁾ simulacrum Jovis *Imperatoris*, quem Græci *Urion*
“ nominant, pulcherrimè factum nonne abstulisti? ———
“ Jovem autem Imperatorem quanto honore in suo templo fuisse
“ arbitramini? Hinc colligere potestis, si recordari volueritis quantâ
“ religione fuerit eâdem specie atque formâ signum illud quod ex
“ Macedoniâ captum in Capitolio posuerat Flamininus. Etenim
“ tria ferebantur in orbe terrarum signa Jovis Imperatoris, uno
“ in genere pulcherrimè facta: Unum illud Macedonicum quod in
“ Capitolio videmus; alterum in Ponti ore & angustiis; tertium
“ quod Syraculis ante Verrem prætorem fuit. Illud Flamininus ita
“ ex æde suâ sustulit, ut in Capitolio, hoc est, in terrestri domicilio
“ Jovis poneret. Quod autem est ad introitum Ponti, id cum tam
“ multa

“ multa ex illo mari bella emerferint, tam multa porrò in Pon-
 “ tum invec̃ta sint, usque ad hunc diem integrum inviolatum-
 “ que servatur.

Sat clarè igitur & fanum & cultum Jovis Urii Romana elo-
 quentia tradidit. Fani locum in Asiano litore signant Peutingeri-
 anæ tabulæ. ⁽²⁾ Arrianus verò in Ponti Euxini periplo ejusdem dis-
 tantiam, hinc a Byzantio centum & viginti stadiis, illinc à Cyaneis
 petris quadraginta, quà angustissimæ sunt Ponti, quæ vocantur,
 fauces, accuratè admodum metitur. Hic post multos annos certa
 statuæ perniciēs à pretio metalli fuit: quo direpto, Chalcedona, in
 propinquo litore, translata est marmorea inscripta basis. At Dio-
 nysius Byzantius, (quem auctorem solus sibi habuit Petrus Gyllius)
 integri, suumque jam fanum exornantis, signi statum, atque habitum,
 sic describit. “ *In Fano (Jovis Urii) statua ærea est antiquæ artis,*
 “ *ætatem puerilem præ se ferens, tendens manus Quidam ai-*
 “ *unt audaciæ signum esse navigantium, deterrens temeritatem na-*
 “ *vigationis periculis plenam, atque ostendens redeuntium salutis fe-*
 “ *licitatem & pietatem.* Vide Gyllium de Bosphoro Thracio, lib.
 3. cap. 5.

His ordine prænotatis, tempus nunc proponi Epigramma, veræ,
 ut spero, lectioni, sensuique, & acumini restitutum; maximè, si tu
 calculum adjeceris, amice lector.

In statua Jovis Urii epigramma.

⁽³⁾ Οὐρίον ἐκ πρύμνης τις ὁδηγήθησε καλείτω

⁽³⁾ Ζῆνα, καὶὰ προόνων ἴσιον ἐκπέλασας.

⁽⁴⁾ Εἴτ' ἐπὶ Κυανέας δῖνας δρόμος, ἔνθα Ποσείδων

Κάμπυλον εἰλίσσει κύμα πῶδ' ᾤψα μάθαις.

⁽⁴⁾ Εἴτα κατ' Ἀιγαίαν πόλιν πλάκα νόσον ἐρέυνων

Νείσθω, τῶδ' ἐ βαλὼν ψαισά ⁽⁵⁾ πῶδ' ᾤψα ξοάνω

Ὡδ' ⁽³⁾ τὸν δ' ἀντήλον αἰεὶ θεὸν, Ἀνιπάτερ παῖς,

Στῆσε Φίλων, ⁽³⁾ ἀγαθῆς σύμβολον εὐπλοΐης.

R

Idem

Idem epigramma latinè redditum.

Nauta, Jovem celsâ ductorem è puppe vocato
 Urion, extenso vela rudente parans.
 Sic bene Cyaneo curret tibi vortice pinus,
 Quâ rotat incurvas Ennosigæus aquas.
 Tum, reditum Ægæi meditans super æquora ponti,
 Fac redi, at huic statux solve liba memor:
 Quâ posuit nautis dextrum & lætabile numen
 Ritè Philo, salvos ire redire jubens.

Ad statuam Jovis Urii Bosporani notæ.

(1) *S* Imulacrum Jovis Imperatoris, quem Græci Urion nominant. Διὸς Οὔρεος. i. e. immissus à Jove ventus secundus, toties ab Homero decantatus, & cultum & titulum fecit Jovi Urio, vela facientibus propitio. Eum igitur, ut inferiùs notabitur, Latini à formâ PUERUM, ab effectû SERENUM, coluere. Ast unde idem Latinis Imperator, non est adeò facilè investigatu. Ὀδυσσεύς enim, quod Jovi Urio in epigrammate tribuitur, Imperatorem vix crediderim sonare. Fuere equidem, quibus mendum hoc in loco subodorantibus, Cicero Imbricitoris scripsisse visus: quo sensu ab Homero Ἰμπερος ἔργος, ab Ennio spiritus austri imbricator celebratur. At mihi, fateor, altera illa suspicio altè defixa insidet: Oratorem, in hâc Verrinâ, decurtatâ voce exarâsse Jovis IMP. quod in Imperatoris conversum à librariis, cùm Impuberis efferendum esset. Certè Jupiter Impuber cum notis ejusdem titulis apprimè congruit, Jove nempe Axure, Jove nondum barbato, Jove puero, eodemque Vejove, in Capitolio inter arcem & ædem Capitoliâ prope Asylum posito; de quo Ovidius in Fastorum 3.

Juppiter est juvenis, juveniles aspice vultus.

Idemque non minus congruit cum his ipsis Jovis Urii simulacris, quorum Macedonicum in Capitolio eâdem ac Bosporanum & specie & formâ fuit; Bosporanum verò, à Dionysio Byzantio, *puerilem ætatem præ se ferens* perhibetur. Erat quidem Romæ, idque in Capitolio, hoc est in ipsâ æde Capitoliâ, signum Jovis Imperatoris Præneste devectum, à P. Victore inter Capitolina monumenta recensitum. Ejusque in Livio historia est, lib. 6. cap. 29. *T. Quintius signum Præneste devectum Jovis Imperatoris in Capitolium tulit. Dedicatumque est inter cellam Jovis ac Minervæ, tabulaque sub eo fixa, monumentum rerum gestarum.* Sed aliud erat signum T. Quintii Cincinnati Prænestinum, anni U. C. 375. à Livio, aliud T. Quinti Flaminini Macedonicum, anni U. C. 558, à Ciceroe memoratum. Quid ergo? exorta vides quatuor hujus generis signa, Prænestinum, Macedonicum, Bosporanum, Syracusanum; è quibus primum illud Prænestinum, inter Jovem & Minervam in ipsâ æde Capitoliâ positum, & inscriptum, Ciceroni non potuit non esse notissimum. At ille: *Tria ferebantur in orbe terrarum signa Jovis IMP. uno in genere pulcherrimè facta: Macedonicum, inquit, quod in Capitolio videmus, Bosporanum, & Syracusanum.* Omnino igitur, in hâc

hâc Verrinâ, de signis Jovis Imperatoris non egit Cicero, sed aut utrobique, compendio vocum, IMP. solummodo exaravit; aut integris fortasse vocibus *Impuberis* scripsit & *Impuberem*; Jovem Puerum in Capitolio prope Asylum, designans: quæ tamen (occasione *Jovis Imperatoris* Liviani in eodem Capitolio positi) in *Imperatoris* & *Imperatorem*, errore nimis facili, transierunt. Sed hujus rei penes criticos, humanarum artium magistros, supremum judicium esto.

(2) *Arrianus in Ponti Euxini periplo*, pag. 12. edit Oxon. τὸ ἱερὸν τῆ Διὸς τῆ Οὐρεῖς διέχει ὑπὸ Βυζαντίου σταδίας ἑκατοσι καὶ ἑκατόν, καὶ ἔστιν ἐνὸς τῶν ταύτῃ τὸ σῶμα τῆ Πόνου καλύμενον. Idem pag. 25. 'Εκ δὲ Κυανέων θῆτι τὸ ἱερὸν τῆ Διὸς τῆ Οὐρεῖς, ἵνα περὶ τὸ σῶμα τῆ Πόνου, σταδίοι τεσσαράκοντα. i. e. *Fanum Jovis Urii distat à Byzantio stadia centum & viginti, atque hic est angustissimum quod vocatur, Ponti os.*— à Cyaneis verò petris ad sanum Jovis Urii, ubi os est Ponti, stadia sunt quadraginta.

(3) Οὐρεῖον Ζῆνα—τὸν ἐναντήιον αἰεὶ θεὸν—ἀγαθῆς σύμβολον εὐπλοῖης. i. e. *Jovem Urium, —fortunatum semper Deum— bonæ symbolum navigationis*: Quà Urium, Latinis aliquando PUERUM, aliquando SERENUM nominatum; quâ fortunatum, & prosperas præstantem navigationes, Fortunæ tum PRIMIGENIAE, tum REDUCI sociatum. Horum prius in duabus inscriptionibus Prænestinis legitur, apud Grut. LXXVI. 6. 7. FORTUNAE. PRIMIGENIAE. IOVI. PUERO. iterumque FORTUNAE. IOVIS. PUERI. PRIMIGENIAE. Posterius in totidem Romanis LXXVII. 6. FORTUNAE. REDUCI. ET IOVI. SERENO. iterumque, MIX. 9.

IOVI. SERENO
ET
FORTVNAE. REDVCI
IMP. L. SEPTIMI. SEVERI
PII. PERTINACIS. AVG. ARAB
ADIAB. P. P.
STATVAM. HANC
VOTO. SVSCEPTO
L. FORTVNATVS. QVINT
SOD. HADRIANAL
D. S. I. S. L. M.

Quid plenius, quid melius exprimere potuit Græcorum Jovem Urium, fortunatum Deum, puerilem faciem, teste Dionysio, præ se ferentem; ostendentem, protensis manibus, redeuntium post navigationem felicitatem; quàm Jovis *Pueri* cum Fortunâ *Primigeniâ*, Jovis *Sereni* cum Fortunâ *Reduce*, apud Latinos sociatio? Ab eodem quid magis alienum, quàm *Imperator*?

(4) Εἴτ' θῆτι Κυανέας δίνας δρόμος—Εἴτα κατ' Ἀσίαν πόνου πλάκα—nautis Jovem Urium invocantibus prosperam utrinque navigationem promittit auctor epigrammatis, seu cursus eis Cyaneas versùs & Euxinum pontum, sive retrò versùs Hellespontum & Ægæum fuerit. Cui monito obsecutus est Menippus, *peripli duorum pontorum auctor*, teste, qui ejus geographiam defloravit, Marciano Heracleotâ. edit. Oxon. pag. 68. περιέπλῳσεν πρότερον μὲν τὸν Πόνον, μετ' ἐκείνον δὲ τὸν Θράκιον Βόσπορον καὶ τὴν Προποντίδα, αἶμα τῷ Ἑλλησπόντῳ, ὑπὸ τῆ ἱερᾶ καλυμμένης Διὸς Οὐρεῖς τῆ περιπλοῦς τὴν ἀρχὴν ἐκάλειρον ἡπίερον ποιησάμενος. i. e. *circumnavigavit (Menippus) primo quidem Pontum Euxinum, deinde verò Propontidem unâ cum Hellesponto, à fano Jovis Urii utriusque continentis peripli capiens initium.* Sed & ipsum Menippum audi pag. 69. κατὰ τὸν Θράκιον Βόσπορον καὶ τὸ σῶμα τῆ Εὐξείνης πόνου ἐν δεξιῇ τῆς Ἀσίας μέρεσιν καί ται χωρίον ἱερὸν καλύμενον, ἐν ᾧ νεὸς ἐστὶ Διὸς Οὐρεῖς προσάγορευόμενος. Τῷτο δὲ τὸ χωρίον ἀφ' ἡμέτερον ἐστὶ τῶν εἰς Πόνον πλεούων. i. e. *Juxta Thracium Bosporum & os Euxini Ponti, dextrâ Asiæ parte, situm est castellum, quod ἱερὸν appellâ-*

64 STATUA JOVIS URII, &c.

appellatur: in quo templum est Jovis Urii nominatum. Hoc autem castellum initium est unde in Pontum solvunt navigantes. Notabile est hunc ipsum locum, castello hodie Turcico in angustiis Bospori obfessum, & nunc & olim, uno eodemque Ἰεῦ, hoc est Fani nomine vocatum; ultra bis mille & ducentos, ut ex Herodoto probatur, annos. lib. 4. cap. 84, 85.

(s) Παρὰ ξοάνῳ, ὡδὲ τὸν δ' αἰνέητον αἰεὶ θεὸν Ἀντίπατρος παῖς ᾤσσε φίλων. En verba quæ mirè ludificarunt Sponium, sed in quibus bene lectis & intellectis, & opus habemus, & opificem, & in his ætatem monumenti: opus quidem, statuam antiquæ artis, quâ representatus est Jupiter Urius, dexter semper & navigantibus fortunatus deus: opificem verò Philonem, Antipatri F. statuarium, à Plinio (lib. 34. c. 8.) mentionem inter præstantes meritum: eundemque posito Hephæstione, Alexandri M. amico, celebratum. Unde Tatianus in oratione adversus Græcos cap. 55. τὴν Ἡφαισίωνος ἐκ αἰδέεσθαι πορνείαν, καὶ εἰ πάνυ φίλον αὐτὸν ἐυέλχωνος ἐποίησιν; i. e. *Impudici illius Hephæstionis non vos pudet, utcunque eum Philo affabrè admodum posuerit?*

Eadem igitur inscriptionis, quæ & Alexandri M. & Macedonum jam per Asiam volitantium, ætas. Et signi sanè, si Ciceronem audias & Dionysium, minor esse non potuit: dum fani ipsius originem ad Phryxum, ad Argonautas, & fabulosâ usque tempora varii apud Gyllium auctores retulerint. Sed ab initio duodecim deorum fuit. Postea titulus cultusque ad Jovem Urium restrictus, è Macedoniâ, ut videtur, huc delatus.

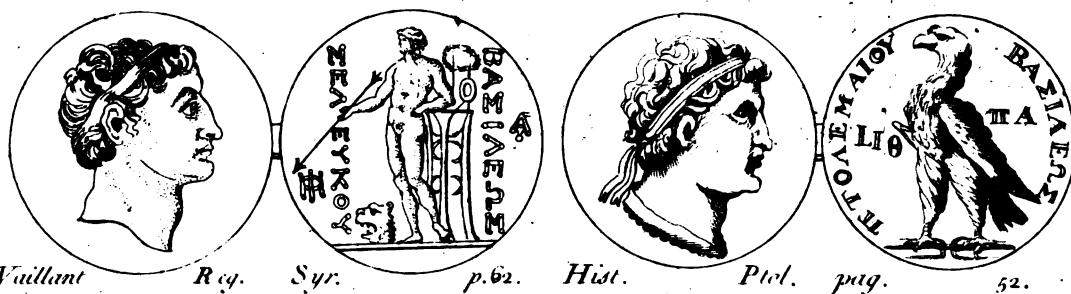

Monu-

Monumentum Miletium,

E T

Adulitanum.

Conjuncti nunc legantur hostes olim infensissimi, qui, circa annum ante Christum 246, eodem ferè tempore capessivere regnum; Syriæ nempe, Asiæque cis & citra Taurum, Seleucus Callinicus, Ægypti verò & Arabiæ, Ptolemæus Euergetes. Hos ipsos, etiam & à sancto Dei spiritu, in prophetica Danielis visione, conjungi placuit; alterum ut regem Aquilonis, ut regem Austri alterum adumbratum; vicinam utramque Judæis, & molestam admodum futuram, hinc & hinc, potentiam. A Daniele verò (quod omnino nolim inobservatum) Seleucus, Aquilonis Rex, ut vasis aureis & argenteis in sacorum usum ditissimus, Austri rex Ptolemæus, ut eorundem spoliator & reportator, debellato Aquilonis regno, est prædictus. Id quod citatum dabo & è vulgatâ, & è LXX-virali etiam versione: quoniam recens factam in Ægypto facile eam crediderim notam fuisse Ptolemæo, saltem ei ostensam fuisse, in Templo Hierosolymitano, cum sacrum ibi faceret ob res prosperè in Syriâ contra Seleucum gestas. *Vid. Joseph. contra Ap. l. 2. c. 5.*

Visio Danielis ultima cap. XI. anno ante Christum 534.

Gr. LXX.

Vulgat. Lat.

ἦ... ἥξει πρὸς τὴν δύναμιν, καὶ εἰσελεύσεται εἰς τὰ ὑποσηγμένα τῆ βασιλείας τῆ Βορρᾶ, καὶ ποιήσει ἐν αὐτοῖς, καὶ καλιχύσει.

7... Veniet [Rex Austri] cum exercitu, & ingredietur provinciam Regis Aquilonis, & abutetur eis, & obtinebit.

S

8. Kai

66 MONUMENTUM MILESIUM

8. Καί γε τὰς θεὰς αὐτῶν με- 8. *Insuper & Deos eorum &*
τὰ τῶν χωνδύων αὐτῶν, πᾶν σκεῦος *sculptilia, vasa quoque pretiosa*
ἰπποθυμῶν αὐτῶν, ἀργυρεῖς καὶ *argenti & auri captiva ducet in*
χρυσεῖς, μετ' αἰχμαλωσίας οἷσι *Ægyptum. Ipse prævalebit ad-*
εἰς Ἀιγύπτion, καὶ αὐτὸς σῆσει *versus Regem Aquilonis.*
ὑπὲρ βασιλεία τῆ Βορρᾶ.

9. Καὶ ἐισελεύσεται εἰς τὴν 9. *Et intrabit in regnum Rex*
βασιλείαν τῆ βασιλείως τῆ Νότῃ, *Austri, & revertetur ad terram*
καὶ ἀναστρέψει εἰς τὴν γῆν αὐτῆς. *suam.*

Ecce rem videmus tot ante annis prænuntiatam, quâcum optimè conspirant nobilissima duo monumenta: unum, si Judæam respicias, in aquilonari mundi plagâ, alterum in australi positum; *Milesium* dico, & *Adulitanum*. Illud enim ad Seleucum Callinicum spectans, etiam nunc prope Miletum, in Ioniæ confiniis, extat: Hoc verò, ad Ptolemæum pertinens Euergeten, apud Adulen, Sinûs Arabici emporium, intra Æthiopiæ olim fines est repertum.

Monumentum Milesium Seleuci Callinici.

LOCUS est, è regione Sami Insulæ, *Joran* nunc Turcis dictus, in quo multæ humi confractæ jacent, multæ rectæ stant columnæ, spectabiles adhuc reliquæ prægrandis istius Templi, Oraculique, quod primò Branchidæ Apollinis, postea Didymæi fuit. Conditum illud à Milesiis, mediâ inter urbem & Posideum promontorium viâ, multis, (ut inquit Strabo) antiquarum artium donariis, à regibus & principibus ditatum fuit. Quos * inter Seleucus Callinicus, fraterque ejus Antiochus Hierax, jam tum Rex Asiæ appellatus, amplissimam hanc, quæ sequitur, Dedicationem fecere: piâ scilicet in Apollinem & Servatores Deos gratitudine, ob Seleucum insperatò salvum & incolumem, & ob pacem eodem tempore cum Ptolemæo Euergete in decem annos factam. Hæc relata à Justino, & Plutarcho, pertinent ad annum ante Christum 243, æræ Seleucidarum septuagesimum, Regis Seleuci quartum. Ipsi verò ad Milesios epistola, & indictum Apollini sacrificium, vasorum quoque, unguentorum, & aromatum recensio; cum ad-

* Vid. Not. I.

scripto

scripto singulorum pondere, incisa sunt marmoreo quadrato lapidi, quem subter tuguriolum, à boreali Templi latere, bis vidit, & exscripsit illustrissimus Cos. Sherardus: Annis 1709, & 1716.

ΕΠΙΣΤΕΦΑΝΗΦΟΡΟΥΠΟΣΕΙΔΙΠΡΟΥ
ΤΑΜΙΕΥΟΝΤΩΝΤΩΝΙΕΡΩΝΧΡΗΜΑ
ΤΩΝΤΙΜΕΑΤΟΥΦΥΡΣΩΝΟΣΑΡΙΣΤΑΓΟΡΑ
ΤΟΥΝΑΗΜΟΝΟΣΚΛΕΟΜΗΔΟΥΣΤΟΥΚΡΕΙ
ΣΟΝΟΣΦΙΛΙΠΠΟΥΤΟΥΣΩΣΙΣΤΡΑΤΟΥΑΛΕΞΑΝ
ΔΡΟΥΤΟΥΔΟΧΗΓΟΥΠΟΛΥΞΕΝΟΥΤΟΥΒΑΒΩΝΟΣ
ΤΑΔΕΑΝΕΘΗΚΑΝΒΑΣΙΛΕΙΣΣΕΛΕΥΚΟΣΚΑΙ
ΑΝΤΙΟΧΟΣΤΑΕΝΤΗΙΕΠΙΣΤΟΛΗΙΕ
ΓΡΑΜΜΕΝΑ
ΒΑΣΙΛΕΥΣΣΕΛΕΥΚΟΣΜΙΛΗΣΙΩΝΤΗΙΒΟΥΛΗΙ
ΚΑΙΤΩΙΔΗΜΩΙΧΑΙΡΕΙΝΑΦΕΣΤΑΛΚΑΜΕΝΕΙΣ
ΤΟΙΕΡΟΝΤΟΥΑΓΟΛΛΩΝΟΣΤΟΥΕΝΔΙΔΥΜΟΙΣ
ΤΗΝΤΕΛΥΧΝΙΑΝΤΗΝΜΕΓΑΛΗΝΚΑΙΠΟΤΗΡΙΑ
ΧΡΥΣΑΚΑΙΑΡΓΥΡΑΕΙΣΑΝΑΘΕΣΙΝΤΟΙΣΘΕΟΙΣ
ΤΟΙΣΣΩΤΗΡΣΙΚΟΜΙΖΟΝΤΑΓΟΔΙΑΝΘΗΝΕΡΙ
ΓΡΑΦΑΣΕΧΟΝΤΑΥΜΕΙΣΟΥΝΟΤΑΝΓΑΡΑΓΙ
ΝΗΤΑΙΛΑΒΟΝΤΕΣΑΥΤΑΑΓΑΘΗΙΤΥΧΗΙ
ΑΠΟΔΟΤΕΕΙΣΤΟΙΕΡΟΝΙΝΑΕΧΗΤΕΣΓΕΝΔΕΙΝ
ΚΑΙΧΡΗΣΘΑΙΥΓΙΑΙΝΟΝΤΩΝΗΜΩΝΚΑΙΕΥΤΥΧΟΥΝ
ΤΩΝΚΑΙΤΗΣΠΟΛΕΩΣΔΙΑΜΕΝΟΥΣΗΣΩΣΕΓΩ
ΒΟΥΔΟΜΑΙΚΑΙΥΜΕΙΣΧΡΗΣΘΕΕΝΤΕΤΑΛΜΕΝΗΙΤΗΙ
ΔΕΠΟΔΙΑΝΘΗΚΑΙΤΗΝΑΝΑΘΕΣΙΝΓΟΙΟΥΜΕΝΟΙ
ΤΩΝΑΦΕΣΤΑΛΜΕΝΩΝΣΥΝΤΕΛΕΣΑΤΕΤΗΝΘΥΣΙΑΝ
ΗΝΣΥΝΤΕΤΑΧΑΜΕΝΑΥΤΟΙΣ.ΥΝΕΠΙΜΕΛΗΘΗΤΕ
ΟΥΝΙΝΑΓΕΝΗΤΑΙΚΑΤΑΤΡΟΓΟΝΤΩΝΔΕΑΦΕΣ
ΤΑΛΜΕΝΩΝΧΡΥΣΩΜΑΤΩΝΚΑΙΑΡΓΥΡΩΜΑΤ
ΩΝΕΙΣΤΟΙΕΡΟΝΥΠΟΓΕΓΡΑΦΑΥΜΙΝΤΗΝΓΡΑΦΗΝ
ΙΝΑΕΙΔΗΤΕΚΑΙΤΑΓΕΝΗΚΑΙΤΟΝΣΤΑΘΜΟΝ
ΕΚΑΣΤΟΥΕΡΡΩΣΣΘΕ

ΓΡΑΦΗΧΡΥΣΩΜΑΤΩΝΤΩΝΑΦΕΣΤΑΛΜΕΝΩΝ

ΦΙΑΛΗΚΑΡΥΩΤΗΑΓΑΘΗΣΤΥΧΗΣΜΙΑΘΛΗ
ΔΡΑΧΜΑΙΔΙΑΚΟΣΙΑΙΤΕΣΣΕΡΑΚΟΝΤΑΕΠΤΑ
ΑΛΛΗΚΑΡΥΩΤΗΘΕΜΙΔΟΣΜΙΑΘΛΗΔΡΑΧΜΑΙ
ΕΚΑΤΟΝΕΝΕΝΗΚΟΝΤΑΑΛΛΗΚΑΡΥΩΤΗΑΝΤΟΥΣ
ΜΙΑΘΛΗΔΡΑΧΜΑΙΕΚΑΤΟΝΕΝΕΝΗΚΟΝΤΑΟΚΤΩ
ΤΡΕΙΣΟΒΟΛΟΙΑΛΛΗΚΑΡΥΩΤΗΕΚΑΤΗΜΙΑΘΛΗ
ΔΡΑΧΜΑΙ

68 MONUMENTUM MILESIUM

ΔΡΑΧΜΑΙΕΚΑΤΟΝΔΕΚΑΤΡΕΙΣΠΑΛΙΜΠΟΤΩΝ
 ΤΡΑΓΕΛΑΦΩΝΠΡΟΤΟΜΩΝΕΣΓΕΓΡΑΜΜΕΝΩΝ
 ΑΓΟΛΛΩΝΟΣΨΕΥΓΟΣΕΝΟΛΚΗΔΡΑΧΜΑΙΤΡΙΑ
 ΚΟΣΙΑΙΔΕΚΑΟΚΤΩΤΡΕΙΣΟΒΟΛΟΙΑΛΛΟΠΑΛΙΜΠΟ
 ΤΟΝΕΛΑΦΟΥΠΡΟΤΟΜΗΕΠΙΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟΝ
 ΑΡΤΕΜΙΔΟΣΕΝΟΛΚΗΔΡΑΧΜΑΙΕΚΑΤΟΝΕΞΗΚΟΝ
 ΤΑΜΙΑΚΕΡΑΣΕΠΙΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟΝΔΙΙΣΩΤΗΡΙΕΝ
 ΟΛΚΗΔΡΑΧΜΑΙΕΚΑΤΟΝΕΒΔΟΜΗΚΟΝΤΑΤΡΕΙΣ
 ΤΡΕΙΣΟΒΟΛΟΙΟΙΝΟΧΟΑΘΕΩΝΣΩΤΗΡΩΝΜΙΑ
 ΟΛΚΗΔΡΑΧΜΑΙΤΡΙΑΚΟΣΙΑΙΟΓΔΟΗΚΟΝΤΑ [ΞΞΞ]
 ΨΥΚΤΗΡΒΑΡΒΑΡΙΚΟΣΛΙΘΟΚΟΛΛΟΣΕΠΙΓΕΓΡΑΜ
 ΜΕΝΟΣΣΩΤΕΙΡΑΣΕΙΣΕΧΩΝΑΠΟΠΕΠΤΩΚΟΤΑ
 ΚΑΡΥΑΕΠΤΑΟΛΚΗΔΡΑΧΜΑΙΤΡΙΑΚΟΣΙΑΙΕΒΔΟ
 ΜΗΚΟΝΤΑΔΥΟΜΑΨΟΝΟΜΟΝΧΡΥΣΟΥΝΟΛΚΗ
 ΔΡΑΧΜΑΙΧΙΛΙΑΙΟΓΔΟΗΚΟΝΤΑΟΚΤΩΕΙΣΤΟΓ
 ΑΝΧΡΥΣΩΜΑΤΩΝΔΡΑΧΜΑΙΤΡΙΣΧΙΛΙΑΙΔΙΑ
 ΚΟΣΙΑΙΤΕΣΣΕΡΑΚΟΝΤΑΟΚΤΩΟΒΟΛΟΙΤΡΕΙΣ
 ΣΚΥΦΟΣΑΡΓΥΡΟΥΣΤΟΡΕΥΤΟΣΨΩΩΤΟΣ
 ΕΧΩΝΣΧΟΙΝΙΔΑΕΙΣΟΛΚΗΔΡΑΧΜΑΙΤΡΙΑΚΟΣΙΑΙ
 ΟΓΔΟΗΚΟΝΤΑΨΥΚΤΗΡΑΡΓΥΡΟΥΣΜΕΓΑΣ
 ΔΙΩΤΟΣΟΛΚΗΔΡΑΧΜΑΙΕΝΑΚΙΣΧΙΛΙΑΙ
 ΔΙΒΑΝΩΤΟΥΤΑΛΑΝΤΑΔΕΚΑΣΜΥΡΝΗΣ
 ΤΑΛΑΝΤΟΝΕΝΚΑΣΙΑΣΜΝΑΙΔΥΟΚΙΝΝΑΜΩ
 ΜΟΥΜΝΑΙΔΥΟΚΟΣΤΟΥΜΝΑΙΔΥΟΛΥΧΝΙΑ
 ΧΑΛΚΗΜΕΓΑΛΗΕΠΡΟΣΤΕΤΑΓΕΝΔΕΚΑΙΘΥΣΙΑΝ
 ΤΩΙΘΕΩΗΠΕΡΕΙΑΧΙΔΙΑΚΑΙΒΩ.ΔΩΔΕΚΑ

Idem Gracè & Latinè.

Ἐπὶ Στεφανηφόρου Ποσειδίππου, *Sub Stephanephoro Posidippo,*
 ταμιβούλων τῶν ἱερῶν χρημά- *Præfedisque Sacri Ærarii Ti-*
 των Τιμέα τῷ Φυρσῶνος, Ἀριστα- *mea F. Phyrsonis, Aristagora F.*
 γόρα τῷ Ναήμονος, Κλεομένης *Naëmonis, Cleomede F. Creisonis,*
 τῷ Κρείσονος, Φιλίππου τῷ Σω- *Philippo F. Sofistrati, Alexandro*
 σισράτης, Ἀλεξάνδρου τῷ Λοχήγῃ, *F. Lochegi, Polyxeno F. Babonis,*
 Πολυξένου τῷ Βαβῶνος, τὰ δὲ ἀνέ- ⁽¹⁾ *Reges Seleucus & Antiochus*
 θηκαν ⁽¹⁾ Βασιλεῖς Σέλευκος καὶ *hæc quæ in Epistolâ sunt scripta*
 Ἀντίοχος τὰ ἐν τῇ ἐπιστολῇ γε- *dedicavêre.*
 γραμμένα.

Βασι-

Βασιλεὺς Σέλδουκος Μιλησίων
τῇ Βελῇ καὶ τῷ Δήμῳ χαίρειν.
Ἀφεςάλακαμεν εἰς τὸ Ἱερόν τε Ἀ-
πόλλωνος τε ἐν Διδύμοις τήν τε
λυχνίαν τὴν μεγάλην, καὶ ποτήρια
χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ, εἰς ἀνάθεσιν
τοῖς Θεοῖς τοῖς Σωτήρσι, κομίζον-
τα ⁽²⁾ Πολιάνθην, ἐπιγραφὰς ἑ-
χούσα. Ὑμεῖς ἐν ὅταν παραγίνηται
λαβόντες αὐτὰ ἀγαθῇ τυχῇ ἀπο-
δοτέε εἰς τὸ Ἱερόν, ἵνα ἔχητε σπένδειν
καὶ ⁽²⁾ χεῖσθαι, ὑγιαίνοντων ⁽³⁾ ἡ-
μῶν, καὶ ⁽³⁾ δυνυχένων, καὶ τῆς πό-
λεως ⁽³⁾ διαμενέσης, ὡς ἐγὼ βέ-
λομαι καὶ ὑμεῖς. ⁽²⁾ Χεῖσατε ἐντε-
ταλμένη τῇδε Πολιάνθῃ, καὶ τὴν ἀ-
νάθεσιν ποιέμενοι τῶν ἀφεςαλ-
μένων συνελέσατε τὴν θυσίαν, ἣν
συντελέχαμεν αὐτοῖς. Συνεπιμελή-
θητε ἐν ἵνα γένηται κατὰ τρόπον. Τῶν
δὲ ἀφεςαλμένων χρυσωμάτων καὶ
ἀργυρωμάτων εἰς τὸ Ἱερόν ὑπο-
γέγραφα ὑμῖν τὴν γραφὴν, ἵνα
εἰδῆτε καὶ τὰ γένη καὶ τὸν σάββον
ἐκάστη. Ἐρρωθε.

Rex Seleucus Milesiorum Con-
cilio & Populo Salutem. Misi-
mus ad Templum Apollinis Didy-
mei tum grande illud Candela-
brum, tum Pocula aurea & ar-
gentea, in dedicationem Diis Ser-
uatoribus, deferentia ⁽²⁾ Polian-
tham, Inscriptiones habentia. Vos i-
gitur, cum pervenerint, eadem bonâ
cum fortunâ recipientes, recondite
in Templo, ut habeatis & libare,
& ⁽²⁾ perungi, occasione ⁽³⁾ sa-
lutis, & ⁽³⁾ prosperitatis nostræ,
& ⁽³⁾ Civitatis in suo statu per-
manentis, prout ego & vos op-
tamus. ⁽²⁾ Perungimini hanc quam
mandavimus Polianthâ, missorum-
que facientes dedicationem, per-
agite sacrificium quod cum iis
unâ ordinavimus. Communi igitur
curâ id agite ut hæc rite fiant.
Vasorum verò Auri & Argenti,
quæ missa sunt ad Templum,
scriptum vobis Catalogum subjunxi,
ut noscatis tum genera, tum pon-
dus singulorum. Valete.

Γραφὴ χρυσωμάτων τῶν ἀφεςαλ-
μένων.

Aureorum quæ missa sunt Ca-
talogus.

1. Φιάλη ⁽⁴⁾ Καρυώτη Ἀγα-
θῆς Τυχῆς μία. Ὀλκὴ δραχμαὶ
διακόσιαι τεσσαράκοντα ἐπτά.

2. Ἄλλη Καρυώτη Θέμιδος

1. Phiala ⁽⁴⁾ Caryota Bonæ For-
tunæ una. Ponderus drachmæ du-
centæ quadraginta septem.

2. Alia Caryota Themidis una.
T μία

70 MONUMENTUM MILESIUM

μία Ὀλκή δραχμαὶ ἑκατὸν ἐνε-
νήκοντα.

3. Ἄλλη Καρυώτη Ληϊστὴς μία.
Ὀλκή δραχμαὶ ἑκατὸν ἐνενήκοντα
ὀκτώ, τρεῖς ὄβολοι.

4. Ἄλλη Καρυώτη Ἑκάτης μία.
Ὀλκή δραχμαὶ ἑκατὸν δεκαεῖς.

5. Παλιμπότων⁽¹⁾ Τραγελά-
φων προτομῶν, ἐσγεγραμμένων Α-
ΠΟΛΛΩΝΟΣ, ζεύγος ἑν. Ὀλκή
δραχμαὶ τετρακόσται δεκαὸκτώ,
τρεῖς ὄβολοι.

6. Ἄλλο παλίμπορον ἐλάφης
προτομή, ἐπιγεγραμμένον ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ,
ἑν. Ὀλκή δραχμαὶ ἑκατὸν ἐξήκοντα
μία.

7. Κέρας ἐπιγεγραμμένον ΔΙ-
ΣΩΤΗΡΙ ἑν. Ὀλκή δραχμαὶ ἑκα-
τὸν ἐβδομήκοντα τρεῖς, τρεῖς ὄβο-
λοι.

8. Οἰνοχόα Θεῶν Σωτήρων
μία. Ὀλκή δραχμαὶ τετρακόσται
ὀγδοήκοντα ἐπτά.

9. Ψυκτὴς Βαρβαρικὸς λιθό-
κολλος, ἐπιγεγραμμένος ΣΩΤΕΙΡΑΣ,
εἷς,⁽⁶⁾ ἔχων ἀποπεπρωκότα κέρα
ἐπτά. Ὀλκή δραχμαὶ τετρακό-
σται ἐβδομήκοντα δύο.

10. Μαζονόμον χρυσῶν. Ὀλ-
κή δραχμαὶ χίλια ὀγδοήκοντα
ὀκτώ.

Ἐἰς⁽⁷⁾ τὸ πᾶν Χρυσωμάτων
δραχμαὶ τετραχίλια διακόσται

*Pondus drachmæ centum nona-
ginta.*

3. *Alia Caryota Latonæ una.
Pondus drachmæ centum nona-
ginta octo, tres oboli.*

4. *Alia Caryota Hecates una.
Pondus drachmæ centum & tre-
decim.*

5. *Par unum gemini haustūs
proculorum,⁽¹⁾ Tragelaphorum ef-
figie, inscriptorum APOLLINIS.
Pondus drachmæ trecentæ octode-
cim, tres oboli.*

6. *Aliud gemini haustūs po-
culum, cervi effigie, unum, in-
scriptum DIANÆ. Pondus drach-
mæ centum sexaginta una.*

7. *Cornu unum, inscriptum
IOVI SERVATORI. Pondus drach-
mæ centum septuaginta tres, &
tres oboli.*

8. *Trulla Deorum Servatorum
una. Pondus drachmæ trecentæ
octoginta septem.*

9. *Crater unus refrigeratorius,
Barbaricus, gemmatus, inscrip-
tus SERVATRICIS, carya⁽⁶⁾ habens
decidua septem. Pondus drach-
mæ trecentæ septuaginta duo.*

10. *Mazonomum aureum.
Pondus drachmæ mille octoginta
octo.*

*Summā⁽⁷⁾ totali Vasorum au-
ri drachmæ ter mille, ducentæ*

τεσσαράκοντα ὀκτώ, ὅβολοι τρεῖς.

quadraginta octo, tres oboli.

1. Σκύφος ἀργυρεὺς τοξοδιδὺς ζωῶν, ἔχων χοινίδα, εἷς. Ὀλικὴ δραχμαὶ τριακόσιαι ὀγδοήκοντα.

1. *Scyphus unus argenteus, cælatus, figuris animalium distinctus, junci odorati unguentum habens. Ponderus drachmæ trecentæ octoginta.*

2. Ψυκτὴς ἀργυρεὺς μέγας διῶλος. Ὀλικὴ δραχμαὶ ἑνακτὴς χίλιαι.

2. *Crater refrigeratorius, prægrandis argenteus, ansas habens duas. Ponderus drachmæ novies millenæ.*

1. Λιβανωτὴς τάλαντα δέκα.

1. *Thuris talenta decem.*

2. Σμύρνης τάλαντον ἓν.

2. *Myrrhæ talentum unum.*

3. Κασίας μναὶ δύο.

3. *Cassæ libræ duæ.*

4. Κινναμώμης μναὶ δύο.

4. *Cinnamomi libræ duæ.*

5. Κόστος μναὶ δύο.

5. *Costi libræ duæ.*

Λυχνία χαλκῇ μεγάλῃ.

Candelabrum grande æreum.

Ἐπρόσέταξεν δὲ καὶ θυσίαν τῷ Θεῷ Ἱερεῖα χίλια καὶ Βω. δώδεκα.

Simul etiam Deo [Apollini] sacrificium ordinavit, Victimæ mille, & Aras duodecim.

Ad Monumentum Milesium Notæ.

(1) **S**eleucus Callinicus Fraterque ejus Antiochus Hierax. Hi sunt qui in monumento βασιλεῖς Σέλευκος καὶ Ἀντίοχος nominantur. De iis verò sic Justinus lib. 27: cap. 2. Seleucus à Ptolemæo victus Antiochiam confugit. Inde ad Antiochum fratrem literas facit, quibus auxilium ejus implorat; oblatâ ei Asiâ intra fines Tauri montis. Antiochus autem cùm esset annos xiv natus, supra ætatem regni avidus occasionem non tam pio animo quàm offerebatur arripuit; unde Hierax est cognominatus. Interea Ptolemæus Euergetes cùm Antiochum in auxilium Seleuco venire cognovisset, ne cum duobus uno tempore dimicaret, in annos decem cum Seleuco pacem facit. Sed pax ab hoste data interpellatur à fratre. Et tamen hac ipsâ occasione Antiochus fraterni in Seleucum animi nobile exemplum edidit; eo nomine à Plutarcho non semel in bonorum Fratrum numerum relatus. tractatu nempe de fraterno amore, p. m. 489; & in Apophthegmatis; pag. 184. Ἀντίοχος δὲ ἐπικληθεὶς Ἱεραξ ἐπολέμει περὶ βασιλείαν πρὸς τὸν ἀδελφὸν Σέλευκον. ἐπεὶ δὲ ὁ Σέλευκος ἡττηθεὶς ὑπὸ Γαλατῶν ἑδάμην φανερός ἦν, ἀλλ' ἐδόκει κατακεκρόσθαι, θείας τὴν πορφύρεσιν ὁ Ἀντίοχος φαιδρὸν ἱμάτιον ἀνέλαβε· μετ' ὀλίγον δὲ πυθόμενος τὸν ἀδελφὸν σώζεσθαι, ἐυαγγέλιόν τις Θεοῦ ἐβύσε, καὶ τὰς πόλεις τὰς ὑφ' ἐαυτὸν σεφανηφορεῖν ἐποίησεν. i. e. Antiochus cognomento Hierax bellum de regno adversus fratrem Seleucum gerebat. Cùm verò Seleucus à Gallis victus nusquam appareret, at in pugνᾷ occisus putaretur, deponens purpuram Antiochus pullam vestem induit. Paulo post audito fratrem incolumem vivere, evangelia Diis sacrificavit, & civitatibus sibi

72 MONUMENTUM MILESIUM, &c.

sibi subditis Stephanephorium indixit. Habes, lector, occasionem & indicti solennis sacrificii, & inscripti lapidis, & suscepti in eodem voluendo hujus studii & laboris.

(2) Κομίζοντα Πολιάνθη — ἵνα ἔχηε — χεῖρα. Iterumque χεῖρα ἐντέταλμένη τῇδε Πολιάνθῃ. i. e. *Pocula Poliantbam deferentia, ut haurias perungi.* Iterumque *Perungimini hac quam mandavimus Poliantbā.* Vox Poliantha unguentum hic significat Polianthinum, ut Oenantha sæpius Oenanthinum, & Schoenis hic inferius Schoenanthinum. Huic verò Polianthino hac occasione oblato mysterium & superstitio non levis inerat. Etenim id tradit Plinius lib. 21. cap. 7. apud Græcos Polium herbam, odorato flore, foliis canis, interponi vestibus gratissimum; *inclytam Musæi & Hesiodi laudibus, ad omnia utilem prædicantium, superque cætera ad famam & dignitates.* Iterumque cap. 20. *Polio Musæus & Hesiodus perungi jubent, dignationis gratiā, gloriæque avidos polium tractare, colere.* — Læctione igitur certissimā, reposui literis minusculis ΧΡΙΣΘΑΙ, pro ΧΡΑΣΘΑΙ, quod in Apographo clarè quidem sed mendosè legitur. Nimirum ad tam solennis Stephanephorii, sacrificii, atque epuli lautitiam id unicè pertinebat, ut libantes & epulantes omnes olei & unguenti copiā diffunderent.

(3) Ὑγιανόων ἡμῶν, i. e. *occasione salutis nostræ*: post acceptam scilicet ab Antiocho & Gallis cladem. καὶ ἐὺτυχάνων, i. e. *prosperitatis*, ob pacem cum teterrimo hoste Ptolemæo Euergete pactam. καὶ πόλεως διαμένους, i. e. *& civitatis in statu pristino manentis.* Nuper enim Dominum mutaverat, accepto Ptolemæi iugo, qui Ioniam, & Cariam, & Hellespontum, & vicinas ubique Provincias longè latèque spoliaverat; hoc verò anno, secundum prophetiam & inscriptionem sequentem, reversus est in terram suam.

(4) Φιάλη καρυώτη Phiala Caryota i. e. *Poculum aureum, intercurrente palmæ fructu cum spathis suis, seu palmitibus, cælatum: unde lucem accipit Martialis istud Epigramma (l. 13. 27.) Spatbation Caryotarum inscriptum. Aurea porrigitur Jani Caryota Calendis.*

(5) Παλίμποτων Τραγελάφων ποτομῶν, *Poculorum gemini haustus, Tragelaphorum effigie.* Παλίμποτον affectata erat poculi species, ut etiam ἀμφίθετον, διπύθμενον, ἀμφικύπελλον; aliaque ita callido secretoque artificio elaborata, ut semel epota computatorem deciperent, iterum potari postulantia. Huic poculorum pari data est Tragelaphi, i. e. Hirco-cervi effigies, animalis ad proverbium usque rari. Vidimus tamen ex Asia huc allatum: alteriusque à se visi imaginem Petrus Bellonius inter rarissimè observata retulit; *libro Observationum 1. cap. 54.*

Cætera in hoc lapide memorata pocula (ne nimii simus in singulis enarrandis) habes Lector, exhausta à Sophistis, in elegantissimo apud Athenæum convivio, *lib. xi.* Obtimebit autem, in his reddendis, optima Macrobiani regula, Virgilii auctoritate tradita. *Nomina poculorum Vergilius plerumque Græca ponit; ut Carthesia, ut Cymbia, ut Cantharos, ut Scyphos. Ea autem cujus figuræ sint, quisve eorum fecerit mentionem, nemo quærit; contenti scire cujuscumodi esse pocula.* Macrobiani. Saturn. 1. 5. c. 21.

(6) Ἐχὼν ἀποπεπληνῶτα κάρυα ἐπὶ αὐτῷ, i. e. *Carya habens decidua septem.* Aut subest hic aliquid mysterii, aut nuces intelligit aut caryotidas, ab artifice tam mirā arte repræsentatas; ut jam nunc à ramusculo videare delapsas cernere, recensque ab involucris suis, seu calycibus exclusas.

(7) Ἐἰς πέντε πᾶν. Quod Latine *summā totali* dixeris, sed ad verbum Anglicè, *in all.* Totum verò partibus æquandum demonstrat pro imperfecto isto [ΕΞΗ] ΕΠΤΑ, i. e. *Septem* debere legi. Singula enim sic collecta pondera summam reddunt drachmarum 3248, cum obolis insuper tribus. Notum verò sex obolos unam conficere drachmam; drachmamque auream, docentibus id Suidā & Hesychio, decuplam fuisse argenteæ; adeoque eam valuisse monetæ hodiernæ Anglicanæ 0 l. 6 s. 5 d. ½ i. e. *sex solidos, quinque denarios, cum dimidio.* Exsurgit igitur (præter unguenta & aromata) donariorum *Auri* nostrā monetā valor; libræ sterlingæ 1048. solidi 19, denarii 10. *Argenti*; lib. st. 302. sol. 18. den. 6. cum dimidio.

Monumentum Adulitanum Ptolemæi Evergetis.

POST pacem in decem annos cum Seleuco pactam, eamque ulterius in alios decem propagatam, nihil egisse visus Ptolemæus vix fando quidem audiit in Historiâ. Cùm ecce! Justino rerum potiente, plusquam septingentis post Regem Ptolemæum annis, bonus vir Cosmas Indicopleustes, cognomen à navigatione Indicâ adeptus, nova multa, eaque non incerta ex orbe Australi retulit. Inscriptum intelligo monumentum; in quo non illa tantum Imperii Seleuciani devastatio, sed & res ad Austrum gestæ contra Arabicas Æthiopicasque gentes, ad finem usque regni recitantur. Hoc Cosmas, ad demerendam, quæ egregiè potuit, posteritatem, Topographiæ Christianæ, scripto à se operi inseruit. Ejusque Topographiæ vetustum admodum exemplar unciali, noni ut putatur sæculi, Romæ extat in Bibliothecâ Vaticanâ; alterum uno sæculo recentius Florentiæ in Laurentianâ. Monumentum igitur è MS. Vaticano A. D. 1632. Leo Allatius in folio separato edidit. Idem A. D. 1672 è folio expressum Allatiano, & Hannonis periplo conjunctum, Berkelius servare voluit; iterumque A. D. 1685. inter Miscellanea eruditæ Antiquitatis, Joannes Sponius. Interea Thevenotius nactus exemplar Bigotianum, è Laurentiano Codice descriptum, in suo illud Itinerario Gallicè scripto dederat. Omnes verò nuper superavit Rev. B. Montfauconii industrius & ingenuus labor, editâ ex eodem codice integrâ Topographiâ Christianâ A. D. 1706. Ubi *perinsigne*, inquit, *monumentum antiquitatis studiosis offert Cosmas, dum Inscriptionem nobis Ptolemæi, tertii Regis Ægyptii cognomine Evergetis, in extremis Æthiopie quæ Ægyptum respicit partibus, exscriptam à se literis consignavit. Illa verò omnes ejusdem Ptolemæi tam in Oriente (Aquilone rectius dixisset) quàm in Æthiopie, & Arabie partibus, expeditiones minutatim enarrat; ut pulchrior, & ad Historiam opportunior, altera nusquam compareat.* Eadem de Monumento honorifica sensere If. Vossius, Spanhemius, & Vaillantius; alique Inscriptione usi Principes in Literaturâ Viri. Unus de eo dubitavit Clariss. Dulodorus Berolinensis, Begerus is est, in Thes. Brand. Vol. iii. pag. 32. Huic autem mox in notis responsuri, Cosmam nunc ipsum audiamus, rem plenè quidem, sine arte, sine

U

fuo

74 MONUMENTUM ADULITANUM

fuco enarrantem; probum mercatorem Iqui non voluit, simplicem & semidoctum monachum, qui hæc non potuit confingere. Ut taceam nullum tunc fuisse Annium Viterbensē, nullum tunc Cyriacum Anconitanum, quibus figmenta inscriptionum fuere cordi.

E Cosmæ Topographiâ Christianâ A. D. 1445. scriptâ, pag. 140.

(¹) Ἐν τῇ Ἀδύλῃ (¹) τῇ κα-
λαμένη τῶν Ἀιθιοπῶν πόλει, ὡς ἀπὸ μιλίων
δύο, λεμένη ὑπαρχέσῃ (²) Ἀξιω-
μιτῶν ἔθνεσ, ἐνθα καὶ τὴν ἐμπο-
ρείαν ποιέμεθα, οἷον ἀπὸ Ἀλεξαν-
δρείας καὶ ἀπὸ Ἑλὰ ἐμπορευόμε-
νοι, δίφρος ἐστὶ κείμενος ἐν τῇ ἀρχῇ
τῆς πόλεως, κατὰ τὸ θυρικὸν μέρος,
προσέχων ἐπὶ τὴν ὁδὸν Ἀξιώμεως,
μαρμαρίνος, ἐνὸς τῶν βασιλευ-
σάων ἐνλαῦθα Πτολεμαίει, ἀπὸ
δοκιμασίης μαρμαρεῖς λευκοὶ οἶα
εἰσι τὰ τετραπέζια τὰ λευκὰ, ἔ-
μέντοι Προκοννήσιος ἔχων βάσιν
τέτραγωνον, καὶ τέσσαρα κόνια
λεπτὰ, μικρὰ, εἰς τὰς τέσσαρας
γωνίας, καὶ ἓνα παχύτερον μέσον
γεγλυμμένον χοινῶλον, καὶ ἐπάνω
τῶν κονίων τὸ κάθισμα, καὶ τὸ
ἀνακλιῶν τὸ ὀπίθεν τῆς θρόνου, καὶ
τὰ παρ' ἐκάτερα πλῆθρα, δεξιὰ
καὶ ἀριστερά. Ὅλος ὁ δίφρος, καὶ
ἡ βάσις, καὶ τὰ πέντε κόνια, καὶ
τὸ κάθισμα, καὶ τὸ ἀνακλιῶν τὸ
ὀπίθεν τῆς θρόνου, καὶ τὰ παρ' ἐ-
κάτερα πλῆθρα, ὅλα εἰς λίθος γε-
γλυμμένος, ἔχων ὅλος ὡς πήχεις
δύο ἡμισυ, ὡς αἱ παρ' ἡμῶν καλεόμε-

(²) *In maritimâ Æthiopum,*
Adule (¹) *vocatâ, urbe, quasi du-*
obus à mari milliaribus, Axiomi-
tarum portu, ubi mercaturam ab
Alexandriâ scilicet & ab Elâ
negotiantes exercemus, Sella est
lapidea, sita ad ingressum urbis
occidentalem, contigua viæ quâ
Axomen itur, ad Ptolemæorum
unum qui hic regnare spectans,
lapide candido pretioso facta,
cujusmodi sunt mensæ candidæ,
non autem Proconnesio. Basin ha-
bet quadratam, &, ad quatu-
or angulos columellas quatuor,
graciles, exiguas, mediâ verò
unâ crassiore, sculptili con-
tortilique opere; supraque colu-
mellas sedem, & reclinatoriam
ponè thronum tabulam, & la-
tera ab utrinque dextra & si-
nistra. Tota ipsa sella, & ba-
sis, & columellæ quinque, &
sedes, & reclinatoria ponè thro-
num tabula, & duo utrinque la-
tera; unus sunt lapis sculptilis,
habens totus cubitos circiter duos,
cum dimidio, eâ quâ apud nos
Cathedræ quæ vocantur formâ.

καὶ

ναι καθέδραι. Ὅπιθεν δὲ αὐτῆ. τῷ δίφρῳ ἄλλο μάγμαρην ἀπὸ Βασανίτις λίθου ἐστὶν ἰσάμενον, ὥσπερ πηχῶν τελευτῶν, τετραγώνον, ὡς εἰκὼν, ἧς ἡ κεφαλὴ τὸ μέσον μὲν ὀξὺ ἄνω, τὰ παρ' ἐκάτερα δὲ μικρόν χαμηλότερα ὡς τύπον τῆς σοιχείας τῆς [Λ]αμῆδαι, ὅλον δὲ τὸ σῶμα τετραγώνον. Νυνὶ δὲ αὐτὴ ἡ εἰκὼν, ἐκπεπρωμένη ἐστὶν ὅπιθεν τῷ δίφρῳ, τὸ κάτω πάνυ μέρος αὐτῆς κλαδὺν καὶ ἀπολεσθῆναι. Ὅλον δὲ τὸ μάγμαρην καὶ ὁ δίφρος πεπληρωμένα γραμμάτων Ἑλληνικῶν. Παρόντι ἐν μοι ἐν ταῖς τόποις ἐκείνοις πρὸς τέτων τῶν ἐνιαυτῶν εἴκοσι πέντε, πλέον ἢ ἑλπίην, ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς βασιλείας Ἰερώνου, τῶν Ῥωμαίων Βασσιλέως, ὁ τῆνικαὺτα βασιλεύς τῶν (b) Ἀξιωματῶν (2) Ελεσβαάν, μέλων ἐξίεναι εἰς πόλεμον πρὸς τοὺς Ὀμηρίτας τὰς πέρας, γράφει τῷ ἀρχοντὶ Ἀδελφῇ, ἀναλαβεῖν τὰ ἴσα τῶν γεγραμμένων ἐν τῷ δίφρῳ τῷ Πτολεμαϊκῷ, καὶ τῇ εἰκόνι, καὶ ἀποσεῖλαι αὐτῷ. Καλέσας δὲ με, ὁ τότε ἀρχων, ὀνόματι Ἀσβᾶς, καὶ ἄλλον ἕνα πραγματευτήν, ὀνόματι Μηνᾶν, ὃς γενόμενος μοναχὸς ἐν τῇ Ῥαϊθῇ καὶ πρὸς πολλὰ τὸν βίον μετήλλαξε, κελύει ἡμῖν ἀπελθεῖν καὶ ἀναλαβεῖν τὰ γεγραμμένα. Λαβόντες δὲ δέδωκαμεν τῷ ἀρχοντι, καὶ ἀρχόντις αὐτοῖς τὰ ἴσα,

Verum pone ipsam sellam adstat alius Basanitici generis lapis, circiter cubitorum trium, quadrangulus, ad modum tabulae pictoriae, cuius caput in medio quidem superne est acutum, at utrumque paulo infra latus formam efficit elementi Λαμῆδαι, & totum subtus corpus est quadrangulum. Jam vero ipsa tabula pone sellam delapsa est: Parsque ejus infima confracta & deperdita. Totus autem lapis & ipsa sella plena sunt Graecis Literis. Cum vero praesens iis in locis essem annis ab hinc plus minus viginti quinque, sub initium principatus Justinian Romanorum Imperatoris, Eleban, tunc (b) Axiomitarum (2) Rex, expeditionem suscepturus contra Homeritas ultra sinum positos, datis ad praefectum Adules literis, jubet desumere exemplar Inscriptionum in sellâ Ptolemaicâ, tabulaeque, & desumptum ad se transmittere. Me igitur accersens is, qui tum praefectus fuit, nomine Asbas, & mecum unâ alium negotiatorem, Menam dictum, qui Raithi monachus factus non ita pridem obiit, ire nos jubet & desumere inscriptionem. Desumptam igitur dedimus praefecto, penes nos item exemplar retin-

76 MONUMENTUM ADULITANUM

ἃ καὶ νῦν θήσω ἐν τάσῃ τῇ συγ-
γραφῇ, συμβαλλόμενα ἡμῖν, πρὸς
τὴν τῶν τόπων, καὶ τῶν οἰκένων,
καὶ τῶν διασημάτων εἶδῃσιν. Ἐυρε-
μεν δὲ καὶ ἐν ὀπιθίοις τῆς δίφρου
γεγλυμμένους, τὸν τε Ἡρακλέα,
καὶ Ἑρμῆα.
. . . Ἔστιν ἔνθ' ὁ δίφρος καὶ τὸ
μάξιμα ἅμα ἔτως, καὶ αὐτὸς
ὁ Πτολεμαῖος.

nentes, quod & huic nunc scripto
inferam, valde nobis utile reper-
tum, ad locorum, & incolarum,
& distantiarum notitiam. Sculp-
tos etiam à posticâ sellæ parte
& Herculem invenimus & Mer-
curium.
. . . . Et sellâ igitur, & lapis,
& ipse Ptolemæus, hunc ferè ad
modum se habent.

Cosm. Topogr. Christian. p. 188.

Vaillant Hist.

Ptol. p. 52.

Ἐισὶ δὲ καὶ τὰ γεγραμμένα ἐν τῇ εἰκόνι ταῦτα. *In quadratâ verò tabellâ hæc sunt scripta.*

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΜΕΓΑΣ ΠΤΟΛΕΜΑΙΟΣ ΤΙΟΣ ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΠΤΟΛΕΜ
ΑΙΟΥ ΚΑΙ ΒΑΣΙΛΙΣΣΗ ΣΑΡΣΙΝΟΗΣ ΘΕΩΝ ΑΔΕΛΦΩΝ ΤΩΝ ΒΑ
ΣΙΛΕΩΝ ΠΤΟΛΕΜΑΙΟΥ ΚΑΙ ΒΑΣΙΛΙΣΣΗ ΣΒΕΡΕΝΙΚΗΣ ΘΕΩΝ
ΣΩΤΗΡΩΝ ΑΠΟΓΟΝΟΣ ΤΑ ΜΕΝ ΑΠΟ ΠΑΤΡΟΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ Τ
ΟΥ ΔΙΟΥΣ ΤΑ ΔΕ ΑΠΟ ΜΗΤΡΟΣ ΔΙΟΝΥΣΟΥ ΤΟΥ ΔΙΟΥΣ ΠΑΡΑ ΛΑ
ΒΩΝ ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΠΑΤΡΟΣ ΤΗΣ ΝΒΑΣΙΛΕΙΑΝ ΑΙΓΥΠΤΟΥ ΚΑΙ Λ
ΙΒΥΗΣ ΚΑΙ ΣΥΡΙΑΣ ΚΑΙ ΦΟΙΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΥΠΡΟΥ ΚΑΙ ΤΥΚΙΑΣ Κ
ΑΙ ΚΑΡΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΚΥΚΛΑΔΩΝ ΝΗΣΩΝ ΕΞ ΕΣΤΡΑΤΕΥΣΕΝ
ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΣΙΑΝ ΜΕΤΑ ΔΥΝΑΜΕΩΝ ΠΕΡΙΖΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΠΙΚΩΝ
ΚΑΙ

ΚΑΙΝΑΥΤΙΚΟΥΣ ΤΟΛΟΥ ΚΑΙ ΕΛΕΦΑΝΤΩΝ ΤΡΩΓΛΟΔΥΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΙΘΙΟΠΙΚΩΝ ΟΥΣ ΟΤΕ ΠΑΘΗΡΑΥΤΟΥ ΚΑΙ ΑΥΤΟΣ ΠΡΩΤΟΣ ΕΚ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΤΟΥΤΩΝ ΕΘΗΗΡΕΥΣΑΝ ΚΑΙ ΚΑΤΑΓΑΓΟΝΤΕΣ ΕΙΣ ΑΙΓΥΠΤΟΝ ΚΑΤΕΣΚΕΥΑΣΑΝ ΠΟΛΕΜΙΚΗΝ ΧΡΕΙΑΝ ΚΥΡΙΕΥΣΑΣ ΔΕ ΤΗΣ ΤΕ ΕΝ ΤΟ ΣΕΥΦΡΑΤΟΥ ΧΩΡΑΣ ΠΑΣΗΣ ΚΑΙ ΚΙΛΙΚΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΛΛΗΣ ΠΟΝΤΟΥ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ ΤΩΝ ΕΝ ΤΑΙΣ ΧΩΡΑΙΣ ΤΑΥΤΑΙΣ ΠΑΣΩΝ ΚΑΙ ΕΛΕΦΑΝΤΩΝ ΙΝΔΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΜΟΝΑΡΧΟΥΣ ΤΟΥΣ ΕΝ ΤΟΙΣ ΤΟΠΟΙΣ ΠΑΝΤΑΣ ΥΠΗΚΟΥΣ ΚΑΤΑΣΤΗΣΑΣ ΔΙΕΒΗΤΟΝ ΕΥΦΡΑΤΗΝ ΠΟΤΑΜΟΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΜΕΣΟΠΟΤΑΜΙΑΝ ΚΑΙ ΒΑΒΥΛΩΝΙΑΝ ΚΑΙ ΣΟΥΣΙΑΝ ΗΝ ΚΑΙ ΠΕΡΣΙΔΑ ΚΑΙ ΜΗΔΙΑΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΛΟΙΠΗΝ ΠΑΣΑΝ ΕΩΣ ΒΑΚΤΡΙΑΝ ΗΣΥΠΑΥΤΟΝ ΠΟΙΗΣΑΜΕΝΟΣ ΚΑΙ ΑΝΑΖΗΤΗΣΑΣ ΟΣ ΑΥΠΟΤΩΝ ΠΕΡΣΩΝ ΙΕΡΑ ΕΞ ΑΙΓΥΠΤΟΥ ΕΞΗΧΘΗ ΚΑΙ ΑΝΑΚΟΜΙΣΑΣ ΜΕΤ' ΑΤΗΣ ΑΛΛΗΣ ΓΑΖΗΣ ΤΗΣ ΑΠΟ ΤΩΝ ΤΟΠΩΝ ΕΙΣ ΑΙΓΥΠΤΟΝ ΔΥΝΑΜΕΙΣ ΑΠΕΣΤΕΙΛΕ ΔΙΑ ΤΩΝ ΟΥΧ ΘΕΝ ΤΩΝ ΠΟΤΑΜΩΝ. * * * * *

Καὶ ταῦτα μὲν ἐν τῇ εἰκόνι ἐγγεγραπτό, ἀ καὶ ὄρεμεν σῶσαι. Ὅλίγα δὲ ἦσαν τὰ ἀπολόμενα· ἔδὲ γὰρ πολὺ ἦν τὸ κεκλασμένον μέρος αὐτῆς. Εἶτα, ὡς ἐξ ἀκολουθίας, καὶ εἰς τὸν δίφρον ἐγγεγραπτό ἔτως.

Hæc nos servavimus inscripta Tabulæ reperta. Pauca verò erant quæ interiere: neque enim magna ejus pars confracta fuit. Alia deinde, sic continuata, et ipsi quoque felle sunt inscripta.

ΜΕΘ' ΑΝΔΡΕΙΩΣ ΤΑΜΕΝ ΕΓΓΙΣΤΑ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΜΟΥ ΕΘΗΕΙΡΗΝΕΥΕΣ ΘΑΙΚΕΛΕΥΣΑΣ ΕΠΟΛΕΜΗΣΑΚΑΙ ΤΠΕΤΑΞΑΜΑΧΑΙΣ ΤΑΥΤΟΓΕΓΡΑΜΜΕΝΑ ΕΘΝΗ ΓΑΖΗ ΕΘΝΗ ΕΠΟΛΕΜΗΣΑ ΕΠΕΙΤΑ ΑΓΑΜΗΚΑΙ ΣΙΓΥΗΝ ΚΑΙ ΝΙΚΗΣΑΣ ΤΗΝ ΗΜΙΣΕΙΑΝ ΤΩΝ ΠΑΡΑΥΤΟΙΣ ΠΑΝΤΩΝ ΕΜΕΡΙΣΑ ΜΗΝΑΤΑ ΚΑΙ ΤΙΑΜΩ ΤΟΥΣ ΔΕΓΟΜΕΝΟΥΣ ΤΖΙΑΜΩ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΓΑΜΒΗΛΑΚΑΙ ΤΑ ΕΓΓΥΣ ΑΥΤΩΝ ΚΑΙ ΖΙΓΓΑΒΗΝ ΕΚΑΙ ΑΓΓΑΒΕ ΚΑΙ ΤΙΑΜΑΚΑΙ ΑΘΑΓΑΟΥΣ ΚΑΙ ΚΑΛΑΚΑΙ ΣΕΜΗΝ ΕΘΝΟΣ ΠΕΡΑΝΤΟΥ ΝΕΙΛΟΥ ΕΝΔΥΣΒΑΤΟΙΣ ΚΑΙ ΧΙΟΝΩΔΕΣΙΝ ΟΡΕΣΙΝ ΟΙΚΟΥΝΤΑΣ ΕΝ ΟΙΣ ΔΙΑ ΠΑΝΤΟΣ ΝΙΦΕΤΟ ΚΑΙ ΚΡΥΗ ΚΑΙ ΧΙΟΝΕΣ ΒΑΘΥΤΑΤΑΙΩΣ ΜΕΧΡΙ ΓΟΝΑΤΩΝ ΚΑΤΑΔΥΝΕΙΝ ΑΝΔΡΑ ΤΟΝ ΠΟΤΑΜΟΝ ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΤΑΞΑ ΕΠΕΙΤΑ ΛΑΣΙΝ ΕΚΑΙ ΖΑΚΑΙ ΓΑΒΑΛΑ ΟΙΚΟΥΝΤΑΣ ΠΑΡΟΡΕΣΙ ΘΕΡΜΩΝ ΥΔΑΤΩΝ ΒΛΥΖΟΥΣΙ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΡΥΤΟΙΣ ΑΤΑΛΜΩΚΑΙ ΒΕΓΑΚΑΙ ΤΑΣΥ

X

ΝΑΥ

78 MONUMENTUM ADULITANUM

ΝΑΥΤΟΙΣ ΕΘΝΗ ΠΑΝΤΑ ΤΑΓΓΑΙΤΑΣ ΤΟΥΣ ΜΕΧΡΙ ΤΩΝ ΤΗΣ
 ΣΑΙΓΥΠΤΟΥ ΟΡΙΩΝ ΟΙΚΟΥΝΤΑΣ ΥΠΟ ΤΑΞΑΣ ΠΕΖΕΥΕΣΘΑΙ
 ΕΠΟΙΗΣΑΤΗΝ ΟΔΟΝ ΑΠΟ ΤΩΝ ΤΗΣ ΕΜΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ ΤΟ ΠΩ
 Ν ΜΕΧΡΙ ΑΙΓΥΠΤΟΥ ΕΠΕΙΤΑ ΑΝΝΙΝΕ ΚΑΙ ΜΕΤΙ ΝΕΕΝΑΠΟΚΡ
 ΗΜΝΟΙΣ ΟΙΚΟΥΝΤΑ ΟΡΕΣΙΣ ΕΣΣΕ ΑΕΘΝΟΣ ΕΠΟΛΕΜΗΣΑΟΥΣ
 ΚΑΙ ΜΕΓΙΣΤΟΝ ΚΑΙ ΔΥΣΒΑΤΩΤΑ ΤΟΝ ΟΡΟΣ ΑΝΕΛΘΟΝΤΑΣ
 ΠΕΡΙΦΡΟΥΡΗΣΑΣ ΚΑΤΗΓΑΓΟΝ ΚΑΙ ΕΠΕΛΕΞΑΜΗΝ ΕΜΑΥΤΩ
 Ι ΤΟΥΣ ΤΕ ΝΕΟΥΣ ΑΥΤΩΝ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΑΣ ΚΑΙ ΠΑΙΔΑΣ ΚΑΙ ΠΑΡ
 ΘΕΝΟΥΣ ΚΑΙ ΠΑΣΑΝ ΤΗΝ ΥΠΑΡΧΟΥΣΑΝ ΑΥΤΟΙΣ ΚΤΗΣΙΝ ΡΑ
 ΤΣ ΛΕΘΝΗ ΜΕΣΟΓΕΙΑ ΛΙΒΑΝΩΤΟΦΟΡΩΝ ΒΑΡΒΑΡΩΝ ΟΙΚΟΥ
 ΝΤΑ ΕΝ ΤΟ ΣΠΕΔΙΩΝ ΜΕΓΙΣΤΩΝ ΑΝΥΔΡΩΝ ΚΑΙ ΣΟΛΑΤΕΕΘΝ
 ΟΣ ΥΠΕΤΑΞΑΘΙΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΑΙΓΙΑΛΟΥΣ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΗΣ ΦΥ
 ΛΑΣΣΕΙΝ ΕΚΕΛΕΥΣΑΤΑΥΤΑ ΔΕ ΠΑΝΤΑ ΤΑ ΕΘΝΗ ΟΡΕΣΙΝΙΣ
 ΧΥΡΟΙΣ ΠΕΦΡΟΥΡΗΜΕΝΑ ΑΥΤΟΣ ΕΓΩΝΕΤΑΙΣ ΜΑΧΑΙΣ ΠΑ
 ΡΩΝ ΝΙΚΗΣΑΣ ΚΑΙ ΥΠΟ ΤΑΞΑΣ ΕΧΑΡΙΣΑΜΗΝ ΑΥΤΟΙΣ ΠΑΣ
 ΑΣ ΤΑΣ ΧΩΡΑΣ ΕΠΙΦΟΡΟΙΣ ΑΛΛΑ ΔΕ ΠΛΕΙΣΤΑ ΕΘΝΗ ΕΚΟΝΤ
 ΑΥΠΕΤΑΓΗ ΜΟΙ ΕΠΙΦΟΡΟΙΣ ΚΑΙ ΠΕΡΑΝ ΔΕ ΤΗΣ ΕΡΤΘΡΑΣ
 ΘΑΛΑΣΣΗΣ ΟΙΚΟΥΝΤΑΣ ΑΡΑΒΙΤΑΣ ΚΑΙ ΚΙΝΑΙΔΟΚΟΛΠΙΤΑ
 ΣΣΤΡΑΤΕΥΜΑΝ ΑΥΤΙΚΟΝ ΚΑΙ ΠΕΖΙΚΟΝ ΔΙΑ ΠΕΜΨΑΜΕΝΟ
 Σ ΚΑΙ ΥΠΟ ΤΑΞΑΣ ΑΥΤΩΝ ΤΟΥΣ ΒΑΣΙΛΕΑΣ ΦΟΡΟΥΣ ΤΗΣ ΓΗΣ
 ΤΕΛΕΙΝ ΕΚΕΛΕΥΣΑ ΚΑΙ ΟΔΕΥΕΣΘΑΙ ΜΕΤΕΙΡΗΝΗΣ ΚΑΙ ΠΛ
 ΕΣΘΑΙΑ ΑΠΟ ΤΕΛΕΥΚΗΣ ΚΩΜΗΣ ΕΩΣ ΤΩΝ ΣΑΒΑΙΩΝ ΧΩΡΑΣ
 ΕΠΟΛΕΜΗΣΑ ΠΑΝΤΑ ΔΕ ΤΑΥΤΑ ΤΑ ΕΘΝΗ ΠΡΩΤΟΣ ΚΑΙ ΜΟΝ
 ΟΣ ΒΑΣΙΛΕΩΝ ΤΩΝ ΠΡΟ ΕΜΟΥ ΥΠΕΤΑΞΑΔΙΗΝΕΧΩ ΤΟΝ ΜΕ
 ΓΙΣΤΟΝ ΘΕΟΝ ΜΟΥ ΑΡΗΝ ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΑΝ ΟΣ ΜΕ ΚΑΙ ΕΓΕΝΝ
 ΗΣ ΕΔΙΟΥ ΠΑΝΤΑ ΤΑ ΕΘΝΗ ΤΑ ΟΜΟΡΟΥΝΤΑ ΤΗ ΕΜΗ ΓΗΝΙΑ
 ΠΟΜΕΝΑΝ ΑΤΟΛΗΣ ΜΕΧΡΙ ΤΗΣ ΛΙΒΑΝΩΤΟΦΟΡΟΥ ΑΠΟ ΔΕ
 ΔΥΣΕΩΣ ΜΕΧΡΙ ΤΩΝ ΤΗΣ ΑΙΘΙΟΠΙΑΣ ΚΑΙ ΣΑΣΟΥ ΤΟ ΠΩΝΥ
 ΠΕΜΑΥΤΟΝ ΕΠΟΙΗΣΑ ΑΜΕΝ ΑΥΤΟΣ ΕΓΩ ΕΛΘΩΝ ΚΑΙ ΝΙΚΗΣΑΣ
 ΑΔΕΔΙΑΠΕΜΠΟΜΕΝΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΙΡΗΝΗΚΑΤΑΣΤΗΣΑΣ Π
 ΑΝΤΑ ΤΟΝ ΥΠΕΜΟΙΚΟ ΣΜΟΝ ΚΑΤΕΛΘΟΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΔΟΥΛΗ
 ΝΤΩ ΙΔΙΗ ΚΑΙ ΤΩ ΙΑΡΕΙΚΑΙ ΤΩ ΠΟΣΕΙΔΩΝΙΟΥ ΣΙΑΣΑΣ ΥΠΕΡ Τ
 ΩΝ ΠΛΩΙΖΟΜΕΝΩΝ ΑΘΡΟΙΣΑΣ ΔΕ ΜΟΥ ΤΑΣΤΡΑΤΕΥΜΑΤΑ
 ΚΑΙ ΥΦΕΝ ΠΟΙΗΣΑΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΤΩ ΙΤΟ ΠΩΙΚΑΘΙΣΑΣ ΤΟΝ ΔΕ Τ
 ΟΝ ΔΙΦΡΟΝ ΠΑΡΑΘΗΚΗΝ ΤΩ ΙΑΡΕΙ ΕΠΟΙΗΣΑ ΕΤΕΙ ΤΗΣ ΕΜ
 ΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ. ΚΖ.

Idem Græcè & Latine.

Βασιλεύς⁽³⁾ μέγας Πτολεμαῖ-
 ος, υἱὸς βασιλέως Πτολεμαίου καὶ βα-
 σιλίσσης Ἀρσινόης θεῶν ἀδελφῶν,

Rex magnus⁽³⁾ Ptolemæus, filius
regis Ptolemæi & reginæ Arsino-
es deorum fratrum, regum Pto-

τῶν βασιλέων Πτολεμαίῳ καὶ βασιλείᾳ Βερενίκῃ θεῶν σωτῆρων ἀπόγονος, τὰ μὲν ⁽¹⁾ ἀπὸ πατρὸς Ἡρακλέους τῷ Διὶ, τὰ δὲ ⁽²⁾ ἀπὸ μητρὸς Διονύσου τῷ Διὶ, ⁽³⁾ παρὰ λαβὼν παρὰ τῷ πατρὶ τὴν βασιλείαν Αἰγύπτου, καὶ Λιβύης, καὶ Συρίας, καὶ Φοινίκης, καὶ Κύπρου, καὶ Λυκίας, καὶ Καρίας, καὶ τῶν Κυκλάδων νήσων, ἐξεστράτευσεν ⁽⁴⁾ εἰς τὴν Ἀσίαν μετὰ δυνάμεων πεζικῶν καὶ ἱππικῶν καὶ ναυλικῶν στόλων, καὶ ἐλεφάντων ⁽⁵⁾ Τρωίλοδυτικῶν, καὶ Αἰθιοπικῶν, ἃς ὁ τε πατὴρ αὐτῷ, καὶ αὐτὸς πρῶτος ἐν τῶν χώρων τῶν ἐνθάδε, καὶ καταλαγόντες εἰς Ἀιγύπτου κατεσκήδασαν πολέμικὴν χρεῖαν. Κυριεύσας ⁽⁶⁾ δὲ καὶ τε ἐν τῇ Εὐφράτῃ χώρας πάσης, καὶ Κιλικίας, καὶ τῇ Ἑλλησπόντῃ, καὶ Θράκης, καὶ τῶν δυνάμεων τῶν ἐν ταῖς χώραις ταύταις πασῶν, καὶ ἐλεφάντων Ἰνδικῶν, καὶ τὰς μονάρχους τὰς ἐν τοῖς τόποις πάσης ὑπάρχουσας καταστῆσας, διέβη ⁽⁷⁾ τὸν Εὐφράτην ποταμὸν, καὶ τὴν Μεσοποταμίαν, καὶ Βαβυλωνίαν, καὶ Σασσιανήν, καὶ Περσίδα, καὶ Μηδίαν, καὶ τὴν λοιπὴν πᾶσαν ἕως Βακτριανῆς ὑπὸ αὐτὸν ποιησάμενος, καὶ ⁽⁸⁾ ἀναζητήσας ὅσα ὑπὸ τῶν Περσῶν ἱερὰ ἐξ Αἰγύπτου ἐξήχθη, καὶ ἀνακομίσας μετὰ τῆς ἄλλης γάζης τῆς ἀπὸ τῶν τόπων εἰς Ἀιγύπτου, δυνάμεις

lemæi & reginæ Berenices deorum servatorum nepos, genus paternum ducens ⁽¹⁾ ab Hercule Jovis filio, maternum ⁽²⁾ verò à Baccho Jovis filio, cum ⁽³⁾ accepisset à patre regnum Ægypti, & Libyæ, & Syriæ, & Phœnicis, & Cypri, & Lyciæ, & Cariæ, & Cycladum, insularum; expeditionem ⁽⁴⁾ fecit in Asiam cum vi pedestri equestrique, & classe nauticâ, & elephantis ⁽⁵⁾ Troglodyticis Æthiopicisque, quos & pater ejus, & ipse, ex istis primi sedibus, venatu ceperunt, abductosque in Ægyptum ad belli usum habiles reddiderunt. Nactus ⁽⁶⁾ autem dominium totius intra Euphratem regionis, & Ciliciæ, & Pamphylis, & Ioniæ, & Hellesponti, & Thraciæ, & cunctarum in hisce regionibus copiarum, necnon & elephantorum Indicorum, post omnes, qui in locis erant, monarchas subditos sibi factos, trajecit ⁽⁷⁾ Euphratem fluvium: cumque successisset ditionis Mesopotamiam, & Babyloniam, & Susianam, & Persidem, & Mediam, reliquasque omnes Bactrianam usque regiones, & ⁽⁸⁾ perquisivisset, quæcunque à Persis ex Ægypto avectæ fuerant, res sacras, easque cum aliâ ex locis congestâ gazâ,

ἀπέστειλε

80 MONUMENTUM ADULITANUM

ἀπέστειλε ⁽¹⁰⁾ διὰ τῶν ὀρυχθέντων
ποταμῶν. * * *

Μεθ' αὐτῶν ἀνδρείως τὰ μὲν ⁽¹¹⁾ ἔγ-
γα τῆ βασιλείᾳ μετ' ἔθνη εἰρηνόμενα
κελεύσας ἐπολέμησα καὶ ὑπέταξα
μάχαις τὰ ὑπογεγραμμένα ἔθνη.
(^c) Γάζη ⁽¹²⁾ ἔθνη ἐπολέμησα, ἔπειτα
Ἀγάμη καὶ Σιγύν, καὶ νικήσας τὴν ἡ-
μίσειαν τῶν παρ' αὐτοῖς πάντων ἐμε-
ρισάμην. (^d) Ἀνα ⁽¹³⁾ καὶ Τιαμῶ, τὰς
λεγομένης Τζιαμῶ, καὶ τὰς Γαμβη-
λὰ, καὶ τὰ ἐγγὺς αὐτῶν, καὶ (^e) Ζιγ-
γαβηνὲ, καὶ Ἀγλαβὲ, καὶ Τιαμὰ, καὶ
Ἀθαγαῆς, καὶ Καλαὰ, καὶ Σεμῆνε
ἔθνη περὶ τὴν Νεῖλον, ἐν δυσβά-
τοις καὶ χιονώδεσιν ὄρεσιν οἰκῆσας,
ἐν οἷς διαπαντὸς νιφετοὶ καὶ κρύη καὶ
χιόνες βαθυτάται, ὥς μέχρι γο-
νάτων καταδιώκειν ἄνδρα, τὸν πο-
ταμὸν διαβάς ὑπέταξα. Ἐπειτα
(^f) Λασηνὲ, καὶ Ζαὰ, καὶ Γαβαλὰ, οἰ-
κῆσας παρ' ὄρεσι θερμῶν ὑδάτων
βλύζουσι καὶ καταρρύτοις, Ἀταλ-
μῶ καὶ Βεγά, καὶ τὰ σὺν αὐτοῖς
ἔθνη πάντα. ⁽¹⁴⁾ Ταγλαῖτας τὰς μέ-
χει τῶν τῇ Αἰγύπτῳ ὀρίων οἰκῆσας
ὑποτάξας πεζόμενος ἐποίησα τὴν ὁ-
δὸν ἀπὸ τῶν τῆς ἐμῆς βασιλείας τό-
πων μέχρι Αἰγύπτου. Ἐπειτα Ἀνι-
νὲ καὶ Μελινὲ ἐν ἀποκρήμνοις οἰκῆσας
ὄρεσι. (^g) Σεσέα ^(h) ἔθνος ἐπολέμησα,
καὶ μέγιστον καὶ δυσβατώτατον ὄρος

in Ægyptum reportasset, copias
submitit ⁽¹⁰⁾ per manufactos amnes.

Postea re viriliter gesta, &
proximis ⁽¹¹⁾ regie meae gentibus ad
pacem redire jussis, debellavi, &
subjectas mihi reddidi, has quae
sunt subscriptae gentes. (^c) Gaze ⁽¹²⁾
gentes bello petii, deinde Aga-
me, & Siguen, victorque par-
tem omnium quae apud illos erant
dimidiam mihi retinui. (^d) Ana ⁽¹³⁾
& Tiamo, vocatos etiam Tzia-
mo, & Gambela, & quae sunt ipsis
proxima, & (^e) Zingabene, &
Angabe, & Athagaos, & Calaa,
& Semene gentem ultra Nilum,
in avibus & nivosis montibus ha-
bitantes, ubi omnimodo pruinae
& glacies, & nives profundis-
sime, ut vel genua tenuis vir in-
grediatur, trajecto flumine, sub-
jeci: Deinde (^f) Lafine, & Zaa,
& Gabala habitantes in diruptis
montibus, quique aquis calidis sca-
turiunt Atalmo Begaque, gentes-
que tractus istius omnes. ⁽¹⁴⁾ Tan-
gaitas ad Ægypti usque confinia
habitantes cum subegissem, viam
feci qua tuto pedibus iretur à sub-
jectis mihi locis usque Ægyptum.
Deinde Anine & Metine in præci-
pitibus habitantes montibus. (^g) Se-
sea ^(h) gentem bello petii, eosque re-

ἀνελ-

ἀνελθόντας ἀειφρεσθήσας κατήγα-
γον, καὶ ἐπελεξάμην ἐμαυτῷ τὲς
τε νέες αὐτῶν, καὶ γυναικας, ἔ-
παῖδας, καὶ παρθένους, ἔπασαν τὴν
ὑπάρχουσαν αὐτοῖς κτῆσιν.^(h) Ραυ-
σῶ ἔθνη μεσόγεια λιβανώλοφό-
ρων Βαρεβάρων οἰκῆντα ἐπὶ πε-
δίων μεγίστων ἀνδρῶν, καὶ^(h) Σο-
λατὲ ἔθνος ὑπέταξα, οἷς καὶ τὲς
αἰγιαλὸς τῆς θαλάσσης φυλάσσειν
ἐκέλευσα. Ταῦτα δὲ πάντα τὰ
ἔθνη ὅρεσιν ἰσχυροῖς πεφραγμένα
αὐτὸς ἐγὼ ἐν ταῖς μάχαις πα-
ρῶν νικήσας καὶ ὑποτάξας ἐχαρι-
σάμην αὐτοῖς πάσας τὰς χώρας
ἐπὶ φόροις. Ἄλλα δὲ πλεῖστα
ἔθνη ἔχοντα ὑπέταγναι μοι ἐπὶ φό-
ροις. Καὶ πέραν δὲ τῆς Ἐρυ-
θρᾶς θαλάσσης οἰκῆντας Ἀραβίτας⁽ⁱ⁾
καὶ Κιναιδοκολπίτας ἐράττω-
μα ναυτικὸν καὶ πεζικὸν διαπεμ-
ψάμενος ἔπατάξας αὐτῶν τὲς
βασιλείας, φόρους τῆς γῆς τελεῖν
ἐκέλευσα, ἔδδόμενος μετ' εἰρήνης καὶ
πλέεσθαι. Ἀπὸ τε^(k) Λόχης⁽¹¹⁾ κώμης
⁽¹⁾ ἕως τῶν Σαβαίων χώρας⁽¹⁶⁾ ἐ-
πολέμησα. Πάντα δὲ ταῦτα τὰ ἔθνη
πρῶτος, καὶ μόνος βασιλέων τῶν
πρὸ ἐμῶ, ὑπέταξα. Δι' ἣν ἔχω
τὸν μέγιστον θεόν μετ' Ἀθῆναις εὐχα-
ριστῶν, ὅς με ἐγέννησε, δι' ἣν πάν-
τα τὰ ἔθνη τὰ ὁμοεθνή τῇ ἐμῇ
γῇ, διὰ μὲν ἀναβολῆς μέχρι τῆς

cedentes in maximum & difficil-
limum accessu montem quum cu-
stodiâ posita cinxissem, deduxi in
planum, & delegi mihi eorum
juvenes & uxores, & pueros, &
virgines, omnemque quæ suppetē-
bat illis possessionem.^(h) Rhaufo-
gentem mediterraneam thurifero-
rum Barbarorum habitantem in-
tra maximos inaquosos campos,
& Solate^(h) etiam gentem subjuga-
vi, quos & oras maris præsidis
occupare jussi. Hæc verò omnes
gentes, robustis montibus circum-
septas, cum in pugnis præsens
ipse devicissem, & subjugaßem,
omnes eis regiones gratiosè vecti-
gales dedi. Sed & plurimæ a-
liæ gentes sponte se mihi vectiga-
les dediderunt. Quin & trans
mare Rubrum habitantes Arabi-
tas⁽ⁱ⁾, & Cinadocolpitas, misso
exercitu nautico & pedestri, sub-
jugatisque eorum regibus, jussi
terræ tributa pendere; pacatoque
iri itinere tum pedestri tum mari-
timo. Regiones etiam ab^(k) Albo⁽¹¹⁾
vico Sabæos⁽¹⁾ usque debellavi.
Has verò primus ego, solusque
regum qui ante me fuerunt, gen-
tes omnes subjugaui. Quamobrem
gratias habeo maximo Deo meo
Marti, qui me etiam genuit, cu-
jus ope gentes omnes ditioni meæ

Υ

Λιβανω-

82 MONUMENTUM ADULITANUM

Διθανωτοφόρε, ἀπὸ δὲ δύσεως μέχρι τῶν τῆς Αἰθιοπίας ἐ^(m) Σά-
 σα τόπων, ἕως ἑμαυτὸν ἐποίησα·
 ἀ μὲν αὐτὸς ἐγὼ ἐλθὼν ἐ νικήσας,
 ἀ δὲ διαπεμπόρμος. Καὶ ἐν εἰρήνῃ
 καλᾶσθας πάντα τὸν ἕως ἐμοὶ ⁽¹⁷⁾
 κόσμον, κατήλθον εἰς τὴν Ἀδελνὴν τῇ
 Δι, ἐ τῇ Ἀρεῖ, ἐ τῇ Ποσειδῶ-
 νι θυσιάσαι ⁽¹⁸⁾ ἕως τῶν πλωζο-
 μένων. Ἀθροίσας δὲ μετὰ τὰ στρα-
 τώματα, καὶ ὑφ' ἐν ποίησας, ἐπὶ
 τῷ τῷ τόπῳ καθίσας τὸνδε τὸν
^(a) δίφρον, παραθήκην τῇ Ἀρεῖ, ἐ-
 ποίησα ^(o) ἔτι τῆς ἐμῆς ⁽¹⁹⁾ βασι-
 λείας KZ.

conterminas, ab oriente usque ad
 Thyriseram, ab occidente verò us-
 que ad Æthiopia ^(m) Sasique loca,
 subditas mihi feci: alias quidem
 ipse veniendo vincens, alias lega-
 tis à me missis. Cumque totum sub
 me rege ⁽¹⁷⁾ mundum in pace con-
 stituisssem, descendi Adulen sacri-
 ficatum Jovi, & Marti, & Nep-
 tuno ⁽¹⁸⁾ pro navigantibus. Collectis
 verò & adunatis exercitibus, hac
 in loco quum consedissem, ^(a) sellam
 hanc, Deposuit Marti, feci ^(o).
 anno ⁽¹⁹⁾ regni mei vicesimo sep-
 timo.

Cosmas, & Montfauconii ad Monumentum Notæ, literulis signatæ.

(a) Ἐν τῇ Ἀδελνῇ, *Adule*, ex quâ mare adjacens sinus Adulitanus vocabatur, vide Pro-
 lemaum. *Montfauconii*.

(b) Ἐλεσβαάν, *Elesbaan* Rex Axomitarum, eâ quam Cosmas memorat expeditione, Ho-
 meritarum regnum delevit, pulso Dunaano rege Judaicæ religionis, qui immanem in
 Christianos carnificinam exercebat. Qui Elefbaan alio nomine Calebus vocabatur,
 à Græcis pariter & Arabibus & Æthiopibus celebratus, atque in sanctorum fastos re-
 latus est. Hujus mentionem habent Nonnosus in Photio, Metaphrastus, Callistus,
 Abulpharagius. Hæc pluribus recensita videas apud Jobum Ludolphum, accura-
 tissimum rerum Æthiopicarum interpretem & indagatorem. *Montfauconii*.

(c) γάζα *Gaza*. Ex nominibus Æthiopicis quæ sequuntur pleraque hodierni usûs in
 Æthiopiâ sunt, quæ nos pro facultate indicabimus, eâ tamen cautione ut ne nimium
 conjecturis indulgeamus. *Gaza* in Æthiopiâ pro loco aut gente peculiari non occur-
 rit; sed Hodierni Habeßini regnum suum Gheeza vocant: an verò id ipsum Inscriptio,
Gazam à Ptolemæo in Æthiopiâ subjugatam memorans, significet, ignoratur. Quæ
 mox sequitur Ἀγάμη, *Agamé* vel *Agami*, jam *Agamia* dicitur, estque præfectura reg-
 ni Tigræ: nec ex nominis similitudine tantum eadem esse deprehenditur, sed etiam
 quia quæ mox recensentur loca, pleraque huic vicina sunt. De Σιγύη nihil reperio.
Montfauconii.

(d) Ἀνα ἢ Τιαμῶ, quæ item τζιαμῶ vel τζιαμα dicebatur. Eo nomine præfectura quæ-
 dam regni Tigræ hodieque proximè *Agamiam* existat, *Tzama*. De *Ava* nihil habe-
 mus, nisi fortè dicas esse præfecturam Tigræ quæ dicitur *Afa*. De γάμβηλα occurrit
 nihil. *Montfauconii*.

(e) Καὶ Ζυγγαβηνὲ καὶ Ἀγγαβὲ, καὶ Τιαμῶ καὶ Ἀθαγαῖς καὶ Καλαὰ καὶ Σεμηπέ. De duobus
 primis nihil succurrit. De *Tiama* verò conjectare licet esse aliam præfecturam
Τιαμῶ cognominem in regno *Bagamedra*, nec procul positam, *Tzama* dictam. *Atha-*

gaos: duæ sunt in Habessinîa regiones nomine *Agros*, quarum alterutra hîc fortasse indicatur. De Calaa nihil, Semene verò aut Samine, mox sequens, est certissimè regio Samen vel Semen hodierna: nam & nomen consentit adprimè, & præruptis nivosisque montibus plena esse narratur. *Montfauconii*.

(f) Ἑπειλα Λασινὲ, καὶ Ζαὰ, καὶ Γαβαρά. Hæ gentes hætenus ita vocantur. *Cosmæ*.

(g) Σεσεά ἔθνους ἐπολέμησα. *Sesæa Gentem debellavi*. Hîc Barbariæ gentes indicat. *Cosmæ*.

(h) Sesea, Raufo & Solate ad Barbariam pertinent. Barbaria autem regio erat maritima; ultra fretum Arabici sinûs, ut ait plerumque Cosmas, quæ item Thurifera vocabatur. *Montfauconii*.

(i) Ἀρεβίτας καὶ Κιναιδοκελίτας. Gentes quæ in Homerite sunt significat, id est, Felicis Arabiæ populos. *Cosmæ*.

(k) Ἀπὸ τε Λόκης Κώμης. In partibus Blemmyum vicus est nomine Leucogen. *Cosmæ*.

(l) ἕως τῆς Σαβαίων χώρας. Sabæorum item Regio in Homerite est. *Cosmæ*.

(m) καὶ Σάσου τόπων. Hæc Sasi regio ultima Æthiopum est, ubi etiam multum auri reperitur, quod dicitur Tancharas. Ulterius autem est Oceanus & regio Barbareotarum qui Thuris exercent mercaturam. *Cosmæ*.

(n) τὸνδε τὸν δίφρον. Et hæc quidem in fellâ scripta sunt. Porro usque in præsentem diem ante hanc fellam reqs. capitali poenâ adficiunt. In Semenem verò, ubi nix & glacies esse dicitur, Rex Axiomitarum eos mittit, quos exsilii poenâ mulctat. *Cosmæ*.

(o) ἔτι τῆς ἐμῆς βασιλείας Κ Ζ, i. e. anno regni nostri vicefimo septimo. Est itaque hic unus ex iis qui regnârunt Ptolemæis, sive Philometor, sive Euergetes secundus, sive is qui Dionysus dictus. Nam ii ultra viginti septem annos regnârunt.

Levis iste *Cosmæ* commentariolus, idemque non levis error. Etenim scripta est in hoc lapide vera illa Euergetis Primi Historia, qui viginti sex annos integros & vicefimi quoque septimi partem aliquam regnavit. Verùm attende, bone lector: Hæc non intellexit, adeoque non finxit Cosmas. *Vide notam è nostris ultimam*.

Nostræ ad Monumentum Notæ, signatæ numeralibus.

(1) Ἀδύλη λιμὲν Ἀξιωματῶν. *Maritimâ Æthiopum, Adule vocatâ, urbe, Axiomitarum portu*. Eadem Plinio lib. 6. c. 29. oppidum *Aduliton* seu, ut postea habet, *Adulitarum, maximum Emporium Troglodytarum, etiam Æthiopum*. *Abest* (inquit) *à Ptolemaide ad fauces Rubri maris quinque dierum navigatione*: Ab Axumis autem, tradente sic Nonnosus apud Photium, itinere dierum quindecim. ἡ δὲ Ἀξυμὶς (inquit) πόλις ἐστὶ μέγιστη, καὶ οἷον μητρόπολις τῆς ὅλης Ἀιθιοπίας. i. e. *Est verò Axumis urbs maxima, totius quasi Æthiopię metropolis*.

(2) ὁ τνηκαῦτα βασιλεὺς Ἀξιωματῶν Ἐλεσβαάν. *Rex tunc Axiomitarum Elesbaan*. Congruit his idem ille Nonnosus Historiæ Legationum apud Photium Auctor, ipse scilicet legatus ab Imp. Justiniano missus, idque paulo post Cosmæ nostri negotiationem, πρὸς τὸν τῶν Ἀξιωματῶν βασιλέα. Ἐλεσβαῶς δὲ τότε ἐκράτει τῷ ἔθνει. i. e. *ad Axiomitarum Regem. Genti verò tum imperitabat Elesbaas*. Photii Cod. iii.

(3) βασιλεὺς μέγας Πτολεμαῖος, υἱὸς βασιλέως Πτολεμαῖς καὶ βασιλίσσης Ἀρσινόης θεῶν ἀδελφῶν, τῶν βασιλέων Πτολεμαῖς καὶ βασιλίσσης Βερενίκης θεῶν Σωτήρων ἀπόγονος. i. e. *Rex magnus Ptolemæus Filius Regis Ptolemæi & reginæ Arsinoes, deorum Fratrum, Regum Ptolemæi & Reginæ Berenices deorum Servatorum nepos*.

Geminata in hoc proœmio ΘΕΩΝ ΑΔΕΛΦΩΝ & ΘΕΩΝ ΣΩΤΗΡΩΝ elogia ansam Begero præbuere dubitandi de Antiquitate Monumenti. Hætenus enim in Ptolemaicæ familiæ nummis, non nisi simplex ΘΕΩΝ supra Soteris & Berenices capita, simplexque ΑΔΕΛΦΩΝ supra Philadelphum & Arsinoën comparuerant. At statim aureus est repertus post hæc objecta nummus, cum jugatis capitibus hinc Ptolemæi Soteris & Berenices, illinc Philadelphi & Arsinoes; illis quidem sine Epigrapha; his verò integrum

84 MONUMENTUM ADULITANUM

tegrum præferentibus, ut in hac Inscriptione Adulitanâ, ΘΕΩΝ ΑΔΕΛΦΩΝ elogium. Singularem huiusmodi nummum opportunè orbi erudito suppeditavit Clariss. Vaillantius. *Hist. Ptol. Regum pag. 52.* Isque sub initiis Ptolemæi Euergetis signatus fuit; tum scilicet cùm Philadelphum recens defunctum consecraret Euergetes, ut Arsinoem prius defunctam Philadelphus ipse consecraverat. Clarè igitur ΘΕΩΝ ΑΔΕΛΦΩΝ titulum nummus hâc Epigraphâ insignis explicat: nec minus clarè ΘΕΩΝ ΣΩΤΗΡΩΝ, hoc est, Soteris & Berenices *Divorum servatorum* titulum, Bucolici Poetæ carmen: Qui tamen Ἀρωγὺς πρὸ Σωτῆρας, *Auxiliatores pro Servatores*, Poeticâ suadente, dixit. *Theocriti Id. 17.*

Μηδὲ φίλας ἢ παῖδας θανάδεας εἴσατο νηώς.
Ἐν δ' αὖτις χρυσῷ περικαλλίας ἡδ' ἐλέφαντι
Ἰδρυσεν, πάνταςιν ἐπιχθονίοισιν ἀρωγὺς. i. e.

*Struxit odoriferum matricque patrique sacellum:
Interiusque ipsos elephanto auroque decoros,
Humano auxilium generi, duo numina fecit.*

Sed & alterum objectum à Begero est, nullos fuisse Philadelpho ex Arsinoe conjugè & sorore liberos; clarè illud traditum à Pausaniâ; & proinde, si verum fuerit, actum esse de Monumento. At nihil minus, insignissime Begere. E contrario, nova hinc orta lux, & testimonium Antiquitati redditum. Jure enim adoptivo & legitimo Divæ Arsinoes filium se tulit Euergetes: unde prælatus est iste minùs solens verborum ordo ΤΙΟΣ ΠΤΟΛΕΜΑΙΟΥ ΚΑΙ ΑΡΣΙΝΟΗΣ pro alio longè usitatior ΠΤΟΛΕΜΑΙΟΥ ΚΑΙ ΑΡΣΙΝΟΗΣ ΤΙΟΣ. Iterum ut uno eodemque jure, hoc est naturæ ipsius, non adoptionis lege, tum Berenices tum Soteris nepotem se innueret, admissa est insolita locutio, ΤΩΝ ΒΑΣΙΛΕΩΝ ΠΤΟΛΕΜΑΙΟΥ ΚΑΙ ΒΑΣΙΛΙΣΣΗΣ ΒΕΡΕΝΙΚΗΣ pro ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΠΤΟΛΕΜΑΙΟΥ ΚΑΙ ΒΑΣΙΛΙΣΣΗΣ ΒΕΡΕΝΙΚΗΣ ἀπόγονος. Hanc interim adoptionem à Theocriti Scholiaste accipe, *ad Idyl. 17.* Πτολεμαῖω τῷ Φιλαδελφῷ συνάκει πρότερον Ἀρσινόη ἡ Λυσιμάχῃ, ἀφ' ἧς ἢ τὸς παῖδας ἐγέννησεν, Πτολεμαῖον, ἢ Λυσίμαχον, ἢ Βερενίκην. Ἐπιβλάδυσαν δὲ ταύτην ἐν ἑαυτῇ, . . . ἐξέπεμψεν εἰς Κοπλὸν . . . ἢ τὴν οἰκίαν ἀδελφὴν Ἀρσινόην ἐγχευε, ἢ εἰσποιεῖσά τοι αὐτῇ τὸς ἐκ τῆς προτέρας Ἀρσινόης γεννηθέντας παῖδας. i. e. *Ptolemæo Philadelpho primo conjuncta fuit Arsinoe Lysimachi F. ex quâ ἑὸς liberos suscepit, Ptolemæum (hoc est Euergetem nostrum) Lysimachum, ἑὸς Berenicem. Hanc autem contra se conspirantem cùm detexerat, ablegavit eam Coptum in exilium, propriamque ipsius sororem Arsinoem maritam duxit. Eique ex Arsinoe priore genitos adoptavit liberos.* Priorem igitur Arsinoen, damnatum, injussum, nullisque uspiam aut nummis aut monumentis honorandum nomen jure siluit Euergetes; alteram rectè inscribens adoptivam matrem, & Divæ sororis & Veneris Zephyritidis titulo, impenfè ab Ægyptiis cultam.

(4) τὰ μὲν ἀπὸ πατρὸς Ἡρακλῆος τῷ Διός. Paterno genere à Jove per Herculem ducto gloriatur; id quod Soteri Ptolemæo cum Alexandro Magno commune, intra ipsam Ptolemæorum aulam, Philadelpho & Euergeti æqualis, Theocritus Poeta cecinit.

Ἄμφοιν γὰρ πρόγονος σφιν ὁ κάρτερος Ἡρακλῆδας. i. e.
His Heraclides proavus communis utrisque. Idyl. 17.

(5) τὰ δὲ ἀπὸ μητρὸς Διονύσου τῷ Διός. Qui matrem naturâ Arsinoen superiùs filebat, hic genus per eam ductum non filet Euergetes. Sed palam facit eam genitam à Lysimacho; Lysimachum generis sui Auctorem perhibuisse Bacchum. Hæc duo memorata genera demonstrant prius illud ΤΙΟΣ ΘΕΩΝ ΑΔΕΛΦΩΝ i. e. *Filius Divorum Fratrum*, nonnisi sensu adoptionis, quoad matrem accipi. Aliter idem esset Euergeti & Paternum & Maternum genus. Sanè ex fratre & sorore uterinâ genitis diversum esse non potest.

(6) Παρὰ πατὸς ὡς πατὸς, κ. τ. λ. i. e. *cùm accepisset à patre regnum.* De tradito Euergeti à Philadelpho patre imperio, Monumento plenè concinit Theocritus.

Ka)

καὶ μὲν Φοινίκας ὑποτέμνεται, Ἀράβιας τε,
καὶ Συρίας, Λιβύης τε, κελαυνῶν τ' Αἰθιοπῶν.
Παμφυλίοισι τε πᾶσι καὶ αἰχμηταῖς Κιλικίαις
σημαίνει, Λυκίοις τε φιλοπτολέμοις τε Κάρεσι,
καὶ νάσοις Κυκλάδεσσιν—Idyl. 17.

*Partim Phœnicas, partim Libyasque Syrosque,
Atque Arabas partim sibi vendicat, Æthiopsque,
Pamphyliosque omnes, Cilicasque hostile gerentes,
Et Lyciam, Cariamque, & Cycladas æquore sparsas.*

(7) μετὰ ἐλεφάντων Τρωγλοδυτικῶν καὶ Αἰθιοπικῶν, ἧς ὁ τε πατὴρ αὐτῆς ἢ αὐτὸς πρῶτος ἐκ τῶν
χώρων τῶν ἐθέρδυσαν. i. e. *cum Elephantis Troglodyticis Æthiopicisque, quos & regis pater,
& rex ipse Euergetes primi ex sedibus istis venatu ceperunt.* Philadelphus huic ve-
natui unicè intentus Ptolemaidem condidit in sinu Arabico, ea ratione Ptolemaidem
Θηρῶν & θηρίων ἡγεῖς i. e. *venaticam cognominatam.* Eumque Agatharcides à Photio ex-
cerptus *primum* dicit instituisse Elephantorum atque ejusmodi belluarum venationem. Quod
tamen cautius & verius in Inscriptione nostrâ de Troglodyticis & Æthiopicis ele-
phantis, perque eas solummodo regiones venatione, affirmatur. Simili restrictione
Hieronymus ad Daniele cap. xi. *Narrant (inquit) Historiæ Ptolemæum Philadel-
phum habuisse elephantos, quos primus eduxit ex Æthiopia, quadringentos.* Indicorum
enim usum elephantorum quis non novit antiquiorem?

(8) ἐξεστράτευσεν εἰς τὴν Ἀσίαν, κ. τ. λ. . . . κυριεύσας δὲ ἐν τῷ Εὐφράτι χώρῃς πᾶσας, κ. τ.
λ. . . . διέβη πρὸς τὴν Εὐφράτην ποταμόν. i. e. *Expeditionem in Asiam fecit, redactaque omni
intra Euphratem regione, trajecit fluvium.* Hoc est quod Historicè attigit Appianus in
Syriacis p. m. 201. Πτολεμαῖος ὁ Φιλαδέλφῃς . . . εἰς Συρίαν ἐνέβαλε, καὶ εἰς Βαβυλῶνα ἤλασε. i. e.
in Syriam impetu facto Babylonem usque penetravit. Prophetice vero Daniel cap. xi.
ψ. 7. *veniet cum exercitu, & ingreditur provinciam regis Aquilonis, & abutetur eis &
obtinere.* Hieronymus quoque in Daniele commentatus, *abusus est eis, inquit, &
obtinuit, in tantum ut Syriam caperet, & Ciliciam, superioresque partes trans Euphra-
tem, & propemodum universam Asiam.* Unde & Josephus contra Apionem. l. 2. c. 5.
Τρίτος Πτολεμαῖος, ὁ λεγόμενος Εὐεργέτης, κατασχὼν ὅλην Συρίαν καὶ κράτος, ὃ πῶς ἐν Αἰγύπτῳ
θεοῖς χαλεπήσεια τῆς νίκης ἔβυσεν· ἀλλὰ παρὰ τὸ γεγονέναι εἰς Ἱερουσόλυμα πολλὰς, ὡς ἡμῖν νόμιμον
ἔστιν, ἐπέλεσε θυσίας τῷ θεῷ, καὶ ἀνέθηκε ἀναθήματα τῆς νίκης αἷμα. i. e. *Ptolemæus tertius,
cognomine Euergetes, cum totam vi Syriam obtinuerat, non illis in Ægypto diis victoriæ
charisteria sacrificavit: sed præsens Hierosolymis multa, ritu nostro, Deo peregit sacrificia,
& digna istâ victoriâ donaria sacravit.*

(9) ἀναζητήσας ὅσα ὑπὸ τῶν Περσῶν ἐρεθ' ἐξ Αἰγύπτου ἐξήχθη, καὶ ἀνακομίσας εἰς Αἴγυπτον. i. e.
*cum perquisivisset quæcunque à Persis ex Ægypto avehæ fuerant, res sacras, easque unâ
cum aliâ ex locis congestâ gazâ in Ægyptum reportasset.* En & rem, & verba sacræ
Danielis prophetiæ c. xi. ψ. 8. *omnimodè respondentia. Insuper & Deos eorum &
Sculptilia, vasa quoque pretiosa auri & argenti, captiva ducet in Ægyptum.* Quibus ad-
dendus Hieronymus & servata ab eo Historia, lapidis non minus quàm prophetiæ
interpretes. Ptolemæus, cognomento Euergetes, diripiens regnum Seleuci quadraginta millia
talentorum argenti tulit; & vasa pretiosa, simulacraque deorum duo millia quingenta, in
quibus erant quæ Cambyfes, captâ Ægypto, in Persas asportaverat. Denique gens Ægyp-
tiorum, quia post multos annos deos eorum retulerat, Euergetem eum appellavit. Suf-
fragatur his prolatus à Vaillantio Thebanorum nummus, hinc habens caput Jovis,
illinc aquilam cum epigraphe ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΠΤΟΛΕΜΑΙΟΥ ΕΥΕΡΓΕΤΟΥ. Hi scilicet hunc
cognominis honorem primi detulisse visi, læti ob restituta sacra, quæ Cambyfes, in-
censo apud Thebas Jovis templo, spoliaverat. vid. Herodot lib. 3. cap. 24.

(10) ἀπὸ τῶν ὀρυχθέντων ποταμῶν. i. e. *per manufactos amnes.* Διώρυγας vero intelligit,
hoc est alveos circa Euphratem, non dissimiles iis qui circa Nilum, ductos. Per eos
Z
scilicet,

86 MONUMENTUM ADULITANUM

scilicet, exundante sub æstatem flumine, ab Assyriâ Arabiam versus submittendæ erant Ptolemæi copię. Interim ποταμός, hoc est amnes sive fluvios, eos vocat, non aliter atque eorum unum Palacottam, alias Pallacopam, ab Appiano & Arriano nominatum novimus. Cui tamen ἐστὶ διώρυξ ὁ Παλλακόπας ἐκ τῆς Εὐφράτης, ἢ δὲ ἐκ πηγῶν τις ἀνίσχων ποταμός. i. e. *Alveus est Pallacopas ex Euphrate ductus, non à suis fontibus exoriens fluvius.* Arrianus de expedit Alex. l. 7. c. 21. conferendus & Straboni lib. xvi. de his ipsis circa Euphratem alveis agentibus.

(11) μεθ' ἃ τὰ μὲν ἔγγιστα τῇ βασιλείᾳ ἔθνη εἰρηνοῦσθαι κελεύσας. i. e. *Post debellatam Asiam, finitimis circa regiam gentibus, ad pacem redire iussis.* Hæc omnino pertinent ad compressam in Ægypto seditionem istam, quam & Justinus memoravit & Hieronymus. Hic enim Ptolemæum in terram suam tum reversum tradit, *cum audisset in Ægypto seditionem moveri.* Ille verò; (lib. 27. c. 2.) *nisi in Ægyptum domesticâ seditione revocatus esset [Ptolemæus] totum regnum Seleuci occupasset.*

(12) Γάζη ἔθνη. i. e. *Gaza Gentes.* Duas credo intelligi, quarum utriusque clarè satis & explicita apud Plinium mentio, lib. 6. cap. 29. *Gaza oppidum, inquit, promontorium, & portus Mossylytes, quo Cinnamonum devebitur. Hucusque Sesostris exercitum duxit. Aliqui unum Æthiopię oppidum ultra ponunt in littore, Baragaza, i. e. maritimum Gaza.*

(13) Ἄνα i. e. *castellum Aven.* Ejus notitia à Nonnoso est apud Photium Cod. iii. μέγιστον ἐφάνη θέαμα περὶ χωρίον Ἄνην προσονομαζόμενον (κεῖται δὲ ἡ Ἄνη ἐν μέσῳ τῆς τε τῶν Ἀνξυμιτῶν καὶ τῶν Ἀδελιῶν πόλεως) ἐλεφάντων πλῆθος ἐκ ὀλίγον, ἀλλὰ σχεδὸν ὅσον χιλιάδων πέντε. i. e. *Maximum oblatum est spectaculum circa castellum Aven dictum (est verò Aven inter Axumitarum & Adulitarum urbem media) elephantorum nempe multitudo non exigua, imò millia ferme quinque.*

(14) Ταγγαῖτας, cod. Vaticano ἔθνη Ταγγαῖτῶν. *Tangaitarum gentem.* At verò Is. Vossius, qui Florentinam hanc evolverat inscriptionem, ejusque præ Romanâ integritatem mirum in modum deprædicat in aureolis ad Pomponium Melam observationibus, non Ταγγαῖτας legit, sed Παγγαῖτας. In quo judicium & conjecturam suam secutus videtur vir doctissimus, potius quam elementi in MS. ductum. Nimirum id egit Vossius, ut Diodori Siculi, & Ptolemaici nostri marmoris, & emendati à se Melæ auctoritate demonstraret, Panchaiam, decantatam à Poetis Thuriferam regionem, non Arabiæ Felicis, at Æthiopię fuisse portionem. *Is. Vossius ad P. Melam. l. 3. c. 8.*

(15) ὁπὸ Λόκῃς Κώμης, ab *Albo vico.* Ejus scilicet cujus meminit Strabo lib. xvi. Ælius Gallus, inquit, missus ab Augusto Cæsare ἦκεν εἰς Λόκην κώμην τῆς Ναβαταίων γῆς, ἐμπορεῖον μέγα. i. e. *pervenit ad Album vicum, Nabatæorum regionis, emporium magnum.* Hujus verò, saltem hoc nomine, emporii nulla videtur fuisse celebritas Cosmæ nostri tempore: aliter illud intra Blemmyum in oppositâ continente fines, mercator, & navigator tantus, non quæsisset. *vide Cosmæ notam k.*

(16) ἐπολέμησα — χώρες — ἔθνη — i. e. *debellavi regiones, gentes.* Quod multoties in hac Inscriptione verbum istud ἐπολέμησα cum casu quarto construatur; nihil in eo peccatum est contra syntaxin grammaticalem: sed Hellenisticum est, veram laudatæ inscriptionis & originem & antiquitatem prodens. Id enim, ignotum classicis scriptoribus, utramque facit paginam in Versione LXX-virali, eodem, ac ipsa inscriptio, & tempore & loco natâ. Ex gr. Isâ. xxxvi. 10. ἀνέβημεν ἐπὶ χώραν ταύτην πολεμῆσαι αὐτήν. xxix. 1. πόλιν. . . ἣν ἐπολέμησε Δαβίδ. Psal. cxxviii. 1. πλεονάκεις ἐπολέμησάν με. Jer. xlviii. 10. ὧ χοντο πολεμεῖν αὐτὸν. Pari ratione inferiùs in inscriptione legitur κατήλθον εἰς τὴν Ἀδελήν θυσιάσαι, cui similem constructionem alibi vix reperies quam apud LXX. Ex gr. 2. Paralip. xxvi. 16. εἰσῆλθεν Ὀζίας εἰς τὸν ναὸν κυεῖν θυμιάσαι. ut omittam ἐχαιεσάμην, δὲ χαιεσίαν ἔχεν, τῇ ἐμῇ γῇ, aliaque quæ à Classicis parciùs adhibita, huic tamen inscriptioni cum Hellenisticis communia notabit Lector. De istâ quidem Hellenisticâ, rectè sic vocatur necne, nondum inter doctos convenit. At de re ipsâ, hoc est an mutationem passâ sit Græca lingua, occasione Macedonum in Ægypto & Syriâ regnantium, nemo unquam dubitaverit.

(17) Πάνω

(17) Πάντα ὑπὸ ἑμοὶ κόσμον. *Totum sub me Rege mundum.* Κόσμος & mundus non semper universum absolute sumptum, sed & aliquando partem aliquam Univerſi insigniorem significant. Græcè igitur Clemens in *Ep. ad Romanos*, οἱ μὲν Ὀκεανὸν κόσμοι. Latine Propertius, *lib. 4. eleg. 3.* Cogor ἔσθ' ἐκ ταβουλᾶ πῖπτος ediscere mundos.

(18) Θυσιάσαι ὑπὲρ τῶν πλωζομένων. *Sacrificatum pro navigantibus.* Ecce titulum Euergeti certe nostro bene notum & familiarem: qui nempe Pharum Alexandrinum, à patris ejus, Regis Ptolemæi Philadelphi, anno primo, condecoraverat: ΣΩΣΤΡΑΤΟΣ ΚΝΙΔΙΟΣ ΔΕΞΙΦΑΝΟΥΣ ΘΕΟΙΣ ΣΩΤΗΡΙΣΙΝ ΥΠΕΡ ΠΛΩΖΟΜΕΝΩΝ. Vide Strabonem l. XVII. & Luciani *Quom. scrib. sit Historia.* Plinium vero lib. 36. cap. 12.

(19) ἔτει τῆς ἑμῆς βασιλείας ΚΖ. *Anno Regni mei 27.* Annum ita lego vicesimum septimum, ut in Vaticano codice, numeralibus expressum. Huic enim respondent nummi Ptolemaici, annum regni modo simili notantes; ut & lapis iste Chronographus (qui tamen est sequioris ævi) Menandri Poetæ ætatem sic designans. ΜΕΝΑΝΔΡΟΣ ΔΙΟΠΕΙΘΟΥΣ ΚΗΦΙΣΙΕΥΣ ΕΓΕΝΝΗΘΗ. ΕΠΙ. ΑΡΧΟΝΤΟΣ. ΣΩΣΙΓΕΝΟΥΣ. ΕΤΕΛΕΥΤΗΣΕΝ. ΕΤΩΝ. Ν. ΚΑΙ. Β. . . . ΕΠΙ. ΑΡΧΟΝΤΟΣ. ΦΙΛΙΠΠΟΥ. ΚΑΤΑ ΤΟ Β. ΚΑΙ. Α. ΕΤΟΣ. ΤΗΣ. ΠΤΟΛΕΜΑΙΟΥ. ΣΩΤΗΡΟΣ. ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ. *Grut. MXXVII. Vid. Dodwelli de Dicæarcho Dissert. p. 52. Ἐξ animadversa ad Gruteri Pag. CMXVIII. Epigr. 12.*

Non pauci olim Ptolemæo nostro Euergeti tantummodo 25. regni annos tribuerunt, secuti nempe Canonem regum à Nabonassaro deductum. Is verò Canon ad rationes Astronomicas, non Historicas compositus, nulla regnandi agnoscit initia, nisi (ut inquit Censorinus) à *primo die mensis ejus, cui apud Ægyptios nomen est Thoth.* Qui igitur ratione ista Astronomica viginti quinque annos regnaverit, Historicâ veritate integros viginti sex implere potuit Euergetes. Et totidem impleſſe quidem, inter recentiores Chronographos, asserit Lydiatus nostras; de emendatione temporum pag. 91. *extincto Ptolemæo Euergete postquam regnaverat 26. annos, Ægypti regnum adeptus est ejus filius Ptolemæus Philopator.* Idem aliquanto plenius inter veteres Historicos Auctor Josephus adstruit, secundum exemplar Antiquitatum in Collegio Novo Oxoniæ servatum. Μετὰ δὲ πρὸν Φιλάδελφον τὴν βασιλείαν κατέχευε Πτολεμαῖος, ὁ καλούμενος Ἐυεργέτης, ὅτι ὅλοις ἔτεσιν κς. i. e. *Post Philadelphum regnum obtinuit Ptolemæus, cognomine Euergetes, viginti sex totis annis.* Vide Josephum a doctiss. Hudſono editum, pag. 519. Hæc satis innuere videntur quod expressum est in monumento nostro; inchoatum nempe fuisse annum regni vicesimum septimum; quem quidem vincendi, regnandi, vivendi finem habuit Euergetes.

Nodum aliter solvit ὁ μακαρίτης Henr. Dodwellus, in Historicis certè & Chronographicis, immensâ Vir doctrinâ, & promptissimo ingenio Auctor. Numero ille Canonis Astronomici nimio plus adstrictus “Annum, inquit, regni ΚΖ huic Euergeti tribuit Monumentum Adulitanum. Is numerus si rectè se habeat, eum quoque cum “patre commune biennium habuisse necesse erit, ut habuit cum avo pater. *Vide supra laudatam de Dicæarcho dissertationem p. 56. inter veteres Geographos Oxon. 1703.*

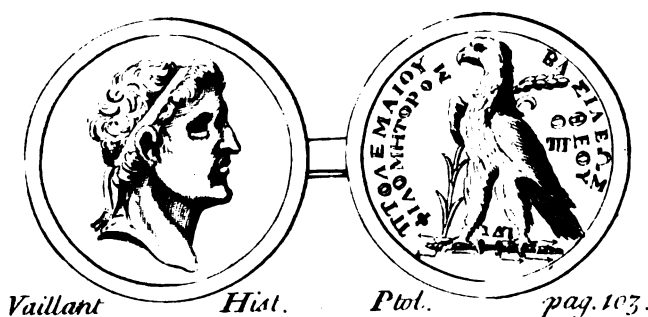
Nihil moramur de Monumento Adulitano, judicium dicam, an præjudicium, Cl. Joannis Harduini; in suis certè Conjectoris audacissimi; at de alienis mortalium, quos terra tulit, suspiciosissimi; cuique nihil sincerum visum in omni antiquâ Latinitate, præter Tullium, Plinium, Maronis Georgica, Flacci Sermones & Epistolas, Inscriptiones admodum paucas, Fastosque nonnullos. *Vide ejus Chron. vet. Test. pag. 168. Ἐξ de nummis Herodiadum p. 60.* Huic scilicet, ut & Cl. Begero, displicuere conjunctim lecta ΘΕΩΝ ΑΔΕΛΦΩΝ vocabula. Utrique igitur in his notis eadem operâ responsum est. Statque contra clarus ille à Vaillantio, bono literarum fato, prolatus nummus. *vide supra pag. 76, 83.*

N. B. pag. 73. lin. 19. legendum, *Jacobus Sponius.* p. 80. l. 20. *genu tenuis.*

Ptole-

Ptolemæus & Cleopatra Dii Philometores.

CUM rarissima sit Regum Ptolemæorum in lapidibus antiquis mentio, huic qui præcessit Ptolemæi Euergetis monumento subjungi meretur Cypria, quæ ad manum est, Inscriptio, Ptolemæi sexti & Cleopatrar ejus uxoris sororisque, titulis insignis. Debetur illa viro eruditissimo, amicitiaque mecum conjunctissimo, Rev. S. Lisle, S. T. P. qui propriâ eam manu, apud Citium olim urbem, oppidum nunc *Larnaka*, exscripsit.

Η ΠΟΛΙΣ

ΑΓΙΑΝΔΑΜΟΘΕΤΟΥ ΚΡΗΤΑΤΟΝ ΑΡΧΙΣΩΜΑΤΟΦΥΛΑΚΑ
ΚΑΙ ΕΠΙΤΗΣ ΠΟΛΕΩΣ ΑΡΕΤΗΣ ΕΝΕΚΕΝ ΚΑΙ ΕΥΝΟΙΑΣ
ΤΗΣ ΕΙΣ ΒΑΣΙΛΕΑ ΠΤΟΛΕΜΑΙΟΝ
ΚΑΙ ΒΑΣΙΛΙΣΣΑΝ ΚΛΕΟΠΑΤΡΑΝ
ΤΗΝ ΑΔΕΛΦΗΝ ΘΕΟΥ ΣΦΙΔΟΜΗΤΟΡΑ ΣΚΑΙ ΤΑ ΤΕΚΝΑ
ΑΥΤΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΙΣ ΑΥΤΗΝ ΕΥΕΡΓΕΣΙΑΣ.

Ἡ πόλις

*Hoc honore profecuta est Citien-
sium Civitas*

Ἀγίαν ⁽¹⁾ Δαμοθέτη Κρήτα, Ἀρχισωμαλοφύλακα ⁽²⁾, ἡ ἐπὶ τῆς πόλεως, ἀρετῆς ἐνεκεν ἡ εὐνοίας τῆς εἰς βασιλέα ⁽³⁾ Πτολεμαῖον, καὶ βασίλισσαν Κλεοπάτραν, τὴν ἀδελφὴν, θεῶς Φιλομήτορας, ἡ τὰ τέκνα ⁽⁴⁾ αὐτῶν, ἡ τῆς εἰς αὐτὴν εὐεργεσίας.

Hegiam ⁽¹⁾ *Damothetæ F. Cretensem*, è primoribus ⁽²⁾ corporis custodiariis, & Civitatis præfectum, virtutis ergo, & benevolentiae erga regem ⁽³⁾ *Ptolemæum*, & reginam *Cleopatram Sororem*, Deos *Philometoras*, liberosq; ⁽⁴⁾ eorum, & beneficentiae erga ipsam civitatem.

i

Ad

PTOLEMAEUS ET CLEOPATRA. 89

Ad Inscriptionem notæ.

(1) Ἑγίαν *Hegiam*. Id nominis, Ἑγίαν varietate dialecti scriptum, habemus apud Laertium, inter curatores Platonis Testamenti; & apud Polybium, inter *Phocænsium* legatos ad Antiochum Seleuci missos.

(2) ἀρχισωματοφύλακας. Ita & Pseudo-Aristeas, in LXXII interpretum historiâ, Ptolemæi Philadelphi memorat Σασίβιον τὸν ταρχήνιον καὶ Ἀνδρίαν ἀρχισωματοφύλακας. Erant enim tum circa Alexandrum M., tum circa ejus in regnis successores, ἀρχισωματοφύλακες & σωματοφύλακες primores nempe, & inferiores corporis custodiarum. Ita vocem verto auctoritate Inscriptionis Latinæ CORPOR. CUSTODIARIOR. superius jam pag. 35. allatæ. Primores erant qui in Macedonum aulis Regis φίλοι, i. e. amici, vocabantur; inferiores qui, è nobilissimis familiis, in eundem ordinem juvenes allekti, officium obibant à Curtio, lib. 5. c. 1. descriptum. *Inter opulas*, inquit, *bi sunt regis ministri: iidemque equos ineunti prælium admovent, venantemque comitantur; & vigiliarum vices ante cubiculi fores servant.*

(3) Βασίλεια Πτολεμαῖον καὶ βασίλισσαν Κλεοπάτραν τὴν ἀδελφὴν, θεῶς φιλομήτορας. Hi geniti iisdem parentibus, Rege Ptolemæo Epiphane, & Cleopatrá Antiochi magni Filiâ, grato in matrem animo, quòd Patri superstes & regno & matrimonio eos sociaverat, *Philometoras*, hoc est, *matris amatores*, se ferebant: nec *Philometoras* solum, sed & *Deos Philometoras*: exemplo eorum quos in præcedente monumento vidimus, ΘΕΩΝ ΣΩΤΗΡΩΝ, & ΘΕΩΝ ΑΔΕΛΦΩΝ. Nisi quod hi mortui à successoribus, illi à se vivi consecrarentur. Præclarus ille quem Vaillantio debemus nummus, hos Ptolemæo honores anno regni 14, hoc est ante Christum 165, delatos testatur. Eosdem cum reginâ Cleopatrá, sorore conjuge, communicatos hæc primum inscriptio prodidit.

Cleopatra, mortuo Philometore, & alteri uterino fratri Regi Ptolemæo Euergeti II. nupsit. Ejus igitur, aut ejus ex Philometore Filiæ, Cleopatrá, quam postea idem Euergetes II. uxorem duxit, mentio est in marmore, olim Delio, nunc Oxoniensi.

ΜΑΡΚΟΝΣΤΥΓΓΕΝΗ
ΒΑΣΙΛΕΩΣΠΤΟΛΕΜΑΙΟΥΤΕΤΕΡΓΕΤΟΥ
ΚΑΙΒΑΣΙΛΙΣΣΗΣΚΛΕΟΠΑΤΡΑΣΚΑΙ
ΕΠΙΣΤΡΑΤΗΓΟΝ
ΑΤΚΙΟΣΚΑΙΓΑΙΟΣΠΕΔΙΟΙΓΑΙΟΤΤΙΟΙ
ΡΩΜΑΙΟΙΑΡΕΤΗΣΕΝΕΚΕΝΚΑΙ
ΚΑΛΟΚΑΓΑΘΙΑΣΚΑΙΤΗΣΕΙΣΕΑΥΤΟΤΣ
ΕΤΝΟΙΑΣ ΑΠΟΛΛΩΝΙΑΡΤΕΜΙΔΙ

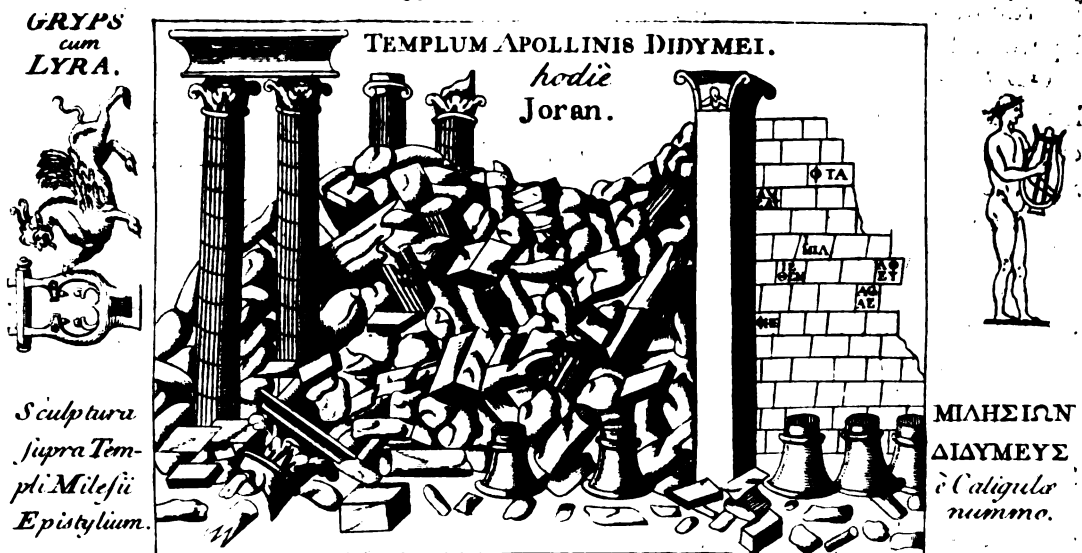
i. e. MARCUM. COGNATUM. REGIS. PTOLEMAEI. EUERGETIS. ET. REGINAE. CLEOPATRAE. ET. PROPRAETOREM. LUCIUS. ET. CAIUS. PEDII. CAII. FILII. ROMANI. VIRTUTIS. ERGO. ET. BONITATIS. ET. ERGA. IPSOS. BENEVOLENTIAE. *posuere*. APOLLINI. DIANAË.

(4) καὶ τὰ τέκνα & liberos, pro consuetâ nempe in Aulâ Ptolemæorum formulâ. Hinc Philometoris avus Ptolemæus ipse Philopator, datâ de Judæis Epistolâ, 3 Macc. vii. Ἐρράμεθα καὶ αὐτοὶ καὶ τὰ τέκνα ἡμῶν. i. e. *Valemus & nos & liberi nostri*. Pseudo-Aristeas quoque in spuria ad Philadelphum datâ. Ἀυτὸς τε ἔρρωσο, καὶ ἡ βασίλισσα Ἀρσινόη, ἡ Ἀδελφὴ, καὶ τὰ τέκνα καλῶς αἶν ἔχοι. i. e. *Et tu ipse, & Regina Arsinoe, soror vestra, & liberi bene valeant*. Ubi cautè liberos; nec Ptolemæi dixit, nec Arsinoes: quia diverso jure, hujus erant adoptione, illius naturâ liberi. Ut enim omnia finxerit, at omnia rei disconvenientia non finxit Aristeas. *vid. Mon. Adul. Not. 3.*

A a

Donaria

Donaria Apollinis Didymei.

ULtrò nos vocat, & remoratur aliò properantes, revisen-
dus iterum insignis Milesius lapis: is nempe quem Regis
Seleuci Monumentum à fronte ornat. Ab initio enim plura
alia custodiit *Donaria Apollinis Didymei*, dextro lævoque ejus lateri
commissa, quorum partem nobis invidit longa ætas; partem ip-
sa maculavit, quæ locum obsidet, barbaries; at partem aliquam
servavit felix Sherardi diligentia, posthàc dum stabant literæ, nec
interire, nec sordescere metuentem. Quod ergo primum hîc in-
sequitur, priore sui parte satis integrum, & regis Prusiæ nomine
nobilitatum, ætatem spondet annorum ante Christum plus minus
155. Secundum & Tertium, cùm eidem sint inscripta lapidi, par
est ut ad idem fere tempus referantur.

I.

* in apogr.
TOY ΤΡΙΤΟΥ

ΕΠΙΣΤΕΦΑΝΗΦΟΡΟΥΤΟΥΘΕΟΥ
* ΘΕΟΚΡΙΤΟΥΤΟΥΜΕΤΑΜΗΝΟΔΩΡΟΥ
ΠΡΟΦΗΤΕΟΥΝΤΟΣΔΕΑΝΤΙΠΑΤΡΟΥ
ΤΟΥΜΕΝΙΣΤΡΑΤΟΥΚΑΤΑ
ΠΟΙΗΣΙΝΔΕΜΕΝΑΝΔΡΟΥΤΟΥΜΑΙΩ
ΝΟΣΤΑΜΙΕΥΟΝΤΩΝΔΕΚΑΙΠΑΡ
ΕΔΡΕΥΟΝΤΩΝΕΝΤΩΙΕΡΩΙΔΗΜ....
.ΥΤΟΥΠΑΣΙΩΝΟΣΕΚΑΤΑΙΟΥΤΟΥ
ΑΡΤΕΜΩΝΟΣΤΑΔΕΑΝΕΤΕΘΗΤΩΙ
ΑΠΟΔΩΝΙΥΔΡΙΑΕΦΗΣΕΠΙΓΡΑΦΗ

ΑΠΟΛΛΩΝΟΣ ΔΙΔΥΜΕΩΣ ΟΛΚΗΝ ΑΓ
ΟΥΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ ΧΙΛΙΑΣ ΤΕΤΡΑΚ
ΟΣΙΑΣ ΕΝΕΝΗΚΟΝΤΑ ΦΙΑΛΗ ΑΠΟΛΛΩ
ΝΟΣ ΔΙΔΥΜΕΩΣ ΕΚΤΗΣ ΑΠΟΣΤΑΛΕΙΣΗΣ
ΑΠΑΡΧΗΣ ΥΠΟ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΠΡΟΥΣΙΟΥ ΟΛ
ΚΗΝ ΑΓΟΥΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ ΤΡΙΑΚΟΣΙΑΣ
ΚΥΨΙΚΗΝ ΩΝ ΦΙΑΛΗ ΟΛΚΗΝ ΑΓΟΥΣ ΑΛΕ
ΞΑΝΔΡΕΙΑΣ ΕΚΑΤΟΝ ΚΡΑΤΕΟΥΤΟΥ ΚΡΑΤ.
ΚΟΥ ΦΙΑΛΗ ΟΛΚΗΝ ΑΓΟΥΣ ΑΜΙΛΗΣΙΑΣ Ε
ΝΕΝΗΚΟΝΤΑ ΚΑΝΟΥΝΤΗΣ ΦΥΛΗΣΑΣΩ
ΤΙΔΟΣ ΟΛΚΗΝ ΑΓΟΝΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ ΠΕΝΤ
ΑΚΟΣΙΑΣ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΠΡΟΥΣΙΟΥ ΠΡΟΥΣΙΑΔΕΣ
ΔΥΟ ΟΛΚΗΝ ΑΓΟΥΣ ΑΙΗΜΕΝΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ
ΟΚΤΑΚΟΣΙΑΣ ΕΙΚΟΣΙ ΗΔ ΟΚΤΑΚΟΣΙΑΣ ΤΡΙΑ
ΚΟΝΤΑ ΕΞ ΔΙΒΑΝΩΤΙΣ ΧΡΥΣΗΝΑ
ΠΟΛΛΩΝΟΣ ΚΑΙ ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ ΟΛΚΗΝ ΑΓΟΥΣ Α
ΧΡΥΣΟΥΣ ΕΚΑΤΟΝΤΟ ΔΕ ΕΜΒΟΛΟΝ ΑΥΤΗΣ ΑΡ
ΓΥΡΟΥΝ ΑΓΟΝ ΔΡΑΧΜΑΣ ΤΕΣΣΑΡΑ ΚΟΝΤΑ ΤΡΕΙΣ Ο
ΒΟΛΟΝ ΕΝΑ ΒΑΣΙΛΙΔΙΣ ΕΝ ΕΚΑΜΑΣ ΑΡΤΗΣ ΕΚΥΦΟΣ
ΧΡΥΣΟΥΣ ΟΛΚΗΝ ΑΓΩΝ ΧΡΥΣΟΥΣ ΕΚΑΤΟΝ ΟΓΔΟ
ΗΚΟΝΤΑ ΕΠΤΑ ΗΜΙΧΡΥΣΟΝ ΑΡΤΕΜΩ * * *

Ἐπὶ Στεφανηφόρου τῆ θεᾷ Θεοκρίτου τῆ Μεταμηνωδῶρος, προφη-
τῶν δὲ (1) Ἀντιπάτρου τῆ Μενισ-
τραίου, καὶ πόισιν δὲ Μενάνδρου
τῆ Μαίῶνος, ταμιδῶν (2) δὲ καὶ
παρεδρῶν ἰν τῷ Ἱερῷ Δημη-
τεῖ τῆ Πασίωνος, Ἐκαταίῃ τῆ
Ἀρτέμωνος, τὰδε ἀνέλεθι τῷ Ἀ-
πόλλωνι. Ὑδρία, ἐφ' ἧς ἐπιγραφὴ
ΑΠΟΛΛΩΝΟΣ ΔΙΔΥΜΕ-
ΩΣ, ὀλκὴν ἄγασα Ἀλεξανδρείας
χιλίας τετρακοσίας ἐνενήκοντα.
Φιάλη Ἀπόλλωνος Διδυμέως ἐκ
τῆς ἀποσταλείσης (3) ἀπαρχῆς ὑπὸ
βασιλείῃς (4) Περσείας, ὀλκὴν ἄγασα

Sub Dei Stephanephoro The-
ocrito F. Metamenodori, Prophe-
ta verò (1) Antipatro F. Menistrati,
Poetâ Menandro F. Maonis, Præ-
fectis (2) Ærarij, & Adsefforibus in
Templo Demetrio F. Pasionis, He-
cateo F. Artemonis, dedicata hæc
Apollini fuere. Hydria, super
quam inscriptio APOLLINIS DIDY-
MEI, pondere æquans drachmas A-
lexandrinæ mille quadringentas
nonaginta. Phiala Apollinis Didy-
mei ex (3) primitiis quæ missæ sunt
à Rege (4) Prusia, pondere æquans
Alexandrinæ trecentas. Cyzice-
Ἀλεξ-

92 DONARIA APOLLINIS DIDYMEI.

Ἀλεξανδρείας τετρακοσίας. Κυζικηνῶν φιάλη, ὀλκήν ἄγυσα Ἀλεξανδρείας ἑκατόν. Κρατέες τῆς Κεραικῆς φιάλη, ὀλκήν ἄγυσα Μιλησίας ἐπενήκοια. Κανὼν τῆς Φύλης Ἀσώτιδος, ὀλκήν ἄγον Ἀλεξανδρείας πεντήκοσιας. Βασιλέως Περσίου ⁽⁵⁾ Περσιάδης δύο, ὀλκήν ἄγυσαι, ἡ μὲν Ἀλεξανδρείας ὀκτακοσίας εἴκοσι, ἡ δ' ὀκτακοσίας τετρακοία ἑξ. Λιβανωτὶς χρυσῇ Ἀπόλλωνος καὶ Ἀρτέμιδος, ὀλκήν ἄγυσα χρυσῆς ἑκατόν· τὸ δὲ ἔμβολον [ν αὐτῆς αἰ] γυρεν, ἄγον δραχμὰς τεσσαράκοντα τρεῖς, ὄβολον [ἑνα. Βασιλίσσης Καμασάρτης σκύφος] χρυσῆς ὀλκήν ἄγων χρυσῆς ἑκατόν ὀγδοήκοντα ἐπτά, ἡμίχρυσον. Ἀρτέμιω ⁽⁶⁾ * * * * *

*norum Phiala, pondere æquans Alexandrinas centum. Crateæ F. Cratici Phiala, pondere æquans Milesias nonaginta. Canistrum tribus Asotidis, pondere æquans Alexandrinas quingentas. Regis Prusie ⁽⁵⁾ Prusiades duæ, pondere æquantes, una quidem Alexandrinas octingentas viginti; altera verò octingentas triginta sex. A-cerra thuraria aurea Apollinis & Dianæ, pondere æquans aureos centum: ejusque repagulum argenteum, æquans drachmas quadraginta tres, obolum [unum. Reginae Camasartæ scyphus] aureus, pondere æquans aureos centum octoginta septem, cum dimidio. Artemo ⁽⁶⁾ * * * * **

II.

* sic ΕΠΙΣΤΕΦΑΝΗΦΟΡΟΥ ΜΕΝΕΚΡΑΤΟΥ* ΠΡΟΦΗΤΕΥ
ΟΝΤΟΣ ΒΑΒΩΝΟΣ ΤΟΥ ΑΓΗΜΑΝΤΟΥ ΤΑΜΙΕΥ
ΟΝΤΟΣ ΔΕΚΑΙ ΠΑΡΕΔΡΕΥΟΝΤΟΣ ΕΝ ΤΩ ΙΕΡΩ ΙΚ
* sic ΑΛΛΙΚΡΑΤΟΥ* ΤΟΥ ΑΠΟΛΛΩΝΙΟΥ ΤΑΔΕ ΑΝΕ
ΤΕ ΘΗΤΩ ΙΑΠΟΛΛΩΝΙΑ ΘΗΝΑΙΟΥ ΤΟΥΤ...
ΩΣ ΦΙΛΛΗ ΒΟΗΓΙΑΙΝΙΚΗΣ ΑΝΤΟΣ ΕΦΗΣ ΕΠΙ
ΓΡΑΦΗ ΟΛΚΗΣ ΕΠΙΧΩΡΙΑΙ ΕΝ ΕΝΗΚΟΝΤΑΚΤΗ ΙΚΗ
ΝΩΝ ΦΙΛΛΗ ΕΦΗΣ ΕΠΙ ΓΡΑΦΗ ΟΛΚΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔ
ΡΕΙΑΙ ΕΚΑΤΟΝ.

Ἐπὶ Στεφανηφόρου Μενεκράτου, προφητεύοντος Βαβῶνος τῆς Ἀγηνμαίνης, ταμιεύοντος δὲ καὶ παρεδρεύοντος ἐν τῷ Ἱερῷ Καλλικράτους τῆς Ἀπολλωνίης τὰς ἀνέστη τῷ Ἀπόλλωνι. Ἀθηναίης τῆς Τ...

Sub Stephanephoro Menecrate, Propheta Babone F. Agemanti, Præfeto Ærarii, & adsessore in Templo, Callicrate F. Apollonii, dedicata hæc Apollini fuere. Athenæi F. T... is Phiala Bo-

ως

8

DONARIA APOLLINIS DIDYMEI. 93

ὡς φιάλη ⁽¹⁾ Βονγία νικήσαντος, ἐφ' ἧς ἐπιγραφή [ὅλη] ἐπιχώρῃαι ἐνενήκοντα. Κυζικηνῶν φιάλη ἐφ' ἧς ἐπιγραφή, ὅλη Ἀλεξάνδρῃαι ἑκατον.

um ⁽¹⁾ *venatu victoris, super quam inscriptio, pondus drachmæ nostræ Milesiæ nonaginta. Cyzicensorum phiala supra quam inscriptio, pondus Alexandrinæ centum.*

III.

ΕΠΙΣΤΕΦΑΝΗΦΟΡΟΥΕΥΚΡΑΤΟΥ*ΤΟΥ..... * sic
 ..ΠΡΟΦΗΤΕΥΟΝΤΟΣΔΕΑΝΤΗ.....
 ..ΤΟΥΕΥΑΝΔΡΙΔΟΥΤΑΜΙΕΥΟΝΤΩΝΔΕΚΑΙ
 ΠΑΡΕΔΡΕΥΟΝΤΩΝΕΝΤΩΙΠΕΡΩΙΔΕΩΔΑΜ
 ΑΤΟΥΔΑΜΙΔΟΣΙΑΣΟΝΟΣΤΟΥΜΥΩΝΙΔΟΥ
 ΤΑΔΕΑΝΕΤΕΘΗΤΩΙΑΠΟΔΔΩΝΙΕΣΧΑΡΙΣΧΡΥΣ
 ΗΟΛΚΗΝΑΓΟΥΣΑΧΡΥΣΟΥΣΠΕΝΤΑΚΟΣΙΟΥΤΣΗΠΡΟ
 ΣΕΝΕΧΘΕΙΣΑΥΠΟΤΩΝΑΝΔΡΩΝΤΩΝΑΙΡΕΘΕ
 ΝΤΩΝΕΠΙΤΑΣΚΑΤΑΣ * * * * *

Ἐπὶ Στεφανηφόρῃ Εὐκράτῃ τῷ
 προφητεύοντι δὲ Ἀντὶπῶντι
 . . . τῷ Εὐανδρίδῃ, ταμιεύοντι
 δὲ καὶ παρεδρεύοντι ἐν τῷ ἱερῷ
 Λεωδάμῃ τῷ Δάμιδος, Ἰάσονος
 τῷ Μυωνίδῃ, τὰ δὲ ἀνέθετο τῷ Ἀ-
 πόλλωνι. Ἐχάρις χρυσῇ ὁλῇ αὐ-
 γυσα χρυσῶν πεντακοσίων, ἡ προ-
 σευχθεῖσα ὑπὸ τῶν ἀνδρῶν τῶν
 αἰρεθέντων ἐπὶ τὰς καίας ⁽⁸⁾ * * * *

*Sub Stephanephoro Eucrate F.
 Prophetâ verò Antipatro
 . . F. Euandridæ, Præfctis Æra-
 rii, & Adsefforibus in Templo,
 Leodamâ F. Damidis, Jafone F.
 Myonidis, dedicata hæc Apollini
 fuere. Thuribulum aureum pon-
 dere æquans aureos quingentos,
 oblatum à viris qui electi fuere
 ad * * * * **

Ad Donaria Apollinis Didymæi notæ.

(1) Προφητεύωντος Ἀντιπάτρου, κατὰ πόλιν δὲ Μενάνδρου. i. e. *Prophetâ Antipatro, Poetâ verò Menandro.* Prophetæ, Milesii hujus oraculi ministri, forte solebant eligi. Quod testatur inscriptio, secundæ hujus operis parti reservata, Προφητῆς. ἀμα. καὶ. Κεραρχη-
 φλαβιανός. λαβων. παρὰ. τῆς. πατρίδος. τὴν. προφητείαν. ἀνακληρώσει. κ. τ. λ. Cùm verò forte electi omnes poetico ingenio non essent præditi, his aliquando substitutus est Poeta, qui edenda à Prophetâ responsa metricè componerēt. Cui simile est quod, de Delphico agens oraculo, nos docet Strabo. Ibi nempe Pythiam, hoc est Prophetam fœminam, vaticinari quidem tum metricè, tum prosaicè, ἐνλείπειν δὲ καὶ ταῦτα εἰς μέτρον ποιητῆς τινος ὑπεργυῖας τῷ ἱερῷ. i. e. *Poetas quosdam templi ministros prosaica in metrum vertere.* Strab. lib. ix.

B b

(2) Ταμι-

94 DONARIA APOLLINIS DIDYMEI.

(2) Ταμειοὺν δὲ καὶ παρεδεδωμένων ἐν τῷ Ἱερῷ. i. e. *Præfectis Ærarii, & adfessoribus in Templo.* Iidem illi, quibus sacri Thesauri concredita est custodia, adfidebant etiam in Templo; *παρεδδοί* inde Ἀπόλλωνος vocati, de quaestionibus juris, ut apud Delphos Amphictyones, consiliarii, & iudices, constituti. Sic enim τὸ Ἀμφικτυονικὸν σύστημα i. e. *Collegium Amphictyonicum* describit Strabo lib. ix. *tanquam περὶ τε τῶν κοινῶν βελδοσόμενον, καὶ τῷ Ἱερῷ τὴν ἐπιμέλειαν ἔξον κοινολέξαν, ἃ τε καὶ χρηματίων ὑποκειμένων πολλῶν, καὶ ἀναθημάτων, φυλακῆς, καὶ ἀγιστείας δεομένων μεγάλης.* i. e. *de re communi, & de commissis sibi Templi procuracione, consulturum, utpote multis ibi depositis & pecuniis & donariis, summā cum cura & sanctitate custodiendis.*

(3) ἐκ τῆς ἀπαρχῆς. i. e. *ex primitiis donaria.* Idem videmus in hoc oraculo Milesio, quod & de Delphico Strabo retulit; hoc est, ἀποκεῖσθαι ἐν θησαυροῖς ὑπὸ λαφύρων ἀνατεθέντα, ἐπιγραφὰς σώζοντα, ἐν αἷς καὶ οἱ ἀναθέντες. i. e. *reposita esse in thesauris donaria & manubiis dedicata inscriptiones servantia & in iis dedicantium nomina.*

(4) ἐκ τῆς ἀποσαλείσης ἀπαρχῆς ὑπὸ βασιλέως Πρυσίας. i. e. *è primitiis missis à rege Prusiâ.* Prusias hîc intelligendus est regum Bithyniæ ejus nominis tertius, *Κυνηγός* i. e. *Venator* appellatus; primitiæque ab eo missæ, ex spoliis forsitan Attalicis, post direptam urbem Pergamum, & Æsculapium Prusiæ ipsius humeris avectum, anno ante Christum 156. Interim patratum Pergami scelus palpato Didymeo Apolline desultoriæ vir religionis pensare voluit. Hujusque rei, eo quo decebat more, meminit Scymnus Chius, Poeta Geographus, in Senariis Nicomedi Prusiæ *Cynegi* F. dicatis. *ψ. 55.*

Διὸ καὶ τῇ προέσει, σύμβολον ἐπελεξάμην
Τὸν συγκαταρθεῶσαντα καὶ τῷ σὺ πατρὶ
Τὰ τῆς βασιλείας πρότερον, ὡς ἀκούμεν,
Παρεῖ σοί τε, βασιλεῦ, γνησίως τιμώμενον
Καὶ ἀπὸ τῶν Ἀπόλλωνος τὸν ἐν Διδύμοις λέγω,
Τὸν καὶ θεμισθέντα, καὶ μυσσηγέτην. i. e.

*Hujus participem consilii feci Deum,
Qui prosperavit, sic enim audio, tui
Olim parentis regna, quique etiam tibi,
Rex magne, semper verâ & constanti fide,
Fuit honoratus, in Didymis Apollinem
Responsa dantem, musarumque præsidem.*

Ubi collaudans veram istam Nicomedis & constantem in Deum fidem contrariæ Prusiam inconstantiam non obscure insinulavit auctor: Ejus nempe quam Polybius apertius depictam dedit. Ἀμα μὲν θύειν, κ. τ. λ. i. e. “ simul victimas cædere, iisque placare
“ divinum numen, omnemque aram atque mensam præter morem modumque colere,
“ quod, in genua prolapsus, & muliebri timore tremulus, facere solebat Prusias, si
“ mul eadem sacra deturpare, iisque destructis contumeliam divino numini infer-
“ re, quis hæc non esse dicat animi insanientis opera? *de virt. & vit. p. m. 1468.*

(5) Πρυσιάδες δύο. *Prusades duæ.* Poculorum genus, ab ipso donatore Prusiâ id nominis fortitum, ut à Seleuco Σελευκίδης, ab Antigono Ἀντιγονίδης. Πρυσίας (inquit Athenæus lib. xi.) ὅτι τὸ ποτήριον ἐξορθόν ἐστιν, κ. τ. λ. i. e. *Quod Prusias sit rectum poculum, & à Prusiâ rege Bithyniæ, luxu ac mollitie famoso, sic vocatum, testatur Nicander Chalcædonius.* Neque abhorret ab his nummus, cujus anticam occupat Rex ipse Prusias; posticam verò rectum *Prusias* poculum; non, ut optimo Spanhemio visum, *singularis velut citbara.* *de præst. numis. p. 514.*

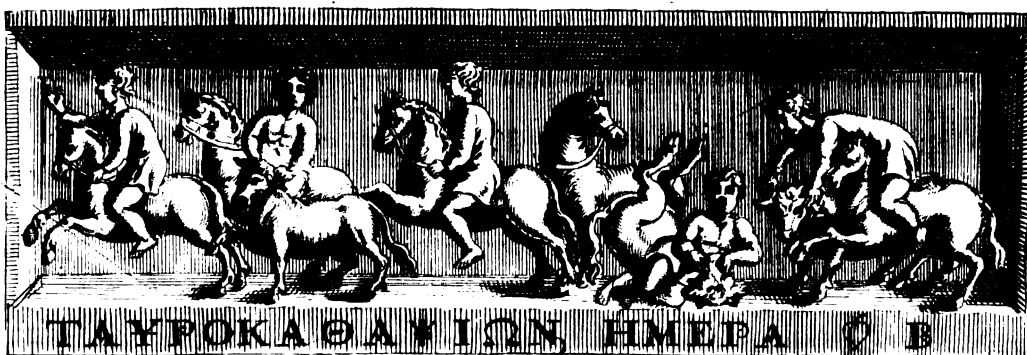

(6) ΑΡΤΕΜΩ * * supersunt hujus inscriptionis mutili tres versiculi, è quibus nihil sani certive eruendum, excepto quod legatur, ΦΙΛΑΔΙΟΝ ΟΛΚΗΣ ΡΟΔΙΩΝ ΕΙΚΟΣΙ—

(7) Βοηγία, i. e. *Boum seu Taurorum venatu.* Is apud Thessalos institutus postea cum Ionibus colonis in Asiam unâ commigravit. Ibi Ephesi, proximâ Milesiis urbe, frequentatum scribit Auctor Artemidorus; Smyrnæ verò annum fuisse testatur antiquum marmor, olim Smyrnæum, nunc, ex Seldeni testamento, Oxoniense; inscriptionum

DONARIA APOLLINIS DIDYMEI. 95

scriptum ΤΑΥΡΟΚΑΘΑΥΙΩΝΗΜΕΡΑΒ. i. e. *spectaculi quod vocatur Taurocathapsia die secundo*. Æri illud incisum, luculentèque à doctissimo Prideauxio inter Marmora Oxoniensia explicatum, contemplare Lector. Nugantur verò veteres Glossatores Philoxenus aliique, qui *Pilæ* reddunt *ταυρονάψιαι*, & *ταυρονάψιαι* vice versâ *Pilæ*. Erant enim spectaculum ab his toto genere diversum, *jaētata* à *Tauris pilæ*, *ταυροάεροι* ab iisdem Glossatoribus rectè fortassis dictæ; de quibus Martialis *lib. Spect. 19, 22. Jaētat ut impositas Taurus ad astra pilas*. At *ταυρονάψιαι* ipsissima fuere nostra *Bonyia*, *Taurorum scilicet venatio*: secundum optimum vocis interpretem, pæclarum lapidem Oxoniensem, in quo sculptæ ad vivum figuræ, id ipsum quod Plinius & Suetonius, tantum non loquuntur. Quorum hic in vitâ Claudii *cap. 21. Exhibuit, inquit, Thessalos equites, qui feros Tauros per spatia circi agunt, insiliuntque defessos, & ad terram cornibus detrabunt*. Ille vero *Nat Hist. l. 8. c. 45. Thessalorum gentis inventum est, equo juxta quadrupedante cornu intortâ cervice tauros necare*.

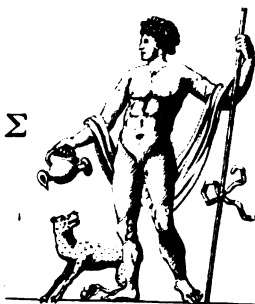

(*) ΑΙΠΕΘΕΝΤΩΝ ΕΠΙ ΤΑΣ * * Hic visum fugere incipiunt, qui extitere olim quadraginta septem versiculi. Ornabant verò eundem lapidem & tres alii, mutatis nominibus his planè gemini, sed imperfecti, & nullo nunc momento tituli.

Monumenta Teia.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ

Bacchus

ΤΗΙΩΝ.

Teiorum.

IN ipso Ioniæ meditullio olim florebat Teos, indigenis hodiè *Bodrùn*, Græcarum siqua alia civitatum, sub Lydorum & Persarum jugo, servitutis semper impatientissima. Quam verò nacta est libertatem beneficio Atheniensium, aut Macedonum in Asiâ dominantium, eam sollicitè admodum custodiit; palpatis Antiocho M. & Philippo, Syriæ & Macedoniæ regibus, mox etiam missis ad Romanos, ad Ætolos, & quamplurimos Cretæ populos,

pulos, legationibus. Apud hos omnes id unicè agebant Teii, ut sibi novum jus Asyli, ratione territorii Baccho nuper consecrati, ratum firmumque haberetur. Ut verò eorum postulatis benignè atque amicè quis responderit, prorsus illud seu Decretum, seu Epistolam, in lapides retulère Teii: Quorum hodieque, in ipso oppido *Bodrùn*, & in vicinis circumquaque villulis, agrisque non pauci prostrati jacent. Una autem, diversi ab his generis, concepta Dirarum Formula, ad antiquiora longè tempora, ipso Anacreonte Teio haud inferiora, referenda est. Æquum igitur ut, illis suo ordine secuturis, ab hocce potius exordiamur, mirâ post Sigeum lapidem, & ætate, & raritate monumento.

Teiorum Diræ.

DEFIGI *diris deprecationibus nemo non metuit*, inquit Plinius, lib. 28. c. 2. Dirarum verò obnuntiatio apud Græcos olim & Romanos in usu fuit, veteri horribilique sacro ab Hebræis, ut videtur, ducto. Moses certè monitu divino, ut benedictionum unam, ita & alteram maledictionum seu dirarum formulam concepit, candidis lapideis tabulis, supra montem Hebal, inscribendam. Eamque coram omni multitudine postea legit Josue, primus ille Israelitarum post Mosem ductor. Deut. xxvii. 12. Jos. viii. 34. More non dissimili & summus Atheniensium Magistratus Diras quòtannis obnuntiavit contra nefarios non alio facilè vinculo coercendos: Speciatim *contra vetita exportantes*: secundùm legem à Solone scriptam: *id ni Archon fecerit, centum ipse drachmas multam Ærario ut persolveret*. A Romanis quoque Diras obnuntiari fuetas, post Ciceronem *de Divin.* 1. & Plutarchum in *Crasso*, Auctor in *Parthicis* Appianus: seriò scilicet persuasis, *reconditas hasce veteresque Diras talem vim habere ut nemo illis implicitus ullo modo potuerit effugere*. Ergo vidimus, inquit Plinius, *certis precationibus obsecrâsse summos magistratus*. . . *Sacri verò precationem, quâ solet præire Quindecimvirum Collegii magister, siquis legat, profectò vim carminum fateatur, ea omnia approbantibus octingentorum triginta annorum eventibus*. Nihil mirum igitur, si exiguus Teiorum populus, beati & feracis agri, at malè securi juxta mare cultor, hac se Dirarum religione, contra improborum hominum facinora, tutum & munitum vellet.

Ipse ille, qui reliquias monumenti servat, prope *Era-ki* oppidulum, octo horarum itinere à Smyrnâ dissitum, inter sepulchreta Turcica projectus jacet, mole satis magnus, stelæ formâ oblongus lapis. Altiores ejus antiquitatem, bis mille annos longè superantem, præter alia mox notanda, arguunt Simonidææ quidem, sed non diu post Simonidem, rudioris figuræ literæ. Atque inter eas quædam etiam Cadmeorum formam vix dum integram exuerant. Etenim N reducto uno inæquali latere; Σ verò ut arcus Scythicus formatur. O quoque, quæ à Cadmi tempore sonum ΟΥ syl- labæ expresserat, ejus proinde vicem multoties in monumento gerit. His adde certissimum illud Grammaticæ post Cadmeam proximæ indicium, voces duobus interpunctis à se invicem determinatas; exceptis (quæ, præfixarum Hebraicarum ritu, cum cognatis sibi verbis & nominibus coalescunt) articulis, conjunctionibus, & præpositionibus. Ut taceam tres voces Κιζαλλεύω, Φοινικήια, Τιμη- χέοντες, nunc primum in Græcæ linguæ Thesaurum legitimè relatas. Atque horum aliqua quidem criteria in oculos se palam ingerunt. Cætera habe, Lector, ex fide doctissimorum duorum testium, illustrissimi *Guilielmi Sherard*, LL. D. & reverendi *Samuelis Lisle*, S. T. P. Quorum ille A. D. 1709, uterque verò 1716, *Monumenta Teia* viderunt, tractaverunt, exscripserunt.

Periit Formulæ initium, si modo hîc fuerit initium, duobus prioribus versibus comprehensum. Inde continuos septem aliquatenus restitutos dedi. Inque iis unum illud venerabile opportunè servari contigit; summus tunc temporis Teiorum magistratus, antiquissimâ potestate, tituloque, *Æsymnetes*. Novem qui sequuntur versiculi, pessimè laceri & exesi, pro deploratis sunt habendi. Reliquos triginta quatuor utroque scriptionis genere, & veteri damus, & recentiori. Cùm verò, auctore Plinio, l. 28. c. 2. & *componi carmine* solerent, & *ad tibiam* recitari Diræ; fas est ut Formulam tribuamus, non quidem Anacreonti Teio, qui suavi adeò barbitò inclaruit; at alicui ex ejus popularibus, inconditos ad tibiam modos, & rude canticum edocto.

Teia Dirarum Formula.

1. . . . ΑΠΟΝΟΣ

2. ΖΥΟΙ: ΕΝΑΥΤΩΙ

C c

3. ΟΣΤΙΣ:

3. ΟΣΤΙΣ : ΤΗΙΩΝ : Ε... ΥΝΩΙ
4. ΗΑΙΣΥ. ΝΗΤΗΙ : ΗΙ : Η
5. ΕΠΑΝΙΣΤΑΙΤΟ : ΗΔΙ...
6. ΧΗΤΑΙ : ΑΠΟΛΛΥΣΘΑΙ : ΚΑΙ
7. ΑΥΤΟΝ : ΚΑΙΓΕΝΟΣ : ΤΟΚΕΙΝ
8. Ο : ΟΣΤΙΣ : ΤΟΛΟΠΟ : ΑΙΣΥΜ
9. ΝΩΙ : ΕΝΤΕΩΙ : ΗΓΗΙΤΗΙΤΗ
10. ΙΗΙ : ΟΣΑΝ : Κ. ΣΑ... Τ
11. ΕΝΕΙ : ... ΑΡΟΝ : ΝΑ...
12. ΩΣ : ΠΡΟΔΟ... ΤΗ.ΠΟ
13. Λ... ΤΗΝΤΗΙ
14. ΩΝ : ΗΤΟ.. ΑΝΔΡΑΣ...
15. ΗΣΩΙ : ΗΘΑ... ΤΟ
16. ΜΕΤΕ... ΕΝ
17. ΑΡΟ. ΗΙ : ΠΕΡΙΓ... ..
18. ... ΝΟ : ΠΡΟΔΟ... ..
19. ΑΛΕΥΟΙ : ΗΚΙΞΑΛΛΑΣ : ΥΠΟ
20. ΔΕΧΟΙΤΟ : ΗΛΗΙΨΟΙΤΟ : ΗΛ
21. ΗΙΣΤΑΣ : ΥΠΟΔΕΧΟΙΤΟ : ΕΙ
22. ΔΩΣ : ΕΚΓΗΣ : ΤΗΣΤΗΙΗΣ ; Η*
23. ΑΛΑΤΗΣ : ΦΕΡΟΝΤΑΣ : Η***
24. ΑΚΟΝ : ΒΟΛΕΤΟΙ : ΠΕΡΙΤ**
25. ΩΝ : ΤΟΞΥΝΟ : ΕΙΔΩΣ : ΗΠ***
26. ΕΛΛΗΝΑΣ : ΗΠΡΟΣΒΑΡΒΑΡΟ
27. ΤΣ : ΑΠΟΛΛΥΣΘΑΙ : ΚΑΙΑΥ
28. ΤΟΝ : ΚΑΙΓΕΝΟΣ : ΤΟΚΕΝΟ :
29. ΟΙΤΙΝΕΣ : ΤΙΜΟΧΕΟΝΤΕΣ :
30. ΤΗΝΕΠΑΡΗΝ : ΜΗΠΟΙΗΣΕΑ
31. Ν : ΕΠΙΔΥΝΑΜΕΙ : ΚΑΘΗΜΕΝ
32. Ο : ΤΩΓΩΝΟΣ : ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΟ
33. ΙΣΙΝ : ΚΑΙΗΡΑΚΛΙΟΙΣΙΝ :
34. ΚΑΙΔΙΟΙΣΙΝ : ΕΝΤΗΠΑΡΗ
35. Ι : ΕΧΕΣΘΑΙ : ΟΣΑΝΤΑΣ*ΤΗΛ
36. ΑΣ : ΕΝΗΙΣΙΝ : ΗΠΑΡΗ : ΓΕΓΡ
37. ΑΠΤΑΙ : ΗΚΑΤΑΞΕΙ : ΗΦΟΙΝ
38. ΙΚΗΙΑ : ΕΚΚΟΨΕ : ΠΗΑΦΑΝΕ
39. ΑΣ : ΠΟΙΗΣΕΙ : ΚΕΝΟΝ : ΑΠΟΔ
40. ΛΥΣΘΑΙ : ΚΑΙΑΥΤΟΝ : ΚΑΙΓ
ΕΝΟΣ
41. ΟΣΤΙΣ : ΦΑΡΜΑΚΑ : ΔΗΛΗΤΗ
42. ΡΙΑ : ΠΟΙΟΙ : ΕΠΙΤΗΙΟΙΣΙ
43. Ν : ΤΟΞΥΝΟΝ : ΗΕΠΙΔΙΩΤΗΙ : Κ
44. ΕΝΟΝ : ΑΠΟΛΛΥΣΘΑΙ : ΚΑΙΑ
45. ΥΤΟΝ : ΚΑΙΓΕΝΟΣ : ΤΟΚΕΝΟ :
46. ΟΣΤΙΣ : ΕΣΓΗΝ : ΤΗΝΤΗΙΗΝ : Κ
47. ΩΛΥΟΙ : ΣΙΤΟΝ : ΕΣΑΓΕΣΘΑΙ :
48. ΗΤΕΧΝΗΙ : ΗΜΗΧΑΝΗΙ : ΗΚΑΤ
49. ΑΘΑΛΑΣΣΑΝ : ΗΚΑΤΗΠΕΙΡΟ
50. Ν : ΗΕΣΑΧΘΕΝΤΑ : ΑΝΩΘΕΟΙΗ :
51. ΑΠΟΛΛΥΣΘΑΙ : ΚΑΙΑΥΤΟΝ : Κ
52. ΑΙΓΕΝΟΣ : ΤΟΕΚΕΙΝΟ...

* sic

3. "Οσις Τηίων ἐν Ξυνῶ
4. ἢ Ἀισυμνήτῃ, ἢ Κελτῇ, ἢ
5. ἐπανισαίτῃ, ἢ διαμά-
6. χήλῃ, ἀπόλλυσθαι καὶ
7. αὐτὸν, καὶ γένος τῆς κείνης.
8. "Οσις, τῆς λοιπῆς, αἰσυμ-
9. νῶ ἐν Τέρῳ, ἢ γῇ τῇ Τη-
10. ἱῇ : "Ος ἀν : κ. σα . . .
11. ενεῖ : . . . αρον : να
12. ὡς προδο . . . τὴν πό-
13. λιν τὴν Τηί-
14. ὦν : ἢ τὰς ἀνδρας . . .
15. ησφ : ἢ θα πο
16. μεῖε ἐν
17. αρο . ηι : περιγ
18. προδο[ιῃ, ἢ κίξα-]
19. λλάοι, ἢ κίξάλλας ὑπο-
20. δεχοῖτο, ἢ ληίζοιτο, ἢ
21. ληιστὰς ὑποδέχοιτο, εἰ-
22. δῶς, ἐκ γῆς τῇ Τηίῃ, ἢ θ-
23. αλατρίῃς, φέροντας, ἢ τὸ
24. κακὸν βελάοι παρὰ Τηί-
25. ὦν τῆς Ξυνῆς, εἰδῶς, ἢ πρὸς
26. Ἑλλῆνας, ἢ πρὸς Βαρβάρους,
27. ἀπόλλυσθαι καὶ αὐτὸν, καὶ
28. γένος τῆς κείνης.
29. "Οἷνες τιμαρχεῖσιν
30. τῶν ἐπάρχων μὴ ποιήσιν,
31. ὅππῃ διωάμῃ, καθημέ-
32. νη τῆς ἀγῶν, Ἀνθεστηρί-
33. οῖσιν, καὶ Ἡρακλείοις,
34. καὶ Δίοισιν, ἐν τῇ ἐπάρῃ
35. ἔχεσθαι. "Ος ἀν τὰς σήλας,
36. ἐν ἥσιν ἡ ἐπάρῃ γέ-
37. γραπταί, ἢ κατὰ τῆς, ἢ φοι-
38. κῆα ἐκκόψει, ἢ πῃ ἀφανέ-
39. ας ποιήσῃ, κείνον ἀπόλ-
40. λυσθαι, καὶ αὐτὸν, καὶ γ-
- ένος
41. "Οσις φάρμακα δηληή-
42. εἰα ποιοῖ, ὅππῃ Τηίοισιν
43. τὸ ζῶον, ἢ ἐπ' ἰδιώτῃ,
44. κείνον ἀπόλλυσθαι, καὶ αὐ-
45. τὸν, καὶ γένος τῆς κείνης.
46. "Οσις ἐς γῆν τὴν Τηίαν κα-
47. λυοὶ σίτην ἐσάγασθαι,
48. ἢ τέχνη, ἢ μηχανή, ἢ κατὰ
49. θάλασσαν, ἢ κατ' ἡπειρον,
50. ἢ ἐσαχθέντα ἀνωθείη,
51. ἀπόλλυσθαι καὶ αὐτὸν, καὶ
52. γένος τῆς κείνης.

*Quicumque Teiorum in Communi
aut Aesymnetæ, aut Iudici, vel
insurrexerit, vel depugn-*

averit, deperdi &

eum, & genus ejus.

Quicumque in posterum, Aesymna-

tum in Teo, aut Terrâ

Teiâ gesserit; — Qui —

_____ civitatem

_____ Teio-

rum, aut homines —

Ad-

Ad rariora & difficiliora Inscriptionis NOTÆ.

ψ. 4. 'Αισυμνήη, i. e. *Æsymnetæ*. Hinc collige, amice Lector, venerandam Teii Lapidis antiquitatem, in quo magistratus habetur *Æsymnetes*, quam tanquam priscæ rem ætatis memoravere Aristoteles & Theophrastus, suoque jam tempore desuetam. Ἐτερον δ' [εἶδος μοναρχίας] ἦν ἐν τοῖς ἀρχαίοις Ἑλλήσιν, ὃς καλεῖσιν Ἀισυμνήτας. ἔστι δὲ τῷδε, ὡς ἀπλῶς εἰπεῖν, αἰρετὴ τύραννις . . . ἤρχον δὲ οἱ μὲν διὰ βίην τὴν ἀρχὴν τάλιν, οἱ δὲ μέχρι τινῶν ὠλισμένων χρόνων ἢ περὶ χρόνων, i. e. *Fuere apud priscos Græcos, aliâ monarchiæ specie, ii quos Æsymnetas nuncupant. Eratque, ut plurimum, suffragiis collata hæc Tyrannis. Gerebant eam alii ad vitæ terminum, alii ad præfinita certa tempora, & negotia.* Arist. Polit. l. 3. c. 14. Quibus omnino similia è Theophrasto adduxit Dionys. Halic. Antiq. lib. 5. c. 73. Οἱ γὰρ Ἀισυμνήται καλεῖμενοι παρ' Ἑλλήσι τὸ ἀρχαῖον, ὡς ἐν τοῖς περὶ βασιλείας ἰσορρεῖ ὁ Θεόφραστος, αἰρετοὶ ἦσαν οἱ τύραννοι. i. e. *Qui antiquitus apud Græcos Æsymnetæ sunt vocati, ut in libris de regno narrat Theophrastus, Tyranni erant electione creati.*

ψ. 4, 5. Ἀισυμνήτη—ἡ ἐπανιστῆται, ἡ διαμάχεται, i. e. *Æsymnetæ vel insurrexerit, vel depugnaverit.* Quæ hic habentur de seditione non movendâ, deque arcendis proditoribus, furibus, latronibus, aliisque civitatum pestibus, videntur à Teiis promulgata, statim ac redierant ab Abderis, suorum in Thraciâ coloniâ. Eò enim profugerant tum Anacreon Poeta, tum alii multi Teii, exuti Teo urbe patriâ, ob infausam illam Histiaï & Ionum contra Darium ἐπανόσασιν, anno ante Christum 497. vide Herodot. l. 6. Strabonem. lib. 14. & Suidam in vocibus Τέω, Ἀνακρέων. Fors etiam & in his memoria est Tei urbis Temeno, Rhodio duci, proditæ: ut refert Æneas in *Polioretico*, c. 18.

ψ. 6. Ἀπόλλυδης ἢ αὐτὸν ἢ γένος ἔκείνου. Similiter in Magnetum & Smyrnæorum fœdere, ἐφιορκῶντι ἢ ἐξώλεια ἢ αἰτῶν ἢ ἡρώων τῶ ἐξ ἐμῶ. Nec non in Atheniensi Dirarum formulâ, quam verè videtur Aristophanes quanquam ridibundus attigisse, Θεσμοφ. p. m. 770. κακῶς ἀπολέσθαι τῶν αὐτὸν οἰκίαν, ἀρεσθῆναι.

ψ. 19. Κιζάλλης. Absque Hesychio esset, & Stobæo, & hoc lapide, periisset Græcæ linguæ amatoribus vox κιζάλλης. Hesychio verò κιζάλλια, πᾶσα κακοεχρία. Κιζάλλης (mendosè cum λ simplicij) φῶρ, de quo Gellius, lib. i. c. 18. *Quod Græcis nunc κλέπτης dicitur, antiquiore Græca lingua φῶρ est dictum: hinc per affinitatem literarum, qui φῶρ Græcè, Latine fur est.* A Stobæo quoque, *Sermone XLII.* (quod mihi humanissimè indicavit Schultingius Batavorum decus) Democriti Lex hujusmodi fervatur. Κιζάλλην καὶ λησὴν πᾶν κλέινον τις ἀβῶος ὦν εἴη, καὶ αὐτοχειρία, καὶ κελδίων, καὶ ψήφω, i. e. *Kixallam, atque qualemcunque prædonem occidens quis sine poenâ esto, seu manu id fecerit, seu jussione, seu suffragio.* Cui, quantum ad Kixallam manu occidendum, congruere videtur Solonis Lex apud Demosth. in Timocrate, εἰ δὲ τις νύκτωρ ὅτιον κλέπτοι, τῶν ἐξείναι ἢ ἀποκτείνειν, atque hinc translata Lex XII. Tab. SEI. NOX. FURTUM. FACTUM. ESIT. SEI. IM. OCCISIT. IOVRE. CAISUS. ESTO. *Macrob. Sat. lib. i. c. 4.* Cùm enim distinguantur in hoc lapide Ληιστής & Κιζάλλης, ac Ληιστής sit fur aperta rapiens, agris præcipuè & viis infestus; Κιζάλλης videtur fuisse fur nocturnus, grassator, sicarius, aut qui Normannis nostris *Burglarius*, Græcis etiam *Θυρεπανοίκης*, ostiorum & domiciliorum effractor.

ψ. 22, 23. ἡ θαλαττίης φέροντας, i. e. *vel ab orâ maritimâ quid auferentes.* Tale est quod, omnibus justè pensitatis, tanquam huic loco convenientissimum reposui. Primo scilicet scriptori facilè negligi potuit τ geminata litera: exscriptori æquè facilè ἰῶτα. In voce φέροντας exemplum est significationis ab Hesychio allatæ: φέρον, λαμβάνων.

ψ. 29. Τιμυχέοντες, *Timuchorum fungentes munere.* Is apud Teios honos non, ut apud Massilienses, summum magistratum denotavit, sed peculiarem aliquem, annonæ & rebus venalibus præpositum, Ædili apud Romanos similem, Græcè etiam ἀγορανόμον. Nam & Naucratis in Ægypto negotiatores à Teo & vicinis urbibus oriundi, eisdem habuere magistratus, Τιμέχης Athenæo dictos (lib. 4. c. 2.) Herodoto verò προσάτας ἐμπορείν. i. e. *Emporii præfectos.* l. 2. c. 168. Hujus verò seu Timuchi, seu ἀγορανόμου

εγρίμυς, seu Ædilis officium, in elegantissimo apud Gruterum Epigrammate, egregiè depictum accipe. LXXII. 5.

QVI. LARGAE. CERERIS. MESSES. FRVCTVS. QVE. RENATOS
DIGERIT. IN. PRETIVM. CVI. CONSTAT. FAMA. FIDES. QVE
ET. QVI. DIVITIAS. VINCIT. PVDOR. IRE. FER. ILLOS
CONSVETVS PORTVS. CVRA. STVBIOQVE. LABORIS
LITTORA. QVI. PRAESTANT. FESSIS. TVTISSIMA. NAVTIS.

ψ. 31. Ἐπὶ δυνάμει, i. e. *pro potestate & virili sua* Diras obnuntiabunt Magistratus; hoc est, voce quàm poterint altâ & clarâ, & à confessu facilè excipiendâ: planè ut ὅση δυνάμει αὐτῶν, in famigeratissimâ Justinì Martyris sententiâ, à Theologis toties ventilatâ, Apol. I. Edit. Oxon. p. 151. Ὁ προεστὼς ὄχλῳ . . . ἢ διαχρισίας, ὅση δυνάμει αὐτῶν, ἀναπέμπει. Ne quid postea ex his verbis contra conceptas publicarum præcum formulas suggeratur. Rationem verò docet Plinius, vocis altiùs elevandæ; nimirum quia diras obstrepentes magis nocituras creditum. *Vidimus, inquit, certis precationibus obsecrâsse summos magistratus: Et nequid verborum prætereatur, aut præposterum dicatur, præire aliquem, rursusque . . . tibicinem canere, nequid aliud exaudiatur: utraque memoriâ insigni quoties ipsæ diræ obstrepentes nocuerint, quotiesve precatio erraverit.*

ψ. 32. Ἀγῶν, sensu hic Homericò, ut Il. ω. ψ. 1. Ἀπὸ δ' ἀγῶν, i. e. interprete Eustathio, ἀλῶρε, συναλῶγῃ, πλῆθος. ut mox in Istroniorum Psephismate τὸ πλῆθος τὸ Τῆρων. i. e. *Teiorum multitudo.*

ψ. 34. Δίσιον. Notissima fuere Bacchi fèsta, Ἀνθεστήρια, Herculis etiam, Ἡερῆλεια. At cum ignotis hisce Δίοις, iisdem fortasse atque Δείοις, Πανθείοις, & Διαίοις, i. e. Dialibus, comparanda sunt parallela duo apud me inedita Monumenta: certamina nempe ΔΕΙΑ ΑΔΕΙΑ in inscriptione Philadelphenâ, & ΔΕΙΑ ΑΔΕΛΦΑ in civitatis ejusdem Nummo, de quibus in Alphabetico Commentario.

ψ. 34. Ut servetur in hac formulâ, aliqualis numerorum tibialium ratio, habet hic versus ΤΗΠΑΡΗ elisis duabus vocalibus I, E. versus 36us ΗΠΑΡΗ eliso E. versus vero 38us ΕΚΚΟΥΕ: ΠΗ. elisis I, H. Notanda etiam KENON & EKENON licentia vulgari pro KEINON & EKEINON. ΠΟΙΗΣΕΑΝ quoque pro ΠΟΙΗΣΕΙΑΝ.

ψ. 37. Φοινικία fidenter *litteras* interpreto; illustrante hunc lapidem Historiæ Herodotæ loco, qui & hinc vicissim illustratur, lib. v. cap. 58. Ἴωνες παρὰ δέχοντες διδασχὴν παρὰ τῶν Φοινίκων τὰ γράμματα . . . ἐφάτισαν, ὥσπερ τὸ δίκαιον ἔφερε, ἰσαγαγόντων Φοινίκων ἐς τὴν Ἑλλάδα, ΦΟΙΝΙΚΗΙΑ κεκληθῶς. Ubi vox φοινικία non adjectivè cum interprete Latino, sed substantivè cum nostro lapide reddenda. Scilicet, *confessi sunt Iones, litteras, prout æquum fuit, ratione Phanicum eas Græciæ inferentium, nomen habuisse ΦΟΙΝΙΚΗΙΑ.* Eandem constructionem firmant & Diodori verba lib. 3. p. m. 140. κοινῇ τὰ γράμματα φοινικία κληθῆναι. i. e. *vocatas fuisse litteras vulgariter ΦΟΙΝΙΚΙΑ.* & Clem. Alexandrini. Strom. I. φοινικία τὰ γράμματα Ἡρόδοτος κεκληθῆναι γράφει, *litteras scribit Herodotus vocatas fuisse ΦΟΙΝΙΚΗΙΑ.* Pari constructione apud Hesychium legendum cum distinctione φοινίκις, γράμμασι, ex Sophocle in Ποιμένει. Item φοινικία, γράμματα. — iterumque φοινικία, Ἰῶδοι δ' Ἴωνες τὰ γράμματα, i. e. *Lydos apud Ἐῖ Ionas vocæ φοινικία Litteras significat.* Horum verò nunc damus desideratum hætenus exemplum, & præsentissimum certè de Literis è Phœnice advectis testimonium. Nisi præsentius quis forte dixerit, quòd idem doctissimus Lexicographus & ἐκφοινίξαι interpretatus sit ἀναγνώσκει. q. d. *Phœnicissare, hoc est legere.* Sed & Suidas insuper adeundus in voce γράμματα, quæ, inquit ille, a Phœnicibus inventoribus φοινικία ἐκλήθησαν. Inscr. Sig. §. xv.

ψ. 48. μηχανή, i. e. *machina.* Apographorum anni 1716 unum habet ΛΗΚΑΝΗΝ, alterum ΛΗΧΑΝΗΝ, alterum anni 1709 ΛΙΚΑΝΗΙ. Statim igitur arripui amicè mihi monstratam doctissimi Viri emendationem, jubentis reponi ΜΗΧΑΝΗΙ. Eandem nunc certissimè confirmo parallelâ Smyrnæorum formulâ, *Marm. Oxon. pag. 12. ἑτετέχνη, ἑτε μηχανῇ ἰδρυία.* Quod etiam Statius Poeta comicus, ex Græco Latinum fecit: *Nec quem dolum ad eum, aut machinam commoliar.*

D d

VARIA

VARIA nunc sequuntur Monumenta, quæ quanquam aliorum fuerint, Romanorum putà, Ætolorum, Cretæque Insulæ Civitatum, Teia tamen non impropriè vocentur. Unum enim omnibus negotium, Teiorum in Deum Bacchum pietas laudata, urbiq; jus Asyli eo nomine concessum. Visum autem incipere à Romanis, quia hi transactæ rei ætatem certissimâ historiæ notâ prodiderunt. Anno nempe, quo Prætor M. Valerius Messala peregrinam sortitus est iurisdictionem, hoc est U. C. 559. ante Christum 193, venerunt Romam Menippus, Hegesianax, aliiq; missi ab Antiocho rege Syriæ legati, oraturi de rebus Asiæ Europæque, quibus hinc rex, illinc populus Romanus, adversâ æmulâque potestate, inhiabant. Eâ Teii occasione Menippum regiæ legationis principem & suum etiam ad Romanos legatum, facto psephismate, constituerant. Perque eum à Prætore peregrino, tribunisque Plebis, & Senatu, hunc ad modum Teiis est responsum. Vide Liv. Hist. lib. 34. cap. 54, 55, 57. Oxon. 1708.

ΡΩΜΑΙΩΝ. *Romanorum.*

ΜΑΡΚΟΣ ΟΥΑΛΑΡΙΟΣ ΜΑΡΚΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ ΚΑΙ
ΔΗΜΑΡΧΟΙ ΚΑΙ Η ΣΥΝΚΛΗΤΟΣ ΤΗΙΩΝ ΤΗΙΒΟΥΛΗ ΚΑΙ ΤΩΙ
ΔΗΜΩΙ ΧΑΙΡΕΙΝ ΜΕΝΙΠΠΟΣ ΟΤΕ ΡΑ ΠΑΝΤΙΟΧΟΥ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ
ΑΠΟΣΤΑΛΕΙΣ ΠΡΟΣ ΗΜΑΣ ΠΡΕΣΒΕΥΤΗΣ ΠΡΟΧΕΙΡΙΣΘΕΙΣ ΚΑΙ
ΤΟΥΤΩΝ ΠΡΕΣΒΕΥΣΑΙ ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΠΟΛΕΩΣ
ΤΟΤΕ ΉΗΦΙΣΜΑ ΑΝΕΔΩΚΕΝ ΚΑΙ ΑΥΤΟΣ ΑΚΟΛΟΥΘΩΣ ΤΟΥ
ΤΩΙΔΙΕΛΕΧΘΗ ΜΕΤΑ ΠΑΣΗΣ ΠΡΟΘΥΜΙΑΣ ΗΜΕΙΣ ΔΕ ΤΟΝ ΤΕΑΝ
ΔΡΑ ΑΠΕΔΕΞΑΜΕΘΑ ΦΙΛΟΦΡΟΝΩΣ ΚΑΙ ΔΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΓΕ
ΓΕΝΗΜΗΝ ΑΥΤΩΙΔΟΞΑΝ ΚΑΙ ΔΙΑ ΤΗΝ ΥΠΑΡΧΟΥΣΑΝ ΚΑΛΟΚΑΓΑ
ΘΙΑΝ ΠΕΡΙ ΤΕΩΝ ΗΞΙΟΥΔΙΗΚΟΥΣΑΜΕΝ ΕΥΝΟΩΣ ΚΑΙ ΟΤΙ ΜΕ
Ν ΔΙΟΛΟΥ ΠΛΕΙΣ ΤΟΝ ΛΟΓΟΝ ΠΟΙΟΥΜΕΝ ΟΙΔΙΑ ΤΕΛΟΥΜΕΝ
ΤΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΘΕΟΥΣ ΕΥΣΕΒΕΙΑΣ ΜΑΛΙΣΤΑΝΤΙΣ* ΤΟ * sic
ΧΑΪΟΙ ΤΟ ΕΚ ΤΗΣ ΣΥΝΑΝΤΩΜΕΝΗΣ ΗΜΙΝ ΕΥΜΕΝΕΙΑΣ
ΔΙΑ ΤΑΥΤΑ ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΔΑΙΜΟΝΙΟΥ ΤΟΥ ΜΗΝΑ ΛΛΑΚΑΙ ΕΞ ΑΛ
ΛΩΝ ΠΛΕΙΟΝΩΝ ΠΕΠΕΙΣΜΕΘΑΣ ΤΜΦΑΝ Η ΠΑΣΙ ΓΕΓΟΝΕΝ ΑΙ
ΤΗΝ ΗΜΕΤΕΡΑΝ ΕΙΣ ΤΟ ΘΕΙΟΝ ΠΡΟΤΙΜΙΑΝ ΔΙΟΚΑΙ ΔΙΑ ΤΕ ΤΑΥ
ΤΑ ΚΑΙ ΔΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΗΜΑΣ ΕΥΝΟΙΑΝ ΚΑΙ ΔΙΑ ΤΟΝ ΗΞΙΩ... ΟΝ
ΠΡΕΣΒΕΥΤΗΝ ΚΡΙΝΟΜΕΝ ΕΙΝΑΙ ΤΗΝ ΠΟΛΙΝ ΚΑΙ ΤΗ ΓΧΩ
ΡΑΝ ΕΡΑΝ ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΝΥΝ ΕΣΤΙΝ ΚΑΙ ΑΣΤΥΛΟΝ ΚΑΙ ΑΦΟΡΟ
ΛΟΓΗ-

ΔΟΓΗΤΟΝ ΑΠΟ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΤΟΥ ΡΩΜΑΙΩΝ ΚΑΙ ΤΑΤΕΕΙΣ
ΤΟΝ ΘΕΟΝ ΤΙΜΙΑ ΚΑΙ ΤΑ ΕΙΣ ΤΜΑΣ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΑ ΠΕΙΡΑΣΟ
ΜΕΘΑΣΤΝΕΠΑΤΞΕΙΝ ΔΙΑ ΤΗΡΟΥΝΤΩΝ ΤΜΩΝ ΚΑΙ ΕΙΣ ΤΟ
ΜΕΤΑ ΤΑΥΤΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΗΜΑΣ ΒΥΝΟΙΑΝ ΕΡΡΩΣΘΕ.

Μάρκος Ὀυαλάειος Μάρκx,
σεβήτης, καὶ Δήμαρχοι, καὶ ἡ
Σύνκληρος, Τηίων τῇ βελῇ, καὶ τῷ
δήμῳ χαίρειν. Μένιππος ὁ τε παρ'
Ἀντίοχx βασιλέως ἀποσालεὶς πρὸς
ἡμᾶς πρεσβυτής, πρὸ χειρῶν
καὶ ὑφ' ὑμῶν πρεσβεῦσαι ὑπὲρ τῆς
πόλεως, τότε ψήφισμα ἀνέδω-
κεν, καὶ αὐτὸς ἀκολοθῶς τέτῳ δι-
ελέχθη, μετὰ πάσης προθυμίας.
Ἡμεῖς δὲ τὸν τε ἄνδρα ἀπεδέξ-
άμεθα φιλοφρόνως, καὶ διὰ τὴν προ-
γεγενημένην αὐτῷ δόξαν, καὶ διὰ τὴν
ὑπαρχούσαν καλοκαγαθίαν, ὥς
τε ὧν ἡξίεθ' ἀνέχσασθαι εὐνόως. Καὶ
ὅτι δι' ὅλα πλείστον λόγον ποιούμε-
νοι διατελέσμεν τῆς πρὸς τοὺς Θεοὺς
εὐσεβείας, μάλιστα ἂν τις σοχάζοι-
το, ἐκ τῆς συναλωμένης ἡμῶν εὐ-
μενείας διὰ ταῦτα ὥς τῆς δαι-
μονίας. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἐξ ἄλ-
λων πλείονων πεπείσμεθα συμφα-
νῇ πᾶσι γεγονέναι τὴν ἡμετέραν
εἰς τὸ θεῖον προθυμίαν. Διὸ καὶ
διὰ τε ταῦτα, καὶ διὰ τὴν πρὸς
ἡμᾶς εὐνοίαν, καὶ διὰ τὸν ἡξιωμέ-
νον πρεσβυτήν, κρίναμεν εἶναι τὴν
πόλιν καὶ τῇ χώρῃ ἱερὰν, καθὼς
καὶ νῦν ἐστίν, καὶ αὐτοῦτον, καὶ ἀ-
φορρολόγηται ἀπὸ τῆς δήμου τῆς

Marcus Valerius Marci F. Prae-
tor, & Tribuni plebis, & Sena-
tus R. Concilio Populoque Teio-
rum salutem. Menippus missus
à Rege Antiocho ad nos legatus,
à vobis etiam ad legationem ur-
bis vestrae fungendam electus, &
vestrum Psephisma reddidit, &
ei consentanea impensiore ipse
studio differuit. Nos autem &
benignè virum exceperimus, tum
ob praeuiam ejus dignitatem, tum
ob innatam ei bonitatem, eumque,
quantum ad ea quae postulabat,
benevolè audivimus. Et quòd nos
omnimodè perseveramus pietatem
erga Deos plurimi semper faci-
entes, facillimè quis conjectura-
verit, ex iis quae nobis propitia
hanc ob causam à numine obve-
nerunt. Quinetiam persuasum ha-
buimus nostram erga divinum nu-
men reverentiam & ex aliis mul-
tis conspicuam omnibus fuisse.
Quare tum ob haec ipsa, tum ob
vestri erga nos benevolentiam,
tum ob ipsum qui id postulave-
rit legatum, urbem vestram, & re-
gionem, sacram, ut & nunc
est, decernimus habendam, inpro-

Ρωμαίων

Ῥωμαίων. Καὶ τὰ τε εἰς τὸν Θεὸν τίμια, καὶ τὰ εἰς ὑμᾶς φι-
 λάνθρωπα πειρασόμεθα συνεπαύ-
 ξειν, διαλήξεντων ὑμῶν καὶ εἰς τὸ
 μέγα ταῦτα τὴν πρὸς ἡμᾶς ὄ-
 νοιαν. Ἐρρώθε.

*liatam etiam, & ratione Populi
 Romani à tributo immunem. Por-
 ro conabimur adaugere tum ho-
 noris erga Deum, tum humanitatis
 erga vos officia; ita, si & vos
 etiam in posterum benevolentiam
 erga nos servatis. Valete.*

ΑΙΤΩΛΩΝ. *Ætolorum.*

ACCIPE Decretum, Lector, stantis adhuc magnanimi popelli,
 Romanorum, quum hæc agerentur, contra Philippum so-
 cii; mox eorundem cum Antiocho M. hostis. Unde inte-
 gro, quod sequutum est, quadriennio, nunc bello adverso, nunc
 pace non æquâ fractus, An. U. C. 563. Romanæ potentix cessit,
 & debellatori Manio Acilio triumphi honorem præbuit.

ΣΤΡΑΤΑΓΕΟΝΤΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΚΑΙ ΔΟΝΙΟΥ ΠΑΝΑΙΤΩΛΙΚΟΙΣ
 ΕΠΕΙΤΗΙΟ ΠΡΕΣΒΕΥΤΑΣ ΑΠΟΣΤΕΙΛΑΝΤΕΣ ΠΥΘΑΓΟΡΑ ΚΑΙ ΚΛΕΙ-
 ΤΟΝ ΤΑΝΤΕ ΟΙΚΕΙΟΤΑΤΑ
 ΚΑΙ ΤΑΝ ΦΙΛΙΑΝΑΝ ΕΝΕΟΥΝΤΟ ΚΑΙ ΠΑΡΕΚΑΛΕΟΝΤΟ ΤΟΥΣ ΑΙΤΩΛΟΥΣ
 ΟΠΩΣ ΤΑΝΤΕ ΠΟΛΙΝ
 ΑΥΤΩΝ ΚΑΙ ΤΑΝ ΧΩΡΑΝ ΕΠΙΧΩΡΗΣΩΝΤΙ ΕΡΑΝΕΙΜΕΝ ΚΑΙ Α-
 ΣΥΛΟΝΤΟ ΤΟΥ ΔΙΟΝΥΣΟΥ
 ΔΕ ΔΟΧΘΑΙ ΤΟΙΣ ΑΙΤΩΛΟΙΣ ΡΠΟΤΙ ΤΟΥΣ ΤΗΙΟΥΣ ΤΑΝ ΦΙΛΙΑΝ ΚΑΙ ΟΙ
 ΚΕΙΟΤΑΤΑ ΤΑΝ ΥΠΑΡΧΟΥΣΑΝ
 ΔΙΑΦΥΛΑΣΣΕΙΝ ΚΑΙ ΤΑ ΦΑΦΙΣΜΑΤΑ ΤΑ ΠΡΟΤΕΡΟΝ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΑΥ-
 ΤΟΙΣ

ΤΑ ΑΥΤΟΙΣ ΠΕΡΙΠΑΝΤΩΝ ΤΩΝ ΦΙΛΑΝ
 ΘΡΩΠΩΝ ΚΑΤΑΝΟΜΑΕΙΜΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙΝ ΔΕ ΑΥΤΟΙΣ ΠΑΡΑ ΤΩΝ ΑΙΤ
 ΩΛΩΝ ΤΑΣ ΤΕ ΠΟΛΙΟΣ ΚΑΙ ΤΑΣ
 ΧΩΡΑΣ ΤΑΝ ΑΝΙΕΡΩΣΙΝ ΚΑΙ ΑΣΥΛΙΑΝ ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΟΙ ΠΡΕΣΒΕΥΤ
 ΑΙ ΗΞΙΟΥΝ ΚΑΙ ΜΗΘΕΝ Α ΑΙΤΩ ΛΩΝ ΜΗ ΔΕ
 ΤΩΝ ΕΝ ΑΙΤΩ ΛΙΑΙ ΚΑΤΟΙΚΕΟΝΤΩΝ ΑΓΕΙΝ ΤΟΥΣ ΤΗΙΟΥΣ Μ
 Η ΔΕ ΤΟΥΣ ΕΝ ΤΕΩ ΙΚΑΤΟΙΚΕΟΝΤΑΣ ΜΗ ΔΑ ΜΟΘΕΝ
 ΟΡΜΩΜΕΝΟΥΣ ΑΛΛΑ ΤΑΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑΝ ΚΑΙ ΑΣΥΛΙΑΝ ΕΙΜ
 ΕΝ ΑΥΤΟΙΣ ΤΑ ΑΠΑΙΤΩ ΛΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΝ ΑΙ
 ΤΩ ΛΙΑΙ ΚΑΤΟΙΚΕΟΝΤΩΝ ΕΙΔΕΤΙΣ ΚΑ ΑΓΗ Η ΑΥΤΟΥΣ Η Τ
 Α ΕΚ ΤΑΣ ΠΟΛΙΟΣ Η ΧΩΡΑΣ ΤΑ ΜΕΝ ΕΜ
 ΦΑΝ Η ΑΝΑ ΠΡΑΣΣΕΙΝ ΤΟΝ ΕΓ... ΑΝΤΑ. ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΔΡΟΥ Σ
 ΑΕΙ ΤΟΥΣ ΕΝ ΑΡΧΟΥΣ ΤΩΝ ΔΕ
 ΑΦΑΝΕΩΝ ΥΠΟΔΙΚΟΥΣ ΕΙΜΕΝ ΤΟΥΣ... ΚΗΚΟΤΑΣ ΓΙΝΟΜ
 ΕΝΑΣ ΤΟΙΣ ΤΗΙΟΙΣ ΤΑΣ ΕΓΔΙΚΑΞΙΟΣ
 ΚΑΙ ΤΑΣ ΔΟΙ ΠΑΣΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΤΟΙΣ ΔΙΟΝΥΣΙΑ
 ΚΟΙΣ ΤΕΧΝΙΤΑΙΣ ΟΝΟΜΟΣ ΤΩΝ
 ΑΙΤΩ ΛΩΝ ΚΕΛΕΥΕΙΟ ΠΩΣ ΔΕ ΚΑΙ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΝΟΜΟΥΣ ΚΑΤΑ Χ
 ΩΡΙΣΘΗ ΑΝΙΕΡΩΣΙΣ ΚΑΙ ΑΣΥΛΙΑ
 ΤΟΥΣ ΚΑΤΑΣΤΑΘΕΝΤΑΣ ΝΟΜΟΓΡΑΦΟΥΣ ΚΑΤΑΧΩΡΙΞΑΙ ΕΠ
 ΕΙΚΑ ΑΙΝΟΜΟΓΡΑΦΙΑΙ ΓΙΝΩΝΤΑΙ
 ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΝΟΜΟΥΣ.

Στραλαγέονιος ⁽¹⁾ Ἀλεξάνδρῃς Κα-
 λιδονίῃς, ⁽²⁾ Παναίωλικοῖς. Ἐπεὶ
 Τηίοι πρεσβυτάς ἀποσείλαντες
 Πυθαγόραν καὶ Κλεῖτον τὰν τε
 οἰκειότατα καὶ τὰν φιλίαν ἀνα-
 νέοντο, καὶ παρεκάλειον τὰς Ἀι-
 τωλῆς, ὅπως τὰν τε πόλιν αὐ-
 τῶν, καὶ τὰν χώραν, ἐπιχωρή-
 σωσι ἱερὰν εἶμεν, καὶ ἄσυλον τῇ
 Διονύσῃ. Δεδόχθαι τοῖς Ἀίωλοῖς
 ποτὶ τὰς Τηίους τὰν φιλίαν καὶ
 οἰκειότατα τὰν ὑπάρχουσαν δια-
 φυλάσσειν, καὶ τὰ ψαφίσματα
 τὰ πρότερον γεγονότα αὐτοῖς πε-
 εὶ πάντων τῶν φιλανθρώπων κα-
 τάνομα εἶμεν, ὑπάρχειν δὲ αὐτοῖς
 παρὰ τῶν Αἰτωλῶν τὰς τε πό-

Prætorē ⁽¹⁾ Alexandro Calidonio;
 Concilio ⁽²⁾ Panætolico. Quando-
 quidem Teii, legatos mittentes Py-
 thagoram & Clitum, & necessitu-
 dinem & amicitiam renovaverunt,
 & obtestati sunt Ætolos, ut urbem
 ipsorum & regionem sacram esse
 concederent, & jure Bacchi in-
 spoliatam: Placere Ætolis eam,
 quam erga Teios habent, amicitii-
 am & necessitudinem conservare:
 quin & psephismata prius eis
 facta de quibuscunque humanita-
 tis officiis, lege confirmatum iri:
 Ratam autem ipsis esse ab Ætolis
 & urbis, & regionis consecra-
 tionem, & jus Asyli; ita, uti le-

108 MONUMENTA TEIA.

torum postulata, & urbem & regionem Teiam sanctam & inviolatam esse jubent. Curiosis autem Antiquitatis investigatoribus speramus omnino gratum atque volupe futurum, quod post mille nongentos & viginti annos nunc primum ex autographis edantur vetustissimorum populorum acta, prudentiæ, æquitatis & humanitatis plena; quæ quidem si verâ fide præstitissent, triste adeo opprobrium, & *malarum* illam *bestiarum* infamem maculam eluissent. Singulos itaque audiamus, pro consuetâ civitatum formulâ loquentes, *Eleuthernæos, Istronios, Sybritios, Saxios, Rhancios, Arcadas, Cnosios*: quorum hi duo posteriores pæne integri sunt visendi in cœmeterio prope *Guzellir*, cæteri verò omnes aut in arce aut in balineo apud *Segagick*; adepti illic opportunum, ubi Teiis olim id concesserant, Asylum. Ne quid dicamus de imperfectis *Polyrrheniorum, Cydoniatarum, Lappæorum, Priansiorum & Latiorum* titulis. Cùm verò singula inter se conveniant, eodem ferè tenore & negotio, Monumenta; ideo sequentur conjunctim scriptæ ad Populos Cretenses, & eorundem Decreta, *Notæ*.

I.

ΕΛΕΥΘΕΡΝΑΙΩΝ. *Eleuthernaorum.*

ΕΠΕΙΔΗ ΤΗΙ ΟΪΦΙΛΟΙ ΚΑΙ ΣΥΓΓΕΝΕΙΣ ΔΙΑ ΠΡΟΓΟΝΩΝ
ΥΠΑΡΧΟΝΤΕΣ ΨΑΦΙΣΜΑΤΕΚΑΙ ΠΡΕΣΒΕΥΤΑΣ ΑΠΕΣΤΑΛ
ΚΑΝΤΟΣ ΠΑΡΑ ΜΕ ΑΠΟ ΛΛΟΔΟ ΤΟΝ ΤΕΚΑΙΚΟ ΛΩΤΑΝ ΟΙ
ΤΙΝΕΣ ΕΠΕΛΘΟΝΤΕΣ ΕΠΙ ΤΑΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΝ ΤΑΝ ΦΙ
ΔΙΑΝ ΚΑΙ ΤΑΝ ΣΥΓΓΕΝΕΙΑΝ ΑΝΩΘΕΝ ΥΠΑΡΧΟΥΣΑΣ
ΠΟΤΑΥΤΟΥΣ ΚΑΙ ΤΑ ΛΛΑ ΔΙΕΔΕΓΗΣΑΝ.... ΕΝ
ΔΟΞΩΣ ΠΕΡΙ ΤΕ ΤΩ ΘΕΩ ΚΑΙ ΤΑΣ ΚΑΘΙΕΡΩΣΕΩΣ ΤΑΣ ΠΟ
ΛΕΩΣ ΚΑΙ ΤΑΣ ΧΩΡΑΣ ΑΚΟΛΟΥΘΩΣ ΑΠΟ ΛΟΓΙΣΑΜΕΝΟΙ
ΤΟΙΣ ΕΝ ΤΩ ΨΑΦΙΣΜΑΤΙ ΚΑΤΑ ΚΕΧΩΡΙΣΜΕΝΟΙΣ
ΤΑΝ ΤΕ ΦΙΛΙΑΝ ΚΑΙ ΤΑΝ ΕΥΝΟΙΑΝ ΔΙΑΦΥΛΑΣΣΕΙΝ ΚΑΙ
ΤΙΝΟΣ ΑΓΑΘΩ ΠΑΡΑΙΤΙΟΥΣ ΓΙΝΕΣΘΑΙ ΚΑΙ ΤΑ ΓΕΓΡΑΜ
ΜΕΝΑ ΕΠΙ ΠΛΕΟΝ ΣΥΝΑΥΞΕΙΝ ΟΜΟΙΩΣ ΔΕ ΠΑΡΕΚΑΛΕΣΕ
ΚΑΙ ΑΓΗΣΑΝ ΔΡΟΣΕΥΚΡΑΤΕΥΣ ΡΟΔΙΟΣ Ο ΠΑΡΑ ΤΩ ΒΑΣΙ
ΛΕΩΣ ΑΝΤΙΟΧΩ ΠΡΕΣΒΕΥΤΑΣ ΕΠΙ ΤΑΣ ΤΩ ΠΟΛΕΜΩ..
ΔΙΑΛΥΣΕΙΣ ΑΠΟΣΤΑΛΕΙΣ ΟΥΘΕΝ ΕΜΛΕΙΠΩΝ ΣΠΟΥ
ΔΑΣ ΚΑΙ ΦΙΛΟΤΙΜΙΑΣ ΚΑΤΟΥΘΕΝ ΑΤΡΟΠΟΝΩΣ ΑΥΤΩΣ ΔΕ
ΚΑΙ ΠΕΡΑΙΚΚΑΣ Ο ΠΑΡΑ ΤΩ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΦΙΛΙΠΠΩ ΠΕΜ
ΦΘΕΙΣ ΔΕ ΔΟΧΘΑΙ ΤΟΙΣ ΚΟΣΜΙΟΙΣ ΚΑΙ ΤΑΙ ΠΟΛΕΙΤΩΝ ΕΛΕΥ
ΘΕΡΝΑΙΩΝ ΑΠΟΚΡΙΝΑΣΘΑΙ ΤΗΙ ΟΪΣ ΦΙΛΟΙΣ ΚΑΙ ΟΙΚΕΙΟΙΣ
ΟΥΣ

ΟΥΣΙΝ ΔΙΟΤΙΤΑΤΕ ΠΕΡΙ ΤΟΝ ΔΙΟΝΥΣΟΝ ΚΑΙ ΑΥΤΟΙΣ ΕΒΟ
ΜΕΘΑ ΚΑΙ ΤΟΝ ΜΩΝΔΑ ΜΟΝΑΣ ΠΑΤΟΜΕΘΑ ΤΕ ΚΗ
ΠΑΙΝΕΟΜΕΝ ΔΙΟΤΙΚΑ ΛΩΣ ΚΑΙ ΙΕΡΟ ΠΡΕΠΩΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑ
ΞΙΩΣ ΤΩ ΘΕΩ ΔΙΕΞΑΓΟΝΤΕΣ ΟΥ ΜΟΝΟΝ ΚΑΘΩΣ ΠΑΡΑ ΤΩΝ
ΠΡΟΓΟΝΩΝ ΠΑΡΕΛΑΒΟΝ ΔΙΑΦΥΛΑΣΣΟΝΤΕΣ ΑΛΛΑ ΚΑΙ
ΠΟΛΛΩΙ ΜΑΛΛΟΝ ΠΡΟΣΑΥΞΟΝΤΕΣ ΕΝ ΕΚΕΝΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΑ
ΜΕΩΝ ΤΑΣ ΕΜΝΑ ΚΑΙ ΤΙΜΙΑ ΔΙΔΟΤΑΙ ΤΩ ΙΘΕΩ ΚΑΙ ΤΗ ΗΙΟΙΣ
ΚΑΙ ΤΑΝΤΕ ΠΟΛΙΝ ΑΥΤΩΝ ΚΑΙ ΤΑΝ ΧΩΡΑΝ ΙΕΡΑΝ ΚΑΙ ΑΣΥ
ΛΟΝ ΑΠΟ ΔΕΙΚΝΥΜΕΝ ΚΑΙ ΠΕΙΡΑΣΟΜΕΘΑΣ ΤΝΑΤΞΕΙΝ.

Ἐπειδὴ Τήιοι, φίλοι καὶ συγγε-
νεῖς διὰ προγόνων ὑπάρχοντες,
ψάφισμά τε καὶ πρεσβυτάς αἰ-
πέσαλκαν τὸς παρ' αὐμὲ Ἀπολλό-
δοτόν τε καὶ Κολώταν· οἱ τινες ἐπελθόν-
τες ἐπὶ τὴν ἐκκλησίαν, τὴν φιλίαν
καὶ τὴν συγγένειαν ἀνῶθεν ὑπαρ-
χούσας ποτ' αὐτοὺς καὶ τ' ἄλλα
διελέγησαν ἐνδόξως, περὶ
τε τῷ Θεῷ καὶ τῆς καθιερώσεως τῆς
πόλεως καὶ τῆς χώρας ἀκολουθῶς
ἀπολογίσαντες τοῖς ἐν τῷ ψαφί-
σματι καὶ ἀκεχωρισμένοις, τὴν τε φι-
λίαν καὶ τὴν εὐνοίαν διαφυλάσσειν,
καὶ τινος ἀγαθῷ παρατίσις γίνεσθαι,
καὶ τὰ γεγραμμένα ἐπὶ πλέον συν-
αύξειν· Ὁμοίως δὲ παρεκάλεσε καὶ
Ἀγήσανδρος Ἐυκράδης Ῥόδιος, ὁ
παρὰ τῷ βασιλεῶς Ἀνιόχῳ πρεσ-
βυτάς ἐπὶ τὰς τῷ πολέμῳ [νῦν] δι-
αλύσεις ἀποσταλῆς, οὐδὲν ἐμλείπων
σπονδῶν καὶ φιλοτιμίας κατ' ἐθένα
τρέπον· ὡσαύτως δὲ καὶ Περδίκ-
κας ὁ παρὰ τῷ βασιλεῶς Φιλίπ-
πῳ πεμφθεὶς· Δεδόχθαι τοῖς Κόσ-

*Quandoquidem Teii, jam inde à
majoribus amici & cognati nostri,
& psephisma ad nos miserunt,
legatosque Apollodotum & Colo-
tam: Qui accedentes ad concio-
nem de pristina erga ipsos amici-
tia & cognatione verba honorificè
fecerunt; de Deo etiam, deque
consecratione urbis, & regionis,
secundum ea quæ in psephismate
continentur, ad nos retulerunt;
rogatos & amicitiam & benevo-
lentiam conservare; quin & a-
licujus boni auctores ipsis fieri;
& ea quæ recitata sunt beneficia
ulterius adaugere: Similiterque
deprecatus est Hegesander Eu-
cratenfis Rhodius, legatus à Rege
Antiocho de bello nunc dirimendo
missus, nihil omnino curæ studii-
que ullo modo prætermittens:
Eodemque modo & Perdikkas
à Rege Philippo ablegatus: Pla-
cere itaque Cosmis & civitati
Eleuthernæorum Teiis tanquam*

110 MONUMENTA TEIA.

μίοις καὶ ταῖ πόλει τῶν Ἑλδθερνά-
 ων Ἀποκρίνασθ Τηίοις φίλοις καὶ
 οἰκείοις ἔσιν, διότι τά τε παρὰ τὸν
 Διόνυσον καὶ αὐτοὶ σεβόμεθα, καὶ
 τὸν ὑμῶν δάμον ἀσπαζόμεθα τε
 κήπαινεομην, διότι καλῶς καὶ ἱερῶς
 πρεπῶς καὶ καλῶς τῷ Θεῷ διεξά-
 γοντες ἵ, ἔ μόνον καθὼς παρὰ τῶν
 προγόνων παρέλαβον διαφυλάσ-
 σοντες, ἀλλὰ καὶ πολλῶ μᾶλλον
 προσάυξοντες. Ἐνεκεν ὧν καὶ παρ'
 ἀμείων τὰ σεμνὰ καὶ τίμια δίδοι
 τῷ Θεῷ καὶ Τηίοις, καὶ τὰν τε πό-
 λιν αὐτῶν καὶ τὰν χώραν ἱερὰν
 καὶ ἄσυλον Ἀποδείκνυμι, καὶ πει-
 ρασόμεθα συναύξειν.

*amicis sociisque respondere; quòd
 omnia ad Dionysum spectantia
 et nos etiam veneramur, po-
 pulumque vestrum imperitiam sa-
 lute collaudamus, eò quòd pul-
 chre, proque honore religionis,
 proque Dei dignitate hæc trans-
 egerint, non solum prout à majo-
 ribus accepere conservantes, sed
 et multo magis adaugentes. Quam-
 obrem et à nobis omnia veneran-
 da et honorifica Deo et Teis
 sunt concessa, urbemque ipsorum
 et regionem sanctam et inviola-
 tam declaramus, et in majus eti-
 am provehere conabimur.*

II.

ΙΣΤΡΩΝΙΩΝ. *Istroniorum.*

ΕΔΟΞΕΝΙΣΤΡΩΝΙΩΝΤΟΙΣΚΟΣΜΟΙΣΚΑΙΤΑΙΠΟΛΕΙΕΠΕΙ
 ΔΗΤΗΙΟΙΦΙΛΟΙΚΑΙΣΥΓΓΕΝΕΙΣΥΠΑΡΧΟΝΤΕΣΔΙΑΠΡΟ-
 ΓΟΝΩΝΤΑΙΠΟΛΕΙΦΑΦΙΣΜΑΚΑΙΠΡΕΣΒΕΥΤΑΣΑΠΕ-
 ΣΤΑΛΚΑΝΑΠΟΛΛΟΔΟΤΟΝΚΑΙΚΟΛΩΤΑΝΟΙΕΠΕΛΘΟΝ
 ΤΕΣΕΠΙΤΟΚΟΙΝΟΝΤΟΙΣΤΡΩΝΙΩΝΤΟΤΕΦΑΦΙΣΜΑΑΠΕ-
 ΔΩΚΑΝΚΑΙΑΥΤΟΙΔΙΕΛΕΓΗΝΑΚΟΛΟΥΘΩΣΤΟΙΣΓΕ-
 ΓΡΑΜΜΕΝΟΙΣΤΑΝΕΚΤΕΝΕΣΤΑΤΑΝΣΠΟΥΔΑΝΚΑΙ
 ΦΙΛΟΤΙΜΙΑΝΠΟΙΟΥΜΕΝΟΙΠΕΡΙΤΟΥΓΕΝΕΣΘΑΙΤΑΝΚΑ-
 ΘΙΕΡΩΣΙΝΤΩΙΔΙΟΝΥΣΩΙΤΑΣΤΕΠΟΛΙΟΣΚΑΙΤΑΣΧΩΡΑΣ
 ΤΑΣΤΗΙΩΝΚΑΙΤΑΝΑΣΥΛΙΑΝΕΤΙΔΕΚΑΙΤΑΛΛΑΤΑΥΠΑΡ-
 ΧΟΝΤΑΑΥΤΟΙΣΕΝΔΟΞΑΚΑΙΤΙΜΙΑΔΙΑΤΟΝΘΕΟΝΦΑΦΙΣΑ-
 ΜΕΝΟΥΣΚΑΙΑΥΤΟΥΣΣΥΝΑΥΞΕΙΝΚΑΙΤΙΝΟΣΑΓΑΘΟΥ
 ΠΑΡΑΙΤΙΟΥΣΓΙΝΕΣΘΑΙΤΩΙΔΑΜΩΙΚΑΙΟΤΙΤΑΥΤΑΠΟΙΗ-
 ΣΑΝΤΕΣΑΚΟΛΟΥΘΑΠΡΑΞΙΟΜΕΝΤΑΙΤΕΠΟΡΤΙΘΕΙΟΝΕ-
 ΤΣΕΒΕΙΑΚΑΙΤΑΜΕΓΙΣΤΑΧΑΡΙΞΙΟΜΕΘΑΤΩΙΔΑΜΩΙ
 ΠΕΡΙΔΕΤΩΝΑΥΤΩΝΔΙΑΛΕΓΕΝΤΟΣΜΕΤΑΠΑΣΑΣΣΠΟΥ-
 ΔΑΣΚΑΙΠΡΟΘΥΜΙΑΣΚΑΙΤ.....
 ΔΙΠΠΟΥΠΡΕΣΒΕΥΤΑΙΠΕΡΔΙΚΚΑΙΑΠΟΚΡΙΝΕΣΘΑΙΤΩΙΔΑ-
 ΜΩΙ

ΜΩΙΤΩΙΤΗΙΩΝΟΤΙΠΡΟΤΕΡΟΝΤΕ
 ΑΠΟΔΙΣΔΙΑΚΕΙΜΕΝΑΦΙΔΙΚΩΣΚΑΙΕΥΝΟΩΣΠΟΡΤΙΤΟΠΛΑΣΟΣΤΟ
 ΤΗΙΩΝΕΝΤΕΤΟΙΣΥΠΕΡΑΝΩΧΡΟΝΟΙΣΟΥΔΕΝΟΣ
 ΑΠΕΣΤΑΤΩΝΣΥΜΦΕΡΟΝΤΩΝΚΑΙΝΥΝΔΕΚΑΘΟΤΙΠΑΡΑΚΑ
 ΛΕΙΟΔΑΜΟΣΟΤΗΙΩΝΚΑΙΠΕΡΔΙΚΚΑΣΟ
 ΠΟΛΙΤΗΣΑΥΤΩΝΠΡΟΑΙΡΟΥΜΕΝΟΙΟΥΝΕΜΠΑΣΙΝ
 ΕΥΧΑΡΙΣΤΕΙΝΚΑΙΜΕΜ.ΑΜΕΝΟΙΤΑΣΠΡΟΥΠΑΡΧΟΥ
 ΣΑΣΤΑΙΣΠΟΛΕΣΙΣΥΓΓΕΝΕΙΑΣΤΑΝΤΕΚΑΘΙΕΡΩ
 ΣΙΝΤΩΙΔΙΟΝΥΣΩΙΤΑΣΤΕΠΟΛΙΟΣΚΑΙΤΑΣΧΩΡΑΣ
 ΥΜΩΝΕΤΙΔΕΙΕΡΑΝΚΑΙΑΣΥΔΟΝΕΙΝΑΙΒΟΥΛΟΜΕΝΟΙ
 ΧΑΡΙΤΕΣΘΑΙΠΕΡΔΙΚΚΑ...ΟΜΕΝΚΑΙΤΑΔΟΙΠΑΤΑ
 ΥΠΑΡΧΟΝΤΑΥΜΙΝΕΝΔΟΞΑΚΑΙ...ΜΙΑΣΥΝΔΙΑΦΥΛΑ
 ΞΙΟΜΕΘΑΑΠΡΟΦΑΣΙΣΤΩΣΕΦΟΣΟΝΚΕΩΜΕΝΔΥΝΑΤΟΙ
 ΕΙΔΕΤΙΝΕΣΚΑΤΩΝΟΡΜΩΜΕΝΩΝΕΞΙΣΤΡΩΝΟΣΑΔΙ
 ΚΗΣΩΝΤΙΤΙΝΑΤΗΙΩΝΗΚΟΙΝΑΙΗΙΔΙΑΠΑΡΑΤΟΓΡΑΦΕΝ
 ΔΟΓΜΑΠΕΡΙΤΑΣΑΣΥΔΙΑΣΥΠΟΤΗΣΠΟΛΙΟΣΤΑΣ
 ΙΣΤΡΩΝΙΩΝΕΞΕΣΤΩΤΩΠΑΡΑΓΕΝΟΜΕΝΩΙΤΗΙΩΝ
 ΕΠΙΛΑΒΕΣΘΑΙΚΑΙΤΩΝΣΩΜΑΤΩΝΚΑΙΧΡΗΜΑΤΩΝΕΙ
 ΤΙΣΚΑΑΓΗΙΟΙΔΕΚΟΣΜΟΙΟΙΤΟΚΑΑΕΙΚΟΣΜΟΥΝΤΕΣΕ
 ΠΑΝΑΓΚΑΤΟΝΤΩΝΑΠΟΔΙΔΟΜΕΝΤΟΥΣΕΧΟΝΤΑΣ
 ΑΞΗΜΙΟΙΟΝΤΕΣΚΑΙΑΝΥΠΟΔΙΚΟΙΑΝΑΓΡΑΨΑΙΔΕΚΑΙ
 ΤΟΔΟΓΜΑΕΙΣΤΟΙΕΡΟΝΤΟΤΑΣΑΘΑΝΑΣΤΑΣΠΟΛΙ
 ΑΔΟΣΤΟΥΣΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣΤΑΣΠΟΛΙΟΣ.

Ἔδοξεν Ἰσρωνίων τοῖς Κόσμοις, καὶ *Placuit Cosmis & Civitati Istroniorum.* Ἐπειδὴ Τήιοι Φίλοι καὶ *Quandoquidem Teii amici nostri,* & civitati jam συγγενεῖς ὑπάρχοντες διὰ προγόνων τῶ πόλει ψάφισμα καὶ πρεσβυτάς ἀπέσαλκαν Ἀπολλόδοτον καὶ Κολώταν. Ὅι ἐπελθόντες ἐπὶ τὸ κοινὸν τὸ Ἰσρωνίων τό τε ψάφισμα ἀπέδωκαν, καὶ αὐτοὶ διελέγην ἀκολουθῶς τοῖς γεγραμμένοις, τὰν ἐκλενεσάταν παρδὰν καὶ φιλοτιμίαν ποιῆμενοι περὶ τῶν ἡμέων τὰν καθιέρωσιν τῷ Διονύσῳ τὰς τε πόλιν, καὶ τὰς χώρας τὰς Τηίων, καὶ τὰν ἀσυλίαν ἔτι δὲ καὶ τ' ἄλλα τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῖς

τοῖς ἑνδοξα καὶ τίμια διὰ τὸν Θε-
ὸν ψαφισαυδῆς καὶ αὐτὰς σω-
αύξαι, καὶ τινὲς ἀγαθὰ παραι-
τίες γίνεσθαι τῷ δάμῳ, καὶ ὅτι ταῦ-
τα ποιεῖσάντες ἀκόλῳθθα πραξίοντο
τῷ τε πορτὶ Θεῶν δισεβεία, καὶ τὰ
μέγιστα χαλεξιόμεθα τῷ δάμῳ.
Περὶ δὲ τῶν αὐτῶν διαλεγέντος
μὲν πάσας παρδᾶς καὶ προθυμίας καὶ
τῷ Τηίων πολίτῃ, καὶ βασιλέως
Φιλίππῃ πρεσβυτῷ Περδίκκῃ·
Ἀποκρίνεσθαι τῷ δάμῳ τῷ Τηίων ὅτι
πρέτερόν τε αἱ πόλεις διακευδῆναι
φιλικῶς καὶ δυνόως πορτὶ τὸ πλᾶ-
θον τὸ Τηίων, ἔν τε τοῖς ὑπερά-
νω χρόνοις, ἐξενός ἀπέστα τῶν συμ-
φερόντων, καὶ νῦν δὲ, καθότι
ᾤξασθαι ὁ δάμῳ ὁ Τηίων καὶ
Περδίκκας ὁ πολίτης αὐτῶν. Προ-
αιετῆμοι ἔν ἐμ πασὶν ὑπαρχεῖν,
καὶ μεμναυδῆμοι τὰς προπαρχέ-
σας ταῖς πόλεσι συγγενείας, τὰν
τε καθιέρωσιν τῷ Διονύσῳ τὰς τε
πόλεις καὶ τὰς χώρας ὑμῶν, ἔτι
δὲ ἱερὰν καὶ ἄσυλον εἶναι (βεβλῶ-
μενοι χαλεξέσθαι Περδίκκῃ) δίδο-
μεν. Καὶ τὰ λοιπὰ τὰ ὑπάρ-
χοντα ὑμῖν ἑνδοξα καὶ τίμια συν-
διαφυλαξιόμεθα ἀπροφασίστως,
ἐφ' ὅσον καὶ ἑωμεν δυνατοί. Εἰ δὲ
τινες καὶ τῶν ὀρεμωμένων ἐξ Ἰστρώ-
ν ἀδικήσωσιν τίνα Τηίων ἢ κοινᾶ
ἢ ἰδίᾳ, ᾤξασθαι τὸ γραφεῖν δόγμα
ᾤξαι τὰς ἀσουλίας ὑπὸ τῷ πόλιος

*ad Deum habito, decreto facto ad-
augeremus quaecunque alia apud
ipsos ad ejus gloriam & honorem
spectant; & bonæ alicujus rei au-
ctores essemus populo; quodque
hæc facientes tum congruenter age-
mus nostræ erga divinum numen pi-
etati, tum populo maximo per gra-
tificabimur: Deque iisdem etiam
verba faciente, omni cum studio &
promptitudine, Perdiccâ, cive Teio,
& regis Philippi legato: Respon-
dere populo Teiorum, quod nostræ
jamdudum civitas erga Teiorum
multitudinem amanter & benevolè
disposita, neque tempore superiore
defuit, neque nunc deerit, si quæ eo-
rum commoda promovere poterit,
quemadmodum populus Teiorum &
eorum civis Perdiccas obtestatur. Vo-
lentes igitur gratiosos nos in omnibus
præbere, memoresque ejus quæ in-
ter civitates intercessit cognationis,
consecrari Baccho tum urbem
tum regionem vestram, & sacram
porro haberi & inviolatam (Per-
diccæ gratificari cupientes) conce-
dimus. Et quaecunque alia apud
vos gloriosa & honorifica habentur,
omni remoto prætextu, con-
servabimus, quantumcunque nobis
fuerit possibile. Si autem aliqui
solventium ex Istrone, aut publicè
aut privatim Teiorum alicui injuri-*

τὰς Ἰστρονίων, ἐξέσω πῶ ὡς ἀγε-
νομήνῳ Τηίων ἐπιλαβέας καὶ τῶν
σωμάτων καὶ χρημάτων, εἴ τις καὶ
ἀγῇ. Ὅι δὲ Κόσμοι οἱ τὸ καὶ αἰὲν
κοσμεῖν ἐπαναγκάζοντων ἀποδι-
δόμεν τὰς ἐχούσας, ἀζήμιοι ὄν-
τες, καὶ ἀνυπόδικοι. Ἀναγρά-
ψαι δὲ καὶ τὸ δόγμα εἰς τὸ
ἔργον τὸ τὰς Ἀθανᾶς τὰς Πο-
λιάδῃ τὰς γεγραμμένας τὰς
πόλιν.

*am intulerint, contra decretum de
Asyli jure ab Istroniorum civitate
scriptum, licebit Teiorum ali-
cui hac venienti in personas manus
injicere & in pecunias, si quis agat
feratque. Cosmi autem, qui eā in
perpetuum auctoritate fuerint,
possessores ablata reddere cogunto,
neque damno, neque quæstioni ob
id obnoxii. Inscribunto etiam hoc
decretum in Templo Minervæ Po-
liadis scribæ civitatis.*

III.

ΣΥΒΡΙΤΙΩΝ. *Sybritiorum.*

ΣΥΒΡΙΤΙΩΝ ΑΠΟΛΙΣΚΑΙ ΟΙΚΟΣΜΟΙΤΗΩΝ ΤΑΒΟΥΛΑΙ ΚΑΙ ΤΩ
ΔΑΜΩΙ ΧΑΙΡΕΙΝ ΠΑΡΑΓΕΝΟΜΕΝΟΣ Ο ΠΕΡΔΙΚΚΑΣ Ο ΠΑΡΑΒΑΣΙ
ΔΕΩΣ ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΠΡΕΣΒΕΤΤΑΣ ΤΟΤΕ ΨΑΦΙΣΜΑ ΑΠΕΔΩΚΕΝ
Ο ΕΦΕΡΟΝ ΟΙ ΠΑΡΤΜΩΝ ΠΡΕΣΒΕΤΤΑΙ ΠΕΡΙ ΤΑΣΤΟΙΚΕΙΟΤΑ
ΤΟΣ ΚΑΙ ΤΑΣΦΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΟΤΙΚΑ ΔΩΣ ΚΑΙ ΠΟΙΗΣΑΜΕΝ ΠΡΟΣ
ΔΕΞΑΜΕΝΟΙ ΤΑΝΤΕ ΑΝΙΕΡΩΣ ΙΝ ΤΩ ΙΔΙΟΝ ΤΣΩΙΚΑΙ ΤΩΙ ..

Deest pars media Epistolæ, decreto quod præcessit Istroniorum;
ut ex reliquis conjecturare licet, planè compar.

ΠΑΝΤΑ ΕΙΔΕΤΙΝΕΣ ΤΩΝ ΟΡΜΩΜΕΝΩΝ ΕΣΤΥΒΡΙΤΙΑΣ ΑΔΙ
ΚΗΣΩΣ ΙΝ ΤΗΝ ΑΤΗΙΩΝ ΗΤΩΝ ΠΑΡΟΙΚΩΝ ΗΚΟΙΝΑΙ ΗΔΙΑ ΠΑ
ΡΑ ΤΟ ΓΡΑΦΕΝ ΔΟΓΜΑ ΠΕΡΙ ΤΑΣΑΣΤΥΛΙΑΣ ΤΥΠΟΤΑΣ ΠΟΛΕΩΣ
ΤΩΝ ΣΥΒΡΙΤΙΩΝ ΕΞΕΣΤΩ ΤΩΙ ΠΑΡΑΓΕΝΟΜΕΝΩΙ ΤΗΙΩΝ
ΗΤΩΝ ΠΑΡΟΙΚΩΝ ΤΩΝ ΕΝ ΤΕΩΙ ΕΠΙΛΑΒΕΣΘΑΙ ΚΑΙ ΤΩΝ ΣΩ
ΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΩΝ ΕΙΤΙΣ ΚΑΛΗ ΟΙΔΕ ΚΟΣΜΟΙ ΟΙΤΟΚΑ
ΔΕΙΚΟΣ ΜΕΟΝΤΕΣ ΕΠΑΝΑΓΚΑΖΟΝΤΩΝ ΑΠΟΔΙΔΟ
ΜΕΝΤΟΥΣ ΕΧΟΝΤΑΣ ΑΨΗΜΙΟΙΟΝΤΕΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΠΟΔΙ
ΚΟΙ ΠΑΣΑΣ ΨΑΜΙΑΣ ΕΥΤΥΧΕΙΤΕ.

Συβριτίων αἱ πόλεις καὶ οἱ Κόσμοι Τηίων τᾶ βελλᾶ καὶ τᾶ δάμῳ χαίρειν. Παράγενόμην ὁ Περδίκκας, ὁ παλαιὸς βασιλεὺς Φιλίππου πρεσβυτάτος, τό τε ψάφισμα ἀπέδωκεν ὃ ἔφερον οἱ παρ' ὑμῶν πρεσβυταὶ περὶ τᾶς τ' οἰκίᾶς καὶ τᾶς φιλίας, καὶ ὅτι καλῶς καὶ ποιήσαντες προσδέξαντο τὴν τε ἀνέγνωσιν τοῦ Διονύσου, καὶ τοῖς * * * * *

πάντα. Ἐὰν δὲ τινες τῶν ὁμογενῶν ἐξυβριτίας [ἐκ Συβριτίας] ἀδικήσωσιν τινα Τηίων, ἢ τῶν παροικῶν, ἢ κοινᾶ ἢ ἰδίᾳ, ὥστε τὸ γεγραφέν δόγμα περὶ τᾶς ἀσυλίας ὑπὸ τᾶς πόλεως τῶν Συβριτίων, ἐξέσῃ τῷ παλαιῷ Τηίων, ἢ τῶν παροικῶν τῶν ἐν Τείῳ, ἡλικίας καὶ τῶν σωματικῶν καὶ χρημάτων, εἴτις καὶ ἄγῃ. Οἱ δὲ Κόσμοι οἱ τὸ καὶ αἰὶ κοσμεῖντες ἐπαναγκαζόντων ἀποδιδόντες τὰς ἐχούσας, ἀζήμιοι ὄντες, καὶ ἀνυπόδικοι πάσας ζημίας. Εὐτυχῆτε.

*Sybritiorum civitas Cosmique Teiorum concilio & populo salutem. Perueniens huc Perdiccas, Philippi regis legatus, & psephisma reddidit quod attulere vestri ad nos legati, deque necessitudine differuit & amicitia, quodque bene nos fecimus accepta Deo Baccho consecratione, quodque, &c. * * * * **

omnia. Si qui vero solventes ex Sybritia injuriam fecerint alicui Teiorum, aut eorum qui Tei habitant, idque aut communiter aut privatim, contra conscriptum de Asyli jure a Sybritiorum civitate decretum, licebit ei quicunque Teiorum aut Tei habitantium huc advenerit, & in personas manus injicere & in pecunias, si quis agat feratque. Cosmi autem, omni in posterum aeo Cosmatum gerentes, possessores ea reddere cogunto, sine noxa, & ab omni de noxa quaestione immunes. Bene valete.

IV.

* sic

* ΓΑΞΙΩΝ. *Saxiorum.*

ΕΔΟΞΕΝ ΣΑΞΙΩΝ ΤΟΙΣ ΚΟΣΜΙΟΙΣ ΚΑΙ ΤΑΠΟΛΕΙΤΑΦΙΣ ΑΜΕΝΟΙΣ
ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΝΟΜΟΝ ΕΠΕΙΔΗ ΤΗΙ ΟΙΔΙΑ ΠΡΟΓΟΝΩΝ ΦΙΛΟΙΚΑΙΣ Τῇ
ΓΕΝΕΙ ΣΥΠΑΡΧΟΝΤΕΣ ΤΑΣ ΑΜΑΣ ΠΟΛΕΩΣ ΑΠΕΣ-
ΤΕΙΛΑΝ ΤΑΦΙΣ ΜΑΚΑ ΠΡΕΙΓΕΥΤΑΣ ΑΠΟΛΛΟΔΟΤΟΝ ΚΑΙ ΚΟΛΩΤΑΝ
ΟΙΚΑΠΑΡΕΛΘΟΝΤΕΣ ΕΠΙ ΤΑΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΝ ΚΑΙ ΤΟ ΤΑΦΙΣΜΑ
ΑΠΟ

ΑΠΟΔΟΝΤΕΣ ΔΙΕΔΕΓΕΝ ΜΕΤΑ ΠΑΣΑΣ ΣΠΟΥΔΑΣ
 ΚΑΙ ΦΙΛΟΤΙΜΙΑΣ ΠΕΡΙ ΤΩ ΓΕΝΕΣΘΑΙ ΤΑΝ ΚΑΘΙΕ-
 ΡΩΣΙΝ ΤΩ ΙΔΙΟΝ ΥΣΩΙΤΑΣ ΤΕ ΠΟΛΕΩΣ ΑΥΤΩΝ ΚΑΙ ΤΑΣ ΧΩΡΑΣ ΚΑΙ
 ΤΑΝ ΑΣΥΛΙΑΝ ΤΑΤΕ ΑΛΛΑ ΤΑΥΤΑ ΠΑΡΧΟΝΤΑ ΑΥΤΟΙΣ ΕΝΔΟΣ ΚΑΙ
 ΤΙΜΙΑ ΕΥΑΔΕΙΝ ΚΑΙ ΣΥΝΕΠΑΥΞΕΙΝ ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΕΙΧΡΟΝΟΝ ΠΕΡ
 ΔΕ ΤΩΝ ΑΥΤΩΝ ΔΙΑΛΕΓΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡ ΔΙΚΚΑΤΩ ΠΑΡΑ ΤΩ ΒΑ-
 ΣΙΛΕΩΣ ΦΙΛΙΠΠΩ ΠΡΕΙΓΕΥΤΑ ΔΕ ΔΟΧΘΑΙΣ ΑΥΞΙΩΝΤΟΙΣ ΚΟΣ-
 ΜΙΟΣ ΚΑΙ ΤΑ ΠΟΛΕΙΕ ΠΑΙΝΕΣ ΑΙΜΕΝΤΟΙ Σ ΠΡΕΙΓΕΥΤΑΣ
 ΔΙΩΤΙΚΑ ΔΩΣ ΚΑΙ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΩ Σ ΔΙΕΛΑΒΕΝ ΤΗΡΤΑΣ ΘΥΚΕΙΟΤΑΤΟΣ
 ΤΑΣ ΠΑΡΧΟΥΣΑΣ ΑΥΤΟΙΣ ΠΟΡΤΑ ΜΕΚΑΙ ΤΩΝ ΛΩΗΤΩΝ ΕΝΔΟ-
 ΣΩΝ ΚΑΙ ΤΙΜΙΩΝ ΑΠΟΚΡΙΝΑΣΘΑΙ ΙΔΙΟΤΙΟ ΔΑΜΟΣ ΣΑΥΞΙΩΝ ΔΙΑ
 ΦΥΛΑΣΣΩΝ ΤΑΝ ΠΟΡΤΙΤΟ ΘΕΙΟΝ ΕΥΣΕΒΕΙΑΝ ΚΑΙ ΤΑ ΠΟΛΕΙΤΩΝ
 ΤΗΙΩΝ ΕΥΧΑΡΙΣΤΕΙΝ ΒΛΟΜΕΝΟΣ ΤΑΝΤΕ ΚΑΘΙΕΡΩΣΙΝ ΤΩ Ι-
 ΔΙΟΝ ΥΣΩΙΤΑΣ ΤΕ ΠΟΛΕΩΣ ΤΩΝ ΤΗΙΩΝ ΚΑΙ ΤΑΣ ΧΩΡΑΣ ΑΝΑΔ-
 ΕΙΚΝΥΝΤΙΚΑΙ ΠΑΡΔΕΧΕΤΑΙ ΠΕΡ ΑΝΚΑΛΑΣΙΔΟΝ ΚΑΘΟΤΙ ΠΑΡΑΚΑ-
 ΛΕΙΟ ΔΑΜΟΣ ΟΤΗΙΩΝ ΤΗ ΠΑΡΕΙΔΕ ΚΑΙ ΤΑ ΑΛΛΑ ΤΙΜΙΑ
 ΤΗΙΟΙΣ ΠΑΡΤΑΙ ΠΟΛΕΙΤΩΝ ΣΑΥΞΙΩΝ ΝΤΝΤΕ ΚΑΙ ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΕΙΧΡΟΝ-
 ΟΝ ΕΡΡΩΣΘΕ.

Ἐδοξεν Σαξίων τοῖς Κοσμίους καὶ
 τῇ πόλει ψαφισαμένοις κατὰ
 τὸν νόμον. Ἐπειδὴ γὰρ οἱ, διὰ
 προγόνων φίλοι καὶ συγγενεῖς
 ὑπάρχοντες τὰς αἰμᾶς πόλεως,
 ἀπέστειλαν ψάφισμα καὶ πρε-
 γυλᾶς Ἀπολλόδοτον καὶ Κολώ-
 ταν. Οἱ καὶ παρελθόντες πρὸ τῆς
 ἐκκλησίας, καὶ τὸ ψάφισμα ἀ-
 ποδόνητες, διελέγον μὲν πάσας
 ἀπεδᾶς καὶ φιλοτιμίας ὡς τῷ
 γενέσθαι τῶν καθιέρωσιν πρὸ Διο-
 νύσῳ τὰς τε πόλεως αὐτῶν καὶ
 τὰς χώρας, καὶ τῶν ἀσυλίας,
 τὰ τε ἄλλα τὰ ὑπάρχοντα αὐ-
 τοῖς ἐνδοξὰ καὶ τίμια δαδάναι,
 καὶ συνεπαύξαι, εἰς τὸν αἰὶ χρό-
 νον. Ὑπὲρ δὲ τῶν αὐτῶν δια-

Placere Cosmiiis & civitati Sax-
orum, decreto secundum legem
facto. Quandoquidem Teii, jam
olim per majores amicos & cog-
nati civitatis nostrae, misere pse-
phisma & legatos Apollodotum
& Colotam: Qui in concionem
introduci psephisma reddidere;
 deque faciendā urbis & regionis
Deo Baccho consecratione omni
curā atque studio differuere;
 usque huc Asyli, quaque apud
 eos gloriosa & honorifica tan-
 quam grata acciperemus, &
 adaugeremus in omne ævum:
 deque iisdem differente & Per-
dica, legato à rege Philippo:
Placere Cosmiiis & civitati Sax-
 λέγοντος

λέγοντος καὶ Περδίκκα τῷ πατρὶ τῷ
 βασιλέως Φιλίππῳ πρεσβυλῆ. Δε-
 δόχθαι Σαυξίων (sic) τοῖς Κοσ-
 μίοις καὶ τῇ πόλει ἐπαινέσαι μὲν τὰς
 πρεσβυλῆς, διότι καλῶς καὶ συμφε-
 ρόντως διελέγεν περὶ τὰς οἰκειότατος
 τὰς ὑπαρχούσας αὐτοῖς ποιεῖν ἡμῶν,
 καὶ τῶν λοιπῶν ἐνδόξων καὶ τιμίων.
 Ἀποκρίνασθαι δὲ ὅτι ὁ δᾶμῳ Σαυ-
 ξίων διαφυλάσσων τὰν ποιεῖν τὸ θεῖ-
 ον δυνάμει, καὶ τῇ πόλει τῶν Τηίων
 ὀφειλόμεν βωλόμην, τὰν τε κα-
 θιέρωσιν τῷ Διονύσῳ τὰς τε πόλεις
 τῶν Τηίων καὶ τὰς χώρας ἀναδείκ-
 νυν, καὶ παρεδέχεσθαι ἱερὰ καὶ ἄσυ-
 λον, καθότι παλαιὰ καλεῖ ὁ δᾶμος ὁ
 Τηίων. Ὑπάρξει δὲ καὶ τὰ ἄλλα
 τίμια Τηίοις παρ' τῇ πόλει τῶν
 Σαυξίων, νῦν τε, καὶ εἰς τὸν αἰὲν χρό-
 νον. Ἐρρώσθαι.

iorum collaudare quidem lega-
 tos, eò quod perpulchra & con-
 ducibilia differuere, de inter-
 cedente inter nos & illos ne-
 cessitudine, deque aliis gloriosis
 & honorificis: Respondere au-
 tem, quod Saxiorum populus
 suam conservans erga divinum
 numen pietatem, & civitati Teio-
 rum gratificari cupiens, publicè
 ratam habet & urbis & regi-
 onis factam Baccho consecratio-
 nem, easque, quemadmodum ob-
 secravit populus Teiorum, pro
 sacris & inviolatis accipit. Ex-
 tabunt verò & alia Teiis hono-
 rifica apud Saxiorum civitatem,
 & nunc, & in omne ævum. Va-
 lete.

V.

ΡΑΥΚΙΩΝ. *Rhauciorum.*

ΕΔΟΞΕΝ ΡΑΥΚΙΩΝ ΤΟΙΣ ΚΟΣΜΙΟΙΣ ΚΑΙ ΤΑΙ ΠΟΛΕΙ
 ΕΠΕΙ ΔΗ ΠΑΡΑΓΕΝΟΜΕΝΟΙ ΠΡΕΙΓΕΤΑΙ ΠΑΡΑ ΤΩ
 ΔΑΜΩ ΤΩ ΤΗΙΩΝ ΠΟΡΤΙ ΡΑΥΚΙΩΝ ΤΑΝ
 ΠΟΛΙΝ ΑΠΟΛΛΟΔΟΤΟΣ ΑΣΤΥΝΑΚΤΟΣ ΚΟΛΩΤ
 ΑΣ ΕΚΑΤΩΝ ΜΟΥΟΙ ΕΠΕΛΘΟΝΤΕΣ ΕΠΙ
 ΤΑΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΝ ΕΦΑΝΙΣΑΝΤΕ ΟΙΚΕΙΟΤΑ
 ΤΑ ΤΑΝΤΗ ΠΑΡΧΟΥΣΑΝ ΡΑΥΚΙΟΙΣ ΠΟΘΑΥΤΟΥΣ
 ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΤΑΣ ΑΣΤΥΛΙΑΣ ΤΑΣΤΕ ΠΟΛΕΩΣ ΚΑΙ
 ΤΑΣ ΧΩΡΑΣ ΠΑΡΕΚΑΛΕΣΑΝΕΤΙΔΕ ΚΑΙ
 ΤΩ ΠΑΡΑΝΤΙΟΧΩΤΩ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΠΡΕΙ
 ΓΕΤΤΑ ΑΓΗΣΑΝ ΔΡΩΠΑΡΑ ΚΑΛΕΣΑΝΤΟΣ ΜΕΤΑ
 ΣΠΟΥΔΑΣ

ΜΟΝΥΜΕΝΤΑ ΤΕΙΑ. ΙΙ 7

ΣΠΟΥΔΑΣΚΑΙΦΙΛΟΤΙΜΙΑΣΟΜΟΙΩΣΔΕΚΑΙΤΩΝΠΑΡΑΤΗΩΝ
 ΠΡΕΙΓΕΥΤΑΝΕΜΦΑΝΙΣΑΝΤΩΝ : : : :
 ΤΑΝΑΥΤΩΝΕΥΝΟΙΑΝΚΑΙΠΡΟΘΥΜΙΑΝΔΕΔΟΧ
 ΘΑΙΡΑΥΚΙΩΝΤΟΙΣΚΟΣΜΙΟΙΣΚΑΙΤΑΙΠΟ
 ΛΕΙΑΠΟΚΡΙΝΑΣΘΑΙΓΗΙΟΙΣΟΤΙΚΑΘΙΕΡΩΣΙΑΣΤΩΔΙΩΝΥ
 ΣΩΙΤΑΣΤΑΣΠΟΛΕΩΣΚΑΙΤΑΣΧΩΡΑΣΑΥΤΩΝΤΑΝΤΕΑΣΥΛΙΑΝ
 ΚΑΙΤΑΑΛΛΑΕΝΔΟΞΑΚΑΙΤΙΜΙΑΠΑΡΔΕΧΟΜΕΘΑ
 ΝΥΝΤΕΚΑΙΤΟΝΑΛΛΟΝΧΡΟΝΟΝΠΑΝΤΑ.

Ἔδοξεν Ῥαυκίων τοῖς Κοσμίοις,
 καὶ τῇ πόλει. Ἐπειδὴ πρῶτον
 μὲν πρεσβυταὶ πρὸς τῷ δάμῳ
 τῷ Τηίων προτὶ Ῥαυκίων τὰν πό-
 λιν, Ἀπολλόδοτος Ἀστυανάκιος Κό-
 λώτας Ἐκαλυνύμης, ἐπελθόντες ἐ-
 πί τὰν ἐκκλησίαν ἐφάνισάν τε οἰ-
 κειότατα τὰν ὑπάρχουσαν Ῥαυκί-
 ος ποτὶ αὐτὰς, καὶ περὶ τὰς ἀσυ-
 λίας τὰς τε πόλεως καὶ τὰς χώρας
 παρεκάλεσαν. Ἔτι δὲ καὶ τῷ
 πατρὶ Ἀντιόχῳ βασιλεῶς πρεσβυ-
 τῷ Ἀγησάνδρῳ παρεκαλέσατο
 μὲν [πάσας] πᾶσας καὶ φιλοτι-
 μίας. Ὁμοίως δὲ καὶ τῶν πατρὶ
 Τηίων πρεσβυτῶν ἐμφανισάντων
 τὰν αὐτῶν εὐνοίαν καὶ προθυμίαν
 Δεδόχθαι Ῥαυκίων τοῖς Κοσμίοις
 καὶ τῇ πόλει ἀποκρίνασθαι [Τηίοις,
 ὅτι καθιερώσας τῷ Διονύ]σῳ τὰς
 τὰς πόλεως καὶ τὰς χώρας αὐ-
 τῶν, τὰν τε ἀσυλίαν, καὶ τὰ
 ἄλλα ἐνδόξα καὶ τίμια [παρδε-
 χόμεθα] νῦν τε, καὶ τὸν ἄλλον
 χρόνον πάντα.

*Placuit Cosmiis & Civitati Rhau-
 ciorum. Quandoquidem huc per-
 venire missi à Teiorum populo
 ad civitatem Rhauciorum legati,
 Apollodotus F. Astyanactis & Co-
 lotes F. Hecatonymy, inque conci-
 onem introducti perspicuam fece-
 re eam quam erga ipsos Rhaucii
 habent necessitudinem; quin etiam
 de jure Asyli, quo munita esset &
 urbs & regio, postulavere: Porro
 & Hegesandro missa à rege An-
 tiocho legato omni cura atque studio
 idem postulante: Similiter & Tei-
 orum legatis benevolentiam eorum
 & promptitudinem demonstranti-
 bus: Placere Cosmiis & civitati
 Rhauciorum respondere Teiis, quòd
 urbis & regionis eorum factas
 Baccho consecrationes, & jus A-
 syli, & alia quoque gloriosa &
 honorifica approbamus, & nunc,
 & in omne futurum ævum.*

VI.

ΨΑΦΙΣΘΗ ΕΠΙΔΑΜΙΟΘΕΤΟΥ ΦΙΛΩΝΟΣ ΜΗΝΟΣ ΑΡΤΑ
ΜΙΤΙΟΥΝΕΥΜΗΝΙΑΙ.

ΑΡΚΑΔΩΝ. *Arcadum.*

ΕΔΟΞΕΝ ΑΡΚΑΔΩΝ ΤΟΙΣ ΚΟΣΜΟΙΣ ΚΑΙ ΤΑΙ ΠΟΛΕΙ ΕΠΕΙ
ΔΗ ΤΗΙ ΟΙΦΙΛΟΙΚΑΙΣ ΤΥΓΓΕΝΕΙΣ ΚΑΙ ΕΥΝΟΟΙ ΥΠΑΡΧΟΝΤΕΣ
ΤΑΙ ΠΟΛΕΙ ΔΙΑ ΠΡΟΓΟΝΩΝ ΨΑΦΙΣΜΑ ΚΑΙ ΠΡΕΣΒΕΥΤΑΣ
ΑΠΕΣΤΑΛΚΑΝ ΗΡΟΔΟΤΟΝ ΜΗΝΟΔΟΤΟΝ ΜΕΝΕΚΛΗΝ ΔΙ
ΟΝΥΣΙΟΝ ΟΙΚΑΙ ΕΠΕΛΘΟΝΤΕΣ ΕΠΙ ΤΟ ΚΟΙΝΟΝ ΤΩΝ ΑΡ
ΚΑΔΩΝ ΤΟΤΕ ΨΑΦΙΣΜΑ ΑΠΕΔΩΚΑΝ ΚΑΙ ΑΥΤΟΙ ΔΙΕΔΕ
ΓΕΝ ΜΕΤΑ ΠΟΛΛΑΣΣ ΠΟΥΔΑΣ ΚΑΙ ΦΙΛΟΤΙΜΙΑΣ ΕΜΦΑΝΙ
ΞΟΝΤΕΣ ΤΑΝ ΕΥΝΟΙΑΝ ΤΟΥ ΔΑΜΟΥ ΑΝΕΧΕΙ ΠΡΟΣ ΑΡ
ΚΑΔΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΑ. ΙΠΟΥΣΚ . . . ΤΑΝΤΕΕΥΣΕ
ΒΕΙΑΝ. . . . defunt versiculi septendecim.

. ΚΑΙ ΤΟ ΚΟΙΝΟΝ ΤΩΝ ΑΡ
ΚΑΔΩΝ ΒΟΥΛΟΜΕΝΟΙ ΟΥΝ ΚΑΙ ΗΜΕΙΣ ΤΟΙΣ ΕΥΝΟΩΣ
ΔΙΑΚΕΙΜΕΝΟΙΣ ΕΝ ΧΑΡΙΤΟΣ ΜΕΡΕΙ ΜΗΛΕΙ ΠΕΣΘΑΙ ΤΟ
ΤΕ ΠΡΟΤΕΡΟΝ ΔΟΓΜΑ ΟΕΧΕΤΕ ΠΑΡΗΜΩΝ ΠΕΡΙ ΤΑΣ
ΑΣΥΔΙΑΣ ΚΑΙ ΤΑΣ ΚΑΘΙΕΡΩΣΙΟΣ ΤΑΣ ΤΕ ΠΟΛΙΟΥΣ ΚΑΙ ΤΑΣ
ΧΩΡΑΣ ΑΝΑΓΡΑΦΟΜΕΝ ΚΑΘΟΤΙ ΠΑΡΑΚΑΛΕΙΤΕ ΔΙΑ ΤΟΥ
ΨΑΦΙΣΜΑΤΟΣ ΕΙΣ ΤΟΙΕΡΟΝ ΤΟΥ ΑΣΚΛΑΠΙΟΥ ΚΑΙ ΣΤΗΝ
ΤΗΡΗΣΟΜΕΝ ΤΑ ΔΕ ΔΟΜΕΝΑ ΥΜΙΝ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΑ ΠΑ
ΡΑΚΑΛΕΣΑΝ ΤΩΝ ΔΕ ΑΜΕΤΩΝ ΠΡΕΣΒΕΥΤΑΝ ΔΟΥΝΑΙ
ΥΜΙΝ ΙΣΟΠΟΛΕΙΤΕΙΑΝ ΚΑΙ ΕΝ ΚΤΗΣΕΙ ΝΓΑΣΚΑΙ ΟΥΚΙΑΣ ΚΑΙ ΑΤΕ
ΛΕΙΑΝ ΤΑΥΤΑ ΤΕ ΔΙΔΟΜΕΝ ΥΜΙΝ ΚΑΙ ΕΑΝ ΤΙΝΕΣ ΔΙΚΩΣ ΙΝ
ΥΜΑΣ ΗΤΑΝ ΧΩΡΑΝ ΑΝΙΡΩΝΤΑΙ ΤΑΝ ΚΑΘΙΕΡΩΜΕ
ΝΑΝ ΤΩ ΙΔΙΟΝ ΥΣΩΙΚΑΙ ΠΟΛΕΜΕΩΣ ΙΝ ΥΜΙΝ ΗΚΑΤΑΓΑΝ
ΗΚΑΤΑΘΑΛΑΣΣΑΝ ΒΟΗΘΗΣΟΜΕΝ ΥΜΙΝ ΚΑΘΟΤΙ ΑΝΕΩ
ΜΕΝ ΔΥΝΑΤΟΙ ΕΙΝΑΙ ΔΕ ΚΑΙ ΤΑ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΑ ΤΗΙ ΟΙΣ ΠΑ
ΡΑΡΚΑΣΙ ΠΑΝΤΑ ΟΣΑ ΚΑΙ ΑΡΚΑΣΙΝ ΕΣΤΙΝ ΕΠΑΙΝΕΣΟΜΕΝ
ΔΕ ΚΑΙ ΤΟΣ ΠΡΕΣΒΕΥΤΑΣ ΗΡΟΔΟΤΟΝ ΚΑΙ ΜΕΝΕΚΛΕΑ
ΕΠΙ ΤΩΙΣ ΠΕΥΔΕΙΝ ΥΠΕΡ ΤΑΣ ΠΑΤΡΙΔΟΣ ΕΚΤΕΝΩΣ
ΚΑΙ ΤΑΝ ΠΑΡΕΠΙΔΑΜΙΑΝ ΠΕΠΟΙΗΣΘΑΙ ΑΞΙΩΣ ΑΜΦΟΤΕ
ΡΩΝ ΤΑΣ ΠΟΛΕΩΣ ΔΟΘΗΜΕΝ ΤΑΥΤΟΙΣ ΚΑΙ ΕΝΙΑΤΑ
ΕΚ ΤΩΝ ΝΟΜΩΝ ΕΙΝΑΙ ΗΡΟΔΟΤΟΝ ΜΗΝΟΔΟΤΩ ΚΑΙ
ΜΕΝΕΚΛΗΝ ΔΙΟΝΥΣΙΩ ΠΡΟΞΕΝΟΣ ΤΑΣ ΠΟΛΕΩΣ ΑΜΩΝ ΕΡΡΩΣΘΕ

Ψαφίσῃ ἔπι Δαμοθέτῃ Φίλων
μηνὸς Ἀρταμίῃς νευμῖα.

Ἔδοξεν Ἀρχάδων τοῖς Κόσμοις, καὶ
τῇ πόλει. Ἐπειδὴ Τήιοι, Φίλοι καὶ
συγγενεῖς καὶ οὖνοι ὑπάρχοντες
τῇ πόλει διὰ προγόνων, ψάφισ-
μα καὶ πρεσβυτάς ἀπέσταλκαν
Ἡρόδωτον Μηνόδοτον, Μενέκλεον Δι-
ονυσίαν. Ὅι καὶ ἐπελθόντες ἐπὶ
τὸ κοινὸν τῶν Ἀρχάδων τό τε ψά-
φισμα ἀπέδωκαν, καὶ αὐτοὶ δι-
ελέγον μὲν πολλὰς παλαιὰς καὶ
φιλοτιμίας, ἐμφανίζοντες τὰν ἑ-
νοίαν ἧ δάμω ἂν ἔχει πρὸς Ἀρ-
κάδας, καὶ τὰς [λοιπὰς Κρήτας]
. καὶ τὸ κοινὸν τῶν
Ἀρχάδων. Βελομήδοι ἐν καὶ ἡ-
μεῖς τοῖς οὖνοισι διακέμενοι ὅτι
χάριτος μέριμνῃ μὴ λείπεσθαι, τό τε
πρότερον δόγμα, ὃ ἔχειτε παρ' ἡ-
μῶν, περὶ τῆς ἀσυλίας, καὶ τῆς
καθιερώσεως τῆς τε πόλεως καὶ τῆς
χώρας, ἀναγράφοντες, καθότι
ᾤσθακαλεῖτε διὰ τῆς ψαφίσματος,
εἰς τὸ ἱερόν τε Ἀσκληπιῆ, καὶ σι-
νήσοισιν τὰ δεδομένα ὑμῖν φι-
λάνθρωπα. Παρακαλεσάντων δὲ
ἡμῶν τῶν πρεσβυτέρων δεῖναι ὑμῶν
ἰσοπολιτείαν, καὶ ἐκλήσιν γῆς
καὶ οἰκίας, καὶ ἀτέλειαν, ταῦτά
τε δίδοντες ὑμῖν. Καὶ ἔαν τινὲς
ἀδικῶσιν ὑμᾶς, ἢ τὰν χώραν ἀνι-
στῶν τὰν καθιερωμένην τῷ Διῷ

*Decretum fuit sub Damiothetâ F.
Philonis, mensis Artamitiî novi-
lunio.*

*Placuit Cosmis & civitati Arca-
dum. Quandoquidem Teii, amici
& cognati & civitati nostræ per
maiores jamdudum benevoli, pse-
phisma & legatos miserunt He-
rodotum F. Menodoti, Meneclem
F. Dionysii: qui ad commune
Arcadium accedentes & psephis-
ma reddidère, ipsique multâ cum
solicitudine studioque differe-
re, perspicuam facientes populi
benevolentiam quam habet erga
Arcadas, & : : : : :
: : : : : & commune Ar-
cadum. Nos itaque cupientes, in
reddendâ populo tam benevolè af-
fecto gratiâ, nostras partes neuti-
quam deesse, tam prius illud quod
à nobis habetis decretum de jure
asylî, deque consecratione urbis &
regionis, conscribemus, uti per de-
cretum vestrum postulatis, in tem-
plo Æsculapii, & concessa vobis
humanitatis officia conservabimus.
Legatis insuper nos rogantibus ut
communitatem civitatis, possessi-
onemque terræ & domicilii, quin
& humanitatem vobis concedere-
mus, & hoc etiam vobis concedamus.
Et si qui injuriam vobis fecerint,
aut regionem Baccho consecratam
νύσω,*

νύσῳ, καὶ πολεμέωσιν ὑμῖν, ἢ κτ' ἢ κτ' θάλασσαν, βοηθήσο-
μεν ὑμῖν, καθότι ἀν' ἐὼμεν διωα-
τοί. Ἕναι δὲ καὶ τὰ φιλόφρων-
πα Τηίοις παρ' Ἀρκάσι πάντα
ἔσα καὶ Ἀρκάσιν ἐστίν. Ἐπαινέσο-
μεν δὲ καὶ τοὺς πρεσβυτάτους Ἡρόδο-
τον καὶ Μενεκλέα Ἰπὶ τῷ αὐθι-
δειν ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἐκτε-
νῶς, καὶ τὰν παρεπιδαμίαν πε-
ποιῆσθαι ἀξίως ἀμφοτέρων τῶν πό-
λεως. Δοθῆμιν τε αὐτοῖς καὶ ξέ-
νια τὰ ἐκ τῶν νόμων. Ἕναι θ'
Ἡρόδοτον Μηνόδοτον καὶ Μενέκλεον
Διονυσίῳ πρεξένος τῶν πόλεως
αἰμῶν. Ἐρρωθε.

resceverint, vobisque bellum in-
tulerint, sive à terrâ sive à ma-
ri; auxiliabimur vobis totis nostris
viribus. Sint autem Teiis apud
Arcadas officia humanitatis om-
nia, quaecunque & ipsis sunt
Arcadibus. Collaudabimus verò
legatos Herodotum Meneclemque,
eò quòd patriæ suæ causæ inten-
tè adeo studuerint, inque honorem
utrorumque civitatis peregrinati-
onem fecerint. Ipsis etiam &
lautia ex lege dentur. Sintque
Herodotus F. Menodoti & Mene-
cles F. Dionysii urbis nostræ hospi-
tes. Valete.

VII.

ΚΝΩΣΙΩΝ. Cnosiorum.

ΕΔΟΞΕΚΝΩΣΙΩΝΤΟΙΣΚΟΣΜΙΟΣΚΑΙΤΑΙΠΟΛΕΙΕΠΕΙ
ΔΗΗΡΟΔΟΤΟΣΜΗΝΟΔΟΤΩΚΑΙΜΕΝΕΚΛΗΣΔΙΟΝΥΣΙΩ
ΑΠΟΣΤΑΛΘΕΝΤΕΣΠΡΕΣΒΕΥΤΑΙΠΑΡΤΗΙΩΝΠΟΡΤΙ
ΤΑΣΕΝΚΡΗΤΑΙΠΟΛΙΑΣΚΑΙΔΙΑΤΡΙΨΑΝΤΕΣΤΟΝΠΛΕΙΣ
ΤΟΝΧΡΟΝΟΝΕΝΤΑΙΑΜΑΙΠΟΛΕΙΟΥΜΟΝΟΝΤΑΝΑΠΟΤΑΣ
ΑΝΑΣΤΡΟΦΑΣΕΥΤΑΣΙΑΝ..ΤΕΔΕΙΞΑΝΤΟΑΛΛΑΚΑΙΕΠΕ
ΔΕΙΞΑΤΟΜΕΝΕΚΛΗΣΜΕΤΑΚΙΘΑΡΑΣΠΛΕΟΝΑΚΙΣΤΑΤΕ
ΤΙΜΟΘΕΩΚΑΙΠΟΛΥΙΔΩΚΑΙΤΩΝΑΜΩΝΑΡΧΑΙΩΝΠΟΙ
ΗΤΑΝΚΑΘΩΣΠΡΟΣΗΚΕΝΑΝΔΡΙΠΕΠΑΙΔΕΥΜΕ
ΝΩΙΟΠΑΙΩΝΙΣΩΝΤΙΤΗΙΟΙΟΤΙΑΠΟΛΙΣΑΠΟΔΕΔΕΚΤΑΙ
ΤΟΣ..ΟΥΤΟΣΤΩΝΑΝΔΡΩΝΔΕΔΟΧΘΑΙΕΠΑΙΝΕΣΑΙ
ΤΑΝΤ. ΤΗΙΩΝΠΟΛΙΝΕΠΙΤΩΙΤΟΙΟΥΤΟΣΑΝΔΡΑΣ
ΠΕΜΨΑΣΘΑΙΟΜΟΙΩΣΔΕΤΟΣΠΡΕΣΒΕΥΤΑΣΗΡΟΔΟΤΟΝ
ΚΑΙΜΕΝΕΚΛΗΝΟΤΙΚΑΛΩΣΚΑΙΕΥΤΑΚΤΩΣΕΝΔΕΔΑ**

* * * * *

-0 Δ

ΤΟΣΔΕ

Ἐδῆξε Κνωσίων τοῖς Κόσμοις καὶ
τῇ πόλει. : Ἐπειδὴ Ἡρόδοτος
Μηνοδότῳ καὶ Μενέκλῃ Διονυσίῳ
ἀποσαλθέντες πρεσβύται παρ
Τηίων πορτί τὰς ἐν Κρήτῃ πό-
λεις, καὶ διατείψαντες τὸν πλεῖ-
στον χρόνον ἐν τῇ αὐτῇ πόλει, ἔ-
μόνον τὰν ἀπὸ τῆς ἀναστροφῆς
δυστάξιαν ἀνιδείξαντο, ἀλλὰ καὶ
ἐπεδείξαντο Μενέκλῃ μὲν κιθάρας
πλεονάκεις τὰ τε Τιμοθέῳ καὶ Πο-
λυίδῳ, καὶ τῶν αὐτῶν ἀρχαίων
ποιητῶν, καθὼς προσηκεν ἀνδρὶ
πεπαιδευμένῳ. Ὅπαι ὦν ἴσων-
τι Τηίοι ὅτι αἱ πόλεις ἀποδέδεκ-
ται τοὺς τοιαύτους τῶν ἀνδρῶν,
δεδοχθαι ἐπαινεῖσαι τὰν τε Τη-
ίων πόλιν, καὶ τῶν τοιαύτων
ἀνδρῶν πέμψαντες, ὁμοίως δὲ
τοὺς πρεσβυτάτους Ἡρόδοτον καὶ
Μενέκλῃν, ὅτι καλῶς καὶ δυνάκτως.

*Placuit Cosmis & civitati Cno-
siorum. Quandoquidem Hero-
dotus F. Menodoti & Menecles
F. Dionysii legati à Teiis ad
Cretæ civitates missi, diuque in
civitate nostrâ commorati, non
solum eâ quæ in conversatione
est modestiâ conspicui pariter
fuere, sed & Menecles per-
sæpe citharâ ediderit quædam
tum Timothei, tum Polyidi, ve-
terumque nostratium poetarum,
eo quò decebat virum literatum
modo: Ut sciant itaque Teii
civitati nostræ acceptos fuisse
homines tam egregios: Placere
tum Teiorum civitatem col-
laudare, eò quòd tales viros
miserit, tum ipsos similiter le-
gatos Herodotum Meneclemque,
quòd bene & compositè : : : :*

Quibus & hæc videntur subnectenda, in alio lapidis frustulo reperta.

. τοὺς δὲ Κόσμοις δόμῳ
ἀντίγραφον τῷδε τῷ ψαφίσμα-
τος σφραγίσαντας τῇ δημοσίᾳ
σφραγίδι ἀποκομίσαι Ἡροδότῳ
καὶ Μενέκλῃ

*Cosmos autem tradere exemplar
hujusce psephismatis, postquam
sigillo illud publico obsignaverint,
referendum Herodoto Menecli-
que.*

Fuere aliæ non paucæ genere eodem formulæ, sed quarum nudi so-
lummodo tituli in fragmentis lapidum servantur, viz.

ΠΟΛΥΡΡΗΝΙΩΝ. *Polyrrheniorum.*

Πολυρρηνίων . οι . κοσμοι . και . α .
πολις . Τηίων . τῶν . δαμῶν . και .

*Cosmi & civitas Polyrrheniorum
Teiorum populo & concilio salu-
ται*

122 MONUMENTA TEIA.

ται . βουλῶν . χαιρεῖν . κομισάμεν- *salutem. Missum à vobis pse-*
 οι . το : ψαφισμα . το . παρ . υ- *phisma attulere : : : : : :*
 μων : : : : : : οι : πρεσ- *legati Apollodotus & Colotes.****
 βεύλαι . Απολλοδοτός . και . Κο-
 λωτας . * * *

ΚΥΔΩΝΙΑΤΑΝ. *Cydoniatarum.*

Κυδωνιάταν . α . πόλις : και . οι . *Cydoniatarum civitas Cosmique*
 Κοσμοι * * * * *

ΛΑΠΠΑΙΩΝ. *Lappaorum.*

Εδοξε . Λαππαίων . τοις . Κοσ- *Placuit Cosmis & civitati Lapa-*
 μοις . και . ται . πόλει . επειδή . *pæorum. Quandoquidem huc*
 παραγενομενοι . πρεσβεύλαι . παρα- *pervenère legati à populo Teio-*
 του . δήμου . του . Τηίων . Απολλο- *rum, Apollodotus F. Astyanactis,*
 δότης . Αστυανακλός . Κολωτής . Ε- *Colotes F. Hecatonymy, inque con-*
 καλωνυμου . επελθόντες . επί . την . *cionem introducti perspicuam fe-*
 εκκλησίαν . εφανίσαν . την * * * *cere * * * &c. ut Rhauicii.*

ΠΡΙΑΝΣΙΩΝ. *Prianfiorum.*

Εδοξε . Πριανσιών . τοις . Κοσμι- *Placuit Cosmiis & civitati Pri-*
 οις . και . ται . πόλει . επειδή . Η- *anfiorum. Quandoquidem He-*
 ροδότος . Μηνόδοτου . και . Μενε- *rodotus F. Menodoti, & Menecles*
 κλης . Διονυσίου . * * *F. Dionysii * **

ΛΑΤΙΩΝ. *Latiorum.*

Εδοξε . Λατίων . τοις . Κοσμοις . *Placuit Cosmis & civitati Lati-*
 και . ται . πόλει . επειδή . Τηιοι . *orum. Quandoquidem Teii cognati,*
 συγγενεις . και . φίλοι . δια . προ- *& jam olim per majores ami-*
 γονων . υπαρχόντες . ψαφισμα . *ci nostri, psephisma miserunt,*
 και . πρείγευτας . απεσάλχαν . Α- *& legatos, Apollodotum et Colotem,*
 πολλοδότον . και . Κολώϊαν . οι . δε . *qui accedentes ad commune La-*
 επελθόντες . επί . το . κοινον . το . * * *tiorum * * &c. ut Istronii.*

Ad

Ad Monumenta Teia & populos Cretenses Notæ.

I. ΕΛΕΥΘΕΡΝΑΙΩΝ. *Eleuthernæorum. pag. 108.* Horum antiquissima in Mediteraneis Cretæ civitas, ante Curetum tempora, *Satra* vocitata fuit; postea ab eorum uno, mutato nomine, *Eleuthernæ*. Ita scilicet apud Plinium Scylacemque: cùm malè in Stephani epitome *Eleutherna*, pejus adhuc in eadem, & in Dionis exemplaribus *Eleuthera* legatur. Ejus tanta fuit potentia sub his Antiochi M. & Philippi regum temporibus, ut bello ultrò illatò Rhodiorum injurias repulerit. Postea Romanorum quòque impetus, non nisi proditione capta, fortiter sustinuit: quum Q. Metellus, perdomitis Cretensibus, liberæ in id tempus insulæ, ut inquit Livii Epitomator, leges dedit. Vide Dionis lib. mutilum 36. Polyb. hist. lib. 4. Extant hujusce civitatis nummi inversis antiquis literis ΝΟΙΑΝΘΕΡΝΕΑΕ scripti.

Pag. 109. Ἀγίσανδρος Εὐκρατέως Ῥόδιος ὁ πρῶτος τῷ βασιλεῶς Ἀνιόχου πρεσβυτάτος ἐπὶ ταῖς τῷ πολέμῳ [νῦν] ἀφ' Ἀλύσεως ἀποσταλῆς, i. e. *Hegesander Eucratenfis Rhodius legatus à rege Antiocho de bello nunc dirimendo missus.* Quanquam hæc ad illatum ab Eleuthernæis genti Rhodiorum bellum, circa annum regis Antiochi sextum, primâ facie pertinere videantur, verisimilius tamen respici crediderim annum ejus tricesimum primum, ante Christ. 194, paulò ante quàm Menippum Romam ablegaverat, tum sua tum Teiorum illic negotia obiturum. Tunc enim studio imminentis belli, quod, ut inquit Appianus in Syriacis, contra Romanos animò præceperat, cætera omnia pacata cupiebat, generosque sibi adjungi reges propinquos expetebat, Ptolëmæum Ægypti, Ariarathem Cappadociæ, Eumenem Pergami. Eodemque prorsus intuitu visus est, per hanc Hegesandri Rhodii legationem, tum Teios, tum Cretenses sibi populos devinxisse. Per alium verò Rhodium, nomine Euclem, ut docet Hieronymus in Daniele, Ptolëmæum regem demulcebat, eumque annum jam decimum regnantem, qui saltem aliquâ sui parte incidit in annum Antiochi M. 31. ante Christum 194.

Pag. 109, 110. Δεδόχθαι πῶς Κοσμίους καὶ τῇ πόλει. *Placere Cosmiis & civitati Eleuthernæorum.* Semel hîc notetur solennis auctoritatis formula, quâ publicis suis Decretis & Rescriptis præfantur Cretenses populi. Ista quid sibi velit discendum ab Aristotele *Polit. l. 2. c. 10.* λέγει τὰ πλεῖστα μεμνημένους ἡ Κρητικὴ πολιτείαν ἢ τῆς Λακωνίαν. . . . Ὅτι μὲν οἱ ἑφόροι καὶ αὐτῶν ἔχουσι δυνάμειν πῶς ἐν τῇ Κρήτῃ Κοσμίους· πλεὴν οἱ μὲν ἑφόροι πέντε καὶ ἑκατὸν· οἱ δὲ Κοσμοὶ δέκα εἰσὶν. Ὅτι δὲ γέροντες πῶς γέροντες, ὅς καλεῖσιν οἱ Κρητὲς βελάν, ἴσοι. Βασιλεία πρότερον μὲν ἦν· ἔτα κατέλυσαν οἱ Κρητὲς. Καὶ ἡγεμονίαν οἱ Κοσμοὶ καὶ ἡ πόλις ἔχουσιν· Ἐκκλησίαι δὲ μετέχουσιν πάντες. Κυρία δ' ἐξ αὐτῶν εἰσιν, αἱ δὲ ἡ συνεπιψηφίσαι δόξαντα πῶς γέροντες καὶ πῶς Κοσμοὶ . . . ἐκ τῶν αἰσίων αἰσίωναι τὰς Κοσμούς, ἀλλ' ἐκ τινῶν γενῶν, καὶ τὰς γέροντας ἐκ τῶν κεκοσμηκότων, i. e. *Plerisque in rebus Lacedæmonum respublica Cretensem æmulata dicitur. Ephori enim Lacedæmone eandem habent potestatem ac in Cretâ Cosmi; nisi quod Ephori numero sunt quinque, Cosmi decem. Seniores verò senioribus, quos concilium Cretenses vocant, numero sunt æquales. Olim quidem regnum fuit; id deinde Cretenses sustulère. Cosmique in bello imperium obtinent: concionis verò universa plebs est particeps. Ipsi interim dominatus nullus alius competit, præterquam quæ placuerint senioribus Cosmisque latis suffragiis comprobare. . . . Non ex quibuscunque Cosmos eligunt, sed ex generibus quibusdam, & seniores ex iis qui aliquando gesserint Cosmatum.* Κοσμοὶ plerisque vocabatur hujusmodi magistratus: His verò Eleuthernæis, ut & Saxiis, Rhauciis, Priansiis, Κοσμοὶ. Rectè igitur priore vocabulo usus est Aristoteles alique, rectè etiam & posteriore Strabo; docens scil. lib. 10. τὰς ἑφόρους τὰ αὐτὰ πῶς ἐν Κρήτῃ Κοσμίους διοικῶντας ἐτέρως ὠνομάσθαι. Inter decem Cosmos unus eminebat princeps, isque tanquam anni Eponymus antiquitùs designabatur, ut in Creticâ quæ mox adducetur inscriptione, ΕΠΙ ΤΩΝ ΣΥΝ ΚΡΑΤΙΝΩΙ, i. e. *sub iis qui cum Cratino fuère Cosmis.* Idem sequiore ævo, Protocosmi titulo, in Lytti urbis occurrit monumentis, Trajano & ejus familiæ dicatis. Grut. M LXXXIV. &c.

II. ΙΣΤΡΩ-

124 AD MONUMENTA TEIA &

II. ΙΣΤΡΩΝΙΩΝ. *Istroniorum*; iterumque pag. 111. ΕΞ ΙΣΤΡΩΝΟΣ, ex *Istrone*. Vides, Lector, hanc civitatem Istronem ab Artemidoro vero nomine appellatam, quæ Stephano haud verè, ut videtur, Istrus. Ἴστρος, inquit ille, πόλις Κρήτης, ἣν Ἀρτεμίδωρος Ἴστρωνα φησί.

Pag. 112. Καὶ τινὲς ἀγαθὲς παρ' αὐτοῦ γίνεσθαι τῷ δαίμονι. Et alicujus beneficii populo auctores fieri. Ita scilicet, promandatorum & postulatorum quæ inter civitates intercedebant formulâ. Præcessit enim in Eleuthernæorum psephismate. Totidemque verbis apud Josephum, ab Hudsono accuratissimè nuper editum, antiq. Jud. lib. 14. cap. 9. Pergameni Hyrcanum Judæum dato psephismate hortantur, σωλῆρεῖν καὶ αὐξάνειν τὴν φιλίαν, καὶ ἀγαθὰ τινὲς αὐτίον γίνεσθαι.

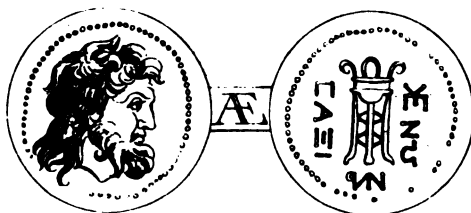
Pag. 112. Τὰν τε καθιέρωσιν τῷ Διονύσῳ τὰς τε πόλιν καὶ τὰς χώρας ὑμῶν ἐπεὶ δὲ καὶ ἱερὸν καὶ ἄσυλον εἶναι (βεβλόμενοι χαρίζεσθαι Περδικῆα) δίδομεν. Consecrari Baccho tum urbem tum regionem vestram, & sacram porro haberi & inviolatam (Perdiccæ gratificari cupientes) concedimus. Opportunè postulat hic locus, ut adferantur nonnulla veterum de Urbibus Sacris & Asyis testimonia. Fuere igitur, ex consensu regum & populorum, multæ per orbem aræ, fana, templa, luci, omnia eo jure, eâque religione sancta, ut tutelari loci numini consecrata, cæteris mortalium perfugio essent, sibi ipsis contra rapinas, populationes & prædationes præsidio. Iisdem gaudebant beneficiis & integræ persæpe urbes, unde illud IEP. ΚΑΙ. ΑΣΥΛΑ. in nummis toties obsignatum. His aliquando addebatur & circumjecti agri pars non exigua; aliquando etiam, quod tamen omnium rarissimum, tota sacræ civitatis qua qua patebat regio. Primi hoc in Asiæ continente Teii videntur obtinuisse; quibus tamen prævivere tres sacræ insulæ, Sicilia, Samothraca, Delos. De Sicilia testis in quartâ Verrinâ Cicero. *Vetus est hæc opinio, judices, quæ constat ex antiquissimis Græcorum literis, atque monumentis, insulam Siciliam totam esse Cereri & Liberæ consecratam.* De Samothracâ Livius lib. 45. cap. 5. *Sacram hanc insulam, & augusti totam atque inviolati soli esse.* Idemque de Delo lib. præcedente, cap. 29. *Sanctitas templi insulæque inviolatos præstabat omnes.* Tale ac tantum fuit, quod toti nunc Teiorum ditioni, Baccho ritè consecratæ, Antiochus Syriæ, & Philippus Macedoniæ reges, per legatos, à diversis populis impetrârunt; id quod & Smyrnæ urbi non ita pridem Seleucus Callinicus præstitit: Ipsis scilicet Smyrnæis in marmore Oxoniensi sic professis, Ἐρχαῖον ἦ καὶ πρὸς τὰς βασιλεῖς, καὶ τὰς δυνάστεας, καὶ τοὺς πόλεις καὶ τὰ ἔθνη, ἀξιόσας δοπεδέξασθαι τὸ τε ἱερὸν καὶ Στρατονικίδου Ἀφροδίτης ἄσυλον εἶναι, καὶ τὴν πόλιν ἡμῶν ἱερὴν καὶ ἄσυλον, i. e. *Quinetiam scripsit ad reges, & potestates, & civitates, & gentes, postulans ab eis ut fanum Veneris Stratonigidis inviolatum, urbemque itidem nostram sanctam & inviolatam recognoscerent.* Hoc ipsum tamen, tanquam origine malè firmâ nixum, in dubium postea vocatum à Romanis, imperante Tiberio Cæsare. Tum enim (inquit Tacitus, qui hæc de re unicè legendus, annal. lib. 3. cap. 62. &c.) *crebrescebat Græcas per urbes licentia atque impunitas asyla statuendi.* Auditæ igitur civitatum legationes; & introspectis majorum beneficiis, fociorum pactis, regum etiam qui ante vim Romanam valuerant decretis, ipforumque numinum religionibus, *facta senatûs consulta, quæis, multo cum honore, modus tamen præscribebatur; jussique ipsis in templis figere æra, sacrandam ad memoriam, neu specie religionis in ambitionem delaberentur.*

Pag. 113. Οἱ δὲ Κόσμοι οἱ τὸ καὶ αἰεὶ Κοσμοῦντες, i. e. *Cosmi autem qui eâ in perpetuum auctoritate fuerint.* His planè gemina occurrunt in præclaro Oxoniensi marmore, commune illud Hierapytniorum & Prianfiorum foedus exhibente, quod primus, inter observationes ad Apuleii apologiam, doctissimus Pricæus edidit. Excepto quod in nostro marmore plenius legatur ΤΟΚΑΕΙ, in isto verò ΤΟΚΑΕΙ, eliso priore Α. Utrobique igitur hæc sic videntur distinguenda, οἱ τὸ καὶ αἰεὶ, aut cum elisionis notulâ, οἱ τὸ καὶ αἰεὶ, intromissâ scilicet inter τὸ & αἰεὶ Creticâ expletivâ καὶ. Restat igitur ut τὸ αἰεὶ eâdem, ac τὸ νῦν, aut τὸ πάλιν, constructione gaudeat; neque locum in his habeat Doricum adverbium πόκα pro ποτε aliàs usitatum; quanquam rejectâ priore lectione, nullâque finalis ei justâ habitâ ratione, Pricæus illud huc adsciverit; edideritque οἱ πόκαι Κοσμονίτες, i. e. *pro tempore Cosmi existentes.*

POPULOS CRETENSES NOTAE. 125

III. ΣΥΒΡΙΤΙΩΝ. *Sybritiorum. pag. 113.* Hi sunt, quorum, transpositis malè literis, tanquam Σιβυρίων Polybius meminisse dicitur: Ita scilicet referente Stephano Byz. ex corruptis, ut crediderim, libri 13ⁱ. exemplaribus. Ei igitur sic enata est, quæ fortè nulla in Cretâ fuit, Σιβυρίη πόλις Κρήτης· τὸ ἰθνηκὸν Σιβυρίη, ὡς Πελοπίη ἐν περικαιδεκάτω. At verò Scylax; Polybio ferè æqualis scriptor, Cretam insulam in Australem ut fieri affolet, & Borealem partem dividens, Ἐλευθέριαι, inquit, πρὸς Βορέαν, πρὸς Νότον ἡ Συβρίτα, καὶ λιμὴν, i. e. *versus Boream sunt Eleuthernæ, at Austrum versus Sybrita cum portu.* Cùm igitur habeamus in hoc lapide, pag. nempe 113. & 114. Ἐὶ δὲ τινες ἤ ὁρμωμῶν ἐξυβρί-
τίας, i. e. *siqui solventes ex Sybritiâ, &c.* mallet illud ἰθνηκῶς de terrâ scilicet aut regione Sybritiâ capi; aut potius in apographo, secundùm verum civitatis nomen, ἐξυβρίτας, i. e. ἐκ Συβρίτας legi.

IV. ΕΛΞΙΩΝ. *Saxiorum. pag. 114.* Diligentissimo Francisco Haym, inter eden-
dum Thesaurum Britannicum, Part. II. pag. 147. res non temnenda accidit: duos ni-
mirum nummos contrectasse per omnia sibi invicem simillimos, excepto quòd unus
eorum epigraphen ΟΛΞΙΩΝ, alter ΕΛΞΙΩΝ ferret. Priorem jam olim Goltzius vulga-
verat, at posteriorem ipse tum primùm Haymius, unâ cum his quos inferiùs adhibemus
Rhauciorum & Cnosiorum nummis:

è Gazâ Nobilissimi Devonix Ducis.

Et ΟΛΞΙΩΝ quidem epigraphæ multis se tuetur testimoniis, qualia sunt Herodoti, lib.
IV. c. 154. ἐστὶ δὲ Κρήτης Ὀαξὶς πόλις· Carmen Apollonii l. I. v. 1131. δεξαμένη γαίης
Ὀιαξίδη, Poeticè pro Ὀαξίδη. Virgilianum in Eclogâ 11.---- *rapidum Creta---Oaxem*:
Varronianum de eodem Oaxe, & Oaxiâ civitate, à Vibio Sequestri observatum: Ste-
phani denique Byzantini, Ὀαξὸς πόλις Κρήτης---ὁ πολίτης Ὀαξίη. Sed & veram non
minus fuisse ΕΛΞΙΩΝ in nummo parili epigraphen, certissimè demonstrat nostræ inscri-
ptionis titulus, cum initiali quadrato Σ, similiter formatus. Et ne quis dubitet de ini-
tialis literæ potentiâ, occurrit Gentile illud Σαξίων, aut (quod mirandum) Σαυξίων no-
men, in psephismate sæpius repetitum. Judicet igitur Lector, fuerintne diversæ ci-
vitates ΕΛΞΟΣ & ΟΛΞΟΣ, an, quod numisma commune suadet, variata, pro more Cre-
tico, ejusdem civitatis appellatio; non aliter ac Λάμπα & Λάππα, Ἰσρὴ & Ἰσρών, at-
que id genus alia. Verisimile est utrumque nomen suffectum fuisse longè antiquiori
ΛΞΟΣ, quale legerat olim Stephanus Byz. in Herodoteis tunc temporis exemplaribus.
Ἀξὶς enim, hoc est ἀγμός, ut inquit idem Stephanus, apprime competeat naturæ loci,
qui καὶ ἀκρημνός, i. e. *præceps & confragosus* fuit. Atque hinc est, quòd per Saxa &
præcipitia decurrens Oaxes fluvijs, *rapidus* proinde à Poetâ vocari meruit. vid. Ste-
phan. in Ἀξὶς & Ὀαξίς.

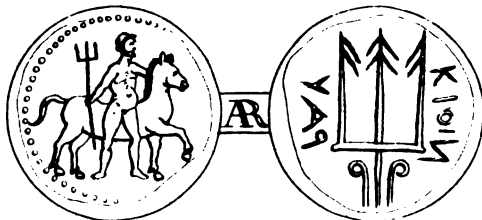
Pag. 115. Περικλητάς, *legatos.* Palam fit per hosce lapides quam verè olim Creticæ
linguæ varietatem cecinerit Homerus, Odyss. τ. 175. Ἄλλη δ' ἄλλων γλῶσσα μεμιμνήη·
i. e. *Cretæ diversis lingua est diversa popellis*: idque ob permistos indigenis Ἑτεοκρήταις,
sive veris antiquis Cretensibus, Achivos, Dorientes & Pelasgos advenas; sive, ut in-
quit Scylax, Lacedæmonios, Argivos, Athenienses, alijsque ex alijs Græciæ partibus
colonos. Ἑτεοκρητῶν igitur crediderim fuisse non nota aliàs vocabula, περικλητάς, πρε-
γισοί, τὰ πρεσβία, αἱ πρεγεία; Saxiis, Rhauciis, Prianssiis, & Latiis usitata; pro quibus
cæteri Græci, immò & Cretenses quàm plurimi dixerunt, πρεσβύτας, πρεσβύταλοι; τὰ
πρεσβία, αἱ πρεσβεία. Hinc quibusdam antiquis visum fuit operæ pretium glossarum
Creticarum lexica contexere: atque eorundem non inane spicilegium undequaque col-
lectorum congestit doctissimus J. Meursius, in opere postumo de Cretâ, lib. 4. cap. 15.

126 AD MONUMENTA TEIA &

Pag. 115. & 116. Διέλεγχον. Hujusmodi vocem, pro quâ pæne temerè reposueram διέλεγον, in penultimâ duxi acuehdam, tanquam Creticè usurpatam pro διελίγησαν, ut διελίχθην antea pro διελίχθησαν. Verbum enim medium Διελίγομαι omnino proprium est hujus loci, non autem actiuum Διελίγω. Quæ duo quàm diversâ sint significatione scitè ex Xenophonte demonstravit H. Stephanus. Ni igitur apographum clarè præferret ΔΙΑΛΕΓΟΝΤΟΣ, pag. 115. lin. 6. mallem illic editum Διελίγην.

Pag. 115. lege ΟΔΑΜΟΣΟΣΑΤΕΙΩΝ, & 116. ὁ δάμω ὁ Σαυξίων. i. e. *Populus Saxiorum.*

V. Pag. 116. ΡΑΥΚΙΩΝ. *Rbauciorum.* Quorum unâ cum urbe Rhauco meminit Polybius, *legat. C.* Ἐπολεμήσαν Κνώσιοι μὲν Γορτυνίων πρὸς τὰς Ῥαυκίους, καὶ συνθήκας ἐποιήσαντο πρὸς ἀλλήλους ἐνόρκως, μὴ πρότερον λύσιν τὸν πόλεμον περὶ ἢ καὶ κερῶς εἶέν τ' Ῥαυκίον, i. e. *Bellum adversum Rbaucos gessere Cnossii & Gortynii, fœdusque jurati inierunt non prius se istud bellum omisso quàm Rbaucum urbem vi cepissent.* Hæc igitur de Rhauciis & Rhauco urbe historicè Polybius. At si fides Antenori apud Ælianum, *Hist. Animal. lib. 17. cap. 35:* quem locum à Meursio videas citatum, de Cretâ lib. 1. c. 15. gemina fuit urbs Rhaucus in Cretâ insulâ; Mater una, altera Colonia. Unde Geographi fortasse conciliandi Stephanus Scylaxque; quorum ille in mediterraneâ Cretæ, hic verò, rectè emendatus, in orâ Australi maritimâ ponit *Rbaucum*: Maximè, si in testimonium advocetur

è Gazâ. Nobilissimi Devonix Ducis.

perantiquus ille, Cadmeis scriptus literis, ΒΙΔΙΣΤΑΘ nummus. Is enim disparibus duobus symbolis, caballo & tridente, insignis, videtur ad populum pertinere, locò saltem diversum, quanquam nomine, & natione, & ditione unum. Aliter haud facile expediveris quid sibi velit epigraphe ΡΑΥΚΙΩΝ, mira sanè præ cæteris epigraphè, δυϊκῶς, sive duali numero, concepta; quæque quum verbo uno Latino nequeat exprimi, duobus sic certè exprimenda est; *Rbauciorum geminorum.* Scitè legenda est tota hæc epigraphe eo quo impressa est modo, hoc est à dextrâ ad sinistram; idque, ne inversa illa N Cadmea, quam videsis in tabulâ nostrâ ante pag. 24. pro Σίγμα temerè habeatur.

VI. Pag. 118. ΑΡΚΑΔΩΝ. *Arcadum.* Quorum urbs, teste Stephano, pro varietate Creticâ, & Ἀρκάδες simul & Ἀρκάδια modo non uno efferebatur. Cives Polybio (*Historiarum lib. 4.*) ut & huic nostro psephismati, Ἀρκάδες. Fors autem & nummus Goltzianus, ΑΡΚΑΔΙΩΝ scriptus, huc etiam pertinebit.

Pag. 119. Μηνὸς Ἀρταμιτίου νομηνία, Creticè pro νομηνία, i. e. *Mensis Artamitti novilunio, sive die primâ.* Lucro equidem ponendum, quòd occurrant in hisce monumentis mensium Creticorum nomina. Hic nempe Ἀρταμίτιος, quod & Græcis quidem cæteris commune; & postea, ut videbimus, quædam non aliàs audita, Ἐλδσίγι, Ἡραῖ, Δρομή, Ἰμάλι, præteralia duo, scripturâ non adeo certâ tradita... Σεμολαῖος... ἀλλόσι. Quibus adde ex imperfectâ apud Montfauconium inscriptione, in Diario Italico pag. 74. μηνὸς... δακτυλίου. Hoc enim ad Cretensem populum Hierapytnios spectare noscas, ex eo quod præcessit, ἐπεσχθη ἐν ΙΕΡΑΠΥΤΤΝΗ, i. e. *actum fuit in Hierapytnâ.* Ast, ut obiter id moneam, ἐν ΙΕΡΑ ΠΥΤΤΝΗ pro ΙΕΡΑΠΥΤΤΝΗ magnificus ibi Antiquarius, nescio quo malo errore, legerat. Pejore igitur sic transtulit Latinè, Datum fuit decretum in sacra pugrâ; ratus, ut opinor, verti totum imperfectæ inscriptionis cardinem in luforiâ illâ, quam Cretenses aliquando edebant, *pugna.*

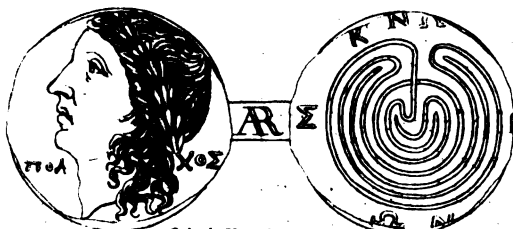
Pag. 119. Ἡ τὰν χώρων ἀνερῶν, i. e. *aut regionem prius consecratam reseccaverint.* Ecce! vocem habemus Græcam ἀνερῶν, unde nata est Latina *reseccare.* Hanc verò unus quem sciam adhibuit Nepos in vitâ Alcibiadis, cap. 6. *Idemque illi Eumolpidae sacerdotes rursus reseccare sunt coacti, qui eum primi devoverant.*

Ibid.

POPULOS CRETENSES NOTAE. 127

Ibid. Ξένια τὰ ἐκ τῆ νόμων, i. e. *Lautia ex lege, seu legitima.* In his enim parandis & præbendis excelluere Cretenses populi, quorum Ξένια etiam attigit Homerus Odyss. r. unde Eustathius in locum, Ἐν Κρήτῃ παρὰ τοῖς τελευτοῖς συσσίτια, τράπεζαι ἐκέντο ξενικαὶ καλῆμεναι, ἐν αἷς ἐκδοῦναι τῶν ξένων τὰς ἐξουσίας, i. e. *In Cretâ, apud apparantes publica convivia, mensæ ponebantur hospitales diætæ, ad quas sedebant hospitem qui aderant eminentiores.*

Ibid. Προξένος τῶν πόλεως ἐμῶν, i. e. *Civitatis nostræ hospites.* Hunc honorem illustribus quibusvis advenis omnes ferè Græci, & studiosè præ cæteris Cretenses, detulerunt. De Syracusanis refert Cicero in Verrinâ quartâ; *Decernunt ut L. Fratri hospitium publicè fieret . . . id non modò tum scripserunt, verùm etiam in ære incisum nobis tradiderunt.* Eiusdemque in ære sic incisi, & Demetrio cuidam concessi, apud Gruterum duo diversa existant exemplaria, cccc. 8. cccc. 1.

ζ Gaza Nobilissimi Devonix Ducis.

VII. Pag. 120. ΕΛΘΞΕ ΚΝΩΣΙΩΝ ΤΟΙΣ [ΚΟΣΜΙΟΣ erroneè impressum pro] ΚΟΣΜΟΙΣ, i. e. *Placuit Cnosiorum, &c.* Et hi quoque peccarunt eadem illâ licentiâ atque incertitudine scribendi. Ut enim libros taceam, in ipsis etiam nummis variatum est ΓΝΩΣΣΙΩΝ, ΓΝΩΣΙΩΝ, ΚΝΩΣΙΩΝ, quod ultimum à nostro lapide, & à nummo superiùs apposito, ut verius & antiquius confirmatur. Libet verò, dum antiquissimæ hujus civitatis psephisma edimus, & hunc quoque singularem ejusdem nummum contemplari, κειμήλιον longè pretiosissimum gazæ Devonienſi additum. Is ab uno latere, celeberrimum habet regis Minois carcerem, Cnosium dico labyrinthum. Alteri autem, quod nos hîc unicè spectamus, non Apollinis, ut quibusdam visum, sed, pro more civitatum democraticarum, ΠΟΛΧΟΥ, sive ΔΗΜΟΥ, hoc est *Populi caput*, unâ cum voce ΠΟΛΧΟΣ, est impressum. Interim ΠΟΛΧΟΣ, quamvis mortuum esse videatur, & extinctum penitus vocabulum, vivit tamen hodie vigetque in Italico *Volgo*, Teutonicoque *Volck*, & *Folk*. Una omnibus origo ex Græcâ voce ὄχλος, i. e. *turbâ*, pro multitudine aut populo accepta, ut *turbâ Remi*. Quo sensu & ipsi de quibus nunc agimus, frequentes per Cretam populi, à Scymno Chio ὄχλοι sunt vocati, *Perieg. v. 539.*

Κρήτη δὲ νῆσος — πλείοις ἡδὸν

— Creta ab antiquo insula

Ὀχλοῖς ἀπ' ἀρχῆς ἢ πόλεσιν οἰκωμένη, i. e. *Turbis referta & urbibus frequentibus.*

Hinc ὄχλοκρατεῖα idem planè ac δημοκρατεῖα, i. e. *democraticâ potestate uti*; & ὄχλησις Helychio reddita ἐκκλησία, i. e. *populi concio*. Jam verò ex ὄχλος Æoles transpositis literis fecere ὄλχος; iidemque ex ὄλχος, præposito digamma, φύλχος simul & φύλχος. Id Cretenses, pro more suo, aspiratam in tenuem mutantes, scripsere πόλχος; at Latini *volgus*, Itali hodierni *volgo*, indigenæ Germani *volck*, Angli nostrates *folk*; sic scilicet ad φύλχος illud Æolicum cæteris aliquanto propius accedentes.

Pag. 121. τὰν δὲ τῶν ἀναστροφῶν διττάξιν. Hujusmodi ἀναστροφῶν, apud Classicos haud facilè occurrentem, plenè explicatam dabit D. Jacobus c. iii. 13. δεῖξάτω ἐν τῇ καλῇ ἀναστροφῇ τὰ ἔργα αὐτῶ ἐν περὶ τῆς σοφίας.

Pag. 121. τὰ τῆ Τιμοθέου ἢ Πολυίδου. Citharâ persæpe edidit quædam tum *Timothei tum Polyidi*. Circiter ducentos ante hæc decreta annos, quo nempe annò Ithycles Athenis Archon fuit, hoc est ante Chr. 396. floruere Musico ingenio celeberrimi Timotheus & Polyidus, ut testatur Diodorus Siculus lib. 14. Hic autem ille est Timotheus quem apud Macrobi. *saturn. 5. cap. 22.* tantopere effert Alexander Poëta Ætolus, tanquam ———— κithαρῆς ἰδμονα ἢ μελέων, *Timotheus citharâ carminibusque sciens.* Verba ille quàm felicissime aptavit citharæ modis, auxitque chordarum musicarum numerum; unde

128 AD MONUMENTA TEIA &

unde cæteris ubique Græcis acceptissimus unis displicuit Lacedæmonis, peregrinam omnem levitatem aspernantibus, & antiquum vocum modum non servari immane quantum indignantibus. Græciæ igitur laudibus superbientem Psephismate tanquam immisso fulmine percusserunt. Quod quum in Boethii libris de musicâ diu neglectum fordesceret, in lucem demum protractum, & certatim à viris doctis emendatum comparuit. Dum autem de Timotheo agimus, splendidum sane antiquitatis monumentum, moris quoque & linguæ Laconicæ specimen non cohtemnendum, nolimus ab hoc nostro opere abesse. Lectionem interim exhibemus, non quidem veram (quis enim hoc speraverit in scripto unico Laconico per librarios Latinos tradito?) at veræ, ut putetur, proximam; ex variis per Jac. Gronovium cum MS. Cantabrigiensi codice collatis, summa curâ atque fide, adornatam. *Vid. præfationem ad Thes. Antiq. Gr. Vol. V.*

Psephisma Lacedæmoniorum de Timotheo.

Ἐπειδὴ Τιμόθεος ὁ Μιλήσιος παργύμενος
ἐπὶ τὴν ὁμήρειαν πόλιν τὰν παλαιὰν μῶαν
ἀτιμάσδει, καὶ τὰν διὰ τῶν ἐπὶ τὰ χορδὰν κι-
θάριζιν ἀποσρεφόμενος, πολύφωνον εἰσά-
γων, λυμαίνειαι τὰς ἀκοὰς τῶν νέων· διὰ
τε τὰς πολυχорδίας καὶ τὰς καινότητας τῶ
μέλεος ἀτενῆ καὶ ποιικίαν ἀντὶ ἀπλότητος καὶ
τετραμμένας ἀμφιέννυται τὰν μῶαν, ἐπὶ
χρῶμασιν συνιστάμενος τὰν τῶ μέλεος δια-
σκευαὴν, ἀντὶ τὰς ἐναρμονίῳ ποιῶν ἀνίστροφον
ἀμοιβὰν παρακλαθεὶς δὲ καὶ ἐπὶ τὸν ἀγῶνα τὰς
Ἐλευσινίαν Δάμαστρον ἀπρεπῆ διεσκεύαστο
τὰν τῶ μῦθῳ διασκευαὴν, τὰς τὰς Σεμέλας
ᾠδῆνας ἐκ ἑνδικοῦ τῶς νέως διδάσκει· Δεδο-
χθαι πᾶσι ὑπὲρ τῶν τῶ βασιλείας καὶ τῶς
ἐφόρων μέμψας Τιμόθεον· ἐπαναγκάζει
δὲ καὶ τὰν ἑνδεκα χορδῶν ἐκλαμεν τὰς πε-
ριττὰς ὑπολιπόμενον τὰς ἐπὶ τὰς ἑπτὰ ἑκα-
στον τὸ τὰς πόλιος βάρους ὁρῶν ὑλασθῆται
ἐπὶ τὴν Σπάρταν ὅτι φέρειν τι τῶν μὴ καλῶν
ἰδῶν, μὴ ποτε τὰς ἀρετὰς κλέος ἀτιμῶν.

Quandoquidem Timotheus Milesius adve-
niens in civitatem nostram debonestat anti-
quam musicam, eamque quæ fit per septem
chordas citharizationem averfatus, multifo-
nam introducens, juvenum auditus inficit &
perque chordarum istam multipliciter, &
modulorum novitatem pro simplici & conti-
nuatâ variam circuminduit & tenore ca-
rentem musicam; omnem in colore ponens mo-
dulandi apparatus, & enharmonicæ loco
flexibilem faciens concinentiam: Quinetiam
quum ad Eleusiniæ Cereris ludos vocaretur,
adornata male decora fabula, juvenes non ri-
te docuit Semeles puerperium: Placere utique
ut reges ephorique ob hæc duo Timotheum re-
prehendant, cogantque à chordis undecim re-
scindere superfluas, relictis septem: ut videns
quis civitatis gravitatem vereatur in Spartam
mali moris aliquid inferre, neque virtutis un-
quam splendorem debonestet.

Hæc igitur Lacones de Timotheo: Quibus, ne pro morositate suâ soli hoc censuisse videantur, plenissime habemus suffragantem Pherecratem, Poetam Comicum, à Sotericho illo Plutarchiano in libello de Musicâ allegatum.

Ibid. Καὶ τῶν ἀμῶν ἀρχαίων ποιητῶν, *Veterumque nostratum poetarum.* Multi hi fuere à diligentissimo Meursio recensiti, inter quos princeps eminuit Thales, Lycurgi æqualis, Straboni μελοποιὸς ἀνὴρ καὶ νομοθέτης, *Melicorum auctor & legumlator*; ὃς καὶ τὰς παιᾶνας καὶ τὰς ἄλλας τὰς ἐπιχωρίους ᾠδὰς ἀναλιδέαςι, *Cui tum pæanas, tum alia Cretensia carmina attribunt.* Strab. lib. x.

Ibid. Καθὼς προσῆκεν ἄνδρι πεπαδωμένῳ, *eo quo decebat virum literatum modo.* Patrium scilicet Cretensibus, teste Strabone, fuit, παιδας γεγυμνασμένους τε μανθάνειν καὶ τὰς ἐν τῷ νόμῳ ᾠδὰς καὶ τινὰ εἶδη τῆς μουσικῆς, *pueros tum literas discere, tum legitima quadam carmina, necnon & musicæ diversas species.*

Pag. 121, 122. ΠΟΛΥΡΡΗΝΙΩΝ, ΚΥΔΩΝΙΑΤΑΝ, ΛΑΓΓΙΑΙΩΝ. *Polyrrheniorum, Cydoniatorum, Lappæorum.* Horum Cydoniatas certa una scriptura in nummis & lapidibus & libris constitit. Sed, qui in libris & in hoc lapide Πολυρρήνιοι, in nummis sunt cum & simplici Πολυρρήνιοι, eorumque urbs diversimodè Πολυρρήνιον, Πολυρρήνια, & Πολύρην, ni fallant

POPULOS CRETENSES NOTAE. 129

fallant Stephani exemplaria. Λαππαῖοι, ut in hoc lapide, ita etiam & in nummis perpetuò per π geminum efferuntur; in Polybii verò aliorumque exemplaribus Λαμπαῖοι. Urbs etiam & Λάππα & Λάμπα usu promiscuo nominata est. Quam quidem diversitatem ex Xenione Creticorum auctore ipse notavit Stephanus. Ut jam tandem mirari definamus, si Cretensia locorum & populorum nomina vix ulli certæ legi orthographi-
cæ obsequantur.

Ibid. ΠΡΙΑΝΣΙΩΝ, ΛΑΤΙΩΝ. *Priansorum, Latiorum.* His urbs sua Λατὼ, five Λατῶ; hoc tempore vocata est; nondum, quod Xenio apud Stephanum notavit, *Camara*. Priansiiis verò urbs erat nomine Περάνσιος, populus Περάνσιος & Περανσιδής. Ita igitur corrigantur tum Stephani vetus epitomator in voce Περάσιος, & cl. J. Harduinus in male lecto ΠΡΙΑΣΙΩΝ, aut, ut alii, ΠΡΙΑΣΣΙΩΝ nummo, *Antiq. Pop. & Urb. Num. p. 409.* Extat autem urbis utriusque longè amplior memoria, in comparibus fœderum tabulis, alterâ Priansios inter & Hierapytnios, inter Latios & Olontios alterâ: quas quidem ambas huc accersimus, nullo modo aut supervacaneas aut alienas, sed ad hoc nostrum opus & jure optimo, & ratione non unâ pertinentes. Sic enim jactura refarcietur duorum quæ amissa cernimus Psephismatum; sub uno commodè conspectu cadent omnes ferè quæ supersunt Creticorum lapidum antiquitates; res denique, phrasæ, verba, antehac mendosè edita, pristina, ut speramus, lectioni, veroque sensui restituentur.

Harum prima ⁽¹⁾ ter jam orbi erudito propinata est, qualem eam è marmore Arundeliano descripserat Pricæus, caractere & majusculo & minusculo. Sed in utrâque illâ descriptione errata non pauca nunc comparent; quæ, seu fabrilia fuerint, seu Pricæana, in imâ paginæ orâ subindicabimus; absque censurâ tamen viri illius eruditissimi, aliud tunc agentis, & extra cœptam orbitam versati. Sed ecce tabulam Græcam & Latinam; cum Pricæanis, si cui vacet lubeatque, conferendam.

Fœdus inter duos Cretæ populos, Hierapytnios & Priansios, Oxoniæ in Basilicâ Bodleianâ hodie servatum.

* Ε Ο Σ Α Γ Α *

DEVS BONVS

Ἀγαθαὶ τύχαι καὶ ἐπὶ σωτηρίαι. Ἐπὶ Κόσμων μὲν ἐν Ἱεραπύτναι τῶν σὺν Ἠνίπαντι τῷ Ἑρμαίῳ, [καὶ μηνὸς Ἰμαλίῳ] ἐν δὲ Πριανσίῳ ἐπὶ Κόσμων τῶν σὺν Νεῶνι τῷ Χιμάριῳ, καὶ μηνὸς Δρομηίῳ, τὰδε συνέθε[το] καὶ συνε-
mis collegis cum [Neone] F. Chimari, & mense Dromeo, bæc pædi sunt, placitisque invicem

⁽¹⁾ Ter; viz. inter Joannis Pricæi Anglo-Britanni aureolas ad Apuleii apologiam notas ac observationes, edit. Parif. 1635. iterum inter Marmora Oxoniensia, 1676. & in Reinesii syntagmate 1682.

§. 1. ἐπὶ σωτηρίαι, in salutem, divisim nempe vocibus, ut Reinesio placuit. Quòd si adjectivè ἐπισωτηρίαι, i. e. saluari cum Pricæo legeris, favet quidem τύχη alicubi Σωτήρης dicta. Prius tamen prætuli, ob alias quas vidi inscriptiones sic habentes.

§. 1, 2. Ἐπὶ Κόσμων ῥῆ ἐν Ἱεραπύτναι ἢ σὺν Ἠνίπαντι τῷ Ἑρμαίῳ, i. e. sub collegis quidem in Hierapytniæ cum Henipante F. Hermæi Cosmis. Sic se habet Cretica actorum formula; adscripto quidem Eponymo anni cujusque protocosmo, innominatis verò cæteris sociis novem Cosmis. Similia vide sis apud Latios & Olontios in sequenti fœdere, nec non apud Allariotas pag. seq. 137. & apud Gruterum in urbe ignotâ quidem, sed Laconicæ certè originis, adeoque nostris Creticis cognatæ, pag. ccxvi. ἐπὶ Ἐφόρων ἢ σὺν Φοιβορίαι, iterumque pag. ccxix ἐπὶ Ἐφόρων ἢ σὺν Ἰμέριον μὲν Διοσθυ δικάζαι, i. e. sub Ephoris cum Himerto collegis, mensis Diothy die decimâ. Sed cùm de hujusmodi formulis nihil innotuerit Pricæo, nil mirum si in hoc commate & describendo & reddendo, pariterque versu qui sequitur, lapsus fuerit vir aliis acutissimus sanè & eruditissimus. Notentur obiter in tabulâ quam citavimus Gruterianâ menses Διοσθυος & Ἐλδυσίος, imperfectis istis in sequenti nostrâ Creticâ, Διος αλλοσιον & *λδυσίον respondentes. vide infra pag. 134.

§. 2, 3. Καὶ μὲν Ἰμαλίῳ, i. e. mense Imalio. Hæc sic restituta bene quadrabunt cum sequentibus καὶ μηνὸς Δρομηίῳ, i. e. mense Dromeo. Imalium verò unum fuisse è mensibus frugiferis elicitur ex Hefychianis istis, Ἰμαλίαι, πολλὰ, δαψιλῆς. Ἰμάλιον, πολυφόρον, καρποφόρον.

§. 3. ἐν Περανσίῳ. Ita certè scribendum, post admissas Simonideas literas, & hic & inferiùs versu 33. quinquam utrobique marmorarius habeat Περανσιος.

130 AD MONUMENTA TEGIA &

δόκησαν ἀλλήλους Ἱεραπύτνιοι καὶ Πριανσίοι, [ὁμοῦν-
τες ἐν ταῖς προὔπαρχώσαις στάλαις, ἰδίαι τε [θεύσαις
Γορτυνίοις καὶ Ἱεραπύτνιοις, καὶ ταῖς κατὰ κοινὸν τεθείταις
καὶ Ἱεραπύτνιοις καὶ Πριανσίοις, καὶ ἐν ταῖς φιλίαις, [καὶ συμμα-
χίαις, καὶ ὅροις πῶς προγεγονόσι, ἐν τ' αὐταῖς [πόλεσι,
καὶ ἐπὶ ταῖς χώραις, αἱ ἑκάτεροι ἔχοντες καὶ κρατοῦντες συν-
θήκαν ἔθελον, εἰς τὸν πάντα χρόνον. Ἱεραπύτνιους ἐπὶ
καὶ Πριανσίους ἡμὲν παρ' ἀλλήλοισι πολιτεύαν, καὶ ἐπιθα-
μίας, καὶ ἐνέησιν, καὶ μέτοχον καὶ θείων καὶ ἀνθρωπίνων
πάντων. Ὅσοι καὶ ἑοῦσι ἐμφυλοὶ παρ' ἑκατέρωθεν, καὶ πωλόν-
τας καὶ ὠνόμενος, καὶ δανείζοντας καὶ δανειζομένους
καὶ τ' ἄλλα πάντα συναλλάσσοντας, κυρίας ἡμὲν κατὰ
τὸς ὑπάρχουσας παρ' ἑκατέρωθεν νόμος. Ἐξέστω δὲ τῶν
τε Ἱεραπύτνιων σπείρεν ἐν ταῖς Πριανσίοις, καὶ τῶν Πριαν-
σιῶν ἐν ταῖς Ἱεραπύτνιαις, διδῶσι τὰ τέλη κατὰ μέρος οἱ ἄλλοι
πολίται, κατὰ τὸς νόμος τὸς ἑκατέρωθεν καίμενος. Ἐν δὲ τῶν
καὶ ὁ Ἱεραπύτνιος ὑπεχθῆται ἐς Πριανσίον, ἢ ὁ Πριανσιεύς
ἐς Ἱεραπύτναν ἐτίουν, ἀτέλεα ἔστω καὶ ἐσαζομένωι, καὶ
ἐξαζομένωι αὐτὰ, καὶ τούτων τὸς καρπὸς, καὶ κατὰ γὰρ
καὶ κατὰ θάλασσαν. Ὡς δὲ καὶ ἀποδῶται κατὰ θάλασσαν ἐώ-
σας ἐξαγωγῆς τῶν ὑπεχθεσίμων ἀποδῶται τὰ τέλη, καὶ
κατὰ τὸς νόμος τὸς ἑκατέρωθεν καίμενος. Κατὰ ταῦτα δὲ
καὶ ἵτις κ' [ασινῆς ἢ, αἰτε]λῆς ἔστω αἱ δὲ καὶ σίνηται, ἀπολείσας
τὰ ἐπιθήμια ὁ σεσιμμένος, κατὰ τὸς νόμος τὸς ἑκατέρωθεν καί-
μενος. Πρωγῆς δὲ ὧ [κ]αὶ χρεῖαν ἔχει πορῆν παρ' ἑκόντων
οἱ μὲν Ἱεραπύτνιοι Κόσμοι πῶς Πριανσιεύσι, οἱ δὲ Πριανσιεῖς
Κόσμοι πῶς Ἱεραπύτνιοις. Αἱ δὲ μὴ παρῆσχαται, ἀπομισάν-
των οἱ ἐπίδαμοι τῶν Κόσμων ταῖς προγεγῆταις στήλησι δέκα.
Ὁ δὲ Κόσμος τῶν Ἱεραπύτνιων ἐρωτῶ ἐν Πριανσίῳ ἐς
τὸ ἀρχεῖον, καὶ ἐν ἐκκλησίᾳ καθήσθω μετὰ τῶν Κόσμων
redditur uectigal, quum per mare fit subuectorum exportatio, eorum uectigalia reddito, secundum
leges alterutri civitati statas. Quoad hac si quis nil offenderit, immunis esto: Si verò offenderit,
multam persolvat offensæ reus secundum leges alterutri civitati statas. Quo verò com meatu le-
gationes opus habuerint, præbento cum Hierapytnii Cosmi Priansii, Priansii verò Cosmi Hiera-
pytniis. Si verò non præbuerint, solvant legationi populares hi vel illi Cosmi singuli stateras
decem. Cosmus autem Hierapytnius Priansii in curiam ito, et in concione sedem cum Cosmis

§. 10. ἐπὶ ταῖς χώραις αἱ ἑκάτεροι ἔχοντες. Ita lego pro Pricæano χωραίαι. Et Pricæo valde placuit ἔχον-
τες, pro οἰκῆτες, arreptâ hinc occasione totius odendæ Inscriptionis. Quod si verum fuerit, at describendum
esset divisivis vocabulis χωραίαι αἱ pro Pricæano uno χωραίαι, ut D. Lucæ x. 13. χωρὰς δὲ pro χωραῖαι.

§. 21. ὑπεχθῆναι, subuectas: formatum, ut opinari licet, à Cretico-Dorico ὑπεχθῆναι, idem significan-
te ac ὑπάγειναι, unde inferius §. 25. ὑπεχθεσίμων idem fortè ac ὑπαγωγίμων.

§. 26, 28. Ἐκκλησίᾳ. Subscripti in utroque versu ἰδῶν dativi finale, pariterque §. 60, omissum incuriâ
marmorarii.

§. 29. Πρωγῆς ἢ δὲ καὶ χρεῖαι ἔχει πορῆν Cretico-Doricè pro προγεγῆταις ἢ δὲ καὶ χρεῖαι ἔχει πορῆν. Vide
quod supra annotatum est ad vocem προγεγῆταις pag. 128. Est verò πορῆν idipsum quod μεθίδιον, hoc
est legativum, seu com meatu publicè legatis datus, de quo similiter cautum est à Smyrnæis, inter Marm.
Oxon. pag. 8. Τοῖς δὲ προγεγενηταῖς δόλῳ μεθίδιον Καλλίτος ὁ ταμίης.

ᾠσαύτως

1

POPULOS CRETENSES NOTAE. 131

ἑαυτῶς δὲ καὶ ὁ τῶν Πριανσιέων Κόσμος ἐρπύτω ἐν 'Ιε-
 ραπύτναι ἐς τὸ ἀρχεῖον, καὶ ἐν ἐκκλησίαις καθήσθω μετὰ
 τῶν Κόσμων. Ἐν δὲ τοῖς Ἡε[ρχίοις] καὶ ἐν ταῖς ἀλλαις ἐορταῖς,
 οἱ παρὰ τὴν χάνοντες ἐρπύτων παρ' ἀλλήλους ἐς ἀνδρῆ-
 ον, καθὼς καὶ οἱ ἄλλοι πολῖται. Ἀναβινασπύων δὲ τὰν
 στάλαν κατ' ἐνιαυτὸν οἱ τὸ κ' αἰὶ κοσμήτες παρ' ἑαυ-
 ροῖς ἐν τοῖς Ὑπερβοίοις, καὶ προσηγοργελλόων ἀλλή-
 λους πρὸ ἀμειραν δέκα ἢ καὶ μείλλων ἀνέγνωσκον.
 Ὅποῖοι δὲ καὶ μὴ ἀνέγνωσι, ἢ μὴ παρὰ γήλων, ἀπο-
 τισπύων οἱ αἵτιοι τούτων στήληρας ἑκάστω, οἱ μὲν
 Ἱεραπύτνιοι Κόσμοι τῶν Πριανσιέων ταῖς πόλει, οἱ δὲ
 Πριανσιέες Ἱεραπύτνιαν ταῖς πόλει. Ἀἱ δὲ τις ἀδικοίη
 τὰ κοινά, κοινᾷ διαλύων, ἢ Κόσμος, ἢ ἰδιώτης, ἐ-
 ξίσθω τῷ βαλομένῳ δικάζεσθαι ἐπὶ τῷ κοινῷ δι-
 καστηρίῳ, τίμαμα ἐπιγραφάμενον τῆς δίκας, κατὰ τὸ
 ἀδικημα ὃ καὶ τις ἀδικήσῃ. Καὶ οἱ καὶ κοινῶς, λαοῦ τῶ
 τρίτον μέρος τῆς δίκας ὁ δικάζαμενος, τὸ δὲ λοιπὸν ἔσ-
 τω τῶν πόλεων. Ἀἱ δὲ τι, Θεῶν βαλομένῳ, ἑλκισσὶ ἀγα-
 θὸν ἀπὸ τῶν πολεμίων, ἢ κοινᾷ ἐξοδοτῶντες, ἢ ἰδίαι τι-
 νες παρ' ἑκατέρων, ἢ κατὰ γὰρ ἢ κατὰ θάλασσαν, λαν-
 χανόντων ἑκάτεροι κατὰ τὸς ἀνδρας τὸς ἐρπύτας,
 καὶ τὰς δικάτας λαμβανόντων ἑκάτεροι ἐς τὰν ἰδί-
 αν πόλιν. Ὑπὲρ δὲ τῶν προγεγονότων παρ' ἑκατέρω
 ἀδικημάτων, ἀφ' ὧ τὸ κοινὸν ἀπέλιπε χρόνω, ποιη-
 σάσθων τὰν διεξαγωγήν οἱ σὺν Ἐνίπαντι καὶ Νεῶνι Κόσ-
 μοι, ἐν ᾧ καὶ κοινᾷ δόξει δικαστηρίῳ ἀμφότεροι ταῖς πό-
 λει, ἐπ' αὐτῶν κοσμώνων, καὶ τὸς ἐγγύους καλασσιάν-
 fave per terram, sortiuntur alterutri pro numero virorum egredientium, decimasque in ci-
 vilitatem propriam alterutri recipiunt. Quod autem injurias apud alterutros illatas attinet,
 à quo tempore commune jus defecerit, motas de iis controversias dirimunt qui sunt cum He-
 nipante, & cum Neone Cosmi, quo utrisque civitatibus visum fuerit tribunali, dum ipsi in
 Cosmatu fuerint, superque his sponsores sistunt, ab eâ die quâ posita fuerit stela, mense saltem

§. 37. Ἡε[ρχίοις] aut ita explenda est lacuna, aut Ἡε[ρχίοις]. Pro Ἡερχίοις facit Hefychius, cui Ἡερχία, Θεοδαρία. Erant verò Θεοδαρία festum Creticum, idem ac cæteris Græcis Διονύσια, vide infra pag. 134. Faciet tamen pro Ἡερχίοις Ἡερχίος mensis Creticus Junonius, infra etiam pag. 137. notatus.
 §. 40. Οἱ τὴν αἰ. Pricæo τίμαμα, vid. supra notatum p. 124.
 §. 43. Παρὰ γήλων. Fabrilis errato pro -ἑλλων. Ita enim Cretici pro παρὰ γήλων.
 §. 47. τὰ συγκείμενα κοινᾷ. Pricæo excidit κοινᾷ, in utrâque descriptione. Eidem §. 48. βαλομένοι.
 §. 50. νικάσῃ, causa vincat. Pricæo mendose νικάσῃ, ut etiam in præcedenti versu ἐπιγραφάμενον.
 §. 52. ἱλοιρῶν, i. e. capiamus primâ personâ plurali, pro quo Pricæus tertia singulari ἱλοιρῶ.
 §. 53. ἐξοδοτῶντες. Ita scilicet in ipso lapide marmorarius, & in caractere minuscule Pricæus. ἐξορκῶ-
 σαι τις voluit Reinesius, non advertens οὐ syllabam alienam esse ab harum civitatum dialecto. Legendum
 igitur ἐξοδοτῶντες, ut apud Polybium de Lytiis Cretensibus, Hist. lib. 4. Αὐτῶν ἐξοδοτῶντες οἱ 7 πολεμί-
 ον παύσασθαι. Mallem tamen, si lapis id fortè pateretur, ἢ κοινᾷ ἐξοδαί πάντες, ἢ ἰδίαι τινες παρ' ἑκατέρων.
 §. 59. Οἱ σὺν Ἐνίπαντι καὶ Νεῶνι Κόσμοι, i. e. Collegæ cum Henipante & Neone Cosmi. Henipanti enim &
 Neoni hoc anno propria fuere Protocosmis in Hierapytnâ & Priansio nomina: vide superius notata ad
 vers. 1. Pricæo & Reinesio σποσιπῶντι καὶ νεῶνι, populo sive universitatî communitatum: viris illis doctissimis
 duplicem quendam Dorismum in voce nihili πασιπῶν, tanquam pro κοινῶν positâ statuentibus.

των ὑπὲρ τούτων, ἀφ' ἧς καὶ ἀμέρεος ἡ σάλα τεθῆι, ἐμ μην-
νί. Ὑπὲρ δὲ τῶν ὑστέρον ἐγγινομένων ἀδικημάτων προ-
δικαί μὲν χρῆσθων, καθὼς τὸ διάγραμμα ἔχει. Περὶ δὲ τῷ
δικαστηρίῳ, οἱ ἐπιστάμενοι καὶ ἐνιαυτὸν παρ' ἐκατέροις 65
Κόσμοι πόλιν στανύεσθων ἀγ καὶ ἀμφοτέροις ταῖς πόλεσι
δόξῃ. Ἐξ ἧς τὸ ἐπικριτήριον τελεται, καὶ ἐγλύος καθιστάν-
των, ἀφ' ἧς καὶ ἀμέρας ἐπίσταντι ἐπὶ τὸ ἀρχεῖον, ἐν Διμήνῳ.
Καὶ διεξαγόντων ταῦτα ἐπ' αὐτῶν κοσμόνων κατὰ τὸ
δοχθὲν κοιναῖ σύμβολον. Αἱ δὲ καὶ μὴ ποιήσαντι οἱ Κόσμοι κα- 70
θὼς γέγραπται, ἀπολείστω ἕκαστος αὐτῶν στήληρας
πενήκοντα, οἱ μὲν Ἱεραπύτνιοι Κόσμοι Πριανσίων ταῖς πόλει,
οἱ δὲ Πριανσίοι Κόσμοι Ἱεραπυτνίων ταῖς πόλει. Αἱ δὲ τι καὶ
δόξῃ ἀμφοτέροις ταῖς πόλεσι βωλευμέναις ἐπὶ τῷ
κοινᾷ συμφέροισι διορθώσασθαι, κύριον ἔστω τὸ διορ- 75
θώθην. Στασάνων δὲ τὰς σάλας οἱ ἐνεσπικότες ἐ-
κατέρῃ Κόσμοι ἐπ' αὐτῶν κοσμόνων, οἱ μὲν Ἱεραπύ-
τνιοι ἐν τῷ ἱερῷ τὰς Ἀθανάϊας τὰς Πολιάδος, καὶ οἱ
Πριανσίοι ἐν τῷ ἱερῷ τὰς Ἀθανάϊας τὰς Πολιάδος.
Ὅποτεροι δὲ καὶ μὴ σιάσωντι καθὼς γέγραπται, ἀπο- 80
τεισάντων τὰ αὐτὰ πρόσθιμα, καθὼς καὶ περὶ τῶν
δικαίων γέγραπται.

constituti in alterutra civitate Cosmi, dum ipsi in Cosmatu fuerint, statuunt; Hierapytnii quidem in fano Minervæ Poliadis, Priansii quoque in fano Minervæ Poliadis. Utri autem non statuerint, prout hic præscribitur, multam solvant eandem quæ in capite de juribus præscripta est.

ῥ. 62. ἀφ' ἧς καὶ ἀμέρεος ἡ σάλα τεθῆι ὡς μὲν, i. e. à die quo posita fuerit stela mense uno. Πριεο ἧς ταῦ-
τα τεθηρίμηνι, unde & in versiculo lapidis septimo sustinuit explere τεθηρίμηναις.

ῥ. 64. Καθὼς τὸ διάγραμμα ἔχει, non aliter ac Demosthenes, Ἀπαια ὡς τὸ διαγράμματος, i. e. secundum
descriptum schema νέμαι κελύω. Orat. περὶ συμμοριῶν.

ῥ. 66. στανύεσθων statuant, à themate Cretico σάνω pro σάνω, voce mediâ, & terminatione Atticâ, ut an-
tea χρῆσθων, ποιησάσων, & activa παρεχόντων, σασάντων &c. apud has duas Atticâ origine civitates: ita enim
à Poliade Minervâ apud utraque cultâ conjecturandum.

ῥ. 67. Ἐξ ἧς τὸ ἐπικριτήριον τελεται. Pro quo Pricæus ἐπὶ Κελήρειον, vocem unam, ut existimo, malè in
duas dirimens. Idem etiam τελέται pro τελέσαι, i. e. δύναι per nescio quem Dorismum interpretatur.
Mihi verò τελέται mendosè videtur incisum pro τελέται aut τελέται, ut supra versu 22, ἀγία pro ἀγία.
Et per ἐπικριτήριον voce unâ intelligi malim id quod aliàs vocatur ἐπικριτήριον, i. e. sacrum ob ineuntes sena-
tores, magistratūve iudices, locum suum in curiâ capeffentes, celebrari suetum. Tale quid in hoc planè
commate innuitur, quale erat Atheniensium ἐισιόντες ἢ βουλῆς ἐισιόντες θύειν. Demosth. de falsâ Legat.

ῥ. 68. ἐν Διμήνῳ, i. e. in mensium duorum spatium, malè Pricæo ἐνδυμῶν. Hæsit igitur in literis intellectum
certè omnem fugientibus. At Reiniesio quæ vox fuerit subolebat.

ῥ. 70. Κατὰ τὸ δοχθὲν κοιναῖ σύμβολον, i. e. secundum placitum sententiâ communi symbolum: ubi symbolum
habemus peculiari istâ, quam Harpocration ex deperditis Isæi & Demosthenis adduxit, significatione. σύμ-
βολα enim interpretatur συνθήκας, ἧς ἂν ἀλλήλαις αἱ πόλεις δίδωσι τάτλωσι πολίταις, ὥς δίδωσι ἢ λαμβάνου-
ντα δίκαια, i. e. παῖδα, de quibus cum inter se mutuo convenerit civitatibus, eadem civibus suis injungunt, ad jura
reddenda & accipienda.

ῥ. 74. βωλοδορφαῖς, βωλοδορφαῖς & Pricæo, & ipsi etiam marmorario, sed mendosè.

ῥ. 77. Ἱεραπύτνιοι Hierapytnii. Operæ pretium erit hic in ipso tabulæ fine, veram suam lectionem civitati
Creticæ asserere; quod etiam ex nummis ΙΕΡΑΠΥΤ. inscriptis fecit illustrissimus Spanhemius de præst. nu-
mism. p. 339. Alios tamen ΙΕΡΑΠΥΤΟΝΙΩΝ sub Caligulâ affert Vaillantius: & ita semel edidit Gruterus. Di-
oni lib. 36. τὰ Ἱεραπυτνία. Verum autem nomén & origo nominis apud Strabonem, lib. 10. τὸ Ἰδης λόφος
πύργος, ἀφ' οὗ Ἱεραπύτνια ἢ πόλις. Ibi πύργος quid significat declarat istud alterum Ἱερα πύργος hodiernum
Græcorum, & Girapetra Itolorum nomen. Vide Tournesfortii Itiner. Ep. 1.

POPULOS CRETENSES NOTAE. 133

Fragmentum Stelarum quæ in præcedente fœdere tanquam Gortyniis & Hierapytniis positæ memorantur: in quo quidem & juramentum servari contigit, quod Gortynii, adeoque & Prianfii, Hierapytniis præstare tenebantur, è Grutero, p. dv. repertum in Cretâ insulâ.

. Ἀι δὲ τι καὶ δόξη βωλομοῖς ὅτι τῷ κοινᾷ συμφέρονι ὀπιδιορθῶσαι, ἢ ἐξελεῖν, ἢ ἐμβαλεῖν, μὴ ἐνορκον ἔσω. Ὅτι, ὃ ἐγράψαμεν ἐνορκόν τε ἔσω, καὶ ἐνοῖνον.

Ὅρκος.

Ὁμνύω τὰν Ἑτίαν, καὶ τὴν ἈΟΡΑΤΡΙΟΝ (sic) καὶ Ζήνα Δικηῶν, καὶ Ἡραν, καὶ Ἀθαναΐαν Ὠλερίαν, καὶ Ἀθαναΐαν Πολιάδα, καὶ Ἀθαναΐαν Σαμωνίαν, καὶ Ἀπόλλωνα Πύθιον, καὶ Λαῶν, καὶ Ἀρεμιν, καὶ Ἀρεα, καὶ Ἀφροδίταν, καὶ Κωρήτας, καὶ Κύρβαντας, καὶ Θεὸς πάντας καὶ πάσας. (1) Ἡμᾶν Ἐγὼ δὲ νοήσω πῶς ἐπίτωσι Ἱεραπυτνίοις τὴν ἀπαντα χερόν, ἀπλόως καὶ ἀδόλως, καὶ τὴν αὐτὸν φίλον καὶ ἐχθρόν ἔσω, καὶ πολεμήσω ὑπὸ χάριτος πάντι ἀνέει καὶ οἱ ὀπίπαντες Ἱεραπυτνιοί, καὶ τὸ δίκαιον δώσω, καὶ ἐμμενῶ ἐν πῶς συγκαίμενοι, καὶ ἐ κακοῖς ἐκνήσω ἔδεν τὸ ἐν ταῖς ἰσοπολιεῖα γεγραμμένων, ἔτε λόγῳ, ἔτε ἔργῳ, ἔδε ἄλλῳ ὀπιτρέψω ἐκὼν καὶ γινώσκων παρὰ δέσει ἐδεμῖα, ἔδε τῷ ὀπῶ ἐδενί. Ἀι δὲ τι ὀπιτορήσασιν τὴν ὥμοσα, ἢ τὴν σιωπείμαν, πῶς τε Θεὸς πῶς ὥμοσα ἐμμανέας ἡμεν, καὶ ἐξόλλυσθαι κακίῳ ὀλέθρῳ, καὶ μήτε γὰρ μήτε δένδρεα κάρω φέρειν, μήτε γυναικάς τίκλειν καὶ φύσιν, τῶτε πολεμῶ νικέεσθαι. Ἐυορκῶσι ὃ αἰμὴν πῶς τε Θεὸς ἱλεὸς ἦμεν, καὶ γίνεσθαι πάντα ἀγαθὰ.

(1) Ἡμᾶν. i. e. Amen. Vide pag. 136.

. Si visum fuerit in commune bonum consulentibus rectius quid statuere, aut demere, aut inferere; neu statim virtute juramenti id ratum esto. Quodcunque verò scripserimus, virtute & juramenti & libamenti id ratum esto.

Juramentum.

Juro Vestam, & ΑΟΡΑΤΡΙΟΝ, & Jovem Diæum, & Junonem, & Minervam Oleariam, & Minervam Poliada, & Minervam Samoniam, & Apollinem Pythium, & Latonam, & Dianam, & Martem, & Venerem, & Curetas, & Corybantas, & Deos Deasque omnes: Verè: Ego benevolentiam servabo universis Hierapytniis in omne ævum, sincerè & absque dolo; eundemque ac illi amicum habebò atque inimicum; eque territorio ubi & universi Hierapytnii, totis viribus belligerabo; judicia quoque subibo, maneboque in his conventis, neve quicquam imminuam in hoc communis civitatis fœdere scriptorum, neque verbo, neque facto; neque alicui alii id permittam volens sciensque quocunque aut commento, aut prætextu. Si verò eorum quæ juravi quid pejeravero, Deos quos juravi mihi iratos imprecor; meque pessimo exitio dunt; quin neque terra neque arbores fructum ferant; neque fœminæ secundum naturam pariant; bello denique devincar. Bene verò jurantibus Deos nobis fore propitios; & bona provenire omnia.

Alterâ quam exhibemus Tabula non tam edita est Venetiis, quàm privatim ibi typis data, idque in folio tantummodo separato. Ergo è paucis quæ nunc supersunt exemplaribus unum mihi benignissimè transmisit reverendus Vir, D. Georgius Harbin, literarum, si quis alius, divinarum & humanarum sciens. Sed ad corrigenda tot & tanta sphalmata, utendum erat Criticâ severiore, nonnunquam etiam & conjecturâ, quàm pro mente & more nostro longè audaciore. Adeò miseris modis & qui primus exscripsit monumentum, & qui prelo postea paravit, literas ubique permutando, transponendo, demendo, interserendo, verba atque sensa perturbaverant. Idem & Seldeno visum, cujus olim hoc ipsum fuerat, quo nunc utimur exemplari: unde etiam & partem infrequentis juramenti præclaro de Synedriis operi inferuit, lib. 2. cap. xi. Joanni quoque Meursio, vigiliis olim Creticis intento, in animo erat fœdus integrum exhibere. Sed quod vir ille præstantissimus morte præventus non perfecit relictum opus nunc aggredimur; folium scilicet Venetum aliquatenus pro tenuitate nostrâ emendare, & emendatum Latine vertere, exceptis quæ de finibus habentur. Hæc enim omnem versionem respuunt; emendationem vix ullam patiuntur. Vide Meursium de Cretâ, p. 42.

M m

Tabula

134 AD MONUMENTA TEIA &

Tabula Fœderum inter duos Cretæ insulæ populos Latios & Olontios è marmore vetusto, quo rusticus quidam in agro Cydoniensi non procul à Salinis mensæ in vicem utebatur, quod illustrissimus & excellentissimus D.D. *Franciscus Molinus* dum Cretæ proconsulari imperio præesset, misit ad illustrissimum & excellentissimum D.D. *Dominicum Molinum* fratrem Senatorem amplissimum. Cretæ verò præfuit Molinus, A. D. 1645.

Ἀγαθὰ τύχα καὶ ἐπὶ σωτηρία. Σωθέντες
 Λάτιοι καὶ Ὀλόντιοι καὶ [συνεδόκεον] ἐν Λατίῳ
 ὅτι τῷ Κόσμων τῷ σὺν Πυλέρῳ τῷ
 μὲν [Διος] ἀλλοσίῳ τετα καὶ Δι, ἐν τῷ
 Ὀλόντι ὅτι τῷ [αὐτῶν] σὺν Σωφρονίῳ
 τῷ Ἀρσίῳ [καὶ μὲν] Ἐλυσινίῳ Δι[φί-
 λῳ] καὶ συμμάχῳ ἀλλοίοις ὑπομένειν ἀ-
 πλόως καὶ ἀδόλως εἰς τὸ πάντα χρόνον ΚΑΙ
 ΑΠ . . . ΚΑΙ . . . ΑΘΡΟΝ ΕΣ ΗΝ
 ΚΑΙ ΤΙΣ ΚΕΜΒΕΗΙΣ ΤΑΝ ΤΩΝ
 ΛΑΤΙΩΝ ΧΩΡΑΝ Η ΑΠ ΟΤΑΜΝΗ-
 ΤΑΙ ΧΩΡΑΣ ΤΑΣ ΛΑΤΙΩΝ ΗΦΡΟΥ-
 ΡΙΑ ΛΑΜΒΑΝΗΤΑΙ . . .
 ΑΠ ΟΦΑΣΙΣ ΤΩΣ ΠΑΝΤΑΣ
 ΠΟΛΕΜΕΟΝΤΑΣ ΑΠΟΧ-
 ΩΡΑΣ ΩΝ ΧΩΡΑΝ ΛΑΜΒΑ-
 ΝΗΤΑΙ ΟΗΤΑΙ ΑΠ Ο-
 ΦΑΣΙΣ ΠΟΛΕΜΙΟΝ
 ΠΑΝΤΑ ΠΟΛΕΩΝ. Τῷ Λατίῳ ἢ τῷ
 Ὀλοντίῳ τῷ βωλορμόφ [μετοχὴν ἡμῶν] θεί-
 νων καὶ ἀνθρωπίνων πάντων ἐν ἐκάτερά τα
 πόλει. Ὅι Κόσμοι ἐπ' αὐτῶν Κοσμοίων
 φειδόντων . . . (1) ἐν Θεοδαίοις ὡς ἀγγέλ-
 λοντες. Δεῖν τε [ἀλλοίοις] πέμπειν καὶ
 ὅποτε μέλλωσι ἀναγινώσκον τ[αν] σωθήκαν,
 καὶ] τὰς ἀγέλας ἐξορκίζον. Ἐἰ ἢ μὴ ἐξορ-
 κίζον, οἱ Λάτιοι Κόσμοι, ἢ μὴ ὡς ἀγγέλ-
 λοντες ὅτι τὰν ἀνάγνωσιν τὰς σωθήκας, ἢ
 μὴ ἀναγινώσκον, ἀποφασίζον ὁ Κόσμος ἑκά-
 στος ἀργυρίῳ σατήρας ἑκάστον τοῖς Ὀλόντιοις.
 Ὡσαύτως ἢ καὶ οἱ Ὀλόντιοι, εἰ μὴ ἐξορκίζον
 τὰς ἀγέλας, ἢ μὴ ὡς ἀγγέλλοντες, ἢ μὴ ἀγ-
 νώσκον τὰν σωθήκαν, ἀποφασίζον ὁ Κόσμος
 ἑκάστος ἀργυρίῳ σατήρας ἑκάστον τοῖς Λατίοις.
 Ἐἰ καὶ Κόσμος ἔλθῃ Λάτιος εἰς Ὀλόντιον
 ἢ Ὀλόντιος εἰς Λατίον, τότε ἕς τε πρυτανή-
 ῖον καὶ ἀνδρείον ἕς ὁμοπᾶν ἔρποντι. Ἀἰ ἢ
 πλεονέες ἔρποντι Λάτιοι Κόσμοι [εἰς Ὀλόντιον
 ἢ] Ὀλόντιοι εἰς Λατίον, παρ' ἑαυτῶν ἢ ὅθεν, ὅ-
 πη καὶ ἰδιῶται. Ἐπιόντων οἱ Πρεῖγιστοι οἱ
 ὅτι δυνάμεις οἱ ἐκότεροι ἐρπονέοντες καὶ ῥυθ-
 μίζοντες τὰς ὡς αὐτῶς, καὶ τὰ ἄλλα
 πάντα χρόνοι, (2) ἐν τῷ τῷ ὅθεν τὰς ξενικὰς

Bona cum Fortunâ, quodque in salutem ver-
 tat. Fœdus inierunt Latii & Olontii, & vi-
 cissim placitis firmârunt, in Lato quidem sub
 Cosmis cum Pylero F. mensis . . . ἀλλοσίῳ
 die decimâ tertiâ, in Olonte verò sub Cosmis
 cum Sophrónico F. Aristionis mensis Eleusini
 die decima; amicos & belli consortes alterutris
 se invicem permansuros, sincerè & absque dolo
 malo, in omne ævum. —————
 si quis impetum fecerit in Latorum territori-
 um ————— ejusve aut castella, aut ————— ce-
 perit; ————— statim ————— omnes Olontios ab
 eorum territorio in auxilium venturos. Et si
 quis Olontiorum territorium aut ceperit, aut
 ————— statim adfuturos Latios, ad arcendum
 omnem hostem civitatum. Latio atque Olon-
 tio sic volenti participationem fore tum divi-
 norum tum humanorum omnium in alterutra
 civitate. Cosmi, dum ipso in Cosmatu fuerint,
 circumeant in Theodæsiis tempus legendi fœ-
 deris denuntiantes. Alteri etiam ad alteros vi-
 cissim mittunt, quo tempore fœdus sunt lectu-
 ri, & puerorum greges juramento adaçturi.
 Si verò non adegerint Latii Cosmi, aut non de-
 nuntiaverint legendum fœdus, aut non legerint,
 persolvat Olontii unusquisque Cosmus argenteos
 stateras centum. Similiter autem & Olontii,
 si greges juramento non adegerint, aut non de-
 nuntiaverint, aut non legerint fœdus, persol-
 vant Latii Cosmus unusquisque argenteos sta-
 teras centum. Si Cosmus Latio venerit, tunc & ad Prytane-
 um, & sacras virorum epulas in pompa acce-
 dant. Si autem plures Olonta venerint Latii
 Cosmi, aut Latio Olontii, simul sedeant, quo
 loco sedent & privati. Alterutrinque superve-
 niant seniores qui legum æquitati præfident,
 factoque examine pares juxta pares collocant;
 ut de omnibus aliis statuentes, ita & de epu-
 lis quæ propter viam fient hospitalibus. Si
 autem quis quem injuriâ in his vialibus affe-
 rit, solvat sextuplum. Ut autem de cæteris re-

(1) Ἐν Θεοδαίοις hoc est apud Cretenses Διονυσίους. Θεοδῆσιος enim Hesychio Διονύσιος.
 (2) ἐν τῷ ὅθεν τὰς ξενικὰς θείας, epulas hospitalis propter viam. Legatis & advenis illustrioribus peregrè ve-
 nientibus aut proficiscentibus veteres propter viam lautia præbuerunt: præcipuè Cretenses, apud quos una
 aliqua ad urbem ducens via ξενικὴ proinde vocabatur; atque hinc est quod de Cretensibus dixit Strabo, καὶ
 θείας

POPULOS CRETENSES NOTAE. 135

θάνας. Ἄι δὲ τίς τινα ἀδικῆσαι ἐν ταύταις ταῖς οἰαῖς, σκοπείσάτω ἕξαπλα. Τὰ πρὸς τὰλλα ἢ καὶ δικαῶσι οἱ κελαι (3) καὶ ἐπιγαμίας ἀλλάλοις. Κύριον δ' ἡμῶν πᾶν τε Λάτιον ἐν Ὀλόνη ποτὶ τ' Ὀλόνηιον, καὶ Ὀλόνηιον ἐν Λατῶ ποτὶ τ' Λάτιον, καὶ πωλέοντα καὶ τὰ χρεώσια, καὶ ἀνεόμνον, καὶ δανείοντα καὶ δανειζόμενον, καὶ τὰ ἄλλα πάντα συναλλάττοντα καὶ τὰς ταῦτα νόμως τὰς ἐκατέρω καμύως. Ἐρπύων δὲ ἐς τὰς ἐσθλὰς οἱ μὲν Λάτιοι ἐς Ὀλόνη ἐς τὰ [Θεο]δαΐσια καὶ ἐς τ' Ἀρρήια . . . Ὡσαύτως ἢ καὶ Ὀλόνηιοι [ἐς Λατῶν] ἐν ταῖς θυσίαις μάλα τ' νομιζόμενων. Ἐν δὲ τι καὶ δόξη ταῖς πόλεσι (4) [βαλδυσαμύαις χρησίμους λίθους ἐπιγράψαι, (5) ἐνοῖον καὶ ἐνορκον ἡμῶν ὅτι δ' αὖ καὶ ἐξέλοιεν ἢ μὴ ἐπιγράψαιεν, μήτε ἐνορκον μήτε ἐνοῖον] Ἀναγράψαι ἢ τὰν σωθήκαν ταύταν [ἐς λίθον] τὰν θέρμην ἐκάτεροι ἐν τῇ ἰδίᾳ πόλει, οἱ ἢ Λάτιοι ἐν τῇ ναῶ Ἰουδαῖον καὶ Ὀλόνηιοι ἐν τῇ ἱερῇ τῷ Ζηνὸς τῷ Ταλλαίῳ. Θέρμην ἢ καὶ ἄλλαν σάβαν [κοινῇ] μὲν ἐν Κνωσῇ ἐν τῇ ἱερῇ τῷ Ἀπόλλωνος τῷ Δελφινίῳ, καὶ τὰν σωθήκαν . . . ἐν ἐκατέρᾳ πόλει ἐν τῇ ἱερῇ τῶν . . . [ΠΑΝΤΟΓΙΟΝ sic pro] παντόκιον τ' δραπέτικῶν σαρμάτων.

ΟΡΟΙ ΤΑΣ ΛΑΤΙΩΝ ΠΟΛΕΩΣ

FINES LATIORUM CIVITATIS.

ΑΠΟ ΘΑΛΑΣΣΑΣ ΑΜ ΠΟΤΑΜΟΝ ΤΟΝ . . . ΚΑΙ ΕΠΙ ΤΩΣ Ε . . . ΕΠΙ ΤΑΝ ΥΠΠΑΓΡΑΝ ΚΗΣ ΤΟΝ ΒΕΓΚΑΣΟΝ ΚΑΙ ΑΠΟ ΤΑΣ ΕΠΙΤΟΛΑΣ ΤΩ ΒΕΓΚΑΣΩ ΕΚ ΤΑΣ ΠΕΤΡΑΣ ΠΕΡΙ ΑΜΠΕΤΙΞ ΕΣ ΤΑΝ ΑΛΛΑΝ ΠΕΤΡΑΝ ΑΙ ΑΤΑΙΝΙΑ ΠΑΡΑΤΕΡΩ ΚΑΙ ΤΟΥΤΩ ΤΩ ΕΠΙ ΤΑΣ ΚΕΦΑΛΑΣ ΤΑΝΝΑΠΑΝ ΤΩΣ ΕΡΕΠΙΩΝΑΣ ΜΕΣΑΣ ΕΣ ΤΑΝ ΚΕΦΑΛΑΝ ΤΑΝ ΕΠΑΝΩ ΤΩ ΕΡΜΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΑΜΠΕΤΙΞ ΕΠΙ ΤΟ ΑΝΤΡΟΝ . . . ΚΑΙ ΕΣ ΤΑΝ ΟΔΟΝ ΤΑΝ ΔΙΑΛΛΑΞΟΝ ΑΜΠΕΤΙΞ ΕΠΙ ΤΟ ΑΝΤΡΟΝ . . . ΑΓΟΥΣΑΝ ΚΗΣ ΤΟΝ ΘΙΝΟΜΑΡΟΝ ΚΗΣ ΤΑΝ ΚΕΦΑΛΑΝ ΚΑΤΩ ΤΩ ΚΝΑΦΩ ΚΑΙ ΤΟΥΤΩ ΕΣ ΤΑΝ ΠΕΤΡΑΝ ΕΣ ΤΟΝ ΠΑΧΥΝ ΑΜΟΝ ΕΣ ΤΑΝ ΣΚΟΠΑΝ ΚΑΙ ΤΟΥΤΩ ΕΠΙ ΤΟ ΕΞΕΔΡΙΟΝ ΤΟ ΚΑΤΑ ΝΟΤΙΑΙΟΝ ΚΑΙ ΕΝΤΙ ΚΑΙ ΕΣ ΤΑΝ ΚΑΤΩ ΑΛΙΚΑΝ ΚΗΣ ΤΑΝ ΕΠΑΝΩ ΩΙΑΝ ΤΑΣ ΠΕΤΡΑΣ ΚΗΣ ΤΟΝ ΡΟΙΝΟΠΑ ΚΗΣ ΤΑΝ ΥΠΙΑΣΙΑΝ ΚΗΣ ΤΑΝ ΟΔΟΝ

μαὶ διατῶν), i. e. *humis convivuntur*. Non dissimile erat Herculi Sanco proficiscendi gartiā sacrificium, ad quod alludit Plautus, *Rud. Act. 1. sc. 2. Propter viam illi sunt vocati ad prandium*.

(3) καὶ ἐπιγαμίας. Non immerito de jure circa connubia dicendo hic cavetur, quia, ut inquit Strabo, γαμεῖν μὲν ἅμα πάντες ἀναγκάζονται παρ' αὐτοῖς οἱ καὶ τ' αὐτοὶ γαίνοι ἐν τ' τ' παίδων ἀγίλης ἐκχευεῖτες. *Universi apud Cretenses coguntur uxores ducere, qui eodem tempore ex puerorum grege excernuntur*, lib. 10. Par quoque Romanorum de maritandis ordinibus lex, sed molesta admodum & ferax contentionum fuit.

(4) βαλδυσαμύαις, κ. τ. λ. hæc nos uncis inclusa, jubente sensu, & faventibus parallelis formulis, restitimus ex aliis hoc modo miserè corruptis & transpositis, ΚΟΛΒΥΣΑΙ ΕΝΑΙΣΙΜΟΝ ΕΣΘΩΝ ΒΙΗΓΡΑΨΑΙ ΟΤΙΔΑΝ ΚΕΞΕΛΘΕΝ ΜΗΤΕ ΕΝΟΡΚΟΝ ΜΗΤΕ ΕΝΟΙΟΝ ΜΗ ΕΠΙΓΡΑΨΕΝ ΟΙΟΝ ΚΑΙ ΕΝΟΡΚΟΝ ΕΙΜΕΝ. --- Vide Fragmentum paginæ 133.

(5) ἐνοῖον hoc est ἐπαυονδον. Etenim in fœdera jurantes vino simul libaverunt, juxta Homericum *Odyss. τ. 288. Ὡμινε ἢ πρὸς ἐμὲ αὐτὸν ἀπαυονδον*. Cum autem statim postea occurrat συνδύκαι ταῦται ΕΝΟΙΟΝ, i. e. gerim potius ΕΝΟΡΚΟΝ, aut, ut sequentia meliùs cohæcant, ΕΣ ΛΙΘΟΝ.

TAN

136 AD MONUMENTA TEIA &

ΤΑΝ ΑΓΟΥΣΑΝ ΕΠΙ ΑΚΙΜΙΝ ΚΑΙ ΕΣ ΙΑΛΚΕΤΑΣ ΕΠΙ ΤΩΣ ΚΩΡΗΤΑΣ
ΚΑΙ ΑΝ ΕΛΛΗΝΕΣ ΤΟΝ ΚΟΛΟΝΑ ΔΩΡΙΣΙ ΚΗΣ ΤΑ ΝΗΥΜΝΗ ΤΑΛΛΑ
ΚΗΣ ΣΩΡΟΣΑΝ ΚΗΣ ΤΑΝ ΟΔΟΝ ΚΗΠΙ ΤΑΝ ΔΙΜΝΑΝ ΚΗΣ ΤΑΝ ΔΗ-
ΡΑΔΑ ΚΗΣ ΤΟΝ ΑΡΚΕΔΡΟΕΝΤΑ ΚΗΠΙ ΔΙΟΣ ΑΚΡΟΝ ΚΗΠΙ ΔΩΡΗ-
ΑΝ ΚΗΣ ΚΥΡΤΟΡΑΞΟΝ ΚΗΣ ΤΟΝ ΚΑΤΑΒΑΘΜΟΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΑΜΠΕ-
ΤΙΞ ΕΙΣ ΤΟΝ ΣΠΙΝΟΕΝΤΑ ΚΗΣ ΤΑΝ ΣΥΝΟΝΙΑΝ ΚΗΣ ΤΟΝ ΑΡΑΚΑ
ΚΗΣ ΧΑΜΒΡΙΤΡΑΣΟΝ ΑΝΑ ΩΡΡΕΙ ΕΣ ΤΩΣ ΠΡΙΝΟΕΣΣΑΣ ΚΗΣ ΤΑΝ
ΔΗΤΑΛΛΑΝ ΚΗΣ ΤΟΝ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΩΝΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΑΜΠΕΤΙΞΑΙ ΑΙ
ΣΤΕΦΑΝΑΙ ΚΗΣ ΔΑΝΙΠΑΣΟΝ ΚΑΙ ΕΣ ΤΑΝ ΑΙΓΥΡΟΝ ΑΙ ΑΙ ΣΤΕΦΑ-
ΝΑΙ ΚΗΣ ΔΑΝΙΠΑΣΟΝ ΕΣ ΠΑΜΦΥΡΙΑΣΟΝ ΕΣ ΤΑΝ ΔΙΜΝΑΝ ΚΗΣ
ΤΑΝ ΟΔΟΝ ΤΑΝ ΔΑΜΟΣΙΑΝ ΚΗΣ ΤΟΝ ΕΠΑΘΕΝΤΑ ΚΑΤΑ ΡΑΧΙΝ
ΕΣ ΣΥΑΦΝΑΣ ΤΑΣ ΑΝΩ ΚΑΙ ΚΑΤΑ ΠΟΤΑΜΟΝ ΕΣ ΚΟΡΩΙΔΑΝ ΚΑΙ
ΔΙΑ ΡΑΧΙΝ ΕΣ ΛΑΓΙΝΑΠΥΤΟΝ ΕΠΙ ΤΟ ΑΝΤΡΟΝ ΚΗΣ ΚΑΛΛΙΟΡΑ-
ΣΟΝ ΕΠΙ ΤΟ ΑΝΤΡΟΝ ΚΗΣ ΜΕΤΑΛΛΑΠΥΤΟΝ ΕΠΙ ΤΟΝ ΠΟΤΑ-
ΜΟΝ ΚΑΝΤΙΟΝ ΡΟΟΝ ΕΠΙ ΤΟ ΣΤΙΩΤΙΟΝ ΚΑΙ ΤΩΔΕ ΑΝ ΡΑΧΙΝ ΕΠΙ
ΤΟΝ ΑΧΑΜΑΝΤΑ

ΟΡΟΙ ΛΑΤΙΩΝ ΠΟΤΙ ΟΛΟΝΤΙΩΣ. *LATIORUM OLONTIOS versus FINES.*
ΑΠΟ ΘΑΛΑΣΣΑΣ ΕΣ ΠΛΥΜΟΝ ΑΝ ΡΑΧΙΝ ΕΠΙ ΤΟ ΑΡΧΑΙΟΝ ΑΦΡΟ-
ΔΙΣΙΟΝ ΚΑΙ ΤΟΥΤΩ ΩΣ ΤΩΔΕ ΡΕΩΘΗΝΩ ΤΩ ΤΕΜΕΝΕΟΣ ΟΙΟΡΟΙΦΙ
ΕΣ ΤΑΝ ΔΩΡΕΑΝ... ΕΧΟΝΤΕΣ ΚΗΣ ΤΑΝ ΑΙΡΕΠΩ ΚΗΣ ΤΑΝ ΠΥΜΝΙ-
ΤΙΣΣΑΝ ΚΗΠΙ ΤΗΣ ΚΑΛΟΛΑΚΚΗΣ ΤΑΝ ΠΕΡΙΒΑΣΙΝ ΚΗΣ ΑΡΧΕΛΑΡ-
ΚΑΝ ΕΣ ΤΑΝ ΔΗΡΑΔΑ ΕΠΙ ΑΡΤΙΩΝ ΠΡΙΝΩΝ ΚΗΣ ΤΟΝ ΑΧΑΜΑΝΤΑ.

Ὁμῶσαι τῶς Λατίως πῆς Ὀλοντίοις ἢ τῶς
Ὀλοντίως πῆς Λατίοις ἢ ὑπογεγραμμένον
ὄρκον.

*Præstanto Latii Olontiiis, & Olontii vicissim
Latiis juramentum infra scriptum.*

ΟΡΚΟΣ ΛΑΤΙΩΝ.

Ὁμνέω τὰν Ἑστίαν καὶ τὴν Ζεῦα καὶ τὴν Κρητομήν
καὶ τὰν Ἥραν καὶ τὴν Ζεῦα καὶ τὴν Ταλλαίον καὶ τὴν
Ποσειδάν καὶ τὰν Ἀμφιρίταν, καὶ τὰν Λα-
τῶν καὶ Ἀρμίριν καὶ Ἀρεα καὶ τὰν Ἀφρο-
δίταν καὶ τὰν Ἑλδσίαν καὶ τὰν Βελί-
μαρίν καὶ Ἑρμῆν καὶ Κωρήτας καὶ Νύμφας.
καὶ τῶς ἄλλας Σιών πάντας καὶ πάσας.
(1) Ἡμῶν Ἐγὼ πῆς Ὀλοντίοις ἐμμενῶ ἐν τῇ
φιλίᾳ καὶ συμμαχίᾳ καὶ ἰσοπολίᾳ, καὶ
πῆς ἔρκοις ἐμμενῶ καὶ βοαθησιῶ ἀπλόως
καὶ ἀδόλως καὶ κατὰ γὰρ καὶ κατὰ θάλασσαν.
Καὶ εἴ τις καὶ πολεμέων Ὀλοντίοις ἢ ἐφῆρπῃ
ἐπὶ πόλιν, ἢ ἐπὶ χώραν, ἢ ἐπὶ (2) ὥρεα, ἢ λι-
μῆας τῶς τῇ Ὀλοντίαν, καὶ ἐπὶ προλεψιῶ
ἔτε ἐν πολέμῳ ἔτε ἐν εἰρήνῃ, ἀλλ' ἐμμε-
νῶ ἐν πῆς συγκαταμύοις ὄρκοις, δίκας τε καὶ
πράξεις διδῶσαι καθὼς καὶ σωθεόμεθα,
ὁρκέοντι μὲν ἡμῶν πολλά καὶ ἀγαθὰ,
ἐφορκέοντι δὲ τὰ ἐναντία.

ΟΡΚΟΣ ΟΛΟΝΤΙΩΝ Ο ΑΥΤΟΣ

(1) Ἡμῶν, i. e. *Verè*, Græcè ἀληθῶς, ὄντως, πιστωμένως. Post investum autem accentuum Græcanicorum
usum vox ἡμῶν à Grammaticis in duo, hoc est ἡ καὶ ἡ περὶ ἡμῶν, pessimè discerpta est. Est enim adverbium jurandi, ab
Hebræo יְהוָה purissimè traductum, quod & juramentorum formulis præfixum originem dedit vocabulo Græ-
co ΟΜΝΥΜΙ. (2) ὥρεα. Supra lin. 7. cum duplici ε, ἀνὰ ὥρεα ἰς. Est igitur vox Dorico-Cretica, unde La-
tinè *horreum*. Hesychio ὥρεα seu ὥρεα, φυλακὴ ὥρεα, quod tamen in serie inter voces ὥρεα & ὥρεα planè
ὥρεα legendum.

JURAMENTUM LATIORUM.

*Juro Vestam, & Jovem in Cretâ genitum,
& Junonem, & Jovem Tallæum, & Nep-
tunum, & Amphitriten, & Latonam, & Di-
anam, & Martem, & Venerem, & Eleusinem,
& Britomartin, & Mercurium, & Curetas,
& Nymphas, & alios Deos, Deasque omnes :
Verè : Ego cum Olontiiis in amicitia perman-
ebo & in sorte belli, & in communi civitatis
jure ; juramenti etiam manebo, & auxilia-
bor sincerè, & absque dolo per terram & per
mare. Et si quis hostili more Olontios invade-
rit per urbem, aut per territorium aut per
borrea, aut per portus ad Olontios pertinentes,
egoque neque in bello neque in pace deseruerim,
sed juramenti mutuo datis manserim, jura
quoque & facta secundum conventiona præstite-
rim ; tum bene mihi juranti multa quidem &
bona provenire, pejeranti autem contraria.*

IDEM ET OLONTIORUM JURAMENTUM.

POPULOS CRETENSES NOTAE. 137

Fœderis inter Latios & Olontios ampliatio.

Ἐπὶ Κόσμων μὲν τῷ σὺν Μαιναιῶ τῷ Χαιρ-
νητάδᾳ μὲνός ἐτίω Θερμολαίῳ δεκάτῃ, ἐν
ᾧ Ὀλόγῃ ἐπὶ τῷ σὺν Κρατίνῳ τῷ Ἀρξονύ-
μῳ μὲνός (6) Ἡραίῳ δεκάτῃ, ἔδοξε Λα-
τίοις καὶ Ὀλοντίοις κοινᾷ βωλοδυσσάμοις προ-
σέμῃ πρὸς τὴν Φιλίαν καὶ συμμαχίαν καὶ
ἰσοπολίτειαν καὶ πρὸς τὰλλα Φιλάνθρωπα
τὰ γεγονότα καὶ πόλεσι, καὶ τὰ νῦν δόξαντα
προσχεῖν πρὸς τὰς προὔπαρχώσας αὐ-
τῶν πόλεις, χρήσιμα ὄντα καὶ συμφέροντα,
ὅπως μᾶλλον αὖξῃ) ἡ Φιλία.

*Sub Cosmis quidem cum Mænæo Chærnetadæ
F. mensis . . . Thermolæ die decimâ, in O-
lonte autem sub iisdem cum Cratino Aristony-
mi F. mensis Heræi die decimâ, placuit La-
tiis & Olontiis in commune consulentibus am-
pliari amicitiam & consortium belli & com-
mune jus civitatis, & quæcunque inter civi-
tates alia benevola intercessere: Quæque nunc
placuerint describere in stelis apud ipsos prius
existentibus, utpote utilia & conducibilia, ut
magis augeatur amicitia.*

Dolendum equidem quod per tot annos quibus serenissima Venetum Respublica
Cretæ insulæ imperitavit, tam pauca veterum Cretensium monumenta Dominam ur-
bem adveherentur. Tanto pluris igitur faciendum, quod in Museo nunc exstat Tar-
visiano, autographum marmor Allariticum, olim quidem à Grutero p. dv. sed &
denuò anno 1702 à R. D. Montfauconio, in Diario Italico publicatum. Hoc nos,
nequid hic desit antiquiorum lapidum Cretensium, coronidis loco nunc apponimus;
sed ex collatis duobus exemplaribus textu aliquantulum correcto, & malè natâ Mont-
fauconii versione incudi, ut necesse erat, redditâ. Prævit decretum Pariorum ad Al-
lariotas Cretæ populos de Asylo, deque amicitia renovandâ missum. His sic respon-
sum ab Allariotis: qui quidem Stephano Ἀλλαριάται, dum urbs ipsa Ἀλλωρία, sed men-
dosè, ut nunc videmus, appellatur.

Ἀλλαρειῶν οἱ Κόσμοι καὶ ἡ πόλις Παρί-
ων τὰ πόλεις καὶ τῷ δάμῳ χαίρειν. Παρε-
γγομένων τῷ προσέδῳ πρὸς αἰμὲ Φάνιός τε
καὶ Δόρκω, ὅς ἀπετείλατε προσεδύοντας
πρὸς τῷ [α]σύλῳ πρὸς αἰμὲ, καὶ ἀνανεωσα-
μένων αὐτῶν ἐν τῇ προσθείᾳ καὶ τῷ ψήφισ-
ματι τὸ παρ' ὑμῶν τὴν τε Φιλίαν καὶ τὴν εὖ-
νοιαν τὴν ὑπάρχουσαν καὶ πόλεσι πρὸς Ἀλ-
λάλας Διαφυλάττειν. Ἐπὶ Κόσμων τῶν
πρὸς Φιλόμβροτον τῷ Εὐθυμάχῳ, ἀγαθὰ τύ-
χα δεδοχθαι. Ἀλλαρειῶν πῶς Κόσμοις
καὶ τὰ πόλεις, ἐπανέσαι μὲν τῷ δάμῳ καὶ
Παρίων, ὅτι Διαφυλάττει τὴν Φιλίαν καὶ
τὴν εὖνοιαν πρὸς τὴν πόλιν τὴν αἰμὴν καὶ
ταῦτα ἡ ὑπάρχουσα πῶς Παρίοις τὴν Φιλίαν
καὶ τὴν εὖνοιαν πρὸς Ἀλλαρειῶν, ὅπως
φαινόμεθα τὰ ὅμοια πῶς προαιρεμένοις
αἰμὲς συντελούντες. Εἰμὲν ἡ Ἀλλαρειῶν
καὶ Παρίοις ἰσοπολίτειαν μετέχουσιν τῷ τε Ἀλ-
λαρειῶν ἐν Παρίῳ καὶ (1) θεῶν καὶ ἀνθρω-
πίνων ὡσαύτως καὶ τῷ Παρίῳ ἐν Ἀλλα-
ρίᾳ μετέχουσιν καὶ θεῶν καὶ ἀνθρωπίνων.
Εἰάν συνδοκῇ ταῦτα τῷ δάμῳ τῷ Παρίων
ἀναγραφάντων αἱ πόλεις ἀμφοτέρω εἰς σά-

*Allariotarum Cosmi civitasque Pariorum se-
natui atque populo salutem. Quandoquidem
huc pervenerunt legati ad nos Phanis atque
Dorcus, quos misistis de Asylo ad nos manda-
ta delaturos; iique, juxta decretum vestrum,
de novo in legatione sunt professi amicitiam
eam atque benevolentiam conservare, quæ ci-
vitatibus inter se mutuo intercessit: Sub col-
legis cum Philombroto Euthymachi F. Cosmis,
bonâ cum Fortunâ placere Cosmis & civitati
Allariotarum, ut laudetur quidem populus
Pariorum, eo quod conservet amicitiam & be-
nevolentiam erga civitatem nostram; eodem
autem modo subsistere etiam apud Allariotas,
erga Parios amicitiam atque benevolentiam;
ut palam simus tis; qui id priores exoptârunt,
par officium perfolventes. Allariotis autem
Parisque æqualem fore civitatem; Allario-
ta scilicet in Paro tum divinorum tum huma-
norum participant: Similiter autem & Pa-
rio participant in Allariâ tum divinorum tum
humanorum. Hæc si mutuo placent populo
Pariorum, describuntur ambæ civitates in stela*

(6) Μηνὸς Ἡραίου; mense Heræo, seu Junonio, ab Ἡρα, i. e. Junone, postea Junio, detritis duabus literis, à Romanis dicto; quem tamen prisci Latini, Aricini Prænestinique, Junoniam dixerunt, Macrobi. sat. 1.12. & Ovid. Fast. vi. 61. Est illis mensis Junonius, &c.

(1) Nequid dubitè de antiquâ vocè Θεῶν, scilicet offe. Æolicum, interposito digamma, Θεῶν, olim scrip-
tum, unde emerfit Latinum divinus, ut ἀθεῖος, Divus.

138 AD MONUMENTA TEIA, &c.

λαν λιθίναν, καὶ ἀνθήλων Πάριον μὲν ἐς τὸ
ἱερὸν τῆς Δάμειας, Ἀλλαιῶται δὲ ἐς τὸ
ἱερὸν Ἀπόλλωνος. Ταῦτα δὲ εἶναι ἐφ'
ὑγείᾳ καὶ σωτηρίᾳ τῶν πόλεων ἀμφότερον.
Ἐὰν δὲ τι φαίνηται ὑμῶν προσθῆναι ἢ ἀφίλαι,
Ὀχλαστῶμεν. Ἐρρωθεῖ.

lapideā, & reponunto Parii quidem in fano
Cereris, Allariotæ autem in fano Apollinis.
Eademque ad salutem & incolumitatem am-
barum civitatum vertant. Siquid autem vo-
bis aut addere aut demere visum fuerit, per-
gratum nobis feceritis. Valet.

Habes, benigne Lector, quindecim Cretensium populorum acta. Quæ si creāriat
fortè sitim eruditis & alia plura ex antiquis fontibus hauriendi; adeunda sunt Politica
Aristotelis, sparfa per Polybium historica, Strabonis quoque lib. 10. Geographica, &
quæ reliqua sunt Dionis, ubi mutilatus incipit liber 36. Sed & optimè Neotericorum
par mirabile, auctor *de Republicâ Cretensium* Ubbo Emmius, & *de Cretâ* Joannes Meur-
sius, cæci itineris comites arceffentur. Iis enim ducibus, per Cretam insulam, uti &
per reliquam universam Græciam iter amœnissimè capiendum. Sed valeat tandem Cre-
ta, magno mortalibus exemplo in omne ævum futura. Ab initio enim maris imperio
potentissima, optimis quoque legibus & institutis gubernata, pertraxit in admiratio-
nem sui summos viros Lycurgum & Pythagoram. Postea conversis moribus mentien-
do, furando, piraticam faciendo odio per orbem fuit. A Romanis igitur multata est
antiquissimâ libertate; & quæ antehac neque Persis neque Græcis servierat, provincia
facta elanguit. Itaque sub Cæsaribus, quæ reliquæ erant ex centum urbibus in quan-
dam communitatis speciem coaluere: quod testantur nummi Imperatorii ΚΟΙΝΟΝ ΚΡΗ-
ΤΩΝ inscripti. Eâ ratione & Titus ΚΡΗΤΩΝ, i. e. *Cretensium* episcopus, non unius ali-
cujus in Cretâ civitatis, ab antiquis nominatus fuit. Titi verò successoribus, Cretæ
metropolitæ dictis, subditæ fuere hæ sedes episcopales, in novellâ Imp. Leonis cogno-
mine Philosophi, hoc ordine recensitæ: Γορτύνη, Κνωσός, Ἀρκαδία, Χερρόνησος, Ἀυλοπέ-
ταμος, Ἀγελος, Δάμνη, Κυδωνία, Ἰερεὶ Πέτρος, Σίτεια, Κίσσαμος, seculo nono exeunte.
Hodie vicatim habitatur sub Turcico jugo insula, neque plus quam tribus urbibus,
Candia, Canea, Rhetymo.

Monumenta Attalica.

SUADET operis ratio ut Teiis superiùs traditis succedant di-
versæ quidem, sed nec inferioris notæ monumenta, quæ Atta-
lica jure appellaveris. Produnt enim originem à Regibus Asiæ
Pergamenis; &, quod palmarium est, anno Attali Philadelphi
septimo, hoc est ante Christum 152, clarissimo ætatis indicio in-
signiuntur. Pertinent autem ad Dionysiacos illos, hoc est sceni-
cos artifices, quorum prævit pag. 107. in decreto Ætolorum mentio;
quibusque idem tunc honos ab Ætolis qui populo Teiorum habitus.
Mox verò jussu ac auctoritate ⁽¹⁾ regum Pergamenorum, quæ
pænè omnis cis Taurum Asia post Antiochum debellatum paruit,
in sodalitia legitimè coacti vicina Teo loca insederunt; ibique pro
variis

MONUMENTA ATTALICA. 139

variis ipforum cœtibus, varias sibi indiderant appellationes. Duo ex eo genere fuere Κοινὸν τῶν Ἀτταλιστῶν, & Κοινὸν τῆς Ἐχλὺς Συμμορίας, i. e. *Commune Attalistarum*, & *Commune Sodalitii ab Echino dicti*. Damus igitur lapides, alios quidem fractos, alios satis integros, luculentum rei, si hæc super è Strabone addideris, testimonium.

“ Lebedi (ut testatur ille lib. 14.) sedes erat & domicilium synodo
 “ Dionysiacorum Artificum, qui solennes per Ioniam & inde ad
 “ Hellepontum usque ludos pretio conducti peragebant. Teos, (à
 “ Lebedo stadiis centum viginti distans) antea sedes eorum fuerat.
 “ Sed cum incidisset seditio, Ephesum confugerunt. Cumque
 “ Attalus eos in Myonnesum traduxisset, quæ est inter Teon &
 “ Lebedum; missis legatis Teii à Romanis petiverunt, ne pro ni-
 “ hilo habere velint munitum iri ipsis Myonnesum. Ita illi Le-
 “ bedum commigraverunt; Lebediis illos, quanquam tumultuo-
 “ sum, & (ut Straboni aliàs observatum) infidum hominum ge-
 “ nus, ob ⁽²⁾ incolarum penuriam recipientibus. Fixi igitur sedi-
 bus artifices, opibus quoque & tutelâ regiâ gloriantes, huiusmodi
 honores viris de se bene meritis detulerunt. Moti autem loco pri-
 mo lapides, ad construenda ut ferè sit sepulchra, in cœmeteriis ho-
 die visuntur prope *Συνέκρισσας* & *Ερα-κί*; quæ duo sunt cis Teum &
 Lebedum, à Smyrnâ iter facientibus, in Isthmo Erythræo oppida.

ΨΗΦΙΣΜΑ ΑΤΤΑΛΙΣΤΩΝ.

ΓΝΩΜΗ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΥ ΤΩΝ ΑΤΤΑΛΙΣΤΩΝ ΕΠΕΙΔΗ ΟΝΕΟΣ
 ΤΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ ΚΡΑΤΩΝ ΠΟΤΙΧΟΥ ΕΝ ΤΕΤΩΙ ΤΗΝ
 ΠΟΛΛΑΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΑΣ ΑΠΟΔΕΙΞΕΙΣ ΕΠΟΙΕΙΤΟ ΤΗΣ ΠΡΟΣ
 ΤΟΥΣ ΑΤΤΑΛΙΣΤΑΣ ΕΥΝΟΙΑΣ ΚΑΙ ΚΑΤΙΔΙΑΝ ΥΠΕΡ ΕΚΑΣ
 ΤΟΥ ΚΑΙ ΚΑΤΑ ΚΟΙΝΟΝ ΤΩΝ ΤΦΕΛΤΟΥ ΣΥΝΗΓΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΚΕΙ
 ΜΕΝΩΝ ΤΗΝ ΠΛΕΙΣΤΗΝ ΠΟΙΟΥΜΕΝΟΣ ΠΡΟΝΟΙΑΝ ΣΠΟΥ
 ΔΗΣ ΚΑΙ ΦΙΛΟΤΙΜΙΑΣ ΟΥΘΕΝ ΕΔΔΕΙΠΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΛΑ ΑΜΕΙ
 ΝΟΝΑ ΚΑΙ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΑΤΗΙΣ ΤΗΝ ΟΔΩΓΙΑΝ ΠΑΡΑ ΤΩΝ ΒΑΣΙΛΕΩΝ
 ΕΠΟΙΗΣΕΝ ΑΠΟΔΕΧΟΜΕΝΩΝ ΑΥΤΩΝ ΤΗΝ ΤΕ ΕΚΕΙΝΟΥ
 ΑΠΑΝΤΑ ΤΡΟΠΟΝ ΠΡΟΣ ΕΑΥΤΟΥΣ ΕΥΝΟΙΑΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΗΜΕΤ
 ΕΡΑΝ ΑΙΡΕΣΙΝ ΚΑΙ ΣΥΝΑΓΩΓΗΝ ΑΞΙΑΝ ΟΥΣ ΑΝ ΤΗΣ ΕΑΥΤ
 ΩΝ ΕΠΩΝΥΜΙΑΣ [ΟΥΚΟΛ^{ης}] ΔΕ ΚΑΙ ΤΩΝ ΙΔΙΩΝ ΕΠΗΔΙΟΥΣ ΚΑΙ
 ΧΟΡΗΓΩΝ ΔΙΕΤΕΛΕΙΒΟΥΔΟΜΕΝΟΣ ΤΕ ΤΟΙΣ ΠΡΟΤΗΡΗΓΜΕΝΟ
 ΙΣ ΑΚΟΛΟΥΘΑ ΠΡΑΣΣΕΙΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΛΛΑΛΑΣΣΩΝ ΤΟΝ ΒΙΟΝ ΕΝ ΠΕ
 ΡΓΑΜΩΙ ΠΡΟΕΝΟΗΘΗ ΤΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ ΚΑΙ ΓΡΑΦΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΝ
 ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΑΤΤΑΛΙΣΤΑΣ ΚΑΙ ΝΟΜΟΝ ΙΕΡΟΝ ΑΠΟΔΙΠΝΩ
 ΟΝ

140 MONUMENTA ATTALICA.

ΟΝΕΞΑΠΕΣΤΕΙΛΕΝ ΗΜΙΝ ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΑΤΤΑΛΟΣ ΕΠΙΣΗ ΜΟ-
ΤΕΡΑΝ ΕΠΟΙΗΣΕΝ ΤΗΝ ΥΠΑΡΧΟΥΣΑΝ ΕΣ ΤΗΝ ΣΥΝΟΔΟΝ ΕΥΝΟΙΑ
Ν ΔΙΟΝ ΤΟΤΕ ΑΤΤΑΛΕΙΟΝ ΤΟ ΠΡΟΣ ΤΩΙ ΘΕΑΤΡΩΙ Ο ΚΑΙ
ΞΩΝ ΚΑΘΙΕΡΩΚΕΙΤΟΙΣ ΑΤΤΑΛΙΣΤΑΙΣ ΑΝΑΤΙΘΗΣΙΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΣΥΝ-
ΟΙΚΙΑΝ ΤΗΝ ΠΡΟΣ ΤΩΙ ΒΑΣΙΛΕΙΩΙ ΤΗΝ ΠΡΟΤΕΡΟΝ ΟΥΣΑΝ ΜΙΚ-
ΡΟΥ ΑΝΑΤΙΘΗΣΙΝ ΔΕ ΚΑΙ ΚΑΘΙΕΡΟΙΤΗΙ ΣΥΝΟΔΩΙ ΚΑΙ ΑΡΓΥΡΙΟΥ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΟΥ ΔΡΑΧΜΑΣ ΜΥΡΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΝΤΑΚΟΣΙΑΣ
ΑΦΩΝ ΕΚ ΤΗΣ ΠΡΟΣ ΟΔΟΥ ΘΥΣΙΑΣ ΤΕ ΚΑΙ ΣΥΝΟΔΟΥΣ. ΠΟΙΗ-
ΜΕΘΑ ΚΑΘΩΣ ΑΥΤΟΣ ΕΝ ΤΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΙ ΠΕΡΙ ΕΚΑΣΤΩΝ
ΔΙΑΤΑΧΕΝ ΑΝΑΤΙΘΗΣΙΝ ΔΕ ΚΑΙ ΣΩΜΑΤΑ ΤΟΙΣ ΑΤΤΑΛΙΣΤΑΙΣ
ΠΕΡΙΟΝΤΑ ΑΚΑΤΑ ΜΕΡΟΣ ΥΠΕΡΑΠΑΝΤΩΝ ΕΝ ΤΩΙ ΚΑΘΙΕΡΩΜΕ-
ΝΩΙ ΥΦΕΑΥΤΟΥ ΝΟΜΩΙ ΔΕ ΔΗΛΩΧΕΝ ΑΝΑΛΙΠΕΝ ΔΕ ΚΑΙ ΤΑ
ΠΡΟΣ ΕΥΣΧΗΜΟΣΙΝ ΕΝ ΤΩΙ ΤΕ ΜΕΝΕΙ ΧΡΗΣΤΗ ΡΙΑΚΑΝ ΑΚΑΙ
ΠΑΡΑΛΥΣΑΙΒΟΥΛΟΜΕΝΟΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΙΣ ΤΑΥΤΑ ΔΑΠΑΝΗΣ ΚΑΙ ΧΟΡΗ-
ΓΙΑΣ ΤΟΥΣ ΑΤΤΑΛΙΣΤΑΣ ΙΝΑ ΟΥΝ ΚΑΙ Η ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΩΝ ΑΤΤΑ-
ΛΙΣΤΩΝ ΑΞΙΑΣ ΦΑΙΝΗΤΑΙ ΤΟΙΣ ΕΥΕΡΓΕΤΑΙΣ ΑΠΟΝΕΜΟΥΣΑ
ΧΑΡΙΤΑΣ ΔΕ ΔΟΧΘΑΙ ΤΟΙΣ ΑΤΤΑΛΙΣΤΑΙΣ ΚΥΡΩΣΑΙ ΜΕΝ ΤΟΝ
ΙΕΡΟΝ ΝΟΜΟΝ ΤΟΝ ΑΠΟΔΕΛΕΙΜΜΕΝΟΝ ΥΠΟ ΚΡΑΤΩΝΟΣ ΣΥΝ-
..... Ε ΕΠΩΝΥΜΟΥΣ ΗΜΕΡΑΣ ΚΡΑΤΩΝΟΣ ΤΕ ΚΑΙ * * * *

Psephisma Attalistarum.

Γνώμη τῆ Κοινῆ τῶ Ἀτταλιστῶν. *Decretum communitatis Attalista-*
Ἐπεὶ δὲ ὁ νέος τῆ Συνόδου Κρά- *rum. Quandoquidem synodi ju-*
των Κωίχης ἐν τε τῷ ζῶν πολλὰς *venis Crato Zotichi F. & dum vi-*
καὶ μεγάλας ἀποδείξεις ἐποιεῖτο τῇ *veret multa & magna indicia*
πρὸς τὰς Ἀτταλίστας εὐνοίας, καὶ *fecerit suæ erga Attalistas bene-*
κατ' ἰδίαν ὑπὲρ ἑκάστη καὶ κατὰ *volentia, tum privatim respectu*
τὸν τῶν ὑφ' ἑαυτῆς συνηγμένων καὶ *singulorum, tum communiter re-*
καμμένων, τὴν πλείω ποιήσας *spectu omnium sub ipso aggrega-*
πρόνοιαν, σωδῆς καὶ φιλοτιμίας *torum & positorum, plurimā-*
ἐξ ἑνὲς ἐλλείπων, καὶ πολλὰ ἀμείνο- *usus providentiā; curæ atque stu-*
να καὶ φιλάνθρωπα ⁽³⁾ τῇ συνόδῳ *dii nihil omnino prætermittens;*
παρὰ τῶν βασιλέων ἐποίησεν, ἀπο- *multa etiam commoda & benefi-*
δεχομένων αὐτῶν τὴν τε ἐκείνη *cia synodo à regibus obtinuit;*
ἅπαντα τρόπον πρὸς ἑαυτὰς εὖ νοι- *gratiosè ipsis accipientibus omni-*

αν

αν καὶ τὴν ἡμετέραν αἵρεσιν τε καὶ συν-
αγωγῇ ἀξίαν ἔσαν τῇ ἑαυτῶν
ἐπωνυμίας· [ὅτε ἀλλὰ] ὅ καὶ τῶν
ιδίῳν ἐπιδιδῶν καὶ χορηγῶν διέ-
λει· βελόμυρος τε τοῖς περπηγ-
μυροῖς ἀκόλυστα πράσσειν, καὶ με-
ταλλάσων τὸν βίον ἐν Περγᾶμῳ
πρεσβυτέρῳ τῇ συνόδῳ, καὶ γρά-
ψας ἐπιστολὴν πρὸς τοὺς Ἀτταλί-
σας, καὶ νόμον ἱερὸν ἀπολιπὼν, ὃν
ἐξαπέστειλεν ἡμῖν βασιλεὺς Ἀττα-
λῆς, ἐπιστημολέειν ἐποίησεν τῷ
ὑπαρχῶσαν εἰς τῷ συνόδῳ
ἀνοιάν, δι' ὃν τό τε Ἀτταλεῖον
τὸ πρὸς τῷ θεάτρῳ, ὃ καὶ ζῶν κα-
θεζόμενος, τοῖς Ἀτταλίταις ἀνατί-
θησιν, καὶ τῷ⁽¹⁾ συνδικίῳ τὴν
πρὸς τῷ βασιλείῳ τῷ πρότερον
ἔσαν Μικ. ρε· ἀνατίθησιν ὅ καὶ
καθιεροῖ τῇ συνόδῳ καὶ ἀργυρίᾳ
Ἀλεξανδρείᾳ δραχμὰς μυρίας καὶ
πεντακοσίας, ἀφ' ὧν, ἐκ τῇ προ-
σόδῳ, θυσίας τε καὶ συνόδου πε-
ποιήμεθα, καθὼς αὐτὸς ἐν τῇ
νομοθεσίᾳ τοῖς ἑκάστων διατάχεν
ἀνατίθησιν ὅ καὶ σώματα τοῖς
Ἀτταλίταις τὰ⁽²⁾ περιόντα, ἀ καὶ
μέρους ὑπὲρ ἀπάντων ἐν τῷ καθε-
ρωμένῳ ὑφ' ἑαυτῷ νόμῳ δεδήλω-
χεν· ἀνάλιπεν ὅ καὶ τὰ πρὸς δι-
κήμοσιν ἐν τῷ τεμένει χρησθήεα
ἱκανὰ, παραλῦσαι βελόμυρος
καὶ τῇ εἰς ταῦτα δαπάνῃ καὶ χορη-

modam illius erga te benevolentiam, & sectam & collegium nostrum; dignumque illud habentibus quod ab ipsis cognominetur; neque minus etiam ex propriis enlargiendo & erogando perstitit; cupiensque his inceptis congruenter agere, & à vitâ Pergami excedens providè synodum respexit; scriptâque ad Attalistas epistolâ, & relictâ sacrâ lege quam transmisit nobis rex Attalus, insigniorem eam reddidit quam erga synodum habuit benevolentiam; quâ ex lege & Attaléum prope theatrum, quod & vivus ipse consecraverat, Attalistas dedicat, nec non & contubernium prope regiam, quod prius Mic. .ri fuit; dedicat autem consecratque synodo argenti etiam Alexandrini drachmas decies mille & quingentas; quarum ex proventu & sacrificia & conventus fecimus, prout ipse in ferendâ lege de singulis constituit; porro servorum capita quædam peculiararia Attalistas dedicat; quæ omnia in sacratâ ab ipso lege sigillatim indigitavit; in delubro etiam, ultra ea quæ ornamento erant, non pauca reliquit utensilia; cupiens scilicet hujus quoque impensæ &
Ο ο γίας

142 MONUMENTA ATTALICA.

γίας τὰς Ἀτταλίσαις· ἵνα ἔν κ' ἡ
 σωσθῇ τῶν Ἀτταλιστῶν ἀξίας
 φαίνη) τοῖς δὲ ἐργέταις δ' ἀπονέμ-
 σα χάριτας, δεδόχθαι τοῖς Ἀττα-
 λίσαις κυρῶσαι μὲν τὸν ἰερὸν νόμον
 τὸν ἀπολελειμμένον ὑπὸ Κρατῶνος,
 συν [τηρεῖσθαι δὲ] ἐπινύμους ἡμέρας
 Κρατῶνός τε κ' . . .

erogationis immunes reddere Atta-
listas: Ut igitur Attalistarum syn-
odus palam sit benefactoribus
grates dignas rependens; Placere
Attalists firmam ratamque ha-
bere sacram legem relictam à
Cratone; diesque (observandos)
*cognomines Cratonis, Θ * * **

Cætera hîc confracto lapide desiderantur. Sed idem & à tergo scri-
 ptus imperfectam quandam χρησθηριων, ut superiùs vocantur, hoc
 est utensilium, & instrumenti Attalistici rationem exhibet; sive ea à
 Cratone legata fuerant, sive aliò ad Attalistas pertinentia.

ΑΤΤΑΛΙΣΤΑΙΣ ΩΣΤΕ ΥΠΑΡΧΕΙΝ ΑΥΤΟΙΣ ΚΑΙ ΤΑ ΣΤΡΩΜ
 ΑΤΑ ΚΑΙ ΤΑΣ
 ΕΝΝΕΑΨΙΛΑΣ ΚΑΙ ΤΙΝΑ ΤΙΜΙΑ ΟΝΤΑ
 ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΔΥΟ ΤΡΙΠΟΔΙΑ ΔΥΟ ΝΑΝΟΝ (ἑ) ΔΙΜΕΤΡΗΤΟΝ
 ΧΑΛΚΙΟΝ ΤΕ ΤΡΑΧΟΙΑΙΟΝ ΚΑΙ ΑΜΒΙΚΟΝ ΔΕΚΑΝΗΝ ΕΣΠΟ
 ΤΗΡΙΑ ΚΑΙ ΑΛΛΗΝ ΠΟΔΟΝΙΠΤΗΡΑ ΛΥΧΝΙΑΝ ΧΑΛΚΗΝ ΣΑΛ
 ΠΙΓΩΤΗΝ ΛΥΧΝΟΝ ΧΑΛΚΟΥΝ ΔΙΜΥΞΟΝ ΔΙΦΡΟΝ ΕΒΕΝΙΝ
 ΟΝΑΣ ΠΙΔΑ ΚΑΙ ΔΟΡΥ

. Ἀτταλίσαις. ὥστε ὑπάρ-
 χεν αὐτοῖς κ' τὰ στρώματα κ' τὰς
 καὶ τινὰ τίμια ὄντα,
 τραπέζας δύο, τριπόδια δύο, (ἑ)
 [κάδον] διμέτρητον, χαλκίον τετρα-
 χοῖαιον, κ' ἀμβικόν, δεκάνην ἐς
 πόληα, κ' ἄλλην ποδονιπτήρα,
 λυχνίαν χαλκὴν σαλπιγώτῳ,
 λυχνὸν χαλκῶν δίμυξον, δίφρον
 ἐβένινον, ἀσπίδα κ' δόρυ.

. Attalists: unde Θ su-
 peresse ipsis Θ lectulos, Θ
 Θ quædam pretii non con-
 temnendi; mensas binas, tripodias
 bina, cadum mensurâ duplici,
 vas æreum capacitæ quatuor
 congiarum, Θ calicem, pelvem
 ad pocula, aliamque ad abluendos
 pedes, candelabrum æreum formâ
 buccinæ ansatum, lychnum æreum
 duo et lychnia habentem, sellam
 ebено factam, clypeum Θ hastam.

Psephisma

Psephisma Sodalitii ab Echino dicti.

ΕΠΙΠΡΥΤΑΝΕΩΣ ΣΜΕΙΝΩΝΟΣ
ΤΟΚΟΙΝΟΝΤΗΣ ΕΧΙΝΟΥΣΥΜΜΟΡΙΑΣ
ΕΤΙΘΗΣΕΝ

Ἐπὶ Πρυτανέως Σμείνωνος τὸ Κοινὸν τῶν Ἐχίνων συμμορίας ἐτίθησεν. *Sub Prytane Smeinone commune
rōn t' Echinos symmorias etithsen. sodalitiū ab Echino dicti posuit.*

Coronæ Oleaginæ

Coronæ Oleaginæ

ΕΔΟΞΕΝ ΤΗ ΕΧΙΝΟΥΣΥΜΜΟΡΙΑΙ ΕΠΕΙ ΔΗ ΔΗΜΗΤΡΙ
ΟΣ ΚΑΛΛΙΣΤΡΑΤΟΥ ΠΡΟΚΛΕΙΔΗΣ ΠΡΟΚΛΕΙΔΟΥ ΤΟ ΝΕ
ΩΤΕΡΟ ΣΗΚΙΑΣ ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΣΤΙΑΙΟΣ ΣΙΜΑΛΙΩΝΟΣ ΠΡΟ
ΤΕΡΟΝ ΤΕ ΤΗΝ ΑΥΤΩΝ ΣΠΟΥΔΗΝ ΕΝΔΕΙΚΝΥΜΕΝΟΙ ΕΙΣ ΤΗΝ
ΣΥΜΜΟΡΙΑΝ ΔΙΕΤΕΛΟΥΝ ΑΠΟΔΕΙΚΝΥΝΤΕΣ ΤΕ ΠΡΟΣ
ΤΑΤΑ ΚΑΙ ΒΟΥΛΟΜΕΝΟΙ ΚΑΤΑ ΚΟΛΟΥΘΕΙΝ ΤΗ ΕΑΥΤ
ΩΝ ΠΡΟΘΕΣΕΙΤΑΣ ΤΕ ΝΟΜΙΣΑΜΕΝΑΣ
ΠΑΤΡΙΟΥΣ ΘΥΣΙΑΣ ΣΥΝΕΤΕΛΕΣΑΝΤΟΙΣ
ΘΕΟΙΣ ΚΑΙ ΤΟΙΣ ΕΥΕΡΓΕΤΑΙΣ
ΚΑΛΩΣ ΚΑΙ ΕΠΙΦΑΝΩΣ ΣΥΝΕΙΣΔΕΞΑΝΤΟ ΤΕ ΚΑΙ ΤΗΝ ΣΥΜΜ
ΟΡΙΑΝ ΦΙΛΟ
ΤΙΜΩΣ ΚΑΙ ΕΚ ΤΕ ΝΩΣ ΕΙΣ ΕΝΕΓΚΑΜΕΝΟΙ ΤΗΝ ΕΙΣ ΤΑΥΤΑ ΔΑΠΑΝΗΝ
ΠΑΣΑΝ ΕΚ ΤΟΥ ΙΔΙΟΥ ΒΟΥΛΟΜΕΝΟΙ ΕΝΑΠΑΣΙ ΤΟΥΤΟΙΣ ΔΑΠΑΝΟΝ
ΤΗΝ ΣΥΜΜΟΡΙΑΝ ΚΑΘΙΣΤΑΝΕΙΝ ΟΠΩΣ ΟΥΝ ΚΑΙ ΤΟ ΚΟΙΝΟΝ ΤΗΣ ΣΥ
ΜΜΟΡΙΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΩΣ ΠΡΟΣΦΕΡΟΜΕΝΟΝ ΦΑΙΝΗΤΑΙ ΤΟΙΣ
ΚΑΛΟΙΣ ΚΑΙ ΑΓΑΘΟΙΣ
ΤΩΝ ΑΝΔΡΩΝ ΔΕ ΔΟΧΑΙ ΤΗ ΕΧΙΝΟΥΣΥΜΜΟΡΙΑΙ ΕΠΑΙΝΕΣ
ΑΙ ΔΗΜΗ
ΤΡΙΟΝ ΚΑΛΛΙΣΤΡΑΤΟΥ ΠΡΟΚΛΕΙΔΗΝ ΠΡΟΚΛΕΙΔΟΥ ΤΟΝ ΝΕΩΤΕΡΟΝ
ΝΙΚΙΑΝ

144 MONUMENTA ATTALICA.

ΝΙΚΙΑΝΦΙΛΩΝΟΣΕΣΤΙΑΙΟΝΣΙΜΑΛΙΩΝΟΣΚΑΙΣΤΕΦΑΝΩΣΑΙΕΚΑΣ
 ΤΟΝΑΥΤΩΝΣΤΕΦΑΝΩΙΘΑΛΛΟΥΑΡΕΤΗΣΕΝΕΚΕΝΚΑΙΦΙΛΟΔΟΣΙΑΣ
 ΤΗΣΕΙΣ
 ΤΗΝΣΥΜΜΟΡΙΑΝΑΝΑΓΓΕΛΛΕΣΘΑΙΔΕΤΟΝΣΤΕΦΑΝΟΝΚΑ
 ΘΕΚΑΣΤΟΝ
 ΕΤΟΣΜΕΤΑΤΑΣΣΠΟΝΔΑΣΟΤΑΝΗ...ΩΔΟΧΗΓΙΝΗΤΑΙΤΗΣΔΕΑΝΑΓ
 ΓΕΛΛΙΑΣΕΠΙΜΕΛΕΙΣΘΑΙΤΟΥΣΚΑΘΕΚΑΣΤΟΝΕΤΟΣΓΕΝΟΜΕ
 ΝΟΥΣ
 ΠΡΟΣΤΑΤΑΣΑΝΑΓΡΑΨΑΙΔΕΤΟΨΗΦΙΣΜΑΤΟΔΕΚΑΙΤΟΥΣΣΤΕ
 ΦΑΝΟΥΣΕΙΣΣΤΗΛΗΝΑΙΘΙΝΗΝΚΑΙΣΤΗΣΑΙΠΑΡΑΤΟΝΒΩ
 ΜΟΝΤΗΣΣΥΜ
 ΜΟΡΙΑΣΟΠΩΣΔΕΣΥΝΤΕΛΕΣΘΗΤΑΕΨΗΦΙΣΜΕΝΑΑΠΟΔΕΙΞΑΙΑΝ
 ΔΡΑΣΟΙΤΙΝΕΣΤΗΝΕΠΙΜΕΛΕΙΑΝΑΥΤΩΝΠΟΙΗΣΟΝΤΑΙΑΠΕΔΕ
 ΧΘΗΣΑΝΠΡΟΚΛΕΙΔΗΣΠΡΟΚΛΕΙΔΟΥΤΟΝΕΩΤΕΡΟΣΔΗΜΗΤΡΙΟΣ
 ΚΑΛΛΙΣΤΡΑΤΟΥ

Ἐδοξεν τῇ Ἐχίνῃ συμμορία. Ἐ-
 πειδὴ Δημήτριος Καλλιστράτης,
 Προκλείδης Προκλείδου ὁ νεώτερος,
 Νικίας Φίλωνος, Ἑστιαίου Σιμα-
 λίωνος πρότερόν τε τῶν αὐτῶν
 πατρῶν ἐνδείκνυμφοι εἰς τὴν συμ-
 μορίαν, διείλκον ἀποδείκνυντες τε
 προσηλόν, καὶ βελόμφοι καλαχολα-
 θεῖν τῇ ἑαυτῶν προσηλόν τὰς τε
 νομιζομένας παλαιὰς θυσίας συν-
 ετέλεσαν τοῖς θεοῖς καὶ τοῖς ἀεθ-
 γέταις καλῶς καὶ ἐπιφανῶς, συνεισ-
 δέξαντό τε καὶ τὴν συμμορίαν φι-
 λοτίμως καὶ ἐκλενῶς, εἰσενεγά-
 μφοι τὴν εἰς ταῦτα δαπάνην
 πᾶσαν ἐκ τῆς ἰδίας, βελόμφοι ἐν
 ᾗ πᾶσι τέτοις ἀδάπανον τὴν συμ-
 μορίαν καθιστάνειν. Ὅπως ἔν καὶ
 τὸ κοινὸν τῆς συμμορίας ἀγα-
 εῖως προσφερόμενον φαίνεται τοῖς
 καλοῖς καὶ ἀγαθοῖς τῶν ἀνδρῶν
 Δεδόχθαι τῇ Ἐχίνῃ συμμορία

Placuit Echini sodalitis. Quan-
doquidem Demetrius F. Callistra-
ti, Proclides junior F. Proclidis,
Nicias F. Philonis, Hestiaeus F.
Simalionis jam olim suum er-
ga sodalitium affectum testati,
eundem Praesides quoque facti
demonstrare non destiterunt, at
cupientes ipsorum proposito ad-
haerere, legitima & patria sacra
pulchrè splendideque diis &
benefactoribus perfecerunt, in-
tentoque animi studio sodalitium
epulo exceperunt, omnem ad id
sumptum ex proprio conferentes,
cupientes in his omnibus immu-
ne ab omni sumptu sodalitium
praestare: Ut igitur commune
sodalitii erga probos bonosque vi-
ros gratum se commonstret, Pla-
cere Echini sodalitis laudare
Demetrium F. Callistrati, Pro-
 ἑπα-

MONUMENTA ATTALICA. 145

ἐπαινέσαι Δημήτριον Καλλιστρά-
 τε, Προκλείδω Προκλείδῃ τὸν νε-
 ώτερον, Νικίαν Φίλωνος, Ἐσιαῖ-
 ον Σιμαλίωνα, καὶ σεφάνῳ αὐ-
 τῶν καὶ ἑκάστῳ τῶν ἑτέρων, ὅταν ἡ
 κρεωδοχὴ γίνη. Τῆς δὲ ἀναγγελίας ἑπι-
 μελείας τὰς καὶ ἑκάστον ἐτὸς
 ἡρμοδύες προβάτας. Ἀναγε-
 ψαι δὲ τὸ ψήφισμα τόδε καὶ τὰς
 σεφάνους εἰς σῆλιν λιθίνην, καὶ
 σῆσαι παρὰ τὸν βῶμον τὸν συμμο-
 είας. Ὅπως δὲ συνελθεῖν τὰ
 ἐψηφισμένα, ἀποδείξαι ἀνδράς
 οἵτινες τὴν ἐπιμέλειαν αὐτῶν
 ποιήσονται. Ἀπεδέχθησαν Προ-
 κλείδης Προκλείδῃ ὁ νεώτερος
 Δημήτριος Καλλιστράτης.

*clidem juniorem F. Proclidis,
 Niciam F. Philonis, Hestiaeum
 F. Simalionis, & unumquemque
 eorum coronam oleaginam coronari;
 virtutis ergo & generositatis erga
 sodalitium praestita. Coronam au-
 tem singulis annis annuntiatum
 iri post facta libamina, quo tem-
 pore datur visceratio. Annunti-
 ationem autem iis curae fore, qui
 quotannis constituentur praesides.
 Insculpant autem hoc psephisma
 & coronas ipsas in lapidea stela,
 ponantque juxta aram sodaliti.
 Ut autem haec decreta perficiam-
 tur, designentur viri qui curam
 ipsorum gerent. Designati fue-
 re Proclides junior F. Proclidis
 & Demetrius F. Callistrati.*

Cratonis ad Attalistas Epistola.

P R T ER ceteras Cratonis laudes & illud etiam in psephismate
 gratè recolunt Attalistas, quod Pergami, quum esset morti prox-
 imus, Epistolam ad ipsos dederat. Ea igitur non indigna visa est
 quae posteritati, incisa lapidi, traderetur. Sed invidia temporis &
 fortunæ de totâ nihil reliquum fecit præter imperfectos quatuor ab
 initio versiculos: in quibus aliqua tamen legere curiosa, plura da-
 tur intelligere. Signatur enim annus Attali in Ioniâ jam regnan-
 tis, idque assumpto, quod Historiæ concinit, cognomine Philadel-
 phi. Porro subindicatur fratris ejus Eumenis tantopere adamati
 consecratio, ob paternum in tres fratres & in subditos animum, in-
 ter divos relati. Ejus igitur sacerdos Eponymus anni fuit, unâ

P p

cum

146 MONUMENTA ATTALICA.

cum sacerdote artificum. *Artifices enim in hoc Fragmento disertim appellantur; nequis fortè dubitaret quinam ii fuerint, de quibus hic agitur, Attalistsæ.*

.....ΤΟΝΤΟΣΑΤΤΑΔΟΥΦΙΔΑΔΕΔΦΟΥΕΤΟΥΣΕΒΑΟΜ.....
ΥΣΤΡΟΥΕΠΙΔΕΙΕΡΕΩΣΤΩΝΤΕΧΝΙΤΩΝΚΡΑΤΙΝ....
 ..ΟΘΕΤΟΥΚΑΗΕΡΕΩΣΘΕΟΥΕΥΜΕΝΟΥΑΡΙΣΤΑΙΟΥΚΡΑΤΩ..
 ...ΥΤΟΙΣΑΤΤΑΔΙΣΤΑΙΣΤΟΙΣΤΦΕΑΥΤΟΥΣΥΝΗΓΜΕ.....

<p>Βασιλε]ύοντος Ἀττάλας ⁽⁷⁾ Φι- λαδέλφου, ἔτους ἐβδόμ[ου, μὲν Δ]ύσεως, ἔτι δὲ ⁽⁸⁾ ἱερέως τῶν τεχνίτων Κρατίν[ου, καὶ ἀγων]ο- θήτης καὶ ἱερέως ⁽⁹⁾ Θεῶν Εὐμενέων Ἀρισταίου Κρατῶν Ζωτίχου τοῖς Ἀτταλίσαις ὑφ' ἑαυτῶν συνημέ- [ροις καὶ κειμένοις χαίρειν].</p>	<p><i>Regnante Attalo Philadelpho, anno septimo, mense Dysiro, sub sacerdote autem artificum Crati- no, agonotheta etiam & sacerdo- te Dei Eumenis Aristæo, Crato P. Zotichi Attalistsæ sub ipso aggre- gatis & positis salutem.</i></p>
--	--

Decretum honorarium anno Attali II. primo, ante Christum 158.

AB Ionicâ novâ Attali ditione ad veterem Pergamenam tendimus, invitati illuc à non dissimili ejusdem Attali memoriâ, sed anno regni primo, quo necdum Philadelphi sibi titulum adsciverat. Extat ea in marmore juxta aquæ fontem, prope oppidum hodiernum *Kirk-agatch*, novem à Thyatiris milliaribus, quâ Pergamum itur viâ. Neque dubium est quin fuisse veterum Nacrasitarum, populi intra Lydiæ fines regibus Pergamenis subditi: quorumque in vicino pago *Bok-hair* epistylum legitur sic inscriptum, Η. ΜΑΚΕΔΟΝΩΝ. ΝΑΚΡΑΣΕΙΤΩΝ. ΒΟΥΛΗ. ΚΑΙ. Ο. ΔΗΜΟΣ. i. e. *Nacrasitarum, Macedonia oriundorum, Senatus Populusque.* His igitur, si ex loco reperti lapidis aliisque rectè conjecturavimus, sequentia non incongruè tribuenda.

ΒΑΣΙΛΕΥΟΝΤΟΣΑΤΤΑΔΟΥΠΡΩΤΟΥ
 ΕΤΟΥΣΜΗΝΟΣΥΠΕΡΒΕΡΕΤΑΙΟΥΤΕΣΣΑ
 ΡΕΣΚΑΙΔΕΚΑΤΗΕΠΕΙΑΠΟΛΛΩΝΙΟΣΜΕΛΕΑ
 ΓΡΟΥΕΠΙΣΤΑΤΗΣΠΡΟΧΕΙΡΙΣΘΕΙΣΕΝΤΩΙ
 ΤΗΣΠΑΝΗΓΥΡΕΩΣΧΡΟΝΩΙΑΓΩΝΟΘΕΤΗΣ
 ΤΩΝΑΧΘΕΝΤΩΝΒΑΣΙΛΕΙΩΝΚΑΙΕΥΕΡΓΕΤΗΣ
 ΩΝΟΦΙΛΑΓΑΘΟΣΕΝΕΜΠΑΣΙΝΕΚΔΕΞΑΜΕΝΟΣ
ΤΑΣ

MONUMENTA ATTALICA. 147

ΤΑΣΤΕΠΑΡΟΥΣΑΣΘΕΩΡΙΑΣΠΡΑΤΤΟΝΤΑΣΚΑΙ
 ΤΟΥΣΠΑΡΕΠΙΔΗΜΟΥΝΤΑΣΞΕΝΟΥΣΚΑΙΠΡΟΤΕ
 ΡΟΝΔΕΣΤΡΑΤΗΓΟΣΤΗΣΠΟΛΕΩΣΚΑΤΑΣΤΑΘΕΙΣ
 ΑΝΕΣΤΡΑΦΗΚΑΤΑΤΟΔΕΘΟΝΕΠΗΓΓΕΛΤΑΙΔΕΚΑΙΝΥΝ
 ΑΝΑΘΗΣΕΙΝΦΙΑΛΑΣΔΥΟΕΚΑΤΕΡΑΝΑΠΟΔΡΑΧΜΩΝ
 ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΩΝΕΚΑΤΟΝΕΔ...ΕΠΑΥΝΕΣΑΙΤΕΑΥ
 ΤΟΝΚΑΙΣΤΕΦΑΝΩΣΑΙΧΡΥΣΩΙΣΤΕΦΑΝΩΙΕΙΝΑΙΔΕΑΥ
 ΤΩΙΚΑΙΣΙΤΗΣΙΝΕΜΗΡΥΤΑΝΗ...ΠΡΟΣΦΕΡΕΣΘΑΙΔΕ
 ΚΑΙΛΙΒΑΝΩΤΟΝΚΑΙΤΑΔΕΔΟΓΜΕΝΑΑΝΑΓΡΑΨΑΙΕΙΣ
 ΣΤΗΑΗΝΑΕΥΚΟΥΛΙΘΟΥΚΑΙΑΝΑΘΕΙΝΑΙΕΝΤΗ
 ΣΤΟΑΙΠΡΟΤΟΥΑΡΧΕΙΟΥΤΑΔΕΕΣΟΜΕΝΑΑΝΑΔΩ
 ΜΑΤΑΕΙΣΤΕΤΟΝΣΤΕΦΑΝΟΝΚΑΙ...ΕΙΣΤΗΝ
 ΣΤΗΑΗΝΠΑΡΕΞΕΙΝΤΟΝΤΗΣΠΟΛΕΩΣΤΑΜΙΑΝ *

Βασιλεύοντος Ἀττάλου, πρώτης
 τας, μηνὸς Ὑπερβερεῖαις τεσσα-
 ρεσκαυδεκάτῃ. Ἐπεὶ Ἀπολλώνιος
 Μελεάγρες Ἐπιστάτης προχαι-
 ρεῖς, ἐν τῇ τῇ Παμγύρεως χρώνῃ
 ἀγωνοθέτης τῶν ἀχθένων βασι-
 λείων, καὶ ἀρεγέτης ἐν ὃ φιλαγα-
 θὸς ἐν ἑμπασι, ἐκδεξάμενος
 τὰς τε παρῶσας θωρείας πρᾶτ-
 τοῦτας, καὶ τὰς παρεπιδημίας ξέ-
 νας, καὶ πρότερον ἢ ἑραλγὸς τῇ
 πόλει καλῶσθεῖς ⁽¹⁰⁾ ἀνεγράφη
 καὶ τὸ δέον, ἐπήγελ) ἢ καὶ νῦν
 ἀναθήσειν φιάλας δύο, ἐκατέρῃ
 ἀπὸ δραχμῶν Ἀλεξανδρείων ἑ-
 κατόν. Ἐδοξεν ἐπαινεῖσαι τε αὐ-
 τὸν, καὶ στεφανῶσαι χρυσῷ στεφάνῳ,
 εἶναι ἢ αὐτῷ καὶ σίτησιν ἐμ Πρυτα-
 νείῳ, προσφέρειν ἢ καὶ λιβάνω-
 τον, καὶ τὰ δεδομῆνα ἀναγρά-
 ψαι εἰς στήλῳ λαυκῇ λίθῃ, καὶ
 ἀναθεῖναι ἐν τῇ σοᾷ πρὸς τὴν ἀε-
 χεῖς. Τὰ δὲ ἐσόμῃ ἀναλώματα

Regnante Attalo, anno primo,
 mensis Hyperborei die decimā
 quartā. Quandoquidem Apollo-
 nius F. Meleagri Epistates decla-
 ratus, Agonothea certaminum
 quæ panegyris tempore acta fuere
 Attaleorum, & propensus in om-
 nibus benefactor, hospitio excipi-
 ens tum præsentium editores spe-
 ctaculorum, tum peregrinæ acceden-
 tes hospites, & antea quidem ci-
 vitatis Prætor constitutus secun-
 dum officium se benegessit, nunc
 autem promisit dedicatarum se
 phialas binas, alterutram drach-
 marum constantem Alexandrina-
 rum centum. Placuit & laudare
 ipsum; & coronâ eum aureâ coro-
 nare; præbendum autem ipsi in
 Prytaneo victum, ibus etiam of-
 ferendum; & hæc placita in ste-
 la lapidea candida conscribere, &
 in porticu ante curiam ponere.

eis

148 MONUMENTA ATTALICA.

εἰς τε τὸν σέφανον, καὶ εἰς τὴν σή- Qui vero faciendū fuerint & inco-
λῶν, παρέξεν τὸν τ' πόλεως τα- ronam & in stelam sumptus, præ-
μίαν. biturum eos ærarii præfectum.

Ad Monumenta Attalica Notæ.

(¹) *Regum Pergamenorum, quæis præne omnis cis Taurum Asia post Antiochum debellatum paruit.* Hinc Teos & Lebedos reges habuere Eumenem, Attalosque Eumenis, suc-
cessores, ex decreto Senatûs Romani, apud Polybium, *Legat.* 24. τὴν δὲ τῶν Ταύρων
κατοικίαν, ὅσοι μὲν ὑπὸ Ἀντιόχου ἐτάσσοντο, τῶν δὲ Εὐμενίου δοθῆναι, i. e. *populos cis Taurum habi-*
tantes, qui quidem Antiocho paruerant, eos Eumeni dari. Vide & Livii lib. 38. cap. 39.
Hasigitur, & his vicinas urbes, Attalicarum nomine Bullatio suo innuit Horatius, Ep. i. xi.

An venit in mentem Attalicis ex urbibus una?
An Lebedum laudas? — — —

(²) *Ob incolarum Lebedi penuriam; ut postea ævo Horatiano.*

Scis Lebedus quàm sit Gabiis desertior atque
Fidenis vicus. — — — *ibid.*

(³) *φιλόδραπα τῇ συνόδῳ παρὰ τῶν βασιλέων, i. e. beneficia synodo à regibus obtenta.* *Re-*
gum pluraliter dixere, quia, præter Attalum tunc regnantem, regio quoque nomine
& diademate, in aulâ Pergamenâ unâ degebat & nepos Attalus, Eumenis filius, qui
postea Philometoris titulo regnavit; hæredemque dixit Populum Romanum. Eodem
quoque sensu & intuitu Scymnus Chius perieg. versu 16. τοῖς ἐν Περγάμῃ βασιλεύσιν dixit.

(⁴) *συνουσίαν τὴν πρὸς τῇ βασιλείᾳ, i. e. contubernium præpe regiam.* Lebedi fuisse contu-
bernium Attalistarum superius docetur à Strabone. Cùm vero idem præpe βασιλείου seu
palatium fuerit, facit hoc ut credamus delectatum Ionicâ amœnitate Attalum anlām
illic aliquando fedemque regiam habuisse. Unde & facilius explicatum dabitur quod
jam adduximus Horatianum — *Attalicis ex urbibus una.* Quin immò credibile est
hanc ipsam regiam Romano alicui ex sortis Attalicæ venditione obvenisse.

(⁵) *σώματα . . . τὰ περὶ τὰ, i. e. servorum personas quasdam, Latinis dictas peculiarias aut*
peculiosas; proprias nempe & probatas, præque aliis in pretio habitas; eo sensu quo
Hellenistis dicuntur λαὸς περὶ τὰ, περὶ τὰς, ex Hebræo πληρὸν versa. Neque aliâ ra-
tione piorum Christianorum cœtum λαὸν Christi περὶ τὰς vocavit D. Paulus, Tit. ii. 14.
περὶ τὰς enim à περὶ τὰς præstare, ut περὶ τὰς in precatione Dominicâ ab ἀπέναι instare.

(⁶) *κάδον διμέτρητον, i. e. Metretarum duarum cadum, qui tamen ordinariè est unius.*
Pro NANON quod mendosè legitur in apographo ferri poterit κάδον *canistrum*; præfer-
rem verò κάδον.

(⁷) *Βασιλόνοιο Ἀττάλῃς Φιλαδέλφῃς, i. e. Regnante Attalo Philadelpho.* Cautè hîc ut in
sequente lapide βασιλόνοιος, non βασιλέως, dicitur, i. e. *regnante*, non autem *rege*, Atta-
lo. Nam veri & recti amanitissimus scriptor Strabo pari modo & βασιλόνοια eum
dixit, non βασιλέα. Quippe quia Eumenes nonnisi tutorem regni, & filii admodum
parvuli, hunc fratrem suum Attalum reliquerat. Reipsa tamen regem egit, unde
apud Attalistas nostros, aliosque incautiùs loquutos, interque eos & ipsum alibi Stra-
bonem, prævaluit Regis Attali Philadelphi nomen. Benè verò in cognomine Phila-
delphi, non tantum Straboni sed & Luciano & Scymno Chio lapis noster adstipulatur.
Quorum hic de Apollodoro, Chronicorum auctore, hæc habet, perieg. v. 45.

Ἐκείνα μὲν ἔν κεφάλαια συναθροίσας χεράων Ergo ista capita temporum recolligens
Ἐἰς βασιλέως ἀπέθετο Φιλαδέλφῃς χάδην, i. e. Regi Philadelpho gratum munus obtulit.

Ille

MONUMENTUM APHRODISIENSE. 149

Ille verò in *Macrobiis*, Ἀτταλὸς ὁ Περικληθεὶς Φιλαδέλφῳ τῷ Περγαμηνῶν... βασιλεύων... δύο καὶ ὀγδοήκοντα ἐτῶν ἐξέλιπε πρὸς τὸν θάνατον, i. e. *Attalus, cognomine Philadelphus, qui Pergamenorum regem egit, duos et octoginta annos natus excessit à vivis.* Rationem cognominis in tractatu *de Fraternali amore* hanc Plutarchus edidit; quòd, præter amorem Eumeni viventi præstitum, neglectis quos habuerat genitos sibi liberos, Attalo pupillo, Eumenis fratris filio, diadema etiam vivus imposuerit, Regemque eum appellaverit.

⁽⁹⁾ Ἀττάλῃς Φιλαδέλφῳ ἑπτὰ ἐβδόμῃς, i. e. *Attali Philadelphi anno septimo.* Anno ante Christum 158. cœpit post Eumenem regnare noster Attalus, mense saltem Hyperboretæo, ut ex sequenti lapide colligitur: unde annus ejus regnantis septimus, hoc lapide signatus, incidit in annum ante Christum 152, eumque mense Dystro saltem dimidium jam currentem.

⁽¹⁰⁾ Ἐπὶ δὲ ἱερέως τῷ τεχνιτῶν Κρατίνῳ, i. e. *sub sacerdote artificum Cratino.* Suos igitur sibi habuisse sacerdotes hujusmodi artificum collegia tum hic noster lapis tum Gruteriani alii testantur; quorum unum hîc libet allegare: COLLEGIA. FABR. ET. CENT. L. CORNELIO. PROSODICO. VI. VIR. AVG. BRIXIAE. ET. VERON. SACERD. COLLEG. IVVENVM. BRIXIAN. PRIMVM. INSTITVTI. OB. MERITA. EIVS. HONORE. CONTENTVS. IMPENDIVM. REMIS. DATIS. IN. TVT. COLONIS. H-S. N.D. *Grut. CCCXLVII. 3.*

Ἱερέως Θεοῦ Εὐμενίῳ, i. e. *sacerdote Dei Eumenis.* Quanquam hic casus secundus apud alios Εὐμενίῳς efferatur, in Ioniâ tamen receptum est Εὐμενίῳς, ut in præcedente inscriptione Προκλείδης Προκλείδῳ, & in aliis quas dedimus Milesiis, pag. 92, 93. Μενελάτῳ, Εὐκράτῳ. Hoc posito, certum est constare ex hac inscriptione, quod aliâs haud credam innotuisse, Eumenis Regis Pergameni apotheosin; Attalo ejus fratre insânium hunc honorem tum fortasse deferente, cum Attalo pupillo, ejusdem Eumenis filio, nomen regium & diadema, sibi ipsi Philadelphi titulum imponeret.

⁽¹¹⁾ ἀναστράφη καὶ πρὸς τὸν θεόν, i. e. *bene se gessit, propriè bene conversatus est.* Quæ vox observationem hîc meretur, quia hæctenus pro S. Scripturæ propriâ nec alibi usitatâ habita est. Patrium igitur fuit Asiaticis, æquè ac DD. Petro & Paulo, ἀναστράφω & ἀναστρέφω hoc sensu dicere: Neque diversum erat quod de Cretensibus & D. Jacobo supra observavimus in Notis ad Monumenta Teia, pag. 127.

Monumentum Aphrodisiense.

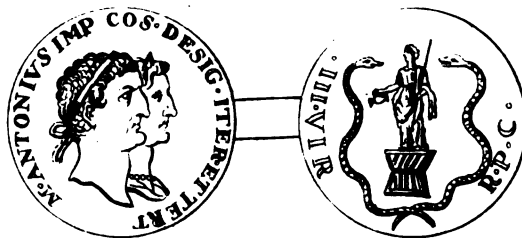
PLARASENSES & Aphrodisienses, vicinæ in Cariâ civitates, nescio quo jure, quove fœdere conjunctæ, communia multa beneficia à Dictatore Cæsare & Triumviris, & Senatu Romano consecutæ sunt. Id palàm facit hoc monumentum duabus insigne inscriptionibus; quarum primam doctissimus Sherardus ex Aphrodisiade, hodie *Geyra*, reportavit, A. D. 1705, comite tunc viro optimo, ad meliora nunc transgresso, Antonio Picenini, M. D. Coirensi; alteram verò A. D. 1716, eruditum iter tum simul faciente laudato sæpe & laudando D. Doctore Lisle. Congruit autem in-

Q q

scripti-

150 MONUMENTUM APHRODISIENSE.

scriptionibus & celeberrima illa coram senatu R. de asylis disceptatio. Ibi enim referente Tacito, *Annal.* 3. c. 62. Aphrodisienses religionem Veneris tuentes *Dictatoris Cæsaris ob vetusta in parteis merita, & recens Divi Augusti decretum attulère.* Et prudenter quidem non nisi Julium & Augustum crepabant Aphrodisienses, de Antonio altum tum silentes. Eo enim everso, ut inquit Strabo, omnia ejus acta sunt rescissa. At non ita pridem post devictos Brutum Cassiumque, immunitates passim vendens civitatibus, legesque pretio figens & refigens, dominus Asiæ Antonius susque deque omnia ferebat. Ad eum igitur, statim ac convenerat de secundo triumviratu, confugère Aphrodisienses, de conservandis & de augendis forte juribus solliciti; maximè quia acta Julii Cæsaris, quibus hi potissimum nitebantur, penes Antonium promenda aut pre-menda pro suo arbitrio servabantur. Fœderatis igitur civitatibus, per Solonem earum civem & legatum, ab triumviro hunc in modum est responsum.

M. Antonii Triumviri Epistola scripta, ut videtur, anno U.C. 717, ante Christum 34.

[Μ.ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤ
ΩΡΥΠΑΤΟΣ ΔΠΟΔΕΔΕΙ]
ΓΜΕΝΟΣ ΤΟΒΚΑΙ [ΤΟΓ]
ΤΡΙΩΝΑΝΔΡΩΝ ΤΗΔ...
ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΠΡΑ
ΓΜΑΤΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ
ΠΛΑΡΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΑΦΡΟ
ΔΕΙΣΙΕΩΝ ΑΡΧΟΥΣΙΝ
ΒΟΥΛΗ ΔΗΜΩ ΧΑΙΡΕΙΝ
ΕΙ ΕΡΡΩ ΣΘΕΕΥΑΝΕ
ΧΟΙΤΤΓΙΑΙΝΩ ΔΕ ΚΑΙ
ΑΥΤΟΣ ΜΕΤΑΣΤΡΑ
ΤΕΥΜΑΤΟΣ ΣΟΔΩΝ

[Μ. Ἀντώνιος αὐτοκρά-
τωρ ὑπάτος ἀποδίδει]
(1) γράμματα π.ε. καὶ [πὸ γ]
(2) τριῶν ἀνδρῶν [τηδ...] ἢ
δημοσίῳν πραγ-
μάτων διατάξεως
Πλαρυσίων καὶ Ἀφρο-
δισιῶν ἀρχουσιν,
βουλῇ, δήμῳ χαίρειν.
Ἐι ἔρρωθε, εὖ αὖ ἑ-
χοι, υγιαίνω καὶ
αὐτὸς μὲν ἔσσω-
τάμην. Σόλων
3

*M. Antonius Impe-
rator Cos. designa-
tus iter. & tert.
iii Vir secundò
Reipublicæ
constituendæ,
Plarasensum & Aphro-
disensium Archontibus,
concilio, populo sal.
Si valetis, bene sit;
ego quoque cum exercitu
bene valeo. Solon
ΔΗΜΗ*

MONUMENTUM APHRODISIENSE. 151

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΜΕΤΕΡΟΣ
ΠΡΕΣΒΕΥΤΗΣ ΕΠΙ
ΜΕΛΕΣΤΑΤΑ ΠΕΦΡΟΝ
ΤΙΚΩΣ ΤΩΝ ΤΗΣ ΠΟ
ΛΕΩΣ ΥΜΩΝ ΠΡΑΓ
ΜΑΤΩΝ ΟΥ ΜΟΝΟΝ
ΗΡΚΕΣ ΘΗ ΕΠΙ ΤΟΙΣ
ΓΕΓΟΝΟΣΙΝ ΟΙΚΟΝΟ
ΜΗΜΑΣΙΝ ΑΛΛΑ ΚΑΙ
ΗΜΑΣ ΠΑΡΕΚΑΛΕΣ
ΕΝΕΙΣ ΤΟ ΤΟΥΤΟ ΓΕ
ΝΟΤΟΣ ΥΜΕΙΝ ΕΠΙ
ΚΡΙΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΔΟΓΜΑ
ΤΟΣ ΚΑΙ ΟΡΚΙΟΥ ΚΑΙ
ΝΟΜΟΥ ΑΝΤΙΠΕΦΩΝΗ
ΜΕΝΑ ΕΚ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩ
Ν ΔΕΛΤΩΝ ΕΞ ΑΠΟΣΤΕΙ
ΛΑΙ ΥΜΕΙΝ ΤΑ ΑΝΤΙΓΡΑ
ΦΑ ΕΦΟΙΣ ΕΠΑΙΝΕ
ΣΑΣ ΤΟΝ ΣΟΛΩΝΑ ΜΑΛ
ΔΟΝ ΑΠΕΔΕΞΑΜΗΝΕΣ
ΧΟΝΤΕ ΕΝ ΤΟΙΣ ΥΠΕΜΟΥ
ΓΕΙΝΩΣΚΟΜΕΝΟΙΣ
ΩΚΑΙ ΤΑ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ
ΑΠΕΜΕΡΙΣΑ ΦΙΛΑΝ
ΘΡΩΠΑ ΔΕΙΟΝ ΗΓΗ
ΣΑΜΕΝΟΣ ΤΟΝ ΑΝ
ΔΡΑΤΗΣ ΕΞΗΜΩΝΤΕΙ
ΜΗΣ ΥΜΕΙΝ ΤΕ ΣΥΝ
ΗΔΟΜΑΙ ΕΠΙ ΤΩ ΕΧΕΙΝ
ΤΟΙΟΥΤΟΝ ΠΟΛΕΙΤΗΝ
ΕΣΤΙΝ ΔΕ ΑΝΤΙΓΡΑΦΑ
ΤΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ
ΥΜΕΙΝ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΩΝ
ΤΑ ΥΠΟΓΕΓΡΑΜΜΕΝΑ
ΑΥΜΑΣ ΒΟΥΛΟΜΑΙ
ΕΝ ΤΟΙΣ ΔΗΜΟΣΙΟΙΣ
ΤΟΙΣ ΠΑΡΥΜΕΙΝ
ΓΡΑΜΜΑΣΙΝ ΕΝΤΑΞΑΙ
ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΑΡΟΣ

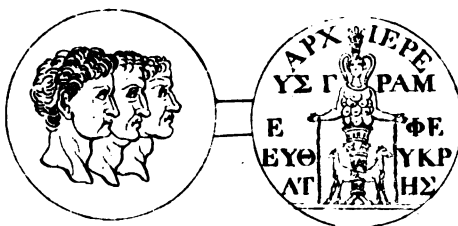
Δημήτριε υμέτερο
πρεσβύτης Δη-
μελέστατα πεφρον-
τικώς τὸ τὸ πό-
λιος ὑμῶν πραγ-
μάτων, ἔ μόνον
ἡρεκίδη ὅτι τῆς
γεγονόσιν οἰκono-
μήμασιν, ἀλλὰ καὶ
ἡμᾶς παρεκάλε-
σεν εἰς τὸ εἶ γενο-
νότος ὑμῖν Δη-
κρίμα(3) καὶ δόγμα-
τος καὶ ὁρκίᾳ καὶ νό-
μοις (3) ἀντιπεφωνημένα
ἐκ τῶν δημοσίων
δέλτων ἐξαποστεί-
λαι ὑμῖν τὰ ἀντίγρα-
φα. Ἐφ' οἷς ἐπαινε-
σας τὸν Σόλωνα μάλ-
λον ἀπεδέξαμεν, ἔ-
χον τε ἐν τῇς ὑπ'
ἐμῷ γενωσκομένοις,
καὶ καὶ τὰ καθήκοντα
ἀπεμέρισα φιλάν-
θρωπα, ἀξίον ἡγή-
σασθαι τὸν ἀν-
δρα τὸ εἶς ἡμῶν τα-
μῆς. Ὑμῖν τε συν-
ἡδομαί ἐπὶ τῷ ἔχειν
τοιοῦτον πολέτην.
Ἔστι δ' ἀντίγραφα
τῶν γεγονότων ὑ-
μῖν φιλάνθρωπων
τὰ ὑπογεγραμμένα,
(4) ἃ ὑμᾶς βούλομαι
ἐν τῇς δημοσίαις
τῇς παρ' ὑμῖν
γεγραμμέναις ἐντάξει.
Γεγραμμένα (5) Καίσαρ(5).

Demetrii F.
legatus vester,
adhibens de rebus
civitatis vestrae
diligentissimam
curam, non solum
ea quae facta est rerum
dispositione con-
tentus fuit, sed et
nos rogavit,
ut exemplaria
confirmationis vobis
concessa, et decreti,
et juramenti, et
legis expressa ex publicis
tabulis vobis
transmitterem.
Hanc ob rem collau-
dans Solonem, fami-
liarius eum accepi,
habuique inter mibi
cognitos; cui
etiam ea quae par erat
beneficia imper-
titus sum; dignum
existimans hominem
illo apud vos honore.
Vobisque con-
gratulator qui talem
habeatis civem.
Sunt verò infra scripta
beneficiorum vo-
bis indultorum
exemplaria;
quae vos
inter publica
apud vos scripta
referre volo.
LITERAE CAESARIS.

Ita se fert epistola M. Antonii, ad stigmam post vocem ἐντάξει
definens. Continuò hanc secuta est (ut indicat ille titulus ΓΡΑΜ-
ΜΑΤΑ ΚΑΙΣΑΡΟΣ à scribâ Antonii appositus) Dictatoris Cæsaris
epistola, omnis hujus erga Aphrodisienses favoris basis & origo.
Cæsaris epistolam excepit descriptum ex tabulis publicis nuperum
quoddam Triumvirorum ἐπίκριμα, hoc est, priorum à Cæsare κρινομέ-
νων comprobatio, fortè etiam & ampliatio. Sed quum neutrum
eorum nunc compareat, contenti simus hoc, quod meliore fortunâ
superest,

152 MONUMENTUM APHRODISIENSE.

superest utcunque truncatum & mutilatum; Δόγμα dico, sive Senatûs consultum, quo hæc Cæsaris & Triumvirorum acta confirmantur. Huic nos, ut legi possit & intelligi, decidua versuum extrema, ex conjecturâ non improbabili, restituimus. Proœmium quoque, loco ejus quod amissum est, ex alio non dissimili apud Josephum confinximus: ita breviculum sanè atque necessarium, ut non poterit longè à vero aberrare. Videris autem, Lector erudite, an aliud tibi succurrat antiquius his duobus monumentum, non habens, literulam dativis ubique casibus affixam. Id credo facilius evenisse in Græcis è Latino factis, cujusmodi hæc fuere Latinè primùm concepta sub Antonio, ut phrasis Romana indicat.

Decretum quo Senatus Romanus pro ratis & firmis habuit concessa a Dictatore Cæsare, & Triumviris Lepido, Antonio, Octaviano, Plarasensibus & Aphrodisiensibus beneficia, an. U. C. 714. ante Christum 37.

* * * * *

- 1 ΔΙ]ΚΑΙΑΕΣΘΛΑΤΕ[ΠΑΝΤ]ΑΕΛΕΥΘΕΡΟΥΣΕΙΝΑΙΤΩ[ΤΕ]ΔΙΚΑΙΩΚΑ
ΙΤΑΙΣ[ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΙΣΤΑΙΣΙΔΙΑΙΣΤΗΝΠΟΛ
- 2 ΙΝ]ΤΗΝΠΛΑΡΑΣΕΩΝΚΑΙΑΦΡΟΔΕΙΣΙΕΩΝΧΡΗΣΘΑΙΜΗΤΕΕΓΓΥ
ΗΝΕ[ΙΣΦΕΡΕΙΝΤΟΤΤΟΙΣΚΑΤΑΤΟΠΑΡΟΝΔΟΓΜΑ
- 3 Κ]ΑΙΚΕΛΕΥΣΙΝΟΜΟΔΟΓΕΙΝΑΤΕΤΙΝΑΕΠΑΘΛΑΤΕΙΜΑΣΦΙΛΑΝ
ΘΡΩ[ΠΑΤΡΕΙΣΑΝΔΡΕΣΟ]
- 4 ΙΤΗΣΤΩΝΔΗΜΟΣΙΩΝΠΡΑΓΜΑΤΩΝΔΙΑΤΑΞΕΩΣΤΩΔΙΩΕΠΙΚΡΙ
ΜΑΤΙΠΛ[ΑΡΑΣΕΥΣΙΚΑΙΑΦΡΟΔΕΙΣΙΕΤΣ
- 5 Ι]ΠΡΟΣΕΜΕΡΙΣΑΝΠΡΟΣΜΕΡΙΟΥΣΙΝΣΥΝΕΧΩΡΗΣΑΝΣΥΝΧΩΡ
ΗΣΟΥΣΙΝΤΑ[ΥΤΑΠΑΝΤΑΒΕΒΑΙΑ
- 6 Γ]ΕΝΕΣΘΑΙΟΜΟΙΩΣΤΕΑΡΕΣΚΕΙΝΤΗΣΥΓΚΛΗΤΩΤΟΝΔΗΜΟΝ
ΤΟΝΠΛΑ[ΡΑΣΕΩΝΚΑΙΑΦΡΟΔΕΙΣΙΕ]
- 7 ΩΝΤΗΝΕΛΕΥΘΕΡΙΑΝΚΑΙΤΗΝΑΤΕΛΕΙΑΝΑΥΤΟΥΣΠΑΝΤΩΝΤΩ
ΝΠΡΑΓ[ΜΑΤΩΝΕΧΕΙΝΚ

ΑΘ]Α

MONUMENTUM APHRODISIENSE. 153

8 ΑΘ] Α ΠΕΡΚΑΙ ΤΙΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑ ΤΩ ΚΑΛΛΙΣΤΩ ΔΙΚΑΙΩ ΚΑΛΛΙΣΤΩ ΤΕ
 ΝΟΜΩ ΕΣΤΙΝ [ΧΡΩΜΕΝΗ ΑΠΟ
 9 ΔΗΜΟ]Υ ΤΟΥ ΡΩΜΑΙΩΝ ΤΗ ΝΕΛΕΪΘΕΡΙΑΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΤΕΛΕΙΑΝ Ε
 ΧΕΙΦΙΛΗΤΕ ΚΑΙ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΧΟΣ
 10 ΟΥΣ ΑΤΟΔΕ]ΤΕ ΜΕΝΟΣ ΘΕΑΣ ΑΦΡΟΔΙΤΗΣ ΕΝ ΠΟΛΕΙ ΠΛΑΡΑΣΕΩΝ
 ΚΑΙ ΑΦΡΟΔΕΙΣΙ ΕΩ[Ν
 11 ΙΕΡΟΝ Ε]ΣΤΩ ΤΑΥΤΩ ΤΩ ΔΙΚΑΙΩ ΤΑΥΤΗ ΤΕ ΔΕΙΣΙ ΔΑΙΜΟΝΙΑ Ω ΔΙΚ
 ΑΙΩ ΚΑΙ ΗΔΕΙΣ [ΔΑΙΜΟΝΙΑ
 12 ΤΟ ΕΦΕ]ΣΙΑΣ ΕΣΤΙΝ ΕΝΕΦΕΣ Ω ΚΥΚΛΩ ΤΕ ΕΚΕΙΝΟΥ ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΕΙΤΕ
 ΤΕ ΜΕΝΟΣ ΕΙΤ[Ε
 13 ΡΟΣ] ΤΟ ΠΟΣΑΣ ΤΟΣ ΕΣΤΩ ΟΠΩΣ ΤΗΝ ΠΟΛΙΣ ΚΑΙ ΟΙ ΠΟΛΕΙΤΑΙΟ
 ΠΛΑΡΑΣΕΩΝ [ΚΑΙ ΑΦΡΟΔΕΙΣΙ
 14 ΩΝ ΤΩ]Ν ΚΩΜΩΝ ΧΩΡΙΩΝ Ο ΧΥΡΩΜΑΤΩΝ ΟΡΩΝ ΠΡΟΣΟΔΩΝ ΠΡΟΣ
 ΤΗΝ ΦΙΛΙΑΝ ΤΟ[Ε
 15 ΦΗΜ]Ι Ν ΚΡΑΤΩΣΙΝ ΧΡΩΝΤΑΙ ΚΑΡΠΙΖΩΝΤΑΙ ΤΕ ΠΑΝΤΩΝ ΠΡΑΓΜ
 ΑΤΩΝ ΑΤΕ[ΛΕΙΣ ΜΗΤΕ
 16 ΦΟΡΩΝ Δ]ΙΑ ΤΙΝΑ ΑΙΤΙΑΝ ΕΚΕΙΝΩΝ ΔΙΔΟΝΑΙ ΜΗΔΕ ΖΥΝΕΙΣ ΦΕΡΕΙ
 ΝΟΦΕΙΛΩΣΙΝ
 17 [ΑΛΛΑ ΤΤ]ΟΙΣ ΚΑΤΟΥΣ ΑΝ ΜΕΤΑ ΤΑΥΤΑ ΕΝΕΑΥΤΟΙΣ ΚΤΡΩΣΙΝ Χ
 ΡΩΝ [ΤΑΙ

[⁽⁶⁾ Ὑπαῖοι λόγους ἐποίησαν. Ἀ-
 ρέσκειν τῇ Συγκλήτῳ, οὗ ὢν ὁ
 Γαίῳ Καίσαρ ὑπὲρ Πλαρασέ-
 ων καὶ Ἀφροδισιέων ἔκεινεν, αὐ-
 τὸς καὶ τὰ δίκαια ἐδιδάτε
 [πάν]τα ἐλευθέρους εἶναι, τῷτε
 δικαίως, καὶ ταῖς [νομοθεσίαις ταῖς
 ἰδίαις τὴν πόλ]ιν τὴν Πλαρασέ-
 ων καὶ Ἀφροδισιέων χρῆσθαι, μή-
 τε ἐγγύῳ ἐ[ισφέρειν, τούτοις καὶ τὸ
 παρὸν δόγμα καὶ κέλδουσιν ὁμο-
 λογεῖν. Ἀ τέ τινα ἐπαθλα τε-
 μάς φιλάνθρω[πα.... τρεῖς ἄνδρες
 ὁ]ι τῇ δημοσίῳν πραγμάτων
 διατάξεως ⁽⁷⁾ τῷ ἰδίῳ ἔπικεῖματι
 Πλ[αρασεῦσι καὶ Ἀφροδισιεύσι]
 προσέμελλσαν, προσμελλῶσιν, συν-

. Coss. retulerunt. Placere
 Senatui, quantum ad ea quæ de
 Plarasensibus & Aphrodisiensibus
 Caius Cæsar censuit; quoad
 jura commodaque omnia liberos
 eos fore; suo quoque jure suisque
 legibus patriis uti, necesse sponsio-
 nem aliquam afferre Plarasensium
 & Aphrodisiensium civitatem; his
 omnibus per præsens hoc decre-
 tum & jussionem consentire.
 Quinetiam quæcumque præmia,
 honores, beneficia Triumviri rei-
 publicæ constituendæ propria sua
 comprobatione Plarasensibus &
 Aphrodisiensibus largiri sunt, lar-
 gienturque, concesserunt, concedent-
 R r
 σχώρησαν,

154 MONUMENTUM APHRODISIENSE.

εχώρησαν, σωχωρήσασιν, τὰ[υ-
τα βέβαια γ]ενέσθ. Ὅμοίως τε
ἀρεσκεῖν τῇ Συγκλήτῳ τὸν δῆμον
τὸν Πλα[ρασέων ἢ Ἀφροδισιέ]-
ων τῷ ἐλευθερίαν ἢ τῷ ἀτέλει-
αν αὐτὰς πάντων τῶν πραγ[μά-
των ἔχειν, καθ' ἅπερ τις πολιτεία
τῷ καλλίστῳ δικαίῳ καλλίστῳ τε
νόμῳ ἐστὶν[χρωμένη, ἢ ἀπὸ δῆμ]
εἰς Ῥωμαίων τῷ ἐλευθερίαν ἢ
τῷ ἀτέλειαν ἔχει, φίλη τε ἢ σύ-
[μμαχον ἔσα. Τὸ δ'] τέμερ[ον]
Θεᾶς Ἀφροδίτης ἐν πόλει Πλα-
ρασέων ἢ Ἀφροδισιέων ἱερὸν ἔ[στω]
ταυτῷ τῷ δικαίῳ, ταυτῇ τε
δαισιναιμονία, ⁽⁸⁾ ᾧ δικαίῳ, ἢ
ἢ δαισ[ιναιμονία, τὸ Ἐφε]σίας
ἐστὶν ἐν Ἐφέσῳ. Κύκλῳ τε ἐκείνῃ
τῇ ἱερᾷ εἴτε τέμερ[ον], εἴτ[ε ἱερὸς]
τόπ[ον] ⁽⁹⁾ αὐτῷ ἔστω. Ὅπως
τε ἡ πόλις ἢ οἱ πολεῖται οἱ Πλα-
ρασέων [ἢ Ἀφροδισιέων τῷ] ν
κωμῶν, χωρίων, ὀχυρωμάτων,
ὄρων, προσόδων πρὸς τῷ φιλί-
αν, τὸ [ἐφ' ἡμ]ῖν κρατῶσιν, χρεῶν-
ται καρπίζωνταί τε, πάντων
τῶν πραγμάτων ἀτε[λεῖς, μήτε
φόρον δ'] ἰὰ τινὰ αἰτίαν ἐκείνων
διδόναι, μηδὲ ξυνεισφέρειν ὀφεί-
λωσιν, [ἀλλ' αὐτ]οῖς κατ' ἔσαν
μὲν ταῦτα ἐν ἑαυτοῖς κύρωσιν
χρεῶν[ται,

ve, ea rata & firma fore. Si-
mili etiam modo Senatui placere
populum Plarasensium & Aphro-
disiensium quoad res omnes liber-
tatem habere & immunitatem,
prout quævis alia civitas optimo
jure optimaque lege usa, quæ à
Populo Romano libertatem habet
& immunitatem, amica sociaque
nostra. Templum autem Deæ
Veneris in urbe Plarasensium &
Aphrodisiensium sacrum eodem ju-
re, eademque religione esto, quo ju-
re quâque religione est Deæ Ephe-
in Epheso. Quodque in circuitu
est istius templi, sive septum, sive
sacer locus, jure Asyli esto. Ut
autem civitas civesque Plarasen-
ses & Aphrodisienses vicos, cas-
tella, munitiones, fines, proven-
tus, amicorum ritu, quantum in
nobis est, possideant, utantur,
fruanturque, rerum omnium im-
munes, neve tributum eorum no-
mine qualemcunque ob causam
pendant, neve pecuniam conferre
teneantur, sed liberè iis utantur
juxta propriam post hæc decreta
competentem ipsis potestatem *

* * * * *

Defunt

MONUMENTUM STRATONICENSE. 155

Defunt quædam, ad ὄρκιον certè & νόμον, i. e. *juramentum & legem* istam, spectantia, quorum utriusque in Epistolâ Antonianâ mentio. Quippe, ex parte Romanorum, lege cavendum erat ut data Plarasensibus & Aphrodisiensibus hæc promissa servarentur; ex parte Plarasensium & Aphrodisensium, præstandum Romanis erat juramentum, in fide se & amicitia permanfuros. Credibile est hoc quod dedimus decretum, idem illud fuisse (Divi Augusti tunc vocatum) quod Romam allatum est ab Aphrodisiensibus, quo melius jus asyli & religionem Veneris tuerentur. Divo enim Augusto sunt tributa omnia Reipublicæ Romanæ ab inito triumviratu acta. At si ve idem fuerit si ve diversum, spero non fore abfuturum tam cognatum, tam illustre ornamentum à splendidioribus, quæ post dabuntur, Annalium Taciti editionibus.

Monumentum Stratonicense.

IDEM non verebor dicere de religiosissimo quod insequitur Psephismate, quo traduntur Jovis & Triviæ ceremoniæ, quodque, idem qui & cætera, transcripsit illustriss. Cos. Sherardus, suscepto ad Stratoniceam & quæ circumvicina sunt itinere, anno Dom. 1709. Unâ enim Senatum adiere, imperante Tiberio Cæsare, & Stratonicensium & Aphrodisiensium civitas; hi de suâ Venere, illi de Jove & Triviâ, deque asylis & de religionibus solliciti. Utrique etiam eadem adhibuere impetrandi juris argumenta; vetus Dictatoris Cæsaris, recens Divi Augusti decretum. Et quidem quod ad Augusti decretum attinet, ejus videntur meminisse in hoc ipso lapide Stratonicenses. Magni enim faciunt *sacra Jovis & Hecates* (hoc est Deæ Triviæ) *asyla*, tanquam *sacro Senatui probata, juxta decretum Augusti Cæsaris* (si lacunam rectè implevimus) *& æternæ Reipublicæ Romanæ*. Sed ut hæc constare possint, ætas monumento tribuenda est infra annum U. C. 726, ante Christum 25, quo primùm Cæsar Octavius à Senatu Augustus, Græcè Σεβαστός, appellatus est. Habe igitur non levi curâ, sed & summâ simul fidelitate restitutum è duabus lapidis disrupti partibus, sicut
fors

156 MONUMENTUM STRATONICENSE.

fors tulerat projectis, apud Stratoniceam Cariæ olim civitatem,
Eski-bissar hodie vocatam.

Decretum Stratonicense de Jovis & Triviae ceremoniis.

ΕΠΙΣΤΕΦΑΝΗΦΟΡΟΥΠΤΟΛΕ[ΜΑΙΟΥ
[ΔΙΟΝ] ΥΣΙΟΥΓΡΑΜΜ
ΑΤΕΩΣ[ΣΕΒΑΣ]ΤΗΣΒΟΥΛΗΣΕ
ΠΟΝΤΟΣΤΗΝΠΟΛΙΝΑΝΩΘΕΝΤΗΤΩΝΠΡΟΕΣΤΟΤΩΝΑΥΤΗΣΜΕΓΙ
ΣΤΩΝΘΕΩΝ[ΠΡΟΝΟΙΑΧΡΥΣΑΟΡΕΩΣΔΙΟΣΚΑΙΕΚ]ΑΤΗΣΕΚΠΟΔΔΩΝΚΑΙΜ
ΕΓΑΔΩΝΚΑΙΣΥΝΕΧΩΝ
ΚΙΝΔΥΝΩΝΣΕΣΩΘΑΙΩΝΚΑΙΤΑΙΕΡΑΑΣΥΛΑΚΑΙΙΚΕΤΑΙΚΑΙΙΕΡΑΣΥ
ΝΚΑΗΤΟΣΔΟΓΜΑΤΙΞΕ[ΒΑΣΤΟΥΚΑΙΣΑΡΟΣΚΑΙ]ΤΗΣΤΩΝΚΥΡΙΩΝΡΩΜ
ΑΙΩΝΑΙΩΝΙΟΥΑΡΧΗΣ
ΕΠΟΙΗΣΑΝΤΟΠΡΟΦΑΝΕΙΣΕΝΑΡΓΕΙΑΣΚΑΛΩΣΔΕΕΧΗΠΑΣΑΝΣΠΟ
ΥΔΗΝΕΙΣΦΕΡΕΣΘΑΙΕΙΣΤΗΝΠΡΟΣ[ΘΕΟΥΣΕΥΣΕΒ]ΕΙΑΝΚΑΙΜΗΔΕΝ
ΑΚΑΙΡΟΝΠΑΡΑΛΙΠΕΙΝΤΟΥΕΥΣΕΒΕΙΝ
ΚΑΙΙΤΑΝΕΥΕΙΝΑΥΤΟΥΣΚΑΘΙΔΡΥΤΑΙΔΕΑΓΑΛΜΑΤΑΕΝΤΩΣΕΒΑΣ
ΤΩΒΟΥΛΕΥΤΗΡΙΩΤΩΝΠΡΟΕΙΡΗΜΕΝΩ[ΝΘΕΩΝΕΠΙΦΑΝ]ΕΣΤΑΤΑΣΠ
ΑΡΕΧΟΝΤΑΤΗΣΘΕΙΑΣΔΥΝΑ
ΜΕΩΣΑΡΕΤΑΣΔΙΑΣΚΑΙΤΟΣΥΝΠΑΝΠΛΗΘΟΣΘΥΕΙΤΕΚΑΙΕΠΙΘΥΜΙ
ΑΚΑΙΕΥΧΕΤΑΙΚΑΙΕΥΧΑΡΙΣΤΕΙΑ[ΙΕΙΤΟΙΟΙΣ]ΔΕΟΥΤΩΣΕΠΙΦΑΝΕΣ
ΤΑΤΟΙΣΘΕΟΙΣΚΑΚΤΗΣ
ΔΙΥΜΝΩΔΙΑΣΠΡΟΣΟΔΟΥΚΑΙΘΡΗΣΚΕΙΑΣΕΥΣΕΒΟΥΝΑΥΤΟΥΣ[ΔΙΑΤ
ΕΛΕΙ]ΕΔΟΞΕΤΗΒΟΥΛΗΑ[ΙΡΕΙΣΘΑΙ]ΝΥΝΕΚΤΙΝΩΝΕΥΓΕΓΟΝΟΤΩΝΠ
ΑΙΔΑΣΤΡΙΑΚΟΝ
ΤΑΟΥΣΤΙΝΑΣΚΑΘΕΚΑΣΤΗΝΤΗΝΗΜΕΡΑΝΜΕΤΑΤΩΝΔΗΜΟΣΙΩΝ
ΠΑΙΔΟΦΥΛΑΚΩΝ[ΑΝΙΕΝ]ΑΙΟΠΑΔΟΥ[ΝΤΑΣΕΙΣΒ]ΟΥΛΕΤΤΗΡΙΟΝΔΕΥ
ΧΕΙΜΟΝΟΥΝΤΑΣΚΑΙΕΣΤΕ
ΦΑΝΩΜΕΝΟΥΣΘΑΛΛΟΥΕΧΟΝΤΑΣΔΕΜΕΤΑΧΕΙΡΑΣΟΜΟΙΩΣΘΑΛΛ
ΟΥΣΟΙΤΙΝΕΣΣΥΝΠΑΡΟΝ[ΤΟΣΚΑΙ]ΚΙΘΑΡΙΣΤΟΥΚΑΙΚΗΡΥΚΟΣΑΣ
ΟΝΤΑΙΥΜΝΟΝΟΝ
ΑΝΣΥΝΤΑΣΕΩΣΑΝΔΡΟΣΔΙΟΜΗΔΟΥΣΟΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣΕΑΝΔΕΤΙ
ΝΕΣΤΩΝΑΙΡΕΘΕΝ[ΤΩΝΠΑΙΔΩΝΕΝΚΡ]ΙΘΩΣΙΝΕΙΣΤΟΥΣΕΦΗΒΟΥΣΗΟ
ΜΗΔΕΙΣΘΕΩΝ
ΒΟΥΛΗΣΕΙΕΝΤΕΛΕΥΤΗΣΩΣΙΝΜΗΕΝΚΡΙΘΕΝΤΕΣΕΙΣΤΟΥΣΕΦΗΒΟ
ΥΣΑΛΛΟΥΣΑΝΘΑΙΡΕΙΣΘΑΙ[ΤΟΣΟΥΤΟΥΣ]ΕΠΙΤΗΝΑΥΤΗΝΥΜΝΩΔΙ
ΑΝΤΩΝΠΑΙΔΟΥ
ΔΑΚΩΝΚΑΙΤΟΥΠΑΙΔΟΝΟΜΟΥΦΑΝΕΡΟΝΤΟΥΤΟΕΝΓΡΑΦΩΣΠΟΙΟΥ
ΝΤΩΝΥΠΕΡΤΟΥ[ΙΣΗΝΕΙΣΤΟΝΠΑΝΤΑ]ΑΙΩΝΑΤΗΝΑΥΤΗΝΔΙΑΜΕΙΝΑ
ΙΤΗΣΑΝΘΑΙ
ΡΕΣΕΩΣΤΑΣΕΙΝΚΑΙΘΡΗΣΚΕΙΑΝΚΑΙΕΥΣΕΒΕΙΑΝΤΩΝΘΕΩΝΟΥΣΗΣΕ
ΞΟΥΣΙΑΣ[ΑΥΤΟΙΣΟΠΟΤΑ]ΝΤΙΝΕΣΑΥΤΩΝΜΗΩΣΙΝΥΓΙΕΙΣΗΠΕΝΘΕΙ

MONUMENTUM STRATONICENSE. 157

ΟΙΚΕΙΩΚΑΤΕΧΩΝΤΑΙΕΑΝΔΕΤΙΤΟΥΤΩΝΜΗΠΡΑΧΘΗΟΙΜΕΝΑΡΧ
 ΟΝΤΕΣΚΑΙΟΠ[ΑΙΔΟΝΟΜΟΣ]ΕΣΤΩΣΑΝΥΠΕΥΘΥΝΟΙΑΣΕΒΕΙΑΟΙΔΕ
 ΔΗΜΟΣΙΟΠΑΙΔΟΦΥΛΑΚΕΣΔΕΣΜΩ[ΤΗΡΙΩΝΕΧΩΝΤΑΙ]ΕΤΙΔΕΚΑΙΤΟΝΚ
 ΑΘΕΚΑΣ[ΤΟΝΕΝΙΑΥΤΟΝ]ΓΕΙΝΟΜΕΝΟΝΙΕΡΕΑΤΗΣΕΚΑΤΗΣΚΑΤΑΔΕ
 ΓΕΙΝΕΚΤΩΝΕΝΤΩΠΕΡΙΠΟΔΙΩΤΗΣΘΕΟΥΚΑΙΤΩΝΣΥΝΕΓΓΥΣΠΑΙΔΑ
 ΣΚΑΘΕΚΑΣΤΟΝ.....ΚΑΙΑΥΤΟΥΣΑΣΟΝΤΑΣΤΟΝΣΥΝΗΘΗ
 ΜΝΟΝΤΩΘΕΩΚΑΘΩΣΑΝΩΘΕΝΕΓΕΙΝΕΤΟΕΧΟΝΤΑΕΞΟΥΣΙΑΝΚΑΙ
 ΚΑΤΑΤΩΝΠΑΤΕΡ[ΩΝΩΤΡΟΦ]ΩΚΑΤΑΥΤΩΝΤΩΝΠΑΙΔΩΝΕΑΝΟΙ
 ΜΕΝΠΑΤΕΡΕΣΜΗΠΑΡΕΧΩΣΙΝΑΥΤΟΥΣΠΡΟΣΥΜΝΩΔΙΑΝΚΑΙΕΥΣΕ
 ΒΕΙΑΝ[ΟΙΔΕΥ]ΑΙΔΕΣΜΗΠΡΟΣΕΔΡΕΥΩΣΙΝΔΙΚΗΝΕΙΣΑΝΓΕ
 ΛΙΑΣΗΑΛΛΗΣΗΣΑΝΒΟΥΛΗΤΑΠΟΙΟΥΝΤΑΔΙΔΟΝΤΟΣΤΟΥΙΕΡΕΩΣ
 ΚΑΙ[ΤΟΥΠΑΙΔΕΥΤΙ]ΚΟΥΕΥΝΟΥΧΟΥΤΑΟΝΟΜΑΤΑ
 ΤΩ[ΠΑΡΕΔΡΩ]ΕΝΓΡΑΦΩΣΜΙΑΤΗΣΒΟΥΛΗΣΚΑΘΩΣΚΑΙΕΠΙΤΩΝΕΝΤΗ
 ΠΟ[ΛΙΤΙΚΑΣΘΕΝΤΩΝΔΙΗΓ]ΟΡΕΥΤΑΙΕΑΝΔΕΤΙΤΟΥΤΩΝΟΙΕΡΕΥΣ
 ΗΟ[ΕΥΝΟΥΧΟΣ]ΜΗΠΟΙΗΣΗΕΝΟΧΟΥΣΑΥΤΟΥΣΕΙΝΑΙΤΟΙΣΑΥΤΟΙΣΟΙ
 ΣΚΑΙ[ΑΜΑΡΤΑΝΟΝΤΑΣΤΟΥΣΠΑΙ]ΔΑΣΤΟΝΔΕΤΩΝΠΑΙΔΩΝΜΕ
ΤΗΣΥΜΝΩΔΙΑΣΕΝ[ΚΡΙΘΕΝΤΑ]ΕΙΣΤΟΥΣΕΦΗΒΟΥΣ....ΤΗΣ
 ΠΟΛΕΩΣ * * * * *

Ἐπὶ Στεφανηφόρῳ Πτολεμαίῳ
 [Διον]υσίῳ γραμμα-
 τέως [σεβασ]τῆς βελῆς ἐπὶ πόλιν
 ἀνῶθεν ⁽¹⁾ τῇ τῷ πρῶ-
 ἐσῶτων αὐτῆς μεγίστων θεῶν
 [πρηνείᾳ Χρυσαιορέως Διὸς καὶ
 Ἑκάτης, ἐκ πολλῶν καὶ μεγά-
 λων καὶ συνεχῶν κινδύνων σε-
 σωθεῖς, ὧν καὶ τὰ ἱερὰ ἀσύλα, καὶ
 ἰκέται, καὶ ἱερὰ συνήκρηται, δόγ-
 ματι Σεβαστοῦ Καίσαρος, καὶ
 τῶν κυρίων Ῥωμαίων αἰωνίᾳ
 ἀρχῆς, ἐποίησαντο προφανεῖς ἐν-
 αργείας. Καλῶς δὲ ἔχῃ πᾶσαν
 σπουδὴν εἰσφέρειν εἰς τὴν πρὸς
 [Θεὸς εὐσεβεῖ]αν, καὶ μηδένα και-
 ρὸν παραλιπεῖν τῇ εὐσεβείᾳ, καὶ λιλαι-
 νάειν αὐτὰς. Καθιδέσθαι δὲ ἀγάλ-
 ματα ἐν τῷ σεβαστῷ βελυβρίῳ
 τῶν προειρημύων θεῶν, ἵπφα-

*Sub Stephanephoro Ptolemaeo . .
 sententiam dicente . .
 . . . Dionysii F. scribâ venera-
 bilis concilii; hanc ab antiquo
 urbem, maximorum Deorum,
 ejus praesidium, Chrysaoris Jo-
 vis & Hecates providentiâ, ex
 multis magnisque & continuis pe-
 riculis servatam fuisse, quorum
 & sacra asyla & confugientes
 ad ea supplices, quin & sacer
 senatus, decreto Augusti Caesaris
 æternique dominorum Romano-
 rum imperii, præclara fecere in-
 dicia; oportere autem omnem ad-
 hiberi curam de pietate erga De-
 os, neque ullam omititi occasionem
 eos colendi supplicandique; porro
 in augustâ curiâ dedicata esse
 prædictorum Deorum simulacra,
 s f
 νεσάτας*

158 MONUMENTUM STRATONICENSE.

νεσάτας παρέχοντα τῇ θεΐας δυνάμειως ἀρετάς, δι' αἷς καὶ τὸ σύνπαν πληθύνει τε καὶ ἰσχυρύνεται, καὶ εὐχέλαι, καὶ ⁽²⁾ δυχαιεῖαι ἀ[γίαι τοιοῖσ]δε ἔτως ⁽³⁾ ἐπιφανεσάτοισι θεοῖς, καὶ κλήης δι' ὑμνωδίας προσόδου καὶ θρησκευτικῆς δούσεβ' ἑαυτοῖς [διαλέλει]. Ἐδοξε τῇ βασιλῇ ἀ[γείν]αι νυν, ἐκ τινῶν ⁽⁴⁾ ἐν γελονότων, παῖδας τετράκοντα, ἑξήκοντα καὶ ἑκατὼ τινὲς ἡμέραν μὲν τῶν δημοσίων παιδοφυλάκων [ἀνίσ]σαι ὁπασθῆναι εἰς βασιλικὸν λαυχεμονεῖας καὶ ἐσεφανωμένους θάλλειν, ἔχοντας δὲ μὲν χεῖρας ὁμοίως θάλλειν, οἷτινες, συναρῶν[τες] καὶ κίθαρις καὶ κήρυκας, ⁽⁵⁾ ἀσπάζονται ὕμνον, ὃν ἂν συντάξῃ Σώσανδρος Διομήδης ὁ Γραμματεὺς. Ἐὰν δέ τινες τῶν ἀρεθόντων παιδῶν ἐνκερῶσιν εἰς τὰς ἐφήβους, ἢ ὁ μηδεὶς, θεῶν βασιλῆς, ἐνελύθησιν μὴ ἐνκερῶντες εἰς τὰς ἐφήβους, ἀλλὰ ἀνταρῶνται [τοσάτους] ἰσχυρύνειν αὐτῶν ὑμνωδίαν, τῶν παιδοφυλάκων καὶ τῶν παιδονόμων φανερὸν τῷτο ἐν γράφῳ ποιέειν, ὑπὲρ τῶν [ἰσχυρύνειν εἰς τὸν πάντα] αἰῶνα τῶν αὐτῶν διαμῆναι τῇ ἀνταρῶσει τάξιν, καὶ θρησκευτικῇ, καὶ δούσεβαιαν τῶν θεῶν, ἑσθῆς ἐξουσίας [αὐτοῖς ὁπότα]ν τινὲς αὐτῶν

præsentia divinæ potentie manifestissimas virtutes, ob quas universa etiam multitudo, & sacrificat, & thura adolet, & precatur, & gratias agit continuas Diis tam eximie presentibus, atque ea quæ per hymnodiam fit supplicatione & obsecratione eos colendo perseverat: Placuit concilio, deligi nunc ex clarè genitis pueros triginta, eosque singulis diebus unà cum publicis puerorum custodibus junctos comites ad curiam procedere, albis indutos, & olivâ coronatos, ramosque similiter oleaginos manibus gestantes, qui, præsentibus tum citharistâ tum præcone, decantabunt hymnum, qualem Sosander Diomedis F. scriba composuerit. Siqui autem è pueris sic delectis inter ephēbos adsciscantur, eorumve aliqui moriantur, Diis sic volentibus, inter ephēbos non adsciti, alios eorum loco ad eandem hymnodiam deligi, puerorum custodibus & pædonomo rem scripto notam facientibus, ut in omne ævum idem permaneat ordo electionis, & obsecrationis, & cultus Deorum; concessâ tamen iis licentiâ, quoties eorum aliqui aut non bene valeant, aut luctu domestico im-

μή

MONUMENTUM STRATONICENSE. 159

μη ὥσω ὑγιαῖς, ἢ πένθῃ οὐκ αἰὶν
κατέχῃ. Ἐάν δὲ τι τέ-
των μὴ προχθῇ, οἱ μὲν ἀρ-
χόντες καὶ ὁ π[αιδονόμος] ἔσω-
σαν ὑπεύθυνοι ἀτελείᾳ. Οἱ δὲ
δημόσιοι παιδοφύλακες δεσμο-
[τηρίᾳ ἐπέχῃ.] Ἐτι δὲ καὶ τὸν
καθέκασ[τον ἐνιαυτὸν] γεινόμε-
νον ἱερέα τῷ Ἑκάτης καταλέγειν
ἐν τῶν ἐν τῷ ὠκεπολίῳ τῷ θεῷ
καὶ τῶν συνεγγύς παῖδας καθεκά-
σον [ἐνιαυτὸν] καὶ αὐτὸς ἀσπίδας
τὸν συνήθη ὕμνον τῷ θεῷ, κα-
θὼς ἀνωθεν ἐγένετο, ἔχοντα ἐξ-
ουσίαν καὶ καὶ τῶν πατέρ[ων, ὅ
τρέπ]ω καὶ αὐτῶν τῶν παίδων,
ἐάν οἱ μὲν πατέρες μὴ παρέχω-
σιν αὐτὸς πρὸς ὕμνωδιαν καὶ δι-
σέβειαν, [οἱ δὲ] π[αῖδες] μὴ προσε-
δράωσιν, δίκην εἰσανελάς, ἢ
ἀλλης ἥς ἀν βέληται, ποιεῖν, δι-
δόν[τες] τῷ ἱερέως καὶ [τῷ παιδο-
τι] καὶ δυνάμει τὰ ὀνόματα τῶν [πατέ-
δρω] ἐν γράφῃ, μιᾷ τῷ βελῆς, κα-
θὼς καὶ ἐπὶ τῶν ἐν τῇ πόλει δικα-
στέων διηγ[όρεται]. Ἐάν δὲ τι τέ-
των ὁ ἱερεὺς ἢ ὁ [εὐνοχός] μὴ
ποιήσῃ ἐνόχως αὐτὸς εἶναι τοῖς
αὐτοῖς οἷς καὶ [ἀμαξιάνους] τὰς
παῖδας. Τὸν δὲ τῶν παίδων
με τῷ ὕμνωδιαν ἐν-
[κρετέλλει] εἰς τὰς ἐφέβους . . .
τῷ πόλεως * * * * *

pediantur. Horum autem siquid
omittatur, Archontes, & pue-
rorum rector impietatis rei aguntor:
Puerorum verò publici custodes in
vincula conjiciuntor. Porro pla-
cet, ut qui quotannis fuerit Heca-
tes sacerdos quosdam, ex iis qui in
sacro Deæ circuitu & in vicinia
degunt, pueros quotannis
conscribat, qui & ipsi consuetum
Deæ hymnum concinent, prout ab
antiquo factum est: idemque ha-
beat in puerorum parentes, equè
ac in ipsos pueros, auctoritatem;
si parentes quidem ad hymnodiam
& supplicationem liberos non sub-
mittant, & si pueri non se assi-
duos sistant; litem intendentem,
seu delatione, seu alia qua volue-
rit via; exhibente adfessori nomi-
na in scriptis, & sacerdote, & qui
pueros instituit eunuchis, die con-
cilii primâ, sicut de iis quæ ad
civitatis jurisdictionem attinent,
prescriptum est. Sin horum a-
liquid prætermiserit sacerdos, aut
eunuchus, poenis iisdem fore ob-
noxios, quibus & ipsi delinquen-
tes pueri. Puerum verò, post
celebratam ritè hymnodiam, ad-
lectum inter ephebos * * * * *

* * * * *

His

160 MONUMENTUM STRATONICENSE.

His tam imperfectè desinentibus libet & illa altera connectere non minus imperfectè incipientia. Suadent enim tot cognatæ res, & verba, ut unius & ejusdem Psephismatis divisæ partes esse videantur, ad sacra Jovis & Triviæ pertinentes. Neque obstat Serapium hic inferius memoratum; quia eundem fuisse Jovem & Serapidem, tum nummi probant Ζεύς Σάραπις inscripti, tum alia apud nos Stratoniceæ urbis inscriptio, ΔΙΙ ΣΕΡΑΠΕΙ, i. e. Jovi Serapidi sacra. Immò idem fuisse Stratonicensium Serapium & Curiam, βαλυντήριον dictam, ex infra positis facilè elicitur.

* * * * *

ΕΙΚΟΝΑ ... ΙΝΗΝΕΧΟΥΣΑΝΤΟ.. ΟΜΑ... Ε
ΑΥΤΟΥ ΚΑΙ ΤΟΝ ΜΕΝ ΠΑΙΔΟΝ ΟΜΟΝΑΝΑΓΡΑΨΑΙ
ΤΟ ΨΗΦΙΣΜΑ ΕΝ ΤΩ ΠΡΟΝΑΩ ΤΟΥ ΣΕΡΑΠΙΟΥ
ΠΑΙΔΙΚΗ ΤΟΝ ΔΕ ΙΕΡΕΑ ΤΗΣ ΘΕΟΥ ΑΝΑΣΤΗΣΑΙ...
ΛΙΘΟΙΝΗΝ ΕΧΟΥΣΑΝΑΓΕΓΡΑΜΜΕΝΑ ΤΑ ΔΙΑΦ....
ΤΑ ΤΟΥ ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ ΕΝ ΤΩ ΙΕΡΩ ΤΗΣ ΘΕΟΥ ΑΝΑ
ΓΡΑΦΗΝΑΙ ΔΕ ΤΟ ΨΗΦΙΣΜΑ ΕΝ ΤΗ... ΕΔΡΑ ΤΟΥ ΒΟΥΛΕΤ
ΤΗΡΙΟΥ ΕΝ ΔΕΞΙΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΑΙΩΝΙΟΝ ΔΙΑΜΟΝΗΝ ΤΗΣ
ΕΥΣΕΒΕΙΑΣ ΤΩΝ ΘΕΩΝ ΤΟ ΔΕ ΑΝΑΛΩ... ΤΗΣ ΕΠΙΓΡΑ
ΦΗΣ ΕΞ ΟΔΙΑΣ ΘΗΝΑΙ ΥΠΟ ΤΩΝ ΕΠΙΣΤΑΤΩΝ ΤΟΥ ΒΟΥΛΕΤ
ΤΗΡΙΟΥ.

<p>* * * Εικόνα λιθίνω ἔχουσαν τὸ ὄνομα τὸ ἱερῶ. Καὶ τὸν μὲν παιδονόμον ἀναγράφαι τὸ ψήφισμα ἐν τῷ προναῶ ἔς Σεραπίου παιδικῇ. Τὸν δὲ ἱερέα τὴν Θεῶν ἀναστῆσαι τὴν λιθίνω, ἔχουσαν ἀναγεγραμμένα τὰ ⁽⁶⁾ διαφέροντα τῷ ψήφισματι ἐν τῷ ἱερῷ τῷ Θεῶ. Ἀναγραφῆναι δὲ τὸ ψήφισμα ἐν τῇ προέδρᾳ τῷ βαλυντήριῳ ἐν δεξιᾷ, πρὸς τὴν αἰώνιον διαμονὴν τῶν εὐσεβείας τῶν Θεῶν. Τὸ δὲ ἀνάλωμα τὸ ἐπιγραφῆς ἐξοδιαθῆναι ὑπὸ τῶν ἐπιστᾶν τῷ βαλυντήριῳ.</p>	<p>... curate ponendam imaginem lapideam, ipsius nomine inscriptam. Et rectorem puorum literatè conscribere Psephisma in vestibulo Serapii. Deae autem sacerdotem lapideam ponere, inscripta habentem quæ potiora sunt Psephismatis in Deae ipsius templo. Conscribendum autem Psephisma in primo curiæ subsellio, à dextris, ad æternam cultus Deorum permanentiam. Sumptum autem ad inscriptionem præbendum esse à Curiae Epistatis.</p>
---	--

Ad

AD MON. APHROD. ET STRAT. NOTAE. 161

Ad Monumentum Aphrodisiense Notæ.

(1) * * * γράμματα τοῦ Β' καὶ . . . τριῶν ἀνδρῶν, κ. τ. λ. i. e. *Cof. designatus iter. Et tert. Triumvir*, &c. Suaviter hic ridere liceat extritum ex nostræ inscriptionis capite male faustum Antonii nomen; nec non & tertium illum, quem quidem Romæ non gessit, consulatum: planè ut in magistratuum non unâ apud Gruterum serie, pag. ccxcv. ccxcviii. Id enim & Romæ & in provinciis factum, non casu, non injuriâ temporis, sed jussu Senatûs, & acerbo in Antonium odio, postquam vir insanus, interfector Ciceronis, & emancipatus Cleopatrar, patriæ suæ hostis & judicatus & profligatus fuerat. At quæ reliqua sunt faciliè explentur ex edicto & epistolis quas Ephesi ante quadriennium dederat, quasque Josephus *Antiq. lib. 14.* servavit sic incipientes, Μάρκετ' Ἀντώνιου αὐτοκράτωρ, edictum verò, Μάρκετ' Ἀντώνιου αὐτοκράτωρ τριῶν ἀνδρῶν καλασάντων περὶ τῶν δημοσίων πραγμάτων, εἶπεν. Eadem Latinè passim, sed & pleniora, leguntur in Antonii nummis; quorum unum ejus Epistolæ præfiximus: ut ibi scilicet, præter titulos Antonii, & jugatam ei Cleopatram, spectetur Διόνυσος ὁ μελίχιος καὶ χαλιδότης, i. e. *Bacchus mitis, Et lætitiæ dator*, insistentis cistæ Asiaticæ, qualem se per Asiam & appellari & coluit egregius M. ANTONIVS. IMP. COS. DESIG. ITER. ET. TERT. IIVIR. R. P. C. Tum scilicet, cùm, ut inquit Dio, lib. 48. τὰς τε πόλεις ἡγευρολόγη, καὶ τὰς δυναστείας ἐπὶ πρῶτον, i. e. *emunxit argento civitates, Et dominatus vendidit.*

(2) Τριῶν ἀνδρῶν ΤΗΔ . . . i. e. *Triumvir secundò*. nam imperfectum hocce ΤΗΔ . . . ab initio fuit ΤΗ ΔΕΥΤ. aut ΤΗ ΔΕΥΤΕΡΑΙΑ, hoc est, τῇ δευτέρᾳ, seu *secundâ vice*; extritis tamen literis posterioribus, ad delendam, cum Antonii nomine, secundi ejus Triumviratûs memoriam. Signatur igitur tempus scriptæ hujus Epistolæ post initum secundum Triumviratum, circiter U. C. 717, ante Christum 34. At, quæ unâ cum epistolâ mittebantur, τὸ ἴδιον Triumvirorum ἐπικεῖμα ad confirmandum Caii Cæsaris decretum, & δόγμα Senatus quo illud etiam ἐπικεῖμα confirmatum est, annorum erant 713 & 714, rogatu civitatum ex publicis nunc tabulis descripta.

(3) Ἀντιπεφωνημένα, i. e. *transcripta, aut verbatim transumpta*. Ecce habemus novi commatis vocabulum, sed & Josepho occasione planè parili usurpatum: ψηφίσματα καὶ γεγράμματα . . . ἀντιπεφωνημένα, *Antiq. l. 14. c. 10. §. 26. Hudson.* ἀντιφωνεῖν verò significat τὸ ἀντίφωνον, hoc est ἴσον, Latinè exemplar dictum, ex scripto aliquo autographo verbatim transumi. Atque hinc est quòd in Liturgiis nostris Ecclesiasticis petitiones sacræ iisdem mox verbis repetitæ *Antiphona* nominentur.

(4) ὁ ἡμᾶς βέλομαι ἐν τοῖς δημοσίοις . . . γεγράμμεσιν ἐντάξει. Non aliter ac in datis ad Tyrios ab eodem ipso Antonio, διάταγμα ἐμὸν . . . περὶ τῶν βέλομαι ἡμᾶς φροντίσαι, τὴν αὐτὴν εἰς τὰς δημοσίας ἐντάξῃ δέλτες, Josephi *Ant. lib. 14. c. 12. §. 5.* Priùs in Philippicâ V. Cicero, *regna, civitates, immunitates, in æs, acceptâ pecuniâ, jubebat incidi. Hac se ex commentariis Cæsaris agere dicebat.*

(5) Γεγράμματα Καίσαρος, i. e. *literæ Cæsaris*, de beneficiis Aphrodisiensium populo concessis; quasque ipsi postea Aphrodisienses Romam, teste Tacito, attulère; manente etiamnum hocce titulo literarum, quamvis ipsæ literæ perierint. Has verò nunc mittit Aphrodisiensibus, unus qui id potuit, Antonius. Nam (quod questus est paulò ante Cicero *Philip. I. 7. 10.*) eo uno auctore commentarioli, chirographa, & libelli Cæsaris sunt probati: Eo uno dispensante, immunitates datæ, & vectigalia sublata à mortuo jam C. Cæsare: idque contra auctoritatem Senatûs, qui censuerat, *ne qua tabula post idus Martias ullius decreti Cæsaris, aut beneficii figeretur.* Notabile etiam, quod in æde Telluris interrogatus à Senatu Antonius num inter acta C. Cæsaris *immunitates* aliquæ datæ? nullæ, respondebat: manifesto, ut propria ipsius Epistola nunc indicat, mendacio. Vide, præter *Philippicam primam, Dionis lib. 46. in ipso fine, Et Plutarchum in Antonio.*

162 AD MON. APHROD. ED STRAT. NOTÆ.

(6) * * * Ἰππῶι λόγους ἐποίησαντο. Ἀρέσκον τῇ συγκλήτῳ περὶ ὧν ὁ Γαῖος Καῖσαρ ὑπὲρ Πλα^τωνίων καὶ Ἀφροδισιέων ἐκένει. αὐτὰς δὲ τὰ, κ. τ. λ. i. e. * * * Coss. dixerunt: *Placere Senatui quantum ad ea quæ de Plarasensibus & Aphrodisiensibus Caius Cæsar censuit*, &c. Conspicuum erat huiusmodi procœmium quo promptius cætera Senatûs consulti intelligerentur. Cum verò res unice spectet ad eorum quæ Caius Cæsar dederat, & Triumphum comprobarent confirmationem, poteram magis audaculè supplēvisse, ^{Lucius} Μάρκιος, Γαῖος Σαβίνος, Ἰππῶι λόγους ἐποίησαντο, i. e. *Lucius Marcius, Caius Sabinus, Coss. dixerunt*, &c. Iis enim consulis, anno U. C. 714, acta hæc fuisse luculentè ex Dionis historiâ constat. lib. 48. p. m. 253. ταῦτα μὲν ἐν ποσὶ δὲ ἔτεσι ἡμέτεροι, i. e. *Hæc*, inquit, *duobus istis annis evenēre*. Annos verò intelligit primi Triumphatûs priores duos, hoc est, U. C. 712. & 713. τῶν δὲ ἑπικλημάτων, ἐν ᾧ Λακίος τε Μάρκιος καὶ Γαῖος Σαβίνος ὑπατάσσαν, τότε τῶν τελευτῶν ἀνδρῶν περὶ χθονίᾳ, ἀφ' ἧς ἐς τὴν ὀλιγαρχίαν ἐσηλθον, κύριος δὲ τῆς βασιλείας ἔλαβε, i. e. *Anno autem insequentis quo Coss. fuere Lucius Marcius, Caius Sabinus, aut Triumphatorum, ex quâ ad Oligarchiam res perducta est, auctoritatem à Senatu accēperunt*. Hæc igitur de Senatûs consulti tempore è Dione. Formam quod attinet Procœmii, eam ex non dissimili mutuamur Senatûs consulto, jubente ratam esse sententiam ejusdem Cæsaris, apud *Jos. Antiq. lib. 14. cap. 10. §. 10.* Πόπλιος Δαλαβέλλας, Μάρκος Ἀπλωνίος, ὑπατοί, λόγους ἐποίησαντο. Περὶ ὧν δόγματι συγκλήτῃ Γαῖος Καῖσαρ ὑπὲρ Ἰουδαίων ἐκένει. . . περὶ τούτων ἀρέσκον ἡμῖν βέλαια ἡμεῖς, κ. τ. λ.

(7) τῶν ἰδίων ἑπικλημάτων, i. e. *propria Triumphatorum comprobatione*. Ecce illud ἑπικέλευμα, ^{Antonium} cuius exemplar Antonium rogârunt Aphrodisiensēs, Aphrodisiensibus verò miserat Antonius.

(8) Ὡς δὲ καὶ ἡ θεοσιδαίμωνία [τὸ Ἐφε]σίως ἐστὶν ἐν Ἐφέσῳ, i. e. *quo jure, quæve religione Deæ Ephesiæ templum est in Ephesō*. Deæ dico Ephesiæ, quia præcessit θεῶς. Vetat enim lacunæ spatium nimis arctum ne legatur id quod mallet, Ἀφρίμιδος Ἐφεσίας. Cum verò eadem hic Veneri Aphrodisiensi, ac Dianæ Ephesiæ, jura sint concessa; repetenda ea ex Strabonē: quo auctore, Alexander Dianæ Ephesiæ templum stadii unius circuitu sacrum & inviolatum esse voluit. Huic aliquantum addidit Mithridates. Ast Antonius noster, tanto Ephesi honore post pugnam Philippicam exceptus, & urbis partem aliquam Asyli jure honestavit. Aucti sic Ephesi, unâ cum Dianâ suâ Polymammia, tricipitinam illam Lepidi, Antonii & Octavii majestatem in ipsorum nummis signavere: qualem unum è Vaillantii numism. Gr. huc accersimus; ad illustrandam inscriptionem nostram, qua non tantum tres Triumphiri, sed & data Ephesiis jura memōrantur. *vid. Strab. lib. 14. Appian de bell. civ. lib. 5.*

(9) πόρος ἄσυλος ἔστω, i. e. *facere in circuitu locus jure Asyli esto*. En igitur, rem habemus, de quâ quæstio habita à Senatu est, & responsum redditum ab Aphrodisiensibus, juxta Taciti Annales, sub Tiberio.

Ad Monumentum Stratonicense Notæ.

(10) Τῇ τῶν προεσόντων αὐτῇ μεγίστῃ θεῶν προνοίᾳ Χρυσαιορέως Διὸς καὶ Ἑκάτης, *maximorum Deorum Chrysaoris Jovis & Hecates, urbis praesidium, providentiâ*. Dii Stratoniceæ Praesides Juppiter & Hecate ex Tacito aliisque notis, ex Strabone verò Chrysaoris Jovis apud Stratonicensēs appellatio. Ἔστι δ' ἐν τῇ χώρᾳ στεφάνουμένων δύο ἱερεῖς, ἐν μὲν Λαγίνοις τὸ τῆς Ἑκάτης ἐπιφανέστατον . . . ἐν δὲ τῇ πόλει τὸ τῆς Χρυσαιορέως Διὸς, κ. τ. λ. lib. 14. i. e. *Sunt autem in agro Stratonicensium templa duo, Hecates unum insignissimum in Laginis, alteram prope urbem Jovis Chrysaoris*. Hoc igitur Stratonicensis Jovis cognomento, ut notiorē longē & celebratiore, lacunam nos implevimus: Quanquam in duabus, quas datur sumus, Stratoniceæ urbis inscriptionibus, occurrant Διὸς Ῥεμβανόδου, & Διὸς Σερέπιδος, diversa ejusdem numinis cognomina. Quorum quidem Ῥεμβανόδος poeticum quid & Deæ Triviae cognatum sapere videtur. Non verò abnuerim, siquis Σερέπιδος malit, legatque προνοία Σερέπιδος Διὸς καὶ Ἑκάτης. At at quodcumque fuerit, à Christianis, ἀπὸ Θεοδοσιανοῦ, Ethnica Deorum nomina non ferentibus, deletum arbitror.

Εὐχα-

AD MON. STRATONICENSE NOTAE. 163

(²) Ἐυχαιεῖς Θεοῖς, i. e. *Diis gratias agit.* Notandum igitur in religione Ethnica vocabulum, quod videri poterat Christianæ ferè proprium, Pari modo occurrit apud Polybium διχαεῖς πρὸς Θεοῖς, in marmore Adulitano διχαεῖς [πρὸς] Θεοῖς Δεῖ. pag. 81.

(³) Ἐπιφανέστατοι Θεοῖς, i. e. *Diis præsentissimis*, non, uti vox primâ facie postulaverit, insignissimis, illustrissimis. Bene enim homines ἐπιφανεῖς insignes dicantur & illustres, Dii propriùs & latiniùs *præsentes*: Unde Virgilianum,

Nec tam præsentes alihi cognoscere diuos.

Igitur ut Antiochus V. Syris suis Θεὸς Ἐπιφανής, ita Romanis Cæsar Augustus Deus *præsens* habebatur. Ubi ne quis dubitet de locutionis istius verâ causâ & origine, utramque *ἐπιφανής* intentionem complexus est Ovidius, jurato sic Augusti numine,

Per te præsensem conspicuumque Deum.

Hæc non parum faciunt ad intelligendam illam Christi, veri & magni Dei, *ἐπιφανέναν*, quâ ejus παρουσία seu adventum D. Paulus non semel indigitavit: maximè ad Titum scribens, ii. 13. *ἐπιφάνειαν τῆ δόξης τῆ μεγάλης Θεῶς ἡμεῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.*

(⁴) Ἐκ τινῶν δὲ γεγονότων παίδας τελευτάων, i. e. *triginta pueros clarè genitos, claris ortos parentibus.* Non aliter atque in ludis Romanis secularibus, de quibus Zosimus lib. 2. Ἐν τῷ καλατίῳ Ἀπόλλωνος ἱερῷ τέρας ἔνευ παῖδες ἐπιφανεῖς μὲν παρθένων ποσάτων, οἱ πάντες ἀμφοδάλεις, ὅπερ ἐστὶν ἀμφοτέρως τὰς γονεῖς ἔχοντες ΠΕΡΙΟΝΤΑΣ, ὕμνος ᾄδουσι τῇ τε Ἑλληνῶν καὶ Ῥωμαίων φωνῇ καὶ παιάσας, δι' ὧν αἱ ὑπὸ Ῥωμαίους σκώζοντα πόλεις, i. e. *in Apollinis æde Palatinâ ter novem illustres pueri cum totidem virginibus omnes utrinque florentes, hoc est, qui ambos parentes habent eminentiores, Græcâ Latinâque linguâ hymnos canunt & Pæanas, per quos subditæ Romanis urbes sospitantur.* In quibus notabis, amice Lector, γονεῖς ἔχοντες ἀμφοτέρως id ipsum esse quod in lapide nostro παῖδες εὖ γεγονότες, & in Horatiano carmine Od. iv. 6. *puerique claris patribus orti.* At Leunclavius Zosimi interpres, & post eum Ludovicus Desprez, commentator in seculare carmen Horatii, malè illud ἀμφοτέρως accepère pro *superstitibus*; unde & vera vocis intentio, & instituti lex ipsâ violata est. Vide, supra pag. 148, notam ad Σώματα τὰ ἀμφοτέρως, & pag. 127. citatum ex Eustathio τὸ ξίμα ἀμφοτέρως.

(⁵) Ἀκούει ὕμνον ὃν ἂν συνάξῃ Σώσανδρος, i. e. *decantabunt hymnum qualem composuerit Sôsander, scriba civitatis.* Ita etiam & lege Secularium, ut inquit Zosimus, ὕμνος ᾄδεται νεωστὶ πεποιημένος, i. e. *concinitur hymnus recens compositus.* Ergo ab Augusto Cæsare, quo tempore Seculares ederet, id operis Horatio demandatum occasionem dedit Hymno, sive *Carmini Seculari*, tum recens condito; quod quidem Ethnicam Διῶνείαν non malè dixeris, sive supplicationem communem, qualis in hoc psephismate præcipitur, pro salute & incolumitate Populi Romani. Unde honorem sibi præsumens, Poeta auguratus est, matronam aliquam Romanam aliquando sic fors dicturam;

— Ego Diis amicam
Reddidij carmen, docilis modorum
Vatis Horatii.

Od. iv. 6.

(⁶) Ἀναγέλλαι . . . τὰ διαφέροντα τῷ ψηφισματός, i. e. *psephismatis quæ potiora sunt conscribere.* Hæc nimirum i. e. magis principalem ejus partem, non verò integrum psephisma, conscribi in templo Hecates jussere Stratonicensēs; brevitati credo, & loci commodo studentes. Et alias equidem brevata fuisse hunc in modum psephismata, exemplo est singularis antiquus lapis, qui inter cimelia Honoratissimi Oxoniæ Comitum loci dignitatem meruit, summo herois eruditissimi erga vigilias nostras & bonas omnes literas favore, hos in usus nunc concessus. Facit dictionis puritas, & prævia senatûs ante plebiscitum factum consultatio, ut Atheniensium esse statuam; qui Træzeni, Argolicæ civitati, cum de libertate sua periclitaretur, auxilia submiserant. Defunctio periculo gratè rem recolunt Træzenii, missò ad Athenienses psephismate, & Zenodoto auxiliorum duce non mediocriter laudato. At Zenodotum civem suum novâ lau-

de

164 AD MON. STRATONICENSE NOTAE.

de cumulant Athenienses, juxta proprium ipsorum in hoc lapide senatus consultum, & repetitam è Træzeniorum psephismate partem ejus principalem. Porro secutum est istiusmodi senatus consulto par omnino plebiscitum, ideoque in eodem lapide brevium. Sed excidit aliquid ab initio, ex conjectura non difficili redintegrandum.

* * * * *

- (1) Ξ ΗΝΟΔΟΤΟΝΒΑΤΚΙΔΕΩΣΕΠΕΙΔΗΤΡΟ Ξ ΗΝΙΟΙΓΕ
ΓΡΑΦΑΣΙΝΕΝΤΩΙΥΗΦΙΣΜΑΤΙΤΩΠΡΟΣΤΗΝΠΟ
ΛΙΝΟΤΙΑΝΗΡΑΓΑΘΟΣΕΓΕΓΟΝΕΠΕΡΙΤΟΝΔΗΜΟΝ
ΤΟΝΤΡΟ Ξ ΗΝΙΩΝΚΑΙΚΑΤΑΚΑΙΡΟΝΑΦΙΚΟΜΕΝΟΣ
ΕΒΟΗΘΗΣΕΚΑΙΣΤΗΝΗΓΩΝΙΣΑΤΟΑΤΤΟΙΣΕΙΣΤΗΝ
(2) ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΝΤΗΣΠΟΛΕΩΣΚΑΙΕΞΑΓΩΓΗΝ
ΤΗΣΦΡΟΥΤΡΑΣΑΞΙΩΣΤΗΤΕΠΑΤΡΙΔΟΣΚΑΙΤΗΣ
ΟΙΚΕΙΟΤΗΤΟΣΚΑΙΕΤΝΟΙΑΣΤΗΣΤΠΑΡΧΟΤΗΣΗΣ
ΤΗΠΟΛΕΙΠΡΟΣΤΡΟ Ξ ΗΝΙΟΥΣΚΑΛΕΣΑΙΔΕΑΥ[ΤΟΝ
ΚΑΙΕΙΣΠΡΥΤΑΝΕΙΟΝΕΠΙΔΕΙΠΝΟΝ
ΕΔΟΞΕΤΩΙΔΗΜΩΙΑΤΡΟΚΛΗΣΠΤΘΙΩΝΟΣΕΙ[ΠΕ
ΤΑΜΕΝΑΔΔΑΚΑΘΟΤΗΗΒΟΥΤΔΗΕΥΗΦΙΣΑΤΟΤΟΔΕ
(3) ΥΗΦΙΣΜΑΤΟΠΕΡΙΤΡΟ Ξ ΗΝΙΩΝΟΠΡΟΕΒΟΥΤΑΥ[ΣΑΤΟ
ΗΒΟΥΤΔΗΑΝΑΓΡΑΥΑΙΕΝΣΤΗΑΗΙΔΙΘΙΝΗΚΑΙΣ[ΤΗ
ΣΑΙΕΝΤΩΠΕΡΩΙΤΟΤΑΠΟΛΛΩΝΟΣΕΠΙΜΕΛΗ[ΣΑΣΘΑΙ
(4) ΔΕΤΗΣΑΝΑΓΡΑΦΗΣΤΟΥΣΕΞΕΤΑΣΤΑΣΤ[ΟΔΕ
ΑΝΑ]ΔΩΜΑΕΙΣΤΗΝΣΤΗΑΗΝΔΟΥΝΑΙΤ[ΟΝΤΗΣ
ΠΟΛΕΩΣΤΑΜΙΑΝ]

[Ἐδοξε τῇ Βουλῇ ἐπαινεῖσαι μὲν]
Ζηνοδότῳ Βαυκιδεῶς, ἐπειδὴ Τροιζηνίοι γε-
γεφφασιν ἐν τῷ ψηφισμῷ τῷ πρὸς τὴν πό-
λιν, ὅτι ἀνὴρ ἀγαθὸς γέγονε πρὸς τὸν δῆμον
τὸν Τροιζηνίων, καὶ καὶ καὶ καὶ ἀφικόμενος
ἐβοήθησε καὶ σωτηριάζων αὐτοῖς, εἰς τὴν
ἐλευθερίαν τὴν πόλεως, καὶ ἐξαγωγήν
τῶν φρουρῶν, ἀξίως τὴν τιμὴν παρέδωκε, καὶ τῆς
οἰκονομίας, καὶ ἀνείκελως τῆς ἀναρχίας
τῇ πόλει πρὸς Τροιζηνίους· καλεῖσαι δὲ αὐτὸν
καὶ εἰς πρυτανεῖον ὅπῃ δέπνουν.

Ἐδοξε τῷ Δῆμῳ. Ἰατροκλῆς Πυθίωνος εἰς [πε.
Τὰ μὲν ἄλλα καθότι ἡ βουλὴ ἐψηφίσασα. Τὸ δὲ
ψηφισμαὶ τὸ περὶ Τροιζηνίων, ὃ προεβυλάσασα
ἡ βουλὴ, ἀναγεφφῆσαι ἐν τῇ λιθίνῃ, καὶ σ[τή-
σαι ἐν τῷ ἱερῷ τῷ Ἀπολλωνίου, ὅπως ἐπιδείξαι
δὲ τὴν ἀναγεφφῆς τὰς ἐξέλασας, τ[ὸ δὲ
ἀνά]λωμα εἰς τὴν στήλῃ δῆναι τ[ὸν τῆς
πόλεως ταμίαν]

Placuit Senatui laudare quidem
Zenodotum BaucidisF. quoniam Træzenii scri-
pserunt in psephismate ad civitatem dato, quidd
vir bonus fuerit erga Træzeniorum civitatem,
quodque in tempore adveniens lato iis auxilio
opitulatus fuerit, ad liberandam civitatem,
et educendum præsidium, pro patriæ suæ bo-
nore, proque necessitudine et benevolentia
quæ civitati cum Træzeniis intercessit: Quin-
etiam invitare ipsum in Prytaneum ad pran-
dium.

Placuit Populo: Iatrocles Pythionis F. sen-
tentiam dixit. Cætera quidem prout Senatus
decrevit. Psephisma verò de Træzeniis, quod
Senatus prævio consulto dedit, in stelâ lapideâ
conscribere; et reponere in templo Apollinis;
scriptionis verò curam habere urbis inquisito-
res; sumptumque in stelam faciendum præbe-
re ærarii præfectum.

(1) ΤΡΟΙ Ξ ΗΝΙΟΙ. Scriptura singularis pro ΤΡΟΙ Ξ ΗΝΙΟΙ, dum in τῷ Ξ antiqua perpendicularis linea præstat τῷ ἰστέν vicem. Sic etiam in æsè lapide est translatus inter Monumenta vetustatis Kempiana, ab eruditissimo R. Ainsworth descripta & illustrata, Londini, 1720. pag. 43. Zenodotum nostrum patriâ fuisse Atheniensem tenore lapidis evincitur. Ne quem hic fortè fubeat Zenodoti Træzenii nomen, quem Historiæ scriptorem laudat Dionysius Halicarn. lib. 2. cap. 48.

(2) Ἐλευθερίαν. Σæpe à Medis, sæpe à Lacedæmoniiis periclitati sunt de libertate Træzenii. Toties verò servati Ἠλίῳ Ἐλευθερίῳ θυμῷ, i. e. Solis Liberatoris aram dedicârunt. Pausan. Corinth. cap. 31.

(3) Προεβυλάσασα. Harpocratiōν προεβύλασμα, τὸ ὑπὸ τῇ βουλῇ ψηφισθῆναι, πρὶν εἰς τὸν δῆμον ἀναγεφφῆσαι i. e. à Senatu antea consultum quàm ad populum de se referatur. Auctore contra Æschinem Demosthenic.

(4) Ἐξέλασας: ita antiquitus à quibusdam vocabantur qui aliter Ἐκδοτοί, Λογισαί, Συναγρογοί, i. e. magistratus aliorum magistratuum rationibus examinandis præfecti. Vide Arist. Polit. lib. 6. cap. 8. Ex his verò omnibus colligenda est non parva historici hujus marmoris & ætas & utilitas.

Ecce

Monumentum Ancyranum.

ECCE, Lector, fidem liberavimus dato monumento Stratonicensi, quanquam non quale promisimus, Latino. Cum enim Latinum istud (*pretia rerum venalium* exhibens) ævi sequioris fuerit; mutato consilio, Græcam ejusdem urbis huc accersimus inscriptionem, cæteris quæ præcessere antiquitatibus & materia, & ætate, longè magis congruentem. Properamus igitur ad destinatam præsentì operi coronidem, celeberrimum marmor Ancyranum: in quo scripta Historia Augustæa parte quidem aliquâ secuta est, at parte aliâ, eâque longè majore, antecessit æram, ad quam collimavimus, Christianam.

Anno U. C. 766, ætatis suæ 76, administratæ verò reipublicæ 57, mortuus est Augustus Cæsar, pacificator orbis, & Romani imperii nascenti jam Christo stator. Defuncti testamentum apud se depositum Virgines Vestales unâ cum tribus æquè signatis voluminibus protulerunt. “ De tribus istis voluminibus (inquit Suetonius) uno mandata de funere suo complexus est: altero, indicem rerum à se gestarum, quem vellet incidi in aheneis tabulis, quæ ante Mausoleum statuerentur: tertio, breviarium totius Imperii, quantum militum sub signis ubique esset, quantumque pecuniæ in ærario & fisco, & vectigaliorum residuis”. In ære igitur incisus est, sicut jusserat Augustus, rerum suarum index; præsumptâ quidem spe perennitatis, at certiore longè exitii periculo. Quæ enim secuta est barbaries, magis conflandi æris quàm legendæ historiæ studiosa, dum in ignobiliores usus metallum diffigit, quantum in se erat, acta Cæsaris abolevit. Actumque penitus fuisset de elegantissimo vitæ Augustææ breviario, ni devota ejus majestati numinique Ancyrana civitas desumptum inde exemplar marmoreis sex tabulis inscripserat. Hoc habuit in Galatiâ perfugium qui in Româ suâ stare & perennare non potuit Augusti honos. Sed & hîc quoque bipedum nequissimi, ob tantuli lucellum æris quo quadrati lapides figuntur, fœda multa vulnera monumento, quædam etiam & insanabilia intulerunt. Adeò mirè decepta est antiquitas, dum quodcunque olim optaverit cæteris longius perennaturum, æri id; potius quàm marmori, confisit. Etenim præ

U u

lapi-

166 MONUMENTUM ANCYRANUM.

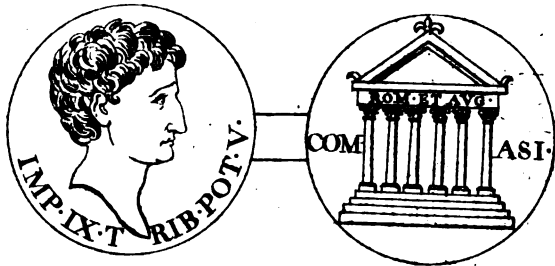
lapideis paucissimæ hodiè supersunt ahenæ inscriptæ tabulæ. neque credibile est tot ex ære nummos effugere potuisse humanam avaritiam, si non in gremio Terræ matris per barbara ista sæcula latuissent, & sub his nostris politioribus argentum pretio superâssent.

Sed ordienda est historia monumenti; repetendumque quâ olim occasione transiit ex Europâ in Asianam continentem, quâque iterum fortunâ ex Asianâ in Europæam rediit. Hunc in finem obsequar imperiis Josephi Justi Scaligeri, literarum suo tempore tyranni; qui in secuturis omnibus Ancyranæ lapidis editionibus hæc præviè ponenda censuit. Verba sunt ipsius Augusti in edicto pro Judæis per Asiam dispersis, apud Josephum, Antiq. lib. XVI. 6. Τότε ψήφισμα τὸ δοθέν μοι ὑπ' αὐτῶν, ὑπὲρ τῆς ἐμῆς εὐσεβείας ἣν ἔχω πρὸς πάντας ἀνθρώπους, καὶ ὑπὲρ Γαίῃ Μαρκίῳ Κενσωρίνῳ, καὶ τῷ τὸ διάταγμα κελεύω ἀνατεθῆναι ἐν ἐπισημοτάτῳ τόπῳ γενηθέντι μοι, ὑπὸ τῷ Κοινῷ τῆς Ἀσίας ἐν Ἀγκύρῃ (malè editur vulgò Ἀργυρῇ inquit Scaliger.) Ἐὰν δέ τις παρὰ τὴν τι τῶν προειρημένων, δώσει δίκην ἢ μετρίαν. Ἐσηλογραφῆθη ἐν τῷ Καίσαρος ναῷ. i. e. *Datum mihi à Judæis decretum de meâ quam erga humanum genus habeo pietate, deque Caio Marcio Censorino, unâque etiam præsens hoc edictum reponi jubeo in dicato mihi loco insigniissimo à Communi Asiæ; ἐν Ἀργυρῇ (ut habent vetera exemplaria; ἐν Ἀργυρῇ, hoc est in argenteâ aut argentatâ tabulâ, ut voluit Samuel Petitus; ἐν Ἀγκύρῃ autem, hoc est in Ancyrà, ut statuit magnus Josephus Scaliger.) Prædictorum verò si quis quid fuerit transgressus, pœnas dabit non mediocres. Columnæ inscriptum fuit in templo Cæsaris.*

Hæc tum primùm Scaliger cùm ederet Emendationem Temporum; & Scaligero, cum hoc ipsum monumentum ederet, non sine plausu quodam, assentiens Casaubonus. Hinc factum est, ut clariss. editores Hudsonus & Havercampius etiam in Josephi textum emendationem illam Scaligeranam, quanquam non sine notâ dubii, receperint. At nullâ mihi auctoritate persuadebitur, figi potuisse longè in Galatiâ edictum ad Asianos Judæos spectans, qui tum ad eò frequentes Pergami, Smyrnæ, Ephesi, aliisque Proconsularis Asiæ civitatibus agitabant. Neque credam unquam dedicatum Cæsari Augusto ab Asiæ Communi templum alibi quàm intra Commune Asiæ quærendum. Ergo decipiat, si quem poterit decipere, fortuita vocum ΑΡΓΥΡΗ & ΑΓΚΥΡΗ similitudo. Quod si sollicitanda fuerit vox ΑΡΓΥΡΗ, neque placuerit ἐν Ἀργυρῇ, cum Samuele Petito, interpre-

MONUMENTUM ANCYRANUM. 167

terpretari, verisimilior longè ratio suadebit, non jam ἐν ΑΓΚΥΡῃ, sed ἐν ΠΕΡΓΑΜῷ esse corrigendum. Pergami enim, neque alibi quàm Pergami, intra Commune Asiæ statutum est Augusto jam viventi templum. Unde Tiberius ad Senatum, *Divus Augustus, inquit, sibi atque urbi Romæ templum apud Pergamum sibi non prohibuit.* Tac. An. 4. c. 37. Templum ipsum, eo titulo sacra-

tum, in Latino Augusti nummo hîc inserto cernitur. Secutusque est ΠΕΡΓΑΜΗΝΩΝ nummus, inscriptus ab anticâ parte ΣΕΒΑΣΤΩ ΚΑΙΣΑΡΙ ΒΟΥΛΑΙΩ, à posticâ Μ. ΦΟΥΡΙΟΣ Ο ΙΕΡΕΥΣ ΚΑΙ ΑΣΙΑΡΧΗΣ, i. e. *Augusto Cæsari consiliorum præsidî M. Furius sacerdos & Asiarcha.* Cùm ergo in edicto pro Judæis Asianis, ad calcem sic legatur, *Columnæ inscriptum fuit in templo Cæsaris,* longè videtur manifestius templum Augusti Pergamenum, quàm Ancyranum per ista verba subindicari. Neque deligi fortasse poterat ad conservandas hæce Judæorum immunitates, insignior aliquis aptiorve, quàm templum Pergamenum, locus; quia Pergameni cum Hyrcano Judæo pontifice recentem amicitiam jam nuper ini-verant, vetustissimamque quandam cum Hebræâ gente, ab Abrahami usque temporibus, sunt testati. *Jos. Antiq. l. 14.*

Hæc necessariò præfati integrum nunc relinquimus Lectori, an rectâ migrare velit in Scaligeri sententiam, an cum ratione ab eâdem penitus discedere. Cæterùm vera, ut opinor, translati in Ancyranum templum monumenti occasio hæc ferè fuit. Anno U. C. 728. mortuus est Galatiæ rex Amyntas, scriba olim Deiotari, aut ante decennium in ejus defuncti regnum ab Antonio suffectus. Tum verò Cæsar, qui alias multas nationes regibus eas possidentibus concesserat, Galatiam tamen negavit Amyntæ filiis; redactamque in provinciam, cum tribus ejus populis, Trocmis, Tolistoboiis, Tectosagis, misso à se M. Lollio pro prætore administrandam tradidit. Ex illo, quæ antea Tectosagorum seu urbs, seu

168 MONUMENTUM ANCYRANUM.

seu castellum fuerat, in totius Galatiæ metropolim est erecta ; & Augusta Tectosagorum Ancyra, ab instauratore Cæsare Augusto nominata est. Talem se tulit in inscriptione, ex schedis D. de Tournesfort & D. Faure in R. D. Montfauconii Palæographiam relatâ, pag. 162. Μητρόπολις τῆς Γαλατίας Σεβαστῇ Τεκτοσάγων Ἀγκύρα. Surgit interea novum urbis ornamentum, quod alii hodie Prytaneum conciliis epulisque publicis destinatum, alii templum Augusti fuisse autumant. Sed more antiquo utriusque proculdubio usum Ancyranis præstitit---*Hoc illis curia templum*---ut de Laurentibus Virgilius cecinit,---*Hæc sacris sedes epulis*---Consecrati Augusto, non jam ab Asiæ, sed ab suo Galatiæ populo, postquam, stultissimâ per Romanum orbem adulatione, Deus haberi cœperat, certa credo, quamvis imperfecta memoria extat, hunc ad modum, ut videtur, refarcienda.

ΓΑΛΑΤΩΝ Ο ΔΗΜΟΣ [IE
ΠΑΣΑΜΕΝΟΣ [ΚΑΙΣΑΡΙ
ΣΕΒΑΣΤΩΙ [ΑΝΕΣΤΗΣΕΝ

*Galatarum Populus sa-
cerdotio functus Casari
Augusto statuit.*

Hanc è schedis Tournesfortianis templi consecrationem discimus. Porro vocatum fuisse Sebastæum, locumque ei primitus extruendo dedicatum fuisse in suburbio, à Pylæmene regis Amyntæ filio, schedæ docent Fabrianæ ; quas dum ære numerato emit, emptasque indignis modis corrumpit, suas reverà fecit Paulus Lucasius. Extant hodiè in Suburbio Ancyrano, Sebastæi ipsius parietibus inscriptæ, & unâ cum prioribus correctæ sic leguntur. *Vide sis Lucasii Itiner. secund. Tom. 1. p. 308, & Montfauconii Palæograph. p. 154.*

ΕΠΙ Μ. ΛΟΛΛΙΟΥ ΠΥ-
ΛΑΙΜΕΝΗΣ ΒΑΣΙΛΕΥΣΑΜΤΝ
ΤΟΥΤΤΙΟΣ ΔΗΜΟΘΟΙΝΙΑΝ
ΔΙΣΕΔΩΚΕΝ ΘΕΑΣΔΕΤΡΙΣ
ΕΔΩΚΕΝ ΑΓΩΝΑΓΓΙΜΝΙΚΟΝ
ΑΡΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΚΕΛΗΤΩΝ
ΔΩΚΕΝ ΟΜΟΙΩΣ ΔΕ ΤΑ ΤΡΟΜΑ-
ΧΙΑΝ ΚΑΙ ΚΥΝΗΓΙΟΝ ΚΑΙ ΠΡΟΣ
ΠΟΛΙΝ ΤΟ ΠΡΟΣ ΑΝΙΕΡΩΣΕΝ ΟΠΣ
ΣΕΒΑΣΤΕΙΟΝ ΕΣΤΙΝ ΚΑΙ Η ΠΑΝΗΓΥ-
ΡΙΣ ΓΕΙΝΕΤΑΙ ΚΑΙ ΟΙ ΠΟΔΟΔΡΟΜΟΣ
ΑΛΒΙΟΡΙΞΑΤΕΙ ΠΟΡΙΓΟΣ ΔΗΜΟΘΟ-
ΙΝΙΑΝ ΕΔΩΚΕΝ ΑΝΔΡΙΑΝ ΤΑΣ ΑΝΕ-
ΘΗΚΕΝ ΚΑΙ ΣΑΡΟΣ ΚΑΙ ΙΟΥΔΙΑΣ
ΣΕΒΑΣΤΗΣ

Ἐπὶ Μ. Λολλίῳ Πυ-
λαίμωνος βασιλέως Ἀμύν-
τιος τοῦ Δημοθονίου
δίδωκεν, θεᾶς δὲ τρι-
ᾶς ἀγῶνα γυμνικὸν
ἀρμάτων καὶ κελήτων
δίδωκεν, ὁμοίως δὲ ταυρομα-
χίαν καὶ κυνήγιον, καὶ πρὸς
πόλιν τόπῳ ἀνιέρωσεν ὅπῃ
σεβαστεῖον ἐστίν, καὶ ἡ πανήγυ-
ρις γαίνεται καὶ οἱ ποδὸδρομος.
Ἀλβιόρεξ Ἀτεπόριδος δημοθ-
ονίαν ἐδωκεν, ἀνδρείαν δὲ ἀνέ-
θηκεν Καίσαρος καὶ Ἰουλίας
σεβαστῆς.

*Sub M. Lollio Pylæmenes re-
gis Amyntæ filius populo
epulum dedit, spectacula ter
dedit, certamen gymnicum
curribus & equis desulto-
riis dedit, similiter Tauro-
machiam & Cynegium; &
juxta urbem loca consecra-
vit, ubi Sebastæum est, &
Panegyris cum equorum
cursu celebratur. Albio-
rix F. Ateporigis populo
epulum dedit, statuas a di-
cavit Casaris & Julæ Au-
gustæ.*

Sequuntur

MONUMENTUM ANCYRANUM. 169

Sequuntur alia his similia principum virorum munera, quæ ver-
tentibus annis, & recurrente panegyri, sive dedicationis Sebastêi
die festo, & data & inscripta fuisse crederem. Ea habet, Lector,
apud Lucasium in Itinerario, & Montfauconium in Palæographiâ.
At mecum interim recollige, Commune Galatarum propriam sibi
vindicâsse hujus templi neocoriam; utque sub Asiarchâ factum est
à Communi Asiæ, ita Galatas sub Pontifice suo Galatarchâ sacra
Augusti administrâsse: quem itidem *Sebastophantem*, hoc est, Au-
gustalem Flaminem appellabant. Ita fert inscriptio, quam, post
Dousanas chartas & Cossonianas, perfectiorem longè reportavit
Tournefortius, insertam nunc Palæographiæ Montfauconii pag.
161. Τ.ΦΛ. Γαϊανὸν κ. τ. λ. Ἀρχιερέα τῆ Κοινῆ τῶν Γαλατῶν, Γαλατάρχην,
Σεβαστοφάντην, καὶ κτιστὴν τῆς μητροπόλεως Ἀγκύρας Φύλη, κ. τ. λ. i. e.
Titum Flavium Caianum tribus sua honoravit, *Pontificem Commu-*
nis Galatarum, Augustalem Flaminem, conditorem metropolis An-
cyræ.

Hoc templum his religionibus instructum non immeritò sibi ho-
norem arrogavit renovandi, conservandi, & posteritati sanctius
tradendi nobilissimi indicis Augustæi. Ergo dextrâ lævâque, tri-
plici hinc illinc serie (curante proculdubio Proprætore & ab ahe-
neis Romæ pilis in provinciam secum deferente) ante ⁽¹⁾ pulcher-
rimum qualis hîc conspicitur introitum, in marmoreos vestibuli

(1) *pulcherrimum qualis hîc conspicitur in-*
troitum; de quo Tournefortius in Itine-
rarii Orientalis Epistola xxi. à Mon-
seigneur le Comte de Pontchartrain. Vous
jugerez, Monseigneur, de la beauté de cet édi-
fice par le dessin que vous m'avez ordonné
d'en faire graver. Il étoit tout de marbre
blanc à gros quartiers: & les encoigneures du
Vestibule, qui subsiste encore, sont alternative-
ment d'une seule pièce à angle, rentrant en
manière d'équerre, dont les côtes ont trois ou
quatre pieds de long. Les pierres d'ailleurs
sont attachées ensemble par des crampons de
cuivre, comme il paroît par les trous où ils
étoient encaffez. Les maîtresses murailles
ont encore 30 ou 35 pieds de haut. Pour la
façade, elle est entièrement détruite. Il ne
reste plus que la porte par où l'on entroit du
Vestibule dans la maison. Cette porte qui

est quarrée, a 24 pieds de haut sur 9 pieds
2 pouces de largeur. Et ses montans qui sont
chacun d'une seule pièce, sont épais de 2 pieds,
3 pouces. C'est à côté de cette porte qui est
toute chargée d'ornemens, que l'on grava . . .
la vie d'Auguste en beau Latin, & en beaux
caractères. L'inscription est à trois colonnes
à droite & à gauche: mais outre les lettres
effacées tout est plein de grands trous, semblables
à ceux qu'auroient pu faire des boulets de canon.
Et ces trous, que les paysans ont fait pour arra-
cher les crampons, ont emporté la moitié des ca-
ractères. Les paremens de pierres sont des
quarrez barlongs fort propres, & d'un pouce
de saillie. Sans compter le Vestibule, cet
édifice est dans œuvre de 52 pieds de long, sur
36 pieds & demi de large. Il y reste trois
fenêtres grillées, de marbre à grands carreaux
semblables à ceux de nos fenêtres.

X x

pari-

170 MONUMENTUM ANCYRANUM.

parietes est incisus. Latuit tamen orbem eruditum, usque dum, anno 1554, ⁽²⁾ Antonius Wrantzius Dalmata, vir consultissimus, episcopus Agriensis, & Latinarum decus elegantiarum Augerius Gislénus Busbequius, à Ferdinando Romanorum rege ad portam Othomanicam legati, primum omnium exemplar in Europam retulère: sed, magno literarum infortunio, per homines suos descriptum. Serò demum anno 1689, alterum repertum est ⁽³⁾ apo-

⁽²⁾ *Antonius Wrantzius &c.* Historiam rei ipso à Busbequio accipe, in legationis Turcicæ epist. prima, dat. Viennæ Austriæ Kal. Septemb. M DL IV. *Constantinopolim veni ad diem xx. Januarii ibique collegas reperi, quos dixi, Antonium Wrantzium, & Franciscum Zay.* — “Ancyram venimus, mansione à Constantinopoli xix” — “Hic pulcerrimam vidimus inscriptionem; & tabularum illarum, quibus indicem rerum à se gestarum complexus est Augustus, exemplum. Id quatenus legi potuit, per nostros homines transcribendum curavimus. Extat incisum ædificii, quod olim fortasse prætorium fuerat, diruti & tecto carentis marmoreis parietibus; ita ut dimidia pars intrantibus ad dextram, dimidia ad sinistram occurrat. Suprema capita ferè integra sunt, media lacunis laborare incipiunt. Infima verò clavarum & securium ictibus ita lacerata, ut legi non possint. Quod sanè rei literariæ non mediocre

damnum est à doctis meritò deplorandum.

Unum igitur idemque erat Apographum, quod Verantianum à quibusdam dictum, ab aliis verò Busbequianum, editum est ab Andrea Schotto in scholiis ad Aurelium Victorem, & à Grutero cum Clusii de eo epistolâ. pag. cc xxxiii. Accessere postea notulæ à Lipsio, & largior à Casaubono commentarius: solenne jamdudum ad Suetonii editiones additamentum.

⁽³⁾ *Apographum inter postumas Danielis Cossonii chartas.* De quo libellus extat, ab auctore mihi dono datus, editus Lugduni Batavorum anno 1693, inscriptusque *Memoria Cossoniana*; hoc est Danielis Cossonii vita breviter descripta; cui annexa est nova editio Monumenti Ancyran; prior Aug. Busbequii emendatior & auctior; cum notis Jacobi Gronovii. Sequitur Monumentum Ancyranum ad fidem utriusque exemplaris restitutum: à Samuele Pitisco, ad Suetonii sui calcem iteratum.

graphum

MONUMENTUM ANCYRANUM. 171

graphum priore longè auctius & emendatius, inter postumas Danielis Cossonii, Hollandici mercatoris, chartas. Qui vir eximiâ probitate, & eruditione non vulgari celebratus, dum in villâ Hadgilarenfi prope Smyrnam incomitatus fortè spatiaretur, per furiales duos ab Algerio sicarios miserè confossus periit.

Quantum autem Busbequianam superavit Cossoniana charta, à Tournefortianâ tantum ipsa superatur. Nam qui Orientem peragravit, jussu & peculio regis Ludovici XIV, eruditissimus vir *Jos. Pitton de Tournefort*, aditâ an. 1701. Ancyra, optimum omnium exemplar è parietinis ipse tabulis descripsit. Et exitu ejusdem anni, ⁽⁴⁾ Smyrnam ab Ancyra petens, cum illic me offenderet jam tum hujusmodi deliciis nimio plus gaudentem, humanissimè mihi dono dedit exceptam manu propriâ inscriptionem; cum editis aliquando conferendam, typisque, si res ita ferret, evulgandam. Idem acriter hortatus est cl. Jac. Gronovius, chartæ Cossonianæ editor, cùm in patriam per Lugdunum Batavorum redux, anno 1703, ad eum salutatum viseram. Etenim monumenti à se exculti insigne adeo auctarium non illætus vidit, ultroque mecum alia multa Cossoniana, quæ non sunt hujus loci, communicavit. Memor itaque promissæ Heroibus duobus operæ, jam tandem quicquid reliquum fuit, ineunte præsentī seculo, universæ inscriptionis Ancyranæ, ad sacra Historicorum defero: Atque ita quidem, ut versiculi versiculis, lacunæ lacunis, mutilata verba mutilatis, ut sanctè mihi affirmavit Tournefortius, accuratissimè respondeant. Quod nisi fieret, vix ullæ tentari poterant, citra turpissimæ hallucinationis periculum, aut emendationes, aut supplementa. Neque insuper habui schedas, quæ olim pulcherrimæ erant, *Fabrianas*; quanquam in Itinerario isto *Lucasiano* interpolatione ferè perpetua vitiatas. Sciant enim antiquitatum studiosi Dominum . . . *la Fabre* (seu *Faure* ut loquuntur Provinciales) eruditulum mercatorem Gallum, Ancyra aliquot annos commoratum, nitidius solito exemplar opportunis sibi horis descripsisse; amicisque suis, Smyrnæ postea degentem, humaniter ejus copiam fecisse. At ⁽⁵⁾ Pau-

⁽⁴⁾ *Smyrnam ab Ancyra petens cùm illic me offenderet, &c.* Cujus & ipse meminit Tournefortius, Epistola xxii. ubi de Smyrnâ agit, edit. Lugd. Tom. 3. pag. 377.

⁽⁵⁾ *Paulus Lucasius, empto à defuncti viduâ exemplari isto Ancyrano, &c.* Probè hoc

novit, & illustrissimo Cos. Sherardo, sciscitanti de exemplari Fabriano, sæpius à se viso & tractato, sic retulit vir bonus & eruditus, Rev. P. Jerothæus, Collegii Capucinorum fratrum Smyrnæ tum præpositus, anno nempe, 1706.

172 MONUMENTUM ANCYRANUM.

lus Lucasius, emptis à defuncti viduâ chartis Græcis & Latinis, interque eas exemplari isto Ancyrano, orbi quidem illud, in patriam suam reversus, sed inerudito venditavit. Nemo enim paulo doctior aut prudentior chartæ adeo interpolatæ, suspectæ & pro nulla habitæ aut mentem advertere aut fidem adhibere sustinuerit. Inerant tamen non pauca, quæ penitiùs excussa, exactiùs trutinata, & cum Tournefortianis sedulò collata, egregio in his nunc edendis usui fuerunt. Sensum intra lacunas breviores verosimiliter continuatum dedi: sicubi prompta occurrerent & præsentia à Criticâ, à Grammaticâ, atque ab ipsis insuper historiis subsidia. Ita tamen ut optaverim Lectorem suo in his iudicio, suoque ingenio niti.

RERV.M.GESTARVM.DIVI.AVGVSTI.QVIBVS.ORBEM.TERRARVM.IMPERIO . POPVLI . ROM .
SVBIECIT.ET.IMPENSARUM.QVAS.IN.REMPVBLICAM.POPVLVMQVE.ROMANVM.FECIT.
INCISARVM.IN . DVABVS . AHENEIS . PILIS . QVAB. SVNT.ROMAE.POSITAE.EXEMPLAR.
SVBIECTVM .

Tabula prima intrantibus à lævâ.

ANNOS . VNDEVIGINTI . NATVS . EXERCITVM . PRIVATO . CONSILIO . ET . PRIVATA . IMPENSA
COMPARAVI . PER . QVEM . REMPVBLICAM . *obstinatione* . FACTIONIS . OPPRESSAM
IN . LIBERTATEM . VINDICAVI . *Sena* TVS . DECRETIS . HONORIFICIS . *ornatus* . IN . *eum*
ORDINEM . SVM . *adlectus a* CONSVLIBVS . *inter consulares ut sententiam dice*
5 REM . LOCVMQUE . *et* IMPERIVM . MIHI . DEDIT . RESPVBLICA . *vti* . PRAETORI . SIMVL . CVM
CONSVLIBVS . *Irtio et Pansa* . Huic AVTEM . EODEM . ANNO . ME . *suffectum*
CONSVLEM . *cum edidisset* . ET . TRIVMVIRVM . REIPVBLICAE . CONSTITVENDAE
QVI . PARENTEM . *conivratu* occidissent IN . EXILIVM . EXPVLI . IVDICIIS . LEGI-
TIMIS . VLTVS . POSTEA . BELLVM . INFERENTIS . REIPVBLICAE
10
ARMA . TERRA . MARIQVE *signa*QVE . TOTO . ORBE . TERRARVM . *circumtulit*
VICTORQVE . OMNIBVS . *supplicibus* . CIVIBVS . PEPERCI . *et in exilio sponte sua de-*
GENTES . QVIBVS . TVTO . *liceret* . SERVARI . QVAM . EXCIDERE . MALUI
MILLIA . CIVIVM . ROMANORVM *adacta* SACRAMENTO . MEO . FVERVNT . CIRCITER . *quingen-*
15 TA . EX . QVIBVS . DEDVXI *in colonias* . AVT . REMISI . IN . MVNICIPIA . SVA . STIPENDIIS *solu-*
TIS . MILLIA . ALIQVANTO . *plus quam* . TRECENTA . ET . IIS . OMNIBVS . AGROS . *adsignavi*
AVT PECVNIAM . *propriam ex* . ME . DEDI 7 LONGAS NAVES . CEPI . SESCENTAS . *praeter ali-*
AS . SIQVAE . MINORIS *quam* *triremes* . FVERVNT 7
BIS . OVANS . TRIVMPHAVI *tris egi* CURVLIS . TRIVMPHOS . ET . APPELLATUS SUM *viciens et*
20 SEMEL . IMPERATOR . *cumque pluris* . TRIVMPHOS . MIHI . SENATUS *decrevisset* IIS TAMEN
agendis supersedi . *et tantummodo laurus* . DEPOSVI . IN . CAPITOLIO . *Delmatis et Illur-*
IIS QVOQVE . BELLO . NVNC . *perdomitis* . OB . RES . AUT DUCTU MEO AUT PER LEGA-
TOS . AVSPICIIS . MEIS . TERRA . MARIQVE . PROSPERE . GESTAS . *Quae sitamque bello re-*
QVIEM . DECREVIT . SENATVS . SVPPPLICANDVM . ESSE . DIs . IMMORTALIBVS
25 QVO . *ex* SENATVS . CONSVLTO . SVPPPLICATVM . EST . IN . DEORVM
. VO VM . REC AVT . R
. AM . TER . DECIENS
. AE . POTES
. ME . IA
. Cætera huic Tabulæ inscripta cuncta penitus evanuerunt.

MONUMENTUM ANCYRANUM. 173

Tabula secunda à lævâ.

PATRITIORVM . NVMERVM . AVXI . CONSVL . QVINTVM . IVSSV . POPVLI . ET . SENATVS . SENA
TVM . TER . LEGI . ET . IN . CONSVLATV . SEXTO . CENSVM . POPVLI . CONLEGA . M . AGRIPPA . EGI
LVSTRVM . POST . ANNV . ALTERVM . ET . QVADRAGENSIMVM . FECI . QVO . LVSTRO . CIVI
VM . ROMANORVM . CENSA . SVNT . CAPITA . QVADRAGIENS . CENTVM . MILLIA . ET
SEXAGINTA . TRIA . MILLIA . *Alterum* . CONSVLARI . CVM . IMPERIO . LVSTRVM 5
cenfumque SOLVS . FECI . CENSORINO *et* ASINIO . COS . QVO . LVSTRO . CENSA . SVNT
CIVIVM . ROMANORVM . *capita* QVADRAGIENS . CENTVM . MILLIA . ET . DVCEN
TA . TRIGINTA . TRIA . *millia* . *Tertium* . CONSVLARI . CVM . IMPERIO . LVSTRVM
CONLEGA . TIB . CAESARE *feci* SEX . POMPEIO . ET . SEX . APPVLEIO . COS .
QVO . LVSTRO . *etiam censa sunt* ROMANORVM . CAPITVM . QVADRAGIENS . IO
CENTVM . *millia* *triginta* . ET . SEPTEM . MILLIA .
LEGIBVS . NOVIS *latis* EXEMPLA . MAIORVM . EXOLESCENTIA . *revocavi* , *et fugientia*
IAM . EX . NOSTRO *conspetu* AVITARVM . RERV . EXEMPLA . IMITANDA . *proposui* 7
. ATVS . ET . SACERDOTES
. V . TIS EFEC 15
. QVATTVOR . AMPLISSIMA . COLLEGIA
. MPEIAM . ET . MVNICIPI . . . M . VNI
. APVD . OMNIA . PVLVINARIA . PRO . VALETVDINE
. VSV . EST . IN . SALIARE . CARMEN . ET . SACROSAN
. VO . . . EREA . . . TRIBVNICIA . POTESTAS . MIHI 20
. MVS ITER . M . IN
populo SACERDOTIVM . DEFERENTE . MIHI . QVOD . PATER . MEVS . *prcuravit*
fufcepi id SACERDOTIVM . ALIQVOD . POST . ANNOS EO . MORTVO *qui post patrem*
meum illud *procvra*VERAT . CVNCTA . EX . ITALIA
. *valetvdine* . QVANTA . ROMAE . NVNQVAM 25
. P . Sulpicio . C . VALGIO . CONSVLIBVS
. aedis . HONORIS . ET . VIRTVTIS . AD . *memoriam*
. *senatvs* . CONSACRAVIT . IN . QVA . PON
. ANNIVERSARIVM . SACRIFICIVM . FACERE
. R . . . T . . . IN . VRBEM . EX 30
. AVIT
. PARS
. ET . PRIN A . MIHI
. ONOS RAE
res in Hispania . *Galliaque* *provinciis* . PROSPERE 35
. NEP . QV ARAM
. *pro* REDITV . MEO . *consacrari ut* AD . EAM
. MAGISTRATVS . ET . SAC .
. IVM . . C . . P .
. CVSSVM . ESS
. *per* . TOTVM . *imperium* POPVLI . ROMANI . *parta est terra* 40
marique pax . CVMQVE *a condita urbe* . Ianum Quirinum BIS . OMNINO . CLAVSV
fuisse PRODATVR . EVM . *Senatus* PER . ME . PRINCIPEM . *ter* CLAVDENDVM . ESSE . *fussit* 7
Inter filios meos . QVOS . SINISTRA *fors* MIHI . ERIPVIT . EORVM . CAIVM . ET . LVCIVM . CAESAR
ES 45

Tabula tertia à lævâ.

HONORIS . MEI . CAUSA . SENATVS . POPVLVSQVE . ROMANVS . ANNV . QVINTVM . ET . DECI
MVM . AGENTIS . CONSVLES . DESIGNAVIT . VT . EVM . MAGISTRATVM . INIRENT . POST . QVIN
QVENNIVM . ET . EX . EO . DIE . QVO . DEDVCTI . SVNT . IN . FORVM . VT . INTERESSENT . CONSILIS
PVBLICIS . DECREVIT . SENATVS . EQVITES . AVTEM . ROMANI . VNIVERSI . PRINCIPEM
IVVENTVTIS . VTRVMQVE *eorum* . PARMIS *et* . HASTIS . ARGENTEIS . DONATVM . AP 5
PELLAVERVNT 7
FLEBEI . ROMANAE . VIRITIM . SS . TRECENOS . NVMERAVI . EX . TESTAMENTO . PATRIS
MEI . ET . NOMINE . MEO . QVADRINGENOS . EX . BELLORVM . MANIBVS . CONSVL
QVINTVM . DEDI . ITERVM . AVTEM . IN . CONSVLATV . DECIMO . EX . PATRIMONIO
Yy
MEO .

174 MONUMENTUM ANCYRANUM.

- 10 MEO . IIS . QVADRINGENOS . CONGIARI . VIRITIM . PERNUMERAVI . ET . CONSVL
VNDECIMVM . DVODECIM . FRUMENTATIONES . FRUMENTO . PRIVATIM . COEMPTO
EMENSVS . SVM . ET . TRIBVNITIA . POTESTATE . DVODECIMVM . QVADRINGENOS
NVMMOS . TERTIVM . VIRITIM . DEDI . QVAE . MEA . CONGIARIA . PERVERNERVNT
ad sestertivm . MILLIA . NVNQVAM . MINVS . QVINQVAGINTA . ET . DVCENTA7
15 TRIBVNITIAE . POTESTATIS . DVODEVICINSIMVM . CONSVL . XII . TRECENTIS . ET . VIGINTI
MILLIBVS . PLEBEI . VRBANAЕ . SEXAGENOS . DENARIOS . VIRITIM . DEDI
ET . CVOIVIS . MILITVM . MEORVM . CONSVL . QVINTVM . EX . MANIBIIS . VIRITIM
MILLIA . NVMMVM . SINGVLA . DEDI . ACCEPERVNT . ID . TRIUMPHALE . CONGIARIVM
IN . *coloniis* . HOMINVM . CIRCITER . CENTVM . ET . VIGINTI . MILLIA7 CONSVL . TER
20 TIVM . DECIMVM . SEXAGENOS . DENARIOS . PLEBEI . QVAE . TVM . FRUMENTVM . PVBLICVM
ACCEPERVNT . DEDI . EA . MILLIA . HOMINVM . PAVLO . PLVRA . QVAM . DVCENTA . FVERVNT
PECVNIAM . *pro* . AGRIS . QVOS . IN . CONSVLATV . MEO . QVARTO . ET . POSTEA . CONSVLIBVS
M. Crasso et CN . LENTVLO . AVGVRE . ADSIGNAVI . MILITIBVS . SOLVI . MVNICIPIS7EA
SESTERTIVM . CIRCITER . SEXSIENS . MILLIENS . FVIT . QVAM . *ex* COLLATIONIBVS . *pro*
25 PRAEDIIS NVMERAVI . ET . CIRCITER . BIS . MILLIENS . ET . SESCENTIENS . QVOD . PRO . AGRIS
PROVINCIALIBVS . SOLVI7 ID . PRIMVS . ET . SOLVS . OMNIVM . QVI . DEDVXERVNT
COLONIAS . MILITVM . IN . ITALIA . AVT . IN . PROVINCIIS . AD . MEMORIAM . AETATIS
MEAE . FECI . ET . POSTEA . *Ti.* NERONI . ET . CN . PISONI . CONSVLIBVS . ITEM QVE . C . ANTISTIO
ET . D . LAELIO . COS . ET . C . CALVISIO . ET . L . PASIENO . CONSVLIBVS . ET . *Lentulo et* MESSALINO
30 CONSVLIBVS . ET . L . CANINIO . ET . Q . FABRICIO . CONSVLIBVS . *veteranis quos* . EME
RITEIS . STIPENDIS . IN . SVA . MVNICIPIA *reduxi* PRAEMIA *aere* NUMERATO
PERSOLVI . QVAM . IN . REM . SESTERTIVM MILL
IMPENDI7
QVATER . PECVNIA . MEA . IVVI . AERARIVM . ITA . VT . SESTERTIVM . MILLIENS . ET
35 QVINQVIENS . AD . EOS . QVI . PRAERANT . AERARIO . DETVLERIM . ET . M . *Aemilio*
ET . L . ARVNTIO . COS . IN . AERARIVM . MILITARE . QVOD . EX . CONSILIO
CONSTITVTVM . EST . EX . *quo* PRAEMIA . DARENTVR . MILITIBVS . QVI . *viginti*
stipendia EMERVISSENT . HS . MILLIENS . ET . SEPTINGENTIENS *Tib. Caesaris*
nomine et MEO . DETVLI
40 . . . *quo* . CN . ET . P . LENTVLVS . *consvles* . FVERVNT . CVM . D . . CERENT . . .
. CENTVM . MILLIBVS . HOMINVM IBVS O . FRV

Tabula prima à dextrâ.

- CVRIAM . ET . CONTINENS . EI . CHALCIDICVM . TEMPLVMQVE . APOLLINIS . IN
PALATIO . CVM . PORTICIBVS . AEDEM . DIVI . IVLI . LVPERCAL . PORTICVM . AD . CIR
CVM . FLAMINIVM . QVAM . SVM . APPELLARI . PASSVS EX . NOMINE . EIVS . QVI . PRI
OREM . EODEM . IN . SOLO . FECERAT . OCTAVIAM . PVLVINAR . AD . CIRCVM . MAXIMVM
5 AEDES . IN . CAPITOLIO . IOVIS . FERETRI . ET . IOVIS . TONANTIS . AEDEM . QVIRINI
AEDES . MINERVAE . ET . IVNONIS . REGINAE . ET . IOVIS . LIBERTATIS . IN . AVENTINO
AEDEM . LARVM . IN . SVMMA . SACRA . VIA . AEDEM . DEVM . PENATIVM . IN . VELIA
AEDEM . IVVENTATIS . AEDEM . MATRIS . MAGNAE . IN . PALATIO . FECI7
CAPITOLIVM . ET . POMPEIVM . THEATRVM . VTRVMQVE . OPVS . IMPENSA . GRANDI . REFECI
10 SINE . VLLA . INSCRIPTIONE . NOMINIS . MEI7 RIVOS . AQVARVM . COMPLVRIBVS . LOCIS
VETVSTATE . LABENTES . REFECI . ET . AQVAM . QVAE . MARCIA . APPELLATVR . DVPLICAVI
PONTE . NOVO . IN . RIVVM . EIVS . IMMISSO7 FORVM . IVLIVM . ET . BASILICAM
QVAE . FVIT . INTER . AEDEM . CASTORIS . ET . AEDEM . SATVRNI . COEPTA . PROFLIGATA
QVE . OPERA . A PATRE . MEO . PERFECI . ET . EANDEM . BASILICAM . CONSVMP TAM . IN
15 CENDIO . AMPLIATO . EIVS . SOLO . SVB . TITVLO . NOMINIS . FILIORVM . *meorum* INCO
HAVI . ET . SI . VIVVS . NON . PERFECISSEM . PERFICI . AB . HEREDIBVS . *meis iussi*
DVO . ET . OCTOGINTA . TEMPLA . DEVM . IN . VRBE . CONSVL
. REFECI . NVLLO . PRAETERMISSO . QVOD . *eo tempore*
. MV . . . M . . . IRVMINEA . A BI
20 PRAETER IVME . LINV . . . LVM
PRIVATO . SOLO . *dedicato* MARTIS . VLTORIS . TEMPLVM . FORVMQVE . AVGVSTVM . ET
THEATRVM . AD . AEDEM . APOLLINIS . IN . SOLO . MAGNA . EX . PARTE . AD . *id*
EMPTO . FECI . QVOD . SVB . NOMINE . M . MARCELLI . GENERI . NITESCIT7 DONA *ex*
MANIBIIS . IN . CAPITOLIO . ET . IN . AEDRE . DIVI . IVLI . ET . IN . AEDRE . APOLLINIS . ET . IN . AE
DE

MONUMENTUM ANCYRANUM. 175

DE . VESTAE . ET . IN TEMPLO . MARTIS . VLTORIS . CONSACRAVI . QVAE . MIHI . CONSTI 25
 TERVNT . HS . CIRCITER . MILLIENS7 AVRI . CORONARI . PONDO . TRIGINTA . ET . QVIN
 QVE . MILLIA . MVNICIPIIS . ET . COLONIS . ITALIAE . CONFERENTIBVS . AD . TRIVMPHOS
 MEOS . QVINTVM . CONSVL . REMISI . ET . POSTEA . QVOTIENSCVMQVE . IMPERATOR . AP
 PELLATVS . SVM . AVRVM . CORONARIVM . NON . ACCEPI . DECERNENTIBVS . MVNICIPIIS
 ET . CONFERENTIBVS *quae tunc* ADQVE . ANTEA . DECREVERANT7 30
 MNVS . GLADIATORIVM . DEDI . MEO . NOMINE . ET . QVINQVIENS . FILIORVM . MEO
 RVN . AVT . NEPOTVM . NOMINE . QVIBVS . MVNERIBVS . PVGNAVERVNT . *Hominum*
circiter DECEM . MILLIA BIS *dedi* FERARVM . VNDIQVE . ACCINELARVM
 spectacula . PROPRIO *meo* NOMINE . ET . TERTIVM . NEPOTVM
 .. *Ludos* FECI . MEO . NOMINE . QVATER . ALIORVM . AVTEM . *magistratum*
absentivm . TER . ET . VIGIENS *in collegio* XV . VIRORVM . *magister ad-* 35
lecto in collegivm . M . AGRIPPA PER . QVINDECIM VIROS . C . FVRNIO . C . SILANO . COS .
 QVINTOS FECI LVDS . *saeculares nulli vivorum visos ante id* . TEMPVS . DEINDE
 Venationes bestia-
 RVN . AFRICANARVM . MEO . NOMINE . ET . FILIORVM . MEORVM . ET . NEPOTVM . IN . CIR 40
 CO . AVT . IN . FORO . AVT . IN . AMPHITHEATRIS . POPVLO . DEDI . SEXIENS . ET . VIGIENS . QVIBVS
 CONFECTA . SVNT . BESTIARVM . CIRCITER . TRIA . MILLIA . ET . QVINGENTAE7
 NAVALIS . PROELI . SPECTACVLVM . POPVLO . DEDI . TRANS . TIBERIM . IN . QVO . LOCO
 NVNC . NEMVS . EST . CAESARVM . *Cavato solo in longitudinem mille*
 ET . OCTINGENTOS . PEDES . IN . LATITVDINE . *mille erant et* DVCENTI . IN . QVO . TRI 45
 GINTA . ROSTRATAE . NAVES . TRIREMES *et quadriremes* PLVRIS . AVTEM
 MINORES . INTER . SE . CONFLIXERVNT . *Atticis et Perficis* CLASSIBVS . PVGNAVE
 RVNT . PRAETER . REMIGES . MILLIA *hominum* triginta . CIRCITER7
 IN . TEMPLIS . OMNIVM . CIVITATIVM . *Primarum Europae* ET . ASIAE . VICTOR . ORNA
 MENTA . REPOSVI . QVAE . SPOLIATIS . TEMPLIS *is cum* QVO . BELLVM . GESSEKAM 50
 PRIVATIM . POSSEDERAT . *Meae* STATVAE . PEDESTRES . ET . EQVESTRES . ET . IN
 QVADRIGEIS . ARGENTAE . STETERVNT . IN . VRBE . XXC . CIRCITER . QVAS . IPSE
 SVSTVLI . EXQVE . EA . PECVNIA . DONA . AVREA . IN . AEDE . APOLLINIS . MEO . NOMI
 NE . ET . ILLORVM . QVI . MIHI . STATVARVM . HONOREM . HABVERVNT . POSVI .

Tabula secunda à dextrâ.

MARE . PACAVI . A . PRAEDONIBVS7 EO . BELLO . SERVORVM . QVI . FVGISSENT . A . DO
 MINIS . SVIS . ET . ARMA . CONTRA . REMPVBLICAM . TVLERVNT . *triginta* . FERE . MILLIA . CAPTA
 DOMINIS . AD . SVPPPLICIVM . SVMENDVM . TRADIDI7 IVRAVIT . IN . MEA . VERBA . TOTA
 ITALIA . SPONTE . SVA . ET . ME *pro* . VICTIS *ducibus* DVCEM . DEPOSCIT7 IVRA
 VERVNT . IN . EADEM . *verba* *Galliae* . *Hispaniae* . *Africa* . *Sicilia* . *SAR* 5
DINIA . QVI VE *Senatores* . PLVRES
 QVAM . DCC . IN CONSVLIBVS . FACTI . SVNT . AD . EVM . DIEM
 QVO . SCRIPTA . SVNT CIRCITER . CLXX7
 OMNIVM . PROVINCIARVM QVIBVS . FINITIMAE . FVERVNT
 GENTES . QVAE . *nondum subiectae erant Pop. Romano* . FINES . AVXI . GALLIAS . ET . HISPANIAS
 10 *NIAS* . PROVINCIASQUE *quas alluit* . OCEANVS . A . GADIBVS . AD . OSTI
 VM . ALBIS . FLVMINIS *ab usque regione* . EA . QVAE . PROXIMA . EST . HA
 DRIANO . MARI . *armis perlustravi* . NVLLI . GENTI . BELLO . PER . INVIRIAM
 INLATO7 *classis Romana* AB . OSTIO RHENI . AD . SOLIS . ORIENTIS . RE
 GIONEM . VSQVE . AD . *orbis extrema* . NAVIGAVIT . QVO . NEQVE . TERKA . NEQVE 15
 MARI . QVISQVAM . ROMANORVM . ANTE . ID . TEMPVS . ADIT7 CIMBRIQVE . ET . CHARIIDES
 ET . SEMNONES . ET . RIVSDEM . TRACTVS . ALII . GERMANORVM . POPVLI . PER . LEGATOS . AMICI
 TIAM . MEAM . ET . POPVLI . ROMANI . PETIERVNT7 MEO . IVSSV . ET . AVSPICIO . DVCTI . SVNT
duo exercitus . EODEM . FERE . TEMPORE . IN . AETHIOPIAM . ET . IN . *Arabiam* . QVA . EA . *tem-*
pestate 20
 ESAB . SVNT . IN . SICILI SAT . TI ET . H VS
 DV NI B
 NES ABAB
 PIVM MAMAD *Armeniam* . maiorem . INTER
 FECTO . REGE . RIVS . ARTAXIA M . POSSE MA 25
 NOSTROVM . EXEMPLO . REGI M . ID in *potesta-*
 TEM .

176 MONUMENTUM ANCYRANUM.

TEM . TIGRANIS . REGIS . PER . *Ti. Neronem diademate ejus capiti imposto transtuli Ar-*
meniam . GENTEM . POSTEA . INQUIETAM GENTEM . ET . REBELLANTEM . DOMITAM PER . CA
 IVM . FILIVM . MEVM . REGI . *Ariobarzani gubernandam et frenan-*
 DAM . TRADIDI . ET . POST . *ejus mortem . FILIO . EIVS . ARTAVASDI . QVODAM JURE Ariobarza-*
 30 NE . QVI . ERAT . EX . REGIO . GENERE . ARMENIORVM . ORIVNDVS . IN . ID . REGNUM *deducto* PRO
 VINCIAS . OMNIS . QVAE . TRANS . HADRIANVM . MARE . VERGVNT . *et Ponticas Asia-*
 NASQVE . IAM . EX . PARTE . MAGNA . REGIBVS . EAS . POSSIDENTIBVS . *concessi* *Siciliam et*
 SARDINIAM . OCCVPATAS . BELLO . SERVILI . RECIPERAUI
 COLONIAS . IN . AFRICA . SICILIA . *Macedonia . VTRAQVE . HISPANIA . in Gallia Comata et*
 35 GALLIA . NARBONENSI . *Praeter praesidia . MILITVM . DEDUXI* ITALIA . AVTEM COLONI-
 AS . QVAE . VIVO . ME . CELEBERRIMAE . ET . FREQUENTISSIMAE . FVERVNT . *iixxx .*
 DEDVCTAS . HABET
 SIGNA . MILITARIA . COMPLVRA . *per nostros duces . AMISSA . DEVICTIS legionibus . recepi*
 EX . HISPANIA . ET . GENTIBUS *Delmateis* PARTHOS . TRIVM . EXERCITVVM . ROMANO
 40 RVN . SPOLIA . ET . SIGNA *restituere* MIHI . SVPPlicesQVE . AMICITIAM . POPVLI . ROMANI
 PETERE . COEGI . EA . AVTEM . SIGNA . IN . PENETRALI . QVOD . EST . IN . TEMPLO . MARTIS . VL
 TORIS . REPOSUI
 PANNONIORVM . GENTES . QVAS . ANTE . ME . PRINCIPEM . POPVLI . ROMANI . EXERCITVS . NVN
 QVAM . ADIT . DEVICTAS . PER . TI . CAESAREM . QVI . TVM . *Praerat exercitibus*
 45 IMPERIO . POPVLI . ROMANI . SVBIECI . PROTULIQVE . FINES *imperii ad Istri FLVMINIS*
ripam . . . QVOD . A . V VS . EXERCITVS EIS SPRO A
 TVSQVE POS VCIVS
 GENTES . I
 AD . ME . EX . INDIA
 50 APVD QV Q M . NOSTRAM
 PER . LEGATOS BASTARNARVM N ET . SARMATARVM
 TANAIMQVE . VLTRA . REC RVMO REX . ET . HIBER
 AD . ME . SVPPlices . CONFVGERVNT REGES . PARTHORVM . TIRIDATES

Tabula tertia à dextrâ.

REGIS . PHRATIS (*sic*) MEDORVM ARTA
 RES . BRITANN DAMNO BELLA ET . TIM ORVM
 MAELO . MAR . OMANORVM . SVEBO . F *Rex PARTHORVM*
 PHRATES (*sic*) ORODIS . FILIVS . FILIOS . SVOS . NEPOTESQVE *misit* IN . ITALIAM . NON
 5 BELLO . SVPERATVS . SED . AMICITIAM . NOSTRAM . PER . *haec* SVORVM . PIGNORA
 PETENS . PLVRIMAEQVE . ALIAE . GENTES . EXPERTAE *sunt Romanam* FIDEM . ME . PRIN
 CIPE . QVIBVS . ANTEA . CVM . POPVLO . ROMANO . *nullum omnino fuit* LEGATIONVM
 ET . AMICITIAE . COMMERCIVM
 A . ME . GENTES . PARTHORVM . ET . MEDORVM *petierunt per* PRINCIPES . EARVM . GENTI
 10 VM . REGESQVE . PER . EOS . ACCEPERVNT . *Parthi Vononem* regis PHRATIS . FILIVM
 REGIS . ORODIS . NEPOTEM . MEDI . ARTABANVM REGIS . ARTAVASDIS . FI
 LIVM . REGIS . ARIOBARZANIS . NEPOTEM
 IN . CONSVLATV . SEXTO . ET . SEPTIMO . *postquam bella civilia . EXTINXERAM*
 PER . CONSENSVM . VNIVERSORVM . *Romanorum* CIVIVM . REMPVBLICAM
 15 EX . MEA . POTESTATE . IN . SENATVS *et populi Romani* ARBITRIVM . TRANSTVLI
 QVO . PRO . MERITO . MEO . SENATUS *me appellavit* AVGVSTVM . ET . LAVREIS
 POSTES . AEDIVM . MEARVM . VINXIT IVI . CASV R
 IANVAM . MEAM . ET . QVA ST R . IN . VLIA . POSI
 VS . QVEM SC R M . ET VIRTVTIS . CLE
 20 EST . P VS . CLVPEI
 POST D
 ILO . AMPLIO
 CONI EO
 TERTIVM . DECIMVM . CONSVLATVS *Senatus et equester . ORDO*
 25 POPVLVSQVE ROMANVS . VNIVERSVS *memoriae . IDQVE*
 IN . VESTIBVLO AEDIVM . MEARVM . INSCRIBENDVM *et* IN . FORO . AVGV
 sub QVADRIGAS QVAE . MIHI *ex* B . C . POSITAE *sunt . Scripsi . HAEC . cum*
 AVGV . AGEREM . SEPTVAGENSIMUM *sextum .*

AD MON. ANCYRANUM NOTAE. 177

SVMMA . PECVNIAE . QVAM . DEDIT .
 . . SIS . MILITIBVS . NECESSARIVM .
 OPERA . FECIT . NOVA . ARDEM . MATRIS *Magnae* .
 DIVI . IVLI . QVIRINI . MINERVAE .
 LARVM . DEVM . PENATIVM . IVVENTATIS .
 AD . CIRCVM . CVRIAM . CVM . *Chalcidico* .
 IVLIAM . *theatrum* . M . MARCELLI . *Basilicam Cai et Luci*
 CAESARVM .
 REFECIT . CAPITOLIUM . . . VSQVE . A . . . *theatrum* . POM
 PEI . AQVAM MARCIAM LA .
 IMPENSIS . R . . . GLADIATORVM
 TERRAE . MOTV . INCENDIOQVE . CONSVM
 VSQVE . QVORVM . CENSVS . EXPLEVIT .

Percommode quidem accidit, ut in operosa nuper Suetonii per Sam. Pitiscum editione recuderentur non tantum Lipsii & Casauboni, sed & Jacobi Gronovii in hoc monumentum notae. Illic igitur, si cui pretium operae videbitur, integras licebit legere. Nobis interim, ob prodeuntem nunc Inscriptionem pleniorē longē & emendatiorē, multa ē prius animadversis, annotatis, conjecturatis, necessariō rescanda veniunt, posthac à re prorsus aliena, & ἀπεσπάρησθα futura. Eo nomine missa facimus, nec immeritō, Lipsiana omnia. Tria enim recentiora exemplaria omnes ejus conjecturas aut confirmarunt aut refellerunt. Non pauca verō seligemus ē Casaubono, quādam etiam ē Gronovio, quācunque ejus utiliter seligenda restant. Quae enim acris ac turbidi vir ingenii effudit contra Lipsium & Casaubonum, Ryckium quoque, Gutherium, & Norisium, doctissimos viros, ab incertiore olim apographo deceptos, hae parum ad eruditionem, ad veritatem nihil facientia nollem unquam profecta à Gronovio, per me sanē non iterum proficiscerentur.

Casauboniana ad Monumentum Ancyranum Notae.

Et impensarum quas in Remp. populumque Romanum fecit. Non parum gloriari solitus fuit hoc nomine Augustus, ut refert Dio non uno loco; & in testamento quoque suo fecerat idem harum impensarum mentionem. Breviter indicant illa apud Suetonium in compendio earum tabularum; *Quod pene omne cum duobus paternis patrimoniis ceterisque hereditatibus in Remp. absumpsisset.*

Tab. I. V. I. *Annos undeviginti natus.* Velleius Patereulus lib. II. C. Caesar XIX annum ingressus, mira ausus, ac summa consecutus, privato consilio, majorem Senatu pro Republ. animum habuit. Ubi vides adulationem hominis; ambitiosē enim usus est voce ingressus. Melius Augustus natus, nam anno qui praecessit caedem Julii, nono Kal. Octob. ingressus annum XIX erat, ac jam totum ferme confecerat, quando contra Antonium pro Optimatibus bellum primum suscepit. Atque haec Octavii aetas in equestri statuā fuerat notata, quam ei Senatus in rostris posuerat, teste eodem Velleio. Florus, qui Octavium, quando furori Antonii coepit resistere, ait fuisse intra decem & octo annos te-

Z z

nerum,

178 AD MON. ANCIANAM NOTAE.

nerum, ad calculum Octavii annos parum exegerat. [Rectè hæc Casaubonus, sed quis exinde non statim emendaret Velleii codices, & pro *ingressus* legeret *egressus* ?]

Ibid. *Exercitum privato Consilio, & privata impensa comparavi.* Florus de Octavio: *revocatis ad arma veteranis, privatus, qui crederet? Consulem aggreditur.*

Tab. 2. *Patritiorum numerum auxi Consul quintum.* Sc. Sæpius Augustus & patritiorum numerum auxit, & Senatum legit. Vide Dionem in secundo ejus consulatu lib. 49. & 52. sub finem in actis anni dcccxxv. qui Coss. habuit Cæsarem V. & Sex. Apuleium. De eo anno loquitur hic Augustus: nam eodem & Senatum ordinavit, & patritias gentes supplevit.

Ibid. *Jussu Populi & Senatûs.* Dio lib. 49. *ψηφισαμένης τῆς βουλῆς*, & lib. 52. *τῆς βουλῆς οἱ δὲ δὴ δὴ πάντες ψάσαντες.* de populo altum silentium. Tacitus contra, lege Sæniâ hoc negotium Augusto fuisse mandatum scribit. Verè igitur Augustus jussum se ait à Populo & Senatu.

V. 2. *Consulatu sexto censum populi conlega.* M. Agrippa egi. Huc refer notam Eusebii in Chronico ad numerum M DCCCCLXXXIX. *Censu Romæ agitato inventa sunt civium Romanorum xli centum, & lxiv millia.* Anno priore consul quintum censuram sive regimen morum susceperat Augustus, sed census eo anno non est actus, cum maximam ejus partem Roma abfuerat.

Ibid. v. 3. *Lustrum post annum alterum & quadragensimum fecti.* Tot anni sunt à novissimis Censoribus Cn. Lentulo & L. Gellio qui lustrum condiderunt anno dclxxxv. ad hoc lustrum Augusti anno dcccxxvi. factum.

Ibid. v. 6. *Asinio Cos.* Anno vigesimo post lustrum superius U. C. dcccxli.

Ibid. v. 11. *Millia triginta & septem millia.* Postrema vox vacat; non enim solèt addi à Latinè loquentibus, tamen ferri potest. *Cas.* sed vide notas nostras.

Tab. 3. v. 1. *Annum quintum & decimum.* Hoc fortasse verum de Lucio: nam Caium xiv natum annos creatum fuisse consulem ex historia Dionis, & veteri lapide qui hoc diserrè continet, notum est. Quod igitur in altero verum erat, utrique *συλλήνικως* Augustus tribuit.

Ibid. v. 2. *Consules designavit.* Suetonius cap. lxiv. sed vide Historiam Dionis, in anno dcccxlviii. libro 55. V. 3. *Int' ressent consiliis publicis.* Vide ad Suetonii cap. xxxviii. V. 6, 7. *Consul quintum.* Post triumphum Actiacum. vide Dionem lib. 51. V. 7. *In consulatu decimo.* Reversus ex bello Cantabrico Dio lib. 53.

Ibid. v. 11. *Duodecim frumentationes.* Videtur dicere toto illo anno aluisse se privatis sumptibus turbam frumentantium. Nam in anno duodecim frumentationes, id est, frumenti largitiones fiebant. Vide Suet. nostrum cap. xl. qui de his gratuitis frumentationibus intelligit cap. xli.

Ibid. v. 12. *Tribunitia potestate duodecimum.* Is fuit annus U. C. dcccxli. quo rediit Augustus Romam ex itinere Gallico, triennio ante suscepto. Eodem anno ludi votivi pro reditu Augusti à Tiberio Nerone Cos. sunt editi, ut, & Augustus in locum Lepidi demortui Pont. Max. creatus, ludos Pontificales, ut videtur, edidit. Hæ fuere causæ liberalitatis hoc tempore collatæ: vide Dionem lib. 54.

Ibid. v. 15. *Trecentis & viginti millibus pleb. urbanæ.* Hoc tempore Augustus Cos. duodecimum Caium filium die tirocinii in forum solenni cum pompâ deduxit, quæ fortasse occasio fuit hujus liberalitatis.

Ibid. v. 20. *Consul tertium decimum.* Eo anno Lucium filium in forum deduxit, ut biennio ante Caium, sicut modò diximus.

Ibid. v. 22. *Consulatu meo quarto.* Videtur referendum ad Historiam quam refert Suetonius cap. xvii. cum Augustus Brundisium venire coactus est, & desideria militum tumultuantium ordinare.

Ibid. v. 23. *Consulibus M. Crasso & Cn. Lentulo.* Horum Consulatus incidit in annum dcccxl. vide Dionem lib. 54. in cujus verbis obscuram harum impensarum Augusti mentionem reperio. *ὁ Ἀυγύς*, inquit, *πολλὰ μὲν ἀναλώσας ὡς ἐκάστοις, πολλὰ δὲ καὶ παρ' ἐτέρων λαβὼν ἀνεκομίσθη.* *Cas.* sed & confer cum his notas nostras.

Ibid.

AD MON. ANCYRANUM NOTAE. 179

Ibid. v. 26. *Qui deduxerunt Colonias Militum*, ut Sulla, Julius Cæsar, & triumviri. Coloniarum militarium meminit Velleius lib. priore.

Tab. 4. v. 1. *Chalcidicum*. Dio in quinto Augusti consulatu, libro 51. ἐπεὶ δὲ ταῦτα διετέλεσε, τὸ τε Ἀθηνῶν, καὶ τὸ Χαλκιδικὸν ὠνομασμένον καθιέρωσε. Hoc ædificium postea Domitianus refecit, ut est auctor Eusebius in Chronico ad numerum MMCV. ubi de Chalcidico plura beatæ vir memorizæ, Josephus Scaliger ὁ πάνσοφος.

Ibid. v. 5. *Ædem Quirini*. Dio in actis anni DCCXXXIX. ἡ τῆς Κυρίης ναὸν καθιέρωσεν ἐν καινῇς οἰκοδομήσας.

Ibid. v. 7. *Ædem Delum Penatium in Velia*. Dionysius Halicarn. lib. 1. loquens de Penatibus. Νέως ἐν Ῥώμῃ δαίκνῃ τὸ ἀγορᾶς καὶ πρόσω, καὶ τὸ ἐπὶ καρίνας φέρουσιν ἐπίτομον ὁδὸν ἰδρυμένον, ὑπεροχῇ σκολιῆς, καὶ μεγάρας λέγει τὴν καὶ τὸ ἐπὶ πλάγιον γλῶτταν Ὀυέλια τὸ χωρίον.—Varro de vitâ populi Rom. lib. primo *Tullium Hostilium in Veliis*, ubi nunc est ædes Delum Penatum. Meminit etiam Festus in voce *Mutium*.

Ibid. v. 11. *Duplicavi fonte novo in ejus rivum immisso*. Julius Frontinus de aquæductibus urbis Romæ: *Augustus in supplementum Martiæ quoties siccitates agerent, auxilio aliam aquam ejusdem bonitatis opere subterraneâ perduxit usque ad Martiæ rivum, quæ ab inventore appellatur Augusta*.

Ibid. v. 28. *Quotiescumque Imperator appellatus sum aurum coronarium non accepi* Moris veteris fuit ut quotiescunque duces exercituum, re feliciter gestâ, Imperatores salutarentur à suis, provinciæ & sociæ civitates ac reges dono darent illis coronas aureas, vel auri tot pondo; quod appellatum est Aurum Coronarium. Hoc, non solum à provincialibus, sed etiam ab Italiæ coloniis & municipiis afferri solitum, ab his se non accepisse gloriatur Augustus. Dio in quinto consulatu Augusti lib. 51. παρέχῃ τὸ πόλεων καὶ ἐν τῇ Ἰταλίᾳ τὸ χρυσίον τὸ πῶς σεφάνοις προσήκον ἐκ ἐδέξαστο.

Ibid. v. 24. *In templis &c.* Pridem quò ista pertinent indicavimus ad lib. 13. Strabonis. Notat diligentissimus ille scriptor de quibusdam signis furto Antonii sublati, ab Augusto restituti. Plinius quoque libro 34. cap. viii. *Fecit Myro & Apollinem; quem à Triumviro Antonio sublatum restituit Epheſiis divus Augustus; admonitus in quiete*.

Ibid. v. 26. *Statuæ*. Adi caput Suetonii in Aug. 52. de iis enim Statuis intelligit Augustus de quibus ibi Tranquillus.

Tab. 5. v. 1. *Mare pacavi à prædonibus*. Vide ad illa cap. 98. Augusti in Suetonio. *per illum se vivere, per illum navigare*.

Tab. 6. v. 9. *A me gentes Parthorum & Medorum*. Loquebatur de Parthis & Medis, qui regem ab ipso petierunt. Strabo, Tacitus, Suetonius, Dio, alii.

Excerpta è Gronovianis ad Mon. Ancyranum notis.

Tab. 2. v. 10, 11. *Quadrageſ centum millia triginta & septem millia*. Triginta quum reponant, nequeo vitiò vertere, quum tot dictaverint vulgatum ---IGINTA. Sed quum prius 1 non agnoscatur ab Coffoniano, accessi ad *septuaginta* Eusebii & voluminis MSti quod citabo. Nam tractavit frater meus in Bibliothecâ Medicæâ volumen, in quo erant aliqua Flori Annæi, & contracta post bellum Gallo-græcum epitome, tandem his verbis sequentibus; *Censum Romæ cum Tiberio agitans invenit hominum nonages trecenta lxx millia, omnemque orbem venientis ihu xpi notum pacatum censeri præcepit*. Quod notabile; idem hic ferè numerus qui extat apud Eusebium in Chronicis; hoc modo lectus ab Isaaco Vossio, *supra nonages sexcenta & septuaginta hominum millia*; hoc verò editus à Scaligero, *hominum nonagesies tercentena millia*. Qui numerus, immanissimus vocatus à Scaligero & Casaubono, ad veritatem actus dici vix aut credi potest, quum ipse Princeps Augustus quo præside collecta est summa, certum & alium proferat, cui parem scripsit Suidas, ab eodem Vossio allegatus. Ἀνγλῶν καὶ Καῶν. Δόξαν αὐτῶ πάντας τὸ οἰκιστοῦ καὶ Ῥωμαίων καὶ προσώπων ἀειθαλῶν, δόξαν δὲ τὸ Ῥωμαίων οἰκιστὴς τετρακίσια δέκα μυριάδες καὶ χίλιοι δέκα ἐπὶ ἀνδρες. Gronovius pag. 105, 77, 78. Tab.

180 AD MON. ANCYRANUM NOTAE.

Tab. 3. v. 7. *Manibiis*. Sic exemplar nostrum, quum vulgò *Manubiis*, quod non nisi futillum manuum & editionum. Sed ab ipso Augusto manavisse nostram docent inferiora in quibus sæpius iteratur similiter. Ubique Augustus etiam *simus* in scribendo ponebat pro *sumus*, teste Suetonio. Etiam Achilles Statius ad Suetonii claros Rhetoras sic notat CONTIBERNALI ex veteri Monumento, pag. 86.

Tab. 3. v. 26. *Primus & solus*. Hæc videntur vera, non ut vulgò, *unus & solus*. Sic enim solebant, ut inscriptiones antiquæ Sponiana & Arundeliana, *μόνῳ ἢ πρώτῳ τῷ αὐτῷ αἰῶνι*. Quanquam hinc jocus Luciani tom. i. pag. 1009. *Οἱ μόνῳ ἢ πρώτῳ αὐτῷ ἐστὶ τῷ ἀγαθῷ αἰῶνι, ἔφη, ἢ μὲν οἱ μὴ πρώτῳ, ἢ μόνῳ οἱ δὲ μόνῳ, ἢ πρώτῳ*. p. 98, 157.

Ibid. v. 30. *L. Caninio & Q. Fabricio consulibus.* In Pighianis annalibus ponitur Suf-
pitio hunc consulatum non fuisse annum Augusto, ejus autem loco quis suffectus fuerit
obscurum nobis esse. At jam quidem id non potest studiosis esse obscurum, prædi-
cante ipso Augusto, quem sibi in consulatu tertio decimo suffecerit, quod etiam ad-
vertit Norisius ad Cenotaphia Pisana, pag. 183.

Ibid. v. 34. *Juvi ararium*. Non solum breviter & eleganter, sed & propriè dictum in causâ pecuniariâ, & præsertim amatum Tacito, ut 2. Annal. 64. *nobilitatem pecuniâ juvandam*, p. 101.

Ibid. v.37. *Aerarium militare quod ex consilio* Adjecissem ferè *Mæcenatis*, quia in oratione ejus quam habet apud Dionem lib. 52. ferè jaciuntur ejus fundamenta consilii. . . . Sed porro cogitans *Liviam* inventricem hujus perpetuæ venæ ad bene merendum de militibus reor, ex iis quæ dixerat ad Augustum, in delatione perduellionis *Cornelii Cinnæ*, apud Dionem lib. 55. pag. 558. φυλακῇ ἀρετῇ ἢ σεαυτῇ ἢ μοναρχίας ποιεῖ, κ. τ. λ. Hæc aliquandiu agitata quum essent in aulâ Augusti, sequenti anno miles turbas ciens de stipendii tenuitate ac annis militiæ fecit ut provideretur de vectigalibus ærarii unde militi solveretur, in quod sequenti anno *constitutum* Augustus χεῖρα λαβὼν εἰς τὸ ταμιεῖον ὃ ἢ Στρατιωτικὸν ἐπωνόμασε; hinc suspicatus sum *Liviam* ab Augusto innui, cujus auctoritas & inventio esset, saluberrimæ rei inscribenda. pag. 157.

Tab. 4. v. 1. *Curiam & continens ei Chalcidicum*. Pro eo quod habent utraque exemplaria, *Curiam & continens & Chalcidicum*, decrevi Augustum scripsisse *continens ei Chalcidicum*. Est autem ista constructio sæpe apud Ciceronem, p. 103.

Ibid. v. 47. *Atticis & Persicis classibus pugnauerunt*, &c. Horum nominum notitiam invidit vetustas aut mala Turcæ alicujus manus, etfi frustra. Sic enim processisse sermonem docent Ovidiana ista (in *μαλααλοεχρία*, ut hâc occasione loquitur Usserius)

*Quid modo, quem belli navalis imagine Cæsar
Perfidus induxit Cecropidasque rates?*

Nimirum hîc significare voluit Augustus, quarum gentium vexilla ab classibus fuerint praelata; ut in Juliâ Naumachiâ biremes ac triremes quadriremesque Syriæ & Ægyptiæ classis, in Claudii Naumachiâ Siculæ & Rhodiæ conflixisse dicuntur apud Suetonium, pag. 115, 116.

Tab. 5. v. 28. *per Filium meum regi Ari...* Nobilia hæc & omnium historiarum super-
atura Augusti verba ... ut satis patet, de Armeniæ regno agentia, sed admodum lace-
ra, refarcienda sunt ex fide Taciti lib. ii. annal. cap. 3. Antonius *Artavasden regem Ar-*
meniorum specie amicitiae inlectum, dein catenis oneratum, postremo interfecerat. Ejus fi-
lius *Artaxias, memoriâ patris nobis insensus, Arsacidarum vi seque regnumque tutatus est.*
Occiso Artaxiâ, per dolum propinquorum, datus à Cæsare Armeniis Tigranes, deductusque in
regnum à Tiberio Nerane. Nec Tigrani diuturnum imperium fuit, neque liberis ejus,
quanquam sociatis more externo in matrimonium regnumque. Dein jussu Augusti
impositus *Artavasdes, & non sine clade nostrâ dejectus.* Tum C. Cæsar componen-
dæ Armeniæ deligitur. Is *Ariobarzanen origine Medum præfecit, &c.* Dio lib. 53. pag.
526. τῶν Ἀρμενίων ἦ ἐπὶ τῷ καὶ τῷ Ἀρταβάζῃ καὶ ἡγεμονεύσαντων, καὶ τῷ Τιγράνῳ, τῷ ἀδελφῶν αὐτῶ
καταπεμφαμένων, μετέπειτα τῷ Τιβέριον, ὅπως τῷ μὲν ἐμβαλεῖν τῇ βασιλείᾳ, τῇ δὲ ἐς αὐτὴν ἀποκαταστάσῃ.
mox addit Artabazen ab Armenis jam ante adventum Tiberii occisum, p. 118, 119.

Ibid.

AD MON. ANCYRANUM NOTAE. 181

Ibid. v. 42. *Ea autem signa in penetrabili quod est in templo Martis Ultoris reposui.* Per hæc præclare historia confirmatur, & quid signis illis fuerit actum docemur nunc ab ipso Augusto, quum antea id sciremus solummodo ex Dionis libro 54. τὰ τε σημεῖα ἃ ἐπὶ αἰχμαλώτους πλεῖν ὀλίγων οἱ ἐπ' αἰχμῶν σφᾶς ἐφθίοντο, ἢ ἃ καὶ χάριν λαθόντες ἐμεῖναι ἀπέπειμα. Καὶ αὐτὸς ἐκεῖν (Augustus) ὡς καὶ πολέμῳ τινι τὸ Πάρθον νενικηκὼς ἔλαβε. Καὶ γὰρ ἐφρόνι μέγα, λέγων ὅτι τὸ πρότερον ποτὲ ἐν τῷ μάχῃ ἀπολόμῃ ἀκοντὶ ἐκκεῖται. Ἀμείλι καὶ θυσίας ἐπ' αὐτοῖς καὶ νεῶν Ἄρεος Τιμωρὴ ἐν τῷ Καπέτω καὶ τῷ Διὶ Φερετρῆς ζήλωμα πρὸς τὸ σημεῖον ἀνάθεσιν ψηφισθῆναι ἐκέλευσε. pag. 122.

Nostre ad Monumentum Ancyranum Notæ.

Rerum gestarum Divi Augusti. Res gestas intellige per totos pæne annos 57, ab initio comparari exercitu, & tentatis Italiæ veteranis, Cos. adhuc M. Antonio, anno ætatis suæ undevigesimo tum completo, usque ad conditum lustrum tertium, Cos. duobus Sextis Pompeio & Appuleio, cujus meminit Tab. 2. v. 9. hoc est, ad annum ejus vitæ & principatûs ultimum. Tum verò ingravescente valetudine, mortem præsentiens, Augustus raptim se videtur accinxisse ad gestorum suorum summam literatè posteris tradendam. Ejusque partes sigillatim, uti, gravi historiæ detrimento, postea fecit Suetonius, non per tempora, sed per species exequutus est.

Exemplar subjectum. Post tres hosce versiculos, præemii loco additos ab Ancyranis, aut à prioribus quibusdam Augustæi Indicis descriptoribus, quæ sequuntur clariùs fātentur elegantissimi Imperatoris manum: subinde enim occurrit, ut de singulis suo ordine notabimus, orthographia ejus singularis, & peculiaris quædam periodi perfectæ nota, hunc ad modum [7] formata, cui similem, adjecto supernè punctulo, adhibuere non ita pridem Saxonici scriptores. Quantum ad scriptionis genus, quo, teste Suetonio, usus est Augustus, dum non divideret verba, nec ab extremâ parte versuum abundantes literas in alterum transferret, sed ibidem statim subjiceret, circumduceretque, hoc quidem in Ancyrano Monumento reperisse sibi visus est Boxbornius: quam verè viderint oculatiores. Nos certè in Apographo Tournesfortiano per tabularum omnium reliquias frustra tale aliquid quærivimus. Neque verosimile videtur Indicis hujus descriptors, anxiam nimis curâ & superstitiosâ, rem adeò singularem in sua apographa transfudisse. Cernitur hujusmodi circumductio in Tab. Eugubinâ III. *Etrur. Reg. Tom. 1.*

Tab. 1. v. 1. *Annos undeviginti natus . . . exercitum comparavi.* Libet huc accerere Josephi Scaligeri in hæc verba commentarium *de emendatione temporum lib. V. cap. de initio Cæsaris Augusti.* Dubitatur, inquit, à cæde Cæsaris, an à consulatu primo Octaviani ipsius imperium ordiendum sit. Atque super hæc re adhuc hærent Chronologorum animi, cum hoc scilicet incommodo confictantes, quòd caractere annorum non utuntur. Sed cui melius de eâ re quàm Augusto ipsi de se loquenti credemus? . . . In Indice itaque rerum à se gestarum sic de se scribit Augustus; Annos undeviginti natus exercitum comparavi, &c. Ab illo tempore ergo quo exercitum in patris interfectores comparavit putandum est illius initium, quod sine dubio incidit in principium consulatûs Hirtii ac Pansæ. Hæc magnus ille Scaliger, in emendatis à se temporibus caput æræ Augustorum investigans. At vereor an satis accuratè. Ducendum enim videtur non à principio consulatûs Hirtii ac Pansæ, sed ab initio primo illo ipsius Augusti consulatu, mense ejusdem anni Sextili, ad diem xiv. Kal. Septembris; quia (teste Tacito, an. 1. c. 9.) ex sententiâ & sermone ipsius Populi Romani, idem Augusto dies accepti quondam imperii princeps, & vitæ supremus fuit. Turbat verò idem Scaliger in sequentibus, malè statuens Augustum iniisse primum ejus consulatum ineunte ætatis anno undevicesimo, quum secundum Dionem & Suetonium atque hunc ipsum indicem Augusti, putatis rectè rebus & temporibus, non nisi vicesimo jam fere completo iniverit. Nec faciet pro Scaligero Livii Epitomator lib. 119. ubi neglectis mensibus undecim incautiùs sic loquutus est; Cæsar quum annos novendecim haberet, consul creatus est. vide infra ad v. 6.

A a a

Ibid,

182 AD MON. ANCYRANUM NOTAE.

Ibid. *Annos undeviginti natus exercitum privato consilio & privata impensâ comparavi.* Annos præcisè XIX natus fuit ad diem viii. Kal. Octob. anni ejusdem quo interfectus fuit pater ejus Julius, tum cum Antonio Consul; statimque ab eo natali die non sine maximâ ejus impensâ audacter exercitum comparabat, Teste ad Atticum Cicero-
ne, l. 16. Epist. 8. *Kal. vesperi literæ mihi ab Octaviano. magna molitur: veteranos quique Casilini & Calatiæ sunt, perduxit ad suam sententiam: nec mirum: quingenos denarios dat.* Iterum Epist. sequente, *Varroni displicet consilium pueri: mihi non. firmas copias habet: . . . centuriat Capuæ, dinumerat.*

Tab. I. v. 3. *Senatûs decretis honorificis ornatus.* Jam mensem unum atque alterum privato solummodo consilio agitaverat C. Cæsar Octavianus, ob id ipsum, se judice, perduellionis reus, nisi quod a. d. xiiii. Kalend. Januar. accessit Senatûs auctoritas, decretumque, referente sic Cicero, honorificum; Philip. 3. *Cum operâ, virtute, consilio C. Cæsaris, summoque consensu militum veteranorum, qui ejus auctoritatem secuti reipublicæ præsidio sunt, & fuerunt, & à gravissimis periculis populus Romanus defensus sit, & hoc tempore defendatur, . . . Senatui magnæ curæ esse, ac fore, ut pro tantis eorum in rempublicam meritis honores eis habeantur, gratiæque referantur.*

Ibid. v. 3, 4, 5. *In eum ordinem sum adlectus à Consulibus, inter consulares ut sententiam dicerem: locumque & imperium mihi dedit respublica, uti Prætori, simul cum consulibus Irtio & Pansâ.* Hoc modo locum admodum luxatum ex reliquis tabularum literis & apicibus, & ex comparibus rei historiis restitui. Velleius lib. 2. cap. 61. *C. Cæsarem Senatus honoratum equestri statuâ, quæ hodieque in rostris posita ætatem ejus scripturâ indicat, proprætorem unâ cum consulibus designatis Hirtio ac Pansâ bellum cum Antonio gerere jussit.* Sed omitti in his debuit vox ista designatis. Livii Epitome lib. cxviii. *C. Cæsari proprætoreis imperium ab Senatu datum est cum consularibus ornamentis, adjectumque ut Senator esset.* Ciceronis ad Coss. & Senatum Kalendis Januariis relatio, Philip. 5. *Senatui placere C. Cæsarem Caii filium, pontificem, proprætorem, senatorem esse, sententiamque loco prætorio dicere.* Loco scilicet prætorio, ut tum primùm relatum fuit. Sed quoniam turbato Senatu nihil eo die conficeretur, die insequenti, ut testis est Appianus (de bello civ. lib. 3.) decretum est id quod erat honorificentissimum, *ἐν ἀρχαῖς*, i. e. inter consulares. Minus enim tum Senatum decrevisse quàm quod Cicero pridie retulerat, hoc est, inter quæstorios, secundùm Dionem, & assensum Dioni Casaubonum, id sanè verosimile vix videtur. Retulit quidem Cicero de petendo inter quæstorios consulatu, quæ ansâ forsitan erroris Dioni fuit.

Ibid. v. 6. *Huic autem eodem anno me suffectum consulem cum edidisset & triumvirum Reipublicæ constituendæ.* Post pugnam Mutinensem, cum cecidit fato consul uterque pari, (sic enim annum sibi natalem descripserunt Poetæ Ovidius & Tibullus) Pansæ, uti docet lapis Colotianus, suffectus est Cæsar Octavianus. Consul quidem à senatu populoque, sed coactis, editus est, annum tunc agens vigesimum, non autem x. Kal. Octobris, pridie quàm viginti annos impleteret, ut scribit Velleius, sed ut alii rectiùs, xiv. Kal. Septemb. mense tum quidem Sextili, qui postea ob id ipsum Augustus nominatus est. Eodem anno, cum Collegis Lepido & Antonio, Triumvirum se renunciavit, ex ante v. Kal. Decembris, in quinquennium, & alterum qui excurreret mensem, juxta fragmentum Magistratuum Romanorum, Colotianum dictum, apud Grut. ccxcviii. 1.

* EMILIUS . M. Antonius . IMP. CAESAR . III. VIRI . R. P.

* EX . A . D . V . K . DEC . AD : PR . K . IAN . SEXT

quam extraordinariam potestatem cum in alterum quoque quinquennium prorogassent, Cæsar in monumentis publicis, tanquam ordinarius esset magistratus, *Triumvir* iterum inscriptus est, ut in Tergestano lapide,

IMP. CAESAR. COS. DES. TERT. III. VIR. R. P. C.
ITERVM. MVRVM. TVRRESQVE . F.

Cujus

AD MON. ANCYRANUM NOTAE. 183

Cujus ideo mentionem fecimus, quia *supra* pag. 150, 161, parem Antonii titulum in imperfecto ΤΗΔ... conjecturavimus; quasi esset Triumvir τῆ δδτεπαία, quod Græcanicè *secundò*, Latiniùs *iterum* dixeris.

Ibid. v. 8. *Qui parentem conjurati occidissent in exilium expuli judiciis legitimis.* Livii l. 120. Epitome, *Cæsar consul legem tulit de quæstione habendâ in eos quorum operâ pater occisus est; postulatque eâ lege M. Brutus, C. Cassius, D. Brutus absentes damnati sunt.* Dio, quem ad Latinum hocce monumentum non nisi Latinè appellabimus, *Ne vi*, inquit, *sed jure agere videretur, legem tulit* (Pediam ab assumpto ei collega Q. Pedio vocatam) *de quæstionibus in eos habendis.* lib. 46. *Damnatis autem aquâ & igni interdicebatur.*

Ibid. v. 9. *ultus postea bellum inferentis.* Archaicè pro inferentes, ut inferiùs *agentis consules*, & alia passim, quamvis non constanter per totum indicem. Archaïsmorum enim non fuit hoc ævo perpetuus & uniformis usus. *Bellum inferentis Reipublicæ.* Brutum Cassiumque intelligit, & reliquos conjurationis socios, quos ulturus acie Philipicâ templum vovit Marti Ultori, de quo postea. *ad Tab. 4. v. 21.*

Ibid. v. 12. *Victor omnibus supplicibus civibus peperti.* Supplicibus utique, sic enim Cæsarem inducit Dio ad Senatum de clementiâ suâ perorantem, lib. 53. *Bella civilia maxima ac multiplicia eademque continua & consecimus prosperè & victoriam summâ humanitate temperavimus; omnibus se opponentibus tanquam hostibus superatis; omnibus cedentibus tanquam amicis conservatis.* Velleius quoque post debellatum Antonium lib. 2. cap. 86. *Victoria fuit clementissima; nec quisquam interemptus nisi paucissimâ, & ii qui deprecari quidem pro se non sustinuerunt.*

Ibid. v. 17. *Longas naves cepi fescentas.* Bello Actiaco captas fuisse trecentas ipse Augustus in Commentariis, teste Plutarcho, scripsit: hîc igitur captas intelligit fescentas & Siculo & Actiaco, & omnibus quæ unquam commiserat præliis navalibus. *Fescentas* Archaicè, ut & Virgilio *Æn. 10.* inquit Dausqueius.

Ibid. v. 19. *Bis ovans triumphavi, tris egi curulis triumphos.* Suetonius Aug. c. 22. *Bis ovans ingressus est urbem, post Philippense, & rursus post Siculum bellum. Curules triumphos tres egit, Dalmaticum, Actiacum, Alexandrinum.*

Ibid. *Appellatus sum viciens & semel Imperator.* Tacitus ann. 1. c. 9. Augustus nomen Imperatoris semel atque vicies partum. Huic Dio discordasse creditur, & laudante Em. Norisio, *ad Cen. Pisana*, p. 338. rectius quàm Tacitus scripsisse, *Augustum vicies nomen Imperatoris tulisse.* Sed Græca Dionis apertè in mendo cubant: ὡς δὲ ἐν εἰκοσὶν ὅνομα αὐτοκράτορος ἔχειν. Ubi pro otiosis istis δὲ ἐν εἰκοσὶν Historicus sine dubio scripserat ὡς ἐν δὲ εἰκοσὶν — i. e. *ut nomen IMP. XXI. retulerit.* Sed vide locum *lib. 53. p. 494.* Cur Inscriptio Ariminensis, paulo ante Augusti obitum publicata, tantummodo IMP. XX. exhibeat, non est cur sollicitè disquiratur. Eam inferius adducimus *ad Tab. 2. v. 20.*

Ibid. v. 21. *Delmatis & Illuriis quoque bello nunc perdomitis.* Sic suppleo materiam primi illius acti à Cæsare triumphî. Pro *Illuriis* verò reponi poterit ex arbitrio legendium, *Iapudibus*: ita enim in Fastis Pighianis inscriptus est hîc triumphus. De hoc bello legantur Illyrica Appiani. Interim compendio hæc notentur ad rem nostram plenè satis facientia, pag. ultimâ. *Dalmatæ... venienti Cæsari se suppliciter dedunt. Hos Cæsar signa Romanorum Gabinio adempta ferre monuit: eaque in porticu quæ Octavia dicitur appendit. Et paulo infra: Cæsar Illyriorum tellurem omnem quæ à Romanis defece- rat, aut prius sub imperio neutiquam assueverat, ad obsequium redegit. Eam ob rem triumphus Illyrius à Senatu Cæsari decretus est; quem post devictum tandem egit Antonium.*

Ibid. v. 25. *Quo ex Senatus consulto supplicatum est in Deorum...* Videtur hîc dicturus in quot Deorum templis supplicatum erat. Ergo pæne in eo eram ut supplerem in Deorum Dearumque templis circiter trecentis, auctore Virgilio *Æn. 8. v. 714.*

*At Cæsar, triplici invehctus Romana triumpho
Mænia, Dis Italis votum immortale sacrabat:
Maxima tercentum totam delubra per urbem
Lætitiâ, ludisque via, plausuque fremebant.*

184 AD MON. ANCYRANUM NOTAE.

Tab. 2. verficulum primum &c. sic distingue; *Patritiorum numerum auxi Consul quintum jussu populi & Senatus. Senatum ter legi. Et in consulatu sexto censum populi, collegâ M. Agrippâ, egi.* Ad hæc ultima, & quæ de censu ter acto sequuntur, audiendus est Suetonius in Aug. c. 27. *Recepit & morum legumque regimen perpetuum: quo jure quanquam sine censuræ honore censum tamen populi ter egit: primum ac tertium cum Collegâ, medium solus.*

Tab. 2. v. 4. *Censa sunt capita quadragens centum millia, & sexaginta tria millia.* Non vitavit censuram Casauboni peculiaris loquendi modus, quo vox *millia* post numerum tum majorem, tum minorem ponitur. Attigitur, *postrema vox vacat, non enim solet addi à Latinè loquentibus: tamen ferri potest.* At mihi nec unicum videtur, neque singulare adeò exemplum, in ineundâ hominum recensione. Legitur inscriptio Gruteriana p. cccî. Romæ in porticu templi S. Gregorii extans.

TEMPORIBVS . CLAVDII . TIBERII
FACTA . HOMINVM . ARMIGERORVM
OSTENSIONE . IN . ROMA . SEPTIES
DECIES . CENTENA . MILLIA
LXXXXVII. * M. X.

* M. i. e. Millia.

Clarissimum verò & antiquissimum est in recensione populi Mosaicâ, Num. ii. 9. *וְכָל אִישׁ וְאִשְׁתּוֹ וְכָל אִישׁ וְאִשְׁתּוֹ וְכָל אִישׁ וְאִשְׁתּוֹ* i. e. verbis ad verba redditis (quod evitârunt quidem interpretes & Græcus & Latinus) *centum millia & octoginta millia & sex millia.* paria habentur eodem capite v. 24, & 32. & quod notabile est, in aliâ quoque hominum dinumeratione à Davide postea institutâ, 1 Chron. xxi. 25. *Omnis fuit Israel mille millia, & centum millia, viri educentes gladium.* Iterumque 2 Chron. ii. 17. à Salomone viri peregrini inventi sunt, *centum & quinquaginta millia, & tria millia & sexcenta.*

Tab. 2. v. 5. *Alterum consulari cum imperio lustrum censumque solus feci, Censorino & Asinio Cos.* Frustra fuere non pauci, quanquam graves & eruditi viri, quorum cordi defixum olim insidebat, hunc medium Augusti censum eundem illum fuisse cujus meminit D. Lucas Evangelii capite secundo. Hic enim census fuit Romanorum capitum ordinarius, sacris lustralibus conjunctus, ideoque ad rem Religionis spectans, à rege Servio institutus, dehinc sæpius à summo magistratu, & ab Augusto nunc iterum peractus. At amplior ille orbis Romani census repertum ipsius Augusti fuit; id nempe curantis, ut iniret imperii rationarium, quod in tertio illo volumine complexus est, utque certiùs tributa & vectigalia, & universos tum Italiæ, tum provinciarum redditus pernosceret.

Ibid. *Censorino & Asinio Cos.* Res per se levis observetur, COS. pro *Consulibus* & per totum hunc indicem & in aliis hujus ævi monumentis, per *s* simplicem scribi. Majus certè, quod mensis qui sextilis fuerat, ex S. C. his ipsis, Marcio Censorino, C. Asinio Gallo, Coss. in Augusti honorem dictus est *Augustus*, anno Augustano xx. ut habet Censorinus de die natali cap. 21. *Quod nomen, inquit, nunc ad hanc pertinet memoriam.* Senatusconsultum verò Macrobius Sat. lib. 1. c. 12. his verbis servavit: CVM . IMPERATOR . CAESAR . AVGVSTVS . MENSE . SEXTILI . ET PRIMVM . CONSVLATVM . INIERIT . ET . TRIVMPHOS . TRES . IN . VRBEM . INTVLERIT . ET . EX . IANICVLO . LEGIONES . DEDVCTAE . SECVTAEQVE . SINT . SVA . AVSPICIA . AC . FIDEM . SED . ET . AEGYPTVS . HOC . MENSE . IN . POTESTATEM . POPVLI . ROMANI . REDACTA . SIT . FINISQVE . HOC . MENSE . BELLIS . CIVILIBVS . IMPOSITVS . FVERIT . ATQVE . OB . HAS . CAVSAS . HIC . MENSIS . HVIC . IMPERIO . FELICISSIMVS . SIT . AC . FVERIT . PLACERE . SENATV . VT . HIC . MENSIS . AVGVSTVS . APPELLETVR.

Ibid. v. 9, 10. *Quadragens centum millia & triginta septem millia.* Quanquam satis sentiam, quàm sit infra horum lapidum dignitatem, ut cum corruptis sciorum collecta-

neis

AD MON. ANCYRANUM NOTAE. 185

neis unâ in conspectum veniant; hîc tamen non illibenter annotaverim, Suidæ istud, in voce Ἀυγύστης, non malè respondere huic Augusti numero, si modo recta loci lectio instauretur. Ἐυρίσκον) τετρακόσαι δέκα μυριάδες, ἢ χίλιοι δεκαεπὶ ἄνδρες, uti citant Vossius & Gronovius. At in antiquis editionibus occurrunt pro τετρακόσαι δέκα tantummodo numerales 71. Harum posteriorem credibile est ab origine fuisse 7, quæ, amisâ supernè virgulâ, facilè abiit in 1. Porro χίλιοι δέκα suspicor mendosum esse pro χιλιάδες: quo admisso errore, necessariò in fine efferendum erat ἄνδρες, non ἀνδρῶν. Lego igitur Ἐυρίσκον) . . . 71 μυριάδες, ἢ χιλιάδες ἐπὶ ἄνδρῶν. hoc est, Latine ad verbum, *inventæ sunt quadringentæ tres myriades, & chiliades septem virorum*: Latiniûs Augusti verbis, *capitum quadrages centum millia & triginta septem millia*.

Ibid. v. 12, 13. *Legibus novis latis exempla majorum exolefcentia revocavi; & fugientia jam ex nostro conspectu avitarum rerum exempla imitanda proposui.* Trium istorum censuum mentioni hæc non incommodè subjecit, ad idem morum legumque regimen omnino pertinentia. Hinc non unus nec inanis ab Horatio plausus, maximè Od. 15. lib. 4. — *ordinem — rectum, & vaganti fræna licentiæ — injecit, annovitque culpas — & veteres revocavit artes — per quas Latinum nomen, & Italæ — crevere vires.* — nec obscuriûs in suavissimo illo exordio Epistolæ ad Augustum, jam *morum legumque rectorem*, scriptæ.

*Cum tot sustineas, & tanta negotia solus;
Res Italas armis tuteris; moribus ornes;
Legibus emendes, &c.*

in quibus mordicûs retinenda est vox *moribus*: quamquam ei inusta sit nota falsi, & ἂν *mānibus* tantum non repositum in præclarâ editione Benteianâ. Sed ut urbes & oppida *ornari mānibus* rectissimè quis dixerit, quale, quæso, est *res Italas* ornari *mānibus*? quàm putidum! quàm non Horatianum!

Ibid. *Exempla majorum exolefcentia revocavi.* Adi Sueton. Aug. cap. 31, 32.

Ibid. *Avitarum rerum exempla imitanda proposui.* Et hoc ipsum quoque tradidit Suetonius cap. 89. *In evolvendis utriusque linguae auctoribus, nihil æquè seclabatur quàm præcepta & exempla publicè vel privatim salubria: eaque ad verbum excerpta aut ad domesticos, aut ad exercituum provinciarumque rectores, aut ad urbis magistratus plerumque mittebat; prout quique monitione indigerent.*

Ibid. v. 16, 18. *Quattuor amplissima collegia.* Latet in his reliquiis memoria instituti à Cæsare Actii quinquennalis certaminis, per *quattuor amplissima collegia*, pontificum, augurum, septemvirorum, & quindecimvirorum, perpetuo ordine procurandi, ipso Cæsare VI. M. Agrippa II. Coss. Dio lib. 53, in initio. In voce QUATTUOR, occurrît 7 littera geminata, sed Archaismo certè Grammatico, non, ut vulgò creditur, poetico. Est enim ab Æolico πέντορες, ut à πέμπε, *quinque*.

Ibid. v. 18, 19, 20. *Apud omnia pulvinaria pro valetudine, saliare carmen, & sacrosan— tribunitia potestas mibi.* Spectant hæc ad annum U. C. V. 731, quo Cæsar Augustus (Cos. XI. cum M. Ter. Varrone, & postea, eo mortuo, cum Calpurnio Pisone) gravi adeò morbo decubuit, ut vix ulla spes salutis superesset. Ergo pro ejus valetudine supplicatum est ad omnia pulvinaria. Revalescenti verò, & consulatum paulò ante Kal. Julias abdicanti, decretum est à Senatu perpetuum proconsulare imperium, perpetua item tribunitia potestas: quâ constanter usi tum ipse, tum alii post eum imperatores, nec tamen admisso tribuni plebis titulo, sacrosancti proinde habebantur: & juxta eandem annorum quos imperaverint procedebat numerus, quasi cum tribunis plebis quotannis eam fusciperent. Dio lib. 53. At Augusto processit hæc potestas ab ante diem v. Kal. Julias, uti palam fecit Velleius, l. 2. cap. 103. exinde per sequentes triginta sex annos recurrente eodem die renovata. Eorumque ultimus in ponte illo Ariminenfi adhuc signatus extat.

IMP. CAESAR. DIVI. F. AVGVSTVS. PONTIF. MAXIM.
COS. XIII. IMP. XX. TRIBVNIC. POTEST. XXXVII. P. P.

B b b

Sed

I 86 AD MON. ANCYRANUM NOTAE.

Sed partem hujus anni perexiguam nempe à die v. Kal. Julias ad xiv. Kal. Septembres insequentes Augustus vixit. Adeo ut hæc temporis signatio non immeritò cum aliâ parili monumenti Adulitani conferenda fuerit; ubi post regnatos annos totos viginti sex, proximè ante obitum suum sic inscripsit Ptolemæus Euergetes, *anno regni mei vicesimo septimo.* vide supra, pag. 87.

Ibid. v. 22. *Populo sacerdotium deferente mihi quod pater meus procuravit, suscepi id sacerdotium aliquod post annos, eo mortuo, qui post patrem meum illud procuraverat.* Hæc sic restituta firmantur passim ab Historicis. Appianus de Bellis Civ. l. v. *Quum populus pontificatum maximum à Lepido ad eum transferre vellet, nemini vivo more majorem adimi solitum, recusavit.* Dio lib. 49. *Pontificatum Lepidi sibi oblatum non recepit: neque enim licebat eo vivum aliquem privari.* Suetonius in Aug. 31. *Pontificatum maximum quem nunquam vivo Lepido auferre sustinuerat, mortuo demum suscepit.* Duravitque postea, vel in Romanâ illâ Ethnicâ religione, non de pontificatu solo, sed & de aliis etiam sacerdotiis, concepta eadem persuasio. Ita enim & Plinius Nepos Ep. 8. lib. 4. *Sacerdotium ipsum (auguratûs) cum priscum & religiosum, tum hoc quoque sacrum & insigne est, quod non adimitur viventi.*

Ibid. *Aliquod post annos: non aliquot, ut postea Tab. 4. v. 30. adque non atque: quælia non rarò observata in lapidibus, & MSS. libris antiquioribus.* Annos verò hîc intelligit Augustus duo & viginti circiter, post exutum omni potestate & Circeios relegatum Lepidum, U. C. V. 718, ad eundem mortuum demum Pontificem maximum U. C. 741.

Ibid. v. 25, 26, 27, 28, 29. *Valetudine quanta Romæ nunquam — P. Sulpicio C. Valgio consulibus — ædis Honoris & Virtutis ad memoriam — Senatus consecravit, in quâ Pontifices — anniversarium sacrificium facerent.* Subsunt his fragmentis non pauca ad extrema M. Agrippæ pertinentia: nempe adversa ejus valetudo, pro quâ vota quanta Romæ nunquam antea nuncupata: secuta mors ejus anno U. C. Var. 742, quâ parte anni Messalæ suffectus consul C. Valgius nec-dum honorem eum abdicaverat: ara ad defuncti memoriam intra ædem Honoris & Virtutis à Senatu consecrata, in quâ Pontifices anniversarium sacrificium facerent. Tot & tanta debebantur Viro (ut inquit Dio lib. 54.) *ætatis suæ optimo, qui neque Augusto unquam molestus fuit, neque invidiæ aliorum obnoxius: sed & Augusto ita imperium stabilivit, ut eam formam reipublicæ ipse maximè appetiisse videri posset, & populum beneficiis ita sibi devinxit, ut omnium maximè popularis judicaretur.* Monent hæc ut tradam etiam eruditis habitum ei à Mytilenæis Lesbii incolis honorem, quanquam immodicum quidem illum, & profanum, pro more provincialium ad obsequii & adulationis infima demissorum. Lesbium enim, cum Syriæ proconsulatum gereret, aliquot annis secesserat Agrippa; ibique ejus statua cum magnificâ, ultra quàm fors humana recipit, inscriptione dedicata est. Statuam illam aliò jamdudum avectam optimè supplebit ejus caput navali, quam bello Siculo meruit, coronâ redimitum. Hoc igitur inferiùs apponemus unâ cum nummis ad duos ex eo genitos Caium & Lucium pertinentibus. Interea inscriptionem ex ditissimis D. She-rardi collectaneis, à Lesbii insulæ littore ad eum delatam, accipe.

ΟΔΑΜΟΣ

ΘΕΟΝΣΩΤΗΡΑΤΑΣΠΟΛΙΟΣΜΑΡΚΟΝ
ΑΓΡΙΠΠΑΝΤΟΝΕΤΕΡΓΕΤΑΝΚΑΙΚΤΙΣΤΑΝ

Ὁ Δᾶμος
Θεὸν Σωτῆρα τῆς πόλεως Μάρκον
Ἀγρίππαν τὸν Ἐνεργέταν καὶ Κτιστάν.

Populus
Deum, Servatorem urbis, Marcum
Agrippam, Benefactorem, Conditorumque.

Vides, Lector, id quod, auctore ipso Suetonio, fidem non invenit apud eruditos multos viros, non Imperatori solùm, sed & ejus proconsuli delatam hanc insanam DEI appellationem. Quumque obvium se ingereret Q. Ciceronis Asiæ proprætoris exemplum,

AD MON. ANCYRANUM NOTAE. 187

plum, responsum est ex auctoritate optimi Marci fratris, invidiam tantam amolientis, non ipsum, sed virtutes ejus consecratas. Frustra: nam DEVS M. Agrippa, teste hoc longævo lapide, pleno indubioque titulo sacratuſ est. Et nescio equidem annon hæc Dei ipsius providentiâ permissa fuerint; ut, cùm verum illum Θεάνθρωπον, *primogenitum suum in orbem terræ introducturus esset*, anſam omnem infidelitatis docto huic ac polito hominum generi præriperet: utpote qui nullâ fulti auctoritate, nullo cœlesti monitu sic persuasi, toties tamen eundem Deum atque hominem appellâſſent, scripſiſſent, coluiſſent. Quid enim? *Illos si dixerunt Deos;—Hunc, quem Pater sanctificavit & misit in mundum, Hunc, inquam, dicent illi blasphemare, quia dixerit, Filius Dei sum?* Joan. x. 36.

Ibid. C. Valgio. Hic ille est C. Valgius, doctrinæ & amicitiae nomine celebratus ab Horatio; quique etiam secundum Plinium medicinæ studiosus fuit, inchoato de usu herbarum libro. Hunc (inquit ille lib. 25. cap. 2.) *post Catonem unus illustrium tentavit C. Valgius eruditione spectatus, imperfecto volumine ad Divum Augustum, inchoatâ etiam præfatione religiosâ, ut omnibus malis humanis illius potissimum principis semper medicetur majestas.* Medicinæ quidem artem, unam ex Græcis Romam hoc tempore allatis, ut verbis ejusdem Plinii obiter id notetur, *paucissimi Quiritium attigere.* At velim hoc attendant illi, quibus *nullos eam Quiritium attigisse*, pro certo ac indubitato constat.

Ibid. v. 35, 36, 37, 38. — *res in Hispaniâ Galliâque provinciis prosperè ——— aram — pro reditu meo consacrari, ut ad eam ——— magistratus et sacerdotes sacrum perenne facerent.* Bis post res in Hispaniâ Galliâque provinciis prosperè gestas Romam rediit Augustus. Bis Romæ pro ejus reditu & salute, tum ara, tum alia multa honorifica sunt decreta; anni nempe 729 & 740. Horum priore, quartum ab urbe conditâ, aſt iterum Augusto Principe, clauſum est Jani templum: posteriore verò inſcripta est ejus mentio Emeritæ Auguſtæ, tum recens, ab Augusto, post victorias tantas & orbem pacatum conditæ. Fœdata admodum prodiit in novo Gruteriano corpore, cXLIX. 4. at purior inter additamenta Suetoniana, p. m. 762.

IMP. CAES. DIVI. F. AVGVSTVS . PONT . MAX.
COS. XI. TRIBVNIC . POTEST . X . IMP . VIII.
ORBE . MARI . AC . TERRA . PACATO . TEMPLO
IANI . CLVSO . ET . REP . P . R . OPTIMIS . LEGIBVS
ET . SANCTISSIMIS . INSTITVTIS . REFORMATA
VIAM . SVPERIOR . COS . TEMPORE . INCHOATAM
ET . MVLTIS . LOCIS . INTERMISSAM . PRO
DIGNITATE . IMPERI . P . R . LATIOREM
LONGIOREMQUE . GADEIS . VSQ . PROMOVIT.

Ibid. v. 42, 43. *Cùm à conditâ urbe Janum Quirinum bis omnino clauſum fuiſſe prodatur Memoriae: TER . ME . PRINCIPE . CLAVDENDVM . ESSE decrevit Senatus.* Sic lege, & sic corrige, quæ ſuprà in ipſâ Tabulâ erroneè deſcripta dedi. Ea olim ab hoc Indice accepta cum fructu rependit nunc Suetonius, cap. 22. *Janum Quirinum ſemel atque iterum à conditâ urbe, memoriam ante ſuam, clauſum, in multo breviori temporis ſpatio, terra marique pace parta, ter cluſit.* Quippe præter Janum ſemel ab Augusto clauſum poſt victoriam Ægyptiacam, A. U. C. 725, iterumque ab eodem poſt Cantabricam, anno 729, idem ab eo, ante hæc ſcripta, tertio clauſus creditur. Annum nominat Oroſius ab U. C. 752. lib. 6. cap. ult. ſed propriis ipſius verbis ſeipſum hoc modo refutans, *Augustus ab Oriente in Occidentem, à Septentrione in Meridiem, ac per totum Oceani circum, cunâſ gentibus una pace compoſitis, Jani portas tertio ipſe tunc clauſit, quas ex eo per duodecim ferè annos quietiſſimo ſemper obſeratas otio ipſa etiam rubigo ſignavit.* Jam ſi retrò numerantur duodecim quos innuebat anni, à Jano ob Varianam cladem referato, anno 762, devenies ad annum U. C. 750, qui quidem præteriit pacificus; quique

188 AD MON. ANCYRANUM NOTÆ.

Quique etiam sexto post die excepit (id quod unicè voluit Orosius) veriorum illum D. nostri Jesu Christi natalitium diem, U. C. 749. vide *Norisii Cen. Pis. diff. 2. c. 10. & 5.*

Hæc quidem hætenus notavi, secundum eorum rationes, qui, Suetonium & Orosium secuti, Janum ab Augusto *ter* clausum fuisse statuunt. Sed ut verè dicam id quod sentio, laborat mecum Orosii fides. Aliud etiam propemodum loquuntur vetusti Suetonii codices. Nam, teste Em. Norisio, in Mediceo uno scribitur *pariter clausit*, in altero *iter. clausit*. Ipse etiam Augustus palam mihi visus est cavisse ne Janum *ter clausum* scriberet. Id solum strictius testatur, quòd Senatus eum *ter, se principe, claudendum esse* decreverit. Ejusque profectò veritas, etiamsi Janum bis solummodo re ipsâ clauferit Augustus, ex Dione faciliè demonstratur. Nam præter occlusiones duas sub annis 725 & 729 priùs ab eo memoratas, demum anno 744, Julio & Fabio Coff. ad calcem lib. 54, Ἐφηφίδη μὲν, inquit, τὸν Ἰανὸν τὸν Γέμινον κλειδίῳαι . . . ἡ μὲντοι καὶ ἐκλείδῃ, i. e. *Decretum est Janum Geminum claudendum esse. nec tamen tum clausus fuit.* Quippe Daci & Dalmatæ inexpectatò pacem inter-ruperant.

Ibid. v. 44. *Filios meos quos sinistra fors mihi eripuit*: iisdem ferè verbis, ac in testamento sui initio, apud Suetonium in Tib. c. 23. *Quoniam sinistra Fortuna Caium & Lucium filios mihi eripuit*, &c.

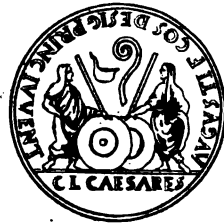
Ibid. *Caium & Lucium Cæsares*, &c. quæ sequuntur in sex prioribus tertiæ Tabulæ versiculis. Hos integros nunc primùm damus, nullam posthac molestiam doctis viris facessuros. Nam quantum ad id quod iniecit scrupulum Casaubono, dici ab Augusto ANNVM QVINTVM ET DECIMVM AGENTIS, cùm contradicere videatur imperfecta de Caio inscriptio, QVEM. COS. POPVLVS. CREAVIT. ANN. NAT. XIII. *Grut. ccxxviii. 5.* sciendum est illos annum decimum quintum agere, qui eum ingressi sunt, post annos quatuordecim vel minimum quantum totos jam elapsos. Il-lustrissimum verò indicis Augustei locum, dum legis, sic distingue; longè aliter quàm doctissimo Norisio visum, in mox laudando opere pag. 112. *Caium & Lucium Cæsares, bonoris mei causâ, Senatus Populusque Romanus, annum quintum & decimum agentis, consules designavit: ut eum magistratum inirent post quinquennium. Et, ex eo die quo deducti sunt in forum, ut interessent consiliis publicis decrevit Senatus. Equites autem Romani universi principem juventutis utrumque eorum, parmæ & hastis argenteis donatum, appellaverunt.* Hi sunt honores, quos vivis C. & L. Cæsaribus Romani habuere, omnes ad vi-vum, in obvio hodieque numismate, posterorum quoque oculis subjectos.

Agrippa Nat. pater.

C. L. Cæsares Augusti. F. F. Adopt.

Eorum Honores.

Iisdem immaturè mortuis alios etiam non modicos honores coloni Pisani decrevere. Et hos & illos uberrimè illustravit F. Henricus Noris, purpurâ postea Romanâ, ut doctrinâ semper tum Græcâ tum Romanâ eminentissimus: illos quidem in parte dissertationis secundæ non exiguâ, hos verò per totum illustre opus, quo non plenius in hoc genere, neque doctius, neque accuratius orbis novit eruditus. Neque enim me morantur nævi ex malè intellectis tum tabulis Ancyranis orti. Dum igitur Norisius in hanc nostræ inscriptionis partem commentarium longè optimum suppeditat; eidem etiam accepta referemus Pisana ipsa monumenta; quæ non hic tantum locus de C. & L. Cæsaribus, sed &, connexus cum eis, honos & historia Augusti Cæsaris effla-

AD MON. ANCYRANUM NOTAE. 189

efflagitant. Id tantum unice demiror, cur cenotaphia vocari placuit viro antiquitatis omnis peritissimo. Cui quidem cenotaphium Emesæ olim in Syriâ itinerando reperit Bellonius; ut testatus est Observationum suarum libro 2. cap. 97. Verum non sunt hæc cenotaphia, sed decreta tantummodo Pisanorum, ad honorem C. & L. Cæsarum, coloniæ, dum viverent, patronorum, pertinentia. Ea Pisani censuere in urbis suæ curiâ, Augusteo dictâ, qualis & nostris etiam Ancyranis *Sebastum* Græcè nominata est. Inscriptere verò iis, qui non ita pridem sunt reperti, cippis duobus grandioribus, olim secundum aram C. & L. Cæsarum defixis. Apud eam aram publicè eorum Manibus quotannis parentandum erat, juxta Decreta hîc subjecta. E quibus præcedere oportebit, quia id tempore præcessit,

Decretum Pisanorum ad L. Cæsaris honorem pertinens.

XIII. K. OCTOBR. PISIS. IN. FORO. IN. AVGVSTEO. SCRIB. ADFVER
Q. PETILIUS. Q. F. P. RASINIUS. L. F. BASSUS. M. PVPIUS. M. F.
Q. SERTORIUS. Q. F. PICA. CN. OCTAVIUS. CN. F. RVFVS. A. ALBIUS
A. F. GVTTA.

QVOD . C. CANIVS . C. F. SATVRNINVS . IIVIR . V. F. DE . AVGENDIS . HONORIBVS
L. CAESARIS . AVGVSTI . CAESARIS . PATRIS . PATRIAE . PONTIFICIS . MAXSVMI
TRIBVNICIAE . POTESTATIS . XXV. FILII . AVGVRI . CONSVLIS . DESIGNATI . PRINCIPIS
IVVENTVTIS . PATRONI . COLONIAE . NOSTRAE . Q. D. E. R. F. P. D. E. R. I. C.
CVM . SENATVS . POPVLI . ROMANI . INTER . CETEROS . PLVRIMOS . AC . MAXIMOS
HONORES . L. CAESARI . AVGVSTI . CAESARIS . PATRIS . PATRIAE . PONTIFICIS . MAXIMI . TRIBV
NICIAE . POTESTATIS . XXV. FILIO . AVGVRI . CONSVLI . DESIGNATO . PER
CONSENSVM . OMNIVM . ORDINVM . decretos

.

L. Cæsari paren-

TETVR . DATA . CVRA . C. CANIO . SATVRNINO . IIVIRO . ET . DECEM . PRIMIS . ELIGENDI
ASPICIENDIQUE . VTER . EORVM . MAGIS . IDONEVS . VIDEATVR . EMENDVS
PVBLICA . PECVNIA . A . PRIVATIS . EIVS . loci quem magis . PROBAVERINT . VTIQVE
APVD . EAM . ARAM . QVOD . ANNIS . A . D. XII K. Sept. PVBLICE . MANIBVS . EIVS . PER . MAGIS
TRATVS . EOSQVE . QVI . IBI . IVRI . DICENDO . PRAERUNT . TOGIS . PVLLIS . AMICTOS
QVIBVS . EORVM . IVS . FASQVE . ERIT . EO . DIE ejus . VESTIS . HABENDAE . INFERIAE . MIT
TANTVR . BOVSQVE . ET . OVIS . ATRI . INFVLIS . CAERVILIS . INFVLATI . diis . MANIBVS . EIVS
MACTENTVR . EAEQVE . HOSTIAE . EO . LOCO . ADOLEANTVR . SVPER . QVE . EAS
SINGVLAE . VRNAE . LACTIS . MELLIS . OLEI . FVNDANTVR . AC . TVM . DEMVM . FACTAM
ceteris potestatem . SI . QVI . PRIVATIM . VELINT . MANIBVS . EIVS . INFERIAS . MITTERE
nive quis AMPLIVS . VNO . CEREI . VNAVE . FACE . CORONAVE . MITTAT . DVM . IL . QVI . IM
molaverint . CINCTI . CABINO . RITV . STRVEM . LIGNORVM . SVCCENDANT . ADQVE
exinde . HABEANT

uti LOCVS . ANTE . EAM . ARAM . QVO . EA . STRVES . CONGERANTVR . COMPONENTVR . PATEAT
QVOQVE . VERSVS . PEDES . XL . STIPITIBVSQVE . ROBVSIS . SAEPIATVR . LIGNORVMQVE
ACERVOS . EIVS . REI . GRATIA . QVOD . ANNIS . IBI . CONSTITVATVR . CIPPOQVE . GRANDI
SECVNDVM . ARAM . DEFIXO . HOC . DECRETVM . CVM . SVPERIORIBVS . DECRETIS . AD . EIVS
HONORES . PERTINENTIBVS . INCIDATVR . INSCVLPATVRVE . NAM . QVOD . AD . CETERA
SOLEMNIA . QVAE . EODEM . ILLO . DIE . VITARE . CAVERIQVE . PLACVissent . PLACERENT
QVE . ID . SEQVENDVM . QVOD . DE . IIS . SENATVS . P. R. CENSVISSET . VTIQVE . PRIMO
QVOQVE . TEMPORE . LEGATI . EX . NOSTRO . ORDINE . IMPER . CAESAREM AVGVSTVM
PATREM . PATRIAE . PONTIFICEM . MAXIMVM . TRIBVNICIAE . POTESTATIS . XXV.
ADEANT . PETANTQVE . AB . EO . VTI . COLONIS . IVLIENSIBVS . COLONIAE . OPSEQUENTI
IVLIAE . PISANAE . EX . HOC . DECRETO . EA . OMNIA . FACERE . EXEQVQVE . PERMITTAT .

190 AD MON. ANCYRANUM NOTAE.

Decretum Pisanorum ad C. Caesaris honorem pertinens.

. PISIS . IN . FORO . IN . AVGVSTEO . SCRIB . AD
 fuer. Q. SERTORIUS . Q. F. ATILIVS . TACITVS . P. RASINIVS . L. F. BASSVS . L. LAPPIVS
 P. f. Thallvs . Q. SERTORIUS . Q. F. ALPIVS . PICA . C. VETTIVS . L. F. VIRCVLA . M. HERIVS
 M. F. PRISCVS . A. ALBIVS . A. F. GVTTA . TI. PETRONIVS . TI. F. POLLIO . L. FABIVS . L. F. BASSVS .
 SEX APONIVS . SEX . F. CRETIVS . C. CANIVS . C. F. SATVRNINVS . L. OTACILIVS . Q. F. PANTHERA

QVOD . ADSVNT . CVM . IN . COLONIA . NOSTRA . PROPTER . CONTENTIONES . CANDIDATO
 RVN MAGISTRATVS . NON . ESSENT . ET . EA . ACTA . ESSENT . QVAE . INFRA . SCRIPTA . SVNT .
 CVM . A . d . IIII . NONAS . APRILES . ALLATVS . ESSET . NVNTIVS . CAIVM . CAESAREM . AVGVSTI . PATRIS . PATRI
 AE . PONTIF . MAXSVMI . CVSTODIS . IMPERI . ROMANI . TOTIVSQVE . ORBIS . TERRARVM . PRAE
 SIDIS . FILIVM . DIVI . NEPOTEM . POST . CONSVLATVM . QVEM . VLTRA . FINIS . EXTREMAS . POPV
 LI . ROMANI . BELLVM . GERENS . FELICITER . PEREGERAT . SEME . GESTA . RE . PVBLICA . DEVICTEIS . AVT
 IN . FIDEM . RECEPTIS . BELlicosissimis . AC . MAXSIMIS . GENTIBVS . IPSVM . VOLNERIBVS . PRO . RE
 PVBLICA . EXCEPTIS . EX . EO . CASV . CRVDELIBVS . FATIS . EREPTVM . POPVLO . ROMANO . IAM . DESIGNA
 TVM . IUSTISSVMVM . AC . SIMILLVMVM . PARENTIS . SVI . VIRTVTIBVS . PRINCIPEM . COLONIAE . QVE
 NOSTRAE . VNICYM . PRAESIDIVM . EAQVE . RES . NON . DVM . QUIETO . LV'CTV . QVEM . EX . DECES
 SV . L . CAESARIS . FRATRIS . EIVS . CONSVLIS . DESIGNATI . AVGVRI . PRONI . NOSTRI . PRINCI
 PIS . JUVENTVTIS . COLONIA . VNIVERSA . SVSCEPERAT . RENOVASSET . MVLTPLICASSETQVE
 MOEROREM . OMNIVM . SINGVLORVM . VNIVERSORVMQVE . OB . HAS . RES . VNIVERSI . DECV
 RIONES . COLONIQUE . QVANDO . EO . CA'SV . IN . COLONIA . NEQVE . IIVIR . NEQVE . PRAEFECTI
 ERANT . NEQVE . QVISQVAM . IVRE . DICVNDQ . PRAERAT . INTER . SESE . CONSENSERVNT . PRO
 MAGNITVDINE . TANTAE . AC . TAM . IMPROVISAE . CALAMITATIS . OPORTERE . EX . EA . DIE
 QVA . EIVS . DECESVS . NVNTIATVS . ESSET . VSQVI . AD . EAM . DIEM . QVA . OSSA . RELATA . ATQVE
 CONDITA . IVSTAQVE . EIVS . MANIBVS . PERFECTA . ESSENT . CVNCTOS . VESTE . MVLTATA . TEMPLIS
 QUE . DEORVM . IMMORTALIVM . BALNEISQVE . PVBLICIS . ET . TABERNIS . OMNIBVS . CLAVIS
 CONVICTIBVS . SESE . APSTINERE . MATRONAS . QVAE . IN . COLONIA . NOSTRA . SVNT . SVBLVGERE
 DIEMQVE . EVM . QVO . DIE . C . CAESAR . OBIT . QVI . DIES . EST . A . D . VIII . K . MARTIAS . PRO . ALLIENSI
 LVGBREM . MEMORIAE . PRODI . NOTARIQVE . IN . PRAESENTIA . OMNIVM . IVSSV' . AC
 VOLVNTATE . CAVERIQVE . NEQVOD . SACRIFICIVM . PVBLICVM . NEVE . QVAE . SVPLI
 CATIONES . NIVE . SPONSALIA . NIVE . CONVIVIA . PVBLICA . POSTEA . IN . EVM . DIEM
 EOVE . DIE . QVI . DIES . ERIT . A . D . VIII . K . MARTIAS . FIAN . CONCIPIANTVR . INDICAN
 TVRVE . NIVE . QVI . LVDI . SCAENICI . CIRCIENSESVE . EO . DIE . FIAN . SPECTENTVRVE
 VTIQUE . EO . DIE . QVOD . ANNIS . PVBLICE . MANIBVS . EIVS . PER . MAGISTRA'TVS . EOSVE
 QVI . PISIS . IVRE . DICVNDQ . PRAERVNT . EODEM . LOCO . EODEMQVE . MODO . QVO
 L . CAESARI . PARENTARI . INSTITVTVM . EST . PARENTETVR
 VTIQUE . ARCVS . CELEBERRIMO . COLONIAE . NOSTRAE . LOCO . CONSTITVATVR . ORNA
 TV' . SPOLEIS . DEVICTARVM . AVT . IN . FIDEM . RECEPTARVM . AB . EO . GENTIVM . SVPER
 EVM . STATVA . PEDESTRI . IPSIVS . TRIVMPHALI . ORNATV . CIRCAQVE . EAM . DVAE
 EQUESTRES . INAVRATAE . GAI . ET . LVCI . CAESARVM . STATVAE . PONANTVR
 VTIQUE . CUM . PRIMVM . PER . LEGEM . COLONIAE . DVO . VIROS . CREARE . ET . HABERE . PQ
 TVERIMVS . II . DVO . VIRI . QVI . PRIMI . CREATI . ERVNT . HOC . QVOD . DECVRIONIBVS
 ET . UNIVERSIS . COLONIS . PLACVIT . AD . DECVRIONES . REFERANT . EORVM . PV
 BLICA . AVCTORITATE . ADHIBITA . LEGITVME . ID . CAVEATVR . AVCTORIBVSQVE
 IIS . IN . TABVLAS . PVCLICAS . REFERATVR . INTEREA . T . STATVLENVS . IVNCVS
 FLAMEN . AVGVSTALIS . PONTIF . MINOR . PVBLICORVM . P . R . SACRORVM . ROGARE
 TVR . VT . CVM . LEGATIS . EXCVSATA . PRAESENTI . COLONIAE . NECESSITATE . HOC
 OFFICIUM . PVBLICVM . ET . VOLVNTATEM . VNIVERSORVM . LIBELLO . REDDITO
 IMP . CAESARI . AVGVSTO . PATRI . PATRIAE . PONTIF . MAXIMO . TRIBVNICIAE
 POTES . XVI . INDICET
 IDQVE . T . STATVLENVS . IVNCVS . PRINCEPS . COLONIAE . NOSTRAE . FLAMEN . AVGVST .
 PONTIF . MINOR . PVBLICORVM . P . R . SACRORVM . LIBELLO . ITA . VTI . SVPERA . SCRIPTVM
 EST . IMPERATORI . CAESARI . AVGVSTO . PONTIFICI . MAXIMO . TRIBVN . POTES . XVI . PATRI
 PATRIAE . REDDITO . FECERIT . PLACERE . CONSCRIPTIS . QVAE . A . D . IIII . NONAS . APRILES
 QVAE . SEX . AELIO . CATO . C . SENTIO . SATVRNINO . COS . FVERVNT . FACTA . ACTA . CON
 STITUTA . SVNT . PER . CONSENSVM . ORDINVM . EA . OMNIA . ITA . FIERI . AGI . HA

ADMON. ANCYRANUM NOTAE. 191

BERI OPSERVARIQVE. AB. L. TITIO. A. F. ET. A. T. ALLIO. T. F. RVFO. II VIRIS. ET. AB. EIS. QVICVM QVE POSTEA. IN. COLONIA. NOSTRA. II VIR. PRAEFECTI. SIVE. QVI. ALI. MAGISTRATVS ERANT OMNIA. IN. PERPETVOM. ITA. FIERI. AGI. HABERI. OPSERVARIQVE. V TIQVE. L. TITIVS A. F. T. ALIVS. T. F. RVFVS. II VIRI. EA. OMNIA. QVAE. SVPRASCRIPTA. SVNT. EX. DECRETO NOSTRO CORAM. PRO. QVAESTORIBVS. PRIMO. QVOQVE. TEMPORE. PER. SCRIBAM. PVBLICUM IN. TABVLAS. PVBLICAS. REFERENDA. CVRENT. CENSVERE.

Tab. 3. v. 8. *Plebei Romana viritim SS. trecenos numeravi.* Hic est insignis ille locus de impensis & largitionibus Augusti qui eruditissimi nostratis Arbuthnoti librum illustrare poterit, uti liber iste jam feliciter illustravit Græcam omnem & Romanam antiquitatem. Ejus exemplo, quâ licet, Augusti munera ad monetam hodiernam Britannicam, secundum libras sterlingas, solidos, & denarios, redigemus. Sunt igitur sestertii treceni 4 s. 10 d. $\frac{1}{2}$. Totidem plebei viritim ex testamento patris sui numeravit: quot etiam testis est Suetonius viritim legasse Julium, cap. 83. *Plebei* Archaicè *plebes* dictum puta.

Ibid. v. 8. *Nomine meo quadringenos ex bellorum manibiis consul quintum viritim dedi.* i. e. 3 l. 4 s. 7 d. Hujus congiarii cum meminerit forte Dio, lib. 51. quadringenos istos sestertios viritim datos Græcè extulit καὶ ἑκατὸν [l. καὶ ἑκατὸν] δραχμὰς, drachmæ proinde Atticæ quatuor sestertios, hoc est denarium Romanum, æquans.

Ibid. v. 12, 13. *Tribunitia potestate duodecimum quadringenos nummos tertium viritim dedi.* Tertium hoc nummorum congiarium obiter attigit Josephus in Antiq. l. 16. c. 4. edit. Hudf. p. 719. eique præsentem fuisse regem Herodem scribit, postquam Aquileiæ paucis ante diebus causam contra filios suos coram Augusto dixisset. Hinc ergo occasionem scire arripit Norisius, demonstrandi quo anno in Italiam, causam eam dicturus, Herodes venerat: anno nempe, quo Augustus Aquileiæ substitit, eventa belli Pannonici illic è propinquo spectans; quo etiam Tribunitiam potestatem duodecimum renovavit. Eo verò duplici caractere signatur pars posterior anni U. C. V. 742. Vide Noris. Cen. Pis. diff. 2, c. 6. Ibi telam hanc orditur chronologicam vir ille perspicacissimus, rectius inde perscrutatus Herodis tempora, adeoque verum D. nostri Jesu Christi natalem annum. Speciatim verò pag. 154. sic concludit---“Hoc planè Ancyrano saxo “refelluntur anachronismi illorum scriptorum, qui hanc secundam Herodis peregrinationem Romanam aliis à stabilito annis affigunt.

Ibid. v. 13, 14. *Quæ mea congiaria (singula quatuor intelligit; pecuniæ tria, frumenti unum) pervenerunt ad sestertium millia, nunquam minus, quinquaginta, & ducenta.* hoc est 405, 260 l. 8 s. 4 d. ex quâ pecuniæ summâ cum plebs quadringenos sestertios, hoc est 3 l. 4 s. 7 d. viritim acciperet, qui accepere viri erant numero 125500.

Ibid. v. 15. *Tribunitiæ potestatis duodevicesimum, consul XII, trecentis & viginti millibus plebei urbanae sexagenos denarios (hoc est 1 l. 18 s. 9 d.) viritim dedi.* pervenit itaque hoc congiarium ad 620000 l.

Ibid. v. 17. *Cuius militum meorum consul quintum ex manibiis viritim millia nummum singula (hoc est 8 l. 1 s. 5 d. $\frac{1}{2}$) dedi.* Acceperunt id triumphale congiarium in coloniis hominum circiter centum & viginti millia. His igitur largitus est monetæ nostræ, 968750 l.

Ibid. v. 20. *Consul tertium decimum sexagenos denarios (hoc est 1 l. 18 s. 9 d.) plebei quæ tum frumentum publicum acceperunt dedi.* Ea millia hominum paulo plura quàm ducenta fuerunt. Dedit igitur eâ largitione paulò plus quàm 387500 l. Hæc Augusti largitio, quam hæc ad consulatum ejus tertium decimum, an. U. C. 752, referatur, opportunè nobis locum indigitat, ubi deficere incipit Dionis historia Augustea; libro nempe 55. editionis Leunclavianæ pag. 554. ibi enim post acta anni 748, & Tiberii tum in Rhodum insulam secessum, statim subjicitur hujus largitionis quarto post anno concessæ mentio, denariis, ut superius, Græcè per δραχμὰς redditus: οὗ δὲ Ἀυγύστος οὐ τὸ δῆλον τὸ ἀποδιδόναι πλεῖστον ὅτι ἐς ἑκατομμύριας κατέχευσε. καὶ, ὥς γε τινὲς λέγουσι, καὶ ἑκατὸν ἑκατὸν δραχμὰς ἰδού, i. e. *Infinitam plebis multitudinem, quæ frumentum publicum accepit, Augustus ad ducenta hominum millia redogit: & ut nonnulli dicunt, viritim*

iii

192 AD MON. ANCYRANUM NOTAE.

iis sexagenos denarios dedit. Obiter verò ex parenthetico isto, ut nonnulli dicunt, non malè advertet lector, Dioni nunquam visum fuisse hunc Augusti indicem.

Ibid. v. 22, 23. *Pecuniam pro agris, quos in consulatu meo quarto & postea M. Crasso & Cn. Lentulo Augure assignavi militibus, solvi municipis. Ea sestertium circiter SEX... SIENS milliens fuit.* Ita quidem exemplar Fabrianum, quasi extritis tribus literis intermediis; cùm Tournefortianum non nisi hoc modo SEX imperfectiùs habet; at in Busbequiano SEXGENS clarè extet. Hæc igitur me pæne invitum impulerunt ut, servato illo G, SEXageSIENS milliens rescriberem. Sed exterret immanis admodum pecuniæ numeratæ summa, 48,437,500 l. & exposco potiùs legentium iudicium, annon *sexiens milliens*, hoc est 4,843,750 l. pars prioris decima, pro veriore sit habenda. Amplum hoc quidem & magnificum: at nemo est qui facilè extricaverit, quanti esset ager Italicus, tot hominum millibus coemendus. Post bellum Siculum, quum adhuc Triumvir esset Octavianus, unius agri Campani partem terrâ Cnosîa in Cretâ mutatam emit, & quidem tantâ quanta redditum duodecies sestertium daret. Ita Dio lib. 49. cum Velleio lib. 2. cap. 81. conferendus. Præter quos Plinius lib. 18. c. 11. *Extat Divi Augusti decretum quo annua vicena millia Neapolitanis . . . numerari jussit è fisco suo, coloniam deducens Capuam.* Super hæc omnia, promissa est iidem, & præstita postea, aqua Julia. Cætera ex his, Lector, æstima.

Porro Augustus ad minuendum, ut videtur, rei miraculum, hoc tanto pecuniæ onere, quanta quanta fuerit, collationibus se levatum scribit. Sequitur enim

Ibid. v. 24. *Ea sestertium circiter sexiens milliens fuit, quam ex collationibus pro prædiis numeravi.* Quo in loco Gronovius *prædiatoribus numeravi*, & meliùs longè quàm quod à Lipsio erat, *prætoribus*. Nostram istam lectionem reddidère excussa quatuor exemplaria, Busbequianum, Cossonianum, Fabrianum, Tournefortianum. Quicquid sit, factas magnoperè Augusto collationes, tum statò tempore, Kal. Januariis, tum urgente aliàs necessitate, præter tributa provinciarum annua, nemo non novit. Neque unquam sanè opportuniùs, quàm hoc ipso quem indicavit anno (U.C. 724.) in consulatu suo quarto. Tunc enim, per hanc agrorum emptionem, ad extremas angustias reductus, & mediis in victoriis inops, in foro tum sua, tum amicorum bona, miserabili specie, publicavit. Dio lib. 51. pag. 445. *Cæsar aliis militum pecuniam dedit; aliis qui omnibus secum bellis fuissent, agrum etiam addidit. Nam eos Italiæ populos qui Antonii rebus studuissent, extorres egerat, militibusque agros eorum donaverat. Extorrium autem plerisque Dyrrachium, Philippos, & alia oppida habitanda concessit. Reliquis pecuniam pro agro aut numeravit; aut numeraturum promisit. Etsi enim ex Victoriâ magnam vim pecuniæ adeptus esset, tamen impensæ fiebant longè majores: ideoque in foro venalia proposuit & sua, & amicorum aliquot bona.* Similia, sed obscuriùs, innuit, ut observavit superiùs Casaubonus, ad alterum illum quem Augustus hic signavit annum (U.C. 740.) consulibus M. Crasso & Cn. Lentulo augure. ὁ Ἀυγύς, πολλὰ μὲν ἀναλώσας ὡς ἐκάστοις, πολλὰ δὲ καὶ παρ' ἐτέρων λαβὼν, διακίσατο. i. e. multa in singulis impendens, multa etiam ab aliis corradens, res Augustus administrabat. Res illic intelligit Hispaniæ Galliæque: sed etiam in provinciis collationes, æque jam statæ, tributì nomine, fiebant.

Ibid. v. 25. *Et circiter bis milliens & sescentiens* (hoc est 2,098,958 l. 6 s. 8 d.) *quod pro agris provincialibus solvi. Id primus & solus omnium qui deduxerunt colonias militum in Italiâ, aut in provinciis ad memoriâ ætatis meæ feci.* In his, nunc primùm rectè sic lectis & distinctis, amovet à se Augustus objecta Syllæ, & Cæsari priori, in Bruti apud Appianum oratione, de bell. civil. lib. 2. p. m. 840. *Sylla & Cæsar vi & armis hostiliter oppressâ republicâ, neque dimiserunt vos in suam quemque patriam, neque agros vobis emerunt, aut confiscatos diviserunt, neque pristinos eorum dominos pretio reddito solati sunt, quamvis pecuniarum affatim haberent ex ærario, multum item ex vestigalibus publicis. sed in ipsâ Italiâ nihil commemitâ, non jure belli, sed more latrocinii, veteribus possessoribus ademerunt agros, domos, sepulchra, fana.* Tristia hæc quidem & acerba. sed ab ipso etiam Augusto, ante consulatum ejus quartum, haud æquiùs partitiones factæ. Nam (ut ait Dio sub annum U. C. 713.) omnes initio per totam Italiâ agros, nisi quid miles aliquis

AD MON. ANCYRANUM NOTAE. 193

aliquis emeritus dono accepisset, aut à fisco emisset, unà cum serviitiis & instrumento reliquos dominis adimebat, ac militibus dabat. Unde Virgil. Ecl. 1. *En queis consevimus agros!*

Ibid. v. 28. *Ti. Neroni & Cn. Pisoni consulibus.* Non ut vulgò Nerone & Pisone. sic Virgilio & Horatio casu sexto imbri: aliaque aliis eodem casu. Inter inscriptiones verò simile apud Gruterum vide p. ccxxviii. 8. *QVAM. IMPENSAM. C. CASCCELLIO. LABEONI. IN PERPET. POLLICENTI* (casu ibi sexto absolute posito) *GRATIAE. AGANTVR. MVNIFICENTIAE. EIVS.*

Ibid. v. 34. *Quater pecunia mea juvi ærarium.* Semel, ut habet Dio, in consulatu suo sexto lib. 53. pag. 497. & aliàs, insigni rei memoriâ nummø gentis Viniciæ sic inscriptâ, *S. P. Q. R. IMP. CAES. QVOD. V. M. S. EX. EA. P. Q. IS. AD. A. DE.* i. e. *quod viæ munitæ sint ex eâ pecuniâ quam is ad ærarium detulit.*

Ibid. v. 34. *Ita ut sestertium milliens & quinquens* (hoc est 811,328 l. 2 s. 6 d.) *ad eos qui præerant ærario detulerim.* In hoc commate, pro isto *ad eos* qui, antea turpissimo errore adeo solvi legebatur.

Ibid. v. 25, &c. *M. Emilio & L. Arruntio Cos. in ærarium militare quod ex consilio constitutum est: ex quo præmia darentur militibus qui viginti stipendia emeruissent, HS. milliens & septingenties detuli.* Dione auctore sic imple priorem istam lacunam, *ex consilio senatûs:* Sic verò secundam, *HS. milliens & septingentis, Ti. Cæsaris nomine & meo.* Dio enim, loco omnium insignissimo, post enarratas Augusti legiones, lib. 55. pag. 565, hæc habet. *His de causis, quum indigeret pecuniâ, senatum consuluit de redditu quodam perpetuo constituendo, unde citra ullius injuriam stipendia ac præmia militibus sufficerent. Id igitur cuarebatur Deinde M. Emilio L. Arruntio consulibus, quum nullus redditus excogitari possit, sed & quæri eum omnes gravatè ferrent, Augustus, pro se & Tiberio, in ærarium, cui militaris nomen indidit, pecuniam intulit. Ea, auctore hic ipso Augusto, HS. milliens & septingentis fuit, hoc est, 1,372,395 l. 16 s. 8 d.*

Tab. 4. v. 1. *Curiam & continens et Chalcidicum.* hoc, est Chalcidicum Curiae Juliae conjunctum. Veterem illam lectionem, *continens et Chalcidicum*, quum ægrè passus esset Gronovius, decrevit ille Augustum scripsisse, *curiam & continens et Chalcidicum.* Et meâ quidem sententiâ justissimè. Nam suffragatum est id quod postea comparuit exemplar Fabrianum: levique istâ mutatione vox durè & obscurè posita statim mirè elegans evadit. Quippe de terrâ, de ædificio, aut quopiam simili loquentibus Latinum *continens* ei id ipsum est quod Græcum *συνεχὲς αὐτῇ*. Neque aliâ profectò ratione, quàm quòd non erant aliis *continentes*, sed disjunctæ undique & separatæ, magnæ pleræque domus Romanis *insulæ* dicebantur.

Tab. 4. v. 1, 2. *Curiam & Chalcidicum feci.* Dio lib. 51. Consul quintum Augustus *τῆ, τὴ Ἀθηνᾶων, καὶ τὴ [f. τὴ καὶ] Χαλκιδικὸν ἀνὸμασμένον, καὶ τὴ βασιλῆως τὴ Ἰουλιανῆς καθέξας.* Quæ vide annon sic fuerint vertenda; tum *Minervium* (quod & *Chalcidicum nominatum est*) tum *curiam Juliam sacravit:* Ita ut non fuerint hæc tria Dioni ædificia, sed duo tantummodò, ut in Augusti indice; *curia Julia, & Chalcidicum.* Cùm enim in incerto reliquerint eruditi viri, quid & quale fuerit Chalcidicum; mihi non obscurè subvenit, non aliud fuisse quàm Minervium, Græcè *Ἀθηνᾶιον*, signum habens Chalcidicæ, ab urbe Chalcide, Minervæ. Sic enim P. Victor, in descriptâ ab eo nonâ urbis regione, *Minervium, Minerva Chalcidica:* quorum priore locus Minervæ sacer, at posteriore Deæ signum indigitatur. In confinio urbis Aleppensis, Bercæ antiquitùs dictæ, obviam reperitur *ΦΑ. ΧΑΛΚΙΔΕΩΝ* nummus, ad Chalcidem, urbem Syriacam, Cleopatrarum olim subjectam, clarè pertinens. Hanc, quum, devictâ nuper Cleopatrá, res Asiæ Syriæque consul. V. ordinavit, credibile est victorem Cæsarem adiisse, exque eâ aut signum, aut aliud quid Minervæ ornamentum, detulisse; eodemque anno Romæ *Minervium hoc Chalcidicum extruxisse.* Nam (ut ibidem adjecit Dio, lib. nempe 51. p. 459.) *ex prædâ Ægyptiacâ multa Jovis Capitolino, Junonique & Minervæ consecravit: quum ex S. C. tanquam contaminata essent, detraberentur omnia prius suspensa in eorum templis ornamenta.* Ita Cleopatra, quanquam victa & capta, gloriam tamèn con-

P d d

secutq

194 AD MON. ANCYRANUM NOTAE.

secuta est, quum in templis nostris ejus ornamenta essent dedicata. Eadem urbs Chalcis Domitiano postea, tanquam instauratori suo, adulata, secundum gentile Imperatoris nomen, *Flaviam* se *Chalcidem* appellavit, & exinde novam Epocham signavit; id docente primùm, & demonstrante, Em. Norisio, de Epochis Syr. Mac. differt. 3. cap. 3. Contra autem Domitianus tum urbi Chalcidicæ gratulatus, tum Minervæ aliàs addiçtissimus, *Minervia Chalcidica* extruxit; de quo adeatur Eusebii chronicon, ad numerum MMCV. & commentator in locum Josephus Scaliger. Nam ut de re ipsa, ita & de Scaligeranis ad eam observatis in diversa abeunt Casaubonus & Gronovius. Mihi interim ex supradictis clarè satis innotescit, hoc nostrum *Chalcidicum* Minervio aut synonymum, aut epitheton, fuisse. Minervam autem *Chalciaecam*, Ætolis & Lacedæmoniis olim cultam, & *Chalciacon* (ut habent Livius & Pausanias) i. e. templum ejus æneum, longè ab hoc Minervio Chalcidico alienum puto.

Quæ sequuntur de templo *Apollinis in palatio cum porticibus*, deque aliis Augusti publicis operibus, ea cum Suetonianis Aug. c. 29, &c. & cum Dione passim, & cum P. Victoris tabulis conferenda.

Ibid. v. 6. *Ædem Larum in summâ sacrâ viâ.* Larum intellige publicorum, compitalium & vialium aliter dictorum, de quorum æde ex collationibus per Augustum factâ Inscriptio legitur Farnesiana; Grut. cvi. 4.

LARIBVS . PVBLICIS . SACRVM
IMP. CAESAR . DIVI . F. AVGVSTVS
PONTIFEX . MAXIMVS
TRIBVNIC . POTESTAT . XVIII.
EX . STIPE . QVAM . POPVLVS . EI
CONTVLIT . K. IANVAR . APSENTI
C. CALVISIO . SABINO
L. PASSIENO . COS.

ædem adjicit *Deum Penatium in Velâ*, hoc est parte montis Palatini, quæ *facellum Larum* P. Victori dicitur. Hi quoque Penates publici, aliter Pop. Rom. Penates dicti.

Ibid. v. 10. *Rivos aquarum compluribus locis vetustate labentes feci*: ut in veteri quæ Romæ extat inscriptione,

IMP. CAESAR . DIVI . IVLI . F. AVGVSTVS
PONTIFEX . MAXIMVS . COS. XII.
TRIBVNICIAE . POTESTAT . XIX. IMP. XIII.
RIVOS . AQVARVM . OMNIVM . REFECIT.

Ibid. v. 15, 16. *Incohavi non inchoavi*: ut etiam, notante Torrentio, in optimo Suetoniano codice, Aug. c. 97. *itinere incohato*. Ubi habes, Lector, veram non minus quàm Archaicam vocis orthographiam, idque ex mente illustribus dum hæc scripta sunt, grammatici, Verrii Flacci, qui ab Augusto nepotibus ejus præceptor electus ipso docuit in palatio. Notatum hoc Diomedi lib. 1. *Incohavi*, inquit, *dicendum putat Julius Modestus*: quia sit compositum à cabo initio rerum, quod Verrius Flaccus in postrema syllaba aspirandum probavit. *Cobaum enim apud veteres mundum significat.*

Ibid. v. 17. *Duo & octoginta templa Deum in urbe consul refeci, &c.* Cauto Cæsar discrimine alia se templa *fecisse*, alia *refecisse* dicit. Fecit scilicet non ea solummodò quæ primus ipse extruxit, sed quæ olim ab aliis extructa, & vetustate jam delapsa in ruinas, à fundamentis iterum excitavit. Hæc inter, ædem Jovis Feretrii, & ædem Deum Penatium superiùs memoravit: de quarum tamen posteriore perperam sic Casaubonus, *Hanc refecit, non fecit*. De priore etiam incautiùs locutus ipse Livius, *Augustum Cæsarem tradit, templorum omnium conditorem aut restitutorem, ingressum ædem Feretrii Jovis, quam vetustate dilapsam refecit*, lib. 4. c. 20. Pari incuriâ Suetoni-

us

AD MON. ANCYRANUM NOTAE. 195

us c. 30. *ædes sacras vetustate collapsas, aut incendio absumtas refecit.* Ast Augustus hæc à se facta, tanquam sua sibi opera, vendicavit, capite hujus tabulæ primo. Hic verò alia ab iis templa, duo & octoginta numero, quum labefactari jam inceperint, & ruinam, ni reparentur, minitari, se propriè *refecisse* dicit, hoc est ne conciderent cavisse. Idem ab eo observatum, quicumque is fuerit, qui ad calcem hujus indicis ab Augusto scripti, operum ejus *ἀνακεφαλαιώσιν* hoc modo subdidit, *Opera fecit nova, ædem Matris Magnæ &c. Refecit Capitolium &c.* Rectè igitur non minus quàm dulciloquè Ovidius 2. Fast. v. 59. postquam collapsam Matris Magnæ ædem deploraverat,

*Cætera ne simili caderent labefacta ruinâ,
Cavit sacrati provida cura ducis:
Sub quo delubris sentitur nulla senectus:
Nec satis est homines, obligat ille Deos.
Templorum positor, templorum sancte rector,
Sit superis opto mutua cura tui.*

Tempus resectorum tot templorum, quod excidit ab his tabulis, videtur hic innuere Ovidius, rem nempe tribuens providentiæ *sacrati ducis*, hoc est, Pontificis Max. creati A. U. V. 741.

Tab. 4. v. 21. *Martis Ultoris templum, Forumque Augustum feci.* Ex voto quod A. U. V. 712. ante proelium Philippense, ob paternæ cædis ultionem, suscep-
erat. unde Ovidius Fast. V. de ludis Martis Ultoris mense Maio celebratis,

v. 551. *Ultor ad ipse suos cælo descendit honores,
Templaque in Augusto conspicienda foro.*
569. *Voverat hoc juvenis tunc cum pia sustulit arma:
A tantis princeps incipiendus erat.
Ille manus tendens, hinc stanti milite iusto,
Hinc conjuratis, talia dicta dedit.
Mars ades, & satia scelerato sanguine ferrum;
Stetque favor causâ pro meliore tuus.
Templa feres, & me Victore, vocaberis Ultor.*

Templi hujus dedicationem ut ad vi. Idus Maianas poeta retulit Ovidius, ita ad an-
num U. C. V. 752. Velleius Historicus: ipso nempe Augusto XIII. & Caninio Gallo
Coss. tum scilicet, cum nondum Augusto suffectus esset, qui superius Caninii collega
dicitur, Q. Fabricius. *Anno, inquit, quo magnificentissimi gladiatorii muneris, nauma-
chiæque spectaculis Divus Augustus, abhinc annos triginta, se & Gallo Caninio Consulibus,
dedicato Martis templo, animos oculosque populi Romani repleverat,* lib. 25. cap. ci. Ejus-
dem etiam eodem anno dedicati plenior historia conscripta à Dione est, sed in libro
mutilo 55. parte eâ quæ interiit. Id indicat contentorum in eo libro syllabus sic con-
ceptus. *ὡς ἡ Ἀυγύστου τετοῦ (l. ἀγορεύει) καθιερώθη. ὡς ὁ Ἀρεως ναὸς ὁ ἐν αὐτῇ ἀν καθιερώθη.* i. e.
ut Augusti forum, utque templum in eo Martis dedicatum est. Sed an diversum hoc fue-
rit à templo Martis cognomine Ultoris, de quo paulo post Ovidius, idemque Dio ad
annum U. C. 734. lib. 54. p. 526, dispiciendum in notis ad Tab. 5. v. 41.

Ibid. v. 24, 25. *Dona ex Manibiis consecravi, quæ mihi constiterunt HS circiter
milliens,* hoc est, 807,291 l. 13 s. 4 d. ubi notari libet tria Orthographica: *milliens*
nempe, & similia per totum hunc Indicem, interposito *n* scripta; cum non nisi infi-
nitis numerorum adverbis ut *quotiens, totiens, &c.* interponi illud dixerit Priscianus;
lib. de ponderibus. *Consecravi* quoque hic & alibi non semel; cui simile in vetustis Ne-
potis codicibus observatum à Dausqueio. *Manibiis* etiam, non *manubiis*, hic jam ter-
tium scribitur; idque auctore Verrio, qui, ut ait Charisius, *manibias* per duo *i* scriben-
dum, quia sunt à *manibus*, putavit. Omnino igitur aut corrigendus aut rejiciendus
erit Velius Longus, qui hæc habet in libello de Orthographiâ. *Antiquis variè scripti-
tatum est, Mancupium, aucupium, manubiæ. Siquidem C. Cæsar per i scripsit, ut apparet
ex titulis ipsius: at Augustus i per u, ut testes sunt ejus inscriptiones.* Tab.

196 AD MON. ANCYRANUM NOTAE.

Tab. 4. v. 26. *Auri coronari pondo triginta & quinque millia municipiis & coloniis Italiae conferentibus ad triumphos meos quintum consul remisi.* Ad cæteras anni 725. felicitates quo Cæsar Consul V. tres egit triumphos, Dalmaticum, Actiacum, Alexandrinum, accessit pecuniæ undecumque affluentis copia, adeò ut sœnus quod ante denario pendebatur tum ad trientem ejus reciderit. Ergo qui anno superiore tanto ære alieno obstrictus fuit, nunc omnia quæ debebat persolvit Cæsar, sibi debita ab aliis non accepit. Dio lib. 51. Hæc inter, urbibus Italiae auri coronarii, ad tres triumphos collati, pondo triginta quinque millia, hoc est, 1,130,208 l. 6 s. 8 d. remisit: ipso illo tempore, quo militibus suis triumphalis congiarii nomine 968,750 l. diviserat; & plebei urbanæ ex manibiis 405,260 l. 8 s. 4 d. vide supra notata ad Tab. 3. v. 8, 19.

Ibid. v. 29. *Aurum coronarium non accepi.* Vocis originem notavit Dio, χρυσίον ἐς σεφάνους vocans: ast usu demum coronarium idem fuisse ac gratuitum, aut honorarium, è Suidâ in σεφανικὸν τέλεσμα observandum: quo sensu tum Rhodiis, tum Gallo-græcis nostris Ancyranis id genus loquendi vulgò usurpatum fuit. Quippe Rhodii, cum sui juris essent, modicam pensionem annuam honoris ergò mittebant Romanis, non tam ducibus tributum, quàm amicis coronam dono dantes. Et Ancyrani, inquit, σεφανικὸν λέγουσι πρὸς τὸ ἐν χαρίῃ μὲν διδοῦσθαι, i. e. Coronarium id omne dicunt quod gratuito munere oblatum est.

Ibid. v. 32, 33. *Ludos feci meo nomine quater, aliorum autem magistratuum absentium ter & vigiens.* Ecce locum quem pæne exscripsit olim, nunc autem, post longi temporis injurias, emendat & restituit Suetonius: sic enim ille in Aug. c. 43. *Fecisse ludos se ait suo nomine quater: pro aliis magistratibus qui aut abessent, aut non sufficerent, ter & vigiēs.* Malè igitur, in Suetonii codicibus, suspectum reddiderunt hunc numerum quater & Lipsius & Casaubonus.

Inter ludos Augusti præcelluerunt ii quos faciebat Veneri Genitrici, non multo post obitum patris Cæsaris, in collegio ab eo instituto. Namque bis verbis (inter ejus commentaria, credo, inventis, feliciter verò à Plinio servatis) id gaudium prodidit. “Iis ipsis ludorum meorum diebus sidus crinitum per septem dies in regione cœli, quæ sub Septentrio-nibus est, conspectum. Id oriebatur circa undecimam horam diei, clarumque & omnibus terris conspicuum fuit. Eo fidere significari vulgus credidit Cæsaris animam inter Deorum immortalium numina receptam: quo nomine id insigne simulachro capitis ejus, quod mox in foro consecravimus, adjectum est. Hæc ille in publicum. Interiore gaudio sibi illum natum, seque in eo nasci interpretatus est. Et, si verum fatemur, salutare id terris fuit. Plin. Nat. Hist. l. 2. c. 25. De cometis subnotare liceat, non inane esse quod adjecit Plinius, *Sunt qui & hæc sidera perpetua esse credant, suoque ambitu ire: neque falsò vaticinatum esse Senecam Philosophum, Nat. Quæst. l. 7. c. 26. Erit qui demonstret aliquando in quibus cometæ partibus errent.* Nam nostrâ ætate extitit Philosophus & Geometra summus, Edm. Halleius, L.L.D. cujus sublimi ingenio, & invictæ circa cœlestia industriæ, grande hoc naturæ arcanum cecidisse creditur.

Ibid. v. 36 &c. *In collegio XV virorum magister, adlato in collegium M. Agrippa, per Quindecimviros, C. Furnio, C. Silano Cos. quintos feci ludos sæculares.* Per Quindecimviros: quia ludi sæculares antiquitus isti collegio curæ fuerunt. Quoniam verò, teste Tacito An. 6. 11, magistratus potissimum exequiebantur officia cæremoniarum, ideò Quindecimviratum suscepit ipse Cæsar, & Agrippam in collegium optari fecit. Cæsarem eâ occasione XV-virum prodit ipsius nummus, IMP. CAES. AVG. LVD. SAEC. XV. S. F. magistrum XV virorum Fastorum marmoreorum fragmentum, Grut. ccxcv.

LVDI. SAECVLARES. QVINCT.
IMP. CAESARE. DIVI. F. AVGVSTO
C. SENTIO. C. F. C. N. SATVRNINO
M. CLAVDIO. M. F. M. N. MARCELLO. MAG. XV. VIR.
M. FVFIO. M. F. STRIGONE
D. LAELIO. D. F. D. N. BALBO.

1

Agrippa

AD MON. ANCYRANUM NOTAE. 197

Agrippæ in collegium cooptatio, suo loco neglecta à Dione, atino tamen insequente obiter ei memorata est, libro nempe 54. pag. 534. *Tum, inquit, Augusti Quinquennalia sumptibus Agrippæ acta: nam is quoque à collegio Quindecim-virorum, quibus per ordinem eorum curatio incumberebat, cooptatus & inauguratus fuerat.* Verè igitur accuratissimus scriptor Censorinus, de die nat. cap. 17. *Quintos ludos [sæculares] C. Furnio, C. Junio Silano Coss. anno DCCXXXVII. Cæsar Augustus & Agrippa fecerunt.* Cæterùm de hisce ludis sæcularibus unicè legendus erit Zosimus lib. 2. ubi erravit, non ipse, ut puto, Zosimus, sed aliquis ejus exscriptor somnolentus, in nominibus consulum *Λένιος Κλυσεύς* & *Γάϊος Σαβίνος* pro *Γάϊος Φαβίος* & *Γάϊος Σιλανός* pessimè exaratis.

Ibid. v. 38. *Ludos sæculares [nulli vivorum visos ante] id tempus, deinde [non iterum videndos . . .] ut fortè suppleri poterit: aut, si sic malit Lector, Ludos sæculares [intermissos . . . ante] id tempus, deinde [post decimum centesimumque annum, ut edicto monui, repetendos.]* Horum primum non improbabile facit præconis vox vocantis ad ludos quos nemo vidit, aut iterum visurus est, cum Ovidii carmine, Trist. 2. Eleg. 1. — *quo tempore ludos* — *Fecit, quos ætas aspicit una semel:* alterum doctissima illa Censorini capite prædicto dissertatio; “ Ita institutum esse, ut centesimo quoque anno fierent, id cum Antias, alique Historici auctores sunt, tum Varro de scenicis originibus, libro primo. Item T. Livius libro cxxxvi. *Eodem anno ludos sæculares Cæsar ingenti apparatu fecit; quos centesimo quoque anno (is enim terminus sæculi) fieri mos.* “ At contra, ut decimo centesimoque anno repetantur, tam commentarii Quindecim-virorum, quàm D. Augusti edicta testari videntur. Adeo ut Horatius Flaccus “ in carmine quod sæcularibus ludis cantatum est, id tempus hoc modo designaverit; *Certus undenos decies per annos — Orbis ut cantus referatque ludos.*

Ibid. v. 42. *Navalis præst spectaculum populo dedi trans Tiberim, in quo loco nunc nemus est Cæsarum, cavato solo, &c.* Magnificentissimam hanc Naumachiam anno 752 exhibitam à Cæsare Augusto tum tertium decimum Cos. Velleius, l. 2. c. 101. prodidit. Ergo nihil ad rem Dio, qui integro, quod dolendum est, decennio, ab anno 748 ad 758 mutilatus ad nos pervenit. At Suetonius, ipsis fere Augusti verbis, *fecisse ait navale prælium circa Tiberim cavato solo, in quo nunc Cæsarum nemus est.* Aug. c. 43. Ad ea verba recte monuit Casaubonus *nunc non restringendum esse ad Suetonii tempora, cum Augustus hoc ipsum scripserit, quinto decimo post exhibitam Naumachiam anno.* Statim igitur in naumachiæ loco succrevit hoc nemus Cæsarum, Cæii nempe & Lucii Cæsarum nomine cohonestatum: idemque videtur fuisse ac *naumachiæ horti* Suetonio in Tib. cap. 72 memorati; quamvis illic crediderit Torrentius significari vetustiores illos hortos, quos Julius Cæsar populo legavit, quosque inhuit Horatius, lib. 1. Sat. 9. *Trans Tiberim longe cubat is prope Cæsaris hortos.*

Ibid. v. 23, &c. *In templis omnium civitatum primarum Europæ & Asiæ victor ornamenta reposui, quæ spoliatis templis is cum quo bellum gesseram privatim possederat.* His, quæ, auctore Plinio, notavit Casaubonus, de Apolline Ephefio Myronis opere, accedant ab eodem subinducata ampliora longe Strabonis testimonia. *Sami, inquit lib. 14, tria erant Myronis opera colossica, uni insistentia basi, quæ cum sustulisset Antonius omnia, Augustus Cæsar duo reposuit in basin eandem, Minervam scilicet atque Herculem. Jovem in Capitolium transtulit, sacello ei parato.* Antea vero lib. 13. *Statuam Ajacis cum sublatam Antonius in Ægyptum asportasset, reddidit eam Rhateensibus, sicut & aliis idem fecerat Augustus Cæsar. Nam pulcherrima templorum donaria Ille, ut Cleopatram demereretur, avexerat; Hic diis ea reddidit.*

Ibid. v. 24. *Is cum quo bellum gesseram.* Ita Antonium designari placuit. At perperam hic explevit Lipsius, *Antonius cum quo &c.* ut etiam initio monumenti, *Antonifactionis, &c.* Neutrum enim in iis locis patiuntur aut versuum spatiola, aut mens Augusti. Mens, inquam, Augusti; quia de industriâ planè, siquem è victis à se ducibus indigitare vellet, neminem eorum nomine dignatur: non Brutum & Cassium, non Lepidum, non S. Pompeium; ergo minimè omnium M. Antonium, malè faustâ memoriâ virum, cujus natalis dies pro nefasto habitus, & honores in publicis monumentis aut delati, aut deleri jussi. Dio l. 51. pag. 456. E c e Ibid.

198 AD MON. ANCYRANUM NOTAE.

Ibid. v. 53. *Exque eâ pecuniâ dona aurea, &c.* His fides conciliatur Suetonio & Dioni, diversa de his statuis tradidisse visis : Suetonio, qui cap. 52. *ex iis aureas corinas Apollini Palatino dedicatas tradit* : Dioni verò, qui lib. 53. pag. 511. *statuas illas argenteas in numisma concisas dicit.*

Tab. 4. v. 1. *Mare pacavi à prædonibus. Eo bello, &c.* Ita scilicet de S. Pompeio omnique ejus nautico armamento loqui Augusto placuit ; cui etiam assentatus est Velleius, ad mentem linguamque Imperatoris compositus adulator, l. 2. c. 73. *S. Pompeius, inquit, occupata Sicilia servitia fugitivosque in numerum exercitus sui recipiens magnum modum legionum effecerat, perque Menam & Menecratem paternos libertos, præfectos classium, latrocinii ac prædationibus infestato mari, ad se exercitumque tuendum rapto utebatur, cum eum non depuderet vindicatum armis ac duetu patris mare infestare piraticis secleribus.* Hæc iussæ tum à Cæsare prætextæ : Jamque id bellum palam ut piraticum & servile posteris depingit : quod tamen Siculi nomine traditum ab Historicis, & mole ingens, & diu fortunâ anceps, donec A. U. C. V. 718, Agrippæ honorem coronæ navalis, Cæsari ovationis peperit. vide Not. ad v. 34.

Ibid. v. 1, &c. *Eo bello, servorum qui fugissent à dominis suis, & arma contra rempublicam tulerant, triginta ferè millia capta dominis ad supplicium sumendum tradidi.* Compar his Dio l. 49. pag. 319. *Servi à Cæsare dominis redditi : si cujus verò dominus non inveniretur, is in crucem actus.* Idem plenius aliquanto tradit Appianus de bell. civ. l. 5. p. m. 1178. addito insuper, *Hic tum bellorum finis visus est, quum Cæsar annorum jam octo & viginti esset, oppidatim inter deos tutelares consecratus.*

Ibid. v. 3. *Juravit in mea verba tota Italia sponte sua.* Imminebat jam inter Cæsarem & Antonium bellum, tantâ, inquit Dio, utriusque contentione, ut sociorum auxilia etiam sacramento rogaverint firmanda. l. 50. pag. 422. Speciatim verò de Italiâ Suetonius, cap. 17. *Bononiensibus publicè, quod in Antonicorum clientelâ antiquitus erant, gratiam fecit conjurandi cum totâ Italiâ pro partibus suis.* Tota Italia, inquit Cæsar, eo modo Antonio tacitè respondens, qui partem sibi dimidiam militum Italiæ tanquam utrique communis vendicaverat. Dio pag. 419.

Ibid. v. 4. *Tota Italia — me, pro victis ducibus, ducem depoposcit.* Juraverunt in eadem verba Galliæ, Hispaniæ, Africa, Sicilia, Sardinia. Per hæc quoque obviam itum est Antonii criminationibus, qui incusabat Cæsarem, quod Lepidum magistratu detrusisset : quodque provincias & exercitum, cum Lepidi, tum Sexti sibi vendicasset, quæ debuerant communia ambobus esse : horum dimidiam partem postulabat. Dio lib. 50. pag. 419. Contrâ Cæsar, Lepidum Sextumque, sorte belli victos, & loco & imperio cefsisse contendebat ; se pro iis à volente totâ Italiâ, & provinciis, delectum ducem.

Ibid. v. 6. *ve Senatores plures quam DCC in consulibus facti ; ad eum diem quo scripta sunt circiter CLXX.* Hæc adeo imperfecta quò pertineant non est in promptu divinare : quanquam major ille Senatorum numerus videtur eorum fuisse qui juraverunt in verba Cæsaris ; at hic minor eorum qui, cum Domitio & Soffio Coss. ad Antonium se contulerunt. Dio, pag. 420. Pauciores enim quàm mille numero senatores haud eo tempore fuerunt.

Ibid. v. 9. *Omnium provinciarum quibus finitimæ fuerunt gentes, quæ nondum subjectæ erant Pop. Romano, fines auxi.* Verissimè ; nam, ut habet Eutropius l. 7. c. 5. Suetonio in hoc paulò auctior, præter Mauritaniam Cæsariensem & Galatiam, quæ sub Augusto provinciæ factæ sunt, cum regna antea fuissent ; Romano adjecit imperio Ægyptum, Cantabriam, Dalmatiam sæpe ante victam, sed penitus tunc subactam ; Pannoniam, Aquitaniam, Illyricum, Rhætiam, Vindelicos, & Salassos in Alpibus, omnes Ponti maritimas civitates : in his nobilissimas, Bosporum & Panticapæon. Cum verò dixerit Vindelicos & Salassos in Alpibus, addi his poterant reliquæ omnes Alpinae gentes, secundum inscriptionem quam è tropæo Alpium Historiæ Naturali Plinius inseruit lib. 3. cap. 20. IMP. CAESARI. DIVI. F. AVGVSTO. PONT. MAX. IMP. XIII. TRIBVNIC. POTESTAT. XVII. S. P. Q. R. QVOD. EIVS. DVCTV. AVSPICIISQ. GENTES. ALPINAÆ. OMNES. QVAE. A. MARI. SVPERO. AD. INFERVM, PERTI-

AD MON. ANCYRANUM NOTAE. 199

PERTINEBANT. SVB. IMPERIVM. P. R. REDACTAE. SVNT. Talis extat in Gruteriano corpore, p. ccxxvi. Sed, ut videtur, parte sui priore ad Criticorum libitum adornata.

Ibid. v. 10, &c. *Gallias & Hispanias, provinciasque . . . quas aluit Oceanus, à Gadibus ad ostium Albis fluminis . . . [ab usque regi]one eà quæ proxima est Hadriano mari, armis perlustravi; nulli genti bello per injuriam inlato. Confer Suetoniana in Aug. cap. 21. Germanos ultra Albim fluvium summovit . . . Alias item nationes male quietas ad obsequium redegit. Nec ulli genti sine justis & necessariis causis bellum intulit.* Hinc fortè simpliciter suppleri poterit [*& alias ab usque regi]one ea, &c. aut si malit Lector, [& ad Istrum à regi]one eà, &c. quia inter laudes Augusti habebatur mari oceano, aut amnibus longinquis septum imperium.* Tacit. An. 2. c. 9. vide Not. ad Tab. 5. v. 49.

Ibid. v. 14. *Classis Romana ab ostio Rheni ad solis orientis regionem ad [orbis extrem]a navigavit.* Hic est cursus ille Euro-boreus, quo propiùs axem Septentrionalem Orientem versus navigatur; tritus hodie magnæ Russiæ mercatoribus. Is, à Romanis tunc primùm tentatus, gloriæ Augusto fuit. Ita enim Plinius Nat. Hist. l. 2. cap. 67. *Septentrionalis Oceanus, majore ex parte navigatus est, auspiciis Divi Augusti, Germaniam classe circumvectâ, ad Cimbrorum promontorium: & inde, immenso mari prospecto, aut famâ cognito, ad Scythicam plagam, & bumore nimio regentia.* Eadem classis à Velleio l. 2. cap. 106. memoratur: ut *quæ Oceani circum navigaverat sinus, & ab inaudito atque incognito mari redux flumine Albi subvecta est.* Ergo exciti circa Albim populi per legatos amicitiam Cæsaris & populi Romani petierunt, ii nempe quorum in commate sequenti mentio, viz.

Ibid. v. 16. *Cimbri, & Chariides, & Semnones, & ejusdem tractûs alii Germanorum populi.* Horum Cimbri & Semnones Geographis & Historicis satis noti. Chariides, seu Charydes (quorum hoc habet exemplar Tournesfortianum, illud verò Fabrianum) iidem fuere atque Harudes apud Cæsarem de Bello Gall. l. 1. c. 7, 12. quorum millia xxiv, Germaniâ suâ relictâ, locum ac sedem in Galliâ ab Ariovisto acceperunt.

Ibid. v. 18, &c. *Meo jussu & auspicio ducti sunt duo exercitus eodem ferè tempore in Æthiopiam, & in Arabiam.* In Arabiam circa U. C. 730. duce Ælio Gallo. Hunc Augustus Cæsar in Arabiam misit, ut eas gentes & loca pertentaret. Unde pulchra de iisdem historia à Strabone, Ælii Galli comite & amico, in Geographicis, lib. 16. conscripta extat. In Æthiopiam verò, anno 732, ductus est exercitus à Petronio Ægypti præfide, qui Candacen Æthiopum reginam tantum non devicit, compulitque ut ad Cæsarem, Sami anno 733 agentem, legatos mitteret, pacem veniamque oraturos. Strab. lib. 17.

Ibid. v. 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30. *Armeniam majorem, interfecto rege ejus Artaxiâ.—— In potestatem Tigranîs regis, per Ti. Neronem, transtuli Armeniam gentem. Postea inquietam gentem & rebellantem domitam per Caium filium meum regi Ariobarzani . . . gubernandam & frenandam tradidi, & post ejus mortem filio ejus Artavasdi: quodam jure Ariobarzane qui erat ex regio genere Armeniorum oriundus in id regnum deducto.—— Armenia major, post devictum à Pompeio regem ejus Tigranem, hac unâ servitutis lege obstricta est Romanis, ut ab iis reges suos acciperet. Eâ igitur occasione gemina sub Augusto facta est in Armeniam expeditio: una anno 734, per Tiberium ejus tum privignum; altera anno 753, per filium ejus Caium. Utramque ita tradiderunt & Augustus in hoc rerum suarum indice, & Tacitus in Annalium libro 2. cap. 3. ut alter alteri lumen vicissim non incertum præbeant. Iterum igitur audiat gravissimus Annalista, quanquam antea adductus à Gronovio, & cum Augusto nunc plenius edito, denuo componatur. Armenia inter Parthorum & Romanas ope infida: ob scelus Antonii qui Artavasden regem Armeniorum specie amicitiae inlertum . . . interfecerat. Ejus filius Artaxias memoriâ patris nobis insensu Arsacidarum vi sequæ regnumque tutatus est. Occiso Artaxiâ per dolum propinquorum datas à Cæsare Armeniis Tigranes, deductusque in regnum à Tiberio Nerone. Nec Tigranî durissimum imperium fuit, neque liberis ejus Dein jussu Augusti impositus Artavasdes, at non sine clade nostrâ dejectus.*

200 AD MON. ANCYRANUM NOTAE.

dejectus. Tum C. Cæsar componendæ Armeniæ deligitur. Is Ariobarzanem origine Medum ob insignem corporis formam & præclarum animum volentibus Armeniis præfecit. Ariobarzane morte fortuitâ absumpto, stirpem ejus haud toleravere. Ecce! Ariobarzanem recentiori origine Medum hi Annales prodidère: eundem Augusti index antiquiori suâ origine è regio Armeniorum genere prognatum: ideoque jure quodammodo in id regnum deductum. Utrique pariter memoratur mors Ariobarzanis: succedente secundum Tacitum ejus stirpe, hoc est secundum Augustum Artavasde ejus filio.

Ibid. v. 27. *In potestatem Tigranis regis, per Ti. Nero[nem diademate ejus capiti imposito.] Ita lacunam implevi, auctoribus Suetonio & Velleio: quorum ille in Tiberii vitâ cap. 9. ducto in Orientem exercitu, regnum Armeniæ Tigrani restituit, ac pro tribunali diadema imposuit. Hic verò l. 2. cap. 122. Quis, inquit, dubitare potest, quin ex Armeniâ receptâ, & ex rege ei imposito, cujus capiti insigne regium sua manu imposuerat, ordinatisque rebus Orientis, ovans triumphum debuerit? Is rex Velleio cap. 94. Artavasdes, cæteris verò Historicis, ut Suetonio, Tacito, Dioni, Josepho, & cum his ipsi etiam Augusto, Tigranes dicitur.*

Ibid. v. 28. *Inquietam gentem & rebellantem domitam per Caium filium meum. Id supra testatur Pisanus lapis, pag. 193. cum a. d. IIII. nonas Apriles, Sex. Ælio Cato, C. Sention Saturnino Coss. Augusto Tribunicæ potestatis xxvi, hoc est A. U. 757, allatus esset nuntius Caium Cæsarem, Augusti patris patriæ Pontif. Maxsumi, custodis Impert Romani, totiusque orbis terrarum præsidis, filium, Divi nepotem, post consulatum, quem ultra finis extremas populi Romani bellum gerens feliciter peregerat, bene gestâ republicâ, devictis, aut in fidem receptis bellicosissimis ac maxsimis gentibus, ipsum, vulneribus pro republicâ exceptis, ex eo casu crudelibus fatis ereptum, populo Romano jam designatum justissimum, ac simillum parentis sui virtutibus principem.*

Ibid. v. 32. *Provincias omnes quæ trans Hadrianum mare vergunt & Ponticas Asianasque jam ex magna parte regibus eas possidentibus concessi. Ex magnâ parte dicit Augustus, hoc est præter pauca, interprete Suetonio, quem adi in Aug. c. 48. De ponti & Asiæ regulis, deque regnis quæ iis concesserat Augustus, amplissimum habemus Norisii commentarium, Cen. Pis. pag. 224, &c. Trans Hadrianum mare provincias, partim Danubium versus protensas intelligit, Dalmatiam, Illyricum, Pannoniam utramque, Mœsiam; partim versus Ægæum mare & Hellepontum; Græciam, Macedoniam, Thraciam. Multa in his, aut regulis, aut sacerdotibus, aut civitatibus permisit Cæsar; speciatim verò populo Atheniensium veterem Deli insulæ possessionem, qualem eam, post fugatum Mithridatem, Populi Romani beneficio reciperâssent. Quo quidem lætatus populus Atheniensium, incolæque Deli insulæ, Cæsaris statuam, cum inscripto hujusmodi titulo, dedicârunt.*

Ο ΔΗΜΟΣ Ο ΑΘΗΝΑΙΩΝ
ΚΑΙ ΟΙ ΤΗΝ ΝΗΣΟΝ ΚΑΤΟΙΚΟΥΝΤΕΣ
ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΑ ΚΑΙ ΣΑΡΑ
ΘΕΟΤΙΟΤΑΙΟΤΤΙΟΝ
ΑΠΟ ΛΑΩΝΙΑΡΤΕΜΙΔΙΑΗΤΟΙ.

Ὁ Δῆμος ὁ Ἀθηναίων
καὶ οἱ ἐν τῇ νήσῳ κατοικοῦντες
Ἀυτοκράτορος Καίσαρος
Θεοτίου τοῦ Τίτου
Ἀπόλλωνι, Ἀρτέμιδι, Διὶ.

*Populus Atheniensium
et qui in insula degunt incolæ
Imperatorem Cæsarem
Divi Iuli Filium.
Apollini, Dianæ, Latonæ.*

Exstitit olim hæc inscriptio in ædibus excellentissimi Francisci Maurofini, D. Marci Procuratoris, Venetiis; ubi anno 1637, unâ cum aliâ Deliacâ non ignobili, excepta est manu doctissimi Joan. Pricæi. Utramque verò humanissimè mecum communicavit, qui eas ex Pricæanis, Seldenianis postea factis, exscriperat, rev. & eruditus Vir, antea suo merito laudatus, D. Georgius Harbin. Tempus quod attinet inscriptionis, natam fuisse

AD MON. ANCYRANUM NOTAE. 201

fuisse oportet post pugnam Actiacam quam Consul IV. Cæsar reportavit, & tamen ante ejus Consulatum septimum, quo Augustus appellari cœpit. Optimè igitur referetur ad annum U. C. V. 725, quo Consul V. Cæsar ex Asiâ repetiit Italiam; Corinthi verò paullum substitit, &, ut Strabo auctor est, quædam illic ad Cycladas insulas pertinentia ordinavit.

Ita mos fuit hisce insularibus Principes viros, aut rerum apud se potitos, aut de insulâ bene meritos, inscripto statuæ titulo honorare. Quo in genere, præter marmora aut Whelero aut Tournefortiano memorata, unum addo Ptolemæi Philadelphi, à Delo ad illustrissimum D. Sherardum Smyrnæ consulem delatum.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΠΤΟΛΕΜΑΙΟΝ
ΠΤΟΛΕΜΑΙΟΥΣ ΩΤΗΡΟΣ
ΟΙΝΗΣΙΩΤΑΙΑΝΕΘΗΚΑΝ.

Βασίλεα Πτολεμαῖον
Πτολεμαίῳ Σωτῆρι
Οἱ νησιῶται ἀνέθηκαν.

*Regem Ptolemæum
Ptolemæi Soteris F.
Insulares dedicarunt.*

Cæterum, præter hunc in Delo insulâ honorem, alium etiam Athenienses, idque mediis in Athenis, Romæ & Cæsari, Augusto jam vocato, habuerunt, structo templo, quod Minervæ *Archegetidi* dedicarunt. Templi faciem nobis depinxere & Sponius & Whelerus nostras; cum inscriptione ab initio mutilatâ. Ast hoc modo forsitan incipit: Εἰς . τιμὴν . καὶ . σωτηρίαν τῆς . τε . Ρωμαίων

ΠΟΛΕΩΣ ΚΑΙ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ ΚΑΙΣΑΡΟΣ ΘΕΟΤΤΙΟΥΣ ΕΒΑΣΤΟΥ
ΑΘΗΝΑΙΑΡΧΗΓΕΤΙΔΙΣ ΤΡΑΤΗΓΟΥ ΤΝΤΟΣ ΕΠΙΤΟΥΣΟΠΑΙΤΑΣ ΕΥΚΛΕΟΥΣ ΜΑΡΑΘΩΝΙΟΥ
ΤΟΥ ΚΑΙ ΔΙΔΕΞΑΜΕΝΟΥ ΤΗΝ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑΝ ΤΗ ΠΕΡ ΤΟΥ ΠΑΤΡΟΣ ΗΡΩΔΟΥ ΤΟΥ ΚΑΙ
ΠΡΕΣΒΕΥΣΑΝΤΟΣ ΕΠΙ ΑΡΧΟΝΤΟΣ ΝΙΚΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΣΑΡΑ ΠΙΩΝΟΣ ΑΘΜΟΝΕΩΣ.

.
. ἡ Ἀυτοκράτορος Καίσαρος Θεοῦ υἱὸς Σεβαστῆ Ἀθηνᾶ Ἀρχηγέτιδι. Στεφάνῳ γὰρ τῷ ἐπὶ τῆς ὀπίστας Εὐκλείῳ Μαραθῶνι τῷ καὶ Διδεξαμένῳ τῷ ἐπιμέλειαν ὑπὲρ τῆς πατρὸς Ἡρώδους, τῷ καὶ πρεσβύσαντος ἐπὶ Ἀρχόντῳ Νικίῳ τῷ Σαραπίωνῳ Ἀθμονέως.

In honorem, & perpetuam conservatio-
nem Urbis Romæ, & Impera-
toris Cæsaris Divi F. Augusti, Minervæ *Archegetidi*. Prætoris armigerorum *Eucle Marathonio*, qui & curam templi suscepit pro patre ipsius *Herode*, quique legationem obivit, sub Archonte *Niciâ Sarapionis F. Athmonensi*.

Hoc modo, ad palpandum Augustum Cæsarem, Athenienses Minervam suam induxerunt *Archegetidem*; quasi apud Actium viæ se & prælii ducem præbuisset. Et perfectò tale quid vulgò tum creditum fuisse probabile facit versus Virgilianus, *Æn.* viii. 698, ubi dicuntur tela tenuisse,

*Omnigenumque Deum monstra, & latrator Anubis,
Contra Neptunum, & Venerem, contraque Minervam.*

Neque ulterius jam quærendum, cur Cæsar ex Asiâ ad triumphum Actiacum redux, Minervam præcipuè in honore habuerit, dedicatâ in ejus templo prædâ Ægyptiacâ, & structo, ut vidimus, Chalcidico. vide notam ad Tab. 4. v. 1. 2. pag. 193.

Ibid. v. 34, 35. *Siciliam & Sardiniam occupatas bello servili recipavi.* Is fuit exitus belli Siculi sive, ut alii loquuti sunt, belli contra S. Pompeium. At præter unum Augustum nemo, ut opinor, id bellum *servilis* nomine infamavit. Sic autem ille, tum hoc loco, tum superiùs versiculo hujus tabulæ primo: scilicet, ut speciosum aliquid iis opponeretur, qui aiebant *Pompeium* imagine pacis, *Lepidum* specie amicitiae deceptos. vid. Taciti *Annal.* l. i. c. 10.

Ibid. v. 35. *Colonias in Africa, Sicilia, Macedonia, utraque Hispania, in Gallia Comata & Gallia Narbonensi, præter præsidia militum, deduxi.* Italia autem colonias quæ vivo me celeberrimæ & frequentissimæ fuerunt *xxiix* deducitas habet. Colonias intelligit utriusque generis; & civium scilicet & militum; de quibus egregia sunt quæ habent Sigo-

F f f

nus

202 AD MON. ANCYRANUM NOTÆ.

nus in libris de antiq. jure Italiæ & provinciarum, & Norisius in Cen. Pis. pagg. 22, &c. Præsidia militum quod attinet, iis aliquando colonias imbecilliores auxit; aliquando eadem per stationes & custodias circa imperii limites disposuit. *Libertino milite* (inquit Suetonius cap. 25.) *bis usus est: semel ad præsidium coloniarum Illyricum contingentium; iterum ad tutelam ripæ Rbeni fluminis.* Erant hæc præsidia militum in Galliis præcipuè necessaria: quarum *Comatam* idem prodidit Suetonius & *barbarorum incursionibus, & principum discordia inquietam.* in Tib. c. 9.

Ibid. *Italia autem coloniasxxiix deductas habet.* Eo numero, post Gronovium, lacunam hanc explevi, ex Suetonianis cap. 46. *Ad hunc modum urbe urbanisque rebus administratis, Italiam duodeviginti coloniarum numero deductarum ab se frequentavit.* Totidem neque plures per totam Italiam ab Augusto deductas reor: non, ut opinati sunt Sigonius & Casaubonus, plusquam octodecim triumvirali auctoritate, deinde, cum solus principatum gereret, alias octo & viginti. Minimè enim id vult Suetonius, duodeviginti Augustum deduxisse post urbanas res administratas; sed totidem à se deductas tum demum frequentasse. Et ita quidem frequentationem, annis 747, 748, 750, 751, 752 factam, ipse superius tradidit Tab. 3. v. 28, &c. veteranis post emerita stipendia, non in novas tum colonias, sed in sua municipia reductis.

Ibid. v. 39. *Signa militaria complura per nostros duces amissa devictis [legionibus] recepi ex Hispaniâ, & gentibus Delmateis.* Devictis intelligo legionibus, quarum amissa erant signa: quanquam pro *devictis legionibus*, melius fortasse reponendum *devictis iis provinciis*; Hispaniâ scilicet & Dalmatiâ, ex quibus signa sunt recepta. Neque mirum si, devictis tandem ab Augusto Hispaniis, signa tum complura repeterentur: quippe in queis, *per annos ducentos*, (ut inquit Velleius l. 2. cap. 90.) *multo mutuoque ita certatum est sanguine, ut amissis Populi Romani imperatoribus exercitibusque, sæpe contumelia, etiam nonnunquam periculum Romano inferretur imperio.* De Gentibus Delmatis jam antea ad Tab. 1. v. 21. notatum est ex Appiano, signa eas Cæsari reddidisse quæ pridem ademerant Gabinio. Hæc recepit Cæsar anno qui secundo ejus consulatu insignitus est, U.C.V. 721, & appendit in porticu quæ Octavia, ut inquit Appianus, ab ejus sorore dicitur. His nunc addatur ex Dione l. 49, pag. 417. *Dalmatæ hoc tempore penitus sunt subacti, unde ex eorum manibus porticus Cæsar & bibliothecas, Octavianas ab ejus sorore appellatas, struxit.* At de porticu Octaviæ obiter hic notetur, de novo eam Cæsarem fecisse, ut testatus est Tab. 4. v. 3. passumque fuisse appellari, *ex nomine ejus qui priorem in eodem solo fecerat, Octaviam.* Romæ igitur non extitit, aut Dionis aut Appiani tempore, unde veriora dignosci poterant, Augusteus Index.

Ibid. Tab. 5. v. 40, &c. *Parthos trium exercituum spolia & signa restituere mibi, supplicesque amicitiam populi Romani petere coegi.* Trium dicit exercituum, cum duos tantummodo, Crassi scilicet & Antonii, passim indicent Historici. Suetonius cap. 21. *Parthi Armeniam vindicanti* (anno 734. ut superius notavimus) *facile cesserunt: & signa militaria quæ M. Crasso & M. Antonio ademerant, reposcenti reddiderunt.* Justinus lib. 42. cap. ult. *Totâ Parthiâ captivi ex Crassiano seu Antonii exercitu recollecti, signaque militaria Augusto remissa.* Velleius lib. 2. c. 91. *A rege Parthorum signa Romana, quæ Crasso oppresso Orodes, quæ Antonio pulso filius ejus Pbraates ceperat, Augusto remissa sunt.* At duplex fuit clades Antoniana secundum eundem Velleium cap. 82. *Quippe Antonius, inquit, cum tredecim legionibus . . . Parthos petens, habuit regem eorum obvium, primoque duas legiones cum omnibus impedimentis, tormentisque & Statiano legato amisit. Mox sæpius ipse, cum summo totius exercitus discrimine, ea adiit pericula, quibus servari se posse desperaverat: amissâ non minus quartâ parte militum, . . . calorum, servitii; impedimentorum vix ulla superfuit.* Trium igitur exercituum spolia & signa intelligit Augustus; M. Crassi, Statiani legati Antoniani, & ipsius insuper Antonii. Hoc vide in nummis quibus, nunc intra coronam querceam, nunc circa arcum triumphalem est inscriptum, CIVIB. ET. SIGN. MILIT. A. PARTHIS. RESTIT. Quod verò addidit Augustus, *supplicesque amicitiam populi Romani petere coegi*, id etiam in nummo recognosce; ubi, præter inscriptionem SIGN. RECEPT. Parthus genibus minor, ut inquit Horatius, & suppliciter vexillum porrigens, jus & imperium Augusti accipit. Ibid.

AD MON. ANCYRANUM NOTAE. 203

Ibid. v. 42. *Ea autem signa in penetrali quod est in templo Martis Ultoris reposui.* Ita hæc pleno integroque pede currunt: quanquam antecesserit in MSS. exemplaribus huiusmodi lacunula, COEGI.... EA... quæ fortè sic impleri debuit: *Postea autem signa*, &c. Et tamen Templum hic intelligi videtur, quòd anno eodem quo recepta sunt signa Parthica, hoc est U. C. V. 734, Marti tunc Ultori, in Capitolio excitavit: de quo Dio à Gronovio jam adductus, lib. 54. pag. 526. Alterum enim Martis eodem nomine Ultoris templum, diu ex voto debitum, nonnisi annis posthac octodecim, U. C. V. 752. in foro Augusto fecit: ut ad Tab. 4. v. 21. ex Velleio, & ex syllabo ante Dionis lib. 55, jam ante observatum. Duo igitur data sunt ab Augusto Marti Ultori templa, quorum quod in foro Augusto fuit versibus superiùs adductis cecinit Ovidius: statim etiam & alterius occasionem hoc modo subjiciens, Fast. V. 579.

Nec satis est meruisse semel cognomina Marti:

Persequitur Parthæ signa retenta manu.

Parthe, refers Aquilas, victos quoque porrigis arcus.

Pignora jam nostri nulla pudoris babes.

Rite Deo templumque datum, nomenque bis Ultor.

Idem credibile faciunt nummi diversâ facie conspicui, quos, inter eruditè ad Suetonium observata, dedere Torrentius & Patinus. Horum unus MAR. VLT. inscriptus templum habet hexastylum cum aquila inter duo signa militaria. Alter MARTIS VLTORIS tetrastylum, cum figurâ Martis; sinistrâ signum, dextrâ aquilam tenentis.

Ibid. v. 44, &c. *Pannoniorum gentes, quas ante me principem Populi Romani exercitus nunquam adit, devictas per Ti. Cæsarem, qui tum præerat exercitibus, imperio populi Romani subjeci.* Perperam in his editum à Gronovio est, *per Tiberium Neronem qui tum erat privignus meus.* Tiberius enim jam adoptatus ab Augusto nec Nero, nec privignus, nec gener, sed Cæsar Augusti F. audiebat. Lego præterea, id quod reserat, *per Ti. Cæsarem qui tum præerat exercitibus.* Quippe detrectaverat jam senior Augustus bella per se gerere. Itaque anno U. C. V. 760. cùm *universa Pannonia* (ut habet Velleius l. 2.) *insolens longæ pacis, & adultâ viribus Dalmatiâ, omnibus tractus ejus gentibus in societatem adductis, ex constituto arma corripuisset; ut præsidium militum, respublica ab Augusto tum in bellum poposcit Tiberium:* eo nomine ut Aufonium ducem ab Ovidio celebratum. *Insequente æstate* (ut ait Velleius, utque hic inter res suas gestas gloriatus est Augustus) *omnis Pannonia, reliquiis totius belli in Dalmatiâ manentibus, pacem petiit.* Inde confecto alterâ æstate Pannonico Dalmaticoque bello, quod, omnium externorum post Punica gravissimum, triennio Tiberius gessit; tanta Romæ oborta est lætitia, ut præter triumphum Tiberio decretum, arcus duo triumphales in Pannoniâ erigerentur. Eorumque unum scabrum certè hodie & deformem, at integrâ adhuc fornice constantem, in agro Carnuntino, nunc S. Petronellæ dicto, Anno Dom. 1702, testis oculatus vidi. Anno eodem, in Cimeliarchio Cæsareo Vindobonensi, nec semel, nec sine summâ voluptate tractare mihi contigit achatem gemmam, circiter sex pollices longam, quinque latam, opere incertum an materiâ elegantiorē, in quâ solennis hæc Augusti & Romæ urbis lætitia, ob devictas per Tiberium Pannoniorum gentes, mirâ arte ac ingenio cælata nitet. Eam, Lector, in æs incisam, & per Albertum Rubenium explicatam vide, in singulari dissertatione anno 1654 scriptâ, quam etiam inter antiq. Romanas, Tom. XI. iteravit Cl. Grævius. Eandem habent Lambecius, lib. 2. Comment. pag. 1000. & Nesselius in appendice ad Catalogum pag. 179.

Ibid. v. 46. *Protulique fines imperii ad Istri fluminis ripam.* Post victoriam hanc Pannonicam Augustus Romani imperii limitem ripam Istricam haberi voluit; ex moderatione quâdam animi id professus, ut sub ejus personâ tradidit in *Cæsaribus* Julianus. *ὅτι τῶν ἀμέτρου Ἰνδοῦ πάλαι εἶκον, Ἰνδοῦ δὲ πάλαι αὐτῇ διανοήσω, ὅσα δὲ διττά, ὡς αὐτὸς τὸ φῶς δὲ ἀποδομῶ, ἵστον δὲ ἑυφρόνως πάλαις ἐθέλω.* i. e. *Non enim immoderatâ ductus cupiditate, omnia Romano Imperio adjicienda animo præcepi, sed duos ejus limites, tan-*
quam

204 AD MON. ANCYRANUM NOTAE.

quam à naturâ positos, flumina Istrum & Euphratem statui. Eundem Imperii Romani limitem bis indigitavit Strabo; ad calcem nempe libri 6. & 17. Atque inde est, quod ripam Danubii, ut testatur Tacitus, legionum duæ in Pannoniâ, duæ in Mæsiâ attinerent. Carnunti verò, ubi arcus extat triumphalis, habita sunt Pannonica hyberna. Plin. iv. 12.

Ibid. v. 50. *Ad me ex Indiâ.* Ad Augustum ex Indiâ venerunt legationes duæ memorabiles: una anno 729, cùm Tarracone in Hispaniâ ageret; altera cùm hyemaret Sami, anno 734. de priore sic Pseudo-Messala Corvinus cap. ult. *Indi ex ipso extremo Oriente postremò ad te, gloriosissime principum, in extremo Occidente tum bella gerentem, legationem misere, ad obsequia se paratos profitentes.* Posteriore legatione multi sunt à Porro rege cum literis muneribusque missi, quorum aliqui in itinere sunt mortui; unus verò, post obitam legationem, Athenis se cremavit, auxitque nobis numerum inscriptionum, epitaphio sic insculpto,

ΖΑΡΜΑΝΟΣ. ΧΗΓΑΝ. ΙΝΔΟΣ. ΑΠΟ. ΒΑΡΓΟΣΗΣ. ΚΑΤΑ. ΤΑ.
ΠΑΤΡΙΑ. ΙΝΔΩΝ. ΕΘΗ. ΕΑΥΤΟΝ. ΑΠΟΘΑΝΑΤΙΣΑΣ. ΚΕΙΤΑΙ.

i. e. *Hic situs est Zarmanus Cbegan, Indus à Bargosa, qui secundum patria Indorum instituta, mortalitate seipsum exiit.* vide Strab. lib. 15. Dion. l. 53. pag. 527. Præter hanc Indicam, alias Dio legationes Samum tum missas ait, quas quidem, ex hoc mutilato Indicis Augustei loco, credibile est fuisse *Bastarnarum, Sarmatarum, Colchorum, Hiberorum.*

Ibid. v. 54. *Ad me supplices confugerunt reges: Parthorum Tiridates regis Phraatis . . .* De Tiridate obiter Horatius, *quid Tiridatem terreat unice — Securus.* Is nimirum (ut habet Justinus lib. 42. cap. 5.) cum Phraate de regno certans, ad Cæsarem in Hispaniam territus profugit, obsidem Cæsari minimum filium Phraatis ferens, quem negligentiùs custoditum rapuerat. Hinc lacunæ sic forsitan implendæ; TIRIDATES. *obsidem ferens* REGIS. PHRAATIS. *filium.* Sequitur MEDORVM. ARTA i. e. ut credo, *Artabanus*: cætera autem exciderunt regum externorum nomina, interque eos regis alicujus Britannorum.

Tab. 6. v. 3. *Rex Parthorum Phraates, Orodis filius, filios suos nepotesque misit in Italiam . . . amicitiam nostram per hæc suorum pignora petens.* His ita consonant Strabonis verba, lib. 6. ut haud aliud esse videantur, quàm Græca ex Latinis Augusti facta. Παῖδας Ὀρόδου Φαρατίης τῷ Σεβαστῷ Καίσαρι, ἢ παίδων Παῖδας, ἐξομηροδοσάμην. Θεραπείκῃς φίλιαν. Idem, lib. 16. quatuor numero nominavit Phraatis filios, Romæ regaliter habitos; Σεραπαδῶν, Κεραδοδῶν, Θεράνῳ, Βοώνῳ. Ita scilicet, in corruptis optimi auctoris exemplaribus, literis aut omisissis, aut mutatis, aut transpositis leguntur. At duo posteriores rectiùs Historicis vocantur *Phraates & Vonones*: Priores duo in inscriptione Gruterianâ, p. cclxxxviii. *Saraspadanæ & Rhodaspes.*

SARASPADANES. PHRAATIS
ARSACIS. REGVM. REGIS. F.
PARTHVS.

RHODASPES. PHRAATIS
ARSACIS. REGVM. REGIS. F.
PARTHVS.

Ibid. v. 9, &c. *A me gentes Parthorum & Medorum petierunt per principes earum gentium, regesque per eos acceperunt, Parthi Vononem regis Phraatis filium, regis Orodis nepotem, Medi Artabanum, &c.* De Medis unus hæc, quem novi, Augustus: At Parthorum petiit Româ acceptumque regem, Tacitus Annal. 2. c. 1. paribus ferè verbis prodidit. *Is fuit Vonones, inquit, obses Augusto datus à Phraate. Nam Phraates cuncta venerantium officia ad Augustum verterat, partemque prolis firmandæ amicitiae miserat. Post finem Phraatis, & sequentium regum, ob internas cædes, venere in urbem legati à primoribus Parthis, qui Vononem vetustissimum liberorum ejus accirent. Magnificum id sibi credidit Cæsar, auxitque opibus.*

Ibid.

AD MON. ANCYRANUM NOTÆ. 205

Ibid. v. 13, 14, 15. *In consulatu sexto & septimo, [postquam belli civilis odia ex-
linxeram, per consensum univerforum [Romanorum ci]vium, Rempublicam ex mea potestate in
Senatûs [& populi Romani a]rbitrium transtuli. Conspectâ temporis historiâ, nihil
his supplementis probabilius. Nam Consul V. Cæsar finem bellis civilibus, annô
altero & vicesimo, imposuit. Consul VI. nata ex iis odia & inimicitias, quadam quasi
divinâ, extinguere voluit. Hoc animo repertas in Antonii scriniis epistolas combusse-
rat; tandemque Kalendis Januariis, quo die Consul & VI. & VII. fuit; omnia bel-
li civilis tempore minus recte constituta abolevit, terminum eis imponens sextum su-
um consulatum. Dio lib. 53. pag. 497. Demum, Idibus ejusdem mensis, Consul VII.
orationem habuit in Senatu de reddendâ republicâ: sincerè an simulatè dubitatum.
Exitus rei fuit specie quidem tradita respublica, at re verâ firmiter in decennium rece-
pta. Interim partitus est cum populo provincias, eâ formâ quam tradidere gravissi-
mi scriptores, Strabo in fine Operis Geographici, & Dio lib. 53. Cautè autem audi-
endus de hac re Ovidius poeta, qui ad Idus Januarias cecinit; Redditaque est omnis
populo provincia nostro.*

Ibid. v. 16. *Quo pro merito meo Senatus me appellavit AVGVSTVM; & laureis postes
ædium mearum vinxit. Dio lib. 53. p. 507. Multa Cæsari delata sunt, quum de ejurandâ
monarchiâ, & partiendis provinciis, peroravit. Quippe decretum est ut palatio ejus lauri
præponerentur, &c. Postquam autem reipsa id perfecit, tum quidem à Senatu populoque
Augustus appellatus est. Tempus delati nominis præcisè notat Censorinus, cap. 21.
Ex ante diem decimum sextum Kal. Februarii Imperator Cæsar D. F. sententiâ L. Munatii
Planci à Senatu, cæterisque civibus, Augustus appellatus est, se VII. & M. Vipsanio Agri-
pâ III. Coss. Ratio nominis tradita ab Ovidio: sancta vocant Augusta patres: itidem à
Dione: AVGVSTVS, quasi esset quid homine amplius, cognominatus est. Σεβαστὸν vertère
Græci, &, tanquam id parum fuisset, plerumque addidere Θεόν. Inde vivus etiam
per provincias templis & effigie numinum per flamines & sacerdotes coli cœptus.
Urbium non paucæ suam ei curiam Latinæ dedicârunt, Græcæ βουλευτήριον. unde lo-
tus aut Augusteum, aut Σεβαστεῖον dictus, Ipse verò Σεβαστὸς Καῖσαρ βασιλεὺς.*

Ibid. v. 24. tertium decimum consulatus senatus & equester
ordo, populusque Romanus universus memoriæ, idque in vestibulo ædium
mearum inscribendum & in foro, &c. Ultimus Augusto fuit tertius
decimus ille consulatus. insulsè enim legitur in syllabo ante Dionis librum 55. Γ. Καῖ-
σαρ' Αὐγύστου τὸ ἰδ', pro Γ. Καῖσαρ' Αὐγύστου γ'. i. e. C. Cæsar Augusti F. Cùm verò, auctore
Tacito, celebraretur is numerus consulatum, quo Valerium Corvinum & C. Marium simul
æquaverat; hoc est XIII; id ipsum videtur fuisse cujus hîc meminit Augustus. Adeò
ut deplorata prima facie periodus, hoc modo aptè satis, & rotundè legenda veniat.
[susceptum à me] tertium decimum consulatus [magistratum] senatus, & equester ordo, popu-
lusque Romanus universus, [prodiderunt] memoriæ; idque in vestibulo ædium mearum in-
scribendum [jusserunt,] & in foro Augusto, [sub] quadrigas quæ mihi ex S. C. positæ sunt.

Ibid. v. 27, 28. *Scripsi hæc cùm annum agerem septuagen[simum sextum.] Ita certissi-
mè supplendum; quia scripsit hæc post conditum lustrum tertium, Cossi quos dixit
(Tab. 2. v. 9.) Sex Pompeio & Sex. Appuleio; obiit verò iisdem adhuc Consulibus,
XIV. Kal. Septembris, septuagesimo & sexto ætatis anno, inquit Suetonius, diebus quinque
& triginta minus. Totidem enim tum restabant ad IX. Kal. Octobris natalem Augusti
diem.*

Sed ecce! clauditur hâc periodo elegantissimus Augusteus index. *Scripsi hæc, in-
quit, cum annum agerem septuagesimum sextum: eo planè genere loquendi, quo finis
operi imponitur. Ergo qui sequuntur imperfecti tredecim versiculi mutatâ personâ
sic procedunt: Opera fecit nova, ædem Matris Magnæ, &c. Refecit Capitolium, &c.
ubi recapitulantur ea quæ, initio Tabulæ quartæ, ipse scripserat Augustus. Notatur
etiam, initio hujus additamenti, aliquid de summâ pecuniæ quam dedit militibus; ipsoque
in fine, de datâ pecuniâ equitibus senatoribusque quorum census explevit. Hâc de re
Suetonius cap. 41. Senatorium censum ampliavit, ac pro p[re]sidentum militum summa duo-*

206 AD MON. ANCYRANUM NOTAE.

decies HS. taxavit, supplevitque non habentibus. Dio verò, lib. 55. mutilo, τὴ βελδδίκῃ γῆρας . . . τοῖς πλείοσι, τὸ τε τὸ ἐλαφύμενον τίμημα ἀνεπλήρωσεν, ἐγδομήκοντα ἢ τισὶ καὶ ἐς τεράκοντα μυριάδας (i. e. computatione Latinâ duodecies HS.) τὴν ἐπηύξησε. Conspirant itaque optimi Historici de expleto quorundam senatorum censu: quâ de re, tanquam sibi invicem pugnâssent, aut Dionem turpiter falsum, aut mutandam Suetonii lectionem, temerario Lipsius censebat. vide Suetonium Grævii, pagg. 187, 188. Neque parum ibi lapsus est, qui nihil unquam temerè mutavit, criticorum humanissimus Casaubonus.

Hoc modo, antequam è theatro vitæ excederet, plausum sibi omnium sæculorum captavit Augustus Cæsar; relictâ sui imagine verâ quidem, sed artificiosâ, in qua nævi ejus quàm plurimi sub umbrâ, & siqua etiam deformia fuerunt, penitus sub velo latent. Julianus ille Imperator, in exquisitâ *de Cæsaribus* fatirâ, liberius eum depinxit, Chamæleontum more varium, modò hos modò alios colores assumentem; fassus tamen, id quod res erat, si quædam ejus vitia excoquerentur, aurum purum putum appariturum. At si quis eum attentius consideraverit, partim ab seipso, partim à Suetonio, & Dione traditum, mirabitur profectò sapientissimi Verulamii nostratis penicillum, quo, arctatâ in breve tabulâ, concinnè nobis Augustum, sed & plenè, delineatum dedit. *Hic, inquit, sobrius & mortalitatis memor, etiam fines suos ordine admirabili descriptos & libratos habuisse visus est. Primum enim, Rerum potiri volebat; deinde id assequi ut dignus eo fastigio existimaretur. Dein etiam frui summâ fortunâ humanum esse ducebat. Ad extremum addere se rebus, & imaginem & virtutem sui principatûs seculis post se futuris imprimere & inferre meditabatur. Itaque primâ ætate Potentiâ, mediâ Dignitati, vergente Voluptatibus, senectute Memoriam & Posteritati serviebat.* vid. Verulamii Imag. Aug. Cæs.

Abfolvi, amice Lector, in monumentum Ancyranum, & res gestas Augusti Cæsaris hunc qualemcumque commentarium. Quem si ex paginis tot congestis æstimes, verendum est ne nimis prolixitatis arguas. Ast si rerum in eo copiam spectaveris, historiis & inscriptionibus illustratam, brevitatem ejus serîo laudabis. Extremum autem es monendus, dubium me hæsisse, in loco uno atque altero insigniori, inter diversas quæ occurrebant hiantis ibi lapidis lectiones, & supplementa. Cùmque in ipsâ tabulâ non nisi una earum locum habere poterat, alteram tibi hic propono.

Tab. secunda, vers. 13, 14.

AVITARVM . RERV . EXEMPLA . IMITANDA . *ad exercituum et provinciarum rectores, et magistratvs . ET . SACERDOTES . misi*

Tab. eadem, vers. 42, 43.

CVM . *post Romam conditam Janum Quirinum BIS . OMNINO . CLAVSV . ante me fuisse .* PRODATVR . *memoriae .* TER . ME . PRINCIPE . CLAVDENDVM . ESSE . *decrevit Senatus.*

Tab. quinta, vers. 11, 12.

A . GADIEVS . AD . OSTI VM . ALRIS . FLVMINIS . *et ad Istrum flumen a regione .* EA . QVAE . PROXIMA . EST . HADRIANO . MARI . *ad obsequium redegi*

Tab. eadem, vers. 32, 33.

PROVINCIA . OMNIS . QVAE . TRANS . HADRIANVM . MARE . VERGVNT . *et Ponticas, Asianasque .* IAM . EX . MAGNA . PARTE . REGIBVS . EAS . POSSIDENTIBVS . *et Siciliam, et Sardiniam .* OCCVPATAS . BELLO . SERVILI . RECIPERAVI

Tab. eadem, vers. 39, 40.

SIGNA . MILITARIA . COMPLVRA . *per nostros duces .* AMISSA . DEVICTIS . *iis provinciis recepi* EX . HISPANIA . ET . GENTIBVS . DelmATEIS .

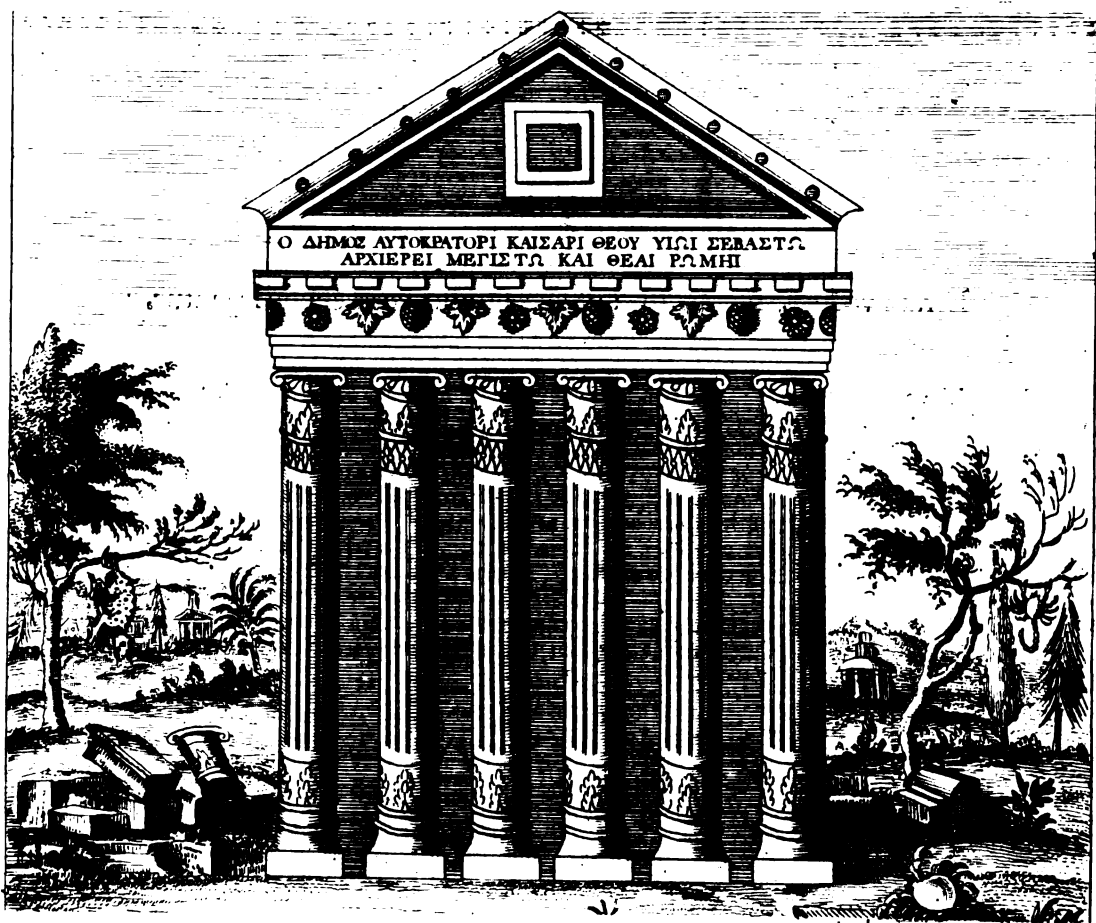
Tab. sexta, vers. 13.

IN . CONSVLATV . SEXTO . ET . SEPTIMO . *postquam bellorum civilium odia .* EXTINXERAM . Tandem

AD MON. ANCYRANUM NOTAE. 207

Tandem autem quid dicendum ad luculentum illud Augustei hujus Indicis additamentum? Quisquamne est tam cæcæ aut tam alienatæ mentis scepticus, ut cætera omnia abjudicet Augusto, ob paucos hos versiculos ab aliâ manu profectos, idque Tiberii ejus successoris aut jussu sanè, aut consensu? Minimè credo gentium. Ergo desinant nugari, & Pentateuchum ipsi Moyfi, Judæorum gentis ductori, abjudicare, quia pauca, de ejus obitu & sepulturâ, scribente forsitan, falem probante ejus successore Josuâ, in fine sanctissimi libri adhibentur.

Historiæ hujus Augustæ Corollarium esto **TEMPLUM AUGUSTI MYLASENSE,**
cum inciso in ejus Epistylum titulo, post A. U. C. V. DCCXLI.

Ὁ δῆμος Ἀυτοκράτορι Καίσαρι Θεῷ υἱοῦ Σεβαστῆς Ἀρχιερεὶ μεγίστῳ καὶ Θεᾷ Ρώμῃ.

Populus Imperatori Cæsari Divi F. Augusto Pontifici Maximo & Deæ Romæ.

ANTIQUITATUM ASIATICARUM Christianam æram antecedentium

F I N I S.

Errata vocum, literarum, aut accentuum correctâ sic legantur.

PAG. 20. Lin. 20. *ῥάκος*. p. 25. col. 1. l. 27. Parutam. p. 45. l. 33. *ῥίος*. p. 55. l. 11. *confertis*. p. 63. l. antepen. *διξίος*. p. 65. l. 10. sacrorum. p. 73. l. 19. Jacobus. p. 87. l. antepen. vocabula. p. 85. l. 14. Agatharchides. p. 88. post *Κεῖται* adde *τον*. p. 98. l. 7. ΓΗΙ: THI. p. 100. l. 4. *ἀρχαίος*. p. 102. l. 27. ΠΡΟΓΕΓΕΝΗΜΕΝΗΝ. p. 103. l. antepen. *καθώς*. p. 114. l. 15. *παρόικον*. p. 120. l. 8. *Μαρίνδρα*. p. 128. l. 15. *τῶν ἐπ' αὐτῶν*. ibid. l. 29. *τῶν Ἰνδίων*. p. 129 & 131. *Νίανι*. p. 136. innotis l. 2. dele Ἡ. p. 141. l. 1. *se*. p. 146. l. 11. *τιχίτων*. p. 158. l. 22. *παίδων*. p. 159. *Δινύχος*. p. 164. l. 11. post *ΚΑΙ* adde *ΤΗΝ*. l. 22. ante *ΕΙΣ* adde *ΤΟ*. ibid. l. 37. 2. p. 187. l. 24. annis. p. 200. l. 13. *triumphare*. Numeros sic correctos lege: pag. 73, A. D. 1631. p. 149. *Grus*. cccxcvii. 1. p. 161. l. ult. 44. p. 165. Anno U. C. V. 767. p. 191. l. 12. *sestertii* treceni, 2 l. 8 s. 5 d. $\frac{1}{4}$. Ita TRECENOS cum Plutarcho *trecentos* rectè interpretabere, non *triginta* cum Dione; qui etiam in Augusti commentariis, trecenos *denarios* visus est legisse, non *sestertios*. v. lib 44. p. 258. Hoc autem nimis amplum Dio dum extenuare voluit, *trecenos* Græcè reddidit *τρεῖς κόνια*.

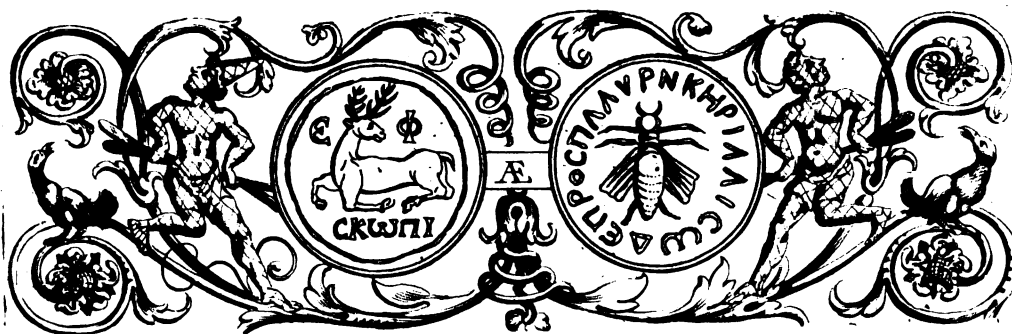
Dum necessarii parantur indices, unâque cum iis lexicon Alphabeticum, tum huic quod præcessit operi, tum alteri quod sequitur inserviturum; patiare, Benigne Lector, ut locum eorum occupent, & ab interitu in hoc angulo serventur, duo quæ antea calamo otiantem dedimus. Sunt enim Antiquitates, quanquam diverso longè genere, Asiaticæ. Conjectanea intelligo, DE NUMMO CKΩΠΙ inscripto, & ITER ASIAE POETICUM.

Ad Egregium Virum

NICOLAUM FRANCISCUM HAYM,

cum THESAURUM ederet BRITANNICUM A.D. 1720.

De nummo CKΩΠΙ inscripto DISSERTATIO, nunc correctior.

HABES, Vir egregie, has meas conjecturas, non inanes spero, nec suo pondere carentes, de nummo isto planè singulari, quem ipse olim accuratissimus *Bellorius*, sed nec explicatum, nec benè lectum protulit. Tū verò nunc longè sincerior, atque omnibus suis apicibus conspicuum, è *Celsissimi Devoniae Ducis* thesauro depromisti. Mirè perstrinxit oculos nova illa & insolita Inscriptio; neque aliud mihi in mentem primo aspectu revocavit, quàm *Ἐφεσια* quæ vocantur *Γεγυμναία*; hoc est enormes illas, absonas & ignotas voces, *Suidæ*, *Hesychioque* memoratas, quas Incantamenti loco, nonnulli secum Ephesii circumtulisse dicebantur. At utramque nummi faciem attentiore curâ perpendenti, paulatim mihi visum est aperiri reconditum hoc, quod sequitur, Antiquitatis eruditæ specimen.

Adversa Nummi facies aream videtur exhibere, inscriptam literis Ε Φ, & circulari quâdam lineâ undiquâque terminatam. Huic insistit Cervus capitis sui atque colli circumductione notabilis; cui CKΩΠΙ vocula, aut vocolæ certè pars subjicitur. Hanc ego aream, literulis Ε Φ notatam, theatri Ephesini *Orchestra* esse arbitror; hoc est locum in theatro saltationibus destinatum, proprio suo *scammate* five lineâ circumseptum. Cervus agillimum animalium, notum aliàs Ephesiorum symbolum, hic appositè saltatorum eximiam agilitatem denotat. At singularis ista Colli circumductio, cum adjectâ vocis CKΩΠΙ inscriptione, tantum non clarè eloquitur satyricam quandam saltationis speciem, non Ephesi solùm, sed & totâ passim Ioniâ celebratam. Nomen indidit saltationi Avis saltatrix Σκωψ; quæ *Aristoteli* inter edulia, & delicias admodum laudata, nostratibus, ni fallor, *Dotterellus*, Willughbeio *Morinellus* audit. Motus ejus satyricos, non addito Latino nomine, *Plinius* dubitanter attigit; aliique capi avem

H h

tradi-

tradidere, ab aucupe istos motus non incitè imitante. *Athenæus* de Oto, ave columbæ magnitudine, illud referens, subdit statim, καὶ τὰς σκώπας ὀρχήσας λόγῳ ἀλίσκεσθαι . . . γένεσθαι τε ὀρχήσεως ἀπὸ αὐτῶν καλεῖται σκῶψ. i. e. *Quin* ἔσcopas quoque perhibent saltatione capi. Et quoddam saltationis genus ab iis vocatur scops. lib. 9. cap. 10. Paria his & plura *Pollux*; apud quem σκῶψ, & variato nomine σκωπίας, sub morphasmo, hoc est saltatione mimicâ, tanquam ei cognata recensetur. ὁ δὲ μορφασμός (inquit) παντοδαπῶν ζῴων μίμησις ἔστιν. ἣν δὲ τι καὶ σκῶψ, τὸ δ' αὐτὸ καὶ σκωπίας, εἰδὲ ὀρχήσεως ἔχον τινὰ τῶ τετραχύλων φορέσθαι, καὶ τὴν τῶ ὀρνιθῶ μίμησιν, ὅς ἐστι ἐκπληξέως τὴν ὀρχήσιν ἀλίσκει. ὁ δὲ λέων ὀρχήσεως φοβέσθαι εἰδὲ. i. e. *Morphasmus saltatio fuit omnium cujuscunque generis animalium imitatrix. Fuit etiam in honore scops, seu, quod idem est, scopias, saltationis species, habens certam quandam colli circumgyrationem, avis istius imitatione, quæ attonita saltando capitur. At leonem quod attinet, erat ea horridæ saltationis species.* vid. *Jul. Poll.* lib. 4. cap. 14. & in voce μορφάσαι, cap. 13.

Nec mirum forsitan videbitur, mimicâ istâ saltatione *Ephesium* hunc nummulum insigniri, reputantibus quæ retulerit *Lucianus*, de Ionum ingenio in hanc rem perditè propenso. “ Bacchica saltatio in Ioniâ præcipuè & in Ponto assueta celebrari, satyrica “ licet fuerit, gentis illius animos ita tamen mancipavit, ut singuli, statâ occasione, “ cæterorum omnium obliti, de die in diem fedeant, spectantes Titanas, Corybantas, “ Satyros & Bubulcos. Saltant hæc nobilissimi quique, & cujusque civitatis principes: “ pes: Nec id ut erubescerent certè; immo eo se nomine longè magis efferentes, “ quàm aut nobilitate ipsâ, aut muneribus publicis, aut dignitatibus majorum. Hæc *Lucianus* ἐλὶ ὀρχήσεως: ubi per statam occasionem indigitat ille & annua, & quinquennialia certamina, deorum indigenarum festa, nec non & πανηγύρεις sive conventus mercatorios, ad quos populus magnâ frequentiâ è finitimis passim regionibus commeabat. Hinc in lapide honorario, quem ex Asiâ in Britanniam transtulit, hujus quoque nummuli repertor, doctissimus *Guilielmus Sherard*, L. L. D. nobiles duas fœminas à Smyrnæis celebratas legimus, quod saltationem, ἔσomnia ad Cereris religionem spectantia, ἔσMystarum festum, intentius exhibuerint: ΤΗΝ ΟΡΧΗΣΙΝ ΚΑΙ ΠΑΝΤΑ ΤΑ ΤΕ ΠΕΡΙ ΕΥΣΕΒΕΙΑΝ ΤΗΣ ΘΕΟΥ ΚΑΙ ΤΗΝ ΤΩΝ ΜΥΣΤΩΝ ΕΟΡΤΗΝ ΕΚΤΕΝΩΣ ΠΑΡΑΣΧΟΤΕΑΣ. Jam verò ut Smyrnæi Deæ Cereri, ita Ephesii Dianæ suæ frequentissimi saltavere. Atque hanc ob rem tot nudi saltatores symbolicas, quæ adhuc extant, Dianæ Ephesiæ statuas affabrè efficti ambiunt. Tres certè istius numinis marmoreæ figuræ, è totidem Italiæ nobilissimis Cimeliothecis, auctore *Claudio Menetreio* in lucem datæ, hunc ipsum clarè exhibent saltatorem scopicum; idque non solùm collo isto circumducto, sed (quo ΚΩΠΙΑ certiùs cognoscas) alato quoque humero conspiciendum.

Sed erit fortasse majori adhuc oblectamento musivam adire tabulam prope villam Corfinam in viâ Aureliâ, erutam; atque in eâ ad libitum contemplari saltatores duos colli flexos; quibus bis geminæ hinc inde adstant ipsæ aves scopes, ad vivum justâ magnitudine depictæ, caudæ & colli flexu mirum in modum gesticulantes. vid. *Fig. 18.* inter *Bartolii Sepulchra Veterum* à Bellorio explicatam. Nos ex eâ saltatorem & saltatricem avem hinc inde cum ipso nummo superiùs depictam dedimus. Absit enim verbo invidia; tum hancce tabulam, tum symbolicas illas *Dianæ Ephesiæ* statuas, noster iste nummulus longè feliciùs explicabit.

II. Aversâ nummi facie impressam habemus apem; & cum ape, inscriptionem prorsus singularem; ΚΗΡΙΑ ΔΙΩΔΕ ΠΡΟΣ ΠΛΑΥΡΝ. Qui quidem typus nullum in se servat characterem ordinariæ monetæ Ephesinæ: Nullus enim urbis magistratus, nulla in eo Ephesiorum religio conspicitur. Tot etiam quoad literas admissa sphalmata privati alicujus artificis incitiam loquuntur, non publici Monetarii curam. Quum enim literatè insculpendum esset ΚΗΡΙΑ ΔΙΩΔΗ ΠΡΟΣ ΠΛΑΥΡΑΝ (quod quale sit post-

ea videbimus) pro eo sculptor illiteratus fecit ΚΗΡΙΑ ΔΙΩΔΕ ΠΡΟC ΠΛΑΥΡΝ : scilicet Ε pro Η insculptâ, tribusque literis Α, Δ, Λ, uno eodemque ductu præposterè formatis. Nequeo igitur monetam hic agnoscere auctoritate publicâ percussam. Crediderim potius *symbolum* fuisse, è *Theoricorum* genere, Latinè *tesseram theatralē*. Horum usum præstabant æra diobolaria, quæ, Gymnasiarchorum iussu, magno numero percussa, viritimque populo divisa, locum singulis in theatro ad saltationem spectandam darent. Unde Luciani ista in *Timone* phrasis, ἀγνέμεν τὸ θεωρικόν, i. e. *distribuere Theoricum*. At *Theoricum* opportunè nobis explicârunt & Pollux lib. 8. & Suidas in ΘΕΩΡΙΚΑ. Quorum ille pecuniolæ cujusdam meminit plebi diebus festis distributæ: Ea que sic data, inquit, *Theoricum* vocata est. Hic verò, τὸ παλαιὸν ὅχλος γρομίζεν ἐν θεάτροις, καὶ τὸ ξένων τὰς θείας προκαταλαμβάνοντων, διεδίδου τοῖς πολίταις τὸ ΘΕΩΡΙΚΟΝ, ὅπερ ἦσαν δύο ὄβολοι, ἵνα τὰ τοιαυτὰ λαμβάνοντες οἱ πολῖται διδώσιν αὐτὸ τῇ πόλει μισθὸν τῆς θείας, i. e. *Olim cum in theatris tumultuatum esset, & peregrini spectacula præoccuparent, distributum est civibus Theoricum, quod nummus erat diobolaris: nempe ut cives hoc accipientes, civitati idem ad spectacula redimenda redderent.*

Huic igitur cùm destinata esset nummuli nostri *scopici* adversa facies; ne averfa prorsus vacua & infructuosa relinqueretur, occupârunt eam Gymnasiarchi, qui in spectaculis soli omnia potuerunt, Pharmaci cujusdam publicatione: Pharmaci dico, quod apud ipsos, aut eorum saltem administratos, balneatores nempe, unguentarios & iatraliptas, propalam in Balneis & Gymnasiis venale proffitit. Hoc suadebit certè duarum inscriptionis partium divisa commodè interpretatio: quarum prima sic apertiùs legitur ΚΗΡΙΑ ΔΙΩΔΕ, at altera paulo intricatius ΠΡΟC ΠΛΑΥΡΝ.

Ι. ΚΗΡΙΑ ΔΙΩΔΕ (corruptè pro ΚΗΡΙΑ ΔΙΩΔΗ) non malè *Favos Bithymos* interpretare. Nam Favos quidem hic intelligi suadet & persuadet apes, ingeniosa favorum artifex, in eadem nummi areâ signata. Favos verò *Bithymos*, sive favos bina thyma redolentes auctores nobis tradidere *Aristoteles Pliniusque*; favos scilicet colore albos, melli faciundo non omnino aptos, sed ad medicamina & varios curationum usus apprimè commendatos. Ita enim de cerâ, de melle, & favis agens *Aristoteles* (de Hist. Animal. lib. 9. cap. 40. τὸ ἰσχυρὸν (κηρίον inquit) ἐκ ἐκθύμης εἰλικρινές, ἀγαθὸν δὲ πρὸς ὀφθαλμούς καὶ ἄλλα. Jam locum istum sic expressit *Plinius* (lib. 11. cap. 16.) *Album mel non fit, quod bithymum est, sed oculis & ulceribus aptissimum existimatur.* Nec hanc solum, sed & alias *favi bithymi* virtutes ex *Plinio* aliud agente obiter colligimus. Nam, duo (inquit) sunt genera thymi... utraque oculorum claritati multum conferre existimantur... item si lateralis dolor sit, aut inter scapulas, aut in thorace. lib. 21. cap. 21.

Celebre hoc pharmacum vetusta diu famâ & opinione nobilitatum, unâ cum cæteris & medicinæ & luxuriæ inventis, (unguentis nempe, odoribus, oleis factitiis, & ceromate, post edita spectacula, ab athletic jam sudantibus deterfo) aut ipsi illi Gymnasiarchi aut eorum certè ministri in Balneis & Gymnasiis venditabant. Illic enim & medicinam eos factitâsse, & mercaturam, ex auctoribus abunde constat. Hinc *Plinius* (lib. 28. cap. 4.) non sine indignatione quâdam *quæstuosorum* deprædicat *Gymnasia Græcorum*. Nec immeritò, si eidem sic prius scribenti fides. *Usus ejus* (i. e. olei) *ad luxuriam vertère Græci, vitiorum omnium genitores, in Gymnasiis publicando.* Notum est *magistratus honoris ejus octogenis sestertiis strigmenta olei vendidisse.* lib. 15. cap. 4.

Festo igitur tempore, jamque ad saltationes, ad luctatus, ad pugilatus, & ad alia id genus spectacula undique confluyente populo, hæc sua κηρία δισώδη balneator quis, aut unguentarius, aut iatraliptes publicavit: idque arreptâ hujus *symboli saltatorii* occasione, quo latior rei notitia per manus, hinc inde, volitaret. Latinas hujusmodi publicationes, utcunque vulgo non notatas, at revera, mercimonii ergò, à veteribus olim

olim factas, nemo est qui rectè pernegabit. Tales enim duas, ceræ pulchrè impressas, & à tesseriis archetypis longiusculis more quodam Typographico desumptas, adhuc apud me servo; aliquot abhinc annis, à Domino *Lufkins* Pharmacopolâ Colcestrensi, anti-quitatum harum studioso, humaniter mihi communicatas. Hæ igitur ad Colcestriam, Romanam olim coloniam, repertæ, & (quod mirandum subit) in usus etiam iatralip-tæ cujusdam, sive medici Romani, fabrefactæ, dici vix potest, quantum & in re ipsâ, & verborum formulâ, huic nostræ nummulariæ publicationi ad amissim per omnia re-spondeant. Sunt enim hujusmodi

QIVLMVRRANIMELI
NVMADCLARITATEM

QIVLMVRRANISTAGIV
MOPOBALSAMATADCAP

i. e. *Quinti Jult Murrant Melinum*, sive ex malis cotoneis oleum, ad claritatem oculo-rum faciens. Iterumque *Quintt Jult Murrant stagium opobalsamatum*, sive myrrhæ ole-um opobalsamo permixtum, ad cap. i. e. ad caput medicandum utile. Similia his vi-de apud Sponium, in *Miscellaneis eruditæ antiquitatis*, pag. 237, 238. ubi *Sabiniani chloron ad clar.* item *C. Cap. Sabiniani nardinum ad impetum*, &c.

2. Sed his tandem adductis, redeat iterum sub oculis inscriptionis illa pars posterior ΠΡΟC ΠΑΛΑΥΡΝ. Jam enim maturiùs & securiùs deveniendum erit ad conjecturam: quærendumque de vocula πρὸς, post pharmacum sic positâ & expressâ, annon fa-tis apertè oleat notam medicorum phrasin, quâ hoc aut illud pharmacum ad hunc illumve morbum, curationem, aut partem corporis, bonum atque utile, compendio quodam, commendatur. Sic (ut cognata solummodo exempla ad-ducamus) κηρίον hocce *Aristotelis* πρὸς ὀφθαλμούς καὶ ἑλκη. *Κηρώμαλα* Hippocratis πρὸς ἀλγύμαλα πλῆρες: melinum illud *Murrantii* ad claritatem oculorum; stagium ejusdem opobalsamatum ad caput; & passim illa *Plinii* pharmaca, ad claritatem, ad argema, ad albugines, ad luxata membra, ad nervos, ad sanguinem, ad tussim, ad lateris do-lores: quibus addi poterit integer ille Apuleii, de *virtutibus herbarum*, liber. His po-sitis, in abstruso isto ΠΑΛΑΥΡΝ clarè mihi videorprehendere ΠΑΕΥΡΑΝ. Cumque duo thymi genera (ut à *Plinio* jam didicimus) ad lateralem dolorem faciant; neque id so-lum, sed & ΚΗΡΙΑ quoque ab *Hippocrate* ad eundem sæpiùs commendentur; lego tan-dem κηρία δισώδη πρὸς πλῆρες, hoc est (phrasi *Murrantianâ*) *favi bitbymi ad latus*: Sive favi bina thyma redolentes, ad lateris dolorem utiles. Artifex enim sculpturam (ut par est credere) magis quam literaturam callens, suum illud Λ, loco Α & Δ ex errore prius u-surpatum, hic quoque, loco Ε, errante effinxit manu. Et tum demum spatio desti-tutus, Α & Ν literas, in unum (ut fit plerumque) colligatas, eruditorum crucem, & antiquariis offendiculum reliquit.

Finieram; nisi quod aliquid mihi theologicum ex hac ethnicâ farragine colligendum restet. Est verò loci *Tertulliani* ad *Scapulam*, capite quarto, vindicatio. Proculum quen-dam Christianum ibi memorat Tertullianus, *Euodiarum Procuratorem, qui Severum, Antoni-ni patrem per oleum aliquando curaverat*. Hic verò, extrusâ voce *Euodiarum*, Euodi legunt emendatores; & ad Euodium nos nescio quem remittunt, cujus negotia Proculum hunc nostrum procurasse suspicantur. At re ipsâ *Euodiarum procurator* erat *Euodias*, hoc est odo-rum, ungueutorum, oleorum, sub Gymnasiarcho aliquo in balneis præfectus. Cumque tales (uti vidimus) constanter iatraliptas agerent; Proculus noster, eo nomine evocatus, oleo peritè administrato, Imperatori salutem fuit.

Vale, vir accuratissime, & dum, solerti quo polles ingenio, evanescencia indices mo-numenta ab interitu revocare pergis; monumentum tibi para inscribendum REPER-TIS BRITANNIÆ THESAURIS. Dabam è villa Walthamstoeni prope Londi-num, Calendis Februariis, A. D. 1720.

ITER

ITER ASIAE POETICUM

A. D. 1701.

Ad Reverendum JOANNEM HORN, Scholæ inclytæ WICCAMICÆ
Prope Ventam Belgarum, Hypodidascalum.

DUM tu vimineum dextro moderamine sceptrum
Dirigis, HORNÆ pater, ludi ter amande magister;
Me pia Musa comes duxit per avita locorum,
Et faciem ostendit, famamque & nomina rerum,
Quæ tu victuris, nitidæ prope moenia Ventæ,
Concelebras chartis; & carmine Diva retractat
Wiccama, Grajugenûm feliciâ somnia vatum.

Non mora: provehimur pelago, terræque recedunt;
Ac subito attonitos habet undique pontus & æther.
Jamque viam ingredimur, quam sidere servat amico
Puppis, ab occiduis Asiam visura Britannis.
Ergo nona dies aperit mihi claustra profundî,
Et freta, qua quondam, angustâ cervice revinctam,
Africam ab Europa forti dispertiit ictu
Claviger Alcides; tantique insignia facti
Opposuit geminas dextra lævaque columnas.

Æmulus Alcidi rector Neptunus aquarum
Abscidit Italico Siculum latus; arctaque jussit
Æquora Scyllam inter convolvi avidamque Charybdim.
Hæc mihi visenti, trepidis male pervia nautis,
Scyllæi risere canes; blandâque receptum
Voce salutantum refluas misère per undas.
Nempe loci memores, ubi, te præeunte magistro,
Latrantes scopulos, ipsisque tremenda poetis
Littora cantavi, rabiemque fretumque sonoris
Versibus includens, placavi inamabile monstrum.

Hinc rate digressis flammæ Trinacria longè
Fundit ab horrificæ tremulis fornacibus Ætne.
Succedunt miranda maris; petrosa Cythera,
Et laceri Maleæ scopuli; & circumfata crebris
Æquora Cycladibus. Dumque inter utramque subimus,
Hinc Chion, hinc Lesbos, tandem exoptata recepit
Smyrna sinu. Smyrnâ non certior ulla disertis
Jactat Nympha lares, & cive superbit Homero.
Credite, Wiccamidæ! nemorosâ in valle legebam
Ingentem Iliada, & resonantis ad antra Meletis
Somnia carpebam, cùm protinus alma verendi
Ante oculos stetit umbra senis, litemque diremit
Urbibus, & dixit, Sacras cave molliter herbas
Lædere, Smyrnæi quondam incunabula vatis.

Surgo, & grandævum veneratus rite parentem,
Mox peto suppositam Tmoli radicibus urbem.
Hic Gygis, hic Cræsi stetit olim regia, Sardis:
Lene fluens ubi prata pater fœcunda propagat
Hermus, & auriferis exit Pactolus ab antris.

I i i

Hos

Hos tu flaventes pretioso semine venas
Præcipitare doces; dulcique errore sequaces
Oblectans puerorum animos, ita credere Mufas
Et Phœbum, Aoniumque chorum, per vimina juras
Quæ tibi quadrifido surgunt divisa flagello.

Non procul hinc *Nioben Sipyli sub rupe rigentem
Aspexi, & dixi, lacrymarum, Saxeæ mater,
Define longarum, finemque impone dolori.
Nam tibi nunc decies septeni fata puelli
Sub Lare Wiccamico redimunt; irasque Dianæ
Solantur; redduntque potenti carmine prolem.

Jamque Ephesum, & curvi ripas juvat ire Caystri.
Quas non ille vias, quos non fecat amne retorto
Errabundus agros, cynosque exquirat ademptos?
Cynos astra rogat, cynos rogat arva: sed illos
Detinet, heu! Themefis, peregrino in littore, pratis
Cultior irriguis, & fortunatior amnis.

Parce, Dea, abrepto nimiâ dulcedine rerum:
Parce, Camœna comes! Duce quâ, freta vectus Abydi
Transeô, *Musæum meditans, & amabile carmen.
Hæret adhuc animo conspecta Leandria Turris;
Hæret amor, lumenque, hæret super omnia præfens
Fauſta dies, quæ me Trojana ad littora primum
Duxit, & attonitum Sigeâ in rupe locavit.
Hæctoris hic ibant, hic insidiantis Ulyſſis
Agmina; Dardanius hic stravit flamma penates.
His Ajax procumbit agris, his fortis Achilles;
Hic stetit iratæ donum exitiale Minervæ.
Hic loca caſtrorum numero, pugnasque fugasque;
Luminibusque vagis campos permetior amens
Iliacos. Tum, siquâ fides, venerande magister,
Hi nomen, me vate, tuum, doctosque labores
Senſerunt: & Nympſa fuit mirantis in ore
Wiccamæ. Non illic contendant Pergama Ventæ;
Non Catharinæum superaverit Ida cacumen.
O facer, O collis, pedibusque obtrite fororum
Clive novem! siquâ tenebroſa oblivia vincas,
Tu Parnassus eris. Pueri properate frequentes,
Æquatique pium paribus conſcendite montem:
Et celebrate choros, Phœboque dicat perennem
Wiccamidisque locum. Sic, ô, ſic, credere fas eſt,
Manibus Harriſii placitum, doctoque Chenæo,
Et tibi, Apollinei ſtructor Nicolæſie templi,
Quo nunc Wiccamicæ gaudent cuſtode Camœnæ.

HORNE tamen nomen neu quære abſentis alumni:
Nec rogita quibus ortus avis, quo ſanguine cretus,
Hæc tibi longinquis cecini preregrinus in oris.
Namque ſagax citharam vatum explorare tuorum,
Perpetuûmque memor quid cuiquam ſcire dedifti,
Qualem animum, & quantas tribuiſti in carmina vires,
Protinus invalidæ noſcis conamina muſæ:
Doctaque ſtridentem, millenos inter olores,
Millenasque tubas, auris diſtinguit avenam.

* Vid. Pauſan. Attic. l. i. c. xxi.
Ταύτην τὴν Νιόβην καὶ αὐτὸς εἶδον ἀνελθόν
εἰς τὸν Σίπυλον πρὸ ὄρεος. Vide etiam
Scholiaſt. in Hom. Νιόβην Ζεὺς εἰς
λίθον μετέβαλεν, ὃς καὶ μετὰ τοῦτο Σι-
πύλῳ τῆς Φρυγίας ὁρᾶται παρὰ Πά-
ριν. Iliad. α. v. 602.

* Muſæus v. 23. Σὺ δ' ἄπο
κῆθι περιήσεις
Δίξέ μοι τιτὰ πύργου

ANTI-

ANTIQUITATES

In hoc VOLUMINE comprehensæ.

<i>Inscriptio Sigea antiquissima, ΒΑΣΙΛΕΥΣΤΩΝ exarata, Commentario Grammatico-Critico-Historico illustrata, repetita nunc editione auctior & ementior, In qua</i>	
<i>Priscum post Trojana Tempora Alphabetum Græcum,</i>	Pag. 3
<i>Lapis Sigeus, vera qua hodie jacet forma & magnitudine,</i>	post p. 4
<i>Inscriptio Herodis Attici Farnesiana,</i>	p. 11
<i>Inscriptio Deliacæ, nunc primum Æolicum Digamma in lapide incisum exhibens,</i>	p. 16
<i>Naturæ atque Orbis Alphabetum nova methodo concinnatum,</i>	post p. 24
<i>Notarum ad Inscriptionem Sigeam Appendicula,</i>	p. 41
<i>Psephisma Sigeorum ad Regem ANTIOCHUM SOTEREM, & secundam ejus uxorem Sororem Reginam spectans,</i>	p. 49
<i>Statua Jovis Urii Bosporani, & in eandem Notæ, in quibus expensus Ciceronis in Verrina 4^a de Jove Imperatore locus,</i>	p. 59—62
<i>Monumentum Milesium & Adulitanum, viz.</i>	
<i>Monumentum Milesium Seleuci Callinici,</i>	p. 66
<i>Monumentum Adulitanum Ptolemæi Euergetis,</i>	p. 73
<i>Ptolemæus & Cleopatra Dii Philometores,</i>	p. 88
<i>Donaria Apollinis Didymæi,</i>	p. 90
<i>Monumenta Teia, viz.</i>	
<i>Teiorum Diræ,</i>	p. 96
<i>Ad Teios Responsa Romanorum,</i>	p. 102
<i>Ætolorum,</i>	p. 104
<i>Ad Teios Responsa diversorum Cretensium populorum,</i>	p. 107
<i>I. Eleuthernæorum,</i>	p. 108
<i>II. Istroniorum,</i>	p. 110
<i>III. Sybritiorum,</i>	p. 113
<i>IV. Saxiorum,</i>	p. 114
<i>V. Rhauciorum,</i>	p. 116
<i>VI. Arcadum,</i>	p. 118
<i>VII. Cnosiorum,</i>	p. 120
<i>VIII. Polyrrheniorum, Cydoniatarum, Lappaorum, Priansiorum,</i>	
<i>Latiorum Fragmenta,</i>	p. 121, 122
<i>Ad Monumenta Teia & Populos Cretenses Notæ,</i>	p. 123
<i>in quibus adducuntur & illustrantur</i>	
<i>ΛΑΞΙΩΝ, ΝΙΟΙΧΥΑΡ, ΚΝΩΣΙΩΝ Nummi,</i>	p. 125, 126, 127
<i>Psephisma Lacedæmoniorum de Timotheo,</i>	p. 128
<i>Fœdus inter duos Cretæ populos, Hierapytnios & Priansios, Oxoniæ in Basilicâ Bodleianâ hodie servatum,</i>	p. 129
<i>Gortyniorum, quo se Hierapytniis obstringebant, Juramentum,</i>	p. 133
<i>Tabula Fœderum inter duos Cretæ Insulæ populos, Latios & Olontios, cum mutuo alterutris præstito juramento, ex exemplari Veneto Molineo,</i>	p. 134, 137
<i>Allariotarum ad Pariorum legationem Responsum nunc correctius,</i>	p. 137
<i>Monumenta Attalica, viz.</i>	
<i>Psephisma Attalistarum,</i>	p. 139
<i>Psephisma Sodalitii ab Echino dicti,</i>	p. 143
<i>Cratonis ad Attalistas Epistola,</i>	p. 145
<i>Decretum honorarium anno Attali II. primo, ante Christum CLVIII,</i>	p. 146
<i>Monu-</i>	

Monumentum Aphrodisiense, complectens,

I. *M. Antonii Triumviri Epistolam, scriptam, ut videtur, anno U. C. DCCXVII. ante Christum XXXIV.* p. 150

II. *Decretum, quod Senatus Romanus pro cunctis & firmis habuit concessa à Dictatore Cesare & Triumviris Lepido, Antonio, Octaviano, Plar-sensibus & Aphrodisiensibus beneficia, an. U. C. DCCXIV. ante Christum XXXVII.* p. 152

Monumentum Stratonicense, sive Decretum Stratonicensium de Jovis & Tri-viæ teremoniis, p. 156

Ad Monumentum Aphrodisiense & Stratonicense Notæ, in quibus Psephisma Atheniensium de Zenodoto nunc primum editum & illustra-tum, p. 164

Monumentum Ancyranum, p. 165. ubi

Inscriptio de Sebasleo Ancyrano Græca, p. 168

Introitus Sebaslei Ancyrani, p. 170

Tabulæ sex Marmoreæ Ancyranæ, p. 172—177

Casauboniana ad Monumentum Ancyranum Notæ, p. 177

Excerpta è Gronovianis ad Mon. Ancyranum notis, p. 179

Nostre ad Mon. Ancyranum Notæ, p. 181. in quibus

Mitylenæorum de Marco Agrippa Inscriptio, hætenus inedita, p. 186

Decreta Pisana (Cenotaphia vulgo dicta) ad C. & L. Cesarum honorem pertinentia, juxta exemplar Norisianum, p. 189, 190

Atheniensium & Deli Insulæ incolarum ad Augusti Cesaris honorem pertinens Inscriptio hætenus inedita, p. 200

Insularium, qua Ptolemæum Philadelphum in Delo dedicârunt, Inscrip-tio inedita, p. 201

Atheniensium in Honorem Augusti Cesaris Templum Minervæ Arche-getidi dicatum, p. 201

Templum Augusti Mylasense in Caria, p. 207

APPENDIX, in quâ de Nummo CKtoIII inscripto Dissertatio nunc correctior.

De Opere

Partim nunc præstito, partim adhuc promisso,

ADMONITIO.

IS omnibus qui, singularis hujus operis promovendi gratiâ, unum aureum Bri-tannicum aut persolverunt, aut persolvent, tradetur nunc in manus primum hoc volumen complectens **ANTIQUITATES ASIATICAS**, Christianam æram antecedentes. Idemque nunc promittitur, conditione alterius aurei, perfecto demum opere, solvendi, alterum illud quod sequitur longè justius volumen, **ANTIQUI-TATES** etiam exhibens **ASIATICAS** ex *Inscriptionibus Græcis*, partem longè max-imam ineditis, *Historicis, Honorariis, Agonisticis, Sepulchralibus*, una cum Indicibus ne-cessariis, & *Lexico* totius operis *Alphabetico*. Ita integrum prodibit opus condi-tiones hæc accipientibus, non jam tribus, ut propositum fuit, at duabus tantummodo partibus comprehensum; neque constitutum plus quàm binis aureis Britannicis, hoc est, 2l. 2s. 0d. Chartâ autem regiâ utentes duplum reddere non gravabuntur.

ANTIQUITATES ASIATICAS Pag. 61. a lineâ 21. sic corrige.

His sic ordine prænotatis, periculum feci, tum cùm hæc primum ederem, an vitiatum à duobus antiquariis epigramma veræ suæ lectioni sensuique & acumini restitui fortè posset. Et cætera quidem rectè affecutum tamen fefellit me, quinto in versiculo, *ἔῖτα ἐρευνῶν* pro *ἔῖτε ἐρευνᾶν* à Whelero non rectè positum. Neque à schedis oculati testis, modò sensum ferrent & constructionem, pro statutâ mihi in his studiis regulâ, unquam ausus sum abscedere. Sed hac æstate spe omni melior fortuna lapidem ipsum, cum plumbo suo uncisque ferreis, & excavato superiùs ad recipiendam statuam foramine, in Museolum meum detulit. Jamque feliciùs receptus inter præcipua Britanniae nostræ cimelia loci honorem obtinet. Debet hoc Respublica literaria optimis duobus viris, *Mordaco Mackenzie*, Medico & Philologo egregio, & Reverendo *Thomæ Payne*, Anglorum Constantinopoli negotiantium sacerdoti, doctrina & pietate multisque aliis nominibus commendato. Horum beneficio oculis hodie usurpamus nobilissimam inscriptionem, Alexandro Magno coætaneam, ex ipso Bosporano lapide in æs translata, servatâ ubique venerandâ antiquâ formâ, & præfixo etiam specimine magnitudinis literarum.

ΟΥΡΙΟΝΕΚΓΡΥΜΝΗΣ κ. τ. λ.

ΟΥΡΙΟΝΕΚΓΡΥΜΝΗΣ ΤΙΣ ΟΔΗΓΗΤΗΡΑ ΚΑΛΕΙΤΩ
 ΙΗΝΑ ΚΑΤΑΓΡΟΤΟΝ ΩΝΙΣΤΙΟΝ ΕΚΓΕΤΑΣΑΣ
 ΕΙΤΕ Γ' ΙΚΥΑΝΕΑΣ ΔΙΝΑΣ ΔΡΟΜΟΣ ΕΝΘΑ Γ' ΟΣ ΕΙΔΩΝ
 ΚΑΜΠΥΛΟΝ ΕΙΛΙΣΣΕΙΚΥΜΑ ΠΑΡΑΨΑΜΑΘΟΙΣ
 ΕΙΤΕ ΚΑΤΑΙΓΑΙΗΝ ΠΟΝΤΟΥ ΓΛΑΚΑΝΟΣ ΤΟΝ ΕΡΕΥΝΑΙ
 ΝΕΙΣΘΩΤΩΙ ΔΕ ΒΑΛΩΝ ΤΑΣΤΑ ΠΑΡΑΤΟΑΝΩΙ
 ΩΔΕ ΤΟΝ ΕΥΑΝΤΗΤΟΝ ΑΕΙΘΕΟΝ ΑΝΤΙΠΑΤΡΟΥ ΓΑΙΣ
 ΣΤΗΣΕ ΦΙΛΩΝ ΑΓΑΘΗΣ ΣΥΜΒΟΛΟΝ ΕΥΓΛΟΙΗΣ

ex autographo antiquo lapide, nunc penes præstantissimum virum Ricardum Mead M. D.

Idem Scriptione hodiernâ.

Οὐεῖον ἐκ πρύμνης τις ὁδηγήῃσθα καλείτω
Ζῆνα, κατὰ πρῶτόνων ἰσίων ἐκπέλασας.
Ἔϊτ' ἔπ' Κυανέας δῖνας δρόμοι, ἔνθα Ποσειδῶν
Καμπύλον εἰλίσσει κῦμα πῶδ' ᾠψάμοις,
Ἔϊτε κατ' Ἀιγαίην πόντις πλάκα νόσον ἐρδυνᾷ,
Νείσθω, τῶδε βαλὼν ψαῖσά πῶδ' ἑοάνω.
ᾠδε τὸν δ' ἀντήλον αἰεὶ θεόν, Ἀντιπάτερ παῖς,
Στήσε Φίλων, ἀγαθῆς σύμβολον εὐπλοΐης.

Epigrammatis versio Latina.

Urion expansis jam promptus navita velis
Ductorem, ex altâ puppe, vocato *Jovem*.
Sive ad *Cyaneas* sit iter, quâ mistus arenis
Neptunus tumidam vortice curvat aquam;
Seu reditum *Ægæi* vestigat in æquora Ponti;
Eja, eat, huic statuæ reddere liba memor.
Hocce Philo, Antipatri proles, optabile numen
*Hic posuit, faustæ *symbolon* esse viæ.

* *Aliter Sic posuit*: quæ quidem longè est antiquior, & perpetua ferè apud
Classicos vocis ὧδε significatio. *Jovem* scilicet *Sic posuit*: hoc est (ut inquit
Dionysius Byzantinus) manibus *sic* protensis, facie *sic* serenâ & puerili, adeo-
que felix iter navigantibus symbolicè promittentem.

Alia pauca lege sic correctâ, viz. Pag. 33. lin. 3.

Ἀμφιτρυὼν μ' ἀνέθηκε νέων ἀπὸ Τηλεβοάων. inferiùs verò in *Notis*,

AMPHITRYON: MANETHEKE: NEON: ΑΓΟ ΤΕΛΕΒΟΑΟΝ. i. e.

Amphitryo me Teleboâ de gente revertens — Sacrauit.

Hunc versum in Herodoto pessimè semper habitum restituit nuper Aristarchus
quidam summè eruditus Cantabrigienfis; idemque alia mecum benignè com-
municavit: de quibus suo in loco. Ejusdem monitu

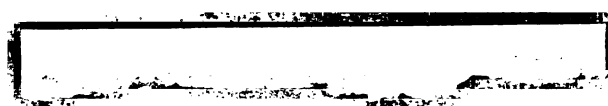
p. 99. passim pro ἔ κείνυ & ἔ κείνυ lege τὸ κείνυ & τὸ κείνυ.

p. 141. l. 3. pro οὐκ ἀλλὰ ἢ lege οὐκ ἑλίγα ἢ, & Latinè pro *neque minus*
lege *neque pauca* &c.

p. 158. l. 23. pro ἢ ὁ μηδεὶς Θεῶν βελήσει ἐνελότησωσιν lege ἢ, ὁ μηδεὶς Θεῶν
βελήσειεν, τελεότησωσιν, & Latinè pro *Diis sic volentibus*, lege *quod nemo ve-*
lit deorum, &c. Hæc duo rectè admodum advertit vir humanissimus idem
& doctissimus, Reverendus *Thomas Rud, Dunelmensis*.

p. 119. l. 2. & 126. l. 31. lege νευμηνία.

p. 201. l. 1. pro *pugnam Ætiacam*, lege *victricem Ægyptiacam*.

L913.5 C542a

3 5556 009 008 012

L913.5

503303

C542a

